The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
A Compendium

Master Shantideva

THE ASIAN CLASSICS INSTITUTE

10 GUIDE TO THE BODHISATTVA'S WAY OF LIFE - PART 1

COURSE

Level 3 of Middle-Way Philosophy *(Madhyamika)*

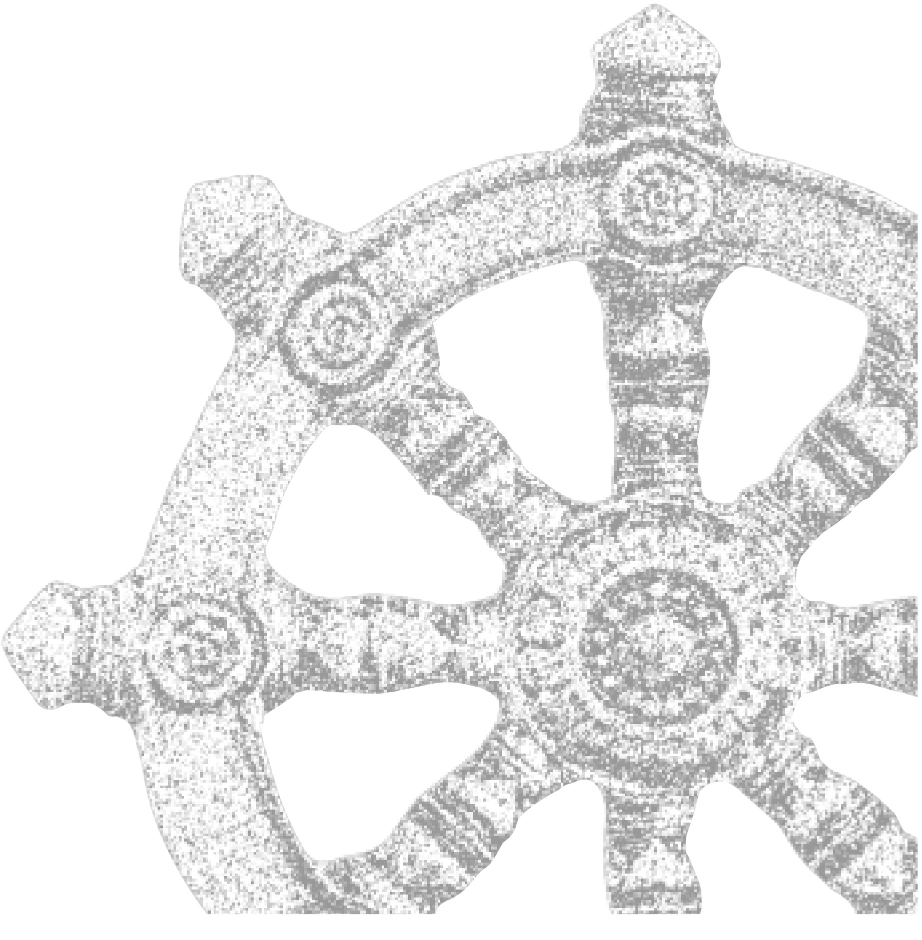

THE ASIAN CLASSICS INSTITUTE

Thank you for your interest in the Asian Classics Institute's Correspondence Courses. A complete Formal Study Course consists of audio recordings from the original class series in New York, along with the supporting text materials from each class. The text and audio may be downloaded (see www.world-view.org in the on-line teachings section), or ordered by mail (see the Courses by mail section of the web site).

This Course consists of eleven classes, each of which has approximately two hours of audio, along with corresponding written materials. The audio can be ordered by mail, listened to on-line as streaming Real Audio, or downloaded onto your computer in mp3 or RA format for playback later. The written materials for this Course are contained in nine on-line files which can be downloaded, printed and assembled into a three-ring binder.

A complete Course binder contains the following sections in this order: a binder cover and spine, an overview of the teacher training program, prayers, a course syllabus, readings, class notes, homework, quizzes, a final examination, answer keys and Tibetan study materials. (The class notes were taken by a student in the original live classes, and you'll need these for reference as what's written on the board isn't always spoken.) For ease of binder assembly, be sure to print the files on three hole paper.

Each class lecture has a corresponding homework, quiz, meditation, and class notes. Most classes have readings, although not every class does. After listening to the audio from a class, the homework, quiz and meditation should be completed for that class before continuing on to the next class. The homework can be completed using your class notes, open book style. The quizzes should be completed from memory only, without the aid of notes or other materials. (A good approach is to look at an answer key *after* you have finished that homework, and to use that answer key to study for that quiz.) A final exam is given at the end of the Course.

You may grade your own papers using the supplied answer keys or, if you wish to do so, you may mail your quizzes, homework and final examination to the Asian Classics Institute to be graded. All of the quiz and final exam questions come from the homework, so the homework answer keys are also used to grade the quizzes and the final exam.

If you use the answer keys to complete your homework or quizzes by copying, please do not mail your papers to the Institute for grading. If you do mail your papers in, upon successfully passing, you will be presented with a certificate of proficiency from the Institute.

If you choose to have your papers graded by the Institute (this is completely optional), please mail all of the homework, quizzes and the final for the Course together – *DO NOT* mail papers from individual classes, or a partially completed Course. Once you have completed the entire Course, mail it to: The Asian Classics Institute, Correspondence Courses, 7055 Juniper Drive, Colorado Springs, CO 80908. Please make a copy of all materials that you send to us, in case they are lost in the mail. **Be sure to provide a self-addressed, stamped envelope of appropriate size and postage to have your papers returned.**

We would like to emphasize finally that, although recordings and written materials can be extremely helpful, it is essential for serious Buddhist practitioners to meet and study directly with a qualified Teacher who can give the necessary guidance and personal instructions of the lineage.

The wisdom of Enlightened Beings has been passed down in an unbroken lineage in these teachings. May you put them into practice in your life, gain every realization, and benefit all. May every goodness grow and spread in all directions right now!

Post Office Box 144 · New York, NY 10276 · aci@world-view.org · (212) 475-7752
All Correspondence Course mail should be sent to: 7055 Juniper Drive, Colorado Springs, CO 80908

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

Overview of the Formal Study Course Teacher Training Program

The Six Great Books of Buddhism outlined below are the subject of a geshe's eighteen year program of monastic study. The Asian Classics Institute condenses these Six Great Books of Buddhism into a series of 15 Formal Study Courses.

Book One

Geshe Study Subject: The Perfection of Wisdom (Prajnya Paramita)
School of Buddhism Studied: Beginning Middle-Way (Madhyamika Svatrantika); also includes some material from Mind-Only (Chitta Matra)
Main Root Text: *The Jewel of Realization (Abhisamaya Alamkara)*
Written by: Maitreya (the Future Buddha) as related to Master Asanga, circa 350 AD
Traditional period to cover this subject: Six years in a Tibetan monastery
Summarized in ACI Courses:
Course II: Buddhist Refuge
Course XV: What the Buddha Really Meant
Principal monastic textbooks used for ACI Courses: *Analysis of the Perfection of Wisdom, Overview of the Art of Interpretation, Overview of the Twenty Practitioners, Overview of Dependent Origination, Overview of the Form and Formless*
Written by: Kedrup Tenpa Dargye (1493-1568); Gyalwang Trinley Namgyal (fl. 1850)
Typical Subjects: The three kinds of refuge; The wish for enlightenment; What is nirvana?; The proofs for emptiness; Who is Maitreya?; The twelve links of dependent origination in the Wheel of Life; Deep levels of meditation; How do we know when the Buddha was speaking figuratively?; A flow-chart for liberation.

Book Two

Geshe Study Subject: The Middle Way (Madhyamika)
School of Buddhism Studied: Advanced Middle Way (Madhyamika Prasangika); also includes some material from the Mind-Only School (Chitta Matra)
Main Root Texts: *Entering the Middle Way (Madhyamaka Avatara)* and *A Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattva Charya Avatara)*
Written by: The first by Master Chandrakirti, circa 650 AD in explanation of Master Nagarjuna, about 200 AD; and the second by Master Shantideva, circa 700 AD
Traditional period to cover this subject: Four years in a Tibetan monastery
Summarized in ACI Courses:
Course VI: The Diamond-Cutter Sutra
Course VII: The Vows of the Bodhisattva
Courses X, XI, XII: A Guide to the Bodhisattva's Way of Life

Principal monastic textbooks used for ACI Courses: *Overview of the Middle Way; A Commentary on the Diamond-Cutter Sutra; The String of Shining Jewels, on the Three Sets of Vows; The Point of Entry for Bodhisattvas, a Commentary to the "Guide to the Bodhisattva's Way of Life"*

Written by: Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432); Kedrup Tenpa Dargye (1493-1568); Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748); Geshe Tsewang Samdrup (c. 1830)

Typical Subjects: Emptiness and the Wish for enlightenment; Emptiness and the bodies of a Buddha; The future of the Buddha's teaching; Emptiness and karma; The direct perception of emptiness; Emptiness and paradise; How empty things still work; The root and secondary vows of a bodhisattva; How to keep the vows; How to purify bad deeds; Taking joy; How to fight mental afflictions; The perfection of giving; How anger destroys good karma; The nature of anger; Where bad things really come from; Dealing with jealousy; Quietude; Stopping attachment; On the joys of solitude; Devoting oneself to meditation; On the need to see emptiness; The two realities; The emptiness of feelings; The sliver of Diamond.

Book Three

Geshe Study Subject: Higher Knowledge (Abhidharma)
School of Buddhism Studied: Detailist (Vaibhashika)
Main Root Text: *The Treasure House of Higher Knowledge (Abhidharma Kosha)*
Written by: Master Vasubandhu, circa 350 AD
Traditional period to cover this subject: Two years in a Tibetan monastery
Summarized in ACI Courses:

Course V: How Karma Works
Course VIII: Death and the Realms of Existence

Principal monastic textbooks used for ACI Courses: *Light on the Path to Freedom, a Commentary to the Treasure House*

Written by: Gyalwa Gendun Drup, the First Dalai Lama (1391-1474)

Typical Subjects: The nature of karma; The role of motivation; The correlation of deeds and their results; How karma is carried; The relative severity of deeds; The three realms of existence; The nature of the *bardo* (intermediate state between birth and death); A description of time and space; The destruction of the world; How to do death meditation

Book Four

Geshe Study Subject: Vowed Morality (Vinaya)
School of Buddhism Studied: Detailist (Vaibhashika)
Main Root Text: *A Summary of Vowed Morality (Vinaya Sutra)*
Written by: Master Gunaprabha, circa 500 AD
Traditional period to cover this subject: Two years in a Tibetan monastery

Summarized in ACI Course:
Course IX: The Ethical Life
Principal monastic textbooks used for ACI Course: *Essence of the Ocean of Discipline; Daymaker--A commentary on the "Essence of the Ocean"*
Written by: Je Tsongkapa (1357-1419), Master Ngulchu Dharma Bhadra (1772-1851)
Typical Subjects: The nature of the vows of freedom; Their divisions; The specific vows (note: nuns and monks' vows are presented only to those with ordination); Who can take vows; How vows are lost; The benefits of keeping vows.

Book Five

Geshe Study Subject: Buddhist Logic (Pramana)
School of Buddhism Studied: Sutrist (Sautrantika)
Main Root Text: *The Commentary on Valid Perception (Pramana Varttika)*
Written by: Master Dharmakirti, circa 650 AD, on Master Dignaga, circa 450 AD
Traditional period to cover this subject: Three months per year for 15 years in a Tibetan monastery
Summarized in ACI Courses:
Course IV: The Proof of Future Lives
Course XIII: The Art of Reasoning
Principal monastic textbooks used for ACI Courses: *The Four Reasonings; Light on the Path to Freedom, An Explanation of the "Commentary on Valid Perception"; Jewel of the True Thought; An Explanation of the Art of Reasoning; An Explanation of the Path of Reasoning; The Collected Topics of the Spiritual Son; The Collected Topics of Rato; A Clear Exposition upon Mind and Mental Functions*
Written by: Khen Rinpoche Geshe Lobsang Tharchin (b. 1921); Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432); The First Panchen Lama, Lobsang Chukyi Gyaltsen (1567?-1662); Geshe Yeshe Wangchuk (1928-1997); Master Tutor Purbuchok Jampa Tsultrim Gyatso (1825-1901); Master Ngawang Trashi (c. 1700); Master Chok-hla U-ser (c. 1500)
Typical Subjects: The meaning of valid perception; The nature of omniscience; Proofs for past and future lives; The qualities of a Buddha; Why study the art of reasoning?; The definition of a reason; How to do Buddhist debate; The parts of a logical statement; Cause and effect; The nature of the subject mind; The concept of negatives and positives; The nature of definitions; The concept of time.

Book Six

Geshe Study Subject: The Steps to Buddhahood (Lam Rim)
School of Buddhism Studied: Advanced Middle Way (Madhyamika Prasangika)
Main Root Text: *The Great Book on the Steps to Buddhahood (Lam Rim Chenmo)*
Written by: Je Tsongkapa (1357-1419)
Traditional period to cover this subject: Intermittently over a period of 15 years in a Tibetan monastery

Summarized in ACI Courses:
Course I: The Principal Teachings of Buddhism
Course III: Applied Meditation
Course XIV: Lojong, Developing the Good Heart

Principal monastic textbooks used for ACI Courses: *A Gift of Liberation, Thrust into Our Hands; The Principal Teachings of Buddhism; A Commentary on the Principal Teachings of Buddhism; A Thousand Angels of the Heaven of Bliss (Ganden Hlagyama); Preparing for Tantra (The "Source of All My Good" and its Commentary); A Collection of Lojong Texts; Offering of the Mandala; How to Offer the Mandala in Thirty-Seven Parts*

Written by: Khen Rinpoche Geshe Lobsang Tharchin (b. 1921); Je Tsongkapa (1357-1419); Pabongka Rinpoche (1878-1941); Master Ngulchu Dharma Bhadra (1772-1851)

Typical Subjects: The Meaning of Rennciation, the Wish for enlightenment, and correct world view; How to do a daily practice; How to meditate; What to meditate on; How to practice at work and other everyday situations; How to offer the mandala; How to practice love and compassion; Brief presentations of the entire path to Enlightenment; How to prepare for the secret teachings.

༄༅། །མཎྜལ། །

mandel

།ས་གཞི་སྤོས་ཀྱིས་བྱུགས་ཤིང་མེ་ཏོག་བཀྲམ།

sashi pukyi jukshing metok tram,

།རི་རབ་གླིང་བཞི་ཉི་ཟླས་བརྒྱན་པ་འདི།

rirab lingshi nyinde gyenpa di,

།སངས་རྒྱས་ཞིང་དུ་དམིགས་ཏེ་དབུལ་བར་བགྱི།

sangye shingdu mikte ulwar gyi,

།འགྲོ་ཀུན་རྣམ་དག་ཞིང་ལ་སྤྱོད་པར་ཤོག ༎

drokun namdak shingla chupar shok.

།ཨི་དཾ་གུ་རུ་རཏྣ་མཎྜ་ལ་ཀཾ་ནིརྻ་ཏ་ཡ་མི། །

Idam guru ratna mandalakam niryatayami.

Offering the Mandala

Here is the great Earth,
Filled with the smell of incense,
Covered with a blanket of flowers,

The Great Mountain,
The Four Continents,
Wearing a jewel
Of the Sun, and Moon.

In my mind I make them
The Paradise of a Buddha,
And offer it all to You.

By this deed
May every living being
Experience
The Pure World.

Idam guru ratna mandalakam niryatayami.

༄༅། །སྐྱབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད། །

kyabdro semkye

།སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཚོགས་ཀྱི་མཆོག་རྣམས་ལ།

sangye chudang tsokyi choknam la,

།བྱང་ཆུབ་བར་དུ་བདག་ནི་སྐྱབས་སུ་མཆི།

jangchub bardu dakni kyabsu chi,

།བདག་གིས་སྦྱིན་སོགས་བགྱིས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས།

dakki jinsok gyipay sunam kyi,

།འགྲོ་ལ་ཕན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པར་ཤོག །།

drola penchir sangye druppar shok.

Refuge and The Wish

I go for refuge
To the Buddha, Dharma, and Sangha
Until I achieve enlightenment.

By the power
Of the goodness that I do
In giving and the rest,

May I reach Buddhahood
For the sake
Of every living being.

༄༅། །བསྔོ་བ། །
ngowa

།དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན།
gewa diyi kyewo kun,

།བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་རྫོགས་ཤིང་།
sunam yeshe tsok-dzok shing,

།བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི།
sunam yeshe lejung way,

།དམ་པ་སྐུ་གཉིས་འཐོབ་པར་ཤོག ། །
dampa kunyi topar shok.

Dedication of the Goodness of a Deed

By the goodness
Of what I have just done
May all beings

Complete the collection
Of merit and wisdom,

And thus gain the two
Ultimate bodies
That merit and wisdom make.

༄༅། །མཆོད་པ། །

chupa

།སྟོན་པ་བླ་མེད་སངས་རྒྱས་རིན་པོ་ཆེ།

tonpa lame sanggye rinpoche,

།སྐྱོབ་པ་བླ་མེད་དམ་ཆོས་རིན་པོ་ཆེ།

kyoppa lame damchu rinpoche,

།འདྲེན་པ་བླ་མེད་དགེ་འདུན་རིན་པོ་ཆེ།

drenpa lame gendun rinpoche,

།སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་པ་འབུལ།

kyabne konchok sumla chupa bul.

A Buddhist Grace

I offer this
To the Teacher
Higher than any other,
The precious Buddha.

I offer this
To the protection
Higher than any other,
The precious Dharma.

I offer this
To the guides
Higher than any other,
The precious Sangha.

I offer this
To the places of refuge,
To the Three Jewels,
Rare and supreme.

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

The Asian Classics Institute
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I

Level Three of Middle Way Philosophy (Madhyamika)

Course Syllabus

Reading One
Subject: The Author, Structure, and History of the Text

Reading: *Guide to the Bodhisattva's Way of Life* by Master Shantideva (circa 700 AD), with a commentary by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas,* folios 1A-3B, 5B-6A.

Reading Two
Subject: The Benefits of the Wish for Enlightenment

Reading: *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* with commentary from *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas,* folios 6B-8B.

Reading Three
Subject: How to Make Offerings

Reading: *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* with commentary from *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas,* folios 14B-17B.

Reading Four
Subject: How to Purify Bad Deeds

Reading: *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* with commentary from *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas,* folios 18B-25A.

Reading Five
Subject: Rejoicing; Asking the Lamas to Teach and to Stay; How to Dedicate

Reading: *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* with commentary from *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas,* folios 25A-26B.

Reading Six
Subject: Taking Joy

Reading: *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* with commentary from *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas,* folios 28B-29B.

Reading Seven
Subject: How to Fight the Mental Afflictions, Part One

Reading: *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* with commentary from *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas,* folios 35A-37A.

Reading Eight
Subject: How to Fight the Mental Afflictions, Part Two; Why the Perfections are Mental

Reading: *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* with commentary from *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas,* folios 37B-38B, 42B-43B.

Reading Nine
Subject: Awareness

Reading: *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* with commentary from *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas,* folios 46A-48B.

Reading Ten
Subject: The Perfections of Giving and Ethical Living

Reading: *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* with commentary from *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas,* folios 52A-55A.

The Asian Classics Institute
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I

Reading One: Author, Structure, and History of the Text

The following story recounts in brief some of the events in the life of the great bodhisattva Shantideva. It is a paraphrase of sections from the *Life Stories of the Lineage Teachers of the Steps of the Path (Lam-rim bla-ma brgyud-pa'i rnam-thar)* written by Yongdzin Yeshe Gyeltsen (1713-1793), the teacher of the eighth Dalai Lama.

****

Master Shantideva was born to the west of Bodhgaya, the Seat of the Diamond, in a place called Yulkor Mosang. His father was a king named Armor of Virtue, and his mother was said to be an emanation of Vajra Yogini, the Angel of Diamond. He was able to choose the details of his birth, and when he was born he was given the name Armor of Peace. In his childhood he had all the favorable conditions that he needed, and from his earliest age he revealed himself to be a master of the traditional philosophical and other sciences. When he was six years old he met a great practitioner of the secret teachings, and received an initiation and a practice for reaching the enlightened being named Manjushri, or Gentle Voice. As a child he made great efforts in this practice, doing its meditations and reciting its secret words, and was soon able to meet Gentle Voice himself. After meeting this holy being, Master Shantideva was able to receive many teachings from him directly.

When his father the King passed away, all the people of the land requested Prince Shantideva to be King. Because he had practiced the bodhisattva path in many previous lives, he had no desire to live a life of royalty, but so as not to upset the people he agreed. The night before his crowning ceremony though he had a dream. In the dream he saw Gentle Voice sitting on the King's throne, and He said, "Son, this is my seat and I am your Teacher. It would be improper for us to sit on the same seat." Upon waking he realized that it was wrong for him to enjoy the pleasures of owning a kingdom, and he ran away.

Master Shantideva first went to Nalandra Monastery where he met the supreme leader of all the learned scholars there. His name was Angel of Virtue, and from this teacher he took the commitment to leave the home life. It also was from this master that he received the name Shantideva, which means "Angel of Peace." At the monastery he served his preceptor well, studied the three collections of scripture, and became a great scholar. He continued to receive many teachings from Gentle Voice himself, and was able to grasp the meaning of all the Buddha's teachings, both open and secret. He eliminated all the different kinds of distraction, both inner and outer, and with this incredible focus of mind he reached a very high spiritual level. He then composed the works entitled the *Compendium of Trainings,* the *Compendium of the Sutras,* and other books which describe the amazingly powerful and effective way of the life of a bodhisattva. Master Shantideva perfected within himself the three characteristics of a great Buddhist master—teaching, debating, and writing—and continued to rise up all the spiritual levels and paths. He achieved the ability to remember everything he had ever been taught, the ability to perform miracles effortlessly, and incredible clairvoyance; thus he became a god among bodhisattvas.

This was his inner life, but to the eyes of impure people Shantideva seemed to be interested in only three things: eating, sleeping, and going to the toilet. He thus became known by the name Bhusuku, which means "Mister Three Thoughts." Because the only fitting activity for a man who has left the home life is to involve himself in teaching, some of the monks who could not see who he really was perceived Master Shantideva as someone who was just living off the kindness of the laypeople, and decided that they should expel him from the monastery. They asked him to recite a scripture from memory before a gathering of the monastery, hoping that their request would cause him to decide to leave on his own. He answered them by saying, "How could someone like me ever be able to recite scripture?" and declined. However they insisted that he do so, and eventually he agreed.

The entire monastery was then invited to this gathering, and a very high throne was set up, one without any stairs—so there was no way for anyone to climb atop it. But when the bodhisattva Shantideva reached the front of the throne, he touched it gently, and without the slightest effort he appeared sitting on top of it. He then asked and said, "Would you like me to recite something you have heard before, or something which you have never heard?" The assembly asked that he recite something that they had not heard before, and so he began to recite that book which we call the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life.* He began at the very beginning of the text, and by the time he had gotten about a third of the way through the ninth chapter he began to rise up into the sky. He rose higher and higher, and it seemed as though the sky and his knowledge were pitted in competition, until he could no longer be seen at all, only heard. Then he totally disappeared.

Later on some of the monks who had clairvoyance of the ear, and others who were masters of total recall, pieced the whole book together. The group who were from Kashmir said that it had nine chapters, and the group from central India said it had ten. People then began to get curious about two of his other books which were mentioned in the fifth chapter of the *Guide,* and so they sent two monks to the place where Master Shantideva was living. They travelled to a stupa in the south of India called Pelyun Chen to invite him to come back to Nalandra. The master refused to come, but he did tell them that the people from central India were correct, and that the two books they sought could be found written in tiny letters hidden in the rafters of his old room at the monastery. He then gave these monks a complete explanation of the both the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life* and the *Compendium of Trainings.*

Later Master Shantideva was wondering what he could do to help others, and so he decided to check with his clairvoyance. He saw in the east a great many people whose lives were disturbed by a terrible dispute and, seeing that he could help, set off in their direction. While he was there he acted as the opponent of the great argument maker who was causing all the trouble, and with his great powers he was able to bring everyone back together.

He then thought to himself, "What further could I do to benefit people?" The idea then came to him that he should travel to the kingdom of Magada in order to help the people living there who had fallen into the chasm of wrong views. When he arrived, he found a great many people who had extremely weird wrong views, and he decided to stay with them for some time. One day, due to his extraordinary power and to the purity of the prayers these people had made in their past lives, there occurred an enormous blizzard. The storm lasted for seven days, and the community ran out of food and drink. They began to go crazy, and decided that whoever was able to come up with something to eat and drink would become their leader. The bodhisattva Shantideva was miraculously able to fill a single alms bowl with rice, and from it fed everybody in the community. As their leader he was then able to demolish their wrong views, and lead them into the Buddha's teachings.

Master Shantideva next checked with his clairvoyance to see who else needed help. He saw many people suffering from a famine, in desperate need of help, and thousands about to die. He provided these people with sustenance, taught them the teachings of the Buddha, and thus brought them to happiness.

Then the great bodhisattva thought to himself, "What could I do to help the teachings of the Buddha?" He saw that if he were to assist a certain king it would aid many people. He journeyed to the crossroads near his palace, and began to assess the situation. He found a great crowd of mighty, but merciless people. There were a lot of them gathered already, and many others like them on their way. These people were aware of the king's great wealth, and this fact was causing the king much distress. He thought that if he were to use all of

his wealth to pay off these people, then having obtained the kingdom would be of no point; but also that if he did not, then they would surely separate his mind from his body. Master Shantideva took a liking to the king, and arranged to be his bodyguard. Because he had limitless power and might, he was able to overpower all of the evil people, and put the king and his people at ease. During all this time Master Shantideva had no weapon other than a single wooden sword, a sword resembling the sword of Gentle Voice.

The whole kingdom began to develop great faith and respect for Master Shantideva, and made many offerings to him. But there was one man who was very jealous of him, and could not bear all of his success. He went to the king and told him that Master Shantideva was a devious man. He told the king that Shantideva had nothing more then a wooden sword, and that he would never be able to protect him if anything happened. He said to the king, "This man is a deceiving you. Even his sword is nothing more than wood, and so he could never be able to guard your body"; and advised the king to investigate. The king became angered, went to Master Shantideva, and told him to take his sword out of its scabbard. The bodhisattva replied saying, "Your Highness will be hurt if I do so," but the king told him to do it anyway, whether it hurt him or not. Master Shantideva then said to him, "I agree then to take it out, but I advise Your Highness to cover one of your eyes. The king covered one eye as instructed, and when the great bodhisattva pulled out the sword, it blazed with such a light that the king's exposed eye was blinded. The King apologized, took refuge in Master Shantideva, and entered into the teachings of the Buddha.

After this Master Shantideva thought to himself, "What next can I do to be of help to others?" He checked with his clairvoyance, and saw there were many non-Buddhists who opposed the Teachings and needed to be subdued. He went to where they lived in the south, and dressed himself as a beggar. One day a servant of the King saw him and noticed that drops of water which touched his body instantly began to boil.

There was a non-Buddhist teacher living in this land who decided that he wanted to compete with a Buddhist in miraculous powers. He made a deal with the king that whoever lost this competition would have to convert to the other's religion, and that the winner could burn all of the monasteries and books of the loser's religion. The King could find no one of the Buddhist community who would agree to these conditions, and he grieved. Then the servant who had seen the miracle with Master Shantideva told him about it. The King sent out messengers to seek him, and to beg for his help in defeating the non-Buddhist teacher.

The bodhisattva Shantideva told them that he would be able to help, and that they should prepare a large bowl of water, two bolts of cloth, and a fire. On the day of the competition the whole kingdom gathered, and a throne was

prepared for the King. The two opponents began their debates, and because of the power of Master Shantideva's reasoning and scriptural knowledge, his opponent was unable to even respond. Because of this he thought he'd try to win with his miraculous powers instead, and so he began to draw the secret world of a powerful Hindu god in the sky. But before he had finished drawing even its eastern side, the bodhisattva Shantideva went into a deep meditation on the element of wind and brought about a great storm which began to tear apart the entire area.

The King, Queen, and the others assembled ran for cover, and the non-Buddhist teacher and his secret world were thrown about in every direction, like sparrows caught in a hurricane. A great darkness descended upon all the land, and Master Shantideva sent rays of light out from a spot between his eyes to light the way for the King and the Queen. Their clothes had been ripped off and they were covered in dust, so the great bodhisattva bathed them in the water from the bowl, dressed them in the cloth, and put them near the fire, where they could warm themselves.

Master Shantideva's activities were exclusively dedicated to the benefit of living beings, and to helping the Buddha's teachings. Everything he did was meant to express the truth of the saying: "Men are like the mango fruit. Sometimes they look ripe on the outside, but are not ripe on the inside. Others are ripe on the inside, but don't look ripe on the outside. Some look and are ripe both inside and out, and others that don't look ripe truly are not." For people like us who haven't seen emptiness directly, it is very difficult to judge another's mind. Generally speaking then we should never allow ourselves to think that anyone at all has any bad qualities, and we should realize more specifically that criticizing anyone who has entered the Buddha's teachings is like playing near a pit of embers concealed in ash. It is important that we not criticize other people, and to try to see all things as pure. It is to express this fact that Master Shantideva lived the way that he did.

He also taught us by example many other lessons. Never be satisfied with wrong or partial paths. Train yourself in paths which are complete. Practice what is taught in this bodhisattva's books. If you take Gentle Voice as your personal Angel, you will be able to achieve all wonderful qualities. It isn't fitting to put any faith in books which can't bring you to total enlightenment. The only entry point for those who wish for freedom is the teachings of Enlightened Beings. So if you wish to practice the teachings of the steps of the path to enlightenment, make supplication to this great bodhisattva; and learn about, contemplate, and meditate on his words.

****

The following selections are taken from the *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs),* a commentary by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) on the book called *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa*) by Master Shantideva (c. 700 AD).

།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་རྒྱལ་སྲས་འཇུག་ངོགས་བཞུགས་སོ།།

Herein contained is the
Entry Point for Children of the Victorious Buddha
a commentary upon the
Guide to the Bodhisattva's Way of Life.

།རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

With deep respect I bow down to the feet of the revered ones,
the holy ones, to those who possess great compassion!

།གང་གི་མཁྱེན་པ་ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་མཚན་དཔེའི་དཔལ་འབར་སྐུ་བཞིའི་
དཀྱིལ་འཁོར་ཆོས་དབྱིངས་མཁར་འཕགས་ཏེ།
།ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུའི་གསུང་གི་འོད་ཟེར་
མཐའ་ཡས་འགྲོ་ལ་དྲི་མེད་རབ་འཕྲོ་ཞིང་།
།ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་མཛད་པ་བཟང་པོས་
མཐའ་ཡས་འགྲོ་བའི་མུན་པ་སེལ་མཛད་པ།
།ཐུབ་དབང་རྣམས་དང་བླ་མ་སྙིང་ཆེན་འཛམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་
ཞབས་ལ་བདག་ནི་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

To those whose knowledge has eliminated all bad qualities
And rises high in the sky of the ether of phenomena
As a sun disc of the four holy bodies
Blazing with the glory of the marks and signs;

To those who by their great compassion,
Beam out to an endless number of beings
The immaculate light rays of holy speech
Which possesses sixty wonderful qualities;
To those who dispel the darkness
Of infinite living creatures
Spontaneously in an unbroken stream
Of pure and holy activities;

With great respect I bow down to them,
To the feet of the Lords of the Able,
To my Lamas, to all great beings,
And to He who is of Gentle Voice.

།རང་ཉིད་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་འདྲིས་ཕྱིར་དང་།
།སྐལ་མཉམ་གཞན་ལའང་ཕན་པར་འགྱུར་སྙམ་དུ།
།རྒྱལ་སྲས་དམ་པའི་སྤྱོད་ལ་འཇུག་པ་ཡི།
།ཚིག་དོན་མཁས་པའི་བཞེད་པ་བཞིན་དུ་བྲི།

In accordance with the positions
Which the great masters hold to be true,
I shall write about the meaning of the words
In the *Guide to the Way of Holy Children*
So that it may always be familiar to me
In the string of my future lives,
And with the thought that it may also be helpful
To others who share such an interest.

།རང་ལྟ་མཆོག་འཛིན་ཞགས་པས་བཅིངས་པ་ཡིས།
།དམན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ།
།ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་དགོས་ཞེས།
།བཞེད་པ་ལོག་པར་འཆད་རྣམས་བསལ་གྱིས་ཉོན།

Those of you who are bound by the noose
Of holding wrong views as supreme
Who say you needn't realize profound suchness
In order to reach lower enlightenments:

Listen carefully all of you people
Who teach this mistaken position!

།དེ་ལ་འདིར་རྒྱལ་བ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྤྱོད་པས་ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་པར་བྱས་ཤིང་། མཐར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐོར་བར་མཛད་དེ།

First, the Lord of the Able Ones developed the wish to achieve supreme enlightenment. Then over many countless eons he worked to complete the two collections [of goodness and of wisdom] by carrying out the activities of giving and the other perfections. Finally he reached total enlightenment and turned the wheel of the Dharma in three stages.

དང་པོར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་ལན་གསུམ་དུ་བཟླས་ཤིང་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྐོར་བར་མཛད་དོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྒྱུད་སྨིན་པ་ཁ་ཅིག་ལ་ནི་བདེན་པ་བཞི་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་། རྟེན་འབྱུང་སྤྲོས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ལ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་བཀྲལ་བ་ལྟར། ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་ལས་དངོས་སུ་ཡང་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ལན་དུ་མར་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་སོགས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་བར་མཛད་དོ། །དེ་ནས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་འཁོར་ལོའི་གཏམ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་བསྐོར་བར་མཛད་དོ།

The Buddha first turned the wheel by teaching the Four Truths of Realization three times through in twelve different aspects. From this teaching on the Four Truths alone, some disciples who belonged to the class of Listeners and whose minds were ripe grasped the meaning of dependent origination, free from the extreme of thinking of things as self-existent. It has been explained by the savior Nagarjuna in his treatises, and by Master Chandrakirti in his work on the *Commentary on the Sixty Verses on Reasoning,* that the scriptures of the

Lower Way even describe explicitly the most subtle form of selflessness on many occasions. The second time the Buddha turned the wheel he taught in great detail about the selflessness of both the person and phenomena as is found in the brief, medium-length and extensive sutras on the Perfection of Wisdom, as well as in other works. The third time he turned the wheel he gave the teaching of the Cycle of No Return which deals extensively with the subject of method.

།དེ་ལ་སྤྱིར་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་བཀྲལ་ནས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གཅིག་སངས་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི་གང་བཤད་པར་བྱ་བའོ།

What I am going to explain is the holy *Guide to the Bodhisattva's Way of Life* which, in general, comments upon the true intent of all the speech of the Buddhas, the highest of all spoken word. More particularly, however, this book thoroughly explains the true intent of the scriptures of the Greater Way. In so doing, it establishes in detail how every instance of the Buddhas' speech is a part of a path to reach enlightenment which can be put into practice by any particular person who belongs to the family of the Greater Way.

།བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཛད་པ་པོ་ནི་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཞི་བའི་ལྷ་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་ཤིང་། བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་བདེ་བ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་གཞན་གྱི་ཕན་བདེ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བ། ཁྱད་པར་དུ་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པའི་སྒོ་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རྫོགས་པར་མཛད་པ་དེ་ཉིད་དོ།

The author of this treatise is that master and realized being, Shantideva, who had perfectly understood the true meaning of every instance of the highest form of the spoken word. Master Shantideva was possessed of the great compassion which treasures others more than oneself, and he totally lost himself to helping others and making them happy; he was completely free of the tendency of thinking only of his own happiness. More specifically, he was a being who succeeded in employing the activities of extreme non-

conceptualization found in the Unsurpassable group of secret teachings, and so brought the path of the Greater Way to its ultimate conclusion.

།དེས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ་བཞི། མཚན་གྱི་དོན། འགྱུར་གྱི་ཕྱག གཞུང་གི་དོན། འཇུག་གི་དོན་ནོ།

The book which he wrote, the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life*, has four major sections: the meaning of the title, the translator's obeisance, the meaning of the body of the text, and some concluding remarks.

Meaning of the Title

།དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་ན་སྐད་རིགས་བཞི་ཡོད་པ་ལས་སཾ་སྐྲི་ཏའི་སྐད་དུ། བསྟན་བཅོས་འདིའི་མིང་བོ་དྷི་ནི་བོད་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་དང་། ས་ཏྭ་ནི་སེམས་དཔའ་དང་། ཙརྱཱ་ནི་སྤྱོད་པ་དང་། ཨ་བ་ཏ་ར་ནི་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ།

The title of this book in Sanskrit, one of the four great languages of ancient India, is *Bodhisattvacharyavatara*. The meaning of this title can be explained in the following way. The word *bodhi* [*jang-chub* in Tibetan] means "enlightenment," the word *sattva* [*sempa*] means "warrior," *charya* [*chupa*] means "activities," and *avatara* [*jukpa*] means "to enter."

Translator's Obeisance

།བམ་པོ་དང་པོ།

།སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

Here begins the first *bampo:*

I bow down to all Buddhas and bodhisattvas!

།གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་ཞེས་སོགས་ཏེ་ཕྱོགས་གང་དུ་གཏོགས་པ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དེ་ཡང་འགྱུར་གྱི་བར་ཆད་ཞི་བ་དང་། སྔེ་སྣོད་མཐའ་དག་གི་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་ཡང་། གཙོ་བོར་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བམ་པོའི་གྲངས་ཀྱི་བཤད་པ་གོ་བར་སླ་བས་མ་བཀོད་དོ།

The purpose of including the line which contains the words "Buddhas and..." is to indicate which section of the scriptures this book is included into. This involves preventing obstacles to the translation, and serves to help you realize that even through this is a commentary upon all of the collections of scripture, it focuses mainly upon the sutra collection.

The words which indicate the beginning of the first *bampo,* or major textual division, are easy to understand, and thus require no commentary.

Meaning of the Body of the Text

།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ། ལམ་གྱི་རིམ་པ་བཤད་པ་དངོས་སོ།

I will explain the meaning of the body of the text in two main parts: first will be an explanation of the preliminaries which precede an explanation of the steps of the path of the greater way, and then the actual explanation of the steps themselves.

།དང་པོ་ལ་གསུམ། །མཆོད་བརྗོད་དང་། བཤད་པར་དམ་བཅའ་དང་། ཁེངས་སྐྱུང་ཞིང་རྩོམ་པར་སྤྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།

The preliminaries to the actual explanation will be in three sections: Master Shantideva's offering of praise, his pledge to compose the work, and then finally words to prevent pride arising, along with the reasons why he takes joy in composing this work.

།དང་པོ་ལ་གསུམ། དགོས་དོན་དང་། བསྡུས་དོན་དང་། ཚིག་དོན་ནོ།

The offering of praise can be explained in three parts: its purpose, what it includes, and its wording itself. It begins as follows:

།བདེ་གཤེགས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངའ་སྲས་བཅས་དང་།
།ཕྱག་འོས་ཀུན་ལའང་གུས་པར་ཕྱག་འཚལ་ཏེ།

I bow down with great respect
To Those Who Have Gone to Well-Being—
Those who possess the Dharma Body—

And to all of their sons and daughters,
And all others worthy of prostration!

།དང་པོ་ནི། ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ཅིང་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་རང་ཉིད་སྐྱེས་བུ་དམ་པར་རྟོགས་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཞི་བ་དང་། མཐར་ངེས་ལེགས་ཐོབ་ཅིང་གདུལ་བྱ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པས་ལེགས་ཚོགས་སུ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའོ།

The reason why Shantideva here expresses the wonderful spiritual qualities of an extraordinary being, and why he goes for refuge, is so that other people will understand that he is himself a holy person. Another reason he does so is to prevent any obstacles which may come up as he is writing this book, or in any of his other endeavors. His ultimate purpose is that he may achieve definite good, and that by following in his footsteps other disciples will also be able to achieve every single good thing that there is.

།གཉིས་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་ཕྱག་བྱ་བའི་འོས་སུ་གྱུར་པ་གཞན་དག་ལ་ཡང་ཕྱག་འཚལ་བ་བསྟན་ཏོ།

This verse shows us that Master Shantideva in bowing down to the Three Jewels, as well as to everyone else who is worthy of being prostrated to.

།གསུམ་པ་ནི། སུ་ག་ཏའི་སྒྲ་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པ་གཉིས་ལ་བཤད་དུ་ཡོད་པས་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། སྐྱེས་བུ་གཟུགས་ལེགས་པ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་སྤངས་པས་ལེགས་པའམ་མཛེས་པར་གཤེགས་པ་དང་། རིམས་ནད་ལེགས་པར་བྱང་བ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་སླར་འཁོར་བར་མི་ལྡོག་པར་གཤེགས་པ་དང་། བུམ་པ་ལེགས་པར་གང་བ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་ཟད་པར་སྤངས་པས་མ་ལུས་པར་གཤེགས་པས་བདེ་བར་གཤེགས་པའོ། །བདེ་བ་ནི་ལེགས་པ་སོགས་དང་། གཤེགས་པ་ནི་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་སོན་པའོ།

The Sanskrit word *Sugata* [Those Who have Gone to Well-Being] can be explained in two ways. We can explain it in reference to either the things which an Enlightened Being has eliminated, or in reference to the things which he or she has realized.

First I will explain it in terms of that excellent virtue an Enlightened Being possess of having totally eliminated every single bad quality there is. Because an Enlightened Being has completely cleaned Himself of all the obstacles which are related to bad thoughts, we can say that he has *gone well*, or beautifully, and is like someone who has an *well*-formed body. Because he will never have to return back to this cycle of suffering life by force of things poisoned with the afflictions of the mind, we can say that he has *gone* like someone who has been completely cured, or made *well,* from an illness. And because he has totally removed all of those kinds of ignorance which are not related to the mental afflictions, we can say that he has totally *gone* like a vase which is *well*-filled. It is in this way that we call such a being One Who Has Gone to Well-Being. We say "well-being" to refer to the different qualities described above with the word "well", and we say "gone" to indicate that these beings have gone to the nature which embodies those very qualities.

།དེ་གསུམ་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་པའི་ཆགས་བྲལ་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་ཕྱིར་འོང་སོགས་དང་། དམན་པའི་དགྲ་བཅོམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའོ།

Using the word "well" in these three different ways serves also to distinguish Those Who Have Gone to Well-Being respectively from non-Buddhists who have freed themselves of desire; from stream-enterers, once-returners, etc.; and from lower foe-destroyers.

།རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་དང་། མཁྱེན་པ་བརྟན་པ་དང་། མ་ལུས་པར་མཁྱེན་པས་བདེ་བར་གཤེགས་པའོ། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་གསུམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའོ།

Now, I will explain "Sugata" in terms of an Enlightened Being having perfected every single realization there is. Such a being has *gone well* in the sense that His knowledge has directly perceived the suchness of the two kinds of lack of self-nature, that His knowledge is firm, and that His knowledge is total. These qualities of His knowledge respectively indicate how such a being is exceedingly higher then the three groups of practitioners mentioned above.

།དེས་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་བསྟོད་པ་བསྟན་ཏོ།

This is Master Shantideva's praise of the Buddha Jewel.

****

།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པའོ།

The second section, the actual explanation of this book, is in two parts. First will be a presentation of the overall structure of the book, and then an explanation of each individual part.

།དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་བསམ་པ་སྦྱོང་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྦྱོང་བ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྤྱོད་པ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་བསླབས་ནས། སངས་རྒྱས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྫོགས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།

This book presents, in their entirety, each one of the steps of the path to enlightenment. It begins by telling you the way to practice the contemplations for people of lesser and medium capacity as an adjunct to practicing the contemplations for people of great capacity. Then it goes on to teach you how to develop the wish to achieve supreme enlightenment, and how—after you have developed that wish—you should train yourself in the perfection of giving, along with the other five perfections.

།དེ་ལ་ཐོག་མར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་དེའི་ཕན་ཡོན་ལེགས་པར་བསམས་ནས་སྤྲོ་ཤུགས་ལྷག་པར་འཕེལ་བ་ཞིག་དགོས་པ་ལེའུ་དང་པོས་སྟོན་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྦྱོང་བ་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་འཆད་དོ།

The first chapter explains how, in the beginning, you must increase your joyful energy to its very highest by thoroughly contemplating the benefits which come from developing the wish to achieve supreme enlightenment. This chapter also touches upon the way you should practice, as an adjunct, the contemplations for people of lesser and medium capacity.

།དེ་ནས་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་འཁོར་ལོ་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་སྤྱན་འདྲེན་པའི་གནས་ཁང་སོགས་བྱི་དོར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་འགལ་རྐྱེན་སྒྲིབ་པ་བཤགས་པ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་ཚོགས་བསགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་དགོས་པའི་སྔ་མ་ལེའུ་གཉིས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལེའུ་གསུམ་པས་བསྟན་ཏོ།

You must go about developing the wish to achieve supreme enlightenment, that wish whose very root is love and compassion, in the same way that you would go about preparing to welcome a King who ruled the entire world by cleaning your house, and so on. You will be able to acquire this wish by purifying all of the factors which obstruct your spiritual realizations, and gathering together the power of good deeds which promote them. These two subjects are covered respectively in the second and third chapters.

།སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་དགེ་བ་རྣམས་མི་ཉམས་པའི་ཡན་ལག་བག་ཡོད་བསྟེན་དགོས་པ་ལེའུ་བཞི་པས་བསྟན་ལ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ་དེ་ལ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྲུང་བའི་སྒོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ལེའུ་ལྔ་པས་བསྟན་ལ། བཟོད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ལ་སློབ་ཚུལ་དེ་ནས་ལེའུ་བཞིས་རིམ་པ་བཞིན་བསྟན་ཏེ།

The fourth chapter teaches you why you must be careful once you have developed the wish, so that the good energy you have amassed from training yourself in the activities of a bodhisattva does not degenerate.

The chapters which follow teach you how to put the six perfections into practice. With regard to this, the fifth chapter is devoted to an extensive presentation of how to train yourself to live an ethical life through maintaining your mindfulness and awareness, and the next four chapters are successively devoted to how to train yourself in not getting angry, joyfully doing good deeds, meditative concentration, and wisdom.

།ལེའུ་བཅུ་པས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་བ་རྣམས་གཞན་ལ་གཏོང་བའི་སེམས་པ་སྦྱོང་ཚུལ་རྒྱས་པར་བསྔོ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྟོན་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་ལེའུ་བཅུ་པས་སྟོན་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་བ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་སྟོན་ཏོ། །འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལེའུ་དགུ་པས་བསྟན་ཏོ།

The tenth chapter explains in detail how you can learn that attitude which wants to give away to others your own body, all of your possessions, along with every good thing you've ever done. And it teaches you how to sweeten your acts of giving through dedication. Although the tenth chapter treats with great thoroughness how it is that you should train yourself in the perfection of giving, this subject is also taught on other occasions, such as in the chapter

on how to develop the wish for enlightenment. The subject of what it is to be a Buddha, which is the final result, is treated in the ninth chapter.

****

The names of the ten chapters of the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life* are as follows:

༡། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན།

I. Benefits of the Wish for Enlightenment

༢། སྡིག་པ་བཤགས་པ།

II. Purifying Bad Deeds

༣། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་བ།

III. Acquiring the Wish for Enlightenment

༤། བག་ཡོད་བསྟན་པ།

IV. Using Carefulness

༥། བཞིན་བསྲུང་བ།

V. Guarding Awareness

༦། བཟོད་པ་བསྟན་པ།

VI. Not Getting Angry

༧། བརྩོན་འགྲུས་བསྟན་པ།

VII. Joyous Effort

༨། བསམ་གཏན་བསྟན་པ།

VIII. Meditative Concentration

༩། ཤེས་རབ་ཀྱི་ལེའུ།

IX. Wisdom

༡༠། བསྔོ་བའི་ལེའུ།

X. Dedication

The Asian Classics Institute
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I

Reading Two: The Benefits of the Wish for Enlightenment

The following reading is taken from the *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs),* a commentary by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) on the book called *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa*) by Master Shantideva (c. 700 AD).

****

།གཉིས་པ་ལ་བཞི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་བཤད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་ཕན་ཡོན་དེ་དག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒོམ་པའི་གང་ཟག་ལ་བསྔོད་པའོ།

The second part [the more detailed contemplation upon the benefits of the wish for enlightenment] has four divisions: an explanation of the benefits of the wish for enlightenment, identifying just what the wish for enlightenment is, a presentation of the reasons why these benefits occur with the wish, and words in praise of persons who are practicing the wish.

།དང་པོ་ལ་གསུམ། སྡིག་པ་མཐའ་དག་འཇོམས་ཤིང་དགེ་བ་མཐའ་དག་བསྒྲུབ་ནུས་པ་དང་། མིང་དང་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་དང་། ཕན་ཡོན་དཔེས་བཤད་པའོ།

The first of these divisions has three sections of its own: a description of how the wish has the power to destroy all bad deeds and to accomplish all good deeds; how those who achieve the wish attain both an exceptional name, as well as the point of the name; and metaphors which are used to explain the benefits.

།དང་པོ་ལ་གསུམ། སྡིག་པ་ཆེན་པོ་འཇོམས་པ་དང་། བདེ་བ་མཆོག་བསྒྲུབ་ནུས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་དོན་བསྒྲུབ་ནུས་པའོ།

The first of these sections has three of its own: how the wish has the power to destroy great bad deeds; how it has the power to accomplish the highest form of happiness; and how it has the power to bring about anything you might ever wish for.

།སྡིག་པ་སྟོབས་ཆེན་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པ།
།དེ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་མིན་པ།
།དགེ་གཞན་གང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར།

What kind of goodness could there ever be
Other than the wish for total enlightenment
That could overwhelm those negative deeds
Of dreadful and awesome strength?

།དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་པར་རིགས་ཏེ། དམྱལ་བའི་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་སྡིག་པ་མི་བཟད་པ་དེ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མིན་པ་དགེ་བ་གཞན་གང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་ཏེ་གང་གིས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་སྤོང་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་འདིར་བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་གྱི། འདིར་ནི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་སྔར་བསགས་འདག་ཅིང་ཕྱི་མ་རྒྱུན་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་ཏོ།

Making great efforts to practice the two forms of the wish for enlightenment is something which is very right to do. This is because we have committed *negative deeds of dreadful strength,* deeds that would cause us to be born into the hells, or the like. And *what kind of goodness could there ever be, other than the wish for total enlightenment, that could overwhelm* them? The answer is that there is no such other goodness.

The main point being mentioned here is not the fact that the ultimate form of the wish has the power to eliminate the seeds for spiritual obstacles. The intent rather is to indicate the benefit of the wish where, in its "deceptive" form, the wish functions to clear away those causes already created which would take one to the births of misery, and also functions to prevent the continued creation of these causes in the future.

།བསྐལ་པ་དུ་མར་རབ་དགོངས་མཛད་པ་ཡི།
།ཐུབ་དབང་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ཉིད་ཕན་པར་གཟིགས།

The Lords among Victors contemplated the question
For many millions of years and saw
That this alone could be of benefit.

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་པར་རིགས་ཏེ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པའམ་ཐབས་ལ་རབ་ཏུ་དགོངས་ཤིང་སེམས་པར་མཛད་པའི་ཐུབ་དབང་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ཉིད་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པར་གཟིགས་ཤིང་།

Again we can say that making efforts to practice the wish is something which is very right to do. This is because *the Lords among Victors have* considered and *contemplated, for many* "countless" periods of *millions of years* each, *the question of what could be of benefit to,* or a way to achieve the ends of, all living beings. And what they *saw was that this* wish for enlightenment *alone* would be so.

།འདིས་ནི་ཚད་མེད་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས།
།བདེ་མཆོག་བདེ་བླག་ཉིད་དུ་ཐོབ་པར་བྱེད།

It is this wish which allows a limitless
Mass of sentient kind to attain
The highest form of happiness, with ease.

།གཉིས་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པའི་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་བ་མཆོག་སྐྲ་འབལ་བ་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་སྤྱད་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་ལམ་བདེ་བས་བདེ་བླག་ཉིད་དུ་ཐོབ་པར་བྱེད་ནུས་པའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེ་ནས་བདེ་བར་འགྲོ་བ་ལ། །སེམས་ཤེས་སུ་ཞིག་སྐྱོ་ལུག་འགྱུར། །ཞེས་འཆད་པ་ལྟར་རོ།

It is this wish for enlightenment which is like a special seed, one that has the power *which allows a limitless* number of living beings, a great *mass of sentient kind, to attain the highest form of happiness.* And it allows them to do so *with ease,* with perfect ease—that is, without having to undertake any such difficult spiritual practices as undertaking the life of a cave-dwelling yogi. It's just as the lines say which go,

What person with any intelligence at all
Would lose heart in going easily to ease?

།སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་ཕྲག་གཞོམ་འདོད་ཅིང་།
།སེམས་ཅན་མི་བདེ་བསལ་བར་འདོད་པ་དང་།
།བདེ་མང་བརྒྱ་ཕྲག་སྤྱོད་པར་འདོད་པས་ཀྱང་།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་ཉིད་རྟག་ཏུ་གཏང་མི་བྱ།

Those who hope to smash the thousand pains
Of the cycle of life, or to solve
The unhappiness of every living being,
Or bring them to the many thousand forms
Of happiness, must never give up
This very wish for enlightenment.

།གསུམ་པ་ནི། རང་གཞན་ཀུན་ལ་ཕན་པའི་ཐབས་མཆོག་ཡིན་པས་སེམས་དེ་ཉིད་བསྒོམ་པར་རིགས་ཏེ། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྦྱངས་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་ཕྲག་གཞོམ་འདོད་ཅིང་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་བསམ་པ་སྦྱངས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་བདེ་བ་བསལ་བར་འདོད་པ་དང་། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་བདེ་མང་བརྒྱ་ཕྲག་སྤྱོད་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གཞན་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉིད་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་དུས་རྟག་ཏུ་བཏང་བ་སྟེ་ཉམས་པར་མི་བྱའོ།

And we can say once more that it is very right to practice this very wish, for it is the highest means of helping all living things, both oneself and all others. This is because there is no higher method for persons of any level, whether you are one of *those who* is practicing the attitude of those of medium capacity, and who thus *hopes to smash the thousand pains of the cycle of life* as they exist within your own being; or whether you are one of those who is practicing the attitude of those of greater capacity—who hopes *to solve the unhappiness of* absolutely *every living being,* or *to bring them to the many thousand forms of happiness,* meaning the happiness of the higher realms and definite good. These persons then *must* strive to develop *this very wish for enlightenment,* and *never give it up,* which is to say, never let it degenerate once one has succeeded in developing it.

།བྱང་ཆུབ་སེམས་སྐྱེས་གྱུར་ན་སྐད་ཅིག་གིས། །
།འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྡམས་པའི་ཉམ་ཐག་རྣམས། །
།བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་སྲས་ཞེས་བརྗོད་བྱ་ཞིང་། །
།འཇིག་རྟེན་ལྷ་མིར་བཅས་པས་ཕྱག་བྱར་འགྱུར། །

Once they've succeeded in developing
The wish for enlightenment, then even
Those miserable beings chained in the prison
Of cyclic life are in an instant referred to
By Those Gone to Bliss as their very own
Daughters or sons, and are worthy to be bowed to
By the entire world, of men and gods.

།གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་པར་རིགས་ཏེ། སྨོན་པ་དང་འཇུག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེས་པར་གྱུར་ན་དེ་མ་ཐག་པའི་སྐད་ཅིག་གིས་མིང་ཁྱད་པར་ཅན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྲས་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་ཞིང་མིང་གི་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་འཇིག་རྟེན་པ་ལྷ་མིར་བཅས་པ་ཐལ་མོ་སྦྱོར་བ་དང་། ཕྱག་བྱ་བར་འོས་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

And again we can say that it is a very right thing to make great efforts in developing the wish for enlightenment, for the following reasons. Suppose that any person *succeeds in developing the wish for enlightenment,* in either the form of a prayer or activity itself. Within the very next *instant* after doing so they are given an exceptional name, for *Those Gone to Bliss* then *refer to them as their very own daughters or sons.* They also attain the point of this name, which is that they become *worthy to be bowed to,* worthy to have *the entire world, of* both *men and gods,* clasp their hands at their breasts and prostrate to them.

ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་འབའ་ཞིག་ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྡམས་པའི་ཉམས་ཐག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་ན་དེ་མ་ཐག་ཕན་ཡོན་དེ་དག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

And it is not the case that only those great bodhisattvas residing at high levels obtain these benefits, because *even those miserable beings chained* by their mental afflictions and past deeds *in the prison of cyclic life* also reap these same benefits in the very next instant after succeeding in developing the wish.

།གསུམ་པ་ལ་དྲུག དམན་པ་མཆོག་ཏུ་བསྒྱུར་བའི་དཔེ། རྙེད་དཀའ་ཞིང་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་དཔེ། འབྲས་བུ་མི་ཟད་ཅིང་འཕེལ་བའི་དཔེ། འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་ལས་སྐྱོབ་ནུས་པའི་དཔེ། སྡིག་པ་ཚོགས་མེད་པར་འཇོམས་པའི་དཔེ། ཕན་ཡོན་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་ཚུལ་ལོ།

Here is the third part, where metaphors are used to explain the benefits of the wish. There are six such metaphors, to express the following: changing the inferior to the supreme; being difficult to find and very precious; giving unending results and continually increasing; being able to protect one from some great fear; smashing bad deeds without any difficulty at all; and finally, being described as beneficial in the sutras.

།གསེར་འགྱུར་རྩི་ཡི་རྣམ་པ་མཆོག་ལྟ་བུ།
།མི་གཙང་ལུས་འདི་བླངས་ནས་རྒྱལ་བའི་སྐུ།
།རིན་ཆེན་རིན་ཐང་མེད་པར་བསྒྱུར་བས་ན།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་རབ་བརྟན་ཟུང་།

Keep this thing called the "wish for enlightenment"
As firmly as you can, for like
The highest form of alchemical elixir
It transforms this filthy body you've taken
To the holy form of a Victorious One,
Of immeasurable value beyond all value.

།དང་པོ་ནི། ཕན་ཡོན་འདི་དག་བསམས་ནས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་བླངས་ནས་མི་ཉམས་པར་རབ་ཏུ་བརྟན་པར་བཟུང་ཞིག་སྟེ་བཟུང་བར་བྱ་སྟེ། གསེར་འགྱུར་རྩིའི་རྣམ་པའི་མཆོག་གསེར་འགྱུར་གྱི་རྩི་སྲང་གཅིག་གིས་ལྕགས་སྲང་སྟོང་གསེར་དུ་བསྒྱུར་བར་ནུས་པ་ལྟ་བུར་རྒྱུ་དང་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་མི་གཙང་བའི་ལུས་འདི་བླངས་ནས་དེ་ཉིད་

རྒྱལ་བའི་སྐུ་རིན་ཆེན་རིན་ཐང་མེད་པར་སེམས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྱུར་བས་ནའོ།

Once you have contemplated its benefits, then you are to *keep*—that is, you must keep—*this thing called the "wish for enlightenment" as firmly as you can:* find it, and then prevent it from ever lessening. This is because it is *like the highest form of alchemical elixir,* the kind where you need only a single gram of the elixir to change a thousand grams of iron into gold. And this is so because with the wish, and with it alone, you can *transform this filthy body you've taken* on—a body which is filthy both in the sense of what has brought it about, and from the point of view of the stuff from which it is made—*into the holy form of a Victorious One, of immeasurable value beyond all value.*

།སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལ། དངུལ་ཆུའི་རིགས་གསེར་དུ་སྒྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྲང་གཅིག་གིས་ལྕགས་སྲང་སྟོང་གསེར་དུ་བསྒྱུར་ནུས་པ་དཔེར་མཛད་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་གསུངས་པ་བསྡུས་པའོ།

This is an abbreviated presentation of the benefits of the wish explained in the scripture known as *Stalks in Array,* where it uses the metaphor of that kind of quicksilver known as "goldmaker," where you can use a single gram of the elixir to transform a thousand grams of iron into gold.

།འགྲོ་བའི་དེད་དཔོན་གཅིག་པུ་ཚད་མེད་བློས།
།ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ན་རིན་ཆེ་བས།
།འགྲོ་བའི་གནས་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་རྣམས།
།རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལེགས་བརྟན་པར་ཟུང་།

Those who seek to be free of the state
Of living beings should keep, well and firm,
This precious jewel, the wish for enlightenment,
For that single captain of living kind
Has searched at length with a state of mind
Beyond all limit, and found it to be of great value.

།གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་བའི་གནས་འཁོར་བའི་རྒྱུད་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལེགས་པར་

བསྐྱེད་ནས་མི་ཉམས་པར་བརྟན་པར་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། དེད་དཔོན་མཁས་པས་ཚོང་པ་རྣམས་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་འཁྲིད་པ་ལྟར་འགྲོ་བའི་དེད་དཔོན་ཟླ་མེད་པས་གཅིག་པུས་སངས་རྒྱས་དང་། ཚད་མེད་བློས་ཏེ་ཚད་མེད་པའི་བློ་གྲོས་གང་ལ་མངའ་བ་དེས་འགྲོ་བའི་དབུལ་བ་སེལ་བའི་ཐབས་མཆོག་གང་ཡིན་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ཉིད་རིན་ཆེ་བས་ཏེ་དཀོན་པ་དང་ཕན་འདོགས་ཆེ་བའི་ཐབས་སུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།

Those who seek to be free of the state of living beings—that is, who seek to be free of each and every one of the troubles of this cycle of life—*should* seek to develop, *well,* the wish for enlightenment, and then *keep it firm,* without ever lessening, for it is like the king among the lords of all *precious jewels. That single* and matchless *captain of living kind,* the Buddha, is like a master ship captain who guides the merchants of old to the Isle of Jewels. He and all those beings who possess *the state of mind beyond all limit*—unlimited wisdom—*have searched at length*, very thoroughly, to find what it is that would be the highest method of clearing away all the poverty of living kind. And they have *found* that the wish, and only it, *is of great value;* that is, they have seen that it is a method of great rarity and benefit.

།དགེ་བ་གཞན་ཀུན་ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་ནི།
།འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ནས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཉིད།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ལྗོན་ཤིང་རྟག་པར་ཡང་།
།འབྲས་བུ་འབྱིན་པས་མི་ཟད་འཕེལ་བར་འགྱུར།

All other good deeds are like the plantain tree,
That gives its fruits and always dies away;
The wish for enlightenment though is an evergreen
That never dies by giving its fruits,
But rather ever increases.

།གསུམ་པ་ནི། དགེ་བ་མི་ཟད་ཅིང་འཕེལ་བར་འདོད་པས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པར་རིགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་དགེ་བ་གཞན་ཀུན་ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་ནི་

འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ནས་སྐྱར་ཡང་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། དཔག་བསམས་ཀྱི་ཤིང་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ལྗོན་ཤིང་ནྟག་པར་ཡང་འབྲས་བུ་འབྱིན་པས་མི་ཟད་ཅིང་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

Practicing the wish for enlightenment is moreover a right thing to do for those who hope to see their good deeds never die, but increase ever further. This is because *all other good deeds,* meaning those that are not imbued by this wish, *are like the plantain tree:* they *give their fruits* and, once they have done so, it is *always* the case that their ability to produce further fruits *dies away. The wish for enlightenment though is an evergreen:* it is like a wish-giving tree, in that *it never dies by giving its fruits, but rather ever increases,* higher and higher.

།བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ལྷུང་བའི་ཆུའི་ཐིགས་པ་བསྐལ་པའི་མཐའི་བར་དུ་མི་ཟད་པ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོས་པའི་དགེ་བ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ་མི་ཟད་པར་གསུངས་སོ།

As the *Sutra Taught by Inexhaustible Understanding* states,

> A drop of water which falls into the great sea never disappears, even in the period of an eon of millions of years. Virtues which have been dedicated to enlightenment are just the same: they never disappear before the state of perfect enlightenment is achieved.

།སྡིག་པ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་བྱས་ན་ཡང་།
།དཔའ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་ལྟར།
།གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུད་ཀྱིས་སྒྲོལ་འགྱུར་བ།
།དེ་ལ་བག་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཅིས་མི་བརྟེན།

A person may have committed deeds
That are dreadful in the extreme, and yet
Anyone who relies on this can be freed
From all of them in an instant, as though they relied
On a warrior to save them from some horrible fear.
Why then would those who live with care
Not choose to rely upon this very wish?

།བཞི་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་དེ་ལ་བླང་དོར་ལ་བཙོན་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་བག་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུ་མཚན་ཅིས་མི་བརྟེན་བརྟེན་པར་རིགས་ཏེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གནོད་པ་དང་མཚམས་མེད་སོགས་སྡིག་པ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟོད་པ་བྱས་ན་ཡང་དཔའ་བོ་སྐྱོབས་ལྡན་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་གྱི་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱོབ་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ངན་འགྲོའི་འཇིགས་པ་དེ་དག་ཡུད་ཙམ་གྱིས་སྒྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

For what reason, *why, would those who live with care* (meaning those who have gladly taken it upon themselves to master the way of life relating to the practice of the wish for enlightenment) *not rely upon this very wish?* It would be right for them to do so, for the following reason. *A person may have committed deeds that are dreadful in the extreme,* may have done things to hurt the Three Jewels, or else committed one of the immediate deeds or something similar, *and yet they can be freed from all* the fears of the lower realms *in an instant, if they rely on this* wish for enlightenment. This is because it is like *relying on a warrior to save oneself from some horrible fear* that one might meet with while travelling along some road.

།དེས་ནི་དུས་མཐའི་མེ་བཞིན་སྡིག་ཆེན་རྣམས།
།སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ངེས་པར་སྲེག་པར་བྱེད།

It burns with certainty, in an instant,
Even the greatest of bad deeds, as if it were
The fire that comes at the end of time.

།ལྔ་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྡིག་པ་འཇོམས་པའི་ནུས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་དེས་ནི་བསྐལ་པ་འཇིག་པའི་དུས་མཐའི་མེས་བསམ་གཏན་དང་པོ་མན་ཆད་ཀྱི་སྣོད་སྲེག་པ་བཞིན་དུ་དམྱལ་བ་སྐྱེད་པའི་སྡིག་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་དུས་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ངེས་པར་སྲེག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ནི་སྨོན་ངེས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་ནུས་ན་མ་ངེས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་སོ། །ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱོབས་བཞི་ཚང་བའི་བཤགས་པས་སྨོན་ངེས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡང་འདག་ཅིང་སྨོན་ངེས་སུ་བཤད་པ་ནི།

གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་བསྒོམ་པ་མེད་ན་མྱོང་ངེས་སུ་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མས་སྒྲུབས་སོ།

This wish for enlightenment has a tremendous ability to destroy the effects of bad deeds. It is as though this wish *were the fire that comes at the end of time,* meaning at the end of the eon of destruction—the fire that destroys the entire physical world from the first meditation level on down. This is because the wish can *burn, with certainty, and in a* single *instant, even the greatest of bad deeds:* those deeds which would force one into a birth in the hells.

If the wish, by the way, has the power to destroy even those kinds of karma which are certain to produce an experience, then there is no need to say that it has the ability to do so with those types of karma which are not certain to produce an experience. Those of the Greater Vehicle can utilize an act of purification, in which all four of the forces of purification are present, in order to purify themselves of the expected ripening of those types of karma which are certain to produce an experience. The expression "certain to produce an experience" then refers to those kinds of karma which are proven, through many cases of scriptural authority and also through reasoning, to be certain to produce an experience *unless one practices the appropriate antidote* to their power.

།དེ་ཡི་ཕན་ཡོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག
།བྱམས་མགོན་བློ་དང་ལྡན་པས་ནོར་བཟངས་བཤད།

The benefits of this wish, beyond all reckoning,
Were spoken to Sudana by the Gentle Protector,
The One who Possesses Wisdom.

།དྲུག་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཕན་ཡོན་དེ་དག་ངེས་པར་འབྱུང་སྟེ། སེམས་དེའི་ཕན་ཡོན་དང་བསྔགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག་བྱམས་མགོན་བློ་དང་ལྡན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཞོན་ནུ་ནོར་བཟང་ལ་སྔ་ཇི་བཞིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།

The benefits of the wish for enlightenment, as described above, are certain to occur if you succeed in developing it. This is because *the benefits of this wish,* and its praises, which are *beyond all reckoning,* really are just as they were *spoken to* the younger bodhisattva *Sudana,* in the sutra called *Stalks in Array,* by the bodhisattva who is *the Gentle Protector, the One Who Possesses Wisdom.*

།སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་བུའོ། །འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དཀར་པོའི་ཆོས་རྣམ་པར་འཕེལ་པར་བྱེད་པས་ཞིང་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་པ་ནས་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་བུམ་པ་བཟང་པོ་ལྟ་བུའོ། །ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་ཕམ་པར་བྱེད་པ་ལ་མདུང་ཐུང་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།

This point is explained in great detail in the sutra mentioned on such occasions as where it begins by saying,

> Oh son of noble family, this wish for enlightenment is like a seed for each and every quality of an enlightened being. And because it makes all the pure white qualities of every living being grow and increase, it is like a rich field of soil. . .

And continues up to,

> . . . It is as well like an excellent [wish-giving] vase, for it fulfills your every wish. And it is, finally, like a spear, in that you can use it to defeat the enemy of anything related to the mental afflictions.

The Asian Classics Institute
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I

Reading Three: How to Make Offerings

The following reading is taken from the *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs),* a commentary by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) on the book called *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa*) by Master Shantideva (c. 700 AD).

****

༄། །གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་བ་དང་། སྤྱོད་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ལོ།

The second major section concerns how to train oneself in the activities of a bodhisattva, once one has been able to develop the two forms of the wish for enlightenment. This section itself has two parts: how to acquire the wish for enlightenment, and how to train oneself in the perfections, which are the activities of the bodhisattva.

།དང་པོ་ལ་གཉིས། སྦྱོར་བའི་ཡན་ལག་ཕྱག་དང་མཆོད་པ་དང་སྐྱབས་འགྲོ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ་སྟོབས་བཞི་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་འགལ་རྐྱེན་སྡིག་པ་བཤགས་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་སོགས་མཐུན་རྐྱེན་ཚོགས་གསོག་པ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ་སེམས་གཟུང་བ་དངོས་སོ།

The first of these two parts has two divisions of its own. The first concerns purifying oneself of the hindering conditions that consist of bad deeds. This is done by applying all four of the forces of purification, once one has already performed the preliminary practices of prostration, offering, and going for refuge. The second concerns the actual practice of acquiring the wish for enlightenment, once one has already completed the actions of accumulating conducive conditions, which is done through the various practices which begin with rejoicing in virtue.

།དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མཆོད་པ་དང་། ཕྱག་དང་། སྐྱབས་འགྲོ་དང་། སྡིག་པ་བཤགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོད་པ་ཕུལ་བའི་དགོས་པ་དང་། མཆོད་པ་དངོས་སོ།

We will explain the first of these two divisions in two steps: an explanation of the actual text of the chapter, and an explanation of the chapter's name. The former of these will proceed in four stages represented by the four practices of offering, prostration, going for refuge, and purifying oneself of bad deeds. For the first of these we will cover the need to make offerings, and then the kinds of offerings themselves.

།རིན་ཆེན་སེམས་དེ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

།དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་དང་དམ་པའི་ཆོས།

།དཀོན་མཆོག་དྲི་མ་མེད་དང་སངས་རྒྱས་སྲས།

།ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་མཆོད།

Make offerings, in an excellent way, to Those
Who have Gone That Way; to the holy Jewel
Of the Dharma, the absence of impurity; and to
Those oceans of high spiritual qualities:
To the sons and daughters of the Buddhas,
In order to acquire this jewel wish.

།དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་གྱ་ནོམ་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་གསུམ་པས་ལེགས་པར་མཆོད་པར་བྱའོ། །གང་གི་ཆེད་དུ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལེགས་ཚོགས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་རིན་ཆེན་སེམས་དེ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུའོ། །ཡུལ་གང་ལ་མཆོད་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་དང་འཕགས་པ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་པས་དམ་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ལ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་དང་། འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྲས་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལའོ།

You should *make offerings in an excellent way,* meaning that you should offer the most exquisite objects with thoughts and in a manner which is filled with reverence. What should be the goal of making these offerings? You should present them *in order to acquire the jewel of the wish* for enlightenment, which supplies every single good thing there is to every single living being.

And to whom should you make the offerings? They should be made first of all *to Those Who Have Gone That Way. And* then they should be made to the *holy jewel of the Dharma,* so called because it is the Dharma of holy realized beings. This Dharma consists of the truth of cessation, and the truth of the path, in the greater way. The truth of cessation here includes both natural purity and also the *absence* of any temporary *impurities.*

And you should finally make offerings to those great ones who are like *oceans of high spiritual qualities: to sons and daughters of the Buddhas* who are realized beings such as the Lord, Loving Eyes (Avalokiteshvara), and Gentle Voice (Manjushri).

།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བདག་པོས་མ་བཟུང་བའི་རྫས་ཀྱི་མཆོད་པ་དང་། རང་གི་ལུས་དབུལ་དང་། བློས་སྤྲུལ་པའི་མཆོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོད་པའི་རྫས་དང་། ཇི་ལྟར་དབུལ་བའི་ཚུལ་དང་། བདག་པོས་མ་བཟུང་བའི་རྫས་འབུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།

We will discuss the kinds of offerings in three parts: the offering of things which have no owner; the giving of your own body; and the offering of things which you emanate with your own thoughts. For the first we will describe what it is we offer, and then how it is we offer it, and finally the reason for giving things which have no owner.

།མེ་ཏོག་འབྲས་བུ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དང་།
།སྨན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག་ཡོད་པ་དང་།
།འཇིག་རྟེན་རིན་ཆེན་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དང་།
།ཆུ་གཙང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཅི་ཡོད་དང་།
།རིན་ཆེན་རི་བོ་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ།
།ནགས་ཚལ་ས་ཕྱོགས་དབེན་ཞིང་ཉམས་དགའ་དང་།

།ལྗོན་ཤིང་མེ་ཏོག་རྒྱན་སྤྲས་སྤུད་པ་དང་།
།ཤིང་གང་འབྲས་བཟང་ཡལ་ག་དུད་པ་དང་།
།ལྷ་སོགས་འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་དྲི་དང་ནི།
།སྤོས་དང་དཔག་བསམ་ཤིང་དང་རིན་ཆེན་ཤིང་།
།མ་རྨོས་འཁྲུངས་པའི་ལོ་ཏོག་རྣམ་པ་དང་།
།གཞན་ཡང་མཆོད་པར་འོས་པའི་རྒྱན་རྣམས་ནི།
།མཚོ་དང་རྫིང་བུ་པད་མས་བརྒྱན་པ་དག
།ངང་པ་ཤིན་ཏུ་སྐད་སྙན་ཡིད་འོང་ལྡན།

Give flowers, and fruits, as many as exist;
And all the different herbs, as many as there may be.
Give each and every precious substance contained in the planet,
All the pure and lovely water that exists.
Give the precious mountains, and so too
The forests, quiet places of refuge, and lovely spots;
Give the plants, studded with flowers, and adorned,
The trees whose branches are bent low under fine ripe fruit.
Give fragrances and incenses, even those which are found
In the worlds of pleasure beings and the like;
The wishing tree, and the tree of precious substances.
Give grain that grows without ever being planted,
And any other lovely object which is worthy of presenting—

Lovely lakes and bathing ponds bedecked with lotus blossoms
And water birds of beauty, singing their splendid songs.

།དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་བདག་པོས་མ་བཟུང་བའི་མེ་ཏོག་པད་མ་སོགས་མེ་ཏོག་དང་། ཨ་རུ་ར་སོགས་འབྲས་བུ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དང་། ག་པུར་སོགས་སྨན་གྱི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་དག་ཡོད་པ་དང་།འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་གསེར་དངུལ་སོགས་རིན་ཆེན་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དང་མཚོ་དང་རྫིང་བུ་སོགས་ཆུ་གཙང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཅི་ཡོད་པ་དང་། གསེར་ལ་སོགས་

པའི་རིན་ཆེན་རི་བོ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ་ནགས་ཚལ་དང་ས་ཕྱོགས་དབེན་ཞིང་ཉམས་དགའ་བ་དང་ལྗོན་ཤིང་རང་གི་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་སྤྲས་ཤིང་མཛེས་པར་སྤུད་པ་དང་། ཤིང་གང་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་སྨིན་པ་ལྗི་བས་ཡལ་ག་ཐུར་ལ་དུད་པ་དང་ལྷ་དང་ཀླུ་ལ་སོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། གྱུར་པ་ལས་བྱུང་བའི་དྲི་བཟང་པོ་དང་ནི་བདུག་པའི་སྤོས་དང་དགོས་འདོད་འབྱུང་བའི་དཔག་བསམ་ལྗོན་ཤིང་དང་རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་ལས་གྲུབ་པའི་ཤིང་དང་། ཡིད་བཞིན་གྱི་མཚོ་དང་ཁྲུས་ཀྱི་རྫིང་བུ་པད་མས་བརྒྱན་པ་དང་དེ་ན་ངང་པ་ཤིན་ཏུ་སྒྲ་སྙན་པ་སྒྲོག་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ཐོང་བཤོལ་གྱིས་མ་རྨོས་པ་རང་འཁྲུངས་པའི་ལོ་ཏོག་གི་རྣམ་པ་དང་དེ་ལ་སོགས་པའི་གཞན་ཡང་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པར་འོས་པའི་རྒྱན་མཛེས་པ་རྣམས་ནི་དབུལ་བར་བགྱིའོ། །འགྲེལ་པའི་དོན་མ་གོ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་གཞུང་གི་གོ་རིམས་གཞན་དུ་བཤད་དོ།

You should first *give* those things in the world which have no owner. Give *flowers,* flowers like the lotus, and give the *fruits* of the trees, like the olive, *as many as exist* everywhere. Then give *all the different herbs* of the earth, camphor and the like, *as many as there may be.* Give *each and every precious substance contained in the planet:* gold, silver, and anything of the sort. Give *all the pure and lovely water* of every ocean, lake, and other bodies of water *that exists.* Give the eight *precious mountains* of gold and all the rest, *and so too* give all *the forests,* give all the *quiet places of refuge,* all the *lovely spots,* all the many kinds of *plants,* each *studded with* a variety of jewel *flowers,* each *adorned* in beauty. Give all the *trees whose branches are bent low under* the weight of *fine ripe fruit.* Give all the fine *fragrances and incenses* that exist, whether they be natural, or concocted, or transformed, and include *even those which are found in the worlds of pleasure beings,* serpent-beings, *and the like.* Give the *wishing tree,* which supplies your every wish, and give the *tree made of precious substances.* Give *lovely lakes and bathing ponds,* ones that grant your every desire, *bedecked with lotus blossoms,* and give the *waterbirds* who live upon them, in all their *beauty, singing their splendid songs.* Give every kind of *grain, growing* of its own accord, *without ever being planted.* Offer these, and offer *any other lovely object which is worthy of presenting* to the Jewels. Certain authors who failed to understand the commentary have explained the order of the root text in a different way.

།ནམ་མཁའ་རབ་འབྱམས་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གཏུགས་ན།

།ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་མེད་པ་དེ་དག་ཀུན།

།བློ་ཡིས་བླངས་ནས་ཐུབ་པ་སྐྱེས་ཀྱི་མཆོག

།སྲས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་འབུལ་ན།

།ཡོན་གནས་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་རྣམས་ཀྱིས།

།བདག་ལ་བརྩེར་དགོངས་བདག་གི་འདི་དག་བཞེས།

I imagine in my mind each and every one
Of those objects owned by no one
Which may exist in all the infinite expanse
Of all of myriad space. I offer these
In an excellent way, to the highest
Of all living beings, to the Able Ones,
Along with their sons and daughters.
May all of these beings of highest spiritual qualities,
Who possess the ultimate form of compassion,
Look upon me with love, and accept all I offer.

།གཉིས་པ་ནི། ནམ་མཁའ་རབ་འབྱམས་ཁམས་ཀྱི་མཐས་བཏུགས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ན་བདག་པོས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་མེད་པ་དེ་དག་ཀུན་བདག་གིས་བློ་ཡིས་བླངས་ནས་མཆོད་པའི་ཡུལ་ཐུབ་པ་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་སྲས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ་གུས་པས་ལེགས་པར་འབུལ་ན་ཡོན་གནས་དམ་པ་ཀུན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མངའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་བརྩེ་བར་དགོངས་ནས། བདག་གི་མཆོད་པ་འདི་དག་བཞེས་ཤིག་ཅེས་པའོ།

Here next is the way in which we offer those things which have no owner. Think to yourself, "*I imagine in my mind each and every one of those objects owned by no one which may exist in all the infinite expanse,* upon the limitless number, *of* all *the myriad* planets there are *in all of space. I offer these* objects *in an excellent way,* with great reverence, to certain special beings; that is, *to the highest of all living beings, to the Able Ones, along with their sons and daughters. May all of these beings of highest spiritual qualities,* all those *who possess the ultimate form of compassion, look upon me with love, and* so *accept all* these objects which *I offer."*

།བདག་ནི་བསོད་ནམས་མི་ལྡན་བཀྲེན་ཆེན་ཏེ། །མཆོད་པའི་ནོར་གཞན་བདག་ལ་ཅང་མ་མཆིས། །དེས་ན་གཞན་དོན་དགོངས་པའི་མགོན་གྱིས་འདི། །བདག་གི་དོན་སླད་ཉིད་ཀྱི་མཐུས་བཞེས་ཤིག

**I am not the kind of person who has merit,
I am extremely poor, and I have no other kind
Of wealth that I might offer. I beg you therefore,
Protector who thinks of what might be
Of benefit to others, to use your power
To accept these offerings, all for my own sake.**

།གསུམ་པ་ནི། ཡིད་ལས་བྱུང་བའི་མཆོད་པ་ཙམ་ཅིའི་ཕྱིར་བྱེད། དངོས་པོ་ཡོད་དུ་འོང་བ་དེ་དང་དེ་དངོས་སུ་འབུལ་བར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། བདག་ནི་སྔོན་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས་པ་དང་མི་ལྡན་པས་ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་མེད་པའི་བཀྲེན་ཆེན་དུ་གྱུར་ཏེ། མཆོད་པའི་ནོར་གཞན་རང་དབང་ཅན་བདག་ལ་ཅང་མ་མཆིས་པས་དེས་ན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞན་དོན་ལ་དགོངས་པའི་མགོན་གྱིས་བདག་པོས་མ་བཟུང་བའི་མཆོད་པ་འདི་དག་བདག་གི་དོན་གྱི་སླད་དུ་ཉིད་ཀྱི་མཐུས་བཞེས་ཤིག་ཅེས་པའོ།

Here is the explanation of why we offer things which have no owner. One may begin with the following question: "What is the use of offering things which are only imagined in the mind? Would it not be better to actually offer some lovely object or another?" *I am not the kind of person who has* been able, in the past, to accumulate any great amount of *merit,* and so I am *extremely poor,* in the sense that I possess none of the things that I would like to. And so *I have no* rights at all to any *other kind of wealth that I might offer. I beg you therefore,* you who are the *Protector who thinks* exclusively *of what might be of benefit to others, to use your power to accept* this offering I have made, this object which has no other owner, and to do so *for my own sake.*

།རྒྱལ་དང་དེ་སྲས་རྣམས་ལ་བདག་གིས་ནི། །བདག་གི་ལུས་ཀུན་གཏན་དུ་དབུལ་བར་བགྱི།

།སེམས་དཔའ་མཆོག་རྣམས་བདག་ནི་ཡོངས་བཞེས་ཤིག

།གུས་པས་ཁྱེད་ཀྱི་འབངས་སུ་མཆི་བར་བགྱི།

I offer my own body forever to the Victors,
And to their sons and daughters; and I beg
These supreme warriors to accept me, totally,
For in reverence I offer myself as your subject.

།གཉིས་པ་ནི། བདག་ལ་དབུལ་བར་བྱ་བའི་ལུས་ཡོད་པས་དེ་དབུལ་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་ནི། རྒྱལ་བ་དང་དེའི་སྲས་རྣམས་ལ་བདག་གིས་ནི་རང་དབང་བའི་བདག་གི་ལུས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བདག་གིར་བྱ་བའི་བློ་དོར་ནས་དུས་གཏན་དུ་དབུལ་བར་བགྱི་བས་སེམས་དཔའ་མཆོག་རྣམས་བདག་གི་ལུས་ཡོངས་སུ་བཞེས་ཤིང་། །ཕུལ་བའི་དགོས་པ་དད་ཅིང་གུས་པས་ཁྱེད་ཀྱི་འབངས་སུ་འཆི་ཞིང་བཀའ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པར་བགྱིའོ།

Here next is the giving of your own body. The next section of the text is meant to say, "But I do have a body that I could offer you, and so I do." I do have the rights to *my own body,* and I hereby give up, *forever* and in every way, any concept of it belonging to myself. *I offer it* instead *to the Victors, and to their sons and daughters. I beg these supreme warriors to accept me,* my body, *totally.* I am impelled *by* my faith and *reverence* for you to *offer myself as your subject,* and I will do whatever you command me to do.

།བདག་ནི་ཁྱེད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བས་ན།

།སྲིད་ན་མི་འཇིགས་སེམས་ཅན་ཕན་པ་བགྱིད།

།སྔོན་གྱི་སྡིག་ལས་ཡང་དག་འདའ་བགྱིད་ཅིང་།

།སྡིག་པ་གཞན་ཡང་སླན་ཆད་མི་བགྱིད་དོ།

Because you have taken me into your care,
I no longer need to concern myself
With the fears of the cycle of life;
I can be of benefit to all living things.
I will transcend, totally, all the bad deeds
Of the past, and from this point on
I will never commit any new bad deeds.

།ཕུལ་ནས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱེད་ན་བདག་ནི་ཁྱེད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བས་ན་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སྐྱབས་ལ་བརྟེན་པས་སྲིད་པ་ན་མི་འཇིགས་ཤིང་འཇིགས་པ་དང་བྲལ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་པར་བགྱིད་ཅིང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་དོན་མེད་པའི་སྔོན་གྱི་སྡིག་པ་བསགས་པ་ལས་ཡང་དག་པར་འདའ་བར་བགྱིད་ཅིང་སྡིག་པ་གཞན་ཡང་སླན་ཆད་སྲོག་ལ་བབ་ཀྱང་མི་བགྱིད་དོ།

And what will I do, once I have offered myself to you? *Because you have taken me into your care,* I have reached a kind of protection where I am free of all fear. And because I *no longer need to concern myself with the fears of the cycle of life,* because I am finally free of every fear, *I can be of benefit to* all *living things. I will transcend, totally, all the* energy of any *bad deeds* which I accumulated *in the past; and from this point on, I will never commit any new bad deeds,* even should it cost me my life.

།གསུམ་པ་བློས་སྤྲུལ་པའི་མཆོད་པ་ལ་གཉིས། །དང་པོ་ལ་བཅུ་གཉིས། ཁྲུས་དང་། ན་བཟའ་དང་། རྒྱན་དང་། བྱུག་པ་དང་། མེ་ཏོག་དང་། སྤོས་དང་། ཞལ་ཟས་དང་། སྣང་གསལ་དང་། གཞལ་མེད་ཁང་དབུལ་བ་དང་། གདུགས་དང་། རོལ་མོ་དང་། མཆོད་པའི་རྣམ་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཁྲུས་ཁང་དང་། ཁྲུས་གསོལ་བའི་ཚུལ་དང་། སྐུ་ཕྱི་བའོ།

There are two major divisions to our third point, the offering of things which you emanate with your own thoughts. The first of them has twelve parts of its own: the offering of bathing, of lovely clothing, precious adornments, ointments, flowers, incense, fine foods, lights, mansions, parasols, and music, followed by the act of blessing, so that the stream of offering can continue never-ending. The offering of bathing covers three subjects: the bathing chamber, the way in which to offer the bathing, and how to wipe dry the holy body.

།ཁྲུས་ཀྱི་ཁང་པ་ཤིན་ཏུ་དྲི་ཞིམ་པ།
།ཤེལ་གྱི་ས་གཞི་གསལ་ཞིང་འཚེར་བ་ལྟར།

།རིན་ཆེན་འབར་བའི་ཀ་བ་ཡིད་འོང་ལྡན།

།མུ་ཏིག་འོད་ཆགས་བླ་རེ་བྲེས་པ་དེར།

I make this offering in a great bathing chamber,
Filled with fine fragrance, and with a floor
Made of crystal, perfectly clear, sparkling, gleaming.
The chamber has lovely pillars,
Glowing with precious jewels,
And a canopy stretched across it,
With pearls, and radiating light.

།དང་པོ་ནི། ཁྲུས་གང་དུ་གསོལ་ན་ཁྲུས་ཀྱི་ཁང་པ་ཙན་དན་ལ་སོགས་པས་ཆག་ཆག་བཏབ་པས་ཤིན་ཏུ་དྲི་ཞིམ་པ་དང་། ཤེལ་གྱིས་གཞི་ཁ་དོག་གསལ་ཞིང་འོད་འཚེར་བ་བྱི་དོར་གྱིས་བསྐུར་བ་ལ་རིན་ཆེན་འོད་འབར་བའི་ཀ་བ་དང་གདུང་ལ་སོགས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ལྡན་པ་དང་སྟེང་དུ་མུ་ཏིག་གིས་སྤྲས་པས་འོད་ཆགས་པའི་བླ་རེ་བྲེས་པ་དེར་རོ།

Here is the offering of bathing. Where does one perform this offering? *In a great bathing chamber,* strewn with sandalwood and other scents, so that it is *filled with fine fragrance. The floor* of the chamber *is* made of *crystal:* it is *perfectly clear, and sparkles* with light. The entire surface of the room *gleams,* for it has been cleaned and shined perfectly. The chamber has *lovely pillars,* rafters, and details; they *glow with* the light of *precious jewels. Stretched* above it all is a great *canopy,* studded with fine *pearls* that *radiate light* of their own.

།དེ་བཞིན་གཤེགས་དང་དེ་ཡི་སྲས་རྣམས་ལ།

།རིན་ཆེན་བུམ་པ་མང་པོ་སྤོས་ཀྱི་ཆུ།

།ཡིད་འོང་ལེགས་པར་བཀང་བ་གླུ་དང་ནི།

།རོལ་མོར་བཅས་པ་དུ་མས་སྐུ་ཁྲུས་གསོལ།

Make this offering of bathing to the holy bodies
Of Those Who Have Gone That Way, and to
Their sons and daughters. Use many great
And precious vases, filled with water
Which is scented, and lovely; make the offering
With a great number of songs, and music.

།གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་དེའི་སྲས་རྣམས་ལ་རིན་ཆེན་གསེར་ལ་སོགས་པའི་བུམ་པ་མང་པོ་དྲི་ཞིམ་པོ་དང་སྦྱར་བའི་སྤོས་ཀྱི་ཆུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་མེ་ཏོག་དང་བཅས་པས་ལེགས་པར་བཀང་བ་སྣན་པའི་གླུ་དང་ནི་རོལ་མོར་བཅས་པ་དུ་མས་སྐུ་ཁྲུས་གསོལ་བར་བྱའོ།

You should *make the offering of bathing to the holy bodies of Those Who Have Gone That Way, and to their sons and daughters,* by using *many great vases, filled with water which is scented* with various fragrances, and made of gold and other *precious* materials. The water should also be mixed with *lovely* blooms, and the bathing done while singing *a great number* of beautiful *songs, and* playing wonderful *music.*

།དེ་དག་སྐུ་ལ་མཚུངས་པ་མེད་པའི་གོས། །གཙང་ལ་དྲི་རབ་བསྒོས་པས་སྐུ་ཕྱིའོ།

Wipe the holy bodies of these ones
Using immaculate towels, beyond all compare,
Imbued with the sweetest of scents.

།གསུམ་པ་ནི། དེ་ནས་མཆོད་ཡུལ་དེ་དག་གི་སྐུ་ལ་མཚུངས་པ་མེད་པའི་གོས་འཇམ་ཞིང་གཙང་ལ་དྲི་ཞིམ་པོས་རབ་ཏུ་བསྒོས་པས་སྐུ་ཕྱིའོ།

After this you should *wipe the holy bodies of these ones* to whom you have made the offering of bathing, *using* soft and *immaculate towels beyond all compare, imbued with the sweetest of scents.*

།དེ་ནས་དེ་ལ་ཁ་དོག་ལེགས་བསྒྱུར་བའི།
།ན་བཟའ་ཤིན་ཏུ་དྲི་ཞིམ་དམ་པ་འབུལ།
།གོས་བཟང་སྲབ་ལ་འཇམ་པ་སྣ་ཚོགས་དང་།

Next offer them the highest of all clothing,
Stained the excellent color, and wafting
With the finest fragrance. Offer them a whole
Variety of rich raiments, sheer and soft.

།གཉིས་པ་ནི། བྱི་དོར་བྱས་པའི་རྗེས་དེ་ནས་མཆོད་ཡུལ་དེ་ལ་ཁ་དོག་ལེགས་པར་བསྒྱུར་བའི་ན་བཟའ་ཤིན་ཏུ་དྲི་ཞིམ་པ་དམ་པ་འབུལ་ལོ། །ཁྱིམ་པའི་ཆ་བྱད་ཅན་ཡིན་ན་གོས་བཟང་པོ་སྲབ་ལ་འཇམ་པ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་དང་བཅས་པ་དབུལ་བར་བྱའོ།

Once you have wiped the holy bodies of those to whom you are making the offering, then *next offer them the highest of all clothing, stained the excellent color, and wafting with the finest fragrance.* If they are ones who wear the clothes of a householder, then offer them *rich raiments, sheer and soft, in a whole variety* of styles and hues.

།རྒྱན་མཆོག་བརྒྱ་ཕྲག་དེ་དང་དེ་དག་གིས།

།འཕགས་པ་ཀུན་དུ་བཟང་དང་འཇམ་དབྱངས་དང་།

།འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་སོགས་ལའང་བརྒྱན་པར་བགྱི།

Offer too hundreds of highest ornaments,
Of every different sort, to those realized beings
Such as Excellent One, and the Undefeatable,
To Gentle Voice, and the Lord of All the World.

།གསུམ་པ་ནི། རྣ་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་མཆོག་བརྒྱ་ཕྲག་དེ་དང་དེ་དག་གིས་ཞེས་པ་ནི་གདུབ་བུ་སོགས་སོ། །དེས་འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་དང་མི་ཕམ་པ་དང་འཇམ་དབྱངས་དང་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་སོགས་ལའང་བརྒྱན་པར་བགྱིའོ།

The *"hundreds of highest ornaments"* here refers to earrings and other such adornments. *"Of every different sort"* means armbands and others of the like. These *too* you should *offer, to those realized beings such as Excellent One (Samantabadra), and the Undefeatable (Maitreya), to Gentle Voice (Manjushri), and to the Lord of the World (Avalokiteshvara).*

།སྟོང་གསུམ་ཀུན་ཏུ་དྲི་ངད་ལྡང་བ་ཡི།

།དྲི་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་དབང་ཀུན་གྱི་སྐུ།

།གསེར་སྦྱངས་བཙོ་མ་བྱི་དོར་བྱས་པ་ལྟར།

།འོད་ཆགས་འབར་བ་དེ་དག་བྱུག་པར་བགྱི།

Now take the highest of all fragrant ointments,
With scents that pervade the thousand groups
Of a thousand collections of a thousand planets each,
And use them to anoint the holy bodies of every one
Of the Lords of the Able Ones, those who are like
Pure refined gold, shined to a perfect polish.

།བཞི་པ་ནི། སྟོང་གསུམ་ཀུན་ཏུ་དྲི་ཞིམ་པོའི་ངད་ལྡང་བའི་དྲི་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་དབང་ཀུན་གྱི་སྐུ་གསེར་དྲི་མ་སྦྱངས་པའི་གཙོ་མ་བྱི་དོར་ལེགས་པར་བྱས་པ་བཞིན་དུ་འོད་ཆགས་ཤིང་འབར་བའི་སྐུ་དེ་དག་བྱུག་པར་བགྱིའོ།

Now take the *highest of all fragrant ointments, with scents that pervade the thousand groups of a thousand collections of a thousand planets each,* and *use them to anoint the holy bodies of every one of the Lords of the Able Ones,* those whose forms gleam and blaze with light, as though they were made of *pure refined gold,* free of every impurity, shined to a *perfect polish.*

།ཐུབ་དབང་མཆོད་གནས་མཆོག་ལ་ཡིད་འོང་བའི།
།མེ་ཏོག་མན་ད་ར་དང་པད་མ་དང་།
།ཨུཏྤལ་ལ་སོགས་དྲི་ཞིམ་ཐམས་ཅད་དང་།
།ཕྲེང་བ་སྤེལ་ལེགས་ཡིད་འོང་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད།

Make offerings to the highest object of all offerings,
To the Lords of the Able Ones; offer every
Different kind of flower, like the mandara,
The red lotus, and the blue lotus,
Arranged as well in lovely garlands.

།ལྔ་པ་ནི། ཐུབ་དབང་མཆོད་གནས་མཆོག་ལ་དབུལ་བར་བགྱིའོ། །གང་གིས་ན་ཡིད་དུ་འོང་བའི་མེ་ཏོག་མན་ད་ར་བ་དང་པད་མ་དང་ཨུཏྤལ་ལ་སོགས་པ་དྲི་ཞིམ་པོ་ཐམས་ཅད་གསིལ་མར་བྱས་པ་དང་། མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་སྤེལ་ལེགས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཆོད་པར་བགྱིའོ།

Make offerings, *to the highest object of all offerings, to the Lords of the Able Ones.* With what kinds of offerings? Offer to them *every different kind of flower:* beautiful, fragrant blooms *like the mandara, the red lotus, and the blue lotus.* Offer the flowers loose, and offer them *as well arranged in lovely garlands.*

།སྤོས་མཆོག་ཡིད་འཕྲོག་དྲི་ངད་ཁྱབ་པ་ཡི།

།བདུག་པའི་སྤྲིན་ཚོགས་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་དབུལ།

Offer them too supreme incense powders, exquisite,
Great clouds of incense that send forth all their scent.

།དྲུག་པ་ནི། བདུག་པའི་སྤོས་མཆོག་ཡིད་འཕྲོག་པ་ཨ་ཀ་རུ་ལ་སོགས་པ་དྲི་ངད་ཕྱོགས་བཅུར་ཁྱབ་པ་ཡི་བདུག་པའི་སྤྲིན་ཚོགས་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་དབུལ་བར་བགྱིའོ།

Offer them too supreme incense powders, exquisite, such as the *akaru* and others. Give *great clouds of incense that send their scent* throughout the ten directions of space.

།ཞལ་ཟས་བཟའ་བཏུང་སྣ་ཚོགས་བཅས་པ་ཡི།

།ལྷ་བཤོས་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་དབུལ་བར་བགྱི།

Also offer the repast of the gods, fine foods,
And every sort of refreshment.

།བདུན་པ་ནི། ཞལ་ཟས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལི་ཁ་ར་དང་བཏུང་བའི་ཁྱད་པར་སོགས་བཟའ་བཏུང་ཁ་དོག་དྲི་རོ་སྣ་ཚོགས་དང་བཅས་པ་ཡི་ལྷ་བཤོས་རྣམས་ཀྱང་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་དེ་ལ་དབུལ་བར་བགྱིའོ།

Also offer to the Victors, and to their sons and daughters, the *repast of the gods:* special kinds of *fine food,* like the sweet *likara,* and special kinds of drink or the like: *every sort of refreshment,* in a wide assortment of forms, smells, and tastes.

།གསེར་གྱི་པད་མ་ཚར་དུ་དངར་བ་ཡི།

།རིན་ཆེན་སྒྲོན་མ་རྣམས་ཀྱང་དབུལ་བར་བགྱི།

Offer in addition lamps made of precious jewels,
On lotuses of gold, lined in array.

།བརྒྱད་པ་ནི། སྡོང་གསེར་གྱི་པད་མ་ཚར་དུ་དངར་བ་སྡེ་དུ་མ་བསྒྲིགས་པའི་ནང་དུ་བཞག་པ་འོད་འབར་བའི་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་རྣམས་ཀྱང་དབུལ་བར་བགྱིའོ།

Offer in addition lamps made of precious jewels, burning forth their light, set into holders that are *lotuses of gold, lined in array:* that is, set forth in long rows.

།ས་གཞི་བསྟར་བ་སྤོས་ཀྱིས་བྱུགས་པ་དེར།
།མེ་ཏོག་ཡིད་འོང་སིལ་མ་དགྲམ་པར་བྱ།
།གཞལ་མེད་ཕོ་བྲང་བསྟོད་དབྱངས་ཡིད་འོང་ལྡན།
།མུ་ཏིག་རིན་ཆེན་རྒྱན་འཕྱང་མཛེས་འབར་བ།
།དཔག་ཡས་ནམ་མཁའི་རྒྱན་གྱུར་དེ་དག་ཀྱང་།
།ཐུགས་རྗེའི་རང་བཞིན་ཅན་ལ་དབུལ་བར་བགྱི།

Offer, to those whose nature is compassion,
The earth, set forth in a lovely way,
Smeared with incense powder, and strewn
With lovely blooms of loose flowers;
And upon it great mansions, palaces,
And within them those singing out lovely
Songs of praise. The mansions are decked out
In jewels, pearls and precious gems,
Adorning the sky itself, and blazing.

།དགུ་པ་ནི། ས་གཞི་ལེགས་པར་བསྟར་བ་སྤོས་ཀྱིས་བྱུགས་པ་དེར་མེ་ཏོག་ཡིད་དུ་འོང་བ་སིལ་མ་བཀྲམ་པར་བྱས་པ། གཞལ་མེད་ཀྱི་ཕོ་བྲང་ནང་ན་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟོད་དབྱངས་སྙན་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། མུ་ཏིག་དང་རིན་ཆེན་དུ་མའི་རྒྱན་གྱི་ཆུན་བུ་འཕྱང་བས་མཛེས་པ་དང་འོད་འབར་བ་དཔག་ཡས་ཀྱིས་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་མཛེས་པར་བྱས་པ་ནམ་མཁའི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཐུགས་རྗེའི་རང་བཞིན་ཅན་ལ་དབུལ་བར་བགྱིའོ།

Offer as well, *to those whose nature is compassion, the earth, set forth in a lovely way, smeared with incense powder, and strewn with lovely blooms of loose flowers.* Upon this earth offer *great mansions, palaces, and within these* palaces goddesses, *singing out lovely songs of praise.* See the mansions *decked out in* strings of thousands of *jewels, pearls and precious gems,* and see these great edifices *adorning the sky itself, blazing* in displays of limitless light.

།རིན་ཆེན་གདུགས་མཛེས་གསེར་གྱི་ཡུ་བ་ཅན།
།ཁོར་ཡུག་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིད་འོང་ལྡན།
།དབྱིབས་ལེགས་བལྟ་ན་སྡུག་པ་བསྒྲེང་བ་ཡང་།
།རྟག་ཏུ་ཐུབ་དབང་རྣམས་ལ་དབུལ་བར་བགྱི།

Constantly offer to the Lords of the Able Ones
Lovely parasols made of precious substances;
They have golden handles, and around the edge
They are covered with lovely adornments that look
Like jewelry. Stand them thus,
With their excellent outlines, exquisite to the eye.

།བཅུ་པ་ནི། རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་ལས་གྲུབ་པའི་གདུགས་མཛེས་པ་གསེར་གྱི་ཡུ་བ་ཅན་མཐའི་ཁོར་ཡུག་རིན་པོ་ཆེ་དུ་མས་སྤྲས་པའི་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིད་དུ་འོང་བས་བརྒྱན་ཅིང་དབྱིབས་ལེགས་པ་མིག་གིས་བལྟ་ན་སྡུག་པ་ཕུབ་སྟེ་བསྒྲེང་བ་ཡང་དུས་རྟག་ཏུ་ཐུབ་དབང་རྣམས་ལ་དབུལ་བར་བགྱིའོ།

Constantly offer too *to the Lords of the Able Ones lovely parasols made of* a whole variety of *precious substances.* Imagine that *they have golden handles,* and that *around the edge they are covered with lovely adornments that look like jewelry,* studded with a great many precious gems. In your mind *stand* the parasols up—raise them—and think of their *excellent outlines, exquisite to the eye.*

།དེ་ལས་གཞན་ཡང་མཆོད་པའི་ཚོགས།
།རོལ་མོ་དབྱངས་སྙན་ཡིད་འོང་ལྡན།
།སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་ཚིམ་བྱེད་པའི།

།སྤྲིན་རྣམས་སོ་སོར་གནས་གྱུར་ཅིག

Think then of a whole mass of offerings
Beyond those you have already offered:
Lovely music and song, and think,
"May each one of them be there,
In a separate cloud, to satisfy
The pain of every living being."

།བཅུ་གཅིག་པ་ནི། སྔར་ཕུལ་བ་དེ་ལས་གཞན་ཡང་མཆོད་པའི་ཚོགས་རྫ་རྔ་ལ་སོགས་པའི་རོལ་མོ་དང་དབྱངས་སྙན་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ལྡན་པ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་ནས་ཚིམ་པའམ་ཡིད་སིམ་པར་བྱེད་པའི་སྤྲིན་རྣམས་སོ་སོར་གནས་ཤིང་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག་པའོ།

Think next of *a whole mass of offerings beyond those you have already offered.* Think of *lovely music and song,* the sounds of the clay drum and others; think to yourself, *"May each one of them be there,* may each of them come, *in a separate* mass or *cloud* of offerings, and may each of them have the power to remove *the pain of every living being, and to satisfy them*—completely fill them—even if all they do is catch the sound for a moment.

།དམ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཐམས་ཅད་དང་།

།མཆོད་རྟེན་རྣམས་དང་སྐུ་གཟུགས་ལ།

།རིན་ཆེན་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་ཆར།

།རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབབ་པར་ཤོག

And think, "May a great rain fall,
In a never-ending stream, precious gems,
And flowers, and other such offerings,
Upon each and every expression
Of the Jewel of the Holy Dharma,
Upon shrines of offering,
And upon the holy bodies."

།བཅུ་གཉིས་པ་ནི། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་འགོག་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་དམ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཐམས་ཅད་དང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་རིང་བསྲེལ་གྱི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་མཆོད་

རྟེན་རྣམས་དང་རི་མོར་བྲིས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ལ་རིན་ཆེན་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་མཆོད་པའི་ཆར་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་ཀྱི་བར་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབབ་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ།

And now think to yourself, "*May a great rain* of offerings *fall, in a never-ending stream,* for as long as the cycle of suffering itself continues to exist. May there be a rain of *precious gems, and flowers, and other such* offerings *upon each and every expression of the Jewel of the Holy Dharma,* which in itself includes all twelve divisions of the highest form of the spoken word. *And* may the rain fall as well *upon* those places where the holy minds of the enlightened ones stay: on the *offering shrines* which have at their hearts the relics that come from these beings. *And* may it finally fall *upon the bodily* representations of these same beings, whether they be drawn on paper, or in any other form."

།ཇི་ལྟར་འཇམ་དབྱངས་ལ་སོགས་པས།
།རྒྱལ་བ་རྣམས་ལ་མཆོད་མཛད་པ།
།དེ་བཞིན་བདག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས།
།མགོན་པོ་སྲས་དང་བཅས་རྣམས་མཆོད།

And think, "May I be like those named Gentle Voice,
And all the others, who present
Their offerings to the Victors.
May I, like them, make offerings
To all of Those Who have Gone That Way,
To the Protectors, and to their sons and daughters.

།གཉིས་པ་བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་འཇམ་དབྱངས་དང་ཀུན་དུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཞེད་པའི་མཆོད་རྫས་ནམ་མཁའ་གང་བ་སྤྲུལ་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་གིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷ་མི་རྣམས་ཀྱི་མགོན་པོ་སྲས་དང་བཅས་པ་རྣམས་མཆོད་པར་བགྱིའོ།

Here secondly is the unsurpassable offering. "And may I be *like those named Gentle Voice (Manjushri),* and Excellent One (Samantabhadra), *and all the other* bodhisattvas who have gained the power; those who fill the entire expanse of space with *offerings* emanated in their thoughts, and *present them to the Victors. May I, like them, make* these same *offerings to all of Those Who have Gone That Way, to the Protectors* of gods and men, *and to their sons and daughters* as well."

།དཀོན་མཆོག་ཏ་ལ་ལས། མེ་ཏོག་ཕལ་ཆེར་ཏོག་བླ་རེ་དང་། །མེ་ཏོག་བཀོད་པའི་འོད་ཟེར་རབ་བཀྲི་སྟེ། །མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཀུན་ཏུ་བཀྲམ་བྱས་ནས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་དག་རྒྱལ་བ་མཆོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

The scripture called the *Precious Tala* says,

> The great ones make offerings to the Victors,
> With a shower of flowers, a flower canopy,
> With flowers sent forth in rays of light,
> With every flower that ever exists,
> Strewn all over the earth itself.

The Asian Classics Institute

Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I

Reading Four: The Four Forces of Purification, Part One

The following reading is taken from the *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs)*, a commentary by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) on the book called *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa*) by Master Shantideva (c. 700 AD).

****

།བཞི་པ་སྟོབས་བཞི་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་སྡིག་པ་བཤགས་པ་ལ། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ནི། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་མ་གོས་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་ལ། འབད་ཀྱང་བག་མེད་པ་དང་ཉོན་མོངས་མང་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་ཉེས་པ་བྱུང་ན་ཇི་མི་སྙམ་པར་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བས། སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་འབད་དགོས་སོ།

The fourth section here concerns purifying yourself of bad deeds, through using all four of the forces together. We begin with a general presentation. You should from the very beginning make efforts to see that you are not sullied by performing any harmful actions. Despite your efforts, however, such an action may occur, due to some instance of carelessness, an attack of mental afflictions, or the like. It would be a mistake in such a case to simply ignore the bad deed; you should rather exert yourself in the various methods of repairing the damage. These methods were taught by our compassionate Teacher.

།དེ་ཡང་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་ནི་སྡོམ་པ་གོང་འོག་སོ་སོ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་ལ་སྡིག་པ་ཕྱིར་བཅོས་པ་ནི་སྟོབས་བཞིའི་སྒོ་ནས་བྱ་སྟེ། ཆོས་བཞི་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། བྱམས་པ་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན་སྡིག་པ་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་ཡང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་རོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པ་ཀུན་དུ་སྤྱོད་པ་དང་། གཉེན་པོ་ཀུན་དུ་སྤྱོད་པ་དང་། ཉེས་པ་ལས་བཟློག་པའི་སྟོབས་དང་། རྟེན་གྱི་སྟོབས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ་བྱས་ཤིང་བསགས་པའི་ལས་ནི་མྱོང་ངེས་ཡིན་པས་དེ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་ན་མ་ངེས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས།

Instances in which you have committed some transgression of your vows, at whichever level of vows you may have, should be repaired according to the methods prescribed for those particular vows. For repairing the damage caused by other kinds of bad deeds you should utilize the four powers. As the *Sutra on the Four Practices* states,

> If, oh Loving One, some great bodhisattva has succeeded in the four practices, then even those bad deeds which have been both committed and collected can be overcome. What are the four practices? They are as follows: the activity of destruction; the activity of applying the antidote; the force of restraining from the particular bad deed; and the force of the foundation.

The expression "committed and collected" refers to actions whose karmic results are "certain to be experienced." If even these types of karmic results can be overcome by the four practices, then there is no need to mention those which are not certain to be experienced.

དེ་ལ་སྟོབས་དང་པོ་ནི་མི་དགེ་བའི་ལས་བྱས་པ་ལ་འགྱོད་པ་མང་བ་ཡིན་ཏེ་འདི་སྐྱེ་བ་ལ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་གསུམ་བསྐྱེད་ཚུལ་ལེགས་པར་བསྒོམ་དགོས་སོ།

The first of these four forces involves feeling strong regret over having committed some negative action. In order to achieve this level of regret, you must contemplate carefully the way in which negative actions trigger three different karmic results.

།སྟོབས་གཉིས་པ་ལ་བསླབ་བཏུས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་མདོ་སྡེ་ཟབ་མོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པ་དང་། བཟླས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྐུ་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་དང་།

མཆོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། མཚན་ལ་བརྟེན་པ་སོགས་སོ།

The second force, as described in the *Compendium of Trainings,* consists of performing practices such as studying the profound scriptures of the canon, meditating on emptiness, reciting secret words, preparing physical representations of the holy bodies of enlightened beings, making offerings, and reciting the names of high beings.

།སྟོབས་གསུམ་པ་ནི་ཕྱིན་ཆད་མི་དགེ་བ་ཡང་དག་པར་སྡོམ་པའོ། །བཞི་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་སོགས་སོ། །འདིར་ནི་སྟོབས་དང་པོ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཡང་སྡིག་པ་བྱས་པའི་དུས་དང་། རྒྱུ་དང་སྒོ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། ཡུལ་དང་ཇི་ཙམ་བྱས་པ་རྣམས་དྲན་པར་བྱའོ།

The third force is to restrain yourself perfectly from ever committing these negative actions again in the future. The fourth consists of meditating upon the wish for enlightenment, and similar practices. Here it is the first force which is described in great detail. The points to be considered are the time at which the bad deeds may have been committed, the cause, the mode of expression, the undertaking of the deed, its object, and how the deed was committed.

།སོ་སོའི་དོན་ལ་བཞི་སྟེ། རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་དང་། རྟེན་གྱི་སྟོབས་དང་། གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་དང་། ཉེས་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པའི་སྟོབས་སོ།

Next we present some detail on each of the four: the force of the activity of destruction; the force of the foundation; the force of the activity of applying the antidote; and the force of restraining from the particular bad deed.

The Force of the Activity of Destruction

།དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། སྡིག་པ་ཇི་ལྟར་བྱས་པའི་ཚུལ་བརྟགས་ཏེ་འགྱོད་པ་བྱ་བ་དང་། སྡིག་པ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་འཆི་བས་འཇིགས་ནས་འགྱོད་པ་བསྒོམ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། དོན་མེད་པའི་སྡིག་པ་བྱས་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་བསམས་ནས་འགྱོད་པ་བསྒོམ་པ་དང་།

སྡིག་པས་འཇིགས་པའི་ཚུལ་བསམ་པའོ།

We will explain the first force in four steps: an explanation of the process of regret, which you reach by examining the way in which you have committed the negative deed; the practice of developing regret out of fear that you may die while you still possess the negative deed, along with an explanation of how to go for refuge; the practice of developing regret by considering with special attention the way in which you have committed a negative deed which is meaningless; and the practice of learning to fear negative deeds.

།དང་པོ་ལ་བཞི། གང་ལ་སྡིག་པ་བཤགས་པའི་ཡུལ་ལ་མཁྱེན་པར་གསོལ་བ་དང་། དུས་དང་རྒྱུ་དང་རྣམ་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྡིག་པ་བྱས་པ་སྤྱིར་བཤགས་པ་དང་། ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྡིག་པ་སྟོབས་ལྡན་བྱས་པ་བཤགས་པ་དང་། མི་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་བསམས་ཏེ་འགྱོད་པས་བཤགས་པའོ།

The first of these steps has four parts of its own: requesting the one to whom you are going to reveal your negative action to attend to your confession; a method for a general purification of negative actions you have committed, according to time, cause, type, or other detail; a method for the purification of especially powerful negative actions which have been committed towards some special object; and learning to perform purification due to regret inspired by having considered carefully the unwanted karmic results that the action will bring you.

།ཕྱོགས་རྣམས་ཀུན་ན་བཞུགས་པ་ཡི།
།རྫོགས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས།
།ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མངའ་རྣམས་ལ།
།ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་གསོལ་བ་ནི།

I make supplication, with my palms joined at my breast,
To the totally enlightened beings, and bodhisattvas,
Who reside in every direction of the world:
To those beings who possess great compassion.

།དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་རྣམས་ཀུན་ན་བཞུགས་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མངའ་བ་རྣམས་ལ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་སྡིག་པ་བྱས་པ་འགྱོད་པས་བཤགས་པར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ནི་འོ།

Here is the first. *I make supplication, with my palms joined at my breast, to the totally enlightened beings, and bodhisattvas who reside in every direction of the world: to those beings who possess great compassion.* I request them to hear my confession, which I make out of regret for the negative deeds I have committed.

།ཐོག་མ་མེད་ལྡན་འཁོར་བ་ནས།

།ཚེ་རབས་འདི་འམ་གཞན་དག་ཏུ།

།བདག་གིས་མ་འཚལ་སྡིག་བགྱིས་པའམ།

།བགྱིད་དུ་སྩལ་བ་ཉིད་དང་ནི།

།གཏི་མུག་འཁྲུལ་པས་བདག་ནོན་ཏེ།

།རྗེས་སུ་ཡིད་རངས་གང་བགྱིས་པ།

།ནོངས་པ་དེ་ནི་མཐོང་བགྱིས་ནས།

།བསམ་པ་ཐག་པས་མགོན་ལ་བཤགས།

In the cycle of life without beginning,
In both this and my other lives,
I committed bad deeds without understanding
And encouraged others to commit them;
Overcome by my total failure to understand, I took joy.
Now I see my mistakes, as many as I may have made,
And I confess them to the Protectors
From the bottom of my heart.

།གཉིས་པ་ནི་དུས་ཐོག་མ་མེད་པ་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཚེ་རབས་འདིའམ་གཞན་དག་ལ་བདག་ནི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ལ་རྨོངས་པར་གྱུར་པའི་དབང་གིས་རང་གིས་སྡིག་པ་བགྱིས་པ་དང་།   གཞན་དག་བགྱིད་དུ་ཙལ་བ་ཉིད་དང་ནི་ལས་འབྲས་ལ་

རྨོངས་པའི་གཉིས་སྐབས་འཁྲུལ་པས་བདག་ནོན་ཏེ་གཞན་གྱིས་སྡིག་པ་བྱས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་གང་བགྱིས་པའི་ནོངས་པ་དེ་ནི་རང་གིས་ནོངས་པར་མཐོང་བར་བགྱིས་ནས་འགྱོད་བཞིན་དུ་བསམ་པ་ཐག་པས་མགོན་པོ་རྣམས་ལ་བཤགས་ཏེ་མི་འཆབ་ཅིང་མི་སྦེད་པའོ།

Here is the second point. During all the time that I have circled around *in the cycle of life,* for time *without beginning, in both this and my other lives, I* have *committed bad deeds* myself. I have as well *encouraged others to commit them.* And because of the fact that I was *overcome by my total failure to understand* the principles of deeds and their consequences, *I took joy* in the negative actions committed by others. *I see now* that all of *my mistakes, as many as I may have made,* truly are mistakes, and with regret that comes *from the bottom of my heart I confess* these mistakes *to the Protectors*—I conceal nothing, I hide nothing.

།བདག་གིས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་ནི།
།ཕ་མའམ་བླ་མ་གཞན་དག་ལ།
།ཉོན་མོངས་སྒོ་ནས་ལུས་ངག་དང་།
།ཡིད་ཀྱིས་གནོད་བགྱིས་གང་ལགས་དང་།

I confess whatever harm I may ever have done towards
The Three Jewels, my parents, and other high objects
With my actions, my speech, and my thoughts
Caused by the mental afflictions.

།གསུམ་པ་ནི། འཁྲུལ་པ་ཅན་བདག་གིས་ཡུལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་ནི་ཕ་མའམ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་བླ་མ་གཞན་དག་ལ་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པ་དུག་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྡིག་པ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ལུས་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་གནོད་པ་བགྱིས་པ་གང་ལགས་པ་བཤགས་པར་བགྱིའོ།

Here is the third point. The person who was mistaken—that is, *I* myself—*confess whatever harm I may ever have done towards the Three Jewels,* or towards *my parents, and* towards any *other* such *high object* of merit; I confess all these actions, which were *caused by the mental afflictions* known as the three poisons, and which were expressed *with* either *my* bodily *actions, my speech, and my thoughts.*

།ཉེས་པ་དུ་མས་སྐྱོན་ཆགས་པའི།
།སྡིག་ཅན་བདག་གིས་སྡིག་པ་གང་།
།ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་བགྱིས་པ་དེ།
།ཐམས་ཅད་འདྲེན་པ་རྣམས་ལ་བཤགས།

I am a person full of negative actions;
I have been infected by a great number of bad deeds.
I confess to every one of the Guides
All the dreadful negative deeds I've done.

།བཞི་པ་ནི། དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་རྒྱུ་ཆགས་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མའི་སྐྱོན་ཆགས་པའི་སྡིག་ཅན་བདག་གིས་སྲོག་གཅོད་སོགས་སྡིག་པ་གང་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པས་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པ་བགྱིས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པ་རྣམས་ལ་བཤགས་སོ།

Next is the fourth point. *I am a person full of negative actions; I have been infected by a great number of bad deeds,* by emotions such as attachment, which will act as causes that will bring me the karmic result of a birth in the hells or the like. *All the negative deeds that I have done,* actions like killing and the like, are going to create for me immense suffering; they are therefore *dreadful,* and *I confess* them *to every one of the Guides.*

།བདག་ནི་སྡིག་པ་མ་བྱང་བར།
།སྔོན་དུ་འགུམ་པར་འགྱུར་དུ་མཆི།
།ཇི་ལྟར་འདི་ལས་ངེས་ཐར་བར།
།མྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ།

I could be finished off first, before
I can clean myself of my negative deeds.
And so I beg you protect me, speedily,
In any way I'll be certainly freed.

།གཉིས་པ་ནི། སྡིག་པ་དེ་མ་ཐག་མ་བཤགས་ན་བདག་ནི་སྡིག་པ་མ་བྱང་བར་སྡིག་པ་དང་བཅས་ཏེ་འཆི་བདག་གིས་སྔོན་དུ་འགུམ་པར་འགྱུར་དུ་མཆི་ཞིང་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བས་ཐབས་

ཇི་ལྟར་བྱས་ན་སྡིག་པ་འདི་ལས་ངེས་པར་ཐར་བར་འགྱུར་བར་མྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ལ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ་ལོ།

Next is the part about developing regret out of fear that you may die while you still possess the negative deed, and so on. Suppose that I die while I still possess *the negative deed:* suppose I was unable to *clean myself* of the deed immediately after committing it, and failed to clean it from my mind. The Lord of Death then could come and *I could be finished off first,* and I would have to take a birth in one of the lower realms. And so I must avail myself of *any way* possible in which *I will certainly be freed* from my negative actions, and that I do so *speedily;* and *so I beg you protect me,* by helping me to do so.

།ཡིད་བརྟན་མི་རུང་འཆི་བདག་འདི།
།བྱས་དང་མ་བྱས་མི་སྡོད་པས།
།ན་དང་མི་ན་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་།
།གློ་བུར་ཚེ་ལ་ཡིད་མི་བརྟན།

This Lord of Death cannot be trusted,
He waits for no one, finished or not.
He takes all sorts suddenly, those sick and well,
So feel not certain about your life.

།སྡིག་པ་མ་བྱང་བར་དུ་མི་འཆི་བས་མྱུར་དུ་བསྐྱབ་ཅི་དགོས་ཞེ་ན། དུས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བའི་འཆི་བདག་འདི་སྡིག་སྦྱོང་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་ལ་མི་སྡོད་ཅིང་བྱ་བ་ཚར་མ་ཚར་ལ་མི་ལྟོས་པས་གང་ཟག་ན་བ་དང་མི་ན་བ་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་ཚེ་ཚད་མ་རྫོགས་ཀྱང་གློ་བུར་དུ་འཆི་བས་ཚེ་ལ་དེ་རིང་མི་འཆི་བ་ཙམ་ལ་ཡང་ཡིད་མི་བརྟན་ཅིང་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བས་སྡིག་པ་མྱུར་དུ་སྦྱང་བར་བྱའོ།

"What kind of protection," one may ask, "is it that we need, so quickly, while we have yet to die, and have still not purified ourselves of our bad deeds?" *This Lord of Death cannot be trusted,* even for a single moment of time, and he *waits for no one:* he has absolutely no interest in whether you have *finished* purifying yourself of your negative actions *or not.* His coming in no way

depends upon whether what you have hoped to do is done or not. *All sorts* of people die *suddenly,* before their life has reached its normal length, and whether they have gone through some *sickness* or whether they are *well.* Therefore you should *feel no certainty about your life,* no assurance even that you will not die this very day. And since this fact that you can feel no certainty is true, you should quickly purify yourself of your negative actions.

།གསུམ་པ་ལ་བཞི། གཉེན་དང་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་མ་ཤེས་པས་དེ་དག་གི་དོན་དུ་སྡིག་པ་བྱས་པ་འགྱོད་པ་དང་། འཆི་བའི་ཚེ་དྲན་པའི་ཡུལ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའི་དཔེ་དང་། ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བ་དེ་ལྟར་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པས་དེ་དག་གི་དོན་དུ་སྡིག་པ་བྱས་པ་འགྱོད་པ་དང་། རང་ཉིད་ནམ་འཆི་ངེས་པ་མེད་པར་མ་རྟོགས་པས་སྡིག་པ་བྱས་པ་འགྱོད་པའོ།

Next is the point about meaningless misdeeds. Here first we cover the kind of regret you have about negative actions you have committed for the sake of your relatives, or for the sake of your body or possessions or anything of the like, all because you failed to realize how they were nothing you could ever depend upon. After that will come a metaphor to show how, at the moment of death, none of these is anything more than a memory. Then we will cover the kind of regret you reach about having committed these kinds of negative actions once you have seen directly as well how none of the things for whom you committed the actions were in any way something you could depend upon. And then finally we will discuss the regret that you develop over the negative deeds you committed because you failed to realize that there was no certainty at all when you would die.

།ཐམས་ཅད་བོར་ཏེ་ཆས་དགོས་པར།
།བདག་གིས་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་ནས།
།མཛའ་དང་མི་མཛའི་དོན་གྱི་ཕྱིར།
།སྡིག་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱས།

I'll have to give up it all and travel,
But I've failed to realize this fact,
And so I've committed an entire variety
Of bad deeds for friends and enemies.

།དང་པོ་ནི། གཉེན་དང་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤ་ཁྲག་སོགས་ཐམས་ཅད་བོར་ཏེ་རང་ཉིད་གཅིག་པུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཆ་དགོས་པར་བདག་གིས་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པས་མཛའ་བ་བསྲུང་བ་དང་མི་མཛའ་བ་གཞོམ་པའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྡིག་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱས་པས་འགྱོད་པའོ།

Here is the first of the four points. *I will have to give up it all*—my relatives, and all my possessions and the rest, and even the flesh and blood and such which came with me when I was born—*and travel* on to the life beyond, alone, by myself. *But I have failed to realize this fact, and so I have committed an entire variety of bad deeds for* the sake of protecting my *friends and* defeating my *enemies.* This is one reason why I should now feel regret.

།མི་མཛའ་རྣམས་ཀྱང་མེད་འགྱུར་ཞིང་།
།མཛའ་བ་རྣམས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར།
།བདག་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ།
།དེ་བཞིན་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར།

The enemies cease to exist,
The friends too cease to exist,
I myself cease to exist as well;
And everything else ceases too.

།དེ་དག་གི་དོན་དུ་སྡིག་པ་བྱ་བར་མི་རིགས་ཏེ་མི་མཛའ་བ་རྣམས་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་མཛའ་བ་རྣམས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ལ་བདག་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་གཉེན་དང་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་བས། ཡིད་བརྟན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རུང་བས་དེ་དག་གི་ཆེད་ཆགས་སྡང་གིས་སྡིག་པ་བྱས་པ་འགྱོད་པའོ།

And it was wrong to commit bad deeds for these reasons, because shortly afterwards *the enemies cease to exist, and the friends to cease to exist,* and *I myself cease to exist as well.* Just so *everything else,* the relatives and the possessions and so on, *ceases too.* Nothing is in the least bit dependable, and so I should also feel regret at having committed negative actions due to any attachment or dislike for any of them.

།རྨི་ལམ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་བཞིན།
།དངོས་པོ་གང་དང་གང་སྤྱད་པ།
།དེ་དེ་དྲན་པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར།
།འདས་པ་ཐམས་ཅད་མཐོང་མི་འགྱུར།

All the objects you use are the same
As something experienced during a dream.
They are soon nothing but some memory;
All things that have passed are no longer here.

།གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་དུ་བདེ་བ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་སད་པའི་ཚེ་དྲན་པའི་ཡུལ་ཙམ་དུ་འགྱུར་པ་བཞིན་དུ་སྔར་བདེ་བར་རློམ་པའི་དངོས་པོ་གང་དང་གང་ལོངས་སྤྱད་པ་དེ་དང་དེ་འཆི་བའི་ཚེ་དྲན་པའི་ཡུལ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བས་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་ཆོས་འབའ་ཞིག་བྱ་བར་ཐག་གཅོད་པ་ལན་མང་དུ་བྱའོ། །གང་དང་གང་འདས་པ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་བར་དྲན་པའི་ཡུལ་ཙམ་དུ་ཟད་པའོ།

Think of some minor pleasure that you might *experience during a dream.* When you wake up, the pleasure is no longer anything but a memory. *All the objects* that you might deceive yourself into thinking are pleasant in this life, and which *you use, are the same.* When you die *they are soon nothing but some memory.* Therefore you should resolve, from this moment on, and time and time again, that you will only practice the Dharma. *All* those *things* that *have passed are no longer here,* and so they become nothing more than a memory.

།རེ་ཞིག་གསོན་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ།
།མཛའ་དང་མི་མཛའ་དུ་མ་འདས།
།དེ་དག་དོན་དུ་བྱས་པའི་སྡིག
།མི་བཟད་གང་ཡིན་མདུན་ན་གནས།

Even here in the present moment,
In the time that we have lived,
Many friends and enemies have slipped to the past.

But all the negative that we committed
For their sakes lies before us still.

།གསུམ་པ་ནི། གཞན་ཡང་རེ་ཤིག་གསོན་པའི་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་ཡང་སྔར་མཛའ་བ་དང་མི་མཛའ་བ་དུ་མ་འདས་པ་མྱོང་བས་གྲུབ་ལ་དེ་དག་གི་དོན་དུ་བྱས་པའི་སྡིག་པའི་རྣམ་སྨིན་མི་བཟད་པ་གང་ཡིན་པ་མདུན་ན་གནས་པས་སྡུག་བསྔལ་སྐལ་གཞན་མི་ལེན་ན། །གེགས་བྱེད་མཛའ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་དག་གི་དོན་དུ་སྡིག་པ་བྱས་པ་ལ་འགྱོད་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསམ་པར་བྱའོ།

Even here in the present moment, in the time that we have lived, we have seen *many* who were our *friends, and* many who were our *enemies, slip into the past. But* whatever dreadful consequences there may be from *all the negative that we committed for their sakes still lies before us.* It's like the lines that say,

> Since they can never take upon themselves
> Any share of the suffering,
> What use then are the best of friends,
> Who only serve to hinder us?

Thus we must feel, over and over again, deep regret at having committed bad deeds for their sakes.

།དེ་ལྟར་བདག་ནི་གློ་བུར་ཞེས།
།བདག་གིས་རྟོགས་པར་མ་གྱུར་པས།
།གཏི་མུག་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་གིས།
།སྡིག་པ་རྣམ་པ་དུ་མ་བྱས།

As I live in this condition, suddenly,
Without my even realizing it,
I commit a great number of different bad deeds,
Due to my ignorance, to liking and disliking.

།བཞི་པ་ནི། དེ་ལྟར་བདག་ནི་ནམ་འཆི་ངེས་པ་མེད་པ་ཚེ་ཡུད་ཙམ་གྱིས་གློ་བུར་བ་ཞེས་བདག་གིས་རྟོགས་པར་མ་གྱུར་པས་གཏི་མུག་དང་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་གིས་སྡིག་པ་

ཀྵམ་པ་དུ་མ་བྱུས་ཤིང་སྡིག་པས་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བས་འཆི་ངེས་པ་དང་། ནམ་འཆི་ངེས་མེད་དང་། འཆི་བའི་ཚེ་ཆོས་མ་གཏོགས་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཕན་པ་བསམ་ཞིང་། ངན་འགྲོའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ལ་སྡིག་པ་བྱས་པ་ལ་འགྱོད་པ་ལན་དུ་མར་བསྒོམ་པར་བྱའོ།

In just a single instant of time *as I live in this condition,* of having no certainty when it is that I will die—that is to say, *suddenly, without my even realizing it, I commit a great number of different bad deeds, due to my ignorance,* my tendency of *liking* some things, *and disliking* other things. These now will take me to a birth in the lower realms. I must contemplate thus the facts of how my death is certain, and how the time that I will die is not certain at all, and how when I die there is nothing at all that can help me except the Dharma. I must think carefully too of all the problems of these lower realms. I must feel, and feel again and again, deep regret then at having committed these negative deeds.

།བཞི་པ་ལ་བཞི། ཚེ་ལ་སྣོན་པ་མེད་ཅིང་འབྲིད་བྲིད་པར་མ་ཆད་དུ་ཡོད་པས་ངེས་པར་འཆི་ཞིང་སྡིག་པ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་འཆི་བས་འཇིགས་པ་དང་། སྡིག་པ་མ་དག་ན་ཚེ་འདི་ཉིད་དུ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་དགོས་པ་དང་། འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། ཕྱི་མར་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུང་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལོ།

This brings us to the fourth step in the explanation of the first of the forces: the practice of learning to fear negative deeds. Here too there are four parts. The first is learning to feel fear about the certainty of death, which is a fact because you cannot add any time onto your life, which is melting away constantly, without a moment's hesitation; and to feel fear that you might die while you still possess negative deeds. The second is thinking about how, if you fail to purify yourself of the power of negative actions, you will be forced even in this very life to experience suffering. The third is a description of the reason why great fear will come, and the fourth a description of how, in your future life, you will be tormented by pain.

།ཉིན་མཚན་སྡོད་པ་ཡོད་མེད་པར།
།ཚེ་འདི་རྟག་ཏུ་གོད་འགྱུར་ཞིང་།
།སྣོན་པ་གུད་ནས་འོང་མེད་ན།

།བདག་ལྟ་འཆི་བར་ཅིས་མི་འགྱུར།

Day and night, without hesitating
This life is forever dropping,
There is no extra life set aside
That is ever going to come to you.
How then could it ever happen
That someone like me wouldn't die?

།དང་པོ་ནི། འགྲོ་འཆག་ཉལ་གསུམ་གང་བྱེད་ཀྱང་ཉིན་མཚན་སྐད་ཅིག་ཀྱང་སྡོད་པ་ཡོད་མེད་པར་ཚེ་འདི་རྟག་ཏུ་གོད་པས་ཏེ་བྲི་བར་འགྱུར་ཞིང་སྔོན་པ་གྱུད་ནས་ཙུང་ཟད་ཙམ་ཡང་འོང་བ་མེད་ན་བདག་ལྟ་བུ་ངེས་པར་འཆི་བར་རྒྱུ་མཚན་ཅིས་མི་འགྱུར་ངེས་པར་འཆི་ཞིང་། ནམ་འཆི་ངེས་པ་མེད་པས་སྡིག་པ་སྦྱོང་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །འགོད་ཅེས་པ་ལྟར་ན་ཉིན་མཚན་གྱིས་ཚེ་སོ་སོར་འགོད་པའི་དོན་ཏོ།

Here is the first of the four. No matter which of the three kinds of activities you may be engaged in—going somewhere, sitting somewhere, or sleeping; and during all the *day and* all the *night, without hesitating* even for a moment, *this life is forever "dropping,"* which is to say, decreasing. *There is no extra life set aside* somewhere *that is ever going to come to you* later. *How then,* for what reason, *could it ever happen that someone like me would not* certainly *die?* It is definite that I will die, and there is no certainty when I will die. Therefore I must make great efforts to purify myself of all my negative actions. If one reads the Tibetan word for "drop" in this verse with an alternate spelling, it becomes the word for "mark," and the section could then be read as "life marked by days and nights."

།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྡིག་པ་མི་བྱང་ན་སྡོག་འཆད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གཉེན་བཤེས་སོགས་ཀྱིས་སྐྱོབ་མི་ནུས་པ་དང་། བསོད་ནམས་མ་བྱས་པས་འཇིགས་པ་དང་། འགྱོད་པས་གདུང་བའོ།

Our discussion of the suffering in this life has itself three sections, which are all based on what would happen if you failed to purify yourself of negative actions. These are descriptions of how people like your family and friends have no ability to protect you; how you will have to fear if you have not been able to perform any good deeds; and how you will be tormented by regret.

།བདག་ནི་མལ་ན་འདུག་བཞིན་དུ།
།གཉེན་བཤེས་ཀུན་གྱིས་མཐའ་བསྐོར་ཀྱང་།
།སྲོག་འཆད་པ་ཡི་ཚོར་བ་དག
།བདག་ཉིད་གཅིག་པུས་མྱོང་བར་འགྱུར།
།གཤིན་རྗེའི་ཕོ་ཉས་ཟིན་པ་ལ།
།གཉེན་གྱིས་ཅི་ཕན་བཤེས་ཅི་ཕན།

You may be lying down on your bed
Surrounded by your friends and family,
But it's only you, and you alone,
Who will have to undergo the pain.
When Lord Death's messengers take hold of you.
What's the use of your family,
And what use are your friends?

།དང་པོ་ནི། བསོད་ནམས་མ་བྱས་ན་འཆི་བའི་ཚེ་བདག་ནི་མལ་ན་འདུག་བཞིན་དུ་གཉེན་བཤེས་ཇི་ལྟར་བརྩེ་གདུང་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་སྐོར་ཡང་སྲོག་གཅོད་པའི་ཚོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དག་བདག་ཉིད་གཅིག་པུས་མྱོང་བར་འགྱུར་ཞིང་འཇིགས་པ་སེལ་བྱེད་མེད་པར་མ་ཟད། འཇིགས་པའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་གྱི་གཤིན་རྗེའི་ཕོ་ཉས་ཟིན་པ་ལ་གཉེན་ཡོད་པས་ཅི་ཕན་བཤེས་ཀྱིས་ཅི་ཕན་ཆོས་འབའ་ཞིག་སྐྱབས་སུ་འགྱུར་པའོ།

Here is the first. If you fail to perform good deeds, then when you die you experience the sufferings caused by the sensations of having life stop; *you may be lying down on your bed surrounded by your friends and family,* people who love you with their whole hearts, but *it is only you, and you alone, who will have to undergo the pain.* And the problem is not only that there is no one there who can stop the terror—*the messengers of the Lord of Death,* in hideous forms, *take hold of you. What is the use of your family* at this point? And *of what use are friends?* Only the Dharma can protect you at that moment.

།དེ་ཚེ་བསོད་ནམས་གཅིག་བསྐྱབས་ན།
།དེ་ཡང་བདག་གིས་མ་བསྟེན་ཏོ།

**At that moment protection is good deeds alone,
Though I failed to follow them during my life.**

།གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཚེ་སྐྱབས་འགྲོ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་སོགས་བསོད་ནམས་གཅིག་པུ་སྐྱབས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ན་དེ་ཡང་བདག་གིས་མ་བསྟེན་ཏོ། །ཞེས་པ་དགེ་བ་མ་བྱས་པས་འགྱོད་པའོ།

Here is the second point. *At the moment* of death, the highest of all *protection is good deeds,* and good deeds *alone:* practices such as going for refuge, and maintaining an ethical way of life. *I failed though during my life to follow* these practices. These lines are describing another kind of regret, the kind you feel about having failed to do good deeds during your life.

།མགོན་པོ་བག་མེད་བདག་གིས་ནི།
།འཇིགས་པ་འདི་འདྲ་མ་འཚལ་ནས།
།མི་རྟག་ཚེ་འདིའི་ཆེད་དག་ཏུ།
།སྡིག་པ་མང་པོ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས།

**Oh Protectors, I've been careless, and wasn't aware
I'd be faced with terrors like this;
And so I accomplished many negative deeds,
All for the sake of this fleeting life.**

།གསུམ་པ་ནི། སྐྱབས་གནས་ལ་མགོན་པོ་ཞེས་བོས་ནས་བག་མེད་བདག་གིས་ནི་ངན་འགྲོའི་འཇིགས་པ་འདི་འདྲ་ཡོད་པ་མ་འཚལ་ཞིང་མ་ཤེས་ནས་ཚེ་མི་རྟག་པ་གཉེན་སོགས་ཚེ་འདིའི་ཆེད་དག་ཏུ་སྡིག་པ་མང་པོ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་པས་འགྱོད་པའོ།

Here is the third point. Here you are calling out to the sources of protection, with the words, *"Oh Protectors." I have been careless, I was not aware,* I did not know, *that I would be faced like this with* the *terrors* of the lower realms. *And so I accomplished many negative deeds, all for the sake of* people such as my relatives of *this life,* this life which is so *fleeting,* so impermanent.

།སྐྱེ་བོ་ཡན་ལག་བཅད་པའི་སར།

།དེ་རིང་ཁྲིད་པའང་བྲིད་འགྱུར་ཏེ།
།ཁ་སྐམས་མིག་རྩ་ངན་ལ་སོགས།
།སྔ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་སྣང་ན།
།གཤིན་རྗེའི་ཕོ་ཉ་འཇིགས་འཇིགས་ལྟའི།
།ཤ་ཚུགས་ཅན་གྱིས་བཟུང་གྱུར་ཅིང་།
།འཇིགས་ཆེན་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་གྱུར་པ།
།རབ་ཏུ་ཉམ་ཐག་སྨོས་ཅི་དགོས།

**There are people who are about
To have one of their limbs cut off;
And on the day they're dragged away
To the place, they are seized with terror.
Their whole appearance from before is transformed:
Their mouths go dry, eyes bulge, and the rest.**

**Suppose then that you are taken hold of
By the messengers of the Lord of Death,
By those monstrous and terrifying creatures,
And are stricken by that great fear, the unique pain.
If one can go through the change before
Then what need then is there ever to speak
Of this most desperate of all situations?**

།གསུམ་པ་ནི།   སྐྱེ་བོ་འགའ་ཞིག་ཆད་པ་བཅད་པའི་དོན་དུ་ཡན་ལག་གཅོད་པའི་སར་དེ་
རིང་མིས་ཁྲིད་པའང་བྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁ་སྐམས་པ་དང་བཞིན་གྱི་མདངས་ཉམས་པ་དང་
། མིག་རྩ་ངན་པ་ལ་སོགས་པ་སྔ་མ་ལས་རྣམ་འགྱུར་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྣང་ན་རང་དང་
སྐལ་བ་མི་མཉམ་པའི་གཤིན་རྗེའི་ཕོ་ཉ་འཇིགས་འཇིགས་ལྟ་བུའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་གྱིས་བཟུང་
བར་གྱུར་ཅིང་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་འཆི་བའི་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པར་གྱུར་པས་རབ་ཏུ་ཉམས་
ཐག་པ་ལ་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་སྨོས་ཅི་དགོས། དེས་ན་སྡིག་པ་ལ་འགྱོད་པར་བྱའོ།

This brings us to our description of the reason why great fear will come. *There are* kinds of *people who are about to* undergo some punishment where they will *have one of their limbs cut off; on the day* that the guards *drag them away to the place* where the sentence is to be carried out, *they are seized with terror. Their whole appearance is transformed from* what it was *before: their mouths go dry* from the fear, their faces go pale, their *eyes bulge* from their sockets, *and the rest.*

Suppose now that *you are taken hold of by the messengers of the Lord of Death, by monstrous and terrifying creatures* from another realm altogether. And suppose as well that *you are stricken by that great fear,* by *the unique pain* of death itself. *If* people who are about to have nothing more than a limb cut off *go through the change* we just spoke of *before, then what need* is there *ever to speak of* the incredible terror that you will, in *this most desperate of all situations,* come to experience? This is another reason why you should feel regret for the wrong things you have done.

།སུ་ཞིག་འཇིགས་ཆེན་འདི་ལས་བདག

།ལེགས་པར་སྐྱོབ་པར་བྱེད་འགྱུར་ཞེས།

།བྲེད་ཤ་ཐོན་པའི་མིག་བགྲད་ནས།

།ཕྱོགས་བཞིར་སྐྱབས་དག་ཚོལ་བར་བྱེད།

།ཕྱོགས་བཞིར་སྐྱབས་མེད་མཐོང་ནས་ནི།

།དེ་ནས་ཀུན་ཏུ་ཡི་མུག་འགྱུར།

།གནས་དེར་སྐྱབས་ཡོད་མ་ཡིན་ན།

།དེ་ཚེ་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་བྱ།

Where is there now anyone who can
Save me completely from this horror?
Your face takes on a look of terror,
Your eyes open wide with panic,
And you turn in every direction
To look for someone who can help.
You realize that there is no one to protect you,
No one in any direction at all,
And the darkness then comes and envelops you.
In this place, there is no one at all who can protect you;
At that moment nothing you can do for yourself.

།བཞི་པ་ནི། དམྱལ་བར་སྐྱེས་ནས་དམྱལ་སྲུངས་རྣམས་མཐོང་བའི་ཚེ་ཀྱི་ཧུད་སྐྱེས་བུ་སུ་ཞིག་གིས་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་འདི་ལས་བདག་ལེགས་པར་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་ཤིན་ཏུ་སྐྲག་ཅིང་བྲེད་ཤ་འཐོན་པའི་མིག་བགྲད་ནས་ཕྱོགས་བཞིར་སྐྱབས་དག་ཚོལ་བར་བྱེད་ལ་དེ་ལྟར་བཙལ་ཡང་ཕྱོགས་བཞིར་སྐྱབས་མེད་པར་མཐོང་ནས་ནི་དེ་ནས་ཀུན་ཏུ་ཡི་མུག་འགྱུར་བས་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་བྱའོ། །དེས་ན་དམྱལ་བའི་གནས་དེར་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་དུས་དེའི་ཚེ་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་བྱ་ཐབས་ཅི་ཡང་མེད་པས་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་འཇིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

Here now is the fourth part: the description of how, in your future life, you will be tormented by pain. And once you have taken your birth in the hells, and you see the hellguards coming for you, then will you be overcome with fear, and scream out, "Ah! *Where is there now anyone who can save me completely from this horror?" Your face takes on a look of terror, your eyes open wide with panic, and you turn in every direction to look for someone who can help.* You can look, but then *you realize that there is no one to protect you, no one in any direction at all, and then the darkness comes and envelops you.* Thus it is that you must, from this very moment, take refuge in the Three Jewels. Once you are *in this place,* in the hells, *there is no one at all who can protect you* from the terrors of the hells, there is *at that moment absolutely nothing that you can do for yourself.* And so you should, right now, make efforts in those practices which can save you from the terror later.

THE FORCE OF THE FOUNDATION

།གཉིས་པ་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ལ་གསུམ། ད་ལྟ་ཉིད་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་སྐྱབས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་བའི་སྲས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་དེ་དག་གི་བཀའ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པའོ།

With this we have reached our explanation of the second the four forces, which is the force of the foundation. We proceed in three steps: instructions on seeking refuge in the Three Jewels from this very moment; seeking help in the sons and daughters of the Victors, those who possess the power of prayers; and carrying out their wishes, once you have taken refuge in them.

།དེ་བས་རྒྱལ་བ་འགྲོ་བའི་མགོན།
།འགྲོ་བ་སྐྱོབ་པའི་དོན་བརྩོན་པ།
།སྟོབས་ཆེན་འཇིགས་པ་ཀུན་སེལ་ལ།
།དེ་རིང་ཉིད་ནས་སྐྱབས་སུ་མཆི།

The Victorious Buddhas, the Saviors of all living kind,
Exert themselves in order to protect beings.
Thus it is that you should take refuge today itself,
In those of great power, who remove every kind of fear.

།དང་པོ་ནི། ངན་འགྲོར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་སྐྱབས་བཙལ་ཡང་མི་རྙེད་པ་དེ་བས་ན་རྒྱལ་བ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་སྔོན་ནས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱོབ་པའི་དོན་དུ་བརྩོན་པ་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པའི་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་མངའ་བས་སྟོབས་ཆེན་པོ་འཇིགས་པ་ཀུན་སེལ་ནུས་པ་ལ་མྱུར་དུ་དེ་རིང་ཉིད་ནས་སྐྱབས་སུ་མཆི་བར་བྱའོ།

Here is the first. Once you have taken birth in the lower realms, you can seek for some kind of protection, but you will find none. *The Victorious Buddhas, the Saviors of all living kind, exert themselves* in advance, *in order to protect* every sentient *being,* and they possess a consummate ability to achieve this protection. *Thus it is that you should take refuge* quickly, *today itself, in those of great power, who* have the ability to *remove every kind of fear.*

།དེ་ཡི་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཆོས།
།འཁོར་བའི་འཇིགས་པ་སེལ་བ་དང་།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་ལ་ཡང་།
།དེ་བཞིན་ཡང་དག་སྐྱབས་སུ་མཆི།

You should as well take total refuge
In the Dharma which they have grasped completely,
The Dharma which eliminates this cycle's every fear,
As well as in the assembly of bodhisattvas.

།གཞན་ཡང་རྒྱལ་བ་དེ་ཡིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཆོས་བསྟེན་ན་འཁོར་བའི་འཇིགས་པ་སེལ་བ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། འཕགས་པའི་གོ་འཕང་བརྙེས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་སྐྱབས་སུ་མཆི་བ་སྟེ་ལམ་སྒྲུབ་པའི་གྲོགས་སུ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།

You should as well take total refuge in the Dharma which they, the Victorious Buddhas, *have grasped completely, the Dharma* jewel *which,* when you rely on it properly, *eliminates every fear in this cycle of life.* And you should do so *too with the assembly of bodhisattvas* who have been able to reach the state of a realized being. You should accept them as companions in helping you to practice the path.

།དག་ནི་འཇིགས་པས་རྣམ་སྐྲག་པས།
།ཀུན་ཏུ་བཟང་ལ་བདག་ཉིད་འབུལ།
།འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་བདག་ཉིད་ཀྱིས།
།བདག་གི་ལུས་ནི་དབུལ་བར་བགྱི།
།ཐུགས་རྗེས་སྤྱོད་པ་མ་འཁྲུལ་བ།
།སྤྱན་རས་གཟིགས་མགོན་དེ་ལ་ཡང་།
།ཉམ་ཐག་ང་རོས་ཨོ་དོད་འབོད།
།སྡིག་ལྡན་བདག་ལ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ།
།འཕགས་པ་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ་དང་།
།ས་ཡི་སྙིང་པོ་དག་དང་ནི།
།ཐུགས་རྗེ་ཆེ་མགོན་ཐམས་ཅད་ལ།
།སྐྱབས་ཚོལ་སྙིང་ནས་ཨོ་དོད་འབོད།
།གང་ཞིག་མཐོང་ནས་གཤིན་རྗེ་ཡི།

།ཕོ་ཉ་ལ་སོགས་སྡང་བ་རྣམས། །སྐྲག་ནས་ཕྱོགས་བཞིར་འབྱེར་བྱེད་པ། །རྡོ་རྗེ་ཅན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི།

And so I offer myself to the Excellent One.
I, myself, offer this body of mine to Gentle Voice.
I call out in a voice from a desperate situation,
I cry out to the savior Loving Eyes,
The one who lives in compassion, who is free of all error;
And I beg you to protect me,
A person who had committed great bad deeds.

I seek protection in all those saviors
Whose hearts are filled with great compassion:
I cry out, from my heart to the realized pair
Named "Essence of Space" and "Essence of Earth."

I take refuge as well in the One with the Diamond;
When those full of hate, such as the messengers of death,
Catch sight of him, they're filled with fear,
And forced to flee in every direction.

།གཉིས་པ་ནི། བདག་ནི་ངན་འགྲོའི་འཇིགས་པས་རྣམ་སྐྲག་ནས་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་སྲས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་བདག་ཉིད་འབུལ་བས་འཇིགས་པ་ལས་བདག་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ་ཞེས་པའོ། །འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ་གཞན་གྱིས་བསྐུལ་བ་མ་ཡིན་པར་སེམས་དང་བས་བདག་གི་ལུས་འདི་དབུལ་བར་བགྱིའོ། །ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་དོན་མཛད་པའི་ཐུགས་རྗེའི་སྤྱོད་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ཅན་སྤྱན་རས་གཟིགས་མགོན་དེ་ལ་ཡང་འཇིགས་པས་ཉམས་ཐག་པའི་ང་རོས་འོ་དོད་འབོད་དོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། སྡིག་ལྡན་བདག་ལ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ་ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ་དང་སའི་སྙིང་པོ་དག་དང་ནི་བྱམས་པ་དང་སྒྲིབ་པ་རྣམ་སེལ་སོགས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་མགོན་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱབས་སུ་ཆོལ་ཞིང་། སྙིང་ནས་

ངོ་དོད་འབོད་པས་སྐྱབས་ཞིག་ཅེས་པའོ། །ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་གང་ཞིག་མཐོང་ན་གཤིན་རྗེའི་ཕོ་ཉ་དམྱལ་སྲུངས་ལ་སོགས་སེམས་ཅན་ལ་སྡང་བ་རྣམས་སྐྲག་ནས་ཕྱོགས་བཞིར་འབྱེར་བར་བྱེད་པ་རྡོ་རྗེ་ཅན་ལ་ཡང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ།

I feel absolute terror over the fears of the lower realms, *and so I offer myself to the Excellent One* (Samantabadra), that son of the Victors who possesses the power of prayers, and beg him to protect me from these fears. *I myself*—that is, without the urging of anyone else at all—*offer this body of mine* as well *to Gentle Voice* (Manjushri), with thoughts of great faith. *And I call out in the voice from a desperate* and frightening *situation, I cry out,* to that one who accomplishes the aims of others in two ways—with perfect spontaneity and in an uninterrupted flow: to *the one who lives in compassion, who is free of all error, to the savior*—whose name is *Loving Eyes* (Avalokiteshvara). And how is it that I cry out? In the words, *"I beg you to protect me, a person who has committed great bad deeds."* Just so do *I seek protection in all those saviors whose hearts are filled with great compassion:* those *realized* bodhisattvas such as the *pair named "Essence of Space"* (Akashagarba) *and "Essence of Earth"* (Kshitigarba), and so too Loving One (Maitreya), and the Ender of Obstacles (Nivarana Vishkambi). *"I cry out, from my heart,* so please, protect me." And finally *I take refuge in the One with the Diamond,* in the Holder of the Diamond (Vajrapani). *When those full of hate* living beings—when those *such as the messengers of death* or the hellguards—*catch sight of him, they are filled with fear, and* are *forced* to *flee in every direction.*

།སྔོན་ཆད་ཁྱེད་ཀྱི་བཀའ་ལས་འདས།
།ད་ནི་འཇིགས་པ་ཆེ་མཐོང་ནས།
།ཁྱེད་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི་ལགས་ཀྱིས།
།འཇིགས་པ་མྱུར་དུ་བསལ་དུ་གསོལ།

I have, up till now, acted against your wishes:
Now though I have seen the great terrors
And so I take refuge in you, and beg you
To remove my fears with all speed.

།གསུམ་པ་ནི། བདག་གིས་སྔོན་ཆད་ཁྱེད་ཀྱི་བཀའ་ལས་འདས་ནས་སྡིག་པ་བྱས་ཤིང་དགེ་བ་མ་བྱས་ལ་ད་ནི་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་དང་ངན་འགྲོའི་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་མཐོང་ནས་ཁྱེད་

ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི་ལགས་ཀྱི་བླང་དོར་གྱི་གནས་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་བཀའ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབས་པས་
འཇིགས་པ་མྱུར་དུ་བསལ་དུ་གསོལ་ཞིག་པའོ།

I have, up till now, acted against your wishes: I have committed negative actions, and I have failed to engage in positive actions. *Now though I have seen the great terrors* of the limitless cycle of life, and the lower realms. *And so I take refuge,* and commit myself to carrying out your every wish concerning those things which I should take up, and those things which I should give up. *I beg you to remove my fears with all speed.*

The Asian Classics Institute
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I

Reading Five: The Four Forces of Purification, Part Two; Rejoicing; Asking the Lamas to Teach and to Stay; How To Dedicate

The following reading is taken from the *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs),* a commentary by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) on the book called *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa*) by Master Shantideva (c. 700 AD).

****

THE FORCE OF THE ANTIDOTE

།གསུམ་པ་གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ལ་གཉིས། སྡིག་པ་སྦྱོང་བ་ལ་འབད་པར་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། མྱུར་དུ་འབད་པར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ནད་ཀྱི་དཔེས་སྡིག་པ་མྱུར་དུ་སྦྱང་དགོས་པ་དང་། གཡང་སའི་དཔེས་སྦྱང་དགོས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དཔེ་དོན་དགོད་པ་དང་། དུག་གསུམ་གྱི་ནད་ཉེས་དམིགས་ཆེ་ཞིང་དེ་འཇོམས་པའི་སྨན་དཀོན་པ་དང་། དེས་ན་སྨན་པ་མཆོག་སྟོན་པའི་གསུང་ལྟར་སྒྲུབ་རིགས་པའོ།

Here next is our expanded explanation of the third of the four forces: the force of the activity of applying an antidote. Here there are two parts: the reason why it is fitting for you to make efforts in purifying yourself of your bad deeds, and why it is fitting to do so quickly. The first of these parts has itself two points: using the metaphor of a patient in order to demonstrate why you must purify yourself of your bad deeds quickly, and then using the metaphor of a cliff to demonstrate why you must purify yourself. The former of these contains three sections: setting forth the metaphor and what it refers to; a

description of the very serious problems caused by the illness of the three poisons, and of the rarity of the medicine used to cure them; and finally why it is therefore appropriate to follow the advice of the supreme physician, the Teacher.

།ཐ་མལ་ནད་ཀྱིས་འཇིགས་ན་ཡང་། །

།སྨན་པའི་ངག་བཞིན་བྱ་དགོས་ན། །

།འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་ཉེས་པ་བརྒྱའི། །

།ནད་ཀྱིས་རྟག་བཏབ་སྨོས་ཅི་དགོས། །

Even in a case where you're endangered
By some normal illness, you must still
Follow the advice of a physician.
There's no need to mention then
What you should do in the clutches
Of the disease of a thousand evils,
Of liking things and the rest.

།དང་པོ་ནི། རླུང་མཁྲིས་སོགས་འཁྲུགས་པའི་ཐ་མལ་པའི་ནད་ཀྱིས་འཇིགས་ན་ཡང་ཞིར་དོགས་ནས་དེ་བཅོས་པའི་ཐབས་སྨན་པའི་ངག་བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་ན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དུག་གསུམ་གྱི་གཙོང་ནད་ཆེན་པོ་ཉེས་པ་བརྒྱ་སྟོང་ཕྲག་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་གྱུར་པའི་ནད་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་བཏབ་པས་རང་ཅག་དེ་སེལ་བའི་སྨན་པ་མཆོག་རྒྱལ་བའི་བཀའ་བཞིན་དུ་གཉེན་པོ་བསྟེན་པར་རིགས་པ་སྨོས་ཅི་དགོས་སྡིག་པའི་གཉེན་པོ་ལ་འབད་པར་རིགས་སོ།

Even in a case where you are endangered by some normal illness—that is, where the components such as wind or bile within your body are in a state of disturbance, and you have reason to fear that this might be fatal—*you must still follow the advice of a physician,* as a method for curing your disease. People like you and I though have been *in the clutches* of the greatest and most chronic disease of all, the three poisons of *liking things and the rest, constantly,* for time with no beginning. And these three are a *disease* which acts as the source for many *thousands* and millions *of evils.* If we would listen to the advice of a physician in the case of the normal disease, then *there is no need to mention* how fitting it would be for us to follow the antidote that has been prescribed for us

by the highest of all physicians, by the victorious Buddhas, as an antidote for removing our sickness. Therefore it is fitting for us to make great efforts in applying the antidotes for negative deeds.

།དེ་གཅིག་གིས་ཀྱང་འཛམ་གླིང་ན།
།གནས་པའི་མི་ཀུན་བསྙག་བྱེད་ལ།
།དེ་དག་གསོ་བའི་སྨན་གཞན་ནི།
།ཕྱོགས་རྣམས་ཀུན་ནས་མི་རྙེད་ན།

Even a single instance of these is enough
To waste all the human beings in our world,
And you will never find anywhere at all
Another medicine that can treat them.

།གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་ལྟ་བུ་ནི་དེ་དག་གཅིག་གིས་ཀྱང་འཛམ་བུའི་གླིང་ན་གནས་པའི་མི་ཀུན་དམྱལ་བར་ལྷག་པར་བྱེད་པས་གནོད་པ་ཆེན་ནད་དེ་དག་གསོ་བའི་སྨན་གཉེན་པོ་ལམ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་སོགས་སྟོན་པའི་གསུང་ལས་གཞན་ནི་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སོགས་ཕྱོགས་གཞན་ཀུན་ནས་མི་རྙེད་ན་སྟེ་མ་རྙེད་པས་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པའོ།

Even a single instance of these deeds such as anger at a bodhisattva *is enough to waste all the human beings* living *in our world;* that is, to send them to the hells. Where then could you ever find an antidote, other than the holy words that impart teachings such as how to practice the path—where could you find any other *medicine for treating these* great harms? You could search *everywhere,* even in the realms of the worldly god named Pure One, or other such beings, but still *never find another;* and thus it is extremely rare.

།དེ་ལ་སྨན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན།
།ཟུག་རྔུ་ཐམས་ཅད་འབྱིན་པ་ཡི།
།བཀའ་ལྷུར་མི་བྱེད་སེམས་པ་ནི།
།ཤིན་ཏུ་གཏི་མུག་སྨད་པའི་གནས།

The Omniscient One is a physician for this;
He's given instructions for uprooting all pains,
Though we fail to follow and concentrate.
It's incredibly ignorant, disgraceful.

།གསུམ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་ནད་དེ་ལ་དེ་སེལ་བའི་སྨན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉོན་མོངས་པའི་ཟུག་རྔུ་ཐམས་ཅད་འབྱིན་པར་མཛད་པའི་བཀའ་ལྟར་མི་བྱེད་པར་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་དང་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་ལ་སེམས་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་གཏི་མུག་གོ་ཞེས་སྨད་པའི་གནས་ཡིན་པས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སྟོན་པ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་སྟེ། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱའོ།

Here is the third point. *The Omniscient One is a physician for this* illness; he is one who removes all of it, all the sickness of the mental afflictions, and who has spoken the *instructions for uprooting all the pains* of these afflictions. We *though fail to follow* these instructions, and *concentrate* on the causes that keep us in the cycle of life endlessly, that throw us to the lower realms. This is, as the text says, *"incredibly ignorant,"* meaning a situation which is *disgraceful.* As such you must, from the bottom of your heart, go for refuge in the Teacher, and practice the teachings of this Teacher in the proper way.

།གཡང་ས་ཐ་མལ་ཆུང་ངུ་ལའང་།
།བག་ཡོད་གནས་པར་བྱ་དགོས་ན།
།དཔག་ཚད་སྟོང་དུ་ལྷུང་བ་ཡི།
།យུན་རིང་གཡང་སར་སྨོས་ཅི་དགོས།

A person must be very cautious
Even of small, ordinary cliffs;
There is no need to say then
That we must take care around
Those many thousands of yojana high,
And where a fall means a very long time.

།གཉིས་པ་ནི། གང་ལ་ལྷུང་ན་ཡན་ལག་ཙམ་གནོད་པར་འགྱུར་བའི་རི་ལ་སོགས་པ་གཡང་ས་ཐ་མལ་བ་ཆུང་ངུ་ལའང་ལྷུང་དོགས་ནས་བག་ཡོད་པས་གནས་པར་བྱ་དགོས་ན་

དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་དུ་མས་མཚོན་པའི་དཔག་ཚད་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་སོགས་ཀྱི་གཡང་ས་ར་ལྷུང་བའི་གཡང་སར་ཡུན་རིང་པོར་གནས་དགོས་པ་ལ་བག་ཡོད་བྱ་དགོས་པ་སྨོས་ཅི་དགོས་པས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

A person must be very cautious whenever there is any danger of falling *even* from one of those *small, ordinary cliffs,* the kind around a mountain or the like—the type of cliff where, if you fall off, all you can hurt is one of your arms or legs. *There is no need to say then* that you must be cautious about the kind of *cliffs* such as the one which is 32,000 *yojana* high [about 154,000 miles, or the distance at which the hell of No Respite is said to be located below the earth]. This is what the expression *"many thousands of yojana"* is meant to represent; a special kind of cliff from which, once you *fall,* you must stay at the bottom for a *very long time.* This too is a reason why you must make efforts in applying the antidotes for the mental afflictions.

།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་རིང་ཉིད་ནས་སྡིག་པའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མི་འཇིགས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད་པས་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་ལེ་ལོ་བྱ་བར་མི་རིགས་པའོ།

Here next is the discussion of why you must purify yourself quickly. This section has two parts of its own: instructions to make efforts in applying the antidotes to negative deeds, beginning today itself; and an explanation of why, since there is no reason at all that we can feel free of the threat of suffering, it is inappropriate to feel laziness about practicing the path.

།དེ་རིང་ཁོ་ན་མི་འཆི་ཞེས།
།བདེ་བར་འདུག་པ་རིགས་མ་ཡིན།
།བདག་ནི་མེད་པར་འགྱུར་བའི་དུས།
།དེ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་།

It is not right to relax and think,
"I will never die right now, today;"
For without a doubt the time will come
When you have disappeared.

།དང་པོ་ནི། གཉེན་པོ་ལ་འབད་དགོས་ཀྱང་ཟླ་བ་ཕྱི་མ་དང་ལོ་ཕྱི་མ་ལ་འབད་པར་བྱའོ་སྙམ་ན། དེ་རིང་ཉིད་ནས་འབད་པར་རིགས་ཏེ་དེ་རིང་ཁོ་ན་མི་འཆི་ཞེས་གཉེན་པོ་ལ་མི་འབད་པར་བདེ་བར་འདུག་པའི་ལེ་ལོས་གནས་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་རིང་མི་འཆི་བའི་ཡིད་བརྟན་མེད་པས་བདག་ནི་ཤི་ནས་མེད་པར་འགྱུར་བའི་དུས་དེ་ནི་སང་ཕལ་ཆེར་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་བས་ལེ་ལོ་མི་བྱ་བར་དེ་རིང་ཉིད་ནས་འབད་པར་བྱའོ།

Here is the first of the two. You might think to yourself, "Admittedly I should make some efforts in applying the antidotes; but I think I will do so next month, or perhaps next year." The correct thing to do though would be to start making efforts today itself, because *it is not* something *right* to simply live in laziness, and *to relax* without making any efforts towards the antidotes, thinking to oneself, *"I will never die right now, today."* There is absolutely no certainty though that you will not die today, and we can fairly say that, *without a doubt, the time that you have* died and *disappeared will come* tomorrow. Thus you should stop this tendency to be lazy, and begin to make your efforts today itself.

།ཀ་ནི་ཀའི་སྤྲིང་ཡིག་ལས། འདི་སངས་དེང་ནི་འདི་བྱ་ཞེས། །བྱ་བ་མི་ལ་བཟང་པོ་མིན། །ནམ་ཞིག་ཁྱོད་ནི་མེད་འགྱུར་བའི། །སང་དེ་གདོན་མི་ཟ་བར་འོང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ།

It is just as the *Epistle of Kanika* states:

> It's no good thing for a human being
> Ever to say, "I'll do it tomorrow;"
> The tomorrow when you are no longer here
> Is a day that beyond any doubt will come.

།བདག་ལ་མི་འཇིགས་སུ་ཡིས་བྱིན།
།འདི་ལས་ཇི་ལྟར་ངེས་ཐར་ཞེས།
།གདོན་མི་ཟ་བར་མེད་འགྱུར་ན།
།ཇི་ལྟར་བདག་ཡིད་བདེ་བར་འདུག

Who was it that granted you the power not to fear?
How could you ever gain any certain freedom
That you would, beyond doubt, not disappear?
Why is it you sit there relaxed?

།གཉིས་པ་ནི། འཆི་ཡང་འཇིགས་པ་བྱས་པས་མི་ཕན་པས་འཇིགས་མི་དགོས་སོ་ཞེ་ན། གཞན་ཐམས་ཅད་འཆི་བ་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ལ་ཕྱི་ནས་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བའི་འཇིགས་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་བདག་ལ་འཆི་བ་དང་སྡིག་པས་འཇིགས་མི་དགོས་ཞེས་མི་འཇིགས་པ་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་སུ་ཡིས་བྱིན། སྟེར་བ་པོས་ཡང་མེད་པས་གཉེན་པོ་ལ་མ་འབད་ན་སྡིག་པ་དང་འཆི་བ་འདི་ལས་ཇི་ལྟར་ངེས་པར་ཐར་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་ཐར་བས་ཕྱི་ནས་གདོན་མི་ཟ་བར་མེད་པར་འགྱུར་ན་སྡིག་པའི་གཉེན་པོ་ལ་མི་འབད་པར་ཅིའི་ཕྱིར་ལེ་ལོའི་དབང་གིས་བདག་ཡིད་བདེ་བར་འདུག་པ་མི་རིགས་པས་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

Here is the second point. You might then say, "Even if it's true that we're going to die, it's no use to be afraid of it—there is no point to being frightened." But you are here in the midst of the fear that comes from seeing and hearing of the deaths of everyone else, and the fear that you might fall into the lower realms. So *who was it,* what holy being, *that* blessed you and *granted you the power not to fear:* to say that, despite all this, there is "no point to being frightened," no need to fear death, or your own bad deeds? The fact is that there is no being who could grant you any such power. So if you fail to make efforts towards applying the antidotes, then *how could you ever gain any certain freedom* from your negative deeds, and from death itself? You never could be free. And then when you died *you would, beyond any doubt, disappear.* So why is it that you fail to make any efforts in applying the antidotes, and *why is it that you sit there, relaxed,* lost to the effects of laziness? It is wrong to do so, and thus you should make every effort in practicing the path.

THE FORCE OF RESTRAINT

།བཞི་པ་ཉེས་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པའི་སྟོབས་ལ་གསུམ། སྡིག་པ་ལ་འགྱོད་པས་ཕྱིན་ཆད་སྡོམ་པ་དང་། སྔར་བྱས་བཤགས་པ་དང་། མཁྱེན་པར་གསོལ་ནས་ཉེས་པ་ལས་ལྡོག་པར་དམ་བཅའ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དོན་མེད་པའི་སྡིག་པ་སྤང་བ་དང་། ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་སྡིག་པ་ལས་ཐར་པའི་ཐབས་ལ་འབད་པའོ།

Next is our expanded explanation of the fourth of the four forces: the force of restraining yourself from bad deeds in the future. Here there are three parts: restraining yourself from negative actions because of your feelings of regret;

purifying yourself of what you have already done; and pledging to restrain from negative actions, which is done once you have requested holy beings to listen to your resolution. There are two sections to the first of these parts: giving up bad deeds, which are meaningless; and making efforts, day and night, to practice the methods for freeing oneself from negative actions.

The first section has two steps of its own: why being attached to your possessions is so inappropriate, since they are in no way reliable; and why it is wrong to be attached to relatives and the like. Here is the first.

།སྔོན་ཆད་སྤྱོད་སྟེ་ཞིག་པ་ལས།

།བདག་ལ་ལྷག་པ་ཅི་ཡོད་ན།

།བདག་ནི་དེ་ལ་མངོན་ཞེན་ནས།

།བླ་མའི་བཀའ་དང་འགལ་བར་བྱས།

All which you have enjoyed
Up to this point has fallen apart;
And what further do you have?
All because of your craving for these,
You've acted against your Lama's wishes.

།དང་པོ་ལ་གཉིས། ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བས་ཆགས་པར་མི་རིགས་པ་དང་། གཉེན་སོགས་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་པའི་དང་པོ་ནི། སྔོན་ཆད་འཁོར་བར་ལོངས་སྤྱོད་སྤྱོད་སྟེ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་ཞིག་པ་ལས་ད་དུང་བདག་ལ་སྙིང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལྷག་པ་ཅི་ཡོད་ན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་བདག་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པ་དེ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ཅིང་ཆགས་ནས་བླ་མའི་བཀའ་དང་འགལ་བར་བྱས་ཤིང་སྡིག་པ་བྱས་པས་འགྱོད་པའོ།

All of the possessions *which you* have *enjoyed up to this point* in the cycle of suffering have been unreliable; that is, they *have fallen apart.* And can we say that, among those possessions which *you* still *have* now, there are *any further ones* which have any essence? No, none at all. And yet, *all because of your craving* and attachment *for these* objects with no essence, *you have acted against the wishes of your Lama,* and committed negative deeds. You must feel regret for this.

།གསོན་ཚེ་འདི་དང་དེ་བཞིན་དུ།
།གཉེན་དང་བཤེས་པ་རྣམ་སྤངས་ནས།
།གཅིག་བུ་ག་ཞེད་འགྲོ་དགོས་ན།
།མཛའ་དང་མི་མཛའ་ཀུན་ཅི་རུང་།

You will give up this, that was
While you lived, and just so
With friends and relatives;
Then go on alone to who knows where.
Of what use then are any of
Your friends or enemies?

།གཉིས་པ་ནི། བདག་གི་ལུས་སྙིང་པོ་མེད་པ་གསོན་པའི་ཚེ་འདི་དང་དེ་བཞིན་དུ་གཉེན་དང་བཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྤངས་ནས་རང་ཉིད་གཅིག་པུ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱོགས་ག་ཞེད་རང་དབང་མེད་པར་འགྲོ་དགོས་ན་མཛའ་བ་དང་མི་མཛའ་བ་ཀུན་གྱིས་ཅི་ཞིག་རུང་སྟེ། ཕན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་དེ་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ།

Here is the second point. *You* are going to have to *give up* everything: *this* body that you have here, *while you are alive, and just so your friends and relatives* as well. *And then you* will have to *go on alone, to "who knows where;"* that is, to a place which you cannot now know for sure. *And so what is the use of any of your friends or enemies?* They can be of no help at all, and thus it is wrong for you to feel any attachment for them.

།མི་དགེ་བ་ལས་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་།
།དེ་ལས་ཇི་ལྟར་ངེས་ཐར་ཞེས།
།ཉིན་མཚན་རྟག་ཏུ་བདག་གིས་ནི།
།འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་བསམ་པའི་རིགས།

Suffering comes from negative actions;
It is fitting that you spend all your time,
Day and night, devoted to only
This contemplation, and think to yourself:
"How can I gain definite freedom?"

།གཉིས་པ་ནི། སྲོག་གཅོད་སོགས་མི་དགེ་བ་ལས་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བས་སྡུག་བསྔལ་དེ་ལས་ཇི་ལྟར་ངེས་པར་ཐར་པར་འགྱུར་ཞེས་ཉིན་མཚན་རྟག་ཏུ་བདག་གིས་ནི་དགེ་མི་དགེའི་ལས་འབྲས་འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་བསམ་པའི་རིགས་སོ། །ལས་འབྲས་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ངེས་པ་མ་རྙེད་ན་ཆོས་གང་ལ་ཡང་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ངེས་པ་མི་རྙེད་པས་ཀུན་གྱི་འདི་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ། ཁ་ཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པ་སྐད་ཟེར་ནས་ལས་འབྲས་ལ་མི་རྩི་བ་ནི། གོ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སོང་བར་གསལ་ཞིང་། སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གནས་པ་ལ་ངེས་པ་མ་རྙེད་པའོ།

Here next is the point about making efforts night and day. The *suffering* of the hells and the like all *comes from negative actions* such as taking life. As such *it is fitting that you spend all your time, day and night, devoted only to this contemplation* of good and bad deeds, of the principles of actions and their consequences, *think*ing *to yourself, "How can I gain definite freedom* from all these sufferings?" If you are unable to find with certainty, if you are unable to contemplate deep within your heart, the principles of actions and their consequences, then you will never be able to grasp with any certainty, with any of the kind of certainty which pleases the victorious Buddhas, any spiritual teaching at all.

Therefore it is right that you make great efforts in all these things. There are certain people who claim to have reached the point where they grasp emptiness clearly, and who still do not consider the principles of actions and their consequences to be of any importance. This is obviously a complete misunderstanding, and reflects a failure to grasp clearly the fact that emptiness is a reflection of dependent origination.

།བདག་ནི་མི་ཤེས་གཏི་མུག་པས
།རང་བཞིན་ཁ་ན་མ་ཐོའམ།
།བཅས་པའི་སྡིག་པ་གང་ཡིན་ལས།
།གང་ཡང་རུང་བ་བགྱིས་པ་རྣམས།

Deeds which are wrong by nature,
And deeds which are forbidden,
Any bad deed at all that you might

In dark ignorance, due to your failure
To grasp, ever committed at all.

།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བཤགས་བྱའི་དངོས་པོ་དང་། བཤགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ནི་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་ཤིང་མི་ཤེས་པ་གཏི་མུག་པས་བཅས་པའི་རྗེན་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་གང་ཟག་སུ་གང་གིས་བྱས་ཀྱང་སྡིག་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའམ་བཅས་པའི་རྗེན་ཅན་ཁོ་ན་ལ་དེ་ལྟར་གནས་པ་བཅས་པའི་སྡིག་པ་གང་ཡིན་པ་ལས། བྱ་བ་ངན་པ་གང་ཡང་རུང་བ་བགྱིས་པ་རྣམས་སོ།

Here next is the part about purifying yourself of what you have already done. We proceed in two steps, concerning the thing it is that you purify, and then the way in which you purify yourself of it. You are purifying yourself first of those *deeds which are wrong by nature:* those that are negative actions no matter who commits them; that is, regardless of whether the person in question is one with vows or not. *And* secondly there are the *deeds which are* wrong because the Buddha has *forbidden* them: those which are wrong only for those who have taken vows. What you are purifying yourself of is whichever of these you may have committed; in short, you are purifying yourself of *any bad deed at all that you may ever have committed, out of* your lack of understanding and your *dark ignorance, your failure to grasp,* the principles of actions and their consequences.

།མགོན་པོའི་སྤྱན་སྔར་མངོན་སུམ་དུ།
།ཐལ་སྦྱར་སྡུག་བསྔལ་འཇིགས་སེམས་ཀྱིས།
།ཡང་དང་ཡང་དུ་ཕྱག་འཚལ་ཏེ།
།དེ་དག་ཐམས་ཅད་བཤགས་པར་བགྱི།

You stand here in the Protector's direct presence,
Joining your palms at your breast,
And with a sense of fear for suffering
Prostrate, over and over again,
And thus undertake to purify
Yourself of all these.

།གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་སྲས་དང་བཅས་པའི་མགོན་པོའི་སྤྱན་སྔར་མངོན་སུམ་དུ་སྒྲོད་ལམ་ཐལ་མོ་སྦྱར། བསམ་པ་སྡུག་བསྔལ་ལ་འཇིགས་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ

ཕྱག་འཚལ་ཏེ་སྡིག་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བཤགས་པར་བགྱིའོ།

To purify these deeds *you stand here in the direct presence of the Protectors,* before the Buddhas and their sons and daughters; you express yourself by *joining your palms at your breast.* In your thoughts you develop *a sense of fear for suffering.* And then you *prostrate, over and over again, and undertake thus to purify yourself of all these* negative actions.

།འདྲེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གི་སྡིག
།ནོངས་པ་ལགས་པར་གཟུང་དུ་གསོལ།
།འདི་ནི་བཟང་པོ་མ་ལགས་པས།
།སླན་ཆད་བདག་ནི་ཡོང་མི་བགྱིད།

The bad deeds I have committed, my Guides,
I ask you to consider mistakes.
They are nothing good, and from this moment on,
I'll never commit any single one.

།གསུམ་པ་ནི། རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་ན་འདྲེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གིས་སྡིག་པ་བྱས་པ་ནོངས་པ་ལགས་པས་ནོངས་པ་ལགས་པར་གཟུང་དུ་གསོལ་སྡིག་པ་བྱས་པ་འདི་ནི་བྱ་བ་བཟང་པོ་མ་ལགས་པས་སླན་ཆད་བདག་ནི་སྲོག་ལ་བབ་ཀྱང་ཡོང་ཡེ་མི་བགྱིད་དོ། །ཞེས་པ་ནི་དེང་ཕྱིན་ཆད་རྒྱུན་གཅོད་ཅིང་སྡོམ་པར་བགྱིད་པའོ། །གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནས་སྡིག་པ་སྦྱོང་བའི་སྒོ་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང་གཉེན་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་སྟོབས་བཞི་ཚང་བའི་བཤགས་པ་འདིས་བཤགས་པ་ཡིན་ལ་དེས་མྱོང་ངེས་ཀྱི་སྡིག་པ་ཡང་འདག་པར་རྟོག་གེ་འབར་བ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་ལས་གསུངས་སོ།

Next is the pledge to restrain ourselves. For this reason I make the following request to the *Guides: "The bad deeds I have committed* are mistakes, and *I ask you to consider them mistakes.* The bad things I have done *are nothing good, and from this moment on,* even at the cost of my life, *I will never commit any single one* of them at all, ever again." By doing so we stop the flow of our bad deeds, and restrain ourselves from them again.

The teachings of the Buddha, and the commentaries upon them, present a great number of ways in which we can clean ourselves of our bad deeds. The one antidote which is totally complete though is this purification, this practice of using all four forces together to do the purifying. It is stated in a number of scriptures—for example, in the *Blaze of Reasoning* and in the *Great Commentary to the Perfection of Wisdom in Eight Thousand Verses*—that this practice can erase even those bad deeds which are definite to lead to the experience of a karmic result.

།རང་ཅག་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མི་མཁས་ཤིང་། ཅུང་ཟད་ཤེས་ཀྱང་འདོར་ལེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་མི་བྱེད་པ་ལ་ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་སྡིག་པའི་སྒོ་དུ་མ་འབྱུང་བས་རྒྱུན་དུ་སྟོབས་བཞིའི་བཤགས་པའི་ལམ་དུ་འཇུག་པར་བྱ་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་བའི་གེགས་སྒྲིབ་པ་ལ་དམིགས་ནས་འབད་པར་བྱའོ།

People like you and I have no great knowledge of the various laws of actions and their consequences. Even that very little bit which we do understand we are unable to put into practice as we should. Every single day then we commit negative actions in a great variety of different ways. Because of this we must follow the path of purifying ourselves of our bad deeds on a continual basis. And we should make efforts in the practice especially with the intention of purifying ourselves of those thoughts and actions which block us from being able to develop the true wish for enlightenment.

།ཆགས་དང་ཕྲག་དོག་སྙོམ་པས་ཁེངས་པ་ཡི།ཉོངས་པས་གཟིར་ལ་སེམས་མཆོག་མི་སྐྱེ་བས། །ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱིས་འཁྲུལ་པ་གང་བགྱིས་པ། །དེ་ཀུན་བསམ་པ་ཐག་པས་མགོན་ལ་བཤགས། །བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

I was crushed by the mistake
Of being filled with the arrogance
Of deluded desire and jealousy,
And it kept me from reaching
The highest wish of all.

Before the Protectors then,
From the depths of my heart,
I confess every error
That I may have made
In thought or word or deed.

This is just a brief verse to summarize the chapter.

།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས།
།སྡིག་པ་བཤགས་པའི་ལེའུ་སྟེ་གཉིས་པའོ།།

This concludes the second chapter
Of the Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Entitled "Purifying oneself of negative deeds."

།གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་རྒྱལ་སྲས་འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྡིག་པ་བཤགས་པའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པའོ།།

Here lastly we cover the name of the chapter. This then is the explanation of *the second chapter,* the chapter on *purifying oneself of negative deeds, from* the "Entry Point for the Sons and Daughters of the Victorious Buddhas," a commentary upon the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life.*

****

།གཉིས་པ་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་སོགས་མཐུན་རྐྱེན་ཚོགས་གསོག་པ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་བ་དངོས་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྦྱོར་བ་དང་། དངོས་གཞི་དང་། མཇུག་གི་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ། དགེ་བ་ལ་རྗེས་ཡི་རང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ་དང་། མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་གདབ་པ་དང་། དགེ་བ་བསྔོ་བ་དང་། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཡན་ལག་སྔོན་དུ་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་གཏོང་བའི་སེམས་པ་སྦྱང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མངོན་མཐོ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། ཐར་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་བ་དང་། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཡི་རང་བའོ།

Here is the second major section, which is actually acquiring the wish for enlightenment, once you have already assembled the conducive conditions for its development: rejoicing in good deeds, and so on. This section has two

parts, which are an explanation of the text of the chapter, and then a note on the name of the chapter. There are three steps to the first of these two parts: what to do for the preliminaries, for the main stage, and then for the conclusion. The preliminaries are five—rejoicing in good deeds; urging teachers to turn the wheel of the Dharma; requesting holy beings not to pass into "nirvana;" dedicating good deeds; and, as a step towards the practice of the perfection of wisdom, cultivating the state of mind in which we give up our bodies, our possessions, and the power of all the good we have done.

Rejoicing

Rejoicing we will cover in three steps: rejoicing in those good deeds which act as a cause for birth in the higher realms, and in the result they cause; rejoicing in good deeds which act as a cause for freedom alone, and in the result they cause; and rejoicing in good deeds which act as a cause for unsurpassed enlightenment, and in the result which they cause.

།སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ངན་སོང་གི

།སྡུག་བསྔལ་ངལ་སོའི་དགེ་བ་དང་།

།སྡུག་བསྔལ་ཅན་དག་བདེར་གནས་ལ།

།དགའ་བས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ངོ་།

I rejoice, with joy, in the virtuous deeds
Which relieve the torment of the lower realms
For every being; and in the fact
That these suffering beings could ever come
To live in happiness.

།དང་པོ་ནི། འཁོར་བར་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ངལ་བསོ་ཞིང་མངོན་མཐོ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་དགེ་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ཅན་དག་མངོན་མཐོའི་བདེ་བར་གནས་པ་ལ་བསམ་པ་དགའ་བས་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཨ་རེ་ལེགས་སྙམ་དུ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ངོ་།

Here is the first of the three. *I rejoice in the good deeds which* act as a cause to help *relieve the torment of the lower realms for every being* in the cycle of suffering; and I rejoice as well in those which act as a cause for all of them to achieve a very special form of birth in the higher realms. I also rejoice in the result

which these causes bring about: I rejoice in the fact that *these suffering beings could ever come to live in* the *happiness* of the higher realms. How do I rejoice? I think to myself, *with* thoughts of *joy,* about what a wonderful thing it is that these good deeds exist in the world.

།བྱང་ཆུབ་རྒྱུར་གྱུར་དགེ་བསགས་པ།
།དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ངོ་།
།ལུས་ཅན་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས།
།ངེས་པར་ཐར་ལ་ཡི་རང་ངོ་།

I rejoice in their having collected together
Good deeds which act as enlightenment's cause.
I rejoice in living beings' certain freedom
From the sufferings of cyclic life.

།གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་བ་སོགས་བསགས་པ་དེ་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ངོ་། །དེའི་འབྲས་བུ་ལུས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ངེས་པར་ཐར་ནས་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་དེ་ལ་ཡང་ཡི་རང་ངོ་།

Here is the second. *I* also *rejoice in* the fact that beings have *collected together good deeds* such as those which are consistent with reaching freedom: those deeds *which act as a cause for* the *enlightenment* of the listeners and self-made Buddhas. *I rejoice* as well *in* the result which these good deeds bring about: *the certain freedom from the sufferings of cyclic life* which *living creatures* can attain through these deeds—that is, I rejoice in the fact that they will achieve nirvana.

།སྐྱོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང་།
།རྒྱལ་སྲས་ས་ལའང་ཡི་རང་ངོ་།
།སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་མཛད་པའི།
།ཐུགས་བསྐྱེད་དགེ་བ་རྒྱ་མཚོ་དང་།
།སེམས་ཅན་ཕན་པ་མཛད་པ་ལ།
།དགའ་བས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ངོ་།

So too I rejoice in the enlightenment
Of those who protect, and in the levels
Of the sons and daughters.
I rejoice with gladness in the ocean
Of the goodness of the wish for enlightenment
Which brings every living being to happiness;
I rejoice too in what they undertake
To help all living kind.

།གསུམ་པ་ནི། འགྲོ་བ་གཞན་སྐྱོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ས་བཅུ་ལའང་ཡི་རང་ངོ་། །དེ་དག་གི་རྒྱུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བར་མཛད་པའི་ཆེད་དུ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་དང་སྦྱོར་བས་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པར་མཛད་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་ཡིད་བདེ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དང་བའི་དད་པ་བསྒོམས་ཤིང་དགའ་བས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ངོ་།

Here is the third. *So too I rejoice in the* total *enlightenment* which has been reached by *those who protect* all other living beings; *and in the* ten *levels* which the different *sons and daughters* of the victorious Buddhas have attained. *I rejoice* as well in the causes for all these states, *in the* veritable *ocean of the goodness of the wish for enlightenment:* the thought to attain highest enlightenment in order to *bring every living being to happiness.* Beyond this I rejoice in the actual deeds of the beings with this wish: in the activities *they undertake to help all living kind.* I rejoice, *with gladness,* and I dwell in the faith of admiration, which is mixed in my mind with feelings of great happiness.

Asking the Lamas to Teach

།ཕྱོགས་རྣམས་ཀུན་གྱི་སངས་རྒྱས་ལ།
།ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་གསོལ་བ་ནི།
།སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་མུན་འཐོམས་ལ།
།ཆོས་ཀྱི་སྒྲོན་མ་སྦར་དུ་གསོལ།

I join my palms at my breast and make
Supplication to all the Buddhas in every
Corner of the universe.
I request them to light the lamp of the Dharma
In order to illuminate every one
Of the living beings who wander confused
In suffering and darkness.

།གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པ་ཆོས་མི་གསུང་བར་བཞུགས་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་ཀུན་གྱི་སངས་རྒྱས་ལ་སྤྱོད་ལམ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་གུས་པས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ནི། དགོས་པ་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་ཞིང་མ་རིག་པའི་མུན་པར་འཐོམས་པ་རྣམས་ལ་ཐར་པའི་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་སྦར་དུ་གསོལ་ཅིག་པའོ།

Here is the second. I think of *all the Buddhas in every corner of the universe* who have only recently achieved their Buddhahood, and who have yet to teach the Dharma. Physically *I join my palms at my breast and,* with great respect, *make supplication to them.* What is the goal of my supplication? *I request them to light the lamp of the Dharma,* of both the Dharma in the minds of people and the Dharma in the form of words, *in order to illuminate* the path which frees *every living being* from *wandering confused in suffering and the darkness* of ignorance.

ASKING THE LAMAS TO STAY

།རྒྱལ་བ་མྱ་ངན་འདའ་བཞེད་ལ།
།ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་གསོལ་བ་ནི།
།འགྲོ་འདི་ལྡོངས་པར་མི་དགོད་ཅིང་།
།བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་བཞུགས་པར་གསོལ།

I join my palms at my breast and make
Supplication to those Victorious Ones
Who've determined to pass into "nirvana."
I beg them not to leave behind
All these living beings so blind,
And to remain for countless eons.

།གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་བ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བཞེད་པ་ལ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་གསོལ་བ་ནི་འགྲོ་བ་འདི་རྣམས་མ་རིག་པས་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་ལྡོངས་པར་མི་དགོད་ཅིང་སྡེ་མ་རིག་པའི་མུན་པ་གསལ་བའི་ཆེད་དུ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པར་བཞུགས་པར་གསོལ་ལོ།

Here is the third point. *I* also *join my palms at my breast and make supplication to those Victorious Ones who have determined to pass on into "nirvana." All these living beings* are *blind*ed—their eyes of wisdom are blinded—by ignorance, and *I beg* the Victors *not to leave them* in this condition: I ask them to *remain for countless eons,* so that they might remove from these beings the darkness of ignorance.

DEDICATION

།བཞི་པ་ལ་བཞི། སྤྱིར་བསྔོ་བ་དང་། ནད་པའི་དོན་དུ་བསྔོ་བ་དང་། བཀྲེས་སྐོམ་སེལ་བའི་དོན་དུ་བསྔོ་བ་དང་། འདོད་དགུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུར་བསྔོ་བའོ།

There are four parts to the fourth point: dedication in general, dedication for the sake of the sick, dedication so that hunger and thirst may be removed, and dedication so that everything they ever wish for comes true.

།དེ་ལྟར་འདི་དག་ཀུན་བྱས་ཏེ།
།དགེ་བ་བདག་གིས་བསགས་པ་གང་།
།དེས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི།
།སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་བསལ་བར་ཤོག

Through performing all these activities,
Great goodness have I gathered.
I pray that, by this virtue,
The pain of every single living
Creature may be removed.

།དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་མཆོད་པ་ནས་བཟུང་སྡེ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་བར་འདི་དག་ཀུན་བྱས་ཏེ་དགེ་བ་བདག་གིས་ཅི་བསགས་པ་དེས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་བསལ་བར་ཤོག་ཤིག་པའོ།

Here is the first of the four. *I have gathered* together a *great* deal of *goodness through performing all these activities:* through everything from making offerings on up to the supplication just mentioned. And *I pray that, by this virtue, the pain of every single living creature may be removed.*

།འགྲོ་བ་ནད་པ་ཇི་སྲིད་དུ།

།ནད་སོས་གྱུར་གྱི་བར་དུ་ནི།

།སྨན་དང་སྨན་པ་ཉིད་དག་དང་།

།དེ་ཡི་ནད་གཡོག་བྱེད་པར་ཤོག

I pray as well that I may become
The medicine, and the physician,
As well as nurses for all who are sick,
Until the day they are cured.

།གཉིས་པ་ནི། དགེ་བ་དེ་དག་གི་མཐུས་འགྲོ་བ་ནད་པ་རྣམས་ཇི་སྲིད་དུ་ནད་བསོས་གྱུར་གྱི་བར་དུ་ནི་བདག་ཉིད་སྨན་དང་སྨན་པ་ཉིད་དག་དང་ནད་པ་དེའི་ནད་གཡོག་བྱེད་པར་ཤོག་ཅེས་པའོ།

Here is the second. *I pray as well that,* through the power of these same acts of virtue, *I may* myself *become the medicine, and the* one great *physician, and the nurses for all these sick* living beings, *until the day they are cured* of their illness.

།ཟས་དང་སྐོམ་གྱི་ཆར་ཕབ་སྟེ།

།བཀྲེས་དང་སྐོམ་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསལ།

།མུ་གེའི་བསྐལ་པ་བར་མའི་ཚེ།

།བདག་ནི་ཟས་དང་སྐོམ་དུ་གྱུར།

I pray that a shower of food and drink
May fall and that, when the intermediate eon
Of famine arrives, I may become
Food and drink as well.

།གསུམ་པ་ནི། བཀྲེས་སྐོམ་ཅན་རྣམས་ལ་ཟས་དང་སྐོམ་གྱི་ཆར་ཕབ་སྟེ་བཟའ་བཏུང་སྣ་ཚོགས་པས་བཀྲེས་པ་དང་སྐོམ་པའི་གནོད་པ་མཐའ་དག་བསལ་ནུས་པ་བསྐལ་པ་བར་མ་གསུམ་ལས་མུ་གེའི་བསྐལ་པ་བར་མའི་ཚེ་བདག་ནི་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་ཟས་དང་སྐོམ་དུ་གྱུར་ནས་བཀྲེས་སྐོམ་ཞི་བར་བྱེད་ནུས་པར་གྱུར་ཅིག

Here is the third. *I pray* as well *that there falls a shower of food and drink*—that is, a whole variety of sustenance and refreshment—all with the power to remove every kind of harm in the form of hunger or thirst. There are three types of intermediate eons, and one of them is *the intermediate eon of famine. I pray that, when*ever this kind of eon *arrives, I may become food and drink,* and thus be able to remove the hunger and thirst of every living creature who needs me.

།སེམས་ཅན་ཕོངས་ཤིང་དབུལ་བ་ལ།
།བདག་ནི་མི་ཟད་གཏེར་གྱུར་ཏེ།
།ཡོ་བྱད་མཁོ་དགུ་སྣ་ཚོགས་སུ།
།མདུན་དུ་ཉེ་བར་གནས་གྱུར་ཅིག

I pray that I may become myself
A great treasure house,
One that can never be exhausted,
For all living beings who are poor, and lack.
May I become too anything they need
Or want, an entire range
Of the different necessities for life,
And so appear to their very eyes.

།བཞི་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཕོངས་ཤིང་དབུལ་བ་ལ་བདག་ནི་ལོངས་སྤྱོད་པས་མི་ཟད་པའི་གཏེར་དུ་གྱུར་ཏེ་ཅི་འདོད་པའི་ཡོ་བྱད་མཁོ་དགུ་སྣ་ཚོགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་བསྒྲུབ་པ་ལ་འབད་རྩོལ་མེད་པར་མདུན་ན་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ཅིག

Here is the fourth. *I pray* too *that I may become a great treasure house, one that can never be exhausted, for all those living beings who are poor, and lack* the things they need. I pray that I can become *anything they need and want, an entire range of different necessities for life, and then appear before their very eyes,* without any effort at all to make it happen.

The Asian Classics Institute
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I

Reading Six: Taking Joy

The following reading is taken from the *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs),* a commentary by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) on the book called *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa*) by Master Shantideva (c. 700 AD).

****

།གསུམ་པ་མཇུག་ལ་གཉིས། རང་དགའ་བ་བསྒོམ་པ་དང་། གཞན་དགའ་བ་བསྐྱེད་དུ་གཞུག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་གི་དོན་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སེམས་གཟེངས་སྟོད་དེ་དགའ་བ་བསྒོམ་པ་དང་། སེམས་དེ་རྙེད་ནས་བག་ཡོད་བསྒོམ་པ་དང་། རྙེད་དཀའ་བའི་སེམས་རྙེད་པས་དགའ་བ་བསྒོམ་པའོ།

The third part in our explanation of the actual body of the third chapter of the *Guide* is the conclusion. Here there are two sections: practicing the taking of joy yourself, and bringing joy to others. The first of these has two sections of its own: how the wish achieves your own goals, and how it achieves the goals of others. The first of these will come in three steps: taking joy by uplifting your heart; practicing care once your have attained the wish; and practicing the taking of joy, over having attained a wish that is very hard to find.

།དེ་ལྟར་བློ་དང་ལྡན་པ་ཡིས།

།རབ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་བཟུང་ནས།

།མཇུག་ཀྱང་རྒྱས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

།སེམས་ནི་འདི་ལྟར་གཟེངས་བསྟོད་དོ།

Those of intelligence should in this way
Then attain the wish for enlightenment
With great devotion, and in conclusion
Lift up their hearts, in the following manner,
To engage in an ever increasing way.

།དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བློ་དང་ལྡན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས་སེམས་རབ་ཏུ་དང་བ་དགའ་བ་དང་དད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་བརྟན་པར་གཟུང་ནས་མི་ཉམས་ཤིང་འཕེལ་བའི་ཐབས་འཇུག་ཀྱང་རྒྱས་པར་ཉམས་སུ་བླངས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ནི་འདི་ལྟར་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་ཅིང་གཟེངས་སྟོད་དོ།

Those of intelligence, meaning bodhisattvas, *should in this way then attain* the two forms of *the wish for enlightenment,* and attain it so it is firm, through thoughts that are filled *with great devotion,* and gladness, and faith. *And* they should then, *in conclusion,* undertake as well a method to keep this state of mind from being lost, and to increase it ever further. It is in order *to engage* in this state of mind *in an ever increasing way* that *your should* take joy, and *uplift your heart, in the following manner.* [The *Entry Point* seems to read *'jug* here for *mjug* by mistake.]

།དེང་དུ་བདག་ཚེ་འབྲས་བུ་ཡོད།
།མི་ཡི་སྲིད་པ་ལེགས་པར་ཐོབ།
།དེ་རིང་སངས་རྒྱས་རིགས་སུ་སྐྱེས།
།སངས་རྒྱས་སྲས་སུ་བདག་དེང་གྱུར།

With this moment my life has become fruitful;
I have truly achieved a human life
Today I have been born into the family of the Buddhas;
Now I have become a child of the Buddhas.

།ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་སྡོམ་པ་བཟུང་བའི་དུས་དེང་དུ་བདག་གི་ཚེ་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་བྱས་ཤིང་མིའི་སྲིད་པ་ལེགས་པར་ཐོབ་པ་དལ་འབྱོར་དོན་ཡོད་པར་བྱས་པའོ། །དེ་རིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་པའོ། །སངས་རྒྱས་

ཀྱི་སྲས་སུ་ནམ་ཞིག་འགྱུར་ན་སྙམ་དུ་སྨོན་པ་དེ་སངས་རྒྱས་སྲས་སུ་ང་གྱུར་ཏོ་སྙམ་དུ་དགའ་བ་བསྒོམ་པའོ།

How is it that we uplift our hearts? *With this moment*—that is, at the point where I develop the wish and take the vows—*my life has become fruitful;* now *I have truly achieved a human life,* in the sense that I have given meaning to the spiritual leisure and fortune with which I was born. *Today I have been born into the family of the Buddhas:* I have become a bodhisattva. Practice the feeling of gladness, thinking to yourself, *"Now I have become a child of the Buddhas"*—for this is the prayer wherein one thinks to oneself, "When is it that I will become a child of the Buddhas?"

།ད་ནི་བདག་གིས་ཅི་ནས་ཀྱང་།
།རིགས་དང་མཐུན་པའི་ལས་བརྩམས་ཏེ།
།སྐྱོན་མེད་བཙུན་པའི་རིགས་འདི་ལ།
།རྙོག་པར་མི་འགྱུར་དེ་ལྟར་བྱ།

Now, no matter what, I will undertake
Only those actions which are fitting
For those who belong to the family,
And I will assure that this holy
And faultless family is never defiled.

།གཉིས་པ་ནི། དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གམ་སྙམ་ན་ད་ནི་བདག་གིས་ཅི་ནས་ཀྱང་ཡབ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་དང་མཐུན་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱིས་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་སྐྱོན་མེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་འབའ་ཞིག་གིས་བརྒྱན་པས་བཙུན་པའི་རིགས་འདི་ལ་སྨོན་པ་དང་འཇུག་པའི་བསླབ་བྱ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་ལྟུང་གིས་རྒྱུད་རྙོག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཐབས་དེ་ལྟར་འབད་པར་བྱའོ།

Here is the second point. You may wonder whether this act alone is enough. It is not, for you must then make the resolution: *"Now, no matter what, I will undertake only those actions* of the three doors *which are fitting for those who belong to the family* of my new fathers, the Buddhas. I will keep my *family* one which is *holy,* one which is at all times—in the beginning, and during, and at the end of any action—forever made beautiful: *faultless,* and filled only with wonderful

qualities. *I will* make every effort I can to *assure that* my mind *is never defiled* by breaking my vows—the rules that have been set forth for those that are following the wish both in the form of a prayer, and in the form of action.

།ཕྱོགས་བས་ཕྱུག་དར་ཕུང་པོ་ལས།
།ཇི་ལྟར་རིན་ཆེན་རྙེད་པ་ལྟར།
།དེ་བཞིན་ཇི་ཞིག་ལྟར་སྟེས་ནས།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་འདི་བདག་ལ་སྐྱེས།

Suppose a beggar were to find
Some precious jewel in a pile of garbage.
I am just the same, for by dumb luck
I have been able to develop
The wish for enlightenment.

།གསུམ་པ་ནི། དབུལ་ཞིང་ཕོངས་པའི་ཕྱོང་བས་ཕྱུག་དར་གྱི་ཕུང་པོ་ལས་ཇི་ཞིག་ལྟར་རིན་ཆེན་རྙེད་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་ཇི་ཞིག་ལྟར་སྟེས་ནས་ཏེ་སྟེས་དབང་གིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་འདི་བདག་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་ངེས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུའོ།

Here is the third point. *Suppose a* poor and penniless *beggar were to find some precious jewel in a pile of garbage. I am just the same, for by "dumb luck"*—that is, through simple good fortune—*I have been able to develop* this precious *wish for enlightenment.* It is surely only something that has happened through the miraculous power of the Enlightened Ones.

།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་ནུས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་སྒྲིབ་པ་སེལ་ནུས་པ་དང་། ཕན་བདེ་མཐའ་དག་སྒྲུབ་ནུས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ། འགྲོ་བའི་འཆི་བདག་འཇོམས་པ་དང་། དབུལ་བ་འཇོམས་པ་དང་། ནད་འཇོམས་པ་དང་། སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་འཇོམས་པ་དང་། ཁྱད་པར་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ཇོམས་པའོ།

How the wish achieves the goals of others we will cover in three steps as well, describing how it has the power to remove the sufferings of living beings, how it has the power to remove the obstacles that cause these sufferings, and finally how it has the power to accomplish all help and happiness. The first of these three has five parts of its own: descriptions of how the wish destroys the Lord

of Death within every living being; how it destroys poverty; how it destroys illness; how it destroys the general suffering of the cycle of life; and, more particularly, how it destroys the sufferings of the lower realms.

།འགྲོ་བའི་འཆི་བདག་འཇོམས་བྱེད་པའི།

།བདུད་རྩི་མཆོག་ཀྱང་འདི་ཡིན་ནོ།

The supreme nectar of deathlessness,
Which acts to destroy the Lord of Death
Within every living being, is as well this wish.

།དང་པོ་ནི། རང་དབང་མེད་པར་འཆི་བའི་འགྲོ་བའི་འཆི་བདག་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་བདུད་རྩི་མཆོག་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ཡིན་ཏེ་རྒ་ཤི་མེད་པའི་ས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the first of the five. There is a *supreme nectar of deathlessness*, one *which acts to destroy the Lord of Death within every living being*—which stops this condition of having helplessly to die. And the nectar *is this wish* for enlightenment, because it leads us to the state where there is no aging, and no death.

།འགྲོ་བའི་དབུལ་བ་སེལ་བ་ཡི།

།མི་ཟད་གཏེར་ཡང་འདི་ཡིན་ནོ།

This same wish is an endless
Treasure house which removes
The poverty of every living thing.

།གཉིས་པ་ནི། ཟང་ཟིང་དང་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་མི་ཟད་པ་སྟེར་བས་འགྲོ་བའི་དབུལ་བ་སེལ་བ་ཡི་མི་ཟད་པའི་གཏེར་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ཡིན་ནོ།

Here is the second. There is as well *an endless treasure house which removes the poverty of every living thing,* for it grants never-endingly a wealth of both material things and the Dharma. The treasure too *is this* same *wish* for enlightenment.

།འགྲོ་བའི་ནད་རབ་ཞི་བྱེད་པའི།

།སྨན་གྱི་མཆོག་ཀྱང་འདི་ཡིན་ནོ།

This same wish is a supreme medicine
Which puts a final end
To the illness of living kind.

།གསུམ་པ་ནི། འགྲོ་བའི་ནད་མཐའ་དག་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སྨན་གྱི་མཆོག་ཀྱང་འདི་ཡིན་ནོ།

Here is the third. There is *a supreme medicine which puts a final end to* every *illness of living kind,* and it too *is this same wish.*

།སྲིད་ལམ་འཁྱམ་ཞིང་ངལ་བ་ཡི།
།འགྲོ་བའི་ངལ་སོ་ལྗོན་ཤིང་ཡིན།

The wish is a great tree which refreshes
All those beings who have tired themselves
Wandering along the road of cyclic existence.

།བཞི་པ་ནི། སྲིད་པའི་ལམ་དུ་འཁྱམ་ཞིང་ངལ་བ་ཡི་འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ངལ་བསོའི་གནས་གསིལ་བ་སྟེར་བའི་ལྗོན་ཤིང་ཡང་ཡིན་ནོ།

Here is the fourth. There is *a great tree which* provides a cool spot that *refreshes* and clears away the sufferings of *all those beings who have tired themselves by wandering along the road of the cycle of existence. This* too *is the wish.*

།འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ངན་འགྲོ་ལས།
།སྒྲོལ་བར་བྱེད་པའི་སྤྱི་སྟེགས་ཡིན།

The wish is a great span
That allows all living beings
To escape from the lower realms.

།ལྔ་པ་ནི། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ངན་འགྲོ་ལས་སྒྲོལ་བར་བྱེད་པའི་སྤྱི་སྟེགས་ཀུན་གྱི་ཟམ་པ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ཡིན་ནོ།

Here is the fifth. There is *a great span,* a bridge, *that allows all living beings to escape from the lower realms.* This too *is the wish.*

།འགྲོ་བའི་ཉོན་མོངས་གདུང་སེལ་བའི།

།སེམས་ཀྱི་ཟླ་བ་ཤར་བ་ཡིན།

The wish is a moon that rises
In the mind, to clear away
The mental afflictions
That torment living creatures.

།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཉོན་སྒྲིབ་སེལ་བ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་སེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་འགྲོ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཚ་གདུང་སེལ་བའི་སེམས་ཀྱི་ཟླ་བ་ཤར་བ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་སྒྲིབ་མཐའ་དག་འཇོམས་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།

The power of removing obstacles we will cover in two parts: how the wish removes the obstacles that are mental afflictions, and then how it removes the obstacles to total knowledge. Here is the first. *The wish* for enlightenment *is a moon that rises in the mind, to clear away* with its cool light all the heat of *the mental afflictions,* which *torment living creatures.* This is because it has the power to destroy each and every one of the obstacles which are mental afflictions.

།འགྲོ་བའི་མི་ཤེས་རབ་རིབ་དག

།དབྱིས་འབྱིན་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཡིན།

The wish is a great sun
That rises to obliterate,
To rip out, the cataracts,
The lack of knowledge,
In every living being.

།གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་རབ་རིབ་དག་དབྱིས་ཏེ་རྩ་བ་ནས་འབྱིན་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཤར་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོས་བརྒྱན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the second part. *The wish is* also *a great sun that rises to obliterate*—that is, *to rip out* from its roots—*the cataracts* of the obstacles to total knowledge *in every living being: the lack of knowledge* which is not directly related to the mental

afflictions. This is because the state of wisdom which perceives emptiness, and which is further enhanced by great accumulations of good deeds, functions to terminate completely the very seeds of the obstacles to total knowledge.

།དམ་ཆོས་འོ་མ་བསྲུབས་པ་ལས།
།མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་བྱུང་བ་ཡིན།

The wish is the very essence
Of butter, distilled from churning
The milk of the holy Dharma.

།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཕན་པ་མཐའ་དག་བསྒྲུབ་པ་དང་། བདེ་བ་མཐའ་དག་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་གསུང་རབ་དམ་པའི་ཆོས་འོ་མའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྲུབ་ཤིང་གིས་ལེགས་པར་བསྲུབས་པ་ལས་སྙིང་པོ་ཕྱུང་བ་ཡིན་པས། ཕན་པ་མཐའ་དག་བསྐྱེད་པའི་རོ་ནུས་དང་ལྡན་པའི་མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་ཕྱུང་བ་ཡིན་པས་ཀུན་གྱིས་འདི་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

Here thirdly is how the wish achieves the goals of others, in two stages of how it brings about every kind of benefit, and how it brings about every kind of happiness. *This wish* for enlightenment *is* the very essence, something that has been *distilled from* the great ocean of *the milk of the holy Dharma,* the highest of all spoken words. It has been distilled through the process of *churning* this milk with the great paddle of wisdom which has come from listening and contemplation. It is like a great heap of *the very essence of butter,* a butter that has a special nutritional value, in that it can help everything of any kind of benefit at all to grow. As such, everyone should make efforts to reach this state of mind.

།འགྲོ་བའི་མགྲོན་པོ་སྲིད་པའི་ལམ་རྒྱུ་ཞིང་།
།བདེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་སྤྱད་པར་འདོད་པ་ལ།
།འདི་ནི་བདེ་བའི་མཆོག་ཏུ་ཉེར་གནས་ཏེ།
།སེམས་ཅན་མགྲོན་ཆེན་ཚིམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན།

Sentient beings are travelers
Wandering here and there
Along the roads of the three realms,
Hoping to win pleasant experiences.
This wish remains the highest method
Of all for happiness: it brings
Satisfaction to all these travelers,
Every living being.

།གཉིས་པ་ནི། འཁོར་བར་འཁྱམས་པའི་འགྲོ་བའི་མགྲོན་པོ་སྲིད་པ་གསུམ་པོའི་ལམ་དུ་རྒྱུ་ཞིང་ལྷ་མིའི་བདེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སྤྱད་པར་འདོད་པ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་ཉེ་བར་གནས་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་མགྲོན་ཆེན་ཚིམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་སོ།

Here is the second point. *Sentient beings are* like *travelers* who are wandering in the cycle of suffering: they *wander here and there along the roads of the three realms,* and *hope to win* all the *pleasant experiences* of a birth among humans, or the pleasure beings. It is *this wish* for enlightenment which *remains the highest method of all for* achieving *happiness: it brings satisfaction to all these travelers, every living being.* This is because it allows all living kind to reach the higher realms, and definite goodness.

།བདག་གིས་དེ་རིང་སྐྱོབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི།
།སྤྱན་སྔར་འགྲོ་བ་བདེ་གཤེགས་ཉིད་དང་ནི།
།བར་དུ་བདེ་ལ་མགྲོན་དུ་བོས་ཟིན་གྱིས།
།ལྷ་དང་ལྷ་མིན་ལ་སོགས་དགའ་བར་གྱིས།

I stand today in the presence
Of all the Protectors.
I invite every living creature
As my guest, to partake
In the very state of Those
Who have Gone to Bliss, and in
Happiness until they reach it.
I call on every pleasure being,
On near pleasure beings, and
All such creatures, to take joy
In this as well.

།གཉིས་པ་ནི། བདག་གིས་དེ་རིང་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པའི་སྐྱོབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐུག་ཕན་བདེ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ནི་དེ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུའང་ལྷ་མིའི་བདེ་བ་ལ་ཚིམ་པར་ལོངས་སྤྱོད་པས་ཚོག་པའི་མགྲོན་དུ་བོས་ཟིན་གྱིས་དེང་ཕྱིན་ཆད་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་དང་ལྟོ་འཕྱེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་དགའ་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གཞན་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་དུ་གཞུག་པའོ།

With this we have reached how to bring joy to others. *I stand today in the presence of all the Protectors:* the victorious Buddhas, and their sons and daughters. And in your presence *I invite every living creature,* every being, to come here *as my guest,* for I will serve them to their heart's content *the very state of Those Who have Gone to Bliss:* the ultimate culmination of every kind of help and happiness. And *until they reach* this state I offer them as well *to partake,* to their own satisfaction, all the *happiness* that can be found among humans and pleasure beings. And once I have made *this* invitation, *I ask others to take joy as well: I call on every pleasure being,* and *near pleasure being,* and serpent-like naga, *and all such creatures* to feel gladness.

།སེམས་གཉིས་བསྐྱེད་པའི་སྔོན་དུ་བསྟན་བཅོས་འདི་ནས་བཤད་པ་ལྟར། འགལ་རྐྱེན་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་ཚོགས་གསོག་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ལ་སྙིང་པོ་ལེན་པའི་མཆོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་འབད་པར་བྱའོ།

As Master Shantideva's text explains, there are certain preliminaries that must be fulfilled before one can develop the wish for enlightenment. We must purify ourselves of the obstacles which are factors that work against being able to develop the wish, and we must gather together all the factors that are conducive to reaching it. You should understand that this process, of undertaking all the preliminaries and then reaching the wish itself, is the very highest way of all to get the essence out of having achieved this human body and mind, with all their spiritual leisure and fortune. As such we must make great efforts in the practice of these preliminaries.

།དལ་འབྱོར་མི་ལུས་ཐོབ་པའི་ཤེས་ལྡན་དག །རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོའི་དོན། །རྒྱལ་སྲས་བྱེ་བས་བགྲོད་པའི་ལམ་གཅིག་བུ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་གཉིས་བསྐྱེད་ལ་འབད་པར་བྱ། །བསྔོ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

All those ones of intelligence
Who have reached a body
With spiritual leisure and fortune
Should make every effort in finding
The two forms of the wish,
For this is the essential point
Of all the highest of words—
The teachings of the Victors,
And the one and only road
Travelled by many millions
Of their sons and daughters too.

This is just a brief verse, to summarize the chapter.

།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ལེའུ་གསུམ་པའོ།།

This concludes the third chapter of the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* entitled "Attaining the Wish for Enlightenment."

།གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་རྒྱལ་སྲས་འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་པའོ།།

Here finally we cover the name of the chapter. This then is the explanation of *the third chapter,* the chapter on *attaining the wish for enlightenment,* from the "Entry Point for the Sons and Daughters of the Victorious Buddhas," a commentary upon the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life.*

The Asian Classics Institute
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I

Reading Seven: How to Fight the Mental Afflictions, Part One

The following reading is taken from the *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs),* a commentary by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) on the book called *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa*) by Master Shantideva (c. 700 AD).

****

།གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་ལ་བག་བྱ་བ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་དཀའ་སྤྱད་ལ་སྐྱོ་བར་མི་རིགས་པ་དང་། འབད་པས་སྤངས་ན་སྤོང་ནུས་པ་ཉིད་དུ་སྤྲོ་བ་བསྒོམ་པའོ།

The third part, which is taking care to eliminate the mental afflictions, has three divisions: considering the problems of mental afflictions; the reasons why it is wrong to feel discouraged over any hardships one may have to put up with during the process of eliminating the mental afflictions; and practicing the emotion of joy over the fact that, should one make serious efforts to eliminate them, the mental afflictions really are something that can be eliminated completely.

།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་རང་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བསམ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ལ་བཟོད་པ་བསྒོམ་མི་རིགས་པ་དང་། དེ་གཉེན་པའི་ཆེད་དུ་བློའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། རང་དབང་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དཔག་མེད་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། གནོད་པ་བྱེད་པའི་དུས་མཐའ་ཡས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་གྲོགས་བྱར་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།

The first of these divisions has three parts of its own: considering how the mental afflictions hurt us; reasons why it is wrong to tolerate the mental afflictions; and developing courage for the task of destroying the afflictions. There are four separate steps to the process of considering how the mental afflictions hurt us: thinking about how they leave us powerless; how they send us to unthinkable suffering; how the time that they hurt us is infinite; and the reasons why it is wrong to make friends with the mental afflictions.

།ཞེ་སྡང་སྲེད་སོགས་དགྲ་རྣམས་ནི།

།རྐང་ལག་ལ་སོགས་ཡོད་མིན་ལ།

།དཔའ་མཛངས་མིན་ཡང་ཇི་ཞིག་ལྟར།

།དེ་དག་གིས་བདག་བྲན་བཞིན་བྱས།

The great enemies of anger, desire and the rest
Are not creatures with hands, legs, or the like.
Neither are they great warriors, or wily masters.
So how did it happen, that they
Have made me like their slave?

།དང་པོ་ནི། རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཞེ་སྡང་དང་སྲེད་པ་སོགས་བདག་གི་དགྲ་རྣམས་ནི་རྐང་ལག་དང་ལག་ཏུ་མཚོན་ཐོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་མིན་ལ། བརྩོན་པ་ཆེ་བའི་དཔའ་བ་དང་ཐབས་མཁས་པའི་མཛངས་པ་མིན་ཡང་ཅི་ཞིག་ལྟར་ཉོན་མོངས་དེ་དག་གིས་བདག་བྲན་བཞིན་དུ་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པའོ།

Our *great enemies—"anger and desire and the rest,"* which incorporates all the primary and secondary mental afflictions—*are not* some kind of *creatures with hands* or *legs,* that could carry weapons in their hands, *or the like. Neither are they great warriors,* full of energy, *or wily masters* who can find clever ways to get what they want. *So how did it happen, that these* mental afflictions *have made me* powerless, *like* I were *their slave?*

།བདག་གི་སེམས་ལ་གནས་བཞིན་དུ།

།དགའ་མགུར་བདག་ལ་གནོད་བྱེད་པ།

།དེ་ལའང་མི་ཁྲོ་བཟོད་པ་ནི།

།གནས་མིན་བཟོད་པ་སྨད་པའི་གནས།

They live in my mind,
And hurt me at their absolute will,
It's completely wrong that I should tolerate,
And not feel anger for them:
My patience with them is a disgrace.

།གཉིས་པ་ནི། བདག་གི་སེམས་ལ་གནས་བཞིན་དུ་དགའ་མགུར་བདག་ལ་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་བྱེད་པ་དེ་ལའང་མི་ཁྲོ་བར་བཟོད་པ་ནི་གནས་མིན་པ་ལ་བཟོད་པ་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་སྨད་པའི་གནས་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་ལ་དགྲར་བལྟས་ནས་དེ་འགོག་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་དང་བྱེད་ལས་སོགས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་གཙོ་བོར་ཉེས་དམིགས་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

Here is the second point. The mental afflictions *live in my mind, and at their absolute will they hurt me,* and drag me to the sufferings of the lower realms, and other kinds of pain. *It's completely wrong that I should tolerate* them, *and not feel anger for them: my patience with them is a disgrace.* Therefore I should see the mental afflictions as my foe, and make great efforts to stop them. We should exert ourselves in studying the definitions, divisions, causes, functions, and other details of the mental afflictions, as presented in the treatises on higher knowledge. Most importantly we must think over and over again about the problems which the afflictions bring to us.

།གལ་ཏེ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་རྣམས།

།ཐམས་ཅད་བདག་ལ་དགྲར་ལངས་ཀྱང་།

།དེ་དག་གིས་ཀྱང་མནར་མེད་པའི།

།མེ་ནང་ཁྲིད་ཅིང་འཇུག་མི་ནུས།

།ཉོན་མོངས་སྟོབས་ཅན་དགྲ་འདིས་ནི།

།གང་དང་ཕྲད་ན་རི་རབ་ཀྱང་།

།ཐལ་བ་ཡང་ནི་མི་ལུས་པ།

།དེར་བདག་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་འདོར།

Suppose the mighty pleasure beings, and
Near pleasure beings, all rose to be my enemy;
Still they would never be able to lead me to
The fires of No Respite, and throw me in.
But my great enemies, the powerful mental afflictions,
Can in a single instant throw me into fires so powerful
That if the great Mount Meru were to brush against them
Not even dust would remain.

།གལ་ཏེ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བདག་ལ་དགྲར་ལངས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་མ་གྱུར་ན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་མནར་མེད་པའི་མེ་ནང་ཁྲིད་ཅིང་འཇུག་མི་ནུས་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སྟོབས་ཅན་དགྲ་འདི་ཡིས་མནར་མེད་ཀྱི་མེ་གང་དང་ཕྲད་ན་རི་རབ་ཀྱང་ཐལ་བ་ཡང་ནི་མི་ལུས་པར་བྱེད་པ་དེར་བདག་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་འདོར་བར་བྱེད་པས་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་གཞོམ་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།

Suppose the mighty pleasure beings, and near pleasure beings, all rose together as one *to be my enemy. Still they would never be able to lead me to the fires of* the hell called *"No Respite," and throw me in*to the fires, so long as I could prevent myself from falling under the power of the mental afflictions. Just one of *my great enemies* though, one instance of a *powerful mental affliction* within my own mind, *can in a single instant throw me in*to the fires of this same hell, into fires *which are so powerful that—if the great Mount Meru were to brush against them* slightly—it would be totally destroyed, and *not even dust would remain.* Thus I should make great efforts to smash this enemy, the enemy of everything related to the mental afflictions.

།བདག་གི་ཉོན་མོངས་དགྲ་བོ་གང་།

།དུས་རིང་ཐོག་མཐའ་མེད་པ་ལྟར།

།དགྲ་གཞན་ཀུན་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུར།

།ཡུན་རིང་ཐུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ།

This great enemy of mine, the mental afflictions,
Can live for a very long time:
For time without beginning or end.
But there is not a one of my other enemies,
None of the worldly ones, who can live so long.

།གསུམ་པ་ནི། ཉེས་དམིགས་གཞན་ཡང་བསམ་པ་བདག་གི་ཉོན་མོངས་དགྲ་བོ་གང་དུས་རིང་པོ་ཐོག་མཐའ་མེད་པར་གནས་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་པའི་དགྲ་གཞན་ཀུན་ཀྱང་ཉོན་མོངས་དེ་ལྟ་བུར། ཚེ་ཡུན་རིང་པོ་ཐུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་ཐུན་རེ་ཙམ་བསྒོམས་པས་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་བས་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པ་ལ་བརྩོན་པ་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་ལྟར་བརྩོན་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

Here is the third point. Consider now another problem with the mental afflictions. *This great enemy of mine, the mental afflictions, can live for a very long time: for time without beginning or end. But there is not a one of my other enemies, none of the worldly ones, who can live so long.* If I apply the various antidotes for everything related to the mental afflictions only occasionally, nothing will change at all. Thus I must not only make great efforts to destroy the mental afflictions, but I must do so continuously, in a steady stream like a great river of water.

།མཐུན་པར་རིམ་གྲོ་བསྟེན་བྱས་ན།
།ཐམས་ཅད་ཕན་དང་བདེ་བྱེད་ལ།
།ཉོན་མོངས་རྣམས་ནི་བསྟེན་བྱས་ན།
།ཕྱིར་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་གནོད་པ་བྱེད།

All look to help you and make you happy,
If you make an effort to relate to them
And serve them in a friendly way;
But if you try to relate to the mental afflictions,
They turn on you—hurt you, and bring you pain.

།བཞི་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་དགྲ་གཞན་ལ་ཁ་ཟས་སོགས་དེ་དང་མཐུན་པར་རིམ་གྲོ་བྱས་ཏེ་བསྟེན་པར་བྱས་ན་དེ་ཐམས་ཅད་རང་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་གྲོགས་བྱེད་ན། ཉོན་མོངས་

པའི་དགྲ་རྣམས་ནི་བསྟེན་ཅིང་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱས་ན་སྟོབས་འཕེལ་ནས་ཕྱིར་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པས་དེ་གཞོམ་པ་ལ་བརྩོན་པ་ཉིད་རང་ཉིད་བདེ་བའི་ཐབས་ཡིན་ནོ།

The other kinds of enemies—that is, the worldly ones—*all* befriend you, and *look to help you and make you happy, if you make an effort to relate to them and serve them in a friendly way,* with food and the like. The *mental-affliction* enemies though are different: *if you try to relate to them,* or get friendly with them, then they become stronger and stronger; and then *they turn on you, and hurt you, bring you pain.* The best way to help yourself then is to concentrate on this one task: destroying them completely.

།དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་རྒྱུན་ཆགས་དགྲར་གྱུར་པ།
།གནོད་པའི་ཚོགས་རབ་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་གཅིག་པུ།
།བདག་གི་སྙིང་ལ་ངེས་པར་གནས་འཆའ་ན།
།འཁོར་བར་འཇིགས་མེད་དགའ་བར་ག་ལ་འགྱུར།

They've been thus my constant enemy for a very long time;
And are the one single cause that feeds and nourishes
The entire mass of harmful things.
How could I ever be free of all the terrors
Of cyclic life, and feel gladness so long as
They are rooted and fixed in my very heart?

།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སེམས་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་དང་། ལུས་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པར་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་པོ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུན་ཆགས་སུ་དགྲར་གྱུར་པ་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་གཅིག་པུ་ལྷ་མེད་པ་བདག་གི་སྙིང་པ་ལ་ངེས་པར་གནས་འཆའ་ཞིང་རྟེན་ན་འཁོར་བར་འཇིགས་པ་མེད་པ་དང་ཡིད་དགའ་བར་ག་ལ་འགྱུར་བདེ་བའི་སྐབས་མེད་པས་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།

There are two parts to the explanation of why it is wrong to tolerate the mental afflictions: considering how they hurt the mind, and considering how they hurt the body. Here is the first. *They*—the mental afflictions—*have been thus my constant enemy for a very long time,* for time with no beginning: they *are the one single* and matchless *cause that feeds and nourishes the entire mass of harmful things,* of suffering and all the rest. *How* could it ever happen then, *so long as these* afflictions *are rooted and fixed in my very heart,* that *I could ever* reach any point where I was *free of all the terrors of cyclic life, and feel* any kind of *gladness?* Happiness would be an impossibility. I must therefore make true efforts in destroying my mental afflictions.

།འཁོར་བའི་བཙོན་རའི་སྲུང་མས་དམྱལ་སོགས་སུ།

།གསོད་བྱེད་གཤེད་མར་གྱུར་པ་འདི་དག་ནི།

།གལ་ཏེ་བློ་གནས་ཆགས་པའི་དྲ་བ་ན།

།གནས་ན་བདག་ལ་བདེ་བ་ག་ལ་ཡོད།

They are guards for the prison of cyclic life,
For the hells and all the like;
They are butchers that kill you.
How could it ever be possible
That I could have happiness,
So long as they are living
In the net of desire that stays in my mind?

།གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་དེས་འཁོར་བ་ལས་འདར་མི་སྟེར་བས་འཁོར་བའི་བཙོན་རའི་བསྲུང་མ་དང་བཙོན་དོང་དམྱལ་བ་སོགས་སུ་བསྐྱུར་བ་དང་། ངན་སོང་དང་མཐོ་རིས་སུའང་གསོད་པར་བྱེད་པའི་གཤེད་མར་གྱུར་པ་ཉོན་མོངས་འདི་དག་ནི་གལ་ཏེ་བདག་གི་བློ་ལ་གནས་པའི་ཆགས་པའི་དྲ་བ་སྟེ་རྒྱལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྟོག་པའི་ནང་ན་གནས་ན་བདག་ལ་བདེ་བའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད་ལུས་སེམས་བདེ་བའི་སྐབས་མེད་པའོ།

Here is how the afflictions hurt the body. The mental afflictions prevent you from getting beyond the cycle of life, and so *they are guards for the prison of cyclic life*—they throw you into the dungeon of *the hells and all the like. They are* also *butchers that kill you,* whether you are living in the lower realms, or the higher realms. *How could it ever be possible* then *that I could* ever *have* a moment's *happiness, so long as these* mental afflictions are *living in the net of*

desire that stays in my mind—that is, so long as they exist among the misimpressions within my thoughts? The answer is that I never could have a moment's happiness, in my body or my mind.

།དེ་ལྟར་ཇི་སྲིད་བདག་གིས་དགྲ་འདི་མངོན་སུམ་དུ།
།ངེས་པར་མ་བཅོམ་དེ་སྲིད་བདག་འདིར་བརྩོན་མི་འདོར།
།རེ་ཞིག་གནོད་བྱེད་ཆུང་ངུ་ལ་ཡང་ཁྲོས་གྱུར་པ།
།ང་རྒྱལ་བདོ་རྣམས་དེ་མ་བཅོམ་པར་གཉིད་མི་འོང་།

Even in temporary situations
Where someone does me some minor harm,
I feel anger, pride comes, and until I ruin them
I do not even stop to sleep.
Therefore I must exert myself,
Without letting up in my effort for even a moment,
Until such time as I have directly,
And finally, destroyed this enemy.

།གསུམ་པ་ནི། མི་འདོད་པ་མཐའ་དག་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱེད་པ་དེ་ལྟར་ན་ཇི་སྲིད་བདག་གི་མི་བཟད་པའི་དགྲ་འདི་མངོན་སུམ་དུ་ངེས་པར་མ་བཅོམ་པ་དེ་སྲིད་དུ་བདག་འགྲོ་བ་འདིར་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་བརྩོན་པ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་འདོར་བར་འབད་པར་རིགས་ཏེ། རེ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་དུ་གནོད་བྱེད་ཆུང་ངུ་ཚིག་རྩུབ་ཙམ་སྨྲ་བ་ལ་ཡང་ཁྲོས་པར་གྱུར་པ་ཁོན་འཛིན་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་བདོ་བ་རྣམས་དགྲ་དེ་མ་བཅོམ་པར་གཉིད་མི་འོང་བར་བརྩོན་པར་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པ་ལ་བརྩོན་པ་བྱ་བར་རིགས་སོ།

Each and every thing which ever happens that I don't want is caused by something related to the mental afflictions. *Therefore* the right thing for me to do is to *exert myself, without letting up in my effort even for a moment, until such time as I have directly, and finally, destroyed this* terrible *enemy. Even* in the everyday world, *in temporary situations* such as *where someone does me some minor harm,* does no more than say a few hard words to me, *I* immediately *feel anger, and* then some kind of *pride comes* where I begin to dwell on hard feelings for the person, *and then* do whatever I can to *ruin* this enemy, and *don't even stop to sleep* until I do so. If I act this way with worldly enemies then it is completely appropriate then that I make great efforts to smash the other enemy, the mental afflictions.

།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་གཞོམ་ནུས་པའི་གོ་བགོ་ཞིང་དེའི་དཀའ་སྤྱད་ལ་སྐྱོ་བར་མི་བྱ་དང་། ཉོན་མོངས་གཞོམ་པའི་ཆེད་དུ་བརྩོན་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། དེས་ན་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྩོན་པར་རིགས་པའོ།

Here next is the second general division, on the reasons why we should never be discouraged by the hardships necessary to destroy the afflictions. This division has three parts of its own: putting on armor that allows us to destroy the mental afflictions, and refusing to be discouraged by any hardships that this effort brings us; considering the benefits of making every effort to destroy the afflictions; and a description of why it is therefore completely proper to exert ourselves in actually undertaking to destroy the mental afflictions.

།རང་བཞིན་འཆི་བས་སྡུག་བསྔལ་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་དག
།གཡུལ་ངོར་མདར་ཆེ་ནན་གྱིས་གཞོམ་པར་འདོད་པ་ཡང་།
།མདའ་མདུང་མཚོན་གྱིས་ཕོག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཁྱད་བསད་ནས།
།དོན་མ་གྲུབ་པར་ཕྱིར་ཕྱོགས་འབྱེར་བར་མི་བྱེད་ན།
།རྟག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པ།
།རང་བཞིན་དགྲ་ངེས་གཞོམ་བརྩོན་བདག་ལ་ཡང་།
།སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་ཕྲག་རྒྱུར་གྱུར་གང་གིས་ཀྱང་།
།ཡི་ཆད་སྒྲིད་ལུག་མི་འགྱུར་སྨོས་ཅི་དགོས།

There are poor deluded ones who are willing to suffer
For those who are going to die by their very nature;
They advance to war with fanatical hopes of destroying:
Completely ignoring the pain of being hit,
Never to turn back, never to withdraw from the field,
Until they have achieved their aim.

With the true enemy, an enemy who is an enemy by nature,
Who is the cause of all of our sufferings, all the time,
There is no need to say that I must be the same.
Whatever comes, I must never become discouraged,
I must never lessen in my resolve,
Even if it brings me hundreds of sufferings.

།དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་ཉི་མ་བསད་ཀྱང་རང་གི་ངང་གིས་འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་བར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་དག་སྡེ་སྙིང་རྗེའི་གནས་དེ་ཡང་གཡུལ་ངོར་མདར་ཞིང་གཡུལ་སྤྱོད་པའི་ཆེ་ནན་གྱིས་ཕ་རོལ་གཞོམ་པར་འདོད་པ་ཡང་མདའ་དང་མདུང་ལ་སོགས་པའི་མཚོན་གྱིས་འཕོག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་ཕ་རོལ་ཆོམས་པའི་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཤིང་འབྱེར་བར་མི་བྱེད་ན་དུས་རྟག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པ། སྐྱེས་ཙམ་ནས་དགྲ་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དགྲ་འབའ་ཞིག་ངེས་པ་ཅན་གཞོམ་འདོད་པའི་དཀའ་སྤྱད་བདག་ལའང་དེ་ཆེ་གྲང་དང་བཀྲེས་སྐོམ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་ཕྲག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པ་གང་གིས་ཀྱང་དཔའ་འཁྲུམས་ནས་ཡིད་ཆད་པ་དང་སྙིང་ལྷུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་མ་ཐུལ་བར་དུ་བརྩོན་པ་མི་འདོར་བར་རིགས་པ་སྨོས་ཅི་དགོས་སོ།

Here is the first. *There are* those *"poor deluded ones,"* meaning people who are worthy of our pity, *who are willing to suffer* to kill *those who are going to die by their very nature;* that is, who will die by themselves anyway, without anyone having to kill them. These people *"advance to war,"* meaning they go to fight in a war, *with fanatical hopes of destroying* their enemy. They are so intent on this goal that they *completely ignore* whatever suffering is inflicted upon themselves, *the pain of being hit* by some weapon like an arrow or spear. They have decided *never to turn back, never to withdraw from the field, until they have achieved their aim* of destroying their opponent. We on the other hand are faced with enemies that are *the cause of all of our sufferings, all the time.* They are *the true enemy,* a pure enemy: *an enemy who is an enemy by nature,* and who has always been so, from the moment we were born. *There is no need to say that I must be the same* as those other fighters: *I must never become discouraged, never lessen in my resolve,* never lose my warrior's heart, no matter what hardships I may have to face in the task of destroying this enemy. I must bear with *whatever comes, even if it brings me hundreds of sufferings* such as cold, hunger, thirst, or anything of the like. And it is right that I must never let up my efforts until I have been able to subdue the enemy of the mental afflictions.

།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་དཀའ་སྤྱད་བཟོད་རིགས་པ་དང་། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་དཀའ་སྤྱད་བཟོད་རིགས་པ་དང་། སྔར་དམ་བཅས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།

The second part has three sections of its own: how it is right to bear with hardships for the reason that they are a cause for the culmination of my own goals; how it is right to bear with them for the reason that they are a cause for the culmination of the goals of others; and the reasons why I must bring to a final end the pledge I have made before.

།དོན་མེད་དགྲ་ཡིས་རྨ་སྲོལ་བཏོད་པ་ཡང་།
།ལུས་ལ་རྒྱན་དང་འདྲ་བར་སྲེལ་བྱེད་ན།
།དོན་ཆེན་སྒྲུབ་ཕྱིར་ཡང་དག་བརྩོན་གྱུར་པ།
།བདག་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཅི་ཕྱིར་གནོད་བྱེད་ཡིན།

Like some ornament for their body
A person treasures even the mark of a wound
Meaninglessly put there by an enemy.
So why should we consider a problem
The pain we feel in our quest
To attain a very great purpose?

།དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་དོན་མེད་པ་དགོས་པ་ཆུང་ངུའི་ཆེད་དུ་ལུས་ལ་དགྲ་ཡིས་རྨ་སྲོལ་བཏོད་པ་ཡང་། འདི་དེའི་ཚེ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ལུས་ལ་རྒྱན་དང་འདྲ་བར་བསྲེལ་ཞིང་། ངོམ་པར་བྱེད་ན་དོན་ཆེན་པོ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་བརྩོན་པར་གྱུར་པའི་ཚེ་བདག་ལ་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཅིའི་ཕྱིར་གནོད་བྱེད་ཡིན། ཕན་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་བསྟེན་པར་བྱའོ།

Here is the first. Consider how, in the everyday world, *a person treasures, like some ornament for their body, even the mark of a wound* that was *put there by an enemy* for some *meaningless* reason, over some insignificant thing, and then shows it off to other people, saying "This is how I got this one..." We, on the other hand, have undergone some kind of hardship, some kind of *pain,* for *a very great purpose:* that is, *in our quest to attain* total enlightenment. *Why should we consider* these pains then *a problem?* We should rather embrace them, for they can only help us.

།ཉ་པ་གདོལ་པ་ཞིང་པ་ལ་སོགས་པ།

།རང་གི་འཚོ་བ་ཙམ་ཞིག་སེམས་པ་ཡང་།

།གྲང་དང་ཚ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་བཟོད་ན།

།འགྲོ་བ་བདེ་ཕྱིར་བདག་ལྟ་ཅིས་མི་བཟོད།

Even fishermen, butchers, farmers, and the like
Endure willingly all kinds of harms
Such as cold or heat, thinking of nothing
More important than their livelihood.
Why then shouldn't someone like myself
For the sake of the living being's happiness?

།གཉིས་པ་ནི། ཉ་པ་ཉ་བསད་པས་འཚོ་བ་དང་། གདོལ་པ་རིགས་ངན་ཤན་པ་དང་། ཞིང་ལས་ཀྱིས་འཚོ་བའི་ཞིང་པ་ལ་སོགས་པ། རང་གི་འཚོ་བ་ཙམ་ཞིག་སེམས་པ་ཡང་གྲང་བ་དང་། ཚ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་བཟོད་པར་བྱེད་ན་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པའི་བདེ་བ་མཐའ་དག་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དཀའ་སྤྱད་བདག་ལྟ་བུས་ཅི་སྟེ་མི་བཟོད་དེ་བཟོད་པར་རིགས་སོ།

Here is the second point. Consider now *fishermen,* who make their living by killing fish; *butchers,* the slaughter-house workers who are by tradition considered an inferior caste; *farmers,* those who make their living through tending the earth; *and the like. Even they endure willingly all kinds of harms, such as cold or heat, thinking of nothing more important than their livelihood. Why then should someone like myself not* be able to endure hardships *for the sake of* bringing about every sort of *happiness* for all *living beings?* I should endure them.

།ཕྱོགས་བཅུ་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི།

།འགྲོ་བ་ཉོན་མོངས་ལས་བསྒྲལ་བར།

།དམ་བཅས་གང་ཚེ་བདག་ཉིད་ཀྱང་།

།ཉོན་མོངས་རྣམས་ལས་མ་གྲོལ་བ།

།བདག་གི་ཚོད་ཀྱང་མི་ཤེས་པར།

།སྨྲ་བ་ཇི་ལྟར་སྨྱོན་པ་མིན།

You have pledged yourself to free all living beings
In the ten different directions from their mental afflictions.
At the same time you have failed to free you yourself
From your own mental afflictions,
Are you not some kind of madman then,
To say so while you've failed to judge your own level?

།གསུམ་པ་ནི། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་གཞོམ་བར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་མོད། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པའི་ཆེད་དུ་བརྩོན་པར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཞི་བའི་མཐར་ལྟུང་བར་འགྱུར་བས་སོ་ཞེ་ན་ཕྱོགས་བཅུ་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་ལས་སྒྲོལ་བར་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་དམ་བཅས་ནས་གང་གི་ཚེ་བདག་ཉིད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་རྣམས་ལས་མ་གྲོལ་བ་ཡིན་ན་གཞན་དོན་ལྟ་ཞོག་རང་དོན་ཡང་རྫོགས་པར་མི་ནུས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་བདག་གི་ཚོད་ཀྱང་མི་ཤེས་པར་གཞན་མཐའ་དག་ཉོན་མོངས་ལས་སྒྲོལ་བར་སྨྲ་བ་ཇི་ལྟར་སྨྱོན་པ་མིན་ཏེ། རང་འཁོར་བར་བཅིངས་པས་གཞན་དོན་རྫོགས་པར་མི་ནུས་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།

Here is the third point. Someone might make the following statement: "I admit that I am a person who has agreed to undertake the destruction of the mental afflictions within the minds of other persons. It would be wrong though for me to work to destroy the mental afflictions in my own mind, because if I succeeded in doing so I would have fallen into what is called the 'extreme of personal peace.'" *You have* though *pledged yourself,* and developed the wish, *to free all living beings,* beings as vast in extent as *the ten different directions* of space itself, *from their mental afflictions.* If *at the same time you have failed to free you yourself from* all *your own mental afflictions,* then you have failed even in the endeavor of accomplishing all your own needs, much less those of others. *Are you not some kind of madman then, to say* that you are going to free every other living being from their mental afflictions, *while* at the very same moment *you have failed* completely *to judge your own level*—the fact that you yourself are still at the mercy of your own mental afflictions? No one chained in the cycle of suffering of life themselves could ever accomplish all the goals of other living beings, and so you should rather make efforts to destroy the mental afflictions within your own mind.

The Asian Classics Institute
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I

Reading Eight: How to Fight the Mental Afflictions, Part Two; Why the Perfections are Mental

The following reading is taken from the *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs),* a commentary by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) on the book called *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa*) by Master Shantideva (c. 700 AD).

****

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་ལ་འབད་པར་བྱ་བ་དང་། དུས་ནམ་ཡང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བ་ལ་བད་པར་བྱའོ།

The third section, on why it is right to make great efforts to destroy the mental afflictions, has two parts: making efforts in applying the antidotes to the mental afflictions, and making efforts never to become controlled by the mental afflictions.

།དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པ་ལ།
།རྟག་ཏུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་བྱ།
།འདི་ལ་བདག་གིས་ཞེན་བྱ་ཞིང་།
།ཁོན་དུ་བཟུང་ནས་གཡུལ་སྦྱང་དེ།
།རྣམ་པ་དེ་འདྲའི་ཉོན་མོངས་པ།
།ཉོན་མོངས་འཇོམས་བྱེད་མ་གཏོགས་སོ།

> **I should therefore never turn back**
> **Even for a single moment from the task**
> **Of destroying the mental afflictions.**
> **I should get attached to them,**
> **And learn to hate and make war.**
> **These kinds of mental afflictions**
> **Act to destroy the mental afflictions**
> **And so are not counted among them.**

།དང་པོ་ནི། སྤང་བར་འོས་པ་དེ་ལྟ་བས་ན་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པ་ལ་དུས་ཐག་ཏུ་བསམ་སྦྱོར་གང་ཡང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་བྱའོ། །ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་འདི་ལ་བདག་གིས་ཞེན་པ་སྟེ་ཆེད་དུ་བསྟེན་པར་བྱ་ཞིང་ཉོན་མོངས་ལ་ཁོན་དུ་གཟུང་ནས་གཡུལ་བསྒྲད་ལ་གཞོམ་པར་བྱའོ།

Here is the first of the two. *The mental afflictions* are, *therefore,* things which deserve to be eliminated. As such, *I should never turn back,* either in my thoughts or my actions, *from the task of destroying them, even for a single moment. I should get attached to these* antidotes for the mental afflictions; that is, I should make use of the antidotes. *And I should learn to hate* the mental afflictions, *and make war* on them, and smash them.

།སྤང་གཉེན་ལ་ཆགས་སྤང་དང་སྤང་བྱ་ལ་ཁོན་དུ་འཛིན་པ་ཉིད་ཉོན་མོངས་ཡིན་པས་སྤང་བྱར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉེན་པོ་ལ་ཞེན་པ་དང་སྤང་བྱ་ལ་ཁོན་དུ་འཛིན་པ་རྣམ་པ་དེ་འདྲའི་ཉོན་མོངས་པ་ལྟར་སྣང་བ་ནི་ཉོན་མོངས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་སྤང་བྱར་མ་གཏོགས་སོ། །འགྲེལ་པར་ཕྱིས་དེ་ཡང་གཞོམ་བྱར་བཤད་པ་ནི་སྤང་བྱ་ཟད་པ་ན་སྤང་གཉེན་གཡུལ་སྦྱོད་མི་དགོས་པའི་དོན་ཏོ།

Someone may ask the following question: "You seem to be describing some kind of bias in the attitude we should have towards the antidotes that eliminate our mental afflictions, and you have spoken about hating the thing that the antidote is supposed to eliminate. Aren't these types of thoughts themselves just another kind of mental affliction—that is, the very thing which we are trying to eliminate?" *These kinds of* attitudes—of being attached to the antidotes for mental affliction, and of hating the mental afflictions we are trying to eliminate—are themselves only apparent *mental afflictions.* Because they are included into the antidote side—that is, because they are part of what

acts to destroy the mental afflictions—they are not counted among the objects which we seek to eliminate from our minds. There are commentaries which do state that these are themselves something to be destroyed later, but what they mean by saying this is that, once one has finished off all the objects to be eliminated, one need no longer make war.

།བདག་ནི་བསྲེགས་ཏེ་བསད་གྱུར་ཏམ།
།བདག་གི་མགོ་བོ་བཅད་ཀྱང་ལྷའི།
།རྣམ་པ་ཀུན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི།
།དགྲ་ལ་འདུད་པར་མི་བྱའོ།

You can tie me to a stake and burn me, kill me,
Or you can cut off my head—that would be fine.
But I will never in any shape or form submit
To my great enemy, the mental afflictions.

།གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་ཕྲག་མཐའ་ཡས་པས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཉིད་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བདག་ནི་མེར་བསྲེགས་ཏེ་བསད་པར་གྱུར་ཏམ་བདག་གི་མགོ་བོ་བཅད་ཀྱང་ལྷའི་དེས་ནི་ཚེ་འདིའི་ལུས་དོར་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ཅིང་འདོད་དོན་ཐོབ་པའི་གེགས་བྱེད་པས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་ལ་འདུད་པར་ཏེ་དེའི་དབང་དུ་འགྲོ་བར་མི་བྱའོ།

Here is the second. Someone may ask another question: "Wouldn't it be easier just to cooperate with the mental afflictions, rather than possibly having to undergo infinite thousands of sufferings during the task of eliminating them?" *You can tie me to a stake and burn me, kill me. Or you can cut off my head—that would be fine.* The only thing that would happen is that I would lose the body which I possess in this life. *But I will never in any shape or form submit to*—that is, I will never allow myself to come under the control of—*my great enemy, the mental afflictions:* those things which create the great sufferings of the hells and such, those things which block me from reaching the goals I hope for.

།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྩ་བ་ནས་ཕྱུང་ན་དེ་གནས་པའི་རྟེན་མེད་པ་དང་། རྒྱུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བྱུང་བས་བརྩོན་པ་བསྟེན་ན་སྤོང་ནུས་པ་དང་། རྩ་བ་ནས་ཕྱུང་ན་

དེ་གནས་པའི་རྟེན་གང་ན་ཡང་མེད་ཅིང་སྤྱོང་རིགས་པའོ།

The third section from before describes how we should take joy in the fact that, if we make efforts, the mental afflictions can be removed. Here there are three parts: describing how, if we are able to eradicate the mental afflictions completely from our minds, they have nowhere else to go; how, because the mental afflictions spring from a cause which is a misperception, they really can be eliminated if we make great efforts; and how, if they are eradicated completely, there could be nowhere else for them to go at all—and should thus be eliminated.

།ཐ་མལ་དགྲ་བོ་ཡུལ་ནས་ཕྱུང་ཡང་ནི།
།ཡུལ་གཞན་དག་ཏུ་གནས་ཡོངས་བཟུང་ནས།
།ནུས་པ་བརྟས་ནས་དེ་ནས་ཕྱིར་ལྡོག་གི
།ཉོན་མོངས་དགྲ་ཚུལ་དེ་དང་འདྲ་མ་ཡིན།

If you push a normal enemy out of your country,
They can still go on to other lands,
Make their home there, and get reinforcements;
And then they can return.
The way in which the mental afflictions behave
As enemies though is not the same.

།དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་མོངས་ལན་ཅིག་གནས་ནས་ཕྱུང་ཡང་འཇིག་རྟེན་པའི་དགྲ་ལྟར་ནུས་པ་སྐྱེད་པ་དང་། སླར་ཡང་གནོད་པ་བྱེད་པས་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱ་རིགས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ་ཐ་མལ་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་དགྲ་བོ་ལན་ཅིག་ཡུལ་ནས་ཕྱུང་ཡང་ནི་ཡུལ་དག་ཏུ་གནས་ཤིང་དེར་ཡུལ་ཡོངས་སུ་བཟུང་ནས་ནུས་པ་བརྟས་ཤིང་སྟོབས་སྐྱེད་ནས་དེ་ནས་གནོད་ལན་འཇལ་བའི་ཆེད་དུ་ཕྱིར་ལྡོག་གི་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་ཚུལ་དེ་དང་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩ་བ་ནས་ཕྱུང་ན་གཞན་དུ་གནས་པ་ཡང་མེད་ནུས་པ་སྐྱེད་ནས་ཕྱིར་ལྡོག་པའང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the first of the three. "Still," one may begin, "it would be better to simply coexist with the mental afflictions, because if they are like normal enemies in the everyday world, they can—if you remove them from the mind one time—go back and regroup, then return to hurt you again." But they are not the same as normal enemies. *If you push a normal enemy,* a worldly enemy, *out of your country* one time, *they can still go on to other lands,* stay there, *make their home there, and* then regroup—*get reinforcements. Then they can return* to seek revenge upon you. *The way in which the mental afflictions behave as enemies though is not the same.* Once you eradicate them completely from your mind, there is nowhere else for them to go, and it is completely impossible for them to regroup and return.

།ཉོན་མོངས་ཉོན་མོངས་ཤེས་རབ་མིག་གིས་སྤང་།

།བདག་ཡིད་ལས་བསལ་གང་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར།

།གང་དུ་གནས་ནས་བདག་གནོད་བྱ་ཕྱིར་འོང་།

།བློ་ཞན་བདག་ལ་བརྩོན་པ་མེད་པར་ཟད།

The mental afflictions are such that
Once I have eliminated them,
Cleared them from my mind
By using the eye of wisdom,
They have nowhere else to go—
No place they can make their home,
No way to return and harm me.
It all comes down to the fact
That my mind is so very weak:
I do not have the energy.

།གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ལན་ཅིག་རྩ་བ་ནས་ཕྱུང་ན་གནས་པའི་རྟེན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་པ་རྩ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བྱུང་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་ས་བོན་སྤང་བ་ལ་འབད་དེ་སྤངས་ནས་བདག་གི་ཡིད་ལས་བསལ་ནས་གང་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རྟེན་གང་དུ་གནས་ནས་ནུས་པ་རྙེད་པ་དང་བདག་ལ་གནོད་པ་བྱ་བའི་ཕྱིར་འོང་སྲི། མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་བློ་ཞན་པ་བདག་ལ་ལན་ཅིག་རྩ་བ་ནས་འདོན་པའི་བརྩོན་པ་མེད་པར་ཟད་པས་གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན་නོ།

Here is the second point. *The mental afflictions are such that,* once I have managed to eradicate them from my mind a single time, they have nowhere to stay. I should therefore make efforts *in using the eye of wisdom*—the perception of emptiness—*to eliminate* the seed of *the mental afflictions:* for everything related to mental affliction springs from a root which is a misperception. Once I have eliminated these seeds, *once I have cleared* the mental afflictions away *from my mind* in this way, *they have nowhere else* at all *to go, no place they can make their home,* no place to regroup, *no way to return to do me harm*—it would be a complete impossibility.

Even though this is the case, the mental afflictions do continue to hurt me, and *it all comes down to the fact that my mind is so very weak: I do not* even *have the energy* to throw the mental afflictions out even the single time that would be needed.

།ཉོན་མོངས་རྣམས་ནི་ཡུལ་ན་མི་གནས་དབང་ཚོགས་ལ་མིན་བར་ནའང་མིན།
།དེ་ལས་གཞན་ནའང་མིན་ན་འདི་དག་གར་གནས་འགྲོ་བ་ཀུན་གནོད་བྱེད།
།འདི་ནི་སྒྱུ་འདྲ་དེ་ཕྱིར་སྙིང་ལ་འཇིགས་སྤོངས་ཤེས་ཕྱིར་བརྩོན་པ་བསྟེན།
།དོན་མེད་ཉིད་དུ་བདག་ལ་དམྱལ་སོགས་རྣམས་སུ་ཅི་སྟེ་གནོད་པ་བྱེད།

It's not true that the mental afflictions
Exist among objects, neither do they exist
Among the group of the powers,
Nor somewhere throughout, nor somewhere other.
There is nowhere at all that they can stay
To do harm to every living being.

They are like an illusion, and so
I should eliminate this fear from my heart,
And rely on the practice of making great efforts,
Working to develop wisdom.
Why should I subject myself pointlessly
To the pains of the hells and the rest?

།གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་རྒྱུད་ལས་སྐྲོས་ཤིང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་ན་གཅིག་ཀྱང་སྤོང་མི་ནུས་སོ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མི་གནས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་

ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚེ་ན་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the third point. Someone else might come and assert the following: "We could never be able to eliminate mental afflictions even once, because they grow with the mind itself, and exist as part of the very nature of things." *It's not true that the mental afflictions exist* by nature *among* the *objects* which we perceive: visual objects and the rest. If this were the case, then mental afflictions would start to grow even in enemy destroyers, as they looked upon visual objects and such.

།མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཚོགས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གནས་པ་མིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་སེམས་པའི་ཚེ་མིག་ཡོད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།

Neither do the mental afflictions exist in this way *among the group of the* physical *powers,* such as the eye. This is because a person who is directing his or her thoughts towards the meaning of the actual reality of things may still possess the power of the eye, and yet not have any mental affliction.

།དེ་དག་གི་བར་ནའང་གནས་པ་མིན་ལ་དེ་ལས་གཞན་ནའང་གནས་པ་མིན་ན་ལན་ཅིག་རྩ་བ་ནས་ཕྱུང་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདི་དག་གར་གནས་ནས་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་དེ་གང་དུ་ཡང་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།

Nor do the mental afflictions exist *somewhere throughout* these two possibilities, *nor somewhere other* than the two: once you have eradicated them from their very root, *there is nowhere at all that they can stay:* that they can by some kind of nature go and remain, to return then *to do harm to every living being.*

།ཉོན་མོངས་འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་དེའི་དུས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་རྩ་བ་ནས་སྟོང་མི་ནུས་སྙམ་དུ་སྙིང་ལ་འཇིགས་པ་སྤོང་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་ནས་ཉོན་མོངས་སྤང་བའི་ཕྱིར་བརྩོན་པ་བསྟེན་པར་རིགས་ཀྱི་དེ་ལྟར་ནུས་བཞིན་དུ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་བདག་ལ་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངན་སོང་རྣམས་སུ་ཅི་སྟེ་གནོད་པ་བྱེད་དུ་འཇུག་སྟེ་འཇུག་པར་མི་རིགས་སོ།

།སྔ་མ་རྣམས་ས་བོན་ཕྱུང་ན་གནས་དེ་དག་ཏུ་མི་གནས་པ་ལ་ཡང་བཤད་དོ།

One might have the following thought: "*These* mental afflictions are empty of any natural kind of existence, but at the same time they do appear to have natural existence, and so they *are like an illusion.* As long as this is the case—because they do exist through some nature of their own—I could never eliminate them from their root." It is good though if I can *eliminate this fear from my heart,* and *rely on the practice of making great efforts to* remove my mental afflictions, *through working* to develop the *wisdom* which perceives emptiness.

Given that I therefore have at the present moment the ability to remove these afflictions, it is not good on the other hand that I *subject myself pointlessly* to the sufferings of the lower realms, *to hells and the rest. Why should I* put myself through these *pains?* Some commentators have also explained the previous lines as referring to the fact that, once we remove the seeds for the mental afflictions, they can no longer stay in these various places.

།དེ་ལྟར་རྣམ་བསམས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ཡི།

།བསླབ་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་འབད་པར་བྱ།

།སྨན་པའི་ངག་མ་མཉན་ན་སྨན་དགོས་ཀྱིས།

།བཅོས་དགོས་ནད་པ་སོས་པ་ག་ལ་ཡོད།

In this way we must engage in different
Kinds of contemplations and make great efforts
For the purpose of accomplishing the rules
As they have been described.
If you—a patient who absolutely had
To be treated with specific kinds of medicine—
Refused to listen to your physician's advice
How could you ever be cured?

།གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དུ་མར་བསམས་ལ་སྤྱར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། བསླབ་པ་བསྲུང་བའི་ཆེད་དུ་སྟོན་པས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་བག་ཡོད་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ། མི་བདེ་ན་སྨན་པའི་ངག་མ་ཉན་པར་སྨན་དགག་གིས་ངེས་པར་བཅོས་དགོས་པའི་ནད་པ་བསོས་པ་ག་ལ་ཡོད་དེ་མི་གསོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྨན་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་པའི་གསུང་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

Here is the third overall section, which is the summary of the chapter. *In this way*—that is, as explained above—*we must engage in contemplations* of many *kinds,* and *make great efforts* in the practice of carefulness, just as the Teacher has taught us to do, *for the purpose of accomplishing* the ends of both the wish for enlightenment, and the various *rules* for bodhisattvas, *as they have been described* earlier. Suppose you were sick, but *refused to listen to the advice of your physician. How* then *could you ever be cured,* if you were *a patient who absolutely had to be treated with specific kinds of medicine?* I would never be cured. Therefore we must exert ourselves in the task of eliminating our mental afflictions, just as that Great Physician, the Teacher, has taught us to do.

།རང་རྒྱུད་ཉེས་པའི་རྙོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་།
།དགེ་བ་མི་ཉམས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ནི།
།ངེས་པར་བག་ཡོད་བསྒོམ་ལ་རག་ལས་པས།
།མཁས་པས་རྟག་ཏུ་བག་དང་ལྡན་པར་བྱ།

Freeing yourself of the dirt
Of the faults in your own mind
And keeping your good deeds increasing,
And never becoming less,
All depends without a doubt
On the practice of carefulness;
As such the wise should ever after
Live their lives with care.

།བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

This is just a brief verse, to summarize the chapter.

།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། བག་ཡོད་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ལེའུ་བཞི་པའོ།

This has been the fourth chapter, the presentation on carefulness, from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life.*

།གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་རྒྱལ་སྲས་འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། བག་ཡོད་བསྟན་པ་ཞེས་བྱའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་བཞི་པའི་འགྲེལ་པའོ།།

Here finally we cover the name of the chapter. *This* then *has been* the explanation of *the fourth chapter, the presentation on carefulness, from* the "Entry Point for the Sons and Daughters of the Victorious Buddhas," a commentary upon the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life.*

****

གཉིས་པ་ལ་དྲུག སྦྱིན་པ་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སེམས་ལ་རག་
ལུས་པ་

དང་། བཟོད་པ་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་དང་།

བསམ་གཏན་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་དང་། ཤེས་རབ་སེམས་ལ་རག་ལུས་པའོ།

The second section, a demonstration that the fine qualities depend on the mind, has six different parts, consisting of an explanation of how giving, an ethical way of life, not getting angry, joyful effort, meditation, and finally wisdom each depend on the mind.

།དང་པོ་ལ་གཉིས། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་དབུལ་བ་བོར་བ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཏོང་བའི་སེམས་པ་གོམས་པས་མཐར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་བའོ།

We will present the first of these in two steps of its own: a demonstration of the fact that the culmination of the perfection of giving does not depend on removing the poverty of each and every living being; and an explanation of how one can reach the final end of a generous state of mind through continual practice.

།གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་དབུལ་བོར་ནས།
།སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཡིན་ན།
།ད་རུང་འགྲོ་བཀྲེན་ཡོད་ན་སྔོན།
།སྐྱོབ་པ་ཇི་ལྟར་ཕ་རོལ་ཕྱིན།

Suppose something were the perfection
Of giving when it removed
The poverty of every living being.
If there were living beings though
Who suffered still from hunger,
How then could the Protectors of
The past have reached the perfection?

།དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་དབུལ་བ་བོར་ནས་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དགོས་པ་ཡིན་ན། ད་དུང་འགྲོ་བ་བཀྲེན་པ་ཡོད་ན་སྔེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྔོན་སྐྱོབ་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཇི་ལྟར་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་ཏེ་རྫོགས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ།

Here is the first. *Suppose* someone were to assert the following: "We can posit *something* as *the perfection of giving when* the culmination of this perfection of giving results in *removing the poverty of* each and *every living being." If though there were living beings who still suffered from hunger,* and there are, *how then could the Protectors of the past,* the Buddhas, ever *have reached* the culmination of *the perfection* of giving? It would be illogical.

།བདོག་པ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བཅས་ཏེ།
།སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་བཏང་སེམས་ཀྱིས།
།སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གསུངས་ཏེ།
།དེ་ལྟས་དེ་ནི་སེམས་ཉིད་དོ།

It was spoken that the perfection
Of giving is the thought
To give all that one has,
Along with the results,
To every living being.
This then is the reason why
It's the state of mind alone.

།གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་བཏང་བའི་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་བཏང་བར་འདོད་པའི་སེམས་གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པར་གསུངས་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟ་བས་ན་སྦྱིན་པ་དེ་ནི་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དོན་བསྡུ་བའོ།

Here is the second point, which is a kind of summary: "Therefore *it was spoken that* the culmination of *the perfection of giving* occurs when one has perfectly accustomed oneself to the kind of *thought* where one wishes *to give all that one*

has—one's body, one's possessions, and the total sum of one's good deeds, *along with* the power of the virtue that *results* from giving these things away—*to every living being. This then is the reason why,* it is because of this, that giving *is only* something that depends upon *the state of mind."*

།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་སྲོག་གཅོད་བྱའི་སེམས་ཅན་ཟད་པ་ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད་པ་དང་། སྤོང་སེམས་གོམས་པ་ལས་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའོ།

The second part, on the ethical way of life, has two sections of its own: a demonstration that it would be incorrect to say that the culmination of the perfection of an ethical life depends on the final end of any living being who is being killed; and that the culmination of the perfection comes from constant practice of the attitude of wanting to give up harm to others.

།ཉ་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་ཏུ།
།དེ་དག་གསོད་མི་འགྱུར་བར་བསྐྲད།

How could you ever chase fish and such
To a place where no one could kill them?

།དང་པོ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་སྲོག་གཅོད་བྱའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རི་དྭགས་དང་ཉ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་གང་ཞིག་ཏུ་དེ་དག་མཐའ་དག་སུས་ཀྱང་གསོད་ནུས་པར་མི་འགྱུར་བར་བསྐྲད་དེ་སྐྲོད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the first point. It must be incorrect to say that the culmination of the perfection of an ethical life should depend on trying to reach the end of the last living being who is being killed. Because *how could you ever chase* every wild beast, and every *fish, and* every other *such* being *to* some *place where no one could kill* any of *them*? You never could.

།སྤོང་བའི་སེམས་ནི་ཐོབ་པ་ལས།
།ཚུལ་ཁྲིམས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་བཤད།

It is explained that the perfection
Of an ethical way of life consists of
Attaining a way of thinking wherein
One wishes to abandon.

།གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་འཚེ་བའི་བསམ་པ་དང་མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་བསམ་པ་སོགས་སྤོང་བའི་སེམས་པ་གོམས་པ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པར་མདོ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་ཞེ་ན། གཞན་ལ་གནོད་པ་སྤོང་བའི་སེམས་པའོ། །ཞེས་བཤད་པས་སོ།

Here is the second. Therefore, for this reason, *it is explained* in sutra *that the* culmination of the *perfection of an ethical way of life consists of attaining* the culmination of the constant practice of *a way of thinking wherein one wishes to abandon* any idea of harming someone else, or of stealing anything. The sutra at this point says, "What is the perfection of an ethical way of life? It is the way of thinking in which one abandons anything that is harmful to others."

།སེམས་ཅན་མི་སྲུན་ནམ་མཁའ་བཞིན།
།དེ་དག་གཞོམ་གྱིས་ཡོང་མི་ལང་།
།ཁྲོ་བའི་སེམས་འདི་གཅིག་བཅོམ་ན།
།དགྲ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆོམས་དང་འདྲ།

It would be a complete impossibility
Ever to destroy altogether those
Irritating people, vast as space.
But the destruction of a single object,
The thought of anger, is comparable
To destroying each and every enemy.

།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དོན་དང་། དཔེ་དང་། དཔེ་དོན་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྲོ་བའི་སེམས་ནི་གཅིག་པུ་བཅོམ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དགྲ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆོམས་པ་དང་འདྲ་བར་བཟོད་པ་རྫོགས་པ་ཡིན་གྱི། །ཁོང་ཁྲོའི་དམིགས་ཡུལ་ཟད་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་མི་སྲུན་པ་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་མཐའ་ཡས་པས་དེ་དག་ཀུན་གཞོམ་གྱིས་ཡོང་དེ་ཡི་ནས་སམ། གཏན་ནས་མི་ལང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བཟོད་པ་ཡང་སེམས་ལ་རག་ལུས་སོ།

The third part, on the perfection of patience, has three sections: the point, a metaphor, and the connection between the point and the metaphor. Here is the first. You have reached the culmination of patience *with the destruction of a single object—the thought of anger, which is comparable to destroying each and every* one of your external *enemies.* You would have to admit that the culmination of this perfection is not something that depends on finishing off every possible object which could make you angry though, because *it would be a complete,* or entire, *impossibility ever to* accomplish the *destruction* of every single *irritating person,* for these are as limitless in extent *as space* itself. Therefore patience is also something that depends upon the mind.

།ས་སྟེངས་འདི་དག་ཀོས་གཡོགས་སུ།

།དེ་སྙེད་ཀོ་བས་ག་ལ་ལང་།

།ལྷམ་མཐིལ་ཙམ་གྱི་ཀོ་བས་ནི།

།ས་སྟེངས་ཐམས་ཅད་གཡོགས་དང་འདྲ།

How could you ever find enough leather
To cover the entire surface of Earth?
Covering simply the soles of your feet
Is comparable to the entire surface.

།གཉིས་པ་ནི། རྐང་པ་ལ་ཚེར་མ་ལ་སོགས་པ་འི་གནོད་པ་སྲུང་བའི་དོན་དུ་ས་སྟེང་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀོ་བས་ག་ཡོག་ཏུ་དེ་སྙེད་ཀྱི་ཀོ་བས་ག་ལ་ལང་དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཚེར་མ་ལ་སོགས་པས་མི་གནོད་པ་ལ་ལྷམ་མཐའི་ཙམ་གྱི་ཀོ་བས་ཉི་རང་གིས་རྐང་པ་ག་ཡོགས་ནས་ས་སྟེང་ཐམས་ཅད་ག་ཡོགས་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the second point. Suppose you decided *to cover the entire surface of Earth with leather,* in order to prevent the thorns and so on there from hurting your feet. *How could you ever find enough* leather to do so? Even in this case you would *simply* wrap your own feet in enough leather to cover the area of *the soles of your feet,* in order to keep the thorns and such from hurting you. This would be *comparable* then *to covering the entire surface* of the Earth with leather.

།དེ་བཞིན་ཕྱི་རོལ་དངོས་པོ་ཡང་།

།བདག་གིས་ཕྱིར་བཟློག་མི་ལང་གི

།བདག་གི་སེམས་འདི་ཕྱིར་བཟློག་བྱའི།

།གཞན་རྣམས་བཟློག་གོ་ཅི་ཞིག་དགོས།

Just the same it would be an impossibility
For me to stop every single outer object;
Rather I should stop this tendency of my own mind.
Why should I stop all the others?

།གསུམ་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གནོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡང་མཐའ་དག་བདག་གིས་ཕྱིར་བཟློག་པར་བྱེད་པས་མི་ལང་གིས། བདག་གི་སེམས་འདི་ཡུལ་དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྲོ་བསྐྱེད་པ་ལས་ཕྱིར་བཟློག་པར་བྱའི་དེ་གོམས་པ་ལས་བཟོད་པ་རྫོགས་པར་འགྱུར་གྱི། ཁྲོ་བའི་ཡུལ་གཞན་རྣམས་བདག་གིས་ཅི་ཞིག་བཟློག་སྟེ་བཟློག་མི་ནུས་ཤིང་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the third part. My present case is *the same* as this metaphor. *It would be an impossibility for me to stop every single outer object* that might bring me any kind of pain. *Rather I should stop this tendency of my own mind* to focus on these same objects and then feel anger. It is through the constant practice of this action that I could eventually bring patience to its culmination. *Why* though *should I* try to *stop all the other* objects, everything that could ever make me angry? I never could, and there is no need even to try.

།སེམས་གསལ་གཅིག་བསྐྱེད་འབྲས་བུ་གང་།

།ཚངས་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པ་ལྟར།

།ལུས་ངག་བཅས་པའི་འབྲས་བུ་ཡང་།

།སྤྱོད་པ་ཞན་པས་དེ་ལྟ་མིན།

A single instance of clear mind
Can as a result lead you
To the Pure One or the like.
Along these same lines the related actions
Of body and speech are unable to give
A result if one's efforts are feeble.

།བཞི་པ་ནི། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱང་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་སེམས་ལ་རག་ལས་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་སོགས་པ་བསྒོམ་པ་ལ་སྤྲོ་བའི་སེམས་གསལ་པོ་སྙོམས་འཇུག་གིས་བསྡུས་པ་ཙུང་ཟད་ཅིག་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡང་ཚངས་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པ་ལྟར་སེམས་སྟོབས་ལྡན་དང་མ་འབྲེལ་ན་ལུས་ངག་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡང་སྤྲོ་བ་ཆུང་བའི་སྤྱོད་པ་ཞན་པས་དེ་ལྟར་བསམ་གཏན་དང་པོ་སེམས་སུ་སྐྱེ་ནུས་པ་མིན་པས་སེམས་སྟོབས་ལྡན་ལ་རག་ལས་པའོ།

Here is the fourth point. Joyful effort as well is something that depends upon the mind, something that depends on your constant practice of it to bring it to its final conclusion. Consider the fact that *a single* small *instance of clear* and focused concentration, in which with a joyful state of *mind* you are practicing meditation upon something like the first concentration level, *can as a result lead you* even so far as a birth in the place of the *Pure One* (Brahma), *or the like. Along these same lines,* an instance of the mind, *and the related actions of body and speech,* which are not related to a powerful state of mind *are unable* to lead to a desired *result,* such as the development of the the state of mind of the first concentration level, *if one's efforts are feeble*—meaning where one has little joy in the task. Therefore it all depends on a powerful state of mind.

།བཟླས་བརྗོད་དང་ནི་དཀའ་ཐུབ་ཀུན།
།ཡུན་རིང་དུས་སུ་སྤྱད་བྱས་ཀྱང་།
།སེམས་གཞན་གཡེངས་པས་བྱས་པ་ནི།
།དེ་ཉིད་རིག་པས་དོན་མེད་གསུངས།

Suppose you attempt every kind of practice
Where you repeat, or do other asceticisms,
Over a long period of time.
If you allow your mind to be distracted
To other objects, then understanding
The true nature is meaningless.

།ལྔ་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་ཡང་བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་ཞིང་དང་བར་འགྱུར་

ལ་དང་། སྒོམ་པར་འགྱུར་བའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་ལ་རག་ལས་ཏེ་གཟུངས་སྔགས་ཀྱི་བཟླས་བརྗོད་དང་ནི་སྨྱུང་གནས་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་ཐུབ་ཀུན་ཡུན་རིང་པོའི་དུས་སུ་སྤྱད་པར་བྱས་ཀྱང་སེམས་གཞན་དུ་གཡེངས་པས་བྱས་པ་ནི་དེ་ཉིད་མི་རིག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་འདོད་པ་ལ་སེམས་གཡེངས་པའི་དཀའ་ཐུབ་དང་ཁ་ཏོན་ལ་སོགས་པ་ནི་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པས་དོན་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the fifth point. The culmination of the perfection of meditation as well is something that depends on the mind—a mind which is free of dullness and agitation, and which is lucid; a mind which is under the constant influence of thoughts of sadness over this life. *Suppose* now that *you attempt every kind of practice where you repeat* a great number of secret mantras, *or asceticisms,* such as fasting or the like, *over a long period of time. If you allow your mind to be distracted to other objects* as you do these practices, then you will be unable to *understand the true nature* of things.

As the Buddha himself has stated in scripture, "Oh monks! The practices of asceticism or of recitation, or any of the like, are fruitless when the mind is distracted to the objects of desire." What Lord Buddha is saying is that practices done this way are *meaningless,* in the sense that they can never lead to the desired result.

།གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མཆོག
།སེམས་ཀྱི་གསང་འདི་མ་ཤེས་ན།
།བདེ་ཐོབ་སྡུག་བསྔལ་གཞོམ་འདོད་ཀྱང་།
།དེ་དག་དོན་མེད་གྱི་ནར་འཁྱམ།

Suppose any particular person fails
To understand this secret of the mind;
The highest import, the principal teaching.
They may hope to reach bliss and smash all suffering,
But will wander nonetheless, just as they
Always have, without reaching their goal.

།དྲུག་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཡང་སེམས་ལ་རག་ལས་ཏེ། གང་ཟག་གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོའམ་དོན་ པོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟོང་མིན་ལ་མི་བསྟན་པས་ན་སེམས་ཀྱི་གསང་བ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདི་མ་ཤེས་ན་བླ་ན་མེད་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་དང་། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གཞོམ་པར་འདོད་ཀྱང་དེ་དག་འདོད་པའི་དོན་མེད་པ་གྱི་ནར་རང་དགར་འཁྱམ་པས་ཤེས་རབ་སེམས་ལ་རག་ལས་པའོ།

Here is the sixth point. Wisdom is also something that depends upon the mind. *Suppose any particular person fails to understand this secret of the mind,* ultimate reality, because they are no proper vessel for being taught *the highest import* of all, *the principal* instruction of this *teaching.* It *may* be the case that *they hope to reach* matchless *bliss, and to smash all* the *sufferings* of the cycle of life. They will *nonetheless* be left *without reaching the goal* they wish for; they will be left *wandering* here and there, wherever, *just as they always have* been. Therefore the perfection of wisdom depends on the mind.

The Asian Classics Institute
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I

Reading Nine: Awareness

The following reading is taken from the *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs),* a commentary by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) on the book called *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa*) by Master Shantideva (c. 700 AD).

****

།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་ཤེས་བཞིན་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ།

The third section covers how to develop awareness through recollection. There are two steps to this explanation: how to develop recollection, and then how awareness is developed from this.

།དེས་ན་སངས་རྒྱས་རྗེས་དྲན་པའང་།

།དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་།

Because of this, recalling to mind
The Buddhas will also come
To him or her again and again.

།དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བསམས་པ་དེས་ནི་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དྲན་པའང་གང་ཟག་དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་བས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དྲན་པ་བདེ་བླག་ཏུ་སྐྱེའོ།

Here is the first. If any particular person performs the contemplation described above then, *because of this, recalling to mind* the high qualities of *the Buddhas,* along with those of the Dharma and the Sangha, *will also come to him or her again and again.* They will thus be able to develop with ease the practice of recalling the Three Jewels.

།གང་ཚེ་དྲན་པ་ཡིད་སྒོ་ནས།
།བསྲུང་བའི་དོན་དུ་གནས་གྱུར་པ།
།དེ་ཚེ་ཤེས་བཞིན་འོང་འགྱུར་ཞིང་།
།སོང་བ་དག་ཀྱང་འོང་བར་འགྱུར།

Suppose a person reaches a point
Where they're able to keep their recollection
Very solid; where they are able
To use their mind to protect.
At this point it will lead to awareness,
And even should these two
Disappear, they nonetheless return.

།གཉིས་པ་ནི། དྲན་པ་དེ་ལས་གང་གི་ཚེ་དྲན་པ་ཡིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཉོན་མོངས་བསྲུང་བའི་དོན་དུ་གནས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་ལ་རྟོག་ཅིང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་ཤེས་བཞིན་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ལན་ཅིག་ཉམས་ནས་སོང་བ་དག་ཀྱང་ཕྱིར་འོང་བར་འགྱུར་བས་བསླབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་མཁས་མི་མཁས་ནི། དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྐྱོང་ཚུལ་ལ་རག་ལས་པས་དེས་དེ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ།

Here is the second point. *Suppose a person reaches a point where* he or she is *able to keep their recollection very solid*—is *able to use their mind to protect* themselves against mental afflictions. *At this point* then the recollection *will lead* this person *to* gain a kind of *awareness,* where they are able to watch themselves and grasp properly the distinction between occasions when their actions are proper, and when they are improper. It is *also* the case that, *even should these two* attitudes slip and *disappear* at some point, *they nonetheless return.* Therefore the question of whether one becomes a master of Buddhist practice or not hinges upon how well one can maintain their recollection and awareness; and thus one should seek to become a master of these two attitudes.

།གསུམ་པ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་སེམས་བསྲུང་བའི་སྤྱོད་པ་ལ་བསླབས་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སློབ་ཚུལ་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པ་དང་། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒོ་གསུམ་གྱི་ཀུན་སྤྱོད་

དགག་པ་ལ་འབད་པ་དང་། ཉམས་པ་བསྲུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུས་ངག་གི་ཀུན་སྤྱོད་ལ་བརྟག་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་ཀུན་སྤྱོད་ལ་བརྟག་པ་དང་། གནང་བཀག་གི་བྱ་བའི་སྐབས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ལུས་ཀྱི་བྱ་བའི་སྔོན་དུ་ཀུན་སློང་ལ་བརྟག་པ་དང་། ལྟ་བ་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསླབ་བྱ་དང་། སྤྱོད་ལམ་གཞན་ལ་སྦྱར་བ་དང་། གནས་པའི་ཀུན་སྤྱོད་ལ་བརྟག་པའོ།

Here next is the third point from before, which covers how one should train oneself in the act of using recollection and awareness to guard one's mind. We proceed in three separate sections: how to train oneself in the ethics of restraint, in the ethics of collecting goodness, and in the ethics of working for the benefit of all living beings.

The first section has two parts of its own, which are striving for purity in the actions of all three doors of expression, and protecting oneself from slipping. The first of these three has three divisions: how to watch one's physical and verbal behavior; how to watch one's mind; and then an explanation of situations which are allowed, and those which are not. Watching one's physical and verbal behavior will be presented in terms of examining one's motivation prior to any physical action; advice concerning how to look around, and other subjects; applying this advice to other activities; and then finally watching how one is staying.

།རེ་ཞིག་དང་པོ་འདི་འདྲའི་སེམས།
།འདི་ནི་སྐྱོན་བཅས་ཤེས་བྱས་ནས།
།དེ་ཚེ་བདག་གིས་ཤིང་བཞིན་དུ།
།ཟུངས་ཐུབ་པར་ནི་གནས་པར་བྱ།

At the particular moment
You should decide:
This state of mind has something
Wrong with it.
At this point freeze

Exactly as you are—
Stay like a bump on a log.

།དང་པོ་ནི། འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆེ་རེ་ཤིག་དང་པོ་ཀུན་སློང་འདི་འདྲའི་སེམས་འདི་ནི་སྐྱོན་བཅས་དང་། འདི་ནི་སྐྱོན་མེད་པའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་དེའི་ཆེ་ཀུན་སློང་སྐྱོན་ཅན་བྱུང་ན་གཉེན་པོ་དྲན་བཞིན་དུ་ཉེས་པས་མི་གཡོ་བར་གཟུངས་ཐུབ་པར་ནི་གནས་པར་བྱའོ།

Here is the first. Whenever one is about to go somewhere, or do anything of the kind, one should *at the particular moment*—that is, before anything else—examine one's motivation: *one should decide, "This state of mind has something wrong with it,"* or "This state of mind has nothing wrong with it." If *at this point* you find that your motivation does have something wrong with it, then you should apply the appropriate antidote, which is to *freeze exactly as you are, like a bump on a log,* and refuse to be moved by something which is not good.

།གཉིས་པ་ལ་བཞི། མིག་གིས་བལྟ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། ངལ་བའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། གང་ཟག་གཞན་ཉེ་དུ་འོངས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། ངལ་བསོས་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའོ།

The advice relating to how one should look around comes in four separate steps: a general presentation on how you should undertake the activity of using your eyes to look around; instructions on what to do if you become tired; what to do if someone approaches you; and what to do when you have finished refreshing yourself.

།དོན་མེད་གཡེང་བར་ལྟ་བ་ནི།
།ནམ་ཡང་བདག་གིས་མི་བྱ་སྟེ།
།ངེས་པར་སེམས་པས་རྟག་ཏུ་ནི།
།མིག་ནི་ཕབ་སྟེ་བལྟ་བར་བྱ།

I should never look around
Meaninglessly or with distraction,
But rather be sure to fix my mind,
And always keep my eyes lowered.

།དང་པོ་ནི། དོན་མེད་པར་ཕྱོགས་སུ་གཡེང་བར་བལྟ་བ་ནི་དུས་ནམ་ཡང་བདག་གིས་མི་བྱ་

སྔེ་སེམས་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ངེས་པར་སེམས་པས་དུས་རྟག་ཏུ་ནི་བལྟ་བའི་ཚེ་གཉའ་ཤིང་གང་ཙམ་དུ་མིག་ནི་ཕབ་སྟེ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ལྟ་བ་ངལ་བསོའི་ཆེད་དུ་ནི། །རེས་འགའ་ཕྱོགས་སུ་བལྟ་བར་བྱ།

Here is the first. *I should never,* at any time, *look around* from side to side *meaninglessly,* with my mind *distracted.* This is because of the fact that, should I do so, my mind will get worse. Rather *I should be sure to fix my mind* on a virtuous object: whenever I look around, I should *always keep my eyes lowered,* looking ahead no farther than the length of a plowshare, [which is explained in scripture as one armspan].

བལྟ་བ་ངལ་བསོའི་ཆེད་དུ་ནི།
རེས་འགའ་ཕྱོགས་སུ་བལྟ་བར་བྱ།

To refresh myself
From looking this way,
I should look around
For the time being.

།གཉིས་པ་ནི། ཁམས་གསོ་བ་དང་དུབ་ན་བལྟ་བ་ངལ་བསོ་བའི་ཆེད་དུ་ནི་རེས་འགའ་མིག་བཏེག་སྟེ་ཕྱོགས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ།

Here is the second point. If the time should come to invigorate myself—that is, if I find that I have become tired *looking this way*—then *to refresh myself I should for the time being* raise my eyes, and *look around.*

།འགའ་ཞིག་མིག་ལམ་སྣང་གྱུར་ན།
།བལྟས་ནས་འོངས་པ་ལེགས་ཞེས་བརྗོད།
།ལམ་སོགས་འཇིགས་པ་བརྟག་པའི་ཕྱིར།
།ཡང་དང་ཡང་དུ་ཕྱོགས་བཞིར་ལྟ།

It may happen that someone
Comes into my line of vision;
I should look at them and say,
"It is good to see you."
I should look around me

On all sides again and again,
To check if there are dangers
Or the like on the way.

།གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བལྟས་པས་འགའ་ཞིག་མིག་གི་ལམ་དུ་སྣང་བར་གྱུར་ཅིང་མདུན་དུ་འོངས་ནས་འཛུམ་པས་བལྟས་ནས་འོངས་བ་ལེགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཚེ་ལམ་སོགས་སུ་འཇིགས་པ་ཡོད་མེད་བརྟག་པའི་ཕྱིར་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཕྱོགས་བཞིར་བལྟ་བར་བྱའོ།

Here is the third point. When I have started to look around this way, *it may happen that someone comes into* my line of *vision,* and approaches me. At this point *I should look at them* and give them a smile, *and say, "It is good to see you."* Moreover, as I move down the road it may be necessary *to check* whether or not there are any dangers or the like on the way, and in such a case *I should look around me on all sides, again and again.*

།ངལ་བསོས་ཁ་ནི་ཕྱིར་བལྟས་ནས།
།རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བལྟ་བར་བྱ།
།མདུན་དང་རྒྱབ་ཏུ་བརྟག་བྱས་ནས།
།འགྲོའམ་ཡང་ན་འོང་བྱ་སྟེ།

When I've finished refreshing myself
I should then turn around,
And look at the things behind me;
I should check
In front and in back of me,
And then either go, or come.

།བཞི་པ་ནི། ཡང་ངལ་བསོས་ནས་འགྲོ་བའི་ཚེ་ཁ་ནི་ཕྱིར་ལ་བལྟས་ནས་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་རྫས་ལ་སོགས་པ་བལྟ་བར་བྱའོ། །མདུན་དང་རྒྱབ་ཏུ་གཡང་ས་ཡོད་མེད་སོགས་བརྟག་པ་བྱས་ནས་ཇི་ལྟར་རིགས་པས་འགྲོ་བའམ་ཡང་ན་འོང་བར་བྱ་སྟེའོ།

Here is the fourth point. *When I have finished refreshing myself* and it is time to go on, *then I should turn around and look at the things behind me. I should check in front of me and in back of me*—to see if there is anything there like a cliff—*and then either go, or come,* as may be fitting.

།དེ་ལྟར་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ།

།དགོས་པ་ཤེས་ནས་སྤྱད་པར་བྱ།

I should act the same way
In every circumstance,
Acting only after determining
Whether there is any meaning.

།གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ལུས་ངག་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་རང་གཞན་ལ་ཕན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་ནས་སྤྱད་པར་བྱའོ།

Next is the third section from above, on applying this advice to other activities. *I should act the same way in every circumstance* in which I am about to engage in any physical or verbal action. That is, I should *act only after determining whether there is any meaning,* any benefit, to myself and others.

།ལུས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་གནས་བྱ་ཞེས།

།བྱ་བ་བསྒོམས་ནས་དེ་ནས་ནི།

།སྐབས་སུ་ལུས་འདི་ཇི་ལྟ་བུར།

།གནས་པ་ཡིན་ཞེས་བལྟ་བར་བྱ།

I should prepare myself and say,
"This is how my body is engaged now."
And then I should look at myself and say,
"For this particular length of time
Just how will my body be engaged?"

།བཞི་པ་ནི། གནས་གང་དུ་སྡོད་པའི་ཚེ་ལུས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བསམས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་བསྒོམས་ནས་དེ་ནས་ནི་བར་སྐབས་སུ་ལུས་འདི་སྤྱོད་ལམ་ཇི་ལྟ་བུར་གནས་པ་ཡིན་ཞེས་བལྟ་བར་བྱ་ཞིང་ཉེས་པ་མེད་པའི་ཀུན་སྤྱོད་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

Here is the fourth part, about how to stay in different states. Whenever I am engaged in anything at all, *I should* consider myself, *prepare myself, and say, "This is how my body is engaged* right *now." And then I should look at myself and say,* "Now I am going to undertake some activity *for a particular length of time; just how will my body be engaged,* in what kind of activity?" After this, go and try your best to undertake some activity which is free of any kind of wrong.

།སེམས་ཀྱི་གླང་ཆེན་སྨྱོས་པ་ནི།

།ཆོས་ལ་སེམས་པའི་ཀ་ཆེན་ལ།

།ཇི་ལྟར་བཏགས་པ་མི་འཆོར་བར།

།དེ་ལྟར་འབད་པ་ཀུན་གྱིས་བརྟག

My mind is a wild elephant:
I must tie it properly to the strong stake
Of a spiritual object of focus.
I must try with my every effort
To watch that it stays this way,
Without ever getting loose.

།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་གཏད་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་རྩེ་གཅིག་པར་འགྱུར་མི་འགྱུར་བརྟག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཀྱི་གླང་ཆེན་མ་དུལ་ཞིང་སྨྱོས་པ་ནི་གཅིག་ཏུ་བྱ་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཆོས་ལ་སེམས་པའི་དམིགས་པའི་ཀ་ཆེན་ལ་ཇི་ལྟར་བཏགས་པ་མི་འཆོར་བར་དེ་ལྟར་འབད་པ་ཀུན་གྱིས་བརྟག་པར་བྱའོ།

Next comes the second point, on how to watch one's mind. Here again there are two divisions: tying the mind to some virtuous object, and checking whether or not you are keeping your mind one-pointedly fixed upon a virtue or not.

Here is the first. *My mind is an elephant* that has yet to be trained, and is still *wild. I must tie it properly to a strong stake;* that is, *to the spiritual object* where I have promised to keep the *focus* of my mind, one-pointedly. *I must try* now *with my every effort to watch that it stays this way, without ever getting loose.*

།ཅི་ནས་ཏིང་འཛིན་བརྩོན་པ་ནི།

།སྐད་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་མི་འཆོར་ཡང་།

།བདག་གི་ཡིད་འདི་གར་སྤྱོད་ཅེས།

།དེ་ལྟར་ཡིད་ལ་སོ་སོར་བརྟག

No matter what I will make efforts
In single-pointed concentration
That never for even a second slips.
I will examine my thoughts
Constantly in a certain way, saying
"What is my mind engaged in?"

།གཉིས་པ་ནི། བདག་གིས་ཅི་ནས་ཀྱང་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་མ་ཡེངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྩོན་པ་ནི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཆོར་བར་བྱས་ཏེ། བདག་གི་ཡིད་འདི་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་གར་སྤྱོད་ཅེས་དེ་ལྟར་ཡིད་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སོ་སོར་བརྟག་པར་བྱའོ།

Here is the second division. Now *no matter what I will make efforts* to achieve a kind of *single-pointed concentration* which is focussed on a virtuous object, and which is never distracted elsewhere. I will see that my concentration *never slips* away, *for even a* single *second,* to any other object. And *I will examine my thoughts constantly in a certain way,* which is by saying to myself, "*What is my mind engaged in* right now; is it something which is proper, or something which is improper?"

།འཇིགས་དང་དགའ་སྟོན་སོགས་འབྲེལ་བར།
།གལ་ཏེ་མི་ནུས་ཅི་བདེར་བྱ།
།འདི་ལྟར་སྦྱིན་པའི་དུས་དག་ཏུ།
།ཚུལ་ཁྲིམས་བཏང་སྙོམས་བྱ་བར་གསུངས།

Suppose that in danger or celebration,
Or anything related, I find myself unable;
I should do then the convenient.
It's stated that, at any specific moment
In the act of giving this way,
You should leave the ethical way of life.

།གསུམ་པ་ནི། རང་གི་སྲོག་ལ་གནོད་པའི་འཇིགས་པ་དང་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དགའ་སྟོན་དང་། དེ་བས་ཆེས་ལྷག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སོགས་དང་འབྲེལ་

བས་ལུས་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཞིབ་ཏུ་ཕྲ་བ་རང་གིས་གལ་ཏེ་མི་ནུས་པ་བྱུང་ན་ཅི་བདེར་བྱ་བར་གནང་སྟེ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། འདི་ལྟར་སྦྱིན་པའི་དུས་སུ་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྡུས་ཏེ་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱའོ། །ཞེས་གཉིས་ཀ་དུས་གཅིག་ཏུ་མི་ནུས་ཤིང་སྦྱིན་པ་ལ་སློབ་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྦྱིན་པའི་དུས་དག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕྲ་མོ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་པར་གསུངས་སོ། །ལམ་གྱི་གོ་རིམས་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་རིམས་ཅན་དུ་རྫོགས་པར་བྱ་དགོས་པའི་དོན་ཏོ།

Next is the third point, an explanation of situations which are allowed, and those which are not. Suppose there is a situation where there is some *danger* that threatens my life, *or* I am engaged in some *celebration* such as an offering to the Jewels, *or* else I have to do *anything related* to something which is of even greater benefit to living beings, or anything of the like. *And suppose* that during one of these occasions *I find myself unable* to maintain very fine scrutiny of the actions of my body and my mind.

In such a case we are allowed to continue *as we may find most convenient.* The *Sutra Requested by Unending Understanding states, "At any specific moment,* when you are performing *the act of giving in this way,* then *you should* withdraw somewhat from the practice of the *ethical way of life,* and *leave it* for the moment." This quotation is saying that, if you are unable at the same moment to maintain both of these two practices, then assuming it is the time for giving—that is, assuming you are concentrating primarily on learning the practice of giving at this point—then you should leave off the practice of an ethical way of life, as far as those fine points which you are unable to maintain at the moment. The point of this verse is that we must become masters in understanding the proper order of the path, and then complete each step of the path in its proper order.

།གང་ཞིག་བསམས་ཏེ་བྱར་བརྩམས་པ།
།དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་བསམ་སྟེ།
།དེར་གཏད་པ་ཡི་བསམ་པ་ཡིས།
།དེ་ཉིད་རེ་ཞིག་བསྒྲུབ་པར་བྱ།

།དེ་ལྟ་ན་ནི་ཀུན་ལེགས་བྱས།
།གཞན་དུ་གཉིས་གར་མི་འགྱུར་རོ།
།ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་ཉེ་ཉོན་མོངས།
།དེ་ལྟ་ན་ནི་འཕེལ་མི་འགྱུར།

With any action first consider,
And then undertake it,
Without thinking of any other.
If you focus your mind on this,
Then for the time being undertake
To practice it alone.

If you keep this way then everything
Will come out perfectly;
Otherwise you will fail in both.
If you follow this too then
The secondary afflictions of failing
In watchfulness will never grow.

།སྦྱིན་པ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པས་ཇི་ལྟར་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་ཞེ་ན་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་སློབ་དགོས་པའི་བྱ་བ་གང་ཞིག་གི་ཐོག་མར་བློས་བསམས་ཏེ་བྱ་བར་བརྩམས་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་བསམ་སྔོ་ཐོག་མར་བརྩམས་པའི་སྦྱིན་པ་དང་ཡིད་གཏད་པའི་བསམ་པ་ཡིས་སྦྱིན་པ་དེ་ཉིད་རེ་ཞིག་སྒྲུབ་པར་བྱ་སྟེ་ལམ་ལ་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་བསླབས་པ་དེ་ལྟ་ན་ནི་ཀུན་ལེགས་པར་བྱས་པར་འགྱུར་གྱི་གཞན་དུ་གོ་རིམས་ལོག་ན་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་མཐར་ཕྱིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རིམ་པ་མི་ཤེས་པའི་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ལམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དེ་ལྟ་ན་ནི་འཕེལ་བར་མི་འགྱུར་བས་ལམ་གྱི་གོ་རིམས་ལ་མཁས་པར་བྱའོ།

One may raise the following objection: "The practice of an ethical way of life is superior to the practice of giving; how is it then that we are supposed to leave off the former practice for the latter?" *With any* series of actions that you must practice in a definite order, you must be careful to *consider* carefully

which should come first. Then you should *undertake this* first *action and not think of some other one.*

If you are starting with the practice of giving, if you are *focussing your mind on this, then you should for the time being undertake to practice it only. If* you train yourself *this way* where there is a path that must be followed in a certain fixed order, *then everything will come out perfectly;* whereas if you do *otherwise,* and reverse the order somehow, *you will fail in* bringing *both* the earlier and the later steps to their proper conclusion.

There are *secondary* types of *mental affliction* which are a kind of failure to understand the stages of the path, *a failure of watchfulness,* and *if you follow* this understanding of the stages then *they will never grow* strong within you. As such you must become a master in understanding the proper order of the stages of the path.

།གཉིས་པ་ཉམས་པ་བསྲུང་བ་ལ་གཉིས། ལུས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཉམས་པ་བསྲུང་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཉམས་པ་བསྲུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྣམ་གཡེང་གི་དབང་དུ་མི་བཏང་བ་དང་། དོན་མེད་པའི་སྤྱོད་པ་སྤང་བ་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚེ་ཀུན་སློང་གི་བསམ་པ་བརྟག་པའོ།

Here is the second major section, on how to prevent oneself from slipping. This section itself has two parts: preventing yourself from slipping in the rules for the body, and preventing yourself from slipping in the rules for the mind. The first of these has three divisions, which are keeping yourself from falling under the control of distraction; giving up activities which are meaningless; and checking your motivation whenever you engage in any action.

།བྲེ་མོའི་གཏམ་ནི་སྣ་ཚོགས་དང་།
།ངོ་མཚར་ལྟད་མོ་རྣམ་མང་པོ།
།ཀུན་ལ་འཇུག་པར་གྱུར་པ་ན།
།དེ་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བར་བྱ།

Even if I must engage
In all sorts of useless conversation,
Or all those many kinds
Of interesting spectacles,
Still I should abandon
Any desire for them at all.

།དང་པོ་ནི། རྒྱལ་པོ་དང་ཆོམ་རྐུན་གྱི་གཏམ་སོགས་བྲེ་མོའི་གཏམ་ནི་སྣ་ཚོགས་པ་དང་གླུ་གར་ལ་སོགས་པའི་ངོ་མཚར་བའི་ལྟད་མོ་རྣམ་པ་མང་པོ་ཀུན་ལ་འཇུག་པར་མི་བྱ་ཞིང་། དགོས་པ་ཡོད་པའམ་གཞན་གྱི་ངོར་འཇུག་པར་གྱུར་པ་ན་ཡང་དེ་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བར་བྱའོ།

Here is the first. I should keep myself from engaging in *all sorts of useless conversation* such as talk about the leaders of countries, and criminals or the like; I should as well avoid *all those many kinds of interesting spectacles* such as performances of music or dance. *Even if* there is some pressing need to *engage* in these things, or if I do so out of consideration for others' wishes, *I should still abandon any desire at all for these* things.

།དོན་མེད་ས་རྐོ་རྩྭ་གཅོད་དང་།
།ས་རིས་འདྲི་སོགས་བྱེད་གྱུར་ན།
།བདེ་གཤེགས་བསླབ་པ་དྲན་བྱས་ནས།
།སྐྲག་པས་དེ་ཡི་མོད་ལ་དོར།

One should recall the rules
Of Those Who Have Gone to Bliss,
And out of terror desist immediately
From any activity such as digging the earth,

Cutting living plants, or drawing in the soil
Without any particular need.

།གཉིས་པ་ནི། དགེ་སློང་མིན་ཡང་དོན་མེད་པར་ས་རྐོ་བ་དང་རྩྭ་གཅོད་པ་དང་། ས་རིས་འདྲི་བ་སོགས་བྱེད་པར་གྱུར་ན། བདེ་གཤེགས་ཀྱི་བསླབ་པ་དྲན་པར་བྱས་ནས་ཉེས་དམིགས་ལ་སྐྲག་པས་དེའི་མོད་ལ་དོར་བར་བྱའོ།

Here is the second division. Even though one may not be a fully ordained monk, *one should* still *recall the rules* established by *Those Who Have Gone to Bliss, and out of terror* for the problems that would come to oneself *desist immediately from any activity such as digging the earth, cutting living plants, or drawing in the soil without any particular need* to do so.

།གང་ཚེ་བསྐྱོད་པར་འདོད་གྱུར་ཏམ།
།སྨྲ་བར་འདོད་པར་གྱུར་ན་ཡང་།
།དང་པོར་རང་གི་སེམས་བརྟགས་ནས།
།བརྟན་པས་རིགས་པ་ལྡན་པར་བྱ།

Whenever I feel a wish to move
Or any wish at all to express myself,
I will first check my own mind;
I resolve firmly to act
In accord with what is right.

།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །གང་གི་ཚེ་ལུས་བསྐྱོད་པར་འདོད་པར་གྱུར་ཏམ་ངག་སྨྲ་བར་འདོད་པར་གྱུར་ན་ཡང་དང་པོར་རང་གི་སེམས་ལ་བརྟགས་ནས་ཉེས་པའི་དབང་དུ་མི་བཏང་བར་བརྟན་པས་འཇུག་ལྡོག་ཇི་ལྟར་རིགས་པ་དང་ལྡན་པར་བྱའོ།

The third division has three parts of its own: the teaching, its explanation, and a summary. *Whenever I feel a wish to move* my body, *or any wish at all to express myself* in speech, *I will first check my own mind.* I will not allow myself to fall under the power of anything wrong, and *I resolve firmly to act in accord with what is right:* with what I know should be done, and should not be done.

།གཉིས་པ་ལ་ལྔ། ཉོན་མོངས་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། རྒོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། རྙེད་བཀུར་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། གཞན་དོན་ལ་སེམས་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། ཁྲོ་བ་དང་ཞུམ་པ་སོགས་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའོ།

The explanation comes in five sections: what to do when you feel as though you want to have a mental affliction; what to do when agitation or similar thoughts come; what to do when you feel desire for material gain or fame, or anything of the like; what to do when you should be thinking of the benefit of others; and what to do when you feel as though you want to have a feeling like anger, depression, or such.

།གང་ཚེ་རང་ཡིད་ཆགས་པ་དང་།
།ཁྲོ་བར་འདོད་པ་དེ་ཡི་ཚེ།
།ལས་སུ་མི་བྱ་སྨྲ་མི་བྱ།
།ཤིང་བཞིན་དུ་ནི་གནས་པར་བྱ།

Whenever I feel as though I want
To have attachment, or else anger,
I should keep from going into action,
I should keep from speaking out,
I should stay as a bump on a log.

།དང་པོ་ནི། །གང་གི་ཚེ་རང་གི་ཡིད་ཆགས་པ་དང་ཁྲོ་བར་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་ལུས་ཀྱིས་ལས་སུ་མི་བྱ། ངག་གིས་སྨྲ་བར་མི་བྱ་བར་གཉེན་པོ་བཟུངས་ཐུབ་པ་ཤིང་བཞིན་དུ་ནི་གནས་པར་བྱའོ།

Whenever I feel as though I want to have attachment, or else anger, I should keep my body *from going into action, and I should keep* my speech *from speaking out. I should stay* as I am, working on the antidote, and stay as still *as a bump on a log.*

།རྒོད་དང་ཀ་ཞར་བཅས་པའམ།
།གལ་ཏེ་ང་རྒྱལ་རྒྱགས་ལྡན་པའམ།
།མཚང་འབྲུ་བ་ཡི་བསམ་པ་དང་།
།གལ་ཏེ་སྐྱོར་འབྲིན་སླུ་སེམས་སམ།

Suppose I feel agitation,
Or an urge to humiliate someone,
Or pride, or else conceit;
Suppose it occurs to me
That I should expose
Another person's faults,
Or deceive another
By pulling the wool over their eyes.

།གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ལ་འཕྱུར་བའི་རྒོད་པ་དང་བཞད་གད་ཀྱིས་ཅོ་འདྲི་བའི་ག་ཞར་བཅས་པའམ། གལ་ཏེ་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ལང་ཚོ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱགས་པ་དང་ལྡན་པའམ། གཞན་གྱི་མཚང་འབྲུ་བའི་བསམ་དང་། གལ་ཏེ་སྐྱོར་འབྱིན་ཏེ་ཆོག་མི་ཤེས་པས་ཁེ་ཚོལ་བ་དང་གཡོ་རྒྱུས་གཞན་བསླུ་བར་སེམས་སམ།

Here is the second section. *Suppose I* begin to *feel agitation,* where my mind floats from one object to another, *or* else *an urge to humilate someone,* by laughing at them derisively. *Or* say that I start to feel *pride,* where I am puffed up by thinking of my own qualities, *or else conceit,* which comes from thinking of my own youthful vitality or the like. *Suppose* as well that *it occurs to me that I should expose another person's faults* publicly, or that I should *pull the wool over another's eyes;* that is, *deceive another* person by some devious action motivated by my own lack of contentment, my desire for some kind of profit for myself.

།གང་ཚེ་བདག་བསྟོད་ལྡུར་ལེན་པའམ།
།གཞན་ལ་སྨོད་པ་ཉིད་དང་ནི།
།གཤེ་བཅས་འགྱེད་དང་བཅས་གྱུར་པ།
།དེ་ཚེ་ཤིང་བཞིན་གནས་པར་བྱ།

Or suppose a time comes
That I feel the urge
To sing my own praises,
Disparage others, or else contend.

In every such situation
I should stay like a bump on a log.

གང་གི་ཚེ་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བདག་བསྟོད་ལྡུར་ལེན་པའམ། སྐྱོན་བརྗོད་པས་གཞན་ལ་སྨོད་པ་ཉིད་དང་ནི་སྐྱུར་བ་འདེབས་པའི་གཤེ་བ་དང་བཅས་པ་དང་། རྩོད་ཅིང་འགྱེད་པ་དང་བཅས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་གཉེན་པོ་རང་རྐྱ་ཐུབ་པ་མི་གཡོ་བར་ཤིང་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱའོ།

Or suppose a time comes that I feel the urge to sing my own praises, describing to everyone my good qualities; or else to *disparage others* by criticizing them, or to scold them with words of contempt. Suppose finally that I feel the need to engage in some argument with someone else, to *contend* with them. *In every such situation I should* stand completely still, and not move the slightest, and *stay like a bump on a log.*

།རྙེད་དང་བཀུར་སྟི་གྲགས་འདོད་པའམ།

།གཡོག་འཁོར་དོན་དུ་གཉེར་འདོད་པའམ།

།བདག་སེམས་རིམ་གྲོ་འདོད་གྱུར་ན།

།དེ་ཚེ་ཤིང་བཞིན་གནས་པར་བྱ།

Suppose as well that I feel
A desire for gain, or else for honor;
For a great circle of servants,
Or else the service of others.
On these occasions too I should stay
Still as a bump on a log.

།གསུམ་པ་ནི། ནོར་ལ་སོགས་པའི་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་གདན་འདིངས་པ་སོགས་དང་སྙན་པའི་གྲགས་པའམ། །གཡོག་འཁོར་དོན་དུ་གཉེར་འདོད་པའམ། བདག་གི་སེམས་སྐུ་མཉེ་སོགས་རིམ་གྲོ་འདོད་པར་གྱུར་ན་ཡང་དེའི་ཚེ་ཤིང་བཞིན་དུ་གཉེན་པོ་བརྟུངས་ཐུབ་པར་གནས་པར་བྱའོ།

Here is the third section. *Suppose as well that I feel a desire for gain*—in the form of money for teaching or the like; *or else honor,* such as when others prepare a seat upon which I shall teach; or reputation. *Or* perhaps I may begin to hope for *a great circle of servants, or else* desire *the service of others,* who come to honor me by massaging my body. *On these occasions too I should stay still as a bump on a log,* stay concentrating on the antidotes that work against these attitudes.

།གཞན་དོན་ཡལ་བར་འདོར་བ་དང་།

།རང་དོན་གཉེར་བར་འདོད་པ་དང་།

།སྨྲ་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ན།

།དེས་ནི་ཤིང་བཞིན་གནས་པར་བྱ།

Suppose I ignore the needs of others,
Or strive only for my own needs,
Or else get the urge to simply talk;
When I am like this, I should stay
As still as a bump on a log.

།བཞི་པ་ནི། རང་གཞན་གྱི་དོན་ལ་སེམས་པའི་ཚེ་གཞན་དོན་ཡལ་བར་འདོར་བའམ། རང་དོན་འབའ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བར་འདོད་པ་དག་དང་། ངག་སྨྲ་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ན་གང་ཟག་དེས་ནི་ཤིང་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱའོ།

Here is the fourth section. *Suppose* that, while I am supposed to be intent on reaching the goals of both myself and others, *I ignore the needs of others, or* else begin to *strive only for my own needs, or else get the urge to simply talk. Whenever I am* acting *like this* kind of person, *I should stay as still as a bump on a log.*

།མི་བཟོད་ལེ་ལོ་འཇིགས་པ་དང་།

།དེ་བཞིན་སྤྱི་རྟོལ་མུ་ཅོར་དང་།

།རང་གི་ཕྱོགས་ཞེན་སེམས་བྱུང་ན།

།དེ་ཚེ་ཤིང་བཞིན་གནས་པར་བྱ།

Suppose I can no longer endure,
Or feel laziness, and fear.
Just so I might want to act
In some uncontrolled way,
Or engage in some irrelevant chatter,
Or get the thought to feel
Some bias for my own kind.
At such times too I should stay
As still as a bump on a log.

།ལྔ་པ་ནི། ཁྲོ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་མི་བཟོད་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་མི་སྤྲོ་བའི་ལེ་ལོའི་དབང་གིས་དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་སོགས་ལ་འཇིགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་ཏུ་མ་བརྟགས་པས་ཡོད་ཆེ་བའི་སྤྱི་གཏོལ་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་མུ་ཅོར་སྨྲ་བ་དང་། རང་གི་ཕྱོགས་གཉེན་

སོགས་ལ་ཞེན་པའི་སེམས་བྱུང་ན་དེས་ནི་སྦྱོར་བས་གཉེན་པོ་བཟུངས་ཐུབ་པ་ཤིང་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱའོ།

Here is the fifth section. *Suppose* I reach a point where I feel *I can no longer endure* another's anger, or some suffering, or anything of the like. Or suppose I fall under the power of *laziness,* meaning a lack of joy for performing virtuous deeds, and so develop a *fear* for accomplishing good deeds or such.

Just so I might want to act in some insistent, *uncontrolled way,* lacking any self-restraint at all, *or* else feel the urge to *engage in some irrelevant chatter. Or* else I may *get the thought to feel some bias for my own kind,* my own relatives or the like. *At such times too I should* stop myself, and *stay as still as a bump on a log,* and maintain the antidotes for all these actions.

།དེ་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་།
།དོན་མེད་བརྩོན་པའི་ཡིད་བརྟགས་ནས།
།དེ་ཚེ་དཔའ་བོས་གཉེན་པོ་ཡིས།
།དེ་ནི་བརྟན་པོར་གཟུང་བར་བྱ།

I should in this way check myself
For thoughts filled with mental afflictions,
Or those thoughts where I want
To make some kind of meaningless efforts.
Whenever they do come,
I should act like a warrior,
Using the antidotes
To keep my mind firm and steady.

།གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཡིད་དང་དོན་མེད་པ་ལ་བརྩོན་པའི་ཡིད་ལ་བརྟགས་ནས་དེའི་ཚེ་དཔའ་བོ་སྟོབས་ལྡན་དང་འདྲ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིས་ཡིད་དེ་ནི་བྱ་བ་ངན་པ་ལ་མི་འཇུག་པར་བརྟན་པོར་གཟུང་བར་བྱའོ།

Here finally is the third part from above: the summary. *I should* then *in this way check myself for thoughts* which are *filled with mental afflictions, or* else for *those thoughts where I want to make some kind of meaningless efforts. Whenever they do come, I should act like* some great and powerful *warrior:* I should *use the* proper *antidote* attitudes, and *keep my mind firm and steady,* preventing it from engaging in any negative action.

The Asian Classics Institute
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I

Reading Ten: The Perfections of Giving and Ethical Living

The following reading is taken from the *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs),* a commentary by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) on the book called *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa*) by Master Shantideva (c. 700 AD).

****

།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྦྱིན་པའི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྦྱིན་པ་བྱ་བ་དང་། དགེ་བའི་ལས་རྣམས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱ་བ་དང་། དགེ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་ཞུགས་ཤིང་དགོས་པ་བརྟགས་ནས་བྱ་བའོ།

Here is the third part, [which is advice that you should involve yourself only with virtuous activities]. This part has three sections of its own: advice to perform the act of giving towards exceptional objects; advice to perform virtuous activities on one's own accord; and advice to develop the perfection of giving ever higher, and to act after once one has examined the purpose of acting.

།རྟག་པར་མངོན་ཞེན་གྱིས་བསླང་བའམ།
།གཉེན་པོ་ཡིས་ནི་བསླང་བ་ཉིད།
།ཡོན་ཏན་དང་ནི་ཕན་འདོགས་ཞིང་།
།སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་དགེ་ཆེན་འགྱུར།

The power of the virtue
Is so much more powerful
If done all the time,

Motivated by strong enthusiasm,
Only by the antidote, or performed
Towards objects of high spiritual qualities,
Those who've been of great benefit,
Or those who are suffering.

།དང་པོ་ནི། དགེ་བ་རྟག་པར་རྒྱུན་དུ་བྱ་བ་དང་། མངོན་ཞེན་གྱིས་བསླང་བ་སྟེ་འདུན་པ་དྲག་པོས་བྱ་བ་དང་། མ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིས་ནི་ཀུན་ནས་བསླང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཞིང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཞིང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སོགས་པ་དང་ཕ་མ་སོགས་ཕན་འདོགས་པའི་ཞིང་དང་། དབུལ་ཕོངས་སོགས་སྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་ཞིང་ལ་བྱིན་པས་དགེ་བ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བས་འབད་པར་བྱའོ།

Here is the first. Since *the power of the virtue is so much more powerful,* I should exert myself in the following kinds of virtuous activity:

* Giving which is done *"all the time,"* meaning on a regular basis;

* That which is *motivated by strong enthusiasm*—performed with fierce good feelings;

* That which is *motivated only by* attitudes such as a lack of attachment—by thoughts which provide *the antidote* for negativities;

* That which is *performed towards* the highest objects: *objects of high spiritual qualities* such as the Three Jewels or the like, *and* objects who have been *of great benefit,* such as your parents;

* That which is performed towards objects which are *suffering*—the poor and the like.

།མཁས་ཤིང་ལྷུང་དང་ལྡན་བྱས་ནས།
།ལས་རྣམས་བདག་གིས་རྟག་ཏུ་བྱ།
།ལས་རྣམས་ཀུན་ལ་སུ་ལ་ཡང་།
།ལྟོས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ།

I should become a master, and learn
To have great faith and enthusiasm;
They will lead me to perform deeds at all times.
I will learn to accomplish all kinds of virtue
Even if there's no one else at all
On whom I can depend.

།གཉིས་པ་ནི། བླང་དོར་དང་འཇུག་ལྡོག་ལ་མཁས་ཤིང་དགེ་བ་ལ་དད་པ་དང་ལྡན་པར་བྱས་ནས་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་བདག་གིས་རྟག་ཏུ་བྱའོ། །གཞན་འབའ་ཞིག་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་ཀུན་ལ་གྲོགས་སུ་ལ་ཡང་ལྟོས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ།

Here is the second. *I should become a master* of engaging in those actions which are to be taken up, and of avoiding those actions which are to be abandoned. And I should *learn to have great faith and enthusiasm* for virtuous deeds. *These* then *will lead me to perform* virtuous *deeds at all times.* And I will not perform these good deeds only because others have induced me to do so; *I will learn to accomplish all kinds of virtue even if there is no one else at all on whom I can depend* to help me.

།སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལ་སོགས།
།གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་ཞུགས་སྦྱད།
།ཆུང་ངུའི་ཕྱིར་ནི་ཆེ་མི་གཏང་།
།གཙོ་ཆེར་གཞན་གྱི་དོན་བསམ་མོ།

I will perform the perfections
Of giving and the rest
So they are heightened ever further,
And never give up the greater for the less:
Concentrate on others' aims.

།གསུམ་པ་ནི། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དུ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་ཞུགས་ཤིང་འཕེལ་བ་སྦྱད་པར་བྱའོ། །སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་དགོས་པ་དང་དགེ་བ་ཆུང་ངུའི་ཕྱིར་ནི་ཆེ་བ་མི་བཏང་ཞིང་ཆེན་པོ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །ཤུགས་ཀྱིས་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་མི་ནུས་ཤིང་ནང་འདོམས་ན་ཆེན་པོ་བསྒྲུང་བའི་དོན་དུ་ཆུང་ངུ་བཏང་བར་

བསྟན་ཏོ། །ཆེ་ཆུང་གང་གིས་འཇོག་ཅེ་ན་ཚེ་འདིའི་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་ལྟ་བུ་གཅིག་བྱས་པས་ཅིག་ཤོས་ཉམས་པར་འགྱུར་ན། གཙོ་ཆེར་གཞན་གྱི་དོན་བསམ་མོ།

Here is the third. *I will perform the perfections of giving and "the rest,"* meaning all of those up to wisdom, in such a way that *they are heightened ever further;* that is, so they increase in strength. Whenever I engage in the perfections of giving, an ethical way of life, or any of the others, I should *never give up* activities which are of *greater* virtuous power *for* those which are of *less*—I should rather concentrate my efforts on the greater.

These lines are indicating, by implication, the following: where one is unable to perform both the action of lesser power and the one of greater power—where a time has come where one must choose between the two—then we should give up the deed of lesser virtue to prevent the greater one from being lost. How do we establish which deeds are greater, and which are lesser? If for example there is a choice between accomplishing one's own aims or someone else's aims in this present life—if by bringing about one you would lose the other—then you should *concentrate on others' aims.*

།གསུམ་པ་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསླབ་པ་ལ་གསུམ། གཞན་དོན་ལྷུར་བླང་བ་དང་། རང་ཉེས་པས་མ་གོས་པར་གཞན་བསྡུ་བའི་སྤྱོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རྗེས་སུ་བསྲུང་ཞིང་ཉེས་པས་མི་གོས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་བསླབ་པའོ།

The third general section concerns training oneself in the ethical way of life in which one acts for the benefit of others. Here there are three parts: throwing oneself into the service of others; acting in ways which attract others to the teaching, while still striving to avoid being sullied by any bad deeds oneself; and training oneself in ways to preserve the opinions of others, and acting so that one is left unsullied by bad deeds.

།དེ་ལྟར་རིག་བྱས་གཞན་དོན་ལ།
།རྟག་ཏུ་བརྩོན་པར་གནས་པར་བྱ།
།ཐུགས་རྗེ་མངའ་བ་རིང་གཟིགས་པས།
།བཀག་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་གནང་།

They should in this way learn,
And then make efforts always
To fill the needs of others.
Those who possess compassion,
Who see the distant, have allowed
Even the prohibited.

།དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བླང་དོར་གྱི་གནས་རིག་པར་བྱས་ཏེ་གཞན་དོན་ལ་རྟག་ཏུ་བརྩོན་པར་གནས་པར་བྱ་ལ། གཞན་དོན་ལ་བྱ་བ་སྣ་ཚོགས་སྒྲུབ་དགོས་པས་རང་ཉིད་ཉེས་པས་གོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཐུགས་རྗེ་མངའ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རིང་བའི་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྣམས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པས་ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་བདུན་ལ་སོགས་པ་ཉན་ཐོས་རང་དོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ལ་བཀག་པ་རྣམས་ཀྱང་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་གནང་བས་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་བར་མ་ཟད་ཚོགས་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཏེ། གསང་ཆེན་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ལས། དེད་དཔོན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་མི་ནག་པོ་བསད་པས་བསྐལ་པ་དུ་མའི་འཁོར་བ་བསྐྱིལ་བར་གསུངས་པས་དང་། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་སྐར་མའི་བྱུང་བ་ལ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བ་རིང་གཟིགས་པ་ལུས་ངག་གི་བདུན་གནང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་ལ་བཤད་པར་བྱའོ།

Here is the first. One may ask the following question: "Bodhisattvas *should, in this way* mentioned above, *learn* the art of which actions to take up, and which to give up. *And then they should always make efforts to fill the needs of others.* Isn't it true though that, because filling the needs of others may require us to undertake a wide variety of different actions, we might ourselves become sullied by some bad deeds?"

Those who possess compassion, the Buddhas, *see* directly even those objects which are *"distant,"* in the sense of being abstruse. There are certain actions, like the seven bad deeds of body and speech, which they *have prohibited* for listeners—for those who are working primarily for their own aims. On certain extraordinary occasions though, they have *allowed even* these same actions to bodhisattvas; when such persons perform these acts they are not only not a bad deed, but rather become the accumulation of great goodness.

The *Sutra on Skilful Means, the Great Secret,* for example mentions the ship captain named Great Compassion, who killed evil persons and thereby erased many eons of his future suffering in the cycle of life. There is also the incident that is stated to have occurred with the Brahmin youth named Karma.

The phrase "those who possess compassion, who see to a distance" can also be explained as referring to these bodhisattvas—the ones for whom the seven deeds of body and speech are allowed—themselves. [It should be noted at this point that the practice of performing one of the seven bad deeds for great goodness is severely restricted, to those who have been practicing the bodhisattva path literally for millions of years, and should not be construed as allowed for others.]

།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཟང་ཟིང་གིས་བསྡུ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱིས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཟས་གོས་སྦྱིན་པ་དང་མི་སྦྱིན་པའི་ཁྱད་པར་དང་། བྱ་བ་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ལུས་ལ་གནོད་པར་མི་བྱ་བ་དང་། ལུས་སྦྱིན་པར་གཏོང་བའི་དུས་དང་དགོས་པ་བཤད་པའོ།

The second part has two of its own: attracting others to the teaching through the use of material things, and attracting them through the Dharma. The first of these has three further sections: an explanation of the distinction between when to give food and clothing, and when not to give them; advice not to harm the body in order to accomplish some minor deed; and a description of the time and purpose when it would be appropriate to give up even one's own body.

།ལོག་པར་ལྟུང་དང་མགོན་མེད་དང་།
།བརྟུལ་ཞུགས་གནས་ལ་བགོ་བྱ་ཞིང་།
།རན་པ་ཙམ་དུ་བཟའ་བྱ་སྟེ།
།ཆོས་གོས་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་སྦྱིན།

I should offer an equal share
To those who have fallen wrong,
Who have no one to protect them,
Who are engaged in asceticism.
I myself should eat only the proper amount,
And give away any possession
Except for my three dharma robes.

།དང་པོ་ནི། ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ལོག་པར་ལྷུང་བ་དུད་འགྲོ་དང་། ཡི་དྭགས་དང་། མགོན་མེད་པའི་ནད་པ་སོགས་དང་། བརྟུལ་ཞུགས་ལ་གནས་པ་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་ཡོད་ན་དེ་ལ་ཡང་ཆ་རེ་བགོ་བར་བྱ་ཞིང་། རང་ཉིད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཚོད་རིག་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཟས་ལ་བརྟེན་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་རན་པ་ཙམ་དུ་བཟའ་བར་བྱ་སྟེ། ཀུན་སློང་སོགས་བཤེས་སྤྲིང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ།

Whenever I partake of food, *I should* also *offer an equal share* to each of the following, should they be present: *to "those who have fallen wrong,"* meaning animals and tormented spirits; to the sick and others *who have no one to protect them;* and to those *"who are engaged in asceticism"*—referring to celibate, ordained persons.

I myself should follow the advice expressed in the phrase, "In all things judge the proper amount," and *eat only the proper amount* of food, without committing any of the inappropriate deeds which relate to partaking of food. The motivation and such for eating should be the same as that described in the *Letter to a Friend.*

།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགེ་སློང་གིས་སྣམ་སྦྱར་དང་། བླ་གོས་དང་། མཐང་གོས་ཏེ་ཆོས་གོས་གསུམ་མ་གཏོགས་པར་ཡོ་བྱད་གཞན་ཡོད་ན་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །ཆོས་གོས་གསུམ་ཡང་ལྷག་པའི་ཡོ་བྱད་ཡོད་ན་སྦྱིན་པར་བྱའི། ཚན་པ་གཅིག་ལས་མེད་ན་སྦྱིན་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

A bodhisattva who is a fully ordained monk should be ready to *give away any possession* he has, with the *exception* of his *three dharma robes:* his outer robe, his inner robe, and his lower robe. Even with these three robes, the bodhisattva may give away any extra ones that he may have, but may not give away those where he has no more than one, since this would be an obstacle to his practice of celibacy.

།དམ་པའི་ཆོས་ནི་སྤྱོད་པའི་ལུས།
།ཕྲན་ཚེགས་ཆེད་དུ་གནོད་མི་བྱ།

།དེ་ལྟར་བྱས་ན་སེམས་ཅན་གྱི།

།བསམ་པ་མྱུར་དུ་རྫོགས་པར་འགྱུར།

I carry out the holy Dharma
With my body; I should never harm it
For some minor benefit.
If I am able to act this way,
Then I can quickly fulfil
The hopes of every living being.

།གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་བསྲུངས་ན་རང་གཞན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ནི་སྤྱོད་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རང་གི་ལུས་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གནོད་པར་མི་བྱ་སྟེ་རྨ་བཞིན་དུ་བསྲུང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་དལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་བསླབ་པ་གསུམ་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པ་མྱུར་དུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ལུས་ནི་དགྲ་ལྟར་མཐོང་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་བསྲུང་བྱ། །ཁྲིམས་ལྡན་ཡུན་རིང་འཚོ་བ་ནི། །དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

Here is the second section. *My body* is a base from which *I carry out the holy Dharma;* it is something with which, if I care for it properly, I can accomplish vast purposes for myself and others. *I should never* do any kind of *harm* to *it* merely *for some minor benefit* that it might do for someone else—I should shield it in the same way I would an open wound. Why is this so? Because *if I am able to act this way, then I can*—by using the spiritual leisure and fortune which I've found—reach the culmination of the practice of the three trainings, and in this way *quickly fulfill the hopes of every living being.* As the *Four Hundred Verses* says,

> We should admittedly view this body
> as though it were the enemy;
> But all the same it is a thing
> we must protect as well.
> It is an action which creates
> tremendous stores of merit
> To live a life of many years
> maintaining one's morality.

།སྙིང་རྗེའི་བསམ་པ་མ་དག་པར།
།ལུས་འདི་གཏང་བར་མི་བྱ་སྟེ།
།ཅི་ནས་འདི་དང་གཞན་དུ་ཡང་།
།དོན་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུར་གཏང་ངོ་།

I should never give away my body
With impure thoughts of compassion.
I should no matter what give away
My body, to achieve great goals
In both this and the future.

།གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་པོ་ནས་ལུས་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བཏང་མོད་ཀྱང་། ལུས་ཀྱི་ཤ་ལ་སོགས་པ་སློང་བའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱིས་ཡིད་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། རྗེས་སུ་འགྱོད་པ་སོགས་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་སྙིང་རྗེའི་བསམ་པ་མ་དག་པར་སྦྱོར་བས་ལུས་འདི་བཏང་བར་མི་བྱ་སྟེ། རྒྱས་པར་བསླབ་བཏུས་སུ་མདོ་དྲངས་པ་ལྟར་དུས་མ་ཡིན་པར་གཏོང་བ་བདུད་ཀྱི་ལས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the third part. It is admittedly true that bodhisattvas do, from the very beginning, offer their own bodies and the like to living beings from the very bottom of their hearts. *I should never* though perform the asceticism of *giving away* the flesh of *my body* or something of the like to someone who requests it in a way which involves an *impure* version of the *thoughts of compassion* where I am supposed to cherish others more than myself; that is, in such a way that I would feel distaste, or regret my offering later, or anything of the like. This point is expanded upon in the *Compendium of Training,* where a sutra is quoted which states that giving away things at the wrong time is the work of demons.

།རང་ངོས་ནས་སེར་སྣ་སོགས་སྦྱིན་པའི་གེགས་དང་བྲལ་ཞིང་ཉེས་མེད་དུ་ཚོགས་ཆེན་པོ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ། ཅི་ནས་ཀྱང་ཚེ་རབས་འདི་དང་གཞན་དུ་ཡང་དོན་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་ཚེ་བཏང་ངོ་།

When there comes a time however when I have, on my side, freed myself from stinginess and other obstacles to the perfection of giving, and when I could without any problems thereby accumulate a great deal of virtuous energy, then *I should no matter what give away my body,* for this would act as a cause for me to *achieve great goals in both this and* all *my future* lives.

།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་ཉན་པ་པོའི་ལུས་ཀྱི་ཀུན་སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་ཀྱི་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་བརྟག་པ་དང་། རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་དམན་པ་ལ་སྦྱར་བར་མི་བྱ་བའོ།

Here is the second part from above, about attracting others to the teachings through the Dharma. Here there are three points: notes on the proper behavior of a person who is listening to the Dharma—that is, a description of persons to whom it would be improper to teach the Dharma; learning to judge details of the state of mind of the person who is to receive the teachings; and instruction not to take a person who has an aptitude for the wide-reaching path and introduce them to one which is lesser.

།མ་གུས་པ་ལ་ཆོས་མི་བཤད།
།མི་ན་བཞིན་དུ་མགོ་དཀྲིས་དང་།
།གདུགས་དང་འཁར་བ་མཚོན་ཐོགས་དང་།
།མགོ་བོ་གཡོགས་པ་དག་ལ་མིན།

I should not teach the Dharma
To those who have no respect;
To those not ill wearing veils;
Who hold an umbrella, staff, or weapon;
Or who cover their heads with cloth.

།དང་པོ་ནི། ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་མ་གུས་པ་ལ་ཆོས་མི་བཤད་ཅིང་སྤྱོད་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་མི་ན་བཞིན་དུ་མགོ་དཀྲིས་པ་དང་། ལག་ན་གདུགས་དང་། འཁར་བ་དང་། མཚོན་ཆ་ཐོགས་པ་དང་། རས་ལ་སོགས་པས་མགོ་བོ་གཡོགས་པ་དག་ལའང་ཆོས་བཤད་པར་བྱ་བ་མིན་ནོ།

Here is the first. *I should not teach the Dharma to those who have no respect* for the Dharma, or no respect for the one teaching the Dharma. Nor should I teach the Dharma *to those* who exhibit certain kinds of behavior, such as *wearing veils* or the like (assuming they are *not* doing so because they are *ill); holding an umbrella,* a *staff, or* some *weapon; or covering* the tops of *their heads with cloth* or such.

།དམན་ལ་ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེ་དང་།

།སྐྱེས་པ་མེད་པར་བུད་མེད་མིན།

།དམན་དང་མཆོག་གི་ཆོས་རྣམས་ལ།

།མཚུངས་པར་གུས་པས་ཀུན་དུ་སྤྱད།

I should not teach the profound
And far-reaching aspects to the lesser,
Nor a woman without a male.
I should follow the behavior
Of respecting all Dharma equally,
No superior or inferior kinds.

།གཉིས་པ་ནི། སྣོད་མ་ཡིན་པའི་བསམ་པ་དམན་པ་ལ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་མི་བཤད་པ་དང་། སྐྱེས་པ་མེད་པར་བུད་མེད་གཅིག་པུ་ལ་ཡང་མིན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆོས་ལྟ་བུ་དམན་པ་དང་མཆོག་གི་ཆོས་རྣམས་བཟང་ངན་དང་། རིགས་མི་རིགས་དང་། སངས་རྒྱས་ཐབས་སུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་སོགས་སོ་སོར་ཕྱེ་ན་ཆོས་སྤོང་དུ་གསུངས་པས། ཀུན་ལ་མཚུངས་པར་གུས་པས་ཀུན་ཏུ་སྤྱད་ཅིང་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱའོ།

Here is the second. *I should not teach the profound and far-reaching aspects* of the Dharma *to* those of *lesser* minds, to those who are not fit to receive these teachings. *Nor* should I teach the Dharma to *a woman* alone, *without* another *male* present.

It is further stated that one has committed the bad deed of rejecting the Dharma if one discriminates between different parts of the teaching, by saying for example that the teachings of the greater and lesser ways are, respectively, *superior and inferior kinds of Dharma*—one better than the other; one more proper than the other; one a way to enlightenment, and the other not; or anything of the like. I should therefore follow a code of *behavior* where I *respect all of them equally,* and put each of them into practice.

།རྒྱ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་སྣོད་གྱུར་པ། །དམན་པའི་ཆོས་ལ་སྦྱར་མི་བྱ། །སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དོར་མི་བྱ། །མདོ་དང་སྔགས་ཀྱིས་འདྲིད་མི་བྱ།

I should never take one who is fit
To receive the teachings of the far-reaching
And introduce them to a teaching which is lesser.
Neither should I ever abandon the code
Of behavior, nor abuse the open and secret
Teachings through deceiving someone.

།གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནས་འཁྲིད་པ་ལྟ་བུ་དམན་པའི་ཆོས་ལ་སྦྱར་བར་མི་བྱ་སྟེ། ལྟུང་བ་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤྱོད་པའང་ཡོངས་སུ་དོར་བར་མི་བྱ་བ་སྟེ། དེའི་སྣོད་དུ་རུང་བཞིན་དུ་མདོ་སྡེ་དང་སྔགས་བཀླགས་པ་ཙམ་གྱིས་དག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་མདོ་དང་སྔགས་ཀྱིས་གཞན་འདྲིད་པར་མི་བྱའོ།

Here is the third. *I should never take* a person who is the type who can follow the greater way, *one who is fit to receive the teachings of the far-reaching* way, *and introduce them to a teaching which is lesser*—that is, I should never lead them along the path of the listeners. This is because it is stated that, should I do so, I will have committed a transgression of my vows.

Neither should I ever abandon the code of behavior contained in the morality of restraint: *I should never abuse the open and secret teachings through deceiving someone* who is fit to receive their actual content by telling them that, to make themselves pure, all they need to do is to recite the open and secret teachings out loud.

།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་གཞན་མ་དད་པ་སྤང་བ་དང་། ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། ཉལ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་ཇི་ལྟར་བྱ་བའོ།

Here is the third overall section from above, which concerns training oneself in ways to preserve the opinions of others, and acting so that one is left unsullied by bad deeds. Here there will be an expanded explanation followed by a summary. The former of these two has three parts of its own: giving up physical actions which are wrong, and anything which would cause others to lose their faith; how to act when pointing out a road, or something of the like; and how to undertake the act of sleeping.

།སོ་ཤིང་དང་ནི་མཆིལ་མ་དག

།དོར་བ་ན་ནི་དགབ་པར་བྱ།

།གཅི་ལ་སོགས་པའང་ལོངས་སྤྱོད་པའི།

།ཆུ་དང་ཐང་ལ་དོར་བ་སྨད།

I should, whenever I throw out
The cleaning stick, or spit,
Cover them up.
Disposing of urine or anything similar
In water or on a piece of ground
Which others use is rebuked.

།དང་པོ་ནི། ཐུན་མོངས་པའི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་ལས་གསུངས་པའི་ཀུན་སྤྱོད་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ཀྱང་གནང་བའི་སྐབས་མ་གཏོགས་བསྲུང་དགོས་ལ་གཞན་མ་དད་པ་བསྐྱེད་པ་ཁྱིམ་པའི་སེམས་དཔའ་ཀྱང་བསྲུང་དགོས་པས། ཁ་འབྲུ་བའི་སོ་ཤིང་དང་ནི་མཆིལ་མ་དག་དོར་བ་ན་ནི་ས་ལ་སོགས་པས་དགབ་པར་བྱ་ཞིང་། ཤང་གཅི་དང་སྣབས་ལ་སོགས་པ་ཐུན་མོང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཆུ་དང་ཐང་ལ་དོར་བ་ལྷ་ལ་སོགས་པས་སྨད་པར་འགྱུར་བས་དོར་བར་མི་བྱའོ།

Here is the first. Bodhisattvas who have also left the home life must, except in those cases which are specifically allowed, strictly maintain each detail of the code of behavior spoken in the collection of scripture devoted to discipline, which is something shared by both the greater and lesser ways. And even those bodhisattvas who are still leading the home life must as well maintain these points, in order to preserve the faith of others.

Therefore *I should—whenever I throw out the so-shing stick* which I use to *clean* my mouth, *or* whenever I *spit—cover them up* with dirt or the like. And since I would be *rebuked* by the powerful pleasure creatures and other such beings if I did so, I should avoid ever *disposing of* excrement or *urine,* or else mucus from my nose, *or anything similar in water or on a piece of ground which others use* along with me.

།ཁ་བཀང་བ་དང་སྒྲ་བཅས་དང་།

།ཁ་གདངས་ནས་ནི་བཟའ་མི་བྱ།

།རྐང་པ་བརྐྱང་སྟེ་མི་འདུག་ཅིང་།

།ལག་པ་མཉམ་པར་མི་མཉེའོ།

I should never eat with my mouth stuffed,
Nor with noise, or with my mouth open.
Neither should I stick my legs out while I sit
Nor rub my shoulders together.

།ཟས་ཀྱིས་ལེགས་པར་ཁ་བཀང་བ་དང་ཅག་ཅག་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པ་དང་། ལེགས་པར་ཁ་གདངས་ནས་ནི་བཟའ་བར་མི་བྱའོ། །ཁྲི་ལ་སོགས་པ་ལ་འདུག་པ་ན་རྐང་པ་གཉིས་ས་ལ་བརྐྱང་སྟེ་མི་འདུག་ཅིང་། ལག་པ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་མི་ཉེའོ། །རིམ་གྱིས་ཉེད་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ།

I should never eat in such a way that my *mouth* is totally *stuffed* with the food, *or* so that I make a loud smacking *noise* or anything of the like, *or* else *with* my *mouth* wide *open.* When *I sit* on a Dharma throne or similar seat, I should *never stick my legs out* touching the ground, or such. *Neither should I rub* myself on *my shoulders together,* meaning at the same time. It is however no fault if you rub yourself on your shoulders one at a time.

།བཞོན་པ་མལ་སྟན་གནས་དག་ཏུ།

།བུད་མེད་གཞན་དང་གཅིག་མི་བྱ།

།འཇིག་རྟེན་མ་དད་གྱུར་པ་ཀུན།

།མཐོང་དང་དྲིས་ཏེ་སྤང་བར་བྱ།

I should never stay in or on
A single conveyance, a single bed,
Or in the same place with another
Who is a woman. I should avoid
Any kind of behavior which might cause
People of the world to lose their faith,
Whether the obvious or the acquainted.

།རྟ་ལ་སོགས་པའི་བཞོན་པ་དང་། མལ་སྟན་དང་། གནས་དག་ཏུ་གཞན་གྱི་བུད་མེད་དང་། ཁྱིམ་པའི་སེམས་དཔ་ཀྱང་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་བུད་མེད་གཞན་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པར་མི་བྱའོ། །མདོར་བསྡུས་ན་སྤྱོད་ལམ་གང་ལ་འཇིག་རྟེན་མ་དད་པར་འགྱུར་བ་ཀུན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དང་། །རང་གིས་མ་ཤེས་པ་ཡུལ་དུས་དེར་དྲིས་ནས་སྤང་བར་བྱའོ།

[As a monk,] *I should never stay in or on a single conveyance,* something like a horse or the like, or *on a single bed, or in the same place with another* person *who is a woman.* Even those bodhisattvas who are laypeople should avoid staying together with women who are not their own relatives.

In brief, *I should avoid any kind of behavior which might cause people of the world to lose their faith, whether* it is behavior that is *obviously* a problem to everyone everywhere, *or* whether it is something peculiar to that particular place or time, and therefore something that I might not already be aware of, but would have to *acquaint* myself with.

།སོར་མོས་བརྡ་ནི་མི་བྱ་སྟེ།
།གུས་དང་བཅས་པས་གཡས་པ་ཡི།
།ལག་པ་དག་ནི་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་།
།ལམ་ཡང་དེ་ལྟར་བསྟན་པར་བྱ།

I should never point something out
With my individual fingers,
But rather use all my right hand,
Right and with respect.
Thus too should I guide
Any person along a way.

།གཉིས་པ་ནི། གཞན་ལ་བརྡ་བྱེད་པའི་ཚེ་ལག་པ་གཡོན་པའི་སོར་མོ་རེ་རེས་བརྡ་ནི་མི་བྱ་སྟེ། བརྙས་ཐབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གུས་པ་དང་བཅས་པར་གཡས་པའི་ལག་པ་དག་ནི་ཕྱིན་དུ་བསྟན་ནས་སོར་མོ་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་བརྡ་བྱ་ཞིང་ལམ་ཡང་དེ་ལྟར་བསྟན་པར་བྱའོ།

Here is the second. When I am *pointing out something* to someone, *I should never* do so *with individual fingers* of my left hand, since this would be something insulting them. *Rather* I should point *with* an attitude of *respect, using all* the fingers of *my right hand,* and turning it palm up, *right*. This *too* is the manner in which *I should guide any person along a way.*

།ལག་པ་ཤས་ཆེར་བསྐྱོད་མིན་ཏེ།
།ཅུང་ཟད་བསྐྱོད་ལ་སྒྲ་བསྒྲགས་པ།
།སེ་གོལ་ལ་སོགས་བརྡ་བྱས་ཏེ།
།གཞན་དུ་མ་བསྡམས་པར་འགྱུར་རོ།

I should never gesture with my hands
In a very animated way, but rather
Move them only a slight bit
And make some type of noise
Or snapping with them.
Were I to act differently though
It would show a lack of control.

།དགོས་པ་མེད་པར་ལག་པ་ཤེས་ཆེར་དྲག་པོས་བསྐྱོད་པར་བྱ་བ་མིན་ཏེ་རྐྱོད་བག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལག་པ་ཅུང་ཟད་བསྐྱོད་པ་ལ་སྒྲ་བསྒྲགས་པ་དང་སེ་གོལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བྱ་སྟེ། གཞན་དུ་ཧ་ཅང་སྒྲ་ཆེས་པ་སོགས་སྤྱོད་ལམ་མ་བསྡམས་པར་འགྱུར་རོ།

Unless there is some specific purpose to be served by doing so, *I should never gesture with my hands in a very animated way,* since this might lead me to become careless. *Rather* I could *move* my hands *only a slight bit, and make some type of a noise or snapping with them. It would though show a lack of controlled* behavior *if I were to act differently,* and make this noise too loudly.

།མགོན་པོ་མྱ་ངན་འདས་གཟིམས་ལྟར།
།འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཉལ་བར་བྱ།
།ཤེས་བཞིན་མྱུར་དུ་ལྡང་སེམས་ལ།
།ཐོག་མ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་སྦྱར།

I should sleep in the desired direction,
In the way the Savior laid down in "nirvana,"
With awareness from the very beginning
I should be sure to rise up quickly.

།གསུམ་པ་ནི། ཉལ་བའི་ཚེ་མགོན་པོ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཚེ་གཟིམས་ལུགས་ལྟར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་མགོ་བསྟན་གློ་གཡས་པ་ཕབ་སྟེ་རྐང་པ་གཡས་པའི་སྟེང་དུ་གཡོན་པ་བཞག །ལག་པ་གཡས་པའི་སྟེང་དུ་མགོ་བཞག་ཆོས་གོས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གཡོགས་ལ་ཉལ་བར་བྱ་ཞིང་། ཉལ་བའི་ཚེ་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་ནས་སྣང་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། མྱུར་དུ་ལྡང་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་སེམས་ལ་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་སྦྱར་ཏེ། གཉིད་ཀྱིས་ལུས་རྒྱས་ནས་དགེ་བ་ལ་འབད་པར་བྱ་སྙམ་པས་ཉལ་བར་བྱའོ།

Here is the third. Whenever I go to sleep, I should emulate *the way that the Savior* acted *when he laid down* and pretended to pass *into "nirvana."* That is, *I should* first lie with my head *in the desired direction.* Then I should lay with my right side down, and place my left leg atop my right. I should put my head down on my right hand, and wrap myself nicely in my dharma robes, and *sleep.*

As I go off to sleep I should place my mind on a virtuous object, and utilize the attitudes of recollection and *awareness. From the very beginning,* as sleep comes, *I should be sure* to keep a very luminous state of mind, where light fills my mind, and I should reflect upon how I will *rise up* from my sleep *quickly.* As I drift off I should think of how I am about to sustain my body with the sleep, and then afterwards make great efforts in performing virtuous deeds.

།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་དག
།ཚད་མེད་པར་ནི་གསུངས་པ་ལས།
།སེམས་སྦྱང་བ་ཡི་སྤྱོད་པ་ནི།
།ངེས་པར་དེ་སྲིད་སྤྱད་པར་བྱ།

The different types of activities
Described as something that bodhisattvas
Should undertake are limitless.
I must acquaint my mind with them,
And practice til the time arrives,
As it surely will, when I can
Put them in my own life.

།གཉིས་པ་ནི་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ལས། སྦྱིན་སོགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་དག་གི་དབྱེ་བ་ཚད་མེད་པར་ནི་གསུངས་པ་ལས་མཐའ་དག་བསྒྲུབ་མ་ནུས་ན། དང་པོ་ཁོ་ནར་རང་གི་སེམས་སྦྱང་བའི་སྤྱོད་པ་སྔར་བཤད་པ་ནི་ངེས་པར་སྤྱོད་པ་མཐའ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་ནུས་པ་དེ་སྲིད་སྤྱད་པར་བྱའོ།

Here is the second point from above. The various scriptures, and the commentaries which explain their true intent, *describe different types of activities to be undertaken by bodhisattvas,* activities which are *unlimited.* I would never be able to accomplish each and every one of these at present. Therefore from the very beginning *I must,* as mentioned above, *acquaint my* own *mind with these* activities, and *practice until the time arrives, as it must, when I can put in my own life* each and every one of *these* ways of living.

These notes were taken by a student in class, and should be used for reference only. Please check them against the audio for accuracy of content.

CLASS NOTES
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I
Class One: The Author, and Structure of the Text

The reason you're in this class is because you're going to die. Getting old and dying has a cause. The purpose of the class is to study the forces which cause your world, and the causes which give you things and also will take it all away (including your life and identity). The point of class is to study and change those forces, so that life isn't endlessly about change, loss and suffering. *The Guide to the Bodhisattva's Way of Life* is a handbook on how to affect those forces so that you don't have to suffer and die. The point of Buddhism is to learn how not to suffer—to live in paradise forever. This is the guidebook on how to do that.

The Root Text and Author:

JANG-CHUB SEMPAY CHUPA LA JUKPA ***Guide to the Bodhisattva's Way of Life,***
Buddhahood warrior way of life entering the main text for the course
Bodhisattva - *charya* - *avatara* (skt.) into

CHUN JUK The short name for the text.
learning how to act

GYALSE SHIWA HLA skt: ***Shantideva*** (c. 700 A.D.) **The author of the *Guide***
Bodhisattva peace angel
Shanti deva

The Commentary:

GYALTSAB JE DARMA RINCHEN (1364-1432) is his monk's name. He
throne holder of Je (Tsongkapa) was Je Tsongkapa's student, who wrote the commentary:

GYALSE JUK-NGOK ***Entry Point for Children of the Victorious Buddhas***
child of Buddhas entry point

DUSHE SUMBAWA (skt: *Bhusuku*) "Mister Three Thoughts." This was Master Shantideva's nickname in the monastery
on your mind only 3 things

Outline of the 10 Chapters:

1. **JANG-CHUB KYI SEM KYI PEN YUN** **Benefits of the Wish for Enlightenment**. Getting you excited about being a bodhisattva and having bodhichitta, which means to be a spiritual warrior and to fight against the mental afflictions in your own mind, the true battleground.

2. **DIKPA SHAKPA** **Purifying Bad Deeds**. The process by which you set your mind up to become a bodhisattva; you clean your mind and its negative energies in preparation to becoming a bodhisattva.

3. **JANG-CHUB KYI SEM SUNGWA** — **Acquiring the Wish for Enlightenment**. Includes a) developing the state of mind of a bodhisattva, and b) the ceremony to commit yourself to becoming a bodhisattva. It covers many techniques for collecting good energy. You learn to draw in the spiritual energy of the universe, after first getting rid of negative energy through the methods described in chapter two; you clean out your mind and then build up positive energy so that you have the basis to acquire bodhichitta.

4. **BAK-YU TENPA** — **Learning to Be Careful**. Once you learn how to think and act like a bodhisattva, you must take good care of that new frail ability, like a newborn baby.

5. **SHE-SHIN SUNGWA** — **Guarding Awareness (and recollection)**. Setting the watchman which alerts you when you're about to misbehave, and keeps you focused on what you're supposed to be thinking about.

6. **SUPA TENPA** — **The Chapter on Not Getting Angry**. The art of not getting angry when circumstances warrant becoming angry.

7. **TSUNDRU TENPA** — **Joyous Effort**. Having a good time doing good things; being excited or enthusiastic about doing good.

8. **SAMTEN TENPA** — **The Chapter on Meditation**. Meditation is the platform from which you can see emptiness directly.

9. **SHERAB KYI LEU** — **The Chapter on Wisdom**.

10. **NGOWAY LEU** — **The Chapter on Dedication**. Taking a good thing you've done, trying to see the long-term effects of that deed, and dedicating it towards a particular goodness. Seeing the outcome of what you did.

<u>The Six Perfections</u>— A bodhisattva's activities, and how they correspond to the chapters:

1. Giving	Chapter 10	4. Joyous Effort	Chapter 7
2. Morality	Chapter 5	5. Concentration	Chapter 8
3. Not Getting Angry	Chapter 6	6. Wisdom	Chapter 9

CLASS NOTES
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I
Class Two: Bodhichitta, the Five Paths

JANGCHUB	**SEM**	**KYE**	**Bodhichitta**
Enlightenment	mind	develop	

The Five Paths:

LAM NGA path five	**The Five Paths.** Five stages you progress through in order to become enlightened, five levels of spiritual development:
1. **TSOK LAM** accumulation path	**Path of Accumunation.** Real renunciation is reached on this path. It's very hard to reach.
2. **JOR LAM** preparation path	**Path of Preparation**. It's marked by four stages. You begin to understand more about emptiness with each stage, which leads to...
3. **TONG LAM** seeing path	**Path of Seeing**. You see emptiness directly in the first instant of the Path of Seeing, while in very deep meditation. It lasts 15-20 minutes the first time. The second part of the Path of Seeing is what you experience when you come out of the direct perception of emptiness. It leads to...
4. **GOM LAM** habituation path	**Path of Habituation**. You are getting used to what you saw during the path of seeing. You're applying what you saw at the path of seeing to your everyday life. It leads to...
5. **MI LOB LAM** no more study path	**Path of No More Learning**. If you have bodhichitta at this level, you reach total Buddhahood; if not, you reach nirvana. This path is the final result, the ultimate goal.

Maitreya's Definition of the Wish:

SEMKYE PA NI	**SHENDUN CHIR**	**YANGDAK DZOKPAY JANGCHUB**	**DU**
wish for enlightenment bodhichitta	for sake of all beings	total enlightenment	want to reach

"Bodhichitta, the Wish for enlightenment, is the desire to reach total enlightenment for the benefit of all beings."

Bodhichitta Felt after Seeing Emptiness:

You feel a very special instance of bodhichitta just after seeing emptiness directly; this is very different from the general bodhichitta. It relates to two types of wisdom:

1. **NYAMSHAK** extremely deep meditation	**YESHE** wisdom	The wisdom attained in extremely deep meditation, the direct perception of emptiness.
2. **JE TOB** subsequent	**YESHE** wisdom	The wisdom you attain just after the direct perception of emptiness.

If you're on the Mahayana track, then you have an extraordinary, almost orgasmic thought to help every living being, as though a flood light is emanating out of your chest. All your relationships, all your money, everything is for others. It's great to be released from the attitude of taking care of yourself alone. One minute of this feeling is worth everything. You overcome selfishness. You must meditate 1-2 hours every day to reach this state.

Two Kinds of Bodhichitta:

(This description of the two kinds of bodhichitta specifically relates to seeing emptiness, not to general bodhichitta without seeing emptiness.)

1. **MUN SEM** — **The wish for enlightenment in the form of a prayer**. The emotion that you will devote all of your future lives to helping others. It's like planning and wanting to do it, having this ideal.

2. **JUK SEM** — **The wish for enlightenment in the form of action**. All throughout every day you constantly look around to see how you can help others. It's not a conscious thought, but an undercurrent which leads you to always be looking for opportunities to help others. Committing yourself to bodhisattva vows and doing the six perfections.

CLASS NOTES
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I
Class Three: Preliminaries to Gaining Bodhichitta

Three Preliminaries:

GEL	**KYEN**		**TUN**	**KYEN**
hindering	condition		conducive	condition

There are things which block you from reaching a state where you care about others as much as yourself, and there are things which are conducive which you must gather and arrange. The blocks are inner spiritual obstacles, which you are not even aware of, that prevent you from reaching your spiritual goals.

After you have aspiring bodhichitta and engaging bodhichitta you must remove the obstacles to achieving *real* bodhichitta. You do that by removing negative imprints (karma). **Before you can purify negative karma, you must clear the obstacles to successfully purifying negative karma.**

DIKPA	**SHAKPA**	**Purification**.
bad deeds	split yourself open	

Three Preliminaries to Purifying Karma:

1. Doing prostrations
2. Taking refuge
3. Making offerings.

You must do these to collect the positive energy needed to be able to purify karmic imprints. You can't purify karma without doing these. **If you do not purify karma, you will never be able to develop real bodhichitta.**

1. **CHAK**	**TSELWA**	**Prostrations**.
hand	to look for something	

When you prostrate the idea is that you think, "I'm in the presence of the Dharmakaya, and I must get down on the ground." You think, "I believe the Dharmakaya is present, and the Buddha exists, and I acknowledge it." That's the point of prostrating; if you don't think that, then there is no point in prostrating. It's a chance to do something that is purely a sacred act, not commercial, admirable to others, etc.

The objects of our prostrations (also of taking refuge and making offerings):

KOYN CHOK SUM very rare highest three	**The Three Jewels:**
A. **SANGYE KONCHOK** Buddha Jewel	Pictures representing the Buddha are the "nominal" (so called) Buddha Jewel. They are not the main Buddha Jewel. The main Buddha Jewel is the Dharmakaya, the emptiness of the Buddha. (The Buddha Jewel is different than the Buddha.)
B. **CHU KONCHOK** Dharma Jewel	The books and teachings are the nominal Dharma Jewel. The real Dharma Jewel is seeing emptiness directly, the five Paths which lead to the direct perception of emptiness, and the cessations which result from seeing emptiness. So we bow down to the direct perception of emptiness and its resulting cessations. (The Dharma Jewel is different than the Dharma.)
C. **GENDUN KONCHOK** Sangha Jewel	The nominal Sangha Jewel is ordained monks and nuns. The real Sangha Jewel is everyone who has perceived emptiness directly.

2. **KYAM DRO** — **Taking Refuge**. You take refuge in the Three Jewels. Taking refuge is what makes you a Buddhist. You take refuge for protection from suffering and death. **** ***Buddhism offers almost no protection until you understand emptiness well. Emptiness <u>is</u> the protection.*** ****

3. **CHUPA** — **Making Offerings**. You should offer things that are significant to you, and without any ulterior motives of personal gain. It's a statement that you believe there are beings beyond this world. Those beings derive no benefit from your offering. They experience everything as bliss all the time; your offerings give them nothing unique—offerings are not for their benefit, but for your own. You are preparing for purification—you must change yourself, your mind, and its predispositions. Offering creates positive energy for that.

Three Kinds of Offerings:

1. **DAKPU MASUNG WAY DZE**	Offering things that no one owns: mountains, the sky, etc.
2. **RANG GI LU ULWA** your own body offer	Offering your own body: putting yourself at the service of the Three Jewels; spending your life doing service.

3. **LU TRULWAY CHUPA**
   with emanate offer
   mind

   Offerings you send out with your own mind: Fantasize beautiful things in your mind and and offer them. Really get into it and enjoy it. It changes your thoughts and behavior. Master Shantideva mentions twelve such offerings.

If you go for refuge, prostrate, or make offerings without thinking about the emptiness of the Buddha, the direct perception of emptiness, and those who have seen emptiness, you're not doing it properly and it won't prepare you to purify negative karma. You won't be able to purify negative imprints and gain bodhichitta.

CLASS NOTES
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I
Class Four: How to Purify Negativity

<u>Removing Obstacles to Getting Bodhichitta</u>:

Preparing and setting things up properly is critical for succeeding in any undertaking. If all the causes and conditions are established, the result must happen—you can't stop it. Acquiring bodhichitta is very difficult, and to get it all of the preliminaries must be in place. If you establish the causes and conditions it must, and will, arise in your mind. Prostrating, going for refuge and making offerings are a warm-up to prepare you to purify your mind of bad deeds. Purification is necessary to develop bodhichitta, and if you don't do these, purification won't work.

To become enlightened you must stop collecting negative karma (doing non-virtue), eliminate all old bad karma, and collect only good karma. Purification is the practice of wiping out old negative mental imprints (karma).

<u>Purifying Negative Mental Imprints</u>:

TOB SHI
forces four

<u>Four Forces</u>. If you have these four elements, you can wipe out the negative imprints (karma) in your mind, or reduce their effect so those that would lead to a hell rebirth ripen as merely a headache, for example. *All four forces must be present for this to work.*

CHU SHI TENPAY DO
practice 4 which teaches sutra

Sutra which Teaches the Four Practices. Lord Buddha taught the four forces. This is the name of the sutra which Gyaltsab Je refers to in his teaching of the four forces.

<u>The Four Forces</u>:

1. **NAMPAR SUN JINPAY TOB**
rip out, destroy force

<u>Destruction Force</u>: **Regret**. The "intelligent regret of an educated Buddhist." This is the one that badly damages the imprint—regret is behind the destruction. This is the regret of a person who understands how karma is planted in the mind, and how once you have commited a bad deed you have just set yourself up to suffer in the future. This intelligent regret is very different from feeling guilty.

2. **TEN GYI TOB**
foundation of force

<u>Foundation Force</u>: **Refuge and Bodhichitta**, the foundation which you use to get back up after falling. You need some solid ground to stand upon. By remembering refuge (emptiness) and bodhichitta (the wish to help others) you re-establish that correct motivation as your foundation, as the ground and basis of your behavior.

3. **NYENPO KUNTU CHUPAY TOB** (antidote / activity / force) — <u>Antidote Force</u>. Undertaking an activity to make up for what you did.

<u>Six Antidote Activities</u>:

1. **DODE SAMBO LA TENPA** (sutras / profound / study) — **Study the scriptures that teach emptiness**. You must have in mind that you are studying for the purpose of purifying a specific misdeed. Even just fifteen minutes of study is okay.

2. **TONGPA NYI GOMPA** (emptiness / of meditating) — **Meditate on emptiness**. This is the most powerful antidote.

3. **DEPA LA TENPA** (repeat / practice) — **Recite secret mantras**. In order for a mantra to work, it must have been composed by a very holy being, and the person who is reciting it must have a good heart, and pure motivation. If both of these elements are present, mantras can be incredibly powerful. To use a mantra for purification, think of the bad deed, and wish to purify it as you recite the mantra.

4. **KU SUK LA TENPA** (holy body / practice) — **Practice of the holy bodies**. Making altars, statues, paintings, stupas, and so on of the images and forms of holy beings.

5. **CHUPA LA TENPA** (offering / practice) — **Practice giving offerings**.

6. **TSEN LA TENPA** (name / practice) — **Practice the names**. Learning and reciting the names of holy beings, with devotion.

4. **NYEPA LE LARN DOKPAY TOB** (bad deed / turn away from / force) — <u>Restraint Force</u>. The resolution not to do the deed again. This is the one which makes the four forces work. Resolve not to do the bad deed for a realistic amount of time, so that you will not also be telling a lie by saying that you will never do it again when you will slip, or forget and do it again. Promise that, "I won't have that negative thought for the next hour," or "I won't do that deed at all in the next month."

We collect vast amounts of karma (mostly non-virtuous) each day. Doing purification once in a while will <u>not</u> be significant enought to destroy vast accumulations of negative karma. You <u>must</u> do karmic purification consistently and frequently, or it will never keep pace with and overcome your negativities. You should do the Four Forces every day, and you don't have to be in meditation to do it. Every time Master Atisha had a bad thought, he would stop immediately to purify it.

CLASS NOTES
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I
Class Five: Collecting Goodness and Removing Obstacles

<u>The Antidote to Negative Karma</u>:

NYENPO KUNTU CHUPAY TOB	**The antidote force** for purifying negative karma. Understanding emptiness is the ultimate antidote.

Two thoughts can't co-exist in one mind at the same time. When you have an understanding of emptiness in your mind, other afflicted reactions/thoughts can't be there at the same time. This is why emptiness is the ultimate antidote to negative afflictions and karma. This antidote is applied to:

<u>The Three Poisons</u>:

DUK SUM poison three	**The Three Poisons**, the main disease in our minds which causes afflictions. These poisons are in our mind all the time, circulating constantly like poison in your blood. They hurt you, and are always with you. If could you get rid of them, you would feel much better. The three poisons are: liking things ignorantly, disliking things ignorantly, and ignorance itself.

<u>The technical definition of liking things ignorantly</u> (aka, desire, attachment):

SAK CHE	**KYI**	**NGUPO**	**LA YI-ONG**	**DU NGANG NE**
impure	of	thing	attractive	appears to be

RANG TOB KYI	**MI DREL WAR**	**DUPAY**	**SEM-JUNG**	**SEMPA**
independently	doesn't want to lose	wants	mental function	thought

A mental function (thought) that doesn't want to lose something which is actually impure, but which appears as attractive.

Liking something ignorantly means to like something which is impure, and will later change into suffering—being attracted to things in a way which can't bring you ultimate satisfaction or happiness. The karma behind the object you're attracted to will wear out and you will lose it.

Ignorant desire misapprehends or mistakes its object; it sees the object and misunderstands it. When you see the object as anything other than your own projection forced upon you by your past karma, you are misperceiving the object. When you misperceive the object, then you can have mental afflictions toward it-"stupid" desire, or "stupid" disliking. When you perceive the object correctly—as an empty object which you're perceiving a certain way because of your past karma—you can't have stupid desire or disliking toward it. "Stupid" implies you would do something non-virtuous to get it.

Four Steps for Collecting Negative Karma.

1. You misunderstand the object; you think it exists independent of your own projections
2. You want the object
3. You are willing to do something unethical to get it
4. You collect bad karma

If step number one isn't present, you can't collect bad karma. If you understand that good objects only come from doing good, you won't commit non-virtue to get good objects. "Stupid" liking and disliking is based upon being willing to do non-virtue because of ignorance about the nature of where good things come from.

Non-stupid liking or disliking is to have wisdom, to understanding the emptiness of an object while you are experiencing it. For example, wanting good things while understanding that you must do virtue to experience empty objects as enjoyable; or disliking unpleasant things and thinking that you must avoid non-virtue to avoid experiencing empty objects as unpleasant things.

Intelligent liking is enjoying something while understanding it's emptiness, while understanding that the experience is forced upon you as a result of virtue done in the past, which you must experience as a good result. Revel and rejoice in your past virtue!

Three Reasons to Use the Four Forces to Purify Negative Karma:

1. **LENDRE KYI NAMYE LA MIKEPA**
   actions/consequences all details don't understand

We don't understand what's right and wrong very well. Therefore we must purify the bad deeds we do, even through we may not be aware that we did anything non-virtuous.

2. **CHANGSE SHE-KYANG DOR LEN TSUL SHIN DU MI JEPA**
   a bit may understand, but take up/give up in the proper way don't do

Even if we understand karma a little, we can't control ourselves to do the right thing: we can't apply what we do know very well; we are unable to do what benefits us and avoid what hurts us. We are constantly collecting bad karma at a vast rate. Purification must be well applied, serious, and consistent to overcome our non-virtues. If you do this, the purification overcomes the bad deeds and things will improve in your life in a noticeable way. *Wimpy purification won't have much noticeable effect*. As you purify old bad karmas they ripen as small sufferings and things will seem worse to you. After the old collection of bad karma is used up in this way your life will begin to improve, unless you generate more non-virtue than you purify.

3. **JANG SEM KYEWAY GEK - JONG**
   bodhichitta able to develop obstacle remove it

Purification clears away the obstacles to reaching the state of mind where you can love others as much as you love yourself.

After you have cleared away the obstacles (negativities in your mind) to getting bodhichitta by doing the Four Forces, you must collect some positive energy—conducive conditions—which help bodhichitta to grow.

Five Practices for Collecting Positive Energy Needed to Gain Bodhichitta:

1. **YI RANG** — **Rejoicing**. Be happy about the good things that you and others do. Feel joy about them.

   Three Levels of Rejoicing:
   1. Being happy about anything good you're doing to get to a higher realm is called first-level rejoicing. This mostly involves avoiding the ten non-virtues.
   2. Being happy about you or another doing good things to get to nirvana. This mainly involves doing things to permanently remove your mental afflictions, and most specifically involves seeing emptiness.
   3. Being happy about things done by yourself or others to become fully enlightened.

2. **KULWA** — **Asking holy beings to teach dharma**. Buddhist teachers normally won't teach you unless you ask (three times is traditional), and you must ask in the right way. Asking in the right way means primarily to demonstrate that you're applying what they've already taught you, and are making others happier rather than the opposite.

3. **SOLNDEB** — **Requesting your teachers to stay**, not to pass on to nirvana, not to pass away. The act of asking them to remain creates the karma for them to continue appearing to you. If your karma wears out, your teacher will leave you.

4. **NGOWA** — **Dedication**. Putting your good virtue in the bank to be saved and used for enlightenment, rather than cashing it in on temporary pleasures. If you don't dedicate your virtues, they can be destroyed by non-virtue.

   Four kinds of Dedication:
   1. General dedication: "May all beings become enlightened by this deed."
   2. Dedicating virtue to help sick people.
   3. Dedicating virtue to help hungry and thirsty people.
   4. Dedicating virtue so that all beings can get anything they want.

5. **TONG SEM** — **Generosity, Surrender**. Total willingness to give up everything you have for other people—your body, anything you own, and all your goodness (good karma). This isn't the perfection of giving, but a warm up for it.

If you don't practice all five of these strongly and sincerely, you won't get bodhichitta.

CLASS NOTES
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I
Class Six: Taking Joy

We have thus far described three steps that must be taken to successfully develop bodhichitta:

1. Doing the three preliminaries prior to purifying negative mental imprints.
2. Purifying the negative mental imprints which are obstacles to gaining bodhichitta with the four forces.
3. Collecting the positive energy needed to gain bodhichitta through the five practices.

The next step is to take bodhisattva vows for aspiring and engaging bodhichitta. After that there is another step, which is tonight's subject. Traditionally, there are two bodhichitta ceremonies. The second ceremony was to commit yourself to engaging bodhichitta; the first ceremony was to vow to try to get bodhichitta "in the form of a prayer." This initial ceremony includes:

1. Purifying obstacles
2. Collecting positive energy
3. The ceremony to get the wish
4. Taking joy, after the ceremony occurs:

<u>Taking Joy</u>:

GAWA	GOMPA
joy	meditating on

Taking Joy. Being totally happy that you took the bodhisattva vows. Having joy and dwelling on the emotion of joy. Being very happy that you took the ceremony and the pledge. This is a very important step after you have taken the ceremony; it cements it into your mind and sets the stage for your bodhichitta to increase and flourish after the ceremony. **You must sit down and feel happy after the ceremony. This is very important.**

Being happy after the ceremony has two parts: being happy for yourself, and making others happy.

<u>**Being happy for yourself:**</u> Think about how bodhichitta is going to accomplish your own goals. This has three parts:

1. **SENG TUPA** — **Uplift your heart**. Be happy and pumped up that you made a commitment to help all others for the rest of your life. Just making the commitment is a great thing, even if you keep it weakly.

DENGDU	DAKTSE	DREBU YU;	MIYI	SIPA	LEKPAR TOB
from this moment	my life	fruitful	human	rebirth	well achieved

DERING	SANGYE	RIKSU	KYE;	SANGYE	SESU	DAK	GYUR TO
today	Buddhas	their family	born into	Buddhas	royal child	I	have become

From this moment on, my life has become fruitful;
I have truly achieved a human rebirth, been born again;
Today I've been born into the Buddha's family;
Now I have become a child of the Buddhas.

2. Now that you have this commitment, you should wish to keep it, and to keep it nicely.

3. Think about the rarity of what you have just done. You are one in a million. Of all those in existence, almost no one has bodhichitta. You have determined to make every act be for others' benefit, to devote everything, to give up your whole life to try to reach enlightenment to help all beings be happy. This is the incredible rarity of getting the bodhichitta commitment.

<u>Being happy about how you can help others by having bodhichitta</u>:
Think about how you will be able to destroy all of the sufferings of others by having bodhichitta. You now have some ammunition to destroy others' sufferings.

<u>Five ways you can liberate others from suffering by having bodhichitta</u>:

1. **DROWAY CHIDAK JOMPA**
   beings lord of death destroy

   Destroy the lord of death for other beings. The lord of death is inside you. It is the condition which you are born with, your impending death. If you develop real compassion, you will be able to stop other people's death, as well as your own. Only by developing compassion can you become fully enlightened and stop your own death, and then you can teach others to do the same.

2. **ULWA JOMPA**
   poverty destroy

   Destroy material and spiritual poverty. If you get real bodhichitta or take the wish, you are taking the first step toward being able to remove the poverty of others. You get to that state yourself (being freed of poverty) and teach others how to do it.

3. **NE JOMPA**
   illness destroy

   Destroy the mental afflictions and physical illness of others (using the same process as above.)

4. **CHIR DUK-NGEL JOMPA**
   in general suffering destroy

   Destroy the suffering of others in general—every kind of suffering in all the realms.

5. **KYEPAR NGENSON GYI DUK-NGEL JOMPA**
   particularly 3 lower realms of suffering destroy

   Destroy the suffering of the three lower realms (hells, craving spirits and animals) in particular.

You eliminate the sufferings of beings, and you also eliminate the two causes of those sufferings:

<u>Two Causes of All Sufferings</u>:

1. **NYUN** mental affliction	**DRIP** obstacle	**Mental affliction obstacles** are obstacles which primarily prevent you from reaching nirvana, and secondarily prevent you from reaching full enlightenment. There are certain states in your mind which are preventing you from reaching nirvana. These obstacles are: mental afflictions themselves, and the tendency to see things as self-existent. Once you remove these obstacles you have reached nirvana. You must see emptiness directly to do this.
2. **SHE** knowledge	**DRIP** obstacle	**Obstacles to total knowledge** (omniscience). When you remove these, you become an enlightened being. You destroy the subtlest seed for seeing self-existence.

After you have removed your mental affliction obstacles (which occurs on the eighth bodhisattva level), you must remove the obstacles to your omniscience (on bodhisattva levels nine and ten you are working mainly to gain omniscience) and destroy your subtle imprints to see things as self-existent.

Obstacles to knowledge and mental afflictions obstacles cause all sickness, suffering, and death. By stopping them, you stop the cause of suffering.

Be happy that you have committed yourself to ultimate compassion. Ultimate compassion involves finding out what really makes people get sick and die, and then stops those things. **Take joy that you will be able to identify what it is in people's hearts that makes them get sick and die, and that you'll learn to stop these things.**

CLASS NOTES
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I
Class Seven: Mental Afflictions and Wrong World Views

NYON MONG — **Mental afflictions, bad thoughts, thoughts which harass you**; *skt., klesha* from *"klish,"* to bother, bug, disturb, distress, harass you

SEM-GYU	**MASHIWAR**	**JEPAY**	**SEM-JUNG**
mind stream	no peace	makes	thought

The definition of a mental affliction is, "A thought which ruins your peace of mind." Reaching nirvana is to remove all of your mental afflictions forever.

Mental afflictions hurt you because they make you unhappy. They ruin your day. Their function is to ruin your day. There is no unhappy state of mind which is virtuous, other than regret. Any unhappy state of mind is a non-virtue.

The Top Six Mental Afflictions:

1. **DU CHAK** — **Liking things ignorantly** (elsewhere called desire or attachment.) For this to be a mental affliction and therefore a non-virtue, you must like a thing which you see as self-existent in your mind. You like something self-existently and don't want to lose it. To be a mental affliction you must misunderstand the object; this implies that you would do a non-virtue to get or keep the things you like.

2. **KONG TRO** — **Disliking things ignorantly** (elsewhere called anger or hatred.) It means seeing something in your mind as self-existent and being willing to do non-virtue to avoid it. For example, yelling back at someone to get them to stop yelling at you.

3. **NGA GYEL** — **Pride**, literally, "I, the king." Feeling like you're better than others, based upon real or imagined qualities. Self-confidence or pride which uplifts and motivates you is fine, and is similar to rejoicing in true goodness. But pride where you are very full of yourself and treat others badly, arrogantly, condescending, etc. is an affliction. Pride afflicts our mind. Pride also karmically leads to stupidity and dull mental faculties. You should focus on the impermanence of your good qualities.

4. **MA RIKPA** — **Ignorance**. Not clearly understanding things like the laws of karma (this does not refer to seeing things as self-existent).

5. **TE TSOM** — **Doubt**, lazy doubt. Not analyzing and evaluating things with your mind. You don't accept and fully pursue a teaching or practice because you're too lazy to find out about it, to investigate, and to pursue it actively. You don't feel like making the effort to clarify things because then you'll have to act.

6. **TAWA** **Wrong view**. There are five primary wrong world views which are big time mental afflictions:

Five Wrong World Views:

1. **JIKTA** **Perishable view**. This focuses upon something which will be destroyed. It focuses upon "me" or "my things", and think that these things are self-existent. "Me" means my body, self, arms, legs, etc. "Mine" means my house, clothes, etc. You do all your non-virtues because of this; it's the source of all the mental afflictions.

2. **TARTA** **Extreme view**. Holding that things are either non-existent, or that they never change. Having extreme views that things exist in the way that they appear to exist, or that nothing exists at all.

3. **LOKTA** **Wrong views**. Actively believing that there's no such thing as karma and future lives. Actively means having decided and firmly holding the conclusion.

4. **TAWA CHOK DZIN** (world views best believe) Having the attitude that **your wrong views are best**, that they are superior. Rejoicing in your own ignorance.

5. **TSULTRIM DANG TULSHUK CHOKDZIN GYI TAWA**
   morality and asceticism believe they're the best

   To believe that mistaken spiritual hardships and morality are the best; including spiritual practices like starving yourself, causing yourself pain, beating yourself and the like. It's no help spiritually to intentionally hurt yourself, to damage your body or mind.

Master Shantideva's Battle Cry:

These six primary mental afflictions are the scourge of humanity, and are your enemy. They are your mortal enemy and cause you great suffering. This enemy has ruined you for all time. Make war on this enemy and annihilate it. Recognize, seek, and destroy them, literally; don't tolerate them for even an instant in your mind. Cancer and aging are caused by the mental afflictions that created this suffering body. Stress, bad habits, every nasty thing in our lives come from them. So make war against them and don't stop until the job is completely finished. The main weapon is to understand the emptiness of the object, to know where it's coming from. Another tactic is to study karma and understand what mental afflictions will do to our future, and then to intelligently smash them. If you realize the severity of this problem, you will pay the price and do anything it takes. **Ultimately, understanding emptiness is the only way to stop mental afflictions.**

<u>20 Secondary Mental Afflictions</u>:

NYE NYUN — **Secondary Mental Afflictions**. These follow after and along with the six primary mental afflictions.

1. **TROWA** — **Anger**. It stems from ignorantly not liking things, and is a prelude to hurting someone. It's the first few minutes of anger.

2. **KUN DZIN** — **Retaining Anger** over a longer period of time, after the initial anger.

3. **TSIKPA** — **Irritation**. Starting to get annoyed; pre-anger which leads up to anger.

4. **NAM-TSE** — **Malice**. Being willing (deciding in your mind) to hurt someone either verbally or physically.

5. **TRAK DOK** — **Jealousy**. Because of your desire for gain or admiration, you're unwilling to let others have good things. This is a form of anger. Jealousy is common and very dangerous in dharma centers.

6. **GYU** — **Insincerity**, denial, falsity. You won't admit your faults or shortcomings, and so can't receive knowledge because you feel you know it all.

7. **YO-WA** — **Pretense**. Pretending you have qualities which you don't have so that others will honor you.

8. **NGO-TSA MEPA** — **Shamelessness**. Not having a conscience which keeps you from doing non-virtue when no one is looking.

9. **TREL ME** — **Inconsideration**. Not caring what anyone thinks or feels when you do something, not avoiding a bad deed which will cause other to lose faith.

10. **CHAP-PA** — **Hiding your faults**. The longer you hide a fault the more the karma grows.

11. **SER-NA** — **Stingy**, cheap, not generous, don't want to give anything.

12. **GYAK PA** — **Conceited**, puffed up, focusing on your own temporary good qualities (like being rich or beautiful) and being stuck up about them.

13. **MA DE PA** — **Lack of faith**. Feeling lazy and having a lack of admiration toward holy beings who deserve our devotion.

14. **LE LO** — **Laziness**. Spiritual laziness, a lack of joy in doing goodness. Lying around your home on the weekend instead of going out doing good deeds.

15. **BAK MEPA** — **Carelessness**. Not being careful with your spiritual life; being careless and thereby doing non-virtue.

16. **JE NGE** — **Forgetfulness**, losing focus. Not remembering your commitment to ethical behavior throughout your daily activities.

17. **SHE-SHIN MAYINPA** — **Losing watchfulness**, not being aware. Not watching yourself to catch your non-virtuous behavior. Losing the mental watchdog, your vigilance against non-virtues.

18. **MUKPA** — **Dullness** of body or mind, torpor, fogginess, like when you eat too much or don't sleep enough. This will lead to other mental afflictions.

19. **NAM-YENG** — **Distraction** towards a pleasant object; it comes from wanting things ignorantly.

20. **GUPA** — **Scattering**. Not being able to stay focused on one thing; distractedly going from one thing to another.

Where afflictions abide:

Is it possible to totally destroy the mental afflictions? The afflictions all come from ignorance—seeing things as self-existent—and they can be removed from our mind stream when we reach nirvana. Once we remove them from our mind, could they possibly hide out somewhere else, then re-infect the mind? There are three possible places where mental afflictions can reside: in your mind, in the outer objects we perceive, and in the senses doing the perceiving.

1. **SUK SOK YUL LA MI-NE** — **In the outer world**. If mental afflictions resided in the outer world, then everyone would be infected by them, including arhats (who have eliminated mental afflictions permanently). So afflictions can't be based in outer objects.

2. **MIK SOK WANGPO LA MI-NE** — **In our sense powers**. Anyone perceiving emptiness has their sense powers, but not a mental affliction, so the afflictions can't reside in the senses.

3. **BAR LA MI-NE** — **There's no place else for them to go**. If they're not in the outer world, or in your mind, or in the sense powers linking the mind and the outer world, then there's no place else for them to exist and they have been completely eliminated, with no basis to ever return and arise again. Once they are eliminated from your mind, they're gone forever.

<u>**The Six Perfections**</u>: These are the six general activities of a bodhisattva. If you do these things, your world will change.

PAROL	**TU**	**CHINPA**	skt., *param-ita*	**PAROL**	**TU**	**CHIN JE**
other side	to	went		other side	to	take you

"Went to the other side," to perfection. These six activities are called perfections because:

1. When you reach Buddhahood they can be done perfectly.
2. They will bring you to perfection, to Buddhahood.

1. **JINPA**	**Giving**. Material objects, dharma, or protection.
2. **TSULTRIM**	**An ethical way of life**. Keeping your vows, from avoiding the ten non-virtues up to tantric vows.
3. **SUPA**	**Not getting angry** when the time is ripe.
4. **TSUN DRU**	**Joyful effort**. Enjoying doing good things.
5. **SAMTEN**	**Meditation, concentration**.
6. **SHERAB**	**Wisdom**. Understanding emptiness.

These are the activities which can give you the karmic energy to become enlightened in this life. You must spend your life doing these things. "Perfection" means that you have perfected the state of mind which wants to do, and does these things. You want to give everything you have to help others, for example. Perfecting giving doesn't mean that everyone has everything they want. It means that you are willing to give because you enjoy giving, regardless of the outcome; regardless of whether or not anything seems to improve from what you gave. You have perfected your *attitude* of giving.

CLASS NOTES
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I
Class Nine: Recollection, Watchfulness, and Freezing

DRENPA recollection	**SHESHIN** watchfulness	**Recollection and Watchfulness**. You must have these two states of mind in order to think and act like a bodhisattva.

Recollection:

Recollection is holding a virtuous object in your mind and not losing it. This refers to recollecting several specific things. Recollect your ultimate goal to become fully enlightened, recollect your virtuous practice for the day, and recollect the three close recollections:

The three close recollections:

1. **First Close Recollections: Buddha Jewel**. Walk around thinking, "I'm going for the ultimate goal, and I want to have omniscience, a body in paradise, and the ability to emanate countless bodies everywhere to help all beings." Also remember the Buddha's emptiness and your emptiness; this emptiness functions to allow you to become a Buddha. *This last point is the essence of the Buddha jewel, and is very important.*

2. **Second Close Recollection: Dharma Jewel**. The most important aspect of it is the direct perception of emptiness. As you walk down the street recollect the quality of seeing emptiness directly.

3. **Third Close Recollection: Sangha Jewel**. Those beings who have seen emptiness directly. As you walk around, think of those who have seen emptiness.

   So, as you walk down the street, recollect your final ultimate goal (enlightenment), recollect the emptiness of a Buddha, the direct perception of emptiness, and those people who have seen emptiness directly. **This is the ultimate recollection, thinking about various aspects of emptiness.**

There is also another kind of recollection. With this kind of recollection you choose your virtuous activity for the day (for example, giving), and you keep it in the back of our mind and recollect it all day long. You should pick one thing and keep it in your mind as a practice until you get good at it.

Watchfulness:

Watchfulness is the mental alarm. When you lose your recollection of giving or emptiness, etc., the watchfulness in the back of your mind sounds the alarm that you've lost the object of recollection and concentration. Watchfulness watches your thoughts, speech, and actions.

Master Shantideva states that if there is too much sensory stimulation, it's not possible to keep your recollection and watchfulness. There are methods to keep your mindfulness and to help tune out distraction and regulate your sense stimulation. One practice is dropping your eyes:

- keep your eyes down, look at the ground.
- look up to refresh your mind if you get bored, don't get distracted.
- if you meet someone you know, look at them and greet them normally, don't be weird or unfriendly, then go on your way.
- when you look up to refresh yourself, check for cars, telephone poles, etc. and be careful not to physically endanger yourself by looking down.

<u>The Order of the Six Perfections</u>:

As you go through the six perfections each perfection is more serious and important than the prior one. Wisdom is the highest perfection and giving is the lowest. The bodhisattva levels (bhumis) are ordered according to the increasing sophistication of the six perfections. Level two is more important and difficult than level one. On the first bodhisattva level you have already seen emptiness directly with bodhichitta in your heart. Even though you have all six perfections on the first bodhisattva level, you are concentrating on perfecting giving. You get very, very powerful at the practice of giving. On the second level you are still practicing all six perfections, but you get really good at living an ethical way of life.

When you are practicing the six perfections, concentrate on number one (giving) and get good at it. Then focus sequentially on getting good at numbers two, three, etc. Generally accomplish the perfections one at a time in the proper order. First get good at number one, then focus on number two, then focus on number three, etc.

The reason that one perfection leads to the next is as follows: when giving, not being concerned with possessions, and not being attached to things are important attitudes to have. These attitudes leads naturally to an ethical way of life—if you're not too attached to material objects and worried about keeping them, then it's much easier to keep your morality. You're not going to harm others, lie, etc. for those objects. An ethical way of life includes restraining yourself from negative actions, which leads naturally to the next perfection of not getting angry. Learning to restrain yourself, and to fight and struggle with your negativity is hard, and sets the stage to be happy when you do good things (perfection number four). If you have joyous effort, you will be doing good things non-stop day and night. You will focus on doing only that. The activity of concentrating your life single-pointedly on one thing leads naturally to concentrating during meditation. You must be in deep meditation to see emptiness directly, which is the ultimate form of perfection number six.

Situations in which you should "freeze":

SHING SHINDU MEPA wood like stay	**Stay like a piece of wood**, freeze. This is mindfulness. When you catch yourself in a misdeed, just stop mid-stream. Basically, when any primary or secondary mental affliction arises, catch yourself and stop it. Master Shantideva gives some examples of situations in which bad habits and bad deeds are likely to occur:

1. **CHAKPA** — **Liking something ignorantly**. Ignorantly means you misunderstand its nature, and wanting it would make you do something unethical to get it.

2. **TROWA** — **Disliking things ignorantly**. Disliking something to the point you would do something non-virtuous to avoid it.

3. **NGA GYEL** — **Pride**, literally, "I king"

4. **GYAKPA** — **Conceit**, when you feel superior to others.

5. **TSANG DRUWA** — **Criticizing**, when you want to publicize others' faults or mistakes.

6. **YO-GYU** — **Deceiving others**, when you want to put on a facade or hide your bad qualities.

7. **DAK-TU** — **Praising yourself**.

8. **SHEN MU** — **Putting down others**.

9. **SHEWA** — **Scolding**, yelling at someone.

CLASS NOTES
Course X: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part I
Class Ten: The Perfections of Giving and Ethical Living

The six perfections are activities to undertake once you've decided to become enlightened for the sake of all beings. This class covers the first two perfections: giving and living an ethical life.

The Perfection of Giving:

I. **JIMPAY PARCHIN** (giving perfection) — **The Perfection of Giving**. There are three categories of giving:

1. **SANG SING GI JINPA** (material things of giving) — **Giving material things** like food, clothes, shelter, etc.

2. **MIN JIKPA JINPA** (not fearing giving) — **Giving protection from fear**. Protecting others from harm, thieves, muggers, etc.

3. **CHU KYI JINPA** (dharma of giving) — **Giving the Dharma**. This is the highest form of giving. It's trying to lead people to having realizations in their hearts.

Things that make a karmic result more powerful: (giving is the example used)

1. **GYUN DU JAWA** (in a stream giving) — **Doing it in a stream**. Give over and over again, continually.

2. **DUNPA DRAKPO** (motivation fierce) — **Doing it with very strong feelings**, like intense caring, compassion, etc. Have a strong intention to lead someone to enlightenment when you give them something.

3. **MI TUN CHOK** — **Doing it as an antidote for the three poisons in your mind**. For example, give away stuff toward which you feel attachment, or give praise to someone you're jealous of.

4. **YUNTEN GYI SHING** (good quality of powerful object) — **Give to a powerful object**. Your Lama and the Three Jewels are examples of powerful karmic objects.

5. **PEN DOKPAY SHING** (helper to do special object) — **Give to people who have helped you greatly**, such as your parents who gave you a human body and mind with which you can reach ultimate paradise. Acknowledge this benefit.

6. **DUNGEL CHEN GYI SHING** (suffering someone of powerful object) — **Give to someone who is suffering**, in trouble, tired, stressed, someone who badly needs your help. Anyone in real, dire need is a powerful karmic object.

Prioritizing the Perfections:

JAWA NYI DOM (action two converge)

When there are two options, which one do you choose? Should you give to person number one or person number two? You need to prioritize your choices. You must do the higher perfection rather than the lower one when you can only do one or the other. For example, you should meditate rather than give, in a situation where both activities can't be done. The higher perfections ultimately are of greater benefit to us and to others.

Also, when practicing a single perfection, focus it toward a higher object rather than a less powerful karmic object. For example, give to the Three Jewels rather than to a person who doesn't need your gift and is not karmically powerful, if the choice must be made. **Prioritize to do the highest perfection to the most powerful karmic object to get to enlightenment the fastest.**

The Perfection of Living an Ethical Way of Life:

TSULTRIM GYI PARCHIN (morality of perfection)

The Perfection of Living an Ethical Way of Life.

There are three kinds of ethical behavior:

1. Keeping your vows.
2. Undertaking behavior which collects good energy.
3. Behavior aimed at liberating yourself and other beings. Master Shantideva concentrates on this third type of ethical behavior, which itself has three parts:

   1. **SHENDUN HLURLANG** (for others' benefit go for it)

      Totally go for it, do everything you possibly can to serve others.

   2. **SHEN DUWAY LAPPA** (others gather train)

      Attract and entice others to practice Dharma. Make it affordable and easy to access. Don't proselytize or preach, but if they're somewhat interested lure them sweetly with either material things or through offering the dharma in a way that will attract them:

How to attract people to Dharma:

A. Use material things:

a. **SEGU JIN MIJIN** (food, clothes give not give)

Share your resources (food, clothes) appropriately. If it will help to attract them, give things away, but don't break any of your vows to do so.

b. **LU LA MI NU** body to don't hurt	**Don't hurt your body**. Take care of your health and basic comforts, and your family's basic needs. Don't prematurely hurt yourself for minor goals before you're able.
c. **LU JIN DUGU** body giving time, purpose	**When the time comes and you're ready, give up your body and your life**. "Ready" means that you would have no regrets in the intermediate state after death.

B. Attracting others to Dharma by how you give the Dharma:

a. **NYENPOY KUNCHU** the student the behavior	**If the student doesn't behave well** (with respect for the teacher and the Dharma) then don't teach them.
b. **NU KYI SAMPA** vessel of level	**The level the student is on**. Judge their level and teach at their level, not above or below it.
c. **GYACHEN MULA MEN MIJAR** vast capacity, attracted to, lower teachings, don't put	**If you find a student with great potential, don't teach them lower paths**. Teach them the highest possible level.

3. **SEM JESU DZINPA** mind keep others' faith	**Keep others' faith**. Behave in a way that sets a good example for others and inspires their faith and admiration for Dharma. Represent bodhisattvahood well.

Three kinds of behavior to attract people:

A. **MA DEPA PANG** losing faith prevent	**Prevent others from losing faith**. Your activities as a bodhisattva should prevent other people from losing their faith in Buddhism because of the way you're acting.
B. **LAM TUN PA** the path showing	**Have good manners** when you give directions and interact with others. Have a generally pleasing manner; be polite and sensitive to others' needs. Be considerate and thoughtful.
C. **NYELWAY KUNCHU** going to sleep proper behavior	**Go to sleep properly**, in a nice way. Lie on your right side as you fall asleep. Think of some very virtuous object as you fall asleep. Think that you're going to sleep in order to wake up rested, so that you can do great virtue.

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

COURSE X
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part I

Answer Key, Class One

1) Name the root text we will be using in our study of the bodhisattva's way of life, its author, and his approximate dates. (Tibetan track in Tibetan)

> ***Guide to the Bodhisattva's Way of Life*** **by Master Shantideva, from about 700 AD**

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ།

jangchub sempay chupa la jukpa

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ།

loppun shiwa hla

2) Name the famed commentary upon this text that we will be using; give the author's two names, and his exact dates. (Tibetan track in Tibetan)

> ***Entry Point for the Children of the Victorious Buddhas*** **by Gyaltsab Je, Darma Rinchen, 1364-1432**

རྒྱལ་སྲས་འཇུག་ངོགས།

gyalse juk-ngok

རྒྱལ་ཚབ་རྗེ། དར་མ་རིན་ཆེན།

gyaltsab je darma rinchen

(Please see the next page)

3) Describe briefly the event in Master Shantideva's life which taught the monks of Nalandra Monastery that they should never judge a person from his or her outward appearance. (Tibetan track also give in Tibetan the name which was given to this master by certain misguided people.)

Because he chose not to reveal his extraordinary spiritual qualities outwardly, Master Shantideva was given the derogatory name "Mister Three Thoughts," implying that he was only interested in eating, sleeping, and defecating. In an attempt to induce him to leave the monastery, certain other monks attempted to embarrass him by asking him to teach publicly. He then recited the *Guide,* displayed miraculous powers, and disappeared into the sky. Later the monks located him, and he granted them explanations of two of his greatest works.

འདུ་ཤེས་གསུམ་པ་བ།

dushe sumpawa

4) Name the ten chapters of the *Guide*. (Tibetan track in Tibetan)

(1) Benefits of the Wish for Enlightenment

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན།

jangchub kyi sem kyi pen-yun

(2) Purifying Bad Deeds

སྡིག་པ་བཤགས་པ།

dikpa shakpa

(3) Acquiring the Wish for Enlightenment

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་བ།

jangchub kyi sem sungwa

(Please see the next page)

(4) Using Carefulness

བག་ཡོད་བསྟན་པ།

bak-yu tenpa

(5) Guarding Awareness

ཤེས་བཞིན་བསྲུང་བ།

sheshin sungwa

(6) Not Getting Angry

བཟོད་པ་བསྟན་པ།

supa tenpa

(7) Joyous Effort

བརྩོན་འགྲུས་བསྟན་པ།

tsundru tenpa

(8) Meditative Concentration

བསམ་གཏན་བསྟན་པ།

samten tenpa

(9) Wisdom

ཤེས་རབ་ཀྱི་ལེའུ།

sherab kyi leu

(10) Dedication

བསྔོ་བའི་ལེའུ།

ngoway leu

COURSE X
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part I

Answer Key, Class Two

1) Give the definition of the wish for enlightenment (bodhichitta) according to Lord Maitreya. (Tibetan track in Tibetan.)

The definition of the wish for enlightenment is the wish to achieve total enlightenment in order to help all living beings.

སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར།
ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད།

semkyepa ni shendun chir
yangdak dzokpay jangchub du

2) Name and describe the two forms of the wish for enlightenment. (Tibetan track name in Tibetan and describe in English.)

a) The wish in the form of a prayer. Like planning to go on a trip; a decision to commit to reaching total enlightenment for the sake of others.

སྨོན་སེམས།

munsem

b) The wish in the form of action. Like actually taking the trip; taking the bodhisattva vows and keeping them, engaging in the six perfections.

འཇུག་སེམས།

juksem

(Please see the next page)

3) Describe first five metaphors used to describe the benefits of the wish for enlightenment.

a) The wish is like an alchemical elixir which can change the inferior body we have now into the supreme body of a Buddha.

b) The wish is like a precious jewel which is difficult to find and able to clear away the poverty of living kind.

c) The wish is like an evergreen tree which doesn't die after bearing fruit a single time, but rather continually grows and gives more fruits.

d) The wish is like a great warrior who is able to protect one from great fear, and danger.

e) The wish is like the fire which comes at the end of an eon: it is able to burn away all your bad deeds without any difficulty at all.

4) The sutra called *Stalks in Array* says this holy wish is like a seed, a rich field, a wish-giving vase, and sword. Explain each of these metaphors.

a) The wish is like a seed because from it grow each and every quality of an enlightened being.

b) The wish is like a rich field of soil because it makes all the good qualities of living beings grow and increase.

c) The wish is like a wish-granting vase because it can fulfill your every wish.

d) The wish is like a spear because you can use it to defeat the enemy of anything related to the mental afflictions.

5) Explain how the wish for enlightenment destroys your bad deeds, and prevents you from being born in one of the lower realms?

Because one wishes to become a Buddha to help all living beings one keeps one's vows carefully, and uses the four forces to eliminate the power of previous past deeds.

(Please see the next page)

6) Explain why nothing less then this precious wish could ever transform your entire world and your very being into something totally pure and enlightened.

> **Because the wish for enlightenment involves a decision to reach enlightenment for oneself in order to help an unlimited number of other beings, the highest state of being that anyone can achieve, it creates the karma for one's entire future world to be totally pure.**

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

COURSE X
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part I

Answer Key, Class Three

1) Give the four general divisions of the second chapter of the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life.* (Tibetan track in Tibetan.)

a) Offering

མཆོད་པ།

chupa

b) Prostration

ཕྱག་འཚལ་བ།

chaktselwa

c) Going for refuge

སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ།

kyabsu drowa

d) Purifying oneself of bad deeds

སྡིག་པ་བཤགས་པ།

dikpa shakpa

(Please see the next page)

2) Name and describe the highest objects of the practice of making offerings.

> **The three highest objects are the Buddha Jewel (which refers primarily to the Dharma body, or the emptiness of the bodies of the Buddha); the Dharma Jewel (which refers primarily to the direct perception of emptiness, and the permanent cessation of spiritual obstacles); and the Sangha Jewel (which refers to those who have perceived emptiness directly).**

3) List the three general types of offering described in the *Guide.* (Tibetan track in Tibetan.)

> **a) The offering of things which have no owner**
>
> བདག་པོས་མ་བཟུང་བའི་རྫས་ཀྱི་མཆོད་པ།
>
> ***dakpu masungway dze kyi chupa***
>
> **b) The offering of one's own body**
>
> རང་གི་ལུས་དབུལ་བ།
>
> ***rang gi lu ulwa***
>
> **c) The offering of things which you emanate with your own thoughts**
>
> བློས་སྤྲུལ་བའི་མཆོད་པ།
>
> ***lu trulway chupa***

4) List the twelve kinds of offerings that you can make by emanating them in your mind. (Tibetan track in Tibetan.)

> **a) Offering of bathing**
>
> ཁྲུས།
>
> ***tru***

b) Offering of fine clothing

ན་བཟའ།

nabsa

c) Offering of ornaments

རྒྱན།

gyen

d) Offering of ointments

བྱུག་པ།

jukpa

e) Offering of flowers

མེ་ཏོག

metok

f) Offering of incense

སྤོས།

pu

g) Offering of fine food

ཞལ་ཟས།

shelse

(Please see the next page)

h) Offering of light

སྣང་གསལ།

nangsel

i) Offering of mansions

གཞལ་མེད་ཁང་།

shelme kang

j) Offering of parasols

གདུགས།

duk

h) Offering of music

རོལ་མོ།

rulmo

i) Blessing offerings, so that they can continue in an unbroken stream

མཆོད་པའི་རྣམ་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ།

chupay nampa gyun michepar jin-gyi lappa

5) Describe briefly why the act of taking refuge can actually protect you.

By taking refuge in the Three Jewels we are actually re-asserting our belief in the perception of emptiness. This protects us when we are able to stop reacting badly to negative events and people, because we realize that these reactions will create karmic imprints that force us to undergo sufferings once again in the future.

COURSE X
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part I

Answer Key, Class Four

1) Give the name of the original source of the teaching on the four forces of purification. (Tibetan track in Tibetan.)

The teaching on the four forces of purification derives originally from the *Sutra on the Four Practices*

ཆོས་བཞི་བསྟན་པའི་མདོ།

chu shi tenpay do

2) List the four forces in the order in which they are presented in the detailed treatment of the forces in Gyaltsab Je's commentary upon the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life*. (Tibetan track in Tibetan.)

a) The force of destruction

རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས།

nampar sunjinpay top

b) The force of the foundation

རྟེན་གྱི་སྟོབས།

ten gyi top

c) The force of applying an antidote

གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས།

nyenpo kuntu chupay top

(Please see the next page)

d) The force of restraining from the bad deed

ཉེས་པ་ལས་སླར་བཟློག་པའི་སྟོབས།

nyepa le larndokpay top

3) Is the practice of the four forces effective even with bad deeds where the karma has been both committed and collected, making the experience of the result of the deeds certain?

Yes; the energy of even these types of bad karma can be removed by the four forces, so needless to say other types of bad karma can be removed.

4) Name the method we can use to achieve the level of regret required for the first of the four forces.

We must think about the way in which negative actions trigger three different types of karmic results.

5) Name six different kinds of practices that can be effective in the practice of the third of the forces. (Tibetan track in Tibetan.)

a) Studying the profound scriptures of the canon

མདོ་སྡེ་ཟབ་མོ་ལ་བརྟེན་པ།

dode sabmo la tenpa

b) Meditating on emptiness

སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པ།

tongpa-nyi gompa

c) Reciting secret words

བཟླས་པ་ལ་བརྟེན་པ།

depa la tenpa

(Please see the next page)

d) Preparing physical representations of the holy bodies of enlightened beings

སྐུ་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ།

kusuk la tenpa

e) Making offerings

མཆོད་པ་ལ་བརྟེན་པ།

chupa la tenpa

f) Reciting the names of high beings

མཚན་ལ་བརྟེན་པ།

tsen la tenpa

6) Describe the four steps used by Master Shantideva in his explanation of the first of the four forces.

a) An explanation of the process of developing regret which is attained through considering the way in which a negative deed has been committed.

b) The practice of developing regret out of fear that one might die while still possessing the karma of negative deeds.

c) The practice of developing regret by considering especially how you have committed negative deeds which are meaningless.

d) The practice of learning to fear negative actions.

7) Name the three steps in the explanation of the force of the foundation.

a) Instructions on seeking refuge in the Three Jewels from this very moment.

b) Seeking help from the sons and daughters of the Victors, those who possess the power of prayers.

c) Carrying out their wishes, once you have taken refuge in them.

(Please see the next page)

8) What is the point of the comparison of the terror of death to a kind of punishment in which one of a person's limbs is cut off?

> **The point is that, if a person's entire appearance is completely transformed by the terror of the expected punishment of having a limb cut off, then the fear of the moment of death is even more unbearable. We are able to observe the former, and it should give us an insight into the inner feelings during the latter process. We should have strong regret now for our past negativities and continuously apply the four fources to pufity our negative karma so that we can avoid the pain and terror of death.**

COURSE X
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part I

Answer Key, Class Five

1) In his discussion of the third of the four forces of purification, Master Shantideva advises us to think of ourselves as sick people in need of medicine and a supreme physician. Describe the chronic disease that we are said to have. (Tibetan track in Tibetan.)

We are chronically and constantly sick with the three poisons of ignorantly liking things, ignorantly disliking things, and ignorance itself. It is important to understand the description of liking and disliking. Liking for example is defined in the literature on the perfection of wisdom as "An independent thought wherein one wishes not to lose an impure object which appears to be attractive."

ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་ཡིད་འོང་དུ་སྣང་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ།

sakche kyi ngupo la yi-ong du nang ne rang top kyi mindrelwar dupay semjung sempa

2) Name three important reasons why we should make great efforts in the practice of purifying ourselves through all four of the forces, together. (Tibetan track in Tibetan.)

a) We don't understand the laws of actions and their consequences.

ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མི་མཁས་པ།

lendre kyi namye la mi-kepa

b) We are unable to follow what little we do understand, and constantly collect new and powerful karmic imprints.

ཅུང་ཟད་ཤེས་ཀྱང་འདོར་ལེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་མི་བྱེད་པ།

chungse she kyang dorlen tsulshin du mi jepa

(Please see the next page)

c) We must remove obstacles to reaching the true wish for enlightenment.

བྱང་སེམས་སྐྱེ་བའི་གེགས་སྦྱོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་འབད་དགོས།

jangsem kyeway gek jongwa la mik ne be gu

3) Name five activities that function to help us collect the positive energy needed to reach the true wish for enlightenment. (Tibetan track in Tibetan.)

a) Rejoicing in goodness.

དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ།

gewa la jesu yi-rangwa

b) Urging holy beings to turn the wheel of the Dharma.

ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ།

chu kyi korlo korwar kulwa

c) Requesting holy beings not to pass into "nirvana."

མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་གདབ་པ།

nya-ngen le mindawar solwa dappa

d) Dedicating our good deeds.

དགེ་བ་བསྔོ་བ།

gewa ngowa

e) Surrender, through practicing the state of mind where you want to give up your body, your possessions, and the power of your good deeds.

ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་གཏོང་བའི་སེམས་པ་སྦྱང་བ།

lu longchu ge-tsa tongway sempa jangwa

(Please see the next page)

4) Name three different levels of virtue in which we can rejoice.

Virtuous deeds by ourselves and others that are going to lead to the higher births, to nirvana alone, and to highest enlightenment.

5) Name and describe the opposite of rejoicing.

Jealousy, which is a kind of anger or unhappiness that someone else has attained some happiness or good personal quality. Jealousy is extremely improper for bodhisattvas, who are working so that every living being can have every kind of happiness.

6) Name four kinds of dedication, and then describe what it is we are dedicating.

a) General dedication

སྤྱིར་བསྔོ་བ།

chir ngowa

b) Dedication for the sake of the sick

ནད་པའི་དོན་དུ་བསྔོ་བ།

nepay dundu ngowa

c) Dedication for the sake of removing hunger and thirst

བཀྲེས་སྐོམ་སེལ་བའི་དོན་དུ་བསྔོ་བ།

trekom selway dundu ngowa

d) Dedication so that all that everyone's wishes for can come about

འདོད་དགུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུའི་བསྔོ་བ།

dugu jungway gyuy ngowa

(Please see the next page)

What we are dedicating: **The virtuous power of all the deeds we have done, from offering up to requesting holy beings not to enter into "nirvana."**

7) What are we wishing for when we make dedication?

We are wishing that we ourselves could become enlightened through our virtue, so that we ourselves could become the medicine, cure, and physician for the sick; become food and drink for the needy; become the very things and people that all beings wish for, in a temporary and an ultimate sense.

COURSE X
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part I

Answer Key, Class Six

1) Why does Master Shantideva recommend the practice of taking joy, once one has attained the two forms of the wish for enlightenment?

> **This is a way of preventing the wish from being lost, and of causing it to increase ever further.**

2) Describe four things that uplift our hearts as we first gain the two forms of the wish. (Tibetan track in Tibetan.)

a) Our lives have become fruitful

བདག་ཚེ་འབྲས་བུ་ཡོད།

daktse drebu yu

b) We have truly achieved a human life

མི་ཡི་སྲིད་པ་ལེགས་པར་ཐོབ།

miyi sipa lekpar top

c) We have been born into the family of the Buddhas

སངས་རྒྱས་རིགས་སུ་སྐྱེས།

sanggye riksu kye

d) We have become a child of the Buddhas

སངས་རྒྱས་སྲས་སུ་གྱུར།

sanggye sesu gyur

(Please see the next page)

3) Name five ways in which the wish has the power to remove the sufferings of living beings. (Tibetan track in Tibetan.)

a) It destroys the Lord of Death within every living being.

འགྲོ་བའི་འཆི་བདག་འཇོམས་པ།

droway chidak jompa

b) It destroys poverty (within every living being, same with all the rest).

དབུལ་བ་འཇོམས་པ།

ulwa jompa

c) It destroys illness.

ནད་འཇོམས་པ།

ne jompa

d) It destroys the general suffering of the cycle of life.

སྤྱིར་སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་འཇོམས་པ།

chir sipay dukngel jompa

e) It destroys, more specifically, the sufferings of the lower realms.

ཁྱད་པར་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་འཇོམས་པ།

kyepar ngendroy dukngel jompa

4) *How* is it that the wish can remove these sufferings in every living being?

A person who has the wish can reach full enlightenment, and once enlightened they are perfectly qualified to teach and help all other sentient beings remove all of their suffering, and thereby to reach their own perfection.

(Please see the next page)

5) Name and describe the two kinds of obstacles that the wish has the power to destroy. (Tibetan track name in Tibetan and describe in English.)

a) Obstacles which are related directly to mental afflictions: the obstacles to the achievement of nirvana

ཉོན་སྒྲིབ།

nyundrip

b) Obstacles which block one from the state of total knowledge: obstacles to the attainment of Buddhahood

ཤེས་སྒྲིབ།

shedrip

6) What, according to Gyaltsab Je, is the "very highest way of all to get the essence out of having achieved this human body and mind"?

The process of undertaking all the necessary preliminaries—purifying ourselves of obstacles that work against getting the wish, and gathering together all the factors that are conducive to reaching it; and then actually reaching the wish itself.

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

COURSE X
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part I

Answer Key, Class Seven

1) Name four different steps in the process of considering how the mental afflictions hurt us.

a) Considering how they leave us powerless.

b) Considering how they send us to unthinkable suffering.

c) Considering how the time that they hurt us is infinite.

d) Considering the reasons why it is wrong to make friends with the mental afflictions.

2) Give the standard definition of a mental affliction. (Tibetan track in Tibetan.)

A mental function which is of the type that works to ruin the peace of the mind with which it is associated.

རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་རྒྱུད་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་།

rang dang tsungden gyi semgyu ma-shiwar jepay rikne kyi semjung

3) Name the six primary mental afflictions. (Tibetan track in Tibetan.)

a) Liking things ignorantly

འདོད་ཆགས།

duchak

(Please see the next page)

b) Disliking things ignorantly

ཁོང་འཁྲོ།

kongtro

c) Pride

ང་རྒྱལ།

nga-gyel

d) Ignorance

མ་རིག་པ།

marikpa

e) Doubt

ཐེ་ཚོམ།

te-tsom

f) Wrong views

ལྟ་བ།

tawa

4) Name and describe briefly the five kinds of wrong views that make up the sixth primary mental affliction. (Tibetan track in Tibetan.)

a) Perishable view. Focuses on the parts of a person and holds the person to be self-existent.

འཇིག་ལྟ།

jikta

(Please see the next page)

b) Extreme view. Focuses on the person upon which perishable view is focusing, and holds this person to be either unchanging or non-existent.

མཐར་ལྟ།

tarta

c) Wrong view. Belief that actions and their consequences, or past and future lives, and the like do not exist.

ལོག་ལྟ།

lokta

d) The view of holding one's wrong views as highest. Believes that all wrong views other than this one itself are inferior to have.

མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ།

chokdzin gyi tawa

e) View that mistaken morality and asceticisms are highest. Belief that spiritual practices which hurt oneself etc are the best ones to do.

ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ།

tsultrim dang tulshuk chokdzin gyi tawa

5) What does Master Shantideva say about the idea that one should hold off achieving nirvana until others do so first?

Since nirvana is defined as the permanent destruction of the mental afflictions, it would be a silly thought to hold onto your mental afflictions until others got rid of theirs first. You would also be unable to lead others to destroy their mental afflictions if you had not yet destroyed your own.

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

COURSE X
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part I

Answer Key, Class Eight

1) There are twenty secondary mental afflictions. Name and describe any six of them. (Tibetan track name in Tibetan and describe in English.)

(1) Anger—This stems from disliking and causes you to prepare to harm someone by threatening and so forth.

ཁྲོ་བ།

trowa

(2) Retaining anger —This is a part of disliking. It is the continued maintenance of a harmful thought over a long period of time, and causes intolerance.

ཁོན་འཛིན།

kundzin

(3) Irritation—This is an impatience which derives from anger and irritation and causes you to speak harsh words.

འཚིག་པ།

tsikpa

(4) Malice—This is a kind of disliking whose activity is uncompassionate harmfulness. It is the state of mind which is ready to hurt someone.

རྣམ་པར་འཚེ་བ།

nampar tsewa

(Please see the next page)

(5) Jealousy—This is a part of anger. It is the inner disturbance of the mind which out of a desire for gain and honor cannot bear the sight of other's happiness. It is a mental discomfort, it disturbs the mind, and supports wrongdoing.

ཕྲག་དོག

trakdok

(6) Denial—This is the crooked state of mind which out of attachment to gain and honor hides its faults and thus conceals them continuously. It obstructs you from receiving true instruction.

སྒྱུ།

gyu

(7) Pretence—This is pretending to have qualities that you do not actually possess for the sake of gain and honor. It is a devious misleading of others, reinforces the other mental afflictions, and supports the practice of wrong livelihood.

གཡོ་བ།

yowa

(8) Lack of shame—This is not avoiding bad deeds for reasons which relate to yourself.

ངོ་ཚ་མེད་པ།

ngo-tsa mepa

(9) Lack of consideration—This is engaging in bad deeds for reasons which related to others.

ཁྲེལ་མེད་པ།

trel mepa

(Please see the next page)

(10) Concealing one's faults —This is failing to follow good urgings, and wishing to conceal your faults. It is the cause of regret and prevents your knowledge from staying.

འཆབ་པ།

chappa

(11) Stinginess—This comes from liking and wants the things which other's have. It acts to prevent your wealth from increasing.

སེར་སྣ།

serna

(12) Conceitedness—This is the haughty state of mind in which you rejoice and become attached to your own impure qualities such as your good health, your intelligence, or your youth.

རྒྱགས་པ།

gyakpa

(13) Lack of faith—This is a kind of ignorance. It is a lack of spiritual admiration for the objects of correct faith and for good deeds. It functions to support laziness.

མ་དད་པ།

madepa

(14) Laziness—This is a fondness for the pleasant feeling of such activities as sleeping and lounging around. It is a lack of enthusiasm for doing good deeds, and the opposite of joyful effort.

ལེ་ལོ།

lelo

(Please see the next page)

(15) Carelessness—This affects your practice of doing good deeds and avoiding bad deeds. It is the opposite of mindfulness. It functions to increase non-virtue and to decrease virtue.

བག་མེད་པ།

bak mepa

(16) Forgetfulness of goodness—This is the obscuration and forgetting of a virtuous object. It is the opposite of recollection, supports mental agitation, and is a support for the mental afflictions.

བརྗེད་ངེས།

je-nge

(17) Lack of awareness—This is heedless and careless activity which you do with your thoughts, your words, and your deeds, and is a support for breaking your vows.

ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ།

sheshin mayinpa

(18) Dullness—This is a heaviness of the body and mind which renders you incapable of penetrating the object of your attention. It is the inward contraction and incompetence of the mind, and a support for the mental afflictions.

རྨུགས་པ།

mukpa

(19) Distraction—This is the following of a pleasant object which presents itself to your mind. It is included as a part of desire. Because it is the escape of the mind toward an object it is an obstacle to mental quiescence.

རྣམ་གཡེང་།

nam-yeng

(Please see the next page)

(20) Scattering—This is the mind moving and straying toward objects instead of abiding one-pointedly on a virtuous object.

རྒོད་པ།

gupa

2) What does Gyaltsab Je have to say about the idea that a strong love for the Path, and hatred for your mental afflictions, are mental afflictions themselves?

He says that, because they are elements of the Path itself, the Path which helps you destroy the mental afflictions, they cannot be considered a part of the group of objects which must be eliminated from the mind. He further says that those commentaries which explain that these two attitudes must be eliminated later are only referring to the fact that, once the mental afflictions have been eliminated, these two will no longer function in the fight against the mental afflictions.

3) Why is it important that the continued existence of the mental afflictions depends on a misperception?

Because the mental afflictions are rooted in a misperception, they can be eradicated completely, as the misperception is corrected by the eye of wisdom; and then they will never be able to return.

4) State three reasons why the mental afflictions have no place else to go, once they are eliminated from the mind. (Tibetan track in Tibetan.)

a) The mental afflictions are not a natural part of the various objects of perception, for if they were, then even enemy destroyers would have to get mental afflictions when they look at visual forms, etc.

ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མི་གནས།

nyonmongpa nam ni suk lasokpay yul na rangshin gyi mi-ne

b) The mental afflictions are not a natural part of our sense powers, the eye and the rest, because it is impossible for a person who is focussing on emptiness to have a mental affliction, even though they can at that moment have sense powers such as the eye.

མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཚོགས་ལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་གནས།

mikla lasokpay wangpoy tsok la yang rangshin gyi mi ne

c) The mental afflictions do not exist by nature anywhere in between these other two possibilities.

དེ་དག་གི་བར་ན་འང་མི་གནས།

de dak gi bar na-ang mi-ne

5) List the six perfections, the six principal activities of a bodhisattva, and explain why they are perfections. (Tibetan track in Tibetan.)

The six perfections are giving, an ethical way of life, not getting angry, joyful effort, concentration, and wisdom. They are called perfections because, in the mind of an enlightened being, they have been perfected. They are also called perfections if they occur in the mind of a being who has committed himself or herself to the wish for enlightenment, because they function to bring one to perfection.

སྦྱིན་པ། — ***jinpa***

ཚུལ་ཁྲིམས། — ***tsultrim***

བཟོད་པ། — ***supa***

བརྩོན་འགྲུས། — ***tsundru***

བསམ་གཏན། — ***samten***

ཤེས་རབ། — ***sherab***

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། — ***parul tu chinpa***

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་བྱེད། — ***parul tu chinje***

(Please see the next page)

6) Does the perfection of giving depend on its external perfection? Why or why not?

It does not depend on its external perfection, because we can see that there are still people in the world who are afflicted by poverty. If removing all beings' poverty were the essence of the perfection of giving, then the enlightened beings of the past can not have perfected giving. Therefore the *perfection* of giving is the perfection of the willingness to give (which is also expressed to the ultimate of one's current ability).

7) Name the external objects which need not be eliminated for each of the first three perfections to be perfect.

a) Needy individuals.

b) Beings who are being hurt.

c) Irritating individuals.

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

COURSE X
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part I

Answer Key, Class Nine

1) Describe the context in which Master Shantideva distinguishes between recollection and watchfulness. (Tibetan track also give the names for these two in Tibetan.)

> **Master Shantideva joins his palms at his breast and entreats us with the following words: "Those who wish to protect their minds should do whatever they can to maintain—even at the cost of their lives—their recollection, which functions to prevent you from forgetting a particular virtuous object of the mind, and their watchfulness, which examines what is happening with the three doors of expression at any given time."**

2) Give the four divisions of the section devoted to how one should maintain how they look with their eyes. (Tibetan track in Tibetan.)

> **a) General advice on how you look with your eyes.**
>
> མིག་གིས་བལྟ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་སྤྱིར་བསྟན་པ།
>
> ***mik gi taway kunchu chir tenpa***
>
> **b) What to do with your eyes when you are tired.**
>
> དུབ་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།
>
> ***duppay tse jitar jawa***
>
> **c) What to do when you find yourself in the presence of another person.**
>
> གང་ཟག་གཞན་དྲུང་དུ་འོངས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།
>
> ***gangsak shen drung du ongpa la jitar jawa***

(Please see the next page)

d) What to do when you have finished resting yourself.

ངལ་བསོས་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།

ngel supay tse jitar jawa

3) Name three special circumstances under which one may be allowed to let up, temporarily, from the normally very detailed scrutiny of one's thoughts and bodily actions.

Master Shantideva mentions the following circumstances: when one's life is threatened; when one is engaged in a celebration of offering to the Three Jewels; and when it is of some very great benefit to living beings.

4) Explain the reasoning behind the ordering of the six perfections. (Tibetan track mention the six in Tibetan also.)

Not being concerned with possessions, and not having attatchment to them, is necessary for the perfection of giving and leads naturally into the perfection of ethical living. The perfection of an ethical life includes restraining oneself from negative actions, and this leads naturally into the perfection of patience. The perfection of patience involves the ability to bear great hardships for the Dharma, and this leads naturally into the perfection of joyful effort. The perfection of joyful effort involves making constant efforts night and day, which leads into single-pointed meditation. The perfection of meditation involves reaching a point where the body and mind are well-trained for meditation, which leads to the wisdom which realizes perfectly the true nature of all objects.

5) Name six separate occasions on which Master Shantideva says we should freeze, and stay like a bump on a log. (Tibetan track in Tibetan.)

Whenever one of the following comes to us (choose any six): liking things ignorantly (*chakpa*); disliking things ignorantly (*trowa*); pride (*nga-gyel*); conceit (*gyakpa*); the thought to harp on someone else's faults (*tsang trupa*); deceit (*yu gyu*); praising oneself (*dak tu*); criticizing others (*shen mu*); scolding someone (*shewa*); arguing (*tsupa*); desire for fame (*nyekur dupa*); ignoring others' needs (*shendun yelwar dorwa*); paying attention only to one's own needs (*rang dun bashik dupa*); losing patience with hardships related to Dharma (*mi supa*); lack of joy in doing good (*lelo*); these are some of the situations mentioned by Master Shantideva.

(Please see the next page)

ཆགས་པ།

chakpa

ང་རྒྱལ།

nga-gyel

མཚང་འབྲུ་བ།

tsang druwa

བདག་བསྟོད།

dak tu

གཤེ་བ།

shewa

སྙེད་བཀུར་འདོད་པ།

nyekur dupa

རང་དོན་འབའ་ཞིག་འདོད་པ།

rang dun bashik dupa

ལེ་ལོ།

lelo

ཁྲོ་བ།

trowa

རྒྱགས་པ།

gyakpa

གཡོ་སྒྱུ།

yo-gyu

གཞན་སྨོད།

shen mu

རྩོད་པ།

tsupa

གཞན་དོན་ཡལ་བར་འདོར་བ།

shendun yelwar dorwa

མི་བཟོད་པ།

misupa

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

COURSE X
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part I

Answer Key, Class Ten

1) Name six different qualities mentioned by Master Shantideva that make the perfection of giving very powerful karmically. (Tibetan track in Tibetan.)

a) Performing a virtuous activity constantly

རྒྱུན་དུ་བྱ་བ།

gyundu jawa

b) Performing it with strong virtuous motivation

འདུན་པ་དྲག་པོས་བྱ་བ།

dunpa drakpu jawa

c) Performing it with strong corrective thoughts, such as freedom from desire

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བ།

mitun chok kyi kunne langwa

d) Performing it towards a very virtuous object, such as the Three Jewels

ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཞིང་།

yunten dang denpay shing

(Please see the next page)

e) Performing it towards someone who has helped one

ཕན་འདོགས་པའི་ཞིང་།

pendokpay shing

f) Performing it towards someone who is suffering greatly, such as those oppressed by great poverty

སྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་ཞིང་།

dukngel chen gyi shing

2) What two things does Master Shantideva say about prioritizing one's efforts in the six perfections? (Tibetan track: Give the word for "prioritization" in Tibetan.)

a) Within one perfection, such as giving, we should perform the more important act of giving if there is a choice between a more and a less important act at any given moment.

b) Within the six perfections themselves, we should perform the higher (latter) one if there is a choice between two perfections at any given moment. In Tibetan, this principle is called *jawa nyi dompa*.

བྱ་བ་གཉིས་འདོམས་པ།

jawa nyi dompa

3) State three principles which Master Shantideva discusses with regard to the morality of acting on behalf of living beings. (Tibetan track in Tibetan.)

a) Throwing oneself into helping others

གཞན་དོན་ལྷུར་བླང་བ།

shendun hlur langwa

(Please see the next page)

b) Training in activities for preventing oneself from being polluted by bad deeds, and attracting others to the Dharma

རང་ཉེས་པས་མ་གོས་པར་གཞན་བསྡུ་བའི་སྤྱོད་པ་ལ་བསླབ་པ།

rang nyepe magupar shen duway chupa la lappa

c) Training in activities that maintain the good opinions of others in the Dharma, and prevent oneself from being polluted by bad deeds

སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རྗེས་སུ་བསྲུང་ཞིང་ཉེས་པས་མི་གོས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་བསླབ་པ།

semchen gyi sem jesu sung shing nyepe mi-gupay chupa la lappa

4) Name three principles in the practice of attracting other persons to the Dharma through material giving. (Tibetan track in Tibetan.)

a) When to give and not to give food and clothing

ཟས་གོས་སྦྱིན་པ་དང་མི་སྦྱིན་པའི་ཁྱད་པར།

se gu jinpa dang mi-jinpay kyepar

b) Advice not to hurt the body in order to achieve minor goals

བྱ་བ་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ལུས་ལ་གནོད་པར་མི་བྱ་བ།

jawa trentsek kyi chedu lu la nupar mijawa

c) Explanation of the proper time and purpose for which to give one's body

ལུས་སྦྱིན་པར་གཏོང་བའི་དུས་དང་དགོས་པ་བཤད་པ།

lu jinpar tongway du dang gupa shepa

(Please see the next page)

5) Name three principles in the practice of attracting other persons through the giving of the Dharma itself. (Tibetan track in Tibetan.)

a) Students to whom, because of their behavior, it is improper to teach the Dharma

ཆོས་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་ཉན་པ་པོའི་ལུས་ཀྱི་ཀུན་སྤྱོད།

chu shedu mi-rungway nyenpapoy lu kyi kunchu

b) Judging the capacity of the student and teaching what fits them

སྣོད་ཀྱི་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་བརྟག་པ།

nu kyi sampay kyepar takpa

c) Being careful not to lead those who are attracted to the widespread teaching (the Mahayana) along a lower path (the Hinayana)

རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་དམན་པ་ལ་སྦྱར་བར་མི་བྱ་བ།

gya chenpo la mupa menpa la jarwar mi jawa

6) Name three principles for the practice of training oneself in activities that maintain the good opinions of others in the Dharma, and that prevent oneself from being polluted by bad deeds. (Tibetan track in Tibetan.)

a) Avoiding types of behavior that are improper and which would cause others to lose their faith

ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་གཞན་མ་དད་པ་སྤང་བ།

lu kyi chulam nyepa dang che shing shen ma-depa pangwa

b) How to act when you point out a path, and the like

ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།

lam lasokpa tunpay tse jitar jawa

(Please see the next page)

c) The proper method of sleeping

ཉལ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།

nyelway kunchu jitar jawa

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

COURSE X
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part I

Tibetan Language Study Guide

Class One

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ།

jangchub sempay chupa la jukpa

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ།

loppun shiwa hla

རྒྱལ་སྲས་འཇུག་ངོགས།

gyalse juk-ngok

རྒྱལ་ཚབ་རྗེ། དར་མ་རིན་ཆེན།

gyaltsab je darma rinchen

འདུ་ཤེས་གསུམ་པ་བ།

dushe sumpawa

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན།

jangchub kyi sem kyi pen-yun

སྡིག་པ་བཤགས་པ།

dikpa shakpa

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་བ།

jangchub kyi sem sungwa

བག་ཡོད་བསྟན་པ།

bak-yu tenpa

ཤེས་བཞིན་བསྲུང་བ།

sheshin sungwa

བཟོད་པ་བསྟན་པ།

supa tenpa

བརྩོན་འགྲུས་བསྟན་པ།

tsundru tenpa

བསམ་གཏན་བསྟན་པ།

samten tenpa

ཤེས་རབ་ཀྱི་ལེའུ།

sherab kyi leu

བསྔོ་བའི་ལེའུ།

ngoway leu

Class Two

སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །
ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །

semkyepa ni shendun chir
yangdak dzokpay jangchub du

སྨོན་སེམས། །

munsem

འཇུག་སེམས། །

juksem

Class Three

མཆོད་པ། །

chupa

ཕྱག་འཚལ་བ། །

chaktselwa

སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། །

kyabsu drowa

སྡིག་པ་བཤགས་པ། །

dikpa shakpa

བདག་པོས་མ་བཟུང་བའི་རྫས་ཀྱི་མཆོད་པ།

dakpu masungway dze kyi chupa

རང་གི་ལུས་དབུལ་བ།

rang gi lu ulwa

བློས་སྤྲུལ་བའི་མཆོད་པ།

lu trulway chupa

ཁྲུས།

tru

ན་བཟའ།

nabsa

རྒྱན།

gyen

བྱུག་པ།

jukpa

མེ་ཏོག

metok

སྤོས།

pu

ཞལ་ཟས།

shelse

སྣང་གསལ།

nangsel

གཞལ་མེད་ཁང་།

shelme kang

གདུགས།

duk

རོལ་མོ།

rulmo

མཆོད་པའི་རྣམ་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ།

chupay nampa gyun michepar jin-gyi lappa

Class Four

ཆོས་བཞི་བསྟན་པའི་མདོ།

chu shi tenpay do

རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས།

nampar sunjinpay top

རྟེན་གྱི་སྟོབས།

ten gyi top

གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས།

nyenpo kuntu chupay top

ཉེས་པ་ལས་སླར་བཟློག་པའི་སྟོབས།

nyepa le larndokpay top

མདོ་སྡེ་ཟབ་མོ་ལ་བརྟེན་པ།

dode sabmo la tenpa

སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པ།

tongpa-nyi gompa

བཟླས་པ་ལ་བརྟེན་པ།

depa la tenpa

སྐུ་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ།

kusuk la tenpa

མཆོད་པ་ལ་བརྟེན་པ།

chupa la tenpa

མཚན་ལ་བརྟེན་པ།

tsen la tenpa

Class Five

ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་ཡིད་འོང་དུ་སྣང་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ།

sakche kyi ngupo la yi-ong du nang ne rang top kyi mindrelwar dupay semjung sempa

ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མི་མཁས་པ།

lendre kyi namye la mi-kepa

ཆུང་ཟད་ཤེས་ཀྱང་འདོར་ལེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་མི་བྱེད་པ།

chungse she kyang dorlen tsulshin du mi jepa

བྱང་སེམས་སྐྱེ་བའི་གེགས་སྦྱོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་འབད་དགོས།

jangsem kyeway gek jongwa la mik ne be gu

དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ།

gewa la jesu yi-rangwa

ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ།

chu kyi korlo korwar kulwa

མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་གདབ་པ།

nya-ngen le mindawar solwa dappa

དགེ་བ་བསྔོ་བ།

gewa ngowa

ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་གཏོང་བའི་སེམས་པ་སྦྱང་བ།

lu longchu ge-tsa tongway sempa jangwa

ཕྱིར་བསྔོ་བ།

chir ngowa

ནད་པའི་དོན་དུ་བསྔོ་བ།

nepay dundu ngowa

བཀྲེས་སྐོམ་སེལ་བའི་དོན་དུ་བསྔོ་བ།

trekom selway dundu ngowa

འདོད་དགུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུའི་བསྔོ་བ།

dugu jungway gyuy ngowa

Class Six

བདག་ཚེ་འབྲས་བུ་ཡོད།

daktse drebu yu

མི་ཡི་སྲིད་པ་ལེགས་པར་ཐོབ།

miyi sipa lekpar top

སངས་རྒྱས་རིགས་སུ་སྐྱེས།

sanggye riksu kye

སངས་རྒྱས་སྲས་སུ་གྱུར།

sanggye sesu gyur

འགྲོ་བའི་འཆི་བདག་འཇོམས་པ།

droway chidak jompa

དབུལ་བ་འཇོམས་པ།

ulwa jompa

ནད་འཇོམས་པ།

ne jompa

སྤྱིར་སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་འཇོམས་པ།

chir sipay dukngel jompa

ཁྱད་པར་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་འཇོམས་པ།

kyepar ngendroy dukngel jompa

ཉོན་སྒྲིབ།

nyundrip

ཤེས་སྒྲིབ།

shedrip

Class Seven

རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་རྒྱུད་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་།

rang dang tsungden gyi semgyu ma-shiwar jepay rikne kyi semjung

འདོད་ཆགས།

duchak

ཁོང་ཁྲོ།

kongtro

ང་རྒྱལ།

nga-gyel

མ་རིག་པ།

marikpa

ཐེ་ཚོམ།

te-tsom

ལྟ་བ།

tawa

འཇིག་ལྟ།

jikta

མཐར་ལྟ།

tarta

ལོག་ལྟ།

lokta

མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ།

chokdzin gyi tawa

ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ།

tsultrim dang tulshuk chokdzin gyi tawa

Class Eight

ཁྲོ་བ།

trowa

ཀོན་འཛིན།

kundzin

འཚིག་པ།

tsikpa

རྣམ་པར་འཚེ་བ།

nampar tsewa

ཕྲག་དོག

trakdok

སྒྱུ།

gyu

གཡོ་བ།

yowa

ངོ་ཚ་མེད་པ།

ngo-tsa mepa

ཁྲེལ་མེད་པ།

trel mepa

འཆབ་པ།

chappa

སེར་སྣ།

serna

རྒྱགས་པ།

gyakpa

མ་དད་པ།

madepa

ལེ་ལོ།

lelo

བག་མེད་པ།

bak mepa

བརྗེད་ངེས།

je-nge

ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ།

sheshin mayinpa

རྨུག་པ།

mukpa

རྣམ་གཡེང་།

nam-yeng

རྒོད་པ།

gupa

ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མི་གནས།

nyonmongpa nam ni suk lasokpay yul na rangshin gyi mi-ne

མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཚོགས་ལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་གནས།

mikla lasokpay wangpoy tsok la yang rangshin gyi mi ne

དེ་དག་གི་བར་ན་འང་མི་གནས།

de dak gi bar na-ang mi-ne

སྦྱིན་པ།	ཚུལ་ཁྲིམས།	བཟོད་པ།
jinpa	***tsultrim***	***supa***
བརྩོན་འགྲུས།	བསམ་གཏན།	ཤེས་རབ།
tsundru	***samten***	***sherab***

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ།
parul tu chinpa

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་བྱེད།
parul tu chinje

Class Nine

མིག་གིས་བལྟ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་སྤྱིར་བསྟན་པ།
mik gi taway kunchu chir tenpa

དུབ་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།
duppay tse jitar jawa

གང་ཟག་གཞན་དྲུང་དུ་འོངས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།
gangsak shen drung du ongpa la jitar jawa

ངལ་བསོས་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།
ngel supay tse jitar jawa

ཆགས་པ།
chakpa

ཁྲོ་བ།
trowa

ང་རྒྱལ།
nga-gyel

རྒྱགས་པ།
gyakpa

མཚང་འབྲུ་བ།
tsang druwa

གཡོ་སྒྱུ།
yo-gyu

བདག་བསྟོད།

dak tu

གཞན་སྨོད།

shen mu

གཤེ་བ།

shewa

རྩོད་པ།

tsupa

སྙེད་བཀུར་འདོད་པ།

nyekur dupa

གཞན་དོན་ཡལ་བར་འདོར་བ།

shendun yelwar dorwa

རང་དོན་འབའ་ཞིག་འདོད་པ།

rang dun bashik dupa

མི་བཟོད་པ།

misupa

ལེ་ལོ།

lelo

Class Ten

རྒྱུན་དུ་བྱ་བ།

gyundu jawa

འདུན་པ་དྲག་པོས་བྱ་བ།

dunpa drakpu jawa

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བ།

mitun chok kyi kunne langwa

ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཞིང་།

yunten dang denpay shing

ཕན་འདོགས་པའི་ཞིང་།

pendokpay shing

སྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་ཞིང་།

dukngel chen gyi shing

བྱ་བ་གཉིས་འདོམས་པ།

jawa nyi dompa

གཞན་དོན་ལྷུར་བླང་བ།

shendun hlur langwa

རང་ཉེས་པས་མ་གོས་པར་གཞན་བསྡུ་བའི་སྤྱོད་པ་ལ་བསླབ་པ།

rang nyepe magupar shen duway chupa la lappa

སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རྗེས་སུ་བསྲུང་ཞིང་ཉེས་པས་མི་གོས་པའི་སྤྱོད་པ་
ལ་བསླབ་པ།

semchen gyi sem jesu sung shing nyepe mi-gupay chupa la lappa

ཟས་གོས་སྦྱིན་པ་དང་མི་སྦྱིན་པའི་ཁྱད་པར།

se gu jinpa dang mi-jinpay kyepar

བྱ་བ་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ལུས་ལ་གནོད་པར་མི་བྱ་བ།

jawa trentsek kyi chedu lu la nupar mijawa

ལུས་སྦྱིན་པར་གཏོང་བའི་དུས་དང་དགོས་པ་བཤད་པ།

lu jinpar tongway du dang gupa shepa

ཆོས་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་ཉན་པ་པོའི་ལུས་ཀྱི་ཀུན་སྤྱོད།

chu shedu mi-rungway nyenpapoy lu kyi kunchu

སྣོད་ཀྱི་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་བརྟག་པ།

nu kyi sampay kyepar takpa

རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་དམན་པ་ལ་སྦྱར་བར་མི་བྱ་བ།

gya chenpo la mupa menpa la jarwar mi jawa

ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་གཞན་མ་དད་པ་སྤང་བ།

lu kyi chulam nyepa dang che shing shen ma-depa pangwa

ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།

lam lasokpa tunpay tse jitar jawa

ཉལ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།

nyelway kunchu jitar jawa

THE ASIAN CLASSICS INSTITUTE

COURSE 11

GUIDE TO THE BODHISATTVA'S WAY OF LIFE - PART 2

Level 4 of Middle-Way Philosophy *(Madhyamika)*

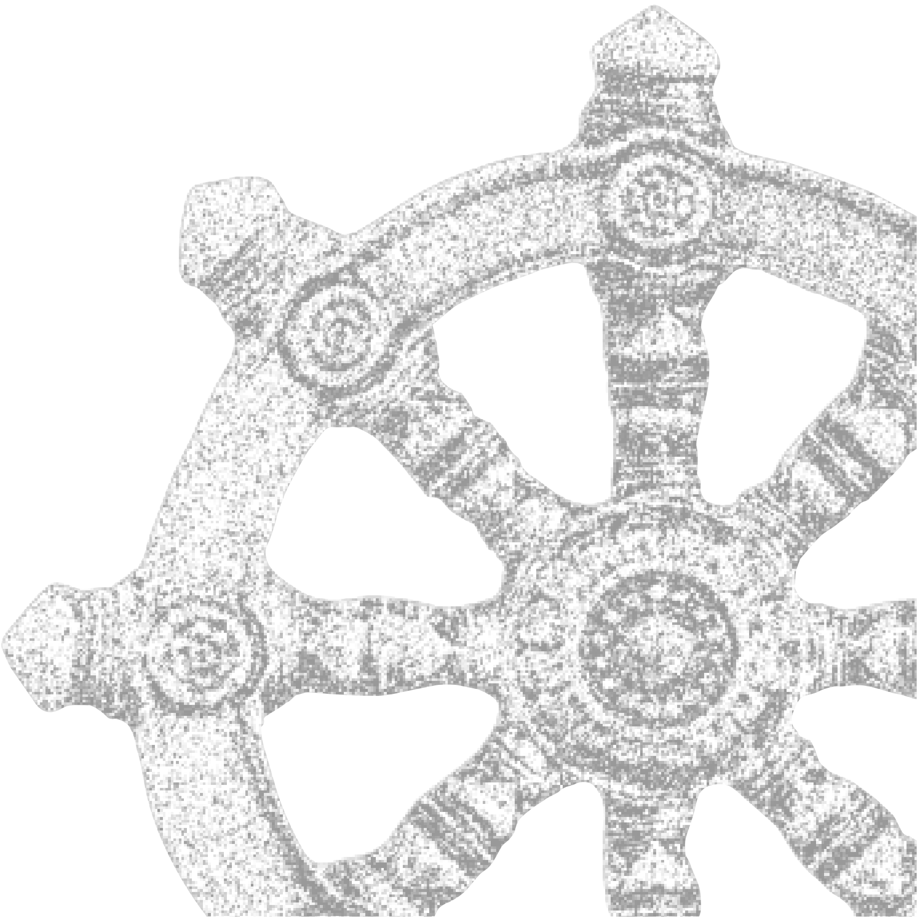

The Asian Classics Institute
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Level Four of Middle Way Philosophy (Madhyamika)

Course Syllabus

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).*

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. The folios numbers correspond to ACIP electronic editions TD3871 and S5436, respectively. Each lesson is accompanied by the full detailed outline of the relevant section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Reading One
Contemplations on the Perfection of Patience, Part I

Contemplation One: Anger destroys good karma
(ROOT TEXT FOLIO 14B; COMMENTARY FOLIOS 57A-58A)

Contemplation Two: Anger ruins our happiness and our relationships
(RT 14B; COM 58A)

Contemplation Three: Anger begins with being upset, and it is useless ever to be upset
(RT 14B-15A; COM 58B-59A)

Contemplation Four: Perfect patience is like any other habit, and can be developed with practice
(RT 15A; COM 59B-60A)

Contemplation Five: Patience is a decision, a state of mind
(RT 15A; COM 60A-60B)

Contemplation Six: Learn to disregard wounds in battle
(RT 15A; COM 60B)

Reading Two
Contemplations on the Perfection of Patience, Part II

Contemplation Seven: We should then be angry at unwitting physical objects (RT 15B; COM 61A-61B)
Contemplation Eight: Who really made the things that make us angry? (RT 15B; COM 62A-62B)
Contemplation Nine: People do so much hurt to themselves that it is no surprise if they hurt us (RT 16A; COM 63B)
Contemplation Ten: If people are harmful by nature, it is no surprise when they hurt us; if they are only harmful at moments, we should bear with them (RT 16A; COM 63B-64A)
Contemplation Eleven: Should we be angry at sticks? (RT 16A; COM 64A)
Contemplation Twelve: Who it is that actually created the objects that bring us anger (RT 16A-16B; COM 64A-64B)

Reading Three
Contemplations on the Perfection of Patience, Part III

Contemplation Thirteen: What harm can words really do us? (RT 16B; COM 65B)
Contemplation Fourteen: What to do if someone tries to hurt the teaching or a teacher (RT 17A; COM 66B-67A)
Contemplation Fifteen: On not being able to bear the happiness of others (RT 17B; COM 68B)
Contemplation Sixteen: On taking joy in the misfortunes of those you dislike (RT 18A; COM 69B-70A)
Contemplation Seventeen: How those we dislike help us in our practice (RT 18B; COM 72B)
Contemplation Eighteen: Serve living beings as you do the Enlightened Ones (RT 19A; COM 73A-73B)
Contemplation Nineteen: To serve living beings is to please the Enlightened Ones (RT 19A; COM 74B)

Reading Four
Contemplations on the Perfection of Effort, Part I

Contemplation One: What moves the flame? (RT 20A; COM 77A)
Contemplation Two: Effort is joy (RT 20A; COM 77A)
Contemplation Three: What stops effort?

(RT 20A; COM 77A-77B)
Contemplation Four: What causes laziness?
(RT 20A; COM 77B)
Contemplation Five: Lambs to the slaughter
(RT 20A; COM 77B-78A)
Contemplation Six: "I still have time"
(RT 20A-20B; COM 78A)
Contemplation Seven: What it feels to die
(RT 20B; COM 78B)
Contemplation Eight: Examine your expectations
(RT 20B; COM 79A)

Reading Five
Contemplations on the Perfection of Effort, Part II

Contemplation Nine: The armies of the King
(RT 20B; COM 79B)
Contemplation Ten: On feeling discouraged
(RT 20B; COM 79B-80A)
Contemplation Eleven: The courage of no choice
(RT 20B-21A; COM 80A-80B)
Contemplation Twelve: The lesser pains of the physician's treatment
(RT 21A; COM 80B)
Contemplation Thirteen: A blissful path to bliss
(RT 21A; COM 80B-81A)

Reading Six
Contemplations on the Perfection of Effort, Part III

Contemplation Fourteen: The joyful gift of life
(RT 21A; COM 81A-81B)
Contemplation Fifteen: The use of power
(RT 21A-21B; COM 81B-82A)
Contemplation Sixteen: On being unstoppable
(RT 22A; COM 84A-84B)
Contemplation Seventeen: Alone, by myself, if need be
(RT 22A; COM 84B-85A)
Contemplation Eighteen: The dead snake
(RT 22A; COM 85A)
Contemplation Nineteen: Determination, but not pride
(RT 22B; COM 85B)
Contemplation Twenty: The lion
(RT 22B; COM 86A)
Contemplation Twenty-One: Child's play
(RT 22B; COM 86B)
Contemplation Twenty-Two: The razor and the honey
(RT 22B; COM 86B-87A)
Contemplation Twenty-Three: The duel
(RT 23A; COM 87A-87B)
Contemplation Twenty-Four: The pot and the sword
(RT 23A; COM 87B)

Reading Seven

Contemplations on the Perfection of Meditation, Part I

Contemplation One: Quietude
(RT 23A-23B; COM 89A-89B)

Contemplation Two: Attachment to the world
(RT 23B; COM 89B)

Contemplation Three: Stopping attachment
(RT 23B; COM 90A)

Contemplation Four: The rewards of attachment
(RT 23B; COM 90A-90B)

Contemplation Five: Don't be with children
(RT 23B; COM 90B-91A)

Contemplation Six: On seeking to please the world
(RT 24A; COM 92A-92B)

Contemplation Seven: On the joys of solitude
(RT 24A-24B; COM 92B-93A)

Contemplation Eight: Die before death
(RT 24B; COM 93B-94A)

Contemplation Nine: On men and women
(RT 25A; COM 95A-95B)

Contemplation Ten: The living cemetery
(RT 26A; COM 97B-98A)

Contemplation Eleven: Life in the world
(RT 26A; COM 98A-98B)

Contemplation Twelve: On the futile service of money
(RT 26A-26B; COM 98B-99A)

Reading Eight

Contemplations on the Perfection of Meditation, Part II

Contemplation Thirteen: Where to devote yourself to meditation
(RT 26B; COM 99B-100A)

Contemplation Fourteen: What to meditate upon: the service of others
(RT 27A; COM 100A-100B)

Contemplation Fifteen: They are a part of you too
(RT 27A; COM 100B)

Contemplation Sixteen: What makes pain mine?
(RT 27A; COM 100B-101A)

Contemplation Seventeen: Logical proofs for compassion and love
(RT 27A; COM 101A)

Contemplation Eighteen: The democracy of love
(RT 27A; COM 101A-101B)

Reading Nine

Contemplations on the Perfection of Meditation, Part III

Contemplation Nineteen: Being beyond oneself
(RT 27A-27B; COM 101B-102A)

Contemplation Twenty: Are we only what we control?
(RT 27B; COM 102A-102B)

Contemplation Twenty-One: The power of habit

(RT 27B-28A; COM 103B-104A)

Contemplation Twenty-Two: The sources of all happiness and pain
(RT 28A; COM 104A)

Contemplation Twenty-Three: How far can we go?
(RT 28A; COM 104A)

Contemplation Twenty-Four: On the definition of "myself"
(RT 28A; COM 104B)

Contemplation Twenty-Five: The enemy of the body
(RT 28A; COM 105A)

Contemplation Twenty-Six: On the evil we do for the body
(RT 28A; COM 105A-105B)

Contemplation Twenty-Seven: If I use it myself, what will I have to give others?
(RT 28A-28B; COM 105B)

Contemplation Twenty-Eight: No many words are needed
(RT 28B; COM 106A)

Reading Ten

Contemplations on the Perfection of Meditation, Part IV

Contemplation Twenty-Nine: On the ultimate and immediate pains of selfishness
(RT 28B; COM 106A-106B)

Contemplation Thirty: Let the fire go
(RT 28B; COM 106B)

Contemplation Thirty-One: The master and the servant
(RT 29A; COM 107A)

Contemplation Thirty-Two: The exchange of yourself and others
(RT 29A; COM 107B)

Contemplation Thirty-Three: Bodhisattva talking to yourself
(RT 29A; COM 107B-108A)

Contemplation Thirty-Four: Don't hurt us by hurting yourself
(RT 29A; COM 108A-108B)

Contemplation Thirty-Five: Bodhisattva watching out for yourself
(RT 29A-29B; COM 108B-109A)

Contemplation Thirty-Six: The foolishness of thinking you get nothing out of serving others
(RT 29B; COM 109B-110A)

Contemplation Thirty-Seven: A few drops of sperm and blood
(RT 29B; COM 110A)

Contemplation Thirty-Eight: The secret life of bodhisattvas
(RT 30A; COM 110B-111A)

Contemplation Thirty-Nine: The endless thirst of attachment to your own needs
(RT 30A; COM 112A)

Contemplation Forty: Satisfaction, the ultimate pleasure
(RT 30A-30B; COM 112A-112B)

Contemplation Forty-One: The suffering of deciding what is "me"
(RT 30A-30B; COM 112B)

Contemplation Forty-Two: The ingratitude of the body
(RT 30B; COM 112B-113A)

Contemplation Forty-Three: The goals of quietude
(RT 30B; COM 113B-114A)

The Asian Classics Institute
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II

Reading One: Contemplations on the Perfection of Patience, Part I

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 14B-15A and 57A-61A, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation One
Anger destroys good karma

།བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི།
།སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་སོགས།
།ལེགས་སྤྱད་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཡང་།
།ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་འཇོམས་པར་བྱེད།

A single instance of anger
Destroys whatever good deeds
You may have amassed in thousands
Of eons spent in practices
Like giving, or making offerings
To Those Who have Gone to Bliss.

།ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའི་སྡིག་པ་མེད།

།བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་དཀའ་ཐུབ་མེད།

།དེ་བས་བཟོད་ལ་ནན་ཏན་དུ།

།སྣ་ཚོགས་ཚུལ་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ།

There is no kind of deed
As evil as the act of anger;
There is no spiritual hardship
Like patience. Practice it then,
Concentrate on patience,
In many different ways.

ཁོང་ཁྲོའི་ཉེས་དམིགས་དང་། བཟོད་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མ་མཐོང་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་། མཐོང་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་། ཉེས་དམིགས་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཁོང་ཁྲོས་དགེ་རྩ་འཇོམས་པ་དང་། ཁྲོ་བ་དང་བཟོད་པའི་སྐྱོན་ཡོན་ཤེས་ནས་བཟོད་པ་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི།

We must contemplate upon the problems that anger causes, and upon the benefits that come from patience. The problems we will cover in three steps: those that we cannot see, those that we can see, and then a summary of the problems. The problems that we cannot see will be presented in two parts: how anger destroys our store of good karma, and advice to make efforts in the practice of patience, once we have learned well the problems of anger and the corresponding benefits of patience. Here is the first.

དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པའི་གེགས་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་ཁོང་ཁྲོ་ཡིན་པས་དེའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་དེ་འགོག་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱ་སྟེ། བསྐལ་པ་བརྒྱ་དང་སྟོང་དུ་

བསགས་པ་ཡི་སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་པ་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མཆོད་པ་དང་། བསྒོམ་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་ལེགས་སྤྱད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཀུན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་དམིགས་པའི་ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་རྩ་བ་ནས་འཇོམས་པར་བྱེད་དོ།

Anger is the ultimate obstacle that prevents the initial growth and then continuation of every virtuous thing. As such we should contemplate upon the problems it brings to us, and then make great efforts to stop it. This is because of its effects on *whatever good deeds you may have amassed in* hundreds or *thousands of eons spent in practices like giving, or making offerings to Those Who have Gone to Bliss* (or to any of the other members of the Three Jewels), or meditating, or maintaining an ethical way of life. *A single instance of anger* focused upon a bodhisattva *destroys* all this virtue, from the root.

།དེར་མ་ཟད་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་པས་འདོན་པའི་ལུང་བསླབ་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་ལས། དགེ་སློང་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དབུ་སྐྲ་དང་སེན་མོའི་མཆོད་རྟེན་ལ་སེམས་དད་པས་ཕྱག་བྱས་པའི་ལུས་ཀྱིས་ཇི་ཙམ་ནོན་པའི་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་ཐུག་པའི་བར་གྱི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་སྟོང་འགྱུར་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་བ་ཐོབ་པའི་དགེ་བ་དེ་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་རྨ་བྱུང་བས་འཇོམས་པར་གསུངས་སོ། །ཁོང་ཁྲོས་བསྐལ་པ་བརྒྱ་དང་སྟོང་དུ་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་གཅོད་པའི་ཁོང་ཁྲོའི་ཡུལ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་བཤད་དོ།

Beyond all this is a quotation found in the *Compendium of the Trainings,* one which is recited by the Buddhist group known as "Those Who Profess Them All":

> Suppose a monk, heart filled with devotion, prostrates himself before an offering shrine containing the holy hair or fingernails of One Who has Gone Thus. Imagine the number of atoms contained in the ground which his body covers, going all the way down into the planet up to the point where it touches the disk of gold. Then imagine that each of these atoms represents the amount of good karma required to attain a birth as the Emperor of the Wheel, the King of the World. Now multiply all that by

> a thousand. This is the amount of good karma which you destroy by speaking badly of one of those persons who is maintaining the pure way of life—that is, an ordained person.

It is stated, by the way, that for an instance of anger to destroy the store of good karma that one has amassed over hundreds or thousands of eons, it must be anger which is focused at a particular object: that is, at a bodhisattva. This same point is described in *Entering the Middle Way.*

།གནས་མལ་གཞིའི་མགོའི་འདུལ་བ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཁོང་ཁྲོས་སྡོམ་པ་གཙོད་པར་
བཤད་པ་ནི། ཁོང་ཁྲོ་སྟོབས་ཅན་གྱིས་དགེ་རྩ་བཅད་པ་ལ་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །གཞན་
ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བར་ལོག་ལྟ་དང་གནོད་སེམས་ཀྱིས་དགེ་རྩ་འཇོམས་པར་བཤད་པས་
ཁོང་ཁྲོ་སོགས་བསྲུང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

In the opening section of the *Monastic Practices relating to Arrangements for Housing* there is also a discussion of the statement in the *Extensive Commentary on Vowed Morality* where it says that anger can destroy your vows. This discussion clarifies the fact that the statement refers to the destruction of stores of good karma by anger of tremendous intensity. It is moreover stated in the *Blaze of Reasoning* that one's store of good karma can be destroyed by wrong view and by malice. Given all this, we must make great efforts to shield our minds from anger and the rest.

།གཉིས་པ་ནི། ལམ་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པ་དང་དགེ་བ་འཇོམས་པ་ལ་ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའི་སྡིག་
པ་མེད་ལ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཚ་གདུང་འཇོམས་པ་ལ་བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་དཀའ་ཐུབ་མེད་པ་དེ་
བས་ན་བཟོད་པ་བསྒོམ་པ་ལ་ནན་ཏན་དུ་སྒོ་དང་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་བསྒོམ་པར་
བྱའོ།

Here next is the advice. *There is no kind of deed as evil as the act of anger* for the way in which it acts as an obstacle to prevent the growth of the spiritual path within us, and destroys our good karma. *Nor is there any spiritual hardship like patience* for breaking the relentless heat of the mental afflictions. You should *practice it then, concentrate on* the practice of *patience,* and use the method of finding *many different ways,* an entire variety of techniques, to do so.

Contemplation Two
Anger ruins our happiness and our relationships

།ཞེ་སྡང་ཟུག་རྔུའི་སེམས་འཆང་ན།

།ཡིད་ནི་ཞི་བ་ཉམས་མི་མྱོང་།

།དགའ་དང་བདེ་བའང་མི་འཐོབ་ལ།

།གཉིད་མི་འོང་ཞིང་བརྟན་མེད་འགྱུར།

If you hold to the sharp pain
Of thoughts of anger, your mind
Can know no peace;
You find no happiness,
No pleasure. Sleep stays away,
And the mind remains unsettled.

།གང་དག་ནོར་དང་བཀུར་སྟི་ཡིས།

།དྲིན་བྱིན་དེ་ལ་བརྟེན་གྱུར་པ།

།དེ་དག་ཀྱང་ནི་སྡང་ལྡན་པའི།

།རྗེ་དཔོན་དེ་ལ་གསོད་པར་གྲོལ།

Suppose there were a master
Who bestowed upon all those
Within his care both wealth
And honor as they wished;
Still they'd rise to kill him
If he lived in fury.

།དེ་ཡིས་མཛའ་བཤེས་སྐྱོ་བར་འགྱུར།

།སྦྱིན་པས་བསྡུས་ཀྱང་བསྟེན་མི་བྱེད།

It leaves your friends and family
Tired of being with you;
They refuse to stay on even though
You may entice them with gifts.

།མདོར་ན་ཁྲོ་བ་འདིར་གནས་པ།
།དེ་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།
།ཁྲོ་བའི་དགྲ་ཡིས་དེ་ལ་སོགས།
།སྡུག་བསྔལ་དག་ནི་བྱེད་པར་འགྱུར།

To put it simply,
There is no one with anger
Who can be happy.
Anger our enemy
Brings us these
And other pains as well.

།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁོང་ཁྲོས་ལུས་སེམས་བདེ་བའི་སྐབས་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། མཛའ་བཤེས་སོགས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་བསྐྱེད་པས་ཞེ་སྡང་ཟུག་རྔུ་ལྟ་བུའི་སེམས་འཆང་ན་ཡིད་ན་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་དགའ་བ་ཉམས་སུ་མི་སྐྱོང་ཞིང་ཡིད་དགའ་བ་དང་། ལུས་བདེ་བའང་མི་འཐོབ་ལ་གཉིད་མི་འོང་ཞིང་སེམས་རྣལ་དུ་ཕབས་པའི་བརྟན་པའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ།

We will discuss the problems of anger that you can see in two parts: how anger denies you any feelings of physical comfort or mental peace, and how it destroys friends, relatives, and the like. Anger is like a *sharp pain* in that it causes you a fierce feeling of suffering. *If you hold to thoughts of it* then *your mind can know no*ne of the joy that one feels when he or she has reached the *peace* where suffering is gone. A person with anger also *finds no happiness* mentally, *nor* any *pleasure* in the body. *Sleep stays away, and the mind remains unsettled,* off balance.

།གཉིས་པ་ནི། ཁོང་ཁྲོ་ཅན་གང་དག་ནོར་དང་བཀུར་སྟི་ཡིས་དྲིན་བྱིན་ཏེ་བསྐྱངས་པ་ཕན་བྱེད་དེ་ལ་བརྟེན་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ཀྱང་ནི་ཞེ་སྡང་དང་ལྡན་པའི་རྗེ་དཔོན་དེ་ལ་གསོད་པར་རྒོལ་བ་ཡོད་དོ།

Suppose there were a master of an estate *who bestowed upon all those within his care both wealth and honor as they wished;* that is, who supported them, and gave

them every help. *Still if the master* were the kind of person who *lived* constantly *in* the emotion of *fury,* then even *these* dependents *would rise* against him, *and kill him.*

།ཁོང་ཁྲོ་དེ་ཡིས་མཛའ་བཤེས་ཀྱང་ཡིད་སུན་ནས་སྐྱོ་བར་འགྱུར་ལ་སྦྱིན་པས་བསྡུས་ཀྱང་དགའ་བས་བསྟེན་པར་མི་བྱེད་པས་དེ་སྤོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

It—meaning anger—*leaves your friends and family tired of being with you,* since you cause them so much trouble. *Even though you may* try to *entice them with gifts, they* will find it no pleasure to be around you, and will *refuse to stay.* This again is a reason why you should put forth great efforts to eliminate this state of mind.

།གསུམ་པ་ནི། མདོར་ན་ཁྲོ་བས་བདེ་བར་གནས་པ་དེ་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དེས་ན་ཁྲོ་བའི་དགྲ་ཡིས་སྔར་བཤད་པའི་ཉེས་དམིགས་དེ་ལ་སོགས་པ་འདི་ཕྱིའི་སྡུག་བསྔལ་དག་ནི་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པའོ།

To put it simply, there is no one with anger who can be happy, and so it is that *our enemy, anger, brings us pains* in the form of the problems just mentioned, *and others as well*—it is the perfect way to suffer.

Contemplation Three
Anger begins with being upset, and it is useless ever to be upset

།ཡིད་མི་བདེ་བའི་ཟས་རྙེད་ནས།

།ཞེ་སྡང་བརྟས་ཏེ་བདག་འཇོམས་སོ།

Anger feeds on the food
Of feeling upset, then strengthened
Turns to smash me.

།དེ་ལྟས་བདག་གིས་དགྲ་བོ་དེའི།

།ཟས་ནི་རྣམ་པར་གཞོམ་པར་བྱ།

And so then I will smash
The sustenance that feeds
This enemy of mine.

།འདི་ལྟར་བདག་ལ་གནོད་པ་ལས།

།དགྲ་འདི་ལ་ནི་ལས་གཞན་མེད།

My foe knows no other
Kind of work at all
Except to cause me pain.

།ཅི་ལ་བབ་ཀྱང་བདག་གིས་ནི།

།དགའ་བའི་ཡིད་ནི་དཀྲུགས་མི་བྱ།

།མི་དགའ་བྱས་ཀྱང་འདོད་མི་འགྲུབ།

།དགེ་བ་དག་ནི་ཉམས་པར་འགྱུར།

No matter what happens
I will never allow
My joy to be disturbed.
Feeling upset cannot accomplish
My hopes, and only makes me lose
The goodness that I have.

།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི།

།དེ་ལ་མི་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།

If there is something
You can do about it,
Why should you feel upset?

།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ནི།

།དེ་ལ་མི་དགའ་བྱས་ཅི་ཕན།

If there is nothing
You can do about it,
What use is being upset?

།དང་པོ་ནི། ཁོང་ཁྲོས་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རང་དང་རང་གི་བ་ལ་མི་འདོད་པ་བྱས་པ་དང་འདོད་པ་འགྲུབ་པའི་གེགས་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བར་གྱུར་པའི་ཡིད་མི་བདེ་ནི་ཞེ་སྡང་འཕེལ་བའི་ཟས་ཡིན་པས་ཡིད་མི་བདེ་བའི་ཟས་རྙེད་ནས། ཞེ་སྡང་གི་ལུས་བརྟས་ཏེ་སྟོབས་རྒྱས་ནས་འདི་དང་གཞན་དུ་བདག་འཇོམས་སོ།

Here is the first point, on the nature of the causes of anger, and the problems they bring. "Just how is it," one may ask, "that anger leads me to suffering?" Consider the emotion of becoming upset, when something you don't want to happen does happen, either to you, or to someone or something you consider yours. Consider this same emotion when something happens to prevent you from getting what you do want. This *feeling upset* is a kind of *food* that *anger feeds upon.* When anger finds this food, its body is *strengthened*—fortified—and *then* it *turns to smash me,* in both this and my future lives.

།གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟ་བས་ན་བདག་གི་དགྲ་བོ་ཞེ་སྡང་དེའི་ཟས་ཡིད་མི་བདེ་བ་ནི་རྣམ་པར་གཞོམ་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་བདག་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལས་བདག་གི་དགྲ་ཞེ་སྡང་འདི་ལ་ནི་ལས་གཞན་མེད་པས་དགྲའི་གཙོ་བོ་འདི་གཞོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

Here next is the point about making efforts in the methods of stopping anger. *And so then I will smash* the emotion of feeling upset, *the sustenance that feeds this enemy of mine,* this anger. I will put all my effort into destroying *my* anger, who is worst of *foes,* for he *knows no other kind of work at all except to cause me pain.*

།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཡིད་མི་བདེ་བསྐྱེད་མི་རིགས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་ཡིད་མི་བདེ་ཇི་ལྟར་སྤང་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་བླངས་པའི་ཕན་ཡོན་བསམས་ནས་ཅི་ལ་བབ་ཀྱང་བདག་གིས་ནི་རང་གི་དགའ་བའི་ཡིད་ནི་དཀྲུག་པར་མི་བྱ་སྙམ་དུ་ལེགས་པར་བསམས་ཏེ། ཡིད་དགའ་བ་ནི་ཡིད་མི་བདེ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་མི་འདོད་པ་ཅི་བྱུང་ཡང་དེ་ལ་མི་དགེ་བ་བ་བྱས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་མི་འགྲུབ་ཅིང་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་དགེ་བ་དག་ནི་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ།

The third point, on the actual methods for stopping anger, has two parts: a description of how very wrong it is to become upset, and then the reasons why it is so wrong. Here is the first.

"How can I get rid of the emotion of being upset?" you may ask. You should first contemplate the benefits of learning to accept suffering gladly. Then you must learn to think to yourself, clearly, *"No matter what happens, I will never allow my joy to be disturbed."* Joy is the antidote for *feeling upset;* and no matter what happens that you don't like, doing something which is non-virtuous in return *cannot accomplish your hopes, and only makes you lose the goodness that you* do *have,* the goodness that can in fact produce the result you are hoping for. If this happens, then every other sort of suffering will come as well.

།གཉིས་པ་ནི། གང་ལ་ཡིད་མི་བདེ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་དེ་ལ་གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི་དེ་ལ་མི་དགའ་བར་བྱ་བའི་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེ་མ་ཐག་བཅོས་པས་ཡིད་མི་བདེ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ཡང་དེ་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་པས་ཅི་ཕན་ཏེ་ནམ་མཁའ་ཐོགས་བཅས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་ཀྱང་མི་ཕན་པ་བཞིན་ནོ།

Let us consider any of the objects over which we feel upset. *If there is something you can do about it,* then *why should you* ever *feel upset* at all? You could take the necessary action to fix it immediately, and never need to feel upset. *If* on the other hand *there is nothing you can do about it,* then *what is the use of being upset?* It would be as useless as getting upset at empty space, at a place where nothing was.

Contemplation Four
Perfect patience is like any other habit, and can be developed with practice

།གོམས་ནི་སླ་བར་མི་འགྱུར་བའི།
།དངོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།
།དེ་བས་གནོད་པ་ཆུང་གོམས་པས།
།གནོད་པ་ཆེན་པོ་བཟོད་པར་བྱོས།

There is nothing in the world
Which does not come easily
If you make a habit of it;

Make then a habit
Of bearing the small pains,
And thus endure the greater.

།དང་པོ་ནི།   བཟོད་པ་གོམས་ན་སྡུག་བསྔལ་ཡང་བཟོད་པར་འགྱུར་ཏེ་སེམས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་གོམས་པའི་རྒྱ་བ་ཅན་ཡིན་པས་གོམས་ན་སླ་བར་མི་འགྱུར་བའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

Here is the first point, which is establishing that patience is easy to rely upon once you have accustomed yourself to it. If you make a habit of patience, then you will be able to endure any kind of suffering. The way we think of anything is based primarily on how we have become accustomed to think, on our mental habits. As such *there is nothing in the world*—that is, no quality of the mind—*which does not come easily if you make a habit of it.*

།རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་ན་ཚ་གྲང་དང་གཞན་གྱིས་ཚིག་རྩུབ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་ཆུང་ངུ་དང་དུ་བླངས་ནས་བཟོད་པ་བསྒོམས་པས་དམྱལ་བའི་མེ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་ཆེན་པོའང་བཟོད་པར་འགྱུར་བར་སེམས་པར་བྱོས་ཤིག

For this reason *then you should* learn to think this way: "Suppose I can *bear,* and learn to accept gladly, *the small pains*—things like feeling too hot or too cold, or else situations like having someone say something unpleasant to me. If I

make a habit of this, I will *thus* be able to *endure the greater* pains as well: things like the fire of the hell-worlds, and so on.

།ཡབ་སྲས་འཛལ་བའི་མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བར་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཆིས་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་གང་གིས་ཐོབ་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བའི་ཚོར་བ་ཤ་སྟག་སྐྱོང་བར་འགྱུར་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་མི་སྐྱོང་ལ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་གནོད་པས་གནོད་པ་བགྱིས་ཀྱང་བདེ་བའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།

The sutra entitled *The Meeting of the Father and the Son* describes this in greater detail, for example in a section that begins:

> Oh Victorious One, there is a kind of concentration called "living in happiness over everything that is." Any bodhisattva who attains this type of concentration feels a sensation of pleasure, and only pleasure, whenever they focus on any object at all; they never feel any kind of unpleasantness...

The sutra then continues with,

> . . . These types of persons could even be assailed by the sufferings of the realms of hell, and yet still maintain their perception of it as pleasure.

Contemplation Five
Patience is a decision, a state of mind

།ལ་ལ་བདག་གི་ཁྲག་མཐོང་ན།

།དཔའ་བརྟན་ལྷག་པར་སྐྱེ་འགྱུར་ཡོད།

།ལ་ལ་གཞན་གྱི་ཁྲག་མཐོང་ན།

།བོག་ཅིང་བརྒྱལ་བར་འགྱུར་བ་ཡོད།

Some when they catch sight
Of their own blood
Rise to a higher ferocity.
Some when they see
Another person's blood
Faint and fall unconscious.

།དེ་ནི་སེམས་ཀྱི་དང་བརྟན་དང་།

།སྡར་མའི་ཚུལ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན།

All of this derives
From either steadfastness
Or cowardice, in the mind.

།དེ་བས་གནོད་པ་ཁྱད་བསད་ཅིང་།

།སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་བྱོས།

།མཁས་པས་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ཡང་ནི།

།སེམས་ཀྱི་རབ་དང་རྙོག་མི་བྱ།

Learn then to disregard
Harms, and never allow
Any pain to touch you.
Hurt may come; but the wise
Never let suffering cloud
Their clarity of mind.

།བཞི་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་དཔའ་བ་ལ་ལ་རང་ལ་གཞན་གྱིས་མཚོན་བསྣུན་པའི་བདག་གི་ཁྲག་མཐོང་ན་དཔའ་བརྟན་ལྷག་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡོད་ལ། བརྡར་མ་ལ་ལ་གཞན་གྱི་ཁྲག་མཐོང་ན་ཡང་བོག་ཅིང་བརྒྱལ་བར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡོད་པས་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་གཅིག་མཐུ་ཆེ་ཆུང་དུ་གྱུར་པ་དང་། ལུས་ལ་སྲ་སྙི་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཡིན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ངང་བརྟན་པ་དང་བརྡར་མའི་ཚུལ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་པས་སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

Here is the fourth point, where an example is presented to show how, once you have accustomed yourself to it, patience can be made very powerful. There are *some* kinds of people, warriors, who *when they catch sight of their own blood* after another person has struck them with a weapon are incited, and *rise to a higher* level of *ferocity* in the battle. There are also *some* other types, cowards, who *when they see* even *someone else's blood faint and fall unconscious.*

These reactions are not something which depends upon any distinction such as the relative force of the external blow, or the amount of resilience to the blow exhibited by the body. Rather *all of this derives* from something *in the mind, either steadfastness or cowardice.* Therefore we should exert ourselves in learning to practice the kind of patience where we can take suffering upon ourselves gladly.

།གཉིས་པ་ནི། དེ་བས་ན་སེམས་བརྟན་པར་གྱིས་ལ་རང་ལ་གནོད་པ་བྱུང་བ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས། སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པར་བྱོས་ཤིག ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་མཁས་པས་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ཡང་མི་བཟོད་པར་བྱས་ནས་སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དང་བ་ཁྲོ་བས་རྙོག་པར་མི་བྱའོ།

Next is a summary on the points mentioned above. For these reasons *then* we should *learn* to make our minds tough, and *to disregard* the *harms* that come to us: *never allow any type of pain to touch you.* Feelings of *hurt may come, but* those who are *wise*—in the sense of being skilled in the greater way—should *never let* anger *cloud the clarity of their mind,* no matter what *sufferings* they may meet with.

Contemplation Six
Learn to disregard wounds in battle

།ཉོན་མོངས་རྣམས་དང་གཡུལ་འགྱེད་ལ།
།གཡུལ་འགྱེད་ཚེ་ན་གནོད་པ་མང་།
།སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཁྱད་བསད་ནས།
།ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་དགྲ་འཇོམས་པ།
།དེ་དག་རྒྱལ་བྱེད་དཔའ་བོ་སྟེ།
།ལྷག་མ་རོ་ལ་གསོད་པའོ།

We are locked in combat
With mental affliction, and in war
Many wounds are sustained.
Ignore then any pains
That might come; smash
The foes of anger and such.

Conquering these is the thing
That makes a warrior; the rest
Are killing only corpses.

།བཞི་པ་ནི། ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་རྣམས་དང་གཉེན་པོ་ག་ཡུལ་འགྱེད་པ་ལ་གཡུལ་འགྱེད་པའི་ཚེ་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནོད་པ་མང་ཡང་། འཇིག་རྟེན་པ་མཆོན་ཕོག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་དགྲ་གསོད་པ་དཔའ་བོར་བྱེད་ན་ལུས་སེམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་འཇོམས་པ་ཉོན་མོངས་དེ་དག་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་ལ་དཔའ་བོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྷག་མ་མ་བསད་ཀྱང་ངང་གིས་འཆི་བའི་སྐྱེ་བོ་བསོད་པ་ནི་རོ་ལ་གསོད་པ་དང་འདྲ་བས་དཔའ་བོ་ཞེས་མི་བྱའོ།

Here is the fourth point, on the benefits of making efforts to eliminate your mental afflictions. *We are locked in combat with mental affliction,* with thoughts such as anger and the like, things which we seek to eliminate from our minds.

And in a war, many wounds, many sufferings, *are sustained.* In the world a man or woman is counted a warrior if they can ignore the pains that come as others strike their body, and continue on to slay their foe.

We on the other hand are learning to *ignore any* kind of *pain that might* ever *come* in body or in mind, and to go on to *smash the foes of* our mental afflictions, *anger and such.* The act of *conquering these* mental afflictions *is the thing that makes you a* true *warrior; the rest* don't deserve to be called warriors, because it is the same as if they were *only killing corpses*—they are slaying people who, even if someone hadn't killed them, would have died on their own anyway, by the very nature of things.

Part One of An Outline of the Explanation of the Chapter on Patience from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* to accompany Reading One

I. Throwing oneself into the practice of patience by eliminating obstacles to finding and maintaining this antidote

A. Considering the problems caused by anger

1. Problems you cannot see

a. How anger destroys your store of good karma

b. Encouragement to make efforts in practicing patience, once you have grasped the disadvantages of anger and the benefits of patience

2. Problems you can see

a. How anger denies you any feelings of physical comfort or mental peace

b. How anger destroys friends, relatives, and the like

3. A summary of the problems caused by anger

B. Considering the benefits of patience

II. Focusing on methods of achieving patience

A. Meditating upon the benefits of putting a stop to the causes of anger

1. The nature of the causes of anger, and the problems they bring

2. Advice to make efforts in the methods of stopping anger

3. The actual methods for stopping anger

a. How wrong it is to begin feeling upset

b. Why it is wrong to feel upset

4. Making efforts in eliminating the causes of anger, through analyzing them in detail

a. A general presentation of the different types of objects that can incite you to anger

b. Stopping anger at those who cause what you don't want

i. Stopping anger at those who do you wrong

a) Keeping patience with those who cause you suffering

i) Practicing the kind of patience where you willingly take on suffering

a1. The contemplation of how the very nature of life is nothing more than impure and suffering anyway

b1. The contemplation of the benefits of practicing patience

c1. The contemplation of how, once you have accustomed yourself to it, relying on patience is no difficult thing

a2. A detailed explanation

a3. Establishing that patience is easy to rely upon once you have accustomed yourself to it

b3. Proving this point through the use of an example

c3. The objects towards which patience is practiced

d3. An example to show how, once you have accustomed yourself to it, patience can be made very powerful

b2. A summary

d1. The benefits of making efforts to eliminate your mental afflictions

e1. An expanded explanation of the benefits of meditating upon suffering

The Asian Classics Institute
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II

Reading Two: Contemplations on the Perfection of Patience, Part II

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 15B-16B and 61A-64B, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Seven
We should then be angry at unwitting physical objects

།མཁྲིས་པ་ལ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་གྱི།
།འབྱུང་གནས་ཆེ་ལ་མི་ཁྲོ་བར།
།སེམས་ཡོད་རྣམས་ལ་ཅི་སྟེ་ཁྲོ།
།དེ་དག་ཀུན་ཀྱང་རྐྱེན་གྱིས་བསྐུལ།

You fail to feel anger
For bile and such,
These major sources of pain;
Why then are you angry
At those with minds? They're all
Impelled by influences.

།དཔེར་ན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་།
།ནད་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ལྟར།
།དེ་བཞིན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་།
།ནན་གྱིས་ཉོན་མོངས་འབྱུང་བར་འགྱུར།

Illness for example is something
Which occurs despite the fact
We never wished it to;
Just so the arrival
Of violent mental affliction
Is something we never wanted.

།ཁྲོ་བར་བྱ་ཞེས་མ་བསམས་ཀྱང་།
།སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་གྱི་ནར་ཁྲོ།
།བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་མ་བསམས་ཀྱང་།
།ཁྲོ་བ་དེ་བཞིན་སྐྱེ་བར་འགྱུར།

Anger wells up in people
Despite themselves; no one says,
"I think I'll get angry now."
Anger comes then all the same,
And it starts without anyone saying
"I think I'll start it now."

།དང་པོ་ནི། ཕ་རོལ་པོས་བདག་ལ་གནོད་པ་བྱས་པས་ཁྲོ་བར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། །མི་རིགས་ཏེ་རང་གི་མཁྲིས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆ་མ་སྙོམས་པར་འཁྲུགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་འབྱུང་གནས་ཆེན་པོ་ལ་མི་ཁྲོ་བར་སེམས་ཡོད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ཅི་སྟེ་ཁྲོ།

Here is the first point, where we cover the reasons why it is improper to feel anger towards people who have mental afflictions. "It is right," you may begin, "to be angry at another person, since they have hurt me." And yet it is not right, for *you fail to feel anger for bile and such, these* things which when they fall out of balance are *major sources of pain* for you. *Why then are you angry* only *at those with minds*—that is, with living beings?

མཁྲིས་པ་སོགས་རྐྱེན་གྱིས་རང་དབང་མེད་པར་བྱུང་བས་མི་ཁྲོའི་ཞེ་ན། གང་ཟག་ལ་ཡང་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེ་དག་ཀུན་ཀྱང་ཡོན་མོངས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བསྐུལ་བས་ཁོ་ལ་རང་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

"But it's not the same," you may object. "Bile and the rest do not occur of their own accord, but rather due to other influences. This is why I do not feel angry at them." In that case then it is very wrong for you to become angry at people either, because *they* too *are all impelled by* other *influences*—that is, by their mental afflictions—and are not acting out of their own accord.

།དཔེར་ན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་རྐྱེན་ཚང་བས་ནད་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་ཞེ་སྡང་ཡང་གང་ཟག་དེ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་ཡིད་མི་བདེ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུས་ནན་གྱིས་ཉོན་མོངས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས། ཁྲོ་ན་ཉོན་མོངས་ལ་ཁྲོ་བར་རིགས་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་སོ།

Illness for example is something which occurs when all the conditions are there for it to occur, *despite the fact* that *we never wished it to. Just so the arrival of* anger *is something we never wanted; mental afflictions* occur when the causes for them—unhappiness and the like—press upon us *violently.* If you're going to get mad then, you should do so at the mental afflictions; it is wrong for you to be angry at the person.

།གཉིས་པ་ནི། ཕ་རོལ་པོས་གནོད་པ་བྱ་བར་བསམས་པས་ཉོན་མོངས་དང་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཁྲོ་བ་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་མ་བསམས་ཀྱང་རྒྱུ་ཚང་བས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་གྱི་ན་རང་དགར་ཁྲོ་བ་བསྐྱེད་ལ། ཉོན་མོངས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་མ་བསམས་ཀྱང་ཁྲོ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་གྱི་རང་ལ་རང་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་ཕྱེད་སྔ་མ་གང་ཟག་དང་ཕྱེད་ཕྱི་མ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྐྱེན་ལ་བཤད་དོ།

Here is the second point, a demonstration that anger is not something which is felt at will. "But other people," you may object, "are not the same as the mental afflictions you've mentioned, for people do harm to me intentionally." *No one* though goes around *saying, "I think I'll get angry now,* I think I will see that all the causes for anger come and make it start now." *Anger* rather *wells*

up in people despite themselves, almost randomly, whenever the causes for it are all present; *it starts without anyone saying, "I think I'll start it,* get angry, right *now." All the same* though *anger comes then;* at this point we've no self-control of ourselves.

The last verse is also explained by dividing it into halves, with the first half referring to the influences that bring about the person who is angry, and the second half referring to those that bring about the mental affliction of anger.

Contemplation Eight
Who really made the things that make us angry?

།གཙོ་བོ་ཞེས་བྱར་གང་འདོད་དང་།

།བདག་ཅེས་བརྟགས་པ་གང་ཡིན་པ།

།དེ་ཉིད་བདག་ནི་འབྱུང་བྱ་ཞེས།

།ཆེད་དུ་བསམས་ཤིང་འབྱུང་བ་མེད།

This thing they believe
Called the "primal One,"
Or the supposed "Self-Existent Being,"
Never came about by thinking
For a purpose to themselves,
"Now I should occur."

།མ་སྐྱེས་པར་ནི་དེ་མེད་ན།

།དེ་ཚེ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་གང་།

།ཡུལ་ལ་རྟག་ཏུ་ག་ཡེང་འགྱུར་བ།

།འགག་པར་འགྱུར་བའང་མ་ཡིན་ནོ།

If it cannot be with a thing
That never grew itself, then what
Do you think can grow then?
It must forever shift its focus
To its object, a thing that never
Did come to an end.

།ཅི་སྟེ་བདག་དེ་རྟག་ན་ནི།

།མཁའ་བཞིན་བྱེད་པ་མེད་པར་མངོན།

།རྐྱེན་རྣམས་གཞན་དང་ཕྲད་ན་ཡང་།

།འགྱུར་བ་མེད་ལ་ཅི་བྱར་ཡོད།

Isn't it obvious, that if this Self
Were unchanging, then like empty space
It could never act to do something?
And even if it happened due to
Other influences, how could they
Act on something changeless?

།བྱེད་པའི་ཚེ་ཡང་སྔོན་བཞིན་ན།
།བྱེད་པས་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱས།
།དེ་ཡི་བྱེད་པ་འདི་ཡིན་ཞེས།
།འབྲེལ་པར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་ཡོད།

When they did then it would stay
Existing as it was before,
So doing would do nothing.
Where is something you can say
It does that has at all any kind
Of relationship with it?

།དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱི་དབང་།
།དེ་ཡི་དབང་གིས་དེ་དབང་མེད།
།དེ་ལྟར་ཤེས་ན་སྤྲུལ་ལྟ་བུའི།
།དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཁྲོ་མི་འགྱུར།

And so it is that everything
Depends on other influences,
They on other, inevitably.
Understand this, feel no anger
Towards any of these things
Like pictures of illusion.

རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ལྡ་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་དང་། དེས་རྣམ་འགྱུར་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་གནོད་པ་སོགས་རང་དབང་དུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་གང་འདོད་པ་དང་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ལ་བདག་ཅེས་བརྟགས་ནས་ཡུལ་ལ་རང་དབང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་

པར་བརྟགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། བདག་དང་གཙོ་བོའི་དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་རང་དབང་དུ་ཡུལ་སྤྱོང་བ་དང་རྣམ་འགྱུར་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་འབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་ཆེད་དུ་བསམས་ཤིང་འབྱུང་བ་མེད་ལ་བྱ་བ་བྱེད་མི་ནུས་པ་རི་བོང་གི་རྭ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the first point, a refutation of the idea that the primal One could produce all the expressions of the world on its own accord. Consider now *this thing that they believe* in *called the "primal One,"* which is supposed to be made of equal parts of Particle, Darkness, and Courage, and is supposed to have five different qualities. They say it does, on its own accord, create harms and other such things, all included into what are considered its "expressions."

Or consider *the supposed "Self-Existent Being,"* otherwise known as the "Original Mental Being," which is said to experience its objects on its own accord. Neither of these though could be real, for the "Self-Existent Being" and the "primal One" *never came about by thinking to themselves,* all by themselves, *"Now I should occur, for a* specific *purpose*—so that I can experience objects, or create my expressions.*"* But in fact they could never make anything occur, they could never actually do anything, no more than the horns on a rabbit's head could.

།འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་དེའི་ཚེ་གཙོ་བོ་དེ་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་ཉིད་མ་སྐྱེས་པར་ནི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་དེ་མེད་ན་སྟེ་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།

Let's consider *what* it is that *you think can grow then,* at the point when the primal One is supposed to produce some result. It would be completely mistaken to believe that the One could produce any result, at all, since this One itself never grew from anything in the first place. And this must absolutely be the case, because it is logically impossible for anything to produce a result, *it cannot be, if* that *thing*—that is, because that thing—was such *that* it *never grew itself.*

།གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཡུལ་ལ་ལོངས་མི་སྤྱོད་པའི་དུས་ཅན་གྱི་འགག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་སྙེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྟག་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་པ་གང་ཞིག་དེ་ཡིན་ན་ཡུལ་ལ་རྟག་ཏུ་ག་ཡེངས་པར་འགྱུར་བས་ཏེ། ཡུལ་མི་འཛིན་པའི་དུས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟག་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་

མི་འཐད་པ་དང་། རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད་པ་དང་། རྐྱེན་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

Here is the second point, a refutation of the idea that the Original Mental Being could experience objects on its own accord. Let us consider this Original Mental Being. Isn't it true then that it would be *a thing* that could never have a time when it was *not* experiencing its object, *that never did come to an end*—that is, never could come to an end with each experience? This is because (1) you believe it to be an unchanging but functional thing which experiences its objects; and (2) if it were such a thing, then *it must forever shift its focus to its object.* And if this were the case, then it would be impossible for there to ever be a time when it were not holding to its object.

The second point here is a refutation of the idea that the self-existent being accepted by the Logicalists could ever exist of its own accord. Here there are three separate steps: a demonstration that it is incorrect to think that an unchanging thing could ever produce a result; a demonstration that it is incorrect to think that this same thing could rely upon some other influence; a demonstration that this same thing could never share a relationship with some influence. Here is the first.

རིགས་པ་ཅན་པ་བདག་གཟུགས་ཅན་དང་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་ཅིང་། དེས་གནོད་པ་སོགས་བསྐྱེད་པར་འདོད་དོ། །ཅི་སྟེ་བདག་དེ་རྟག་དངོས་ཡིན་ན་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱེད་པ་མེད་པར་མངོན་ཞིང་གསལ་བར་ཐལ་ལོ།

The Logicalists believe in a self-existent being that is both something physical and also an unchanging thing that can perform a function. They say then that it creates those things that do us harm. But *isn't it obvious,* isn't it very clear, *that if this Self were* an *unchanging* thing which could perform a function, *then it* would be *like empty space,* and *could never act to do something* like producing an effect?

།གཉིས་པ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་རྟག་ཀྱང་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ནས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཅེ་ན། རྟག་པ་རྐྱེན་དང་ཕྲད་པ་མི་སྲིད་ཅིང་རྩོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་རྣམས་གཞན་དང་ཕྲད་ན་ཡང་རྐྱེན་གྱིས་དེ་ལ་ཅི་བྱར་ཡོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱར་མེད་པར་ཐལ། བདག་དེ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྐྱེན་གྱིས་ཕན་པ་བྱེད་པའི་ཚེ་ཡང་བདག་དེ་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པའི་དུས་ཀྱི་

སྔོན་གྱི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་པ་གང་ཞིག་དེ་ལས་མ་འདས་ན་ཕན་པ་བྱེད་པས་བདག་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱས་ཏེ། ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the second step. One may respond with the following: "Although this Self is by its nature unchanging, it produces results when it encounters certain influences." And yet it is impossible for an unchanging thing to encounter an influence; *and even if it* did *happen due to* its encountering some *other influences,* such as the will that something happen or the like, then *how could these* things, these influences, *act on something changeless?* It could never have any effect upon it at all, because this Self is changeless.

This logic is inescapable, because *when they*—any particular influences—*did* affect this Self in any way, *then* the Self would never budge, it would never change to have any other nature than it already had: *it would stay exactly as it was before.* And if the Self never changed, then *doing* something to it *would do nothing;* there wouldn't be the slightest difference between the way it was and the way it is.

།གསུམ་པ་ནི། ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཕན་པ་མི་བྱེད་ཀྱང་ཕན་པ་དོན་གཞན་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་དེའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱེད་པ་ཕན་པ་དོན་གཞན་འདི་ཡིན་ཞེས་བདག་དང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་ཡོད། བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the third step. Someone may respond again, with the following: "Even though the Self doesn't affect anything else in a way that alters its basic nature, it does affect things in a way that is peripheral to itself." This too though is completely incorrect. *Where is something you can* point to *at all* and *say* that this is the peripheral effect, this is what the Self *does* in creating its result, *that* could *have any kind of relationship with it?* No relationship is possible, for there is neither the relationship of identity, nor the relationship of origination.

།གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱི་དབང་ཅན་ཡིན་ལ་རྐྱེན་དེ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱུ་རྐྱེན་སྔ་མ་སྔ་མ་དེའི་དབང་གིས་འབྱུང་བས་འབྲས་བུ་དེ་འབྱུང་མི་འབྱུང་གི་དབང་མེད་པ་སྒྱུ་མ་དང་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུའོ། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བཞིན་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཁྲོ་

བར་མི་འགྱུར་བས། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་འཛོམས་པའི་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།

Here is the third point from before, which is an explanation of why it is improper to feel anger once you have understood that all beings are like a magical show. *And so it is that everything* in the production of a result *depends on other influences,* while *these* influences depend themselves *on other,* previous causes and influences, they on theirs, and so on. In a sense then it is *inevitable* whether a particular result will come out or not, it is all up to the causes, and so these things are like a magical show, like pictures of illusion. You must *understand this* fact, that each and everything which does something is empty of any nature of its own, and yet still functions perfectly well. If you do so, then you will *feel no anger towards any of these things* that are *like pictures of illusion.* Thus you must train yourself in the realization of the fact that dependent origination has no nature of its own, for it is this realization which destroys the very seeds of mental affliction.

Contemplation Nine
People do so much harm to themselves
that it is no surprise if they hurt us

།བག་མེད་པས་ནི་བདག་ཡང་བདག

།ཚེར་མ་ལ་སོགས་གནོད་པ་བྱེད།

།བུད་མེད་ལ་སོགས་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར།

།ཧམ་ཞིང་ཟས་གཅོད་ལ་སོགས་བྱེད།

There are those who, having lost
Their senses, hurt themselves
By themselves with thorns and such.
To get a woman or the like,
They become obsessed, and then do things
Like refusing to eat food.

།ཁ་ཅིག་འགག་ཅིང་གཡང་སར་མཆོང་།

།དུག་དང་མི་འཕྲོད་ཟ་བ་དང་།

།བསོད་ནམས་མ་ཡིན་སྤྱོད་པ་ཡིས།

།རང་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡོད།

Some go and hang themselves,
Leap from cliffs, and swallow poison
Or other harmful things.
Others go and hurt themselves
By living in a way
Against the virtuous life.

།གང་ཚེ་ཉོན་མོངས་དབང་གྱུར་པས།

།བདག་སྡུག་ཉིད་ཀྱང་གསོད་བྱེད་པ།

།དེ་ཚེ་དེ་དག་གཞན་ལུས་ལ།

།གནོད་མི་བྱེད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར།

If people driven to it because
Of their mental afflictions even kill
Their own dear selves, then what
Surprise could it ever be to see
That they also act in ways that harm
The bodies of other people?

།ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པས་དེ་ལྟ་བུར།

།བདག་གསོད་ལ་སོགས་ཞུགས་པ་ལ།

།སྙིང་རྗེ་རྒྱུ་ལ་མ་སྐྱེས་ན།

།ཁྲོ་བར་འགྱུར་བ་ཅི་ཐ་ཚིག་དང་པོ་ནི།

Thus do people live,
Committing acts like suicide,
Driven by their own bad thoughts.
If by some chance you cannot
Feel some pity for them,
At the least withhold your anger.

གཞན་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་དག་ནི་བག་མེད་པ་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ནི་བདག་ལའང་བདག་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁ་ཅིག་ཐར་པའི་དོན་དུ་ཚེར་མ་ལ་འགྲེ་བ་དང་གཡང་དུ་མཆོང་བ་ལ་སོགས་གནོད་པ་བྱེད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་བུད་མེད་དང་ནོར་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཧྲམ་ཞིང་ཁྲོས་པས་ཟས་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ཉོན་མོངས་ནས་འགག་ཅིང་གཡང་སར་མཆོང་བ་དང་། དུག་དང་མི་འཕྲོད་པ་ཟ་བ་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་སྡིག་པ་སྤྱོད་པ་ཡིས་རང་ལ་ཚེ་འདི་དང་ཕྱི་མར་གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡོད་པས་རང་ལ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཁྲོ་བར་ག་ལ་རིགས།

Here is the first point, which is how some people, out of their own ignorance, even do harm to themselves. Let's consider the kinds of people who hurt other people. *There are those who, having lost their senses,* having lost control due to their mental afflictions, *hurt* even *themselves by themselves.* Some, thinking it

will lead them to some kind of nirvana, do all kinds of harm to themselves: they roll around in beds of *thorns,* jump from cliffs, *and* do other *such* things. Others, *to get a woman* or money *or the like,* start *becoming obsessed,* and out of anger *then do things like refusing to eat food. Some* others, oppressed by their mental afflictions, *go and hang themselves,* or *leap from cliffs,* or *swallow poison or other harmful things. Others go and hurt themselves,* in both this and their future births, *by living in a way against the virtuous life,* in a way that they commit many bad deeds which will lead them to the lower realms. Therefore it is impossible to justify your anger by saying that it is because you have been harmed by someone else.

གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཚེ་རང་ཉིད་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་གྱུར་པས་བདག་རང་གི་སྙིང་དུ་སྡུག་ཅིང་ཕངས་པ་ཉིད་ཀྱང་གསོད་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་དེ་དག་གཞན་གྱིས་ལུས་ལ་གནོད་པ་མི་བྱེད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་གནོད་པ་བྱེད་པ་མི་འཚམ་པར་གཟུང་ནས་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་སོ།

Here is the second point, which describes how it is no great surprise that people do harm to others, since these ignorant ones even kill themselves. *If people driven to it because of their mental afflictions even kill their own selves,* so *dear* and precious to them, *then what surprise could it ever be to see that they also act in ways that harm the bodies of other people?* We should realize that this fits their way of life well, and thus understand how wrong it is to be angry with them.

།གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པས་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུར་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་དང་། བདག་གསོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་བྱ་བར་འོས་ཤིང་སྙིང་རྗེ་རྒྱ་ལ་མ་སྐྱེས་ནའང་དེ་དག་ལ་ཁྲོ་བར་འགྱུར་བ་ཅིའི་ཐ་ཚིག་ཡིན་ཏེ། ཁྲོ་བ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་སོ།

Here is the third point, which demonstrates why it is, therefore, quite appropriate that we should feel compassion for such people. *Thus do people live,* as described above, doing harm to others and *committing acts like suicide* because they are *overpowered by their* mental *afflictions.*

They are truly worthy of our pity, and *if by some chance you cannot feel some* of this *pity for them,* then *at the least withold your anger:* realize how totally wrong it is to be angry with them.

Contemplation Ten
If people are harmful by nature, it is no surprise
when they hurt us;
if they are only harmful at moments,
we should bear with them

།གལ་ཏེ་གཞན་ལ་འཚེ་བྱེད་པ།

།བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ན།

།དེ་ལ་ཁྲོ་བ་མི་རིགས་ཏེ།

།སྲེག་པའི་རང་བཞིན་མེ་བཀོན་འདྲ།

If it is the very nature
Of those who are children
To do harm to others,
Then being angry with them
Is wrong, as wrong as hating
Fire for the fact it burns.

།འོན་ཏེ་སྐྱོན་དེ་གློ་བུར་ལ།

།སེམས་ཅན་རང་བཞིན་ངེས་པ་ནའང་།

།འོ་ནའང་ཁྲོ་བ་མི་རིགས་ཏེ།

།མཁའ་ལ་དུད་འཐུལ་བཀོན་པ་བཞིན།

And if the nature of living beings
Is to be thoughtful, then all their faults
Are occasional, and being angry with them
Is wrong too, wrong as hating
A puff of smoke in the sky.

།དང་པོ་ནི། །གལ་ཏེ་གཞན་ལ་འཚེ་བར་བྱེད་པ་བླང་དོར་མི་ཤེས་ཤིང་ཤེས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེ་བའི་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཏེ་བསྲེག་པའི་རང་བཞིན་གྱི་མེ་ལ་ཞེ་བཀོན་ཞིང་ཁྲོ་བར་བྱེད་པ་མི་རིགས་པ་དང་འདྲའོ།

Here is the first point, which describes how inappropriate it is to be angry, since it is the nature of children to be themselves. Now *if it is the very nature of those who are children*—of children who don't know what is right or wrong, or who are undergoing an attack of mental affliction at the moment—*to do harm to others, then being angry with them is wrong, as wrong as hating fire,* and being furious with fire, *for the fact that it burns,* something which is its very nature as well.

།གཉིས་པ་ནི། འོན་ཏེ་གཞན་ལ་འཚེ་བའི་སྐྱོན་འདི་གློ་བུར་དུ་བྱུང་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་མཛངས་ཤིང་ངེས་པ་ཡིན་ནའང་། འོ་ནའང་གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཏེ་མན་མཁའ་ལ་གློ་བུར་དུ་དུད་པ་འཐུལ་ན་ནམ་མཁའ་ལ་ཞེ་བཀོན་ཞིང་སྨྲམ་པ་མི་རིགས་པ་བཞིན་ནོ།

And here is the second point, which covers how inappropriate it would be to feel anger even if the problem of the harm they do to you were just something incidental. Or suppose then that this *fault* of tending to hurt other people *is* just something that happens *occasional*ly; that is, what *if the* basic *nature of living beings is to be* wise, and *thoughtful.* Even *then too* it would be *wrong to be angry with them, as wrong as hating* or feeling irritated by *a puff of smoke* that just happened to appear *in the sky* for a moment.

Contemplation Eleven
Should we be angry at sticks?

།དབྱུག་པ་ལ་སོགས་དངོས་བཀོལ་ཏེ།
།གལ་ཏེ་འཕེན་པ་ལ་ཁྲོ་ན།
།དེ་ཡང་ཞེ་སྡང་གིས་སྤད་པས།
།ཉེས་ན་ཞེ་སྡང་ལ་ཁྲོ་རིགས།

It's the stick or whatever
That delivers directly; if you're angry
At what impels it,
Then get mad if you really must
At anger itself, since it's the force
That sets the other into motion.

ཕ་རོལ་པོས་གནོད་པ་བྱས་པས་ཁྲོ་བར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་ན་དབྱུག་པ་དང་མཚོན་ལ་སོགས་པ་དངོས་སུ་བཀོལ་ཏེ་དེ་དག་གིས་གནོད་པ་བྱས་པས། དེ་ལ་ཁྲོ་བར་རིགས་ལ་དེས་རང་དབང་དུ་གནོད་པ་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི་སྐྱེས་བུས་འཕངས་པས་གལ་ཏེ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ལ་ཁྲོ་ན། སྐྱེས་བུ་དེ་ཡང་ཞེ་སྡང་གིས་རང་དབང་མེད་པར་བྲན་པས་ཉེས་ན་སྡེ་གཉིས་སུ་འཛམ། ཅིས་ཀྱང་ཁྲོ་ན་ཞེ་སྡང་ལ་ཁྲོ་བར་རིགས་སོ།

"But it is right for me to be angry," one may insist, "because the other person has hurt me." Now if you are going to be angry at what hurt you directly, then you should feel anger for *the stick* or the weapon *or whatever* it was that *delivered* the injury *directly,* since they are what caused the pain. Or suppose you say that you're not going to get *angry* at the stick or whatever, since it didn't act on its own accord, but rather *at what* made it move: at the person who *impelled* the stick. This *other* person though is not acting on his own accord either; rather, he himself is *set into motion* by the *force* of anger. So *if you really must* be angry—if you have no choice, if you cannot help yourself—*then* you should *get mad at anger itself.*

Contemplation Twelve
Who it is that actually created
the objects that bring us anger

།བདག་གིས་སྔོན་ཆད་སེམས་ཅན་ལ།
།འདི་འདྲ་བ་ཡི་གནོད་པ་བྱས།
།དེ་བས་སེམས་ཅན་འཚེ་བྱེད་པ།
།བདག་ལ་གནོད་པ་འདི་འབྱུང་རིགས།

I myself in days gone by
Perpetuated this very harm
On other living beings,
And so it's right that now the one
Who did the harm, myself,
Should have this hurt come to him.

།དེ་ཡི་མཚོན་དང་བདག་གི་ལུས།
།གཉི་ག་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ།
།དེས་མཚོན་བདག་གི་ལུས་ཕྱུང་ན།
།གང་ཞིག་ལ་ནི་ཁྲོ་བར་བྱ།

Their weapons and this body of mine
Both of them provide the causes
For the pain to come.
They produced the weapons,
And I produced the body—
At which should I be angry?

།ཤུ་བ་མི་ཡི་གཟུགས་འདྲ་བ།
།རེག་ཏུ་མི་བཟོད་སྡུག་བསྔལ་ཅན།
།སྲིད་མདོངས་བདག་གིས་བཟུང་གྱུར་ན།

|དེ་ལ་གནོད་པ་སུ་ལ་ཁྲོ།

This blister in the shape of a man,
Unbearable if someone touches it,
Filled with suffering—
It's me who driven by blind desire
Grasps to it, so who deserves
My anger when someone harms it?

|བྱིས་པ་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་ཅིང་།

|སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ལ་བརྐམ་པས་ན།

|རང་གི་ཉེས་པས་གནོད་གྱུར་པ།

|གཞན་ལ་བཀོན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

Children want no suffering
But at the same time then they thirst
For the things that bring them pain.
If suffering comes to you because
Of some fault of your own,
Why feel hate for others?

|དཔེར་ན་དམྱལ་བའི་སྲུང་མ་དང་།

|རལ་གྲི་ལོ་མའི་ནགས་ཚལ་ལྟར།

|རང་གི་ལས་ཀྱིས་འདི་བསྐྱེད་པ།

|གང་ཞིག་ལ་ནི་ཁྲོ་བར་བྱ།

Take for example the guards of hell
And forests filled of trees with leaves
Made of blades of swords.

Every one of them was created
By the deeds you did yourself;
Who then deserves your anger?

|དང་པོ་ནི། བདག་གིས་སྔོན་ཆད་ཚེ་སྔ་མ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་རང་ལ་འབྱུང་བ་འདི་འདྲ་བའི་

གནོད་པ་བྱས་པ་དེ་བས་ན་སེམས་ཅན་འཚེ་བར་བྱེད་པ་བདག་ལ་དེ་ལྟ་བྱུང་བའི་གནོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་རིགས་སྙམ་དུ་བསམས་ལ་བཟོད་པར་བྱའོ།

Here is the first point, which is the contemplation that it is your own fault when others do you harm. *I myself in days gone by*—that is, in my previous lives—*perpetuated on other living beings this very* same *harm* as the one which is happening to me now. *And so it is right that now the one who did the harm*—that is, *myself—should have this same hurt come to him.* Think this way to yourself, and learn to practice patience.

།གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་མཚན་འདིས་ཀྱང་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཏེ་ཕ་རོལ་པོ་དེའི་མཚོན་དང་བདག་གི་ལུས་གཉིས་ཀ་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་ཟག་དེས་མཚོན་ཕྱུང་བདག་གིས་ལུས་ཕྱུང་ནས་གཉིས་ཀས་རང་ག་སྡུག་བསྔལ་བྱས་པ་ཡིན་ན་གང་ཞིག་ལ་ནི་ཁྲོ་བར་བྱ་ཕ་རོལ་འབའ་ཞིག་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་སོ།

Now comes the second point, which concerns the fact that your own grasping to your body is one of the problems which causes your suffering. Here is yet another reason why it is completely wrong for you to feel anger. The *weapons of these* other people *and this body of mine, both of them, provide the causes for the pain* that has *come* to me. The way it happened is that *they produced the weapons, and I produced the body:* and it took both of them to create my suffering. *At which* of the two then *should I be angry?* It's hardly fair that I should only be angry at the others.

།ཤུ་བ་མིའི་གཟུགས་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་རེག་ཏུ་མི་བཟོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཅན་ལུས་སོགས་ལ་སྲེད་པ་དང་། མ་རིག་པས་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་འདོངས་པ་བདག་གིས་གཟུང་བར་གྱུར་ན་ཚེར་མས་ཀྱང་འཇོམས་ནུས་པས་དེ་ལ་གནོད་པ་སུ་ལ་ཁྲོ་རང་གི་ཉེས་པའོ་སྙམ་དུ་བསམ་པར་བྱའོ།

My body, *filled with suffering,* is a great *blister in the shape of a man,* and it is *unbearable if someone touches it* in the slightest way. *It's me who, driven by desire* and with the eyes of my intelligence *blind*ed by ignorance, *grasps to it,* and so I myself can be destroyed by something as insignificant as a thorn. *So when someone harms this* body, *who deserves my anger?* I should learn to think to myself how it's all my own fault.

།གསུམ་པ་ནི། བྱིས་པ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་ཅིང་སྡིག་གཙོད་སོགས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་བརྐམ་ཞིང་སྲིད་པས་ན་སྔར་གྱི་རང་གི་ཉེས་པས་འཕངས་ནས་འབྲས་བུ་རང་ལ་གནོད་པ་བྱུང་བར་གྱུར་པ་ལ། གཞན་ལ་བགོན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད་རང་གི་ཉེས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་བྱས་པའོ།

Next is the third point, which treats the fact that my own attachment to the causes of suffering in past lives has also created the problem. *Children want no suffering, but at the same time then they thirst for*—they crave—*the things that bring them pain,* actions like killing and the rest. *If suffering comes to me because* it is sent to me by some wrong deed I myself have done in the past, then *why* should I *feel hate for others?* It's *my own fault,* and my fault only, that all of this is happening.

།དཔེར་ན་དམྱལ་བའི་བསྲུང་མ་དང་རལ་གྲིའི་མའི་ནགས་ཚལ་སོགས་ཀྱིས་རང་ལ་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པ་གཞན་གྱིས་ཆེད་དུ་མ་བྱས་ཀྱང་། རང་གི་ལས་ཀྱིས་བྱུང་བས་དེ་ལ་ཁྲོར་མེད་པ་ལྟར་རང་གི་ལས་ཀྱིས་ཚེ་འདིའི་གནོད་པ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ན་གང་ཞིག་ལ་ནི་ཁྲོ་བར་བྱ། རང་གི་ཉེས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་ཕྱིན་ཆད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་སྤང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

Take for example the guards of the *hell* realms, *and* places there like the *forests filled of trees* that have *leaves* which are *made of* the *blades of swords.* There were not intentionally constructed there by some other person. Rather, *every one of them was created by the deeds I did myself.* The sufferings that come to me in this present life are the same, and created by my own past deeds. So *who then deserves my anger?* Again it is all my own fault only, and so from this moment on I will do all I can to give up the things that cause me suffering.

Part Two of An Outline of the Explanation of the Chapter on Patience from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* to accompany Reading Two

ii) Practicing the kind of patience where you concentrate on the Dharma

a1. An expanded explanation

a2. An explanation of how anger, and those who show anger, are things that depend on causes, and so do not exist on their own accord

a3. An explanation of how anger, and persons who show anger, are no things which exist on their own accord

a4. The reasons why it is improper to feel anger towards people who have mental afflictions

b4. A demonstration that anger is not something which is felt at will

c4. A demonstration that all problems arise through various factors, and that therefore the person who has them is not acting on its own accord

b3. An explanation of how the causes for anger and for those who show anger do not exist on their own accord

a4. A refutation of the idea that the Self-Existing Being and primal One accepted by the Numerists could ever exist on their own accord

a5. A refutation of the idea that the primal One could produce all the expressions of the world on its own accord

b5. A refutation of the idea that the Original Mental Being could experience objects on its own accord

b4. A refutation of the idea that the Self-Existent Being accepted by the Logicalists could ever exist of its own accord

a5. A demonstration that it is incorrect to think that an unchanging thing could ever produce a result

b5. A demonstration that it is incorrect to think that this same thing could rely upon some other influence

c5. A demonstration that this same thing could never share a relationship with some influence

c4. An explanation of why it is improper to feel anger once you have understood that all beings are like a magical show

c2. The need for stopping anger

b1. A summary

Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Reading Two

iii) Practicing the kind of patience where you don't mind it when others do you harm

a1. Bringing to mind the method of compassion

a2. How some people cause you harm only because of their own lack of understanding

b2. How it is no great surprise that people do harm to others, since some out of a lack of understanding even kill themselves

c2. Why it is, therefore, appropriate that we should feel compassion for such people

b1. Stopping the causes of anger

a2. How inappropriate it is to be angry, since it is the nature of children to be themselves

b2. How inappropiate it would be to feel anger even if the problem of the harm they do to you were something incidental

c2. Why, after examining the direct and indirect causes, it is inappropriate to feel anger

c1. Reflecting upon how it is your own fault when things happen to you that you don't like

a2. The actual discussion

a3. The contemplation that it is your own fault when others do you harm

b3. The fact that your own grasping to your body is one of the problems which causes the suffering

c3. The fact that your own attachment to the causes of suffering in past lives has also created the problem

d3. How inappropriate it is to feel anger, given that your own past actions are now leading others to things that will cause them suffering

e3. How anger is itself a misguided state of mind, and wrong

b2. Refuting the rebuttal

a3. Rejecting the idea that it is incorrect to say that others have helped us [by providing us with an opportunity to practice patience]

b3. Rejecting the idea that it is incorrect to say that we have hurt others [by being angry at them]

c3. Refuting the idea that, it others have helped us [by providing an opportunity to practice patience with them], then we should return the favor

The Asian Classics Institute
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II

Reading Three: Contemplations on the Perfection of Patience, Part III

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 16B-15A and 19A-74B, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Thirteen
What harm can words really do us?

།ཡིད་ནི་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས།

།སུས་ཀྱང་གང་དུའང་གཞོམ་མི་ནུས།

།ལུས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ན།

།ལུས་ནི་སྡུག་བསྔལ་དག་གིས་གནོད།

The mind is not a thing
With a body, so couldn't be overcome
By anyone at any point at all.
It's due to the fact we grasp to it
That all these many pains
Can do harm to the body.

།བརྙས་དང་ཚིག་རྩུབ་སྨྲ་བ་དང་།
།མི་སྙན་པ་ཡི་ཚིག་དེ་ཡིས།
།ལུས་ལ་གནོད་པར་མི་འགྱུར་ན།
།སེམས་ཁྱོད་ཅི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་ཁྲོ།

When someone criticizes me
Or says some harsh things to me,
Their words with their unpleasant sound
Can do no physical harm to me.
Why is it then my mind
That you feel such fury?

རང་གི་སེམས་བསྲུང་ན་ཡིད་ནི་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས་ཚིག་རྩུབ་དང་མཚོན་ལ་སོགས་པ་སུས་ཀྱང་གང་དུའང་གཞོམ་མི་ནུས་པས་སོ། །དེས་ན་རྟོག་པས་ལུས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ན་ལུས་ནི་སྡུག་བསྔལ་དག་གིས་གནོད་པས་ཁྲོ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། གཞན་གྱིས་རང་ལ་བརྙས་པ་དང་ཚིག་རྩུབ་སྨྲ་བ་དང་། མི་སྙན་པ་ཡི་ཚིག་དེ་ཡིས་རང་གི་ལུས་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གནོད་པར་མི་འགྱུར་ན་སེམས་ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་ཁྲོ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་སོ།

Assuming I am able to control my own thoughts, *the mind could never be overcome by anyone at any point at all* using harsh words or weapons or the like, *because* it *is not a thing that has a body.*

And it's true that you could say, "I relate to my *body* so strongly—that is, *due to the fact that I grasp to it* so strongly—that I get angry when *all these many pains do harm to* it." And yet *when someone criticizes you, or says some harsh things to you, their words with their unpleasant sound can do not* even the least *physical harm to you. Why is it then, my mind, that you feel such fury?* It's completely wrong to feel any anger.

Contemplation Fourteen
What to do if someone tries to hurt
the teaching or a teacher

།སྐུ་གཟུགས་མཆོད་རྟེན་དམ་ཆོས་ལ།

།འཕྱལ་ཞིང་འཇིག་པར་བྱེད་པ་ལའང་།

།བདག་གིས་ཞེ་སྡང་མི་རིགས་ཏེ།

།སངས་རྒྱས་སོགས་ལ་གནོད་མི་མངའ།

It's completely wrong for me to feel
Anger even at those
Who speak against or try to destroy
Sacred images, shrines, or else
The holy Dharma, since the Buddhas
And such cannot be hurt.

།བླ་མ་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་།

།བཤེས་ལ་གནོད་པ་བྱེད་རྣམས་ལའང་།

།སྔ་མའི་ཚུལ་གྱིས་རྐྱེན་དག་ལས།

།འབྱུང་བར་མཐོང་ནས་ཁྲོ་བ་བཟློག

And even too when harm is done
To Lamas or relatives or the like,
And those who are our friends,
Turn back your anger by seeing the fact
That, as the way before,
It all comes from causes.

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཀྱང་དཀོན་མཆོག་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཁྲོས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་དང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཆོད་རྟེན་སོགས་དང་དམ་པའི་ཆོས་ལ་ངག་གིས་འཕྱལ་ཞིང་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དང་།

ལུས་ཀྱིས་འཇིག་པར་བྱེད་པ་ལའང་བདག་གིས་ཞེ་སྡང་བྱ་བར་མི་རིགས་ཏེ་སངས་རྒྱས་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གནོད་པ་མི་མངའ་ཞིང་གནོད་བྱེད་ནི་སྙིང་རྗེའི་གནས་ཡིན་པས་བརྩེ་བ་བྱ་བར་རིགས་སོ། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཡིད་མི་བདེས་སེམས་གཟེར་བའི་རྐྱེན་ལས་མི་འབྱུང་བའི་དོན་ཏོ།

Here is the first point, which covers the reasons why it is wrong to feel anger at those who are doing harm to holy images and the like. Someone may make the following argument: "I can admit that it is wrong to feel anger for someone who has hurt me personally. But there is nothing wrong with getting angry at those who have harmed the Three Jewels." Suppose though that someone expresses themselves, *speaking against sacred images* of the Buddhas, the *shrines* of great bodhisattvas and the like, *or else the holy Dharma. Or* suppose that they even act bodily to *try to destroy* these things. *It's completely wrong for me to feel anger even at these* kinds of people, *since the Buddhas and such,* the Three Jewels, *cannot be hurt.* In fact, the one who attempts to harm them is someone who deserves our pity, and so it is more appropriate to feel love for them. The point here is that the Three Jewels are incapable of sustaining any kind of injury brought about by mental discomfort due to feeling upset.

།གཉིས་པ་ནི། རང་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་བླ་མ་དང་དུས་གཅིག་པའི་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་མཛའ་བཤེས་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ལའང་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པ་མཐོང་ན་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཏེ་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གིས་སྔོན་མི་རིགས་པ་བྱས་པའི་ལས་ཀྱིས་བསྐུལ་བའི་སྔ་མ་སྔར་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལས་ཀྱི་རྐྱེན་དག་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་མཐོང་ནས་རང་ཉིད་ཁྲོ་བ་ལྡོག་པར་བྱའོ།

Here is the second point, which is why it is appropriate to practice, in the same way, patience for those who do harm to those who are close to us. *Even too* when you see someone hurting another, *when* persons *do harm to* the *Lamas* that are teaching you the Dharma; *or* else to the *relatives or the like* with whom you share a family relationship [reading *rus* for *dus* in the commentary]; *and* to *those who are your friends,* it is wrong to feel anger. This is because of the fact *that,* in the *way* that was explained *before,* what is happening to them has *all come* about *through* certain *causes:* that is, through their own past karma—the injuries are dictated by the karma come from the wrongs that these relatives and so on committed themselves before. And you should *turn back your* own *anger by seeing this fact.*

Contemplation Fifteen
On not being able to bear the happiness of others

།གཞན་གྱིས་ཡོན་ཏན་ལྡན་བསྟོད་ནས།

།གལ་ཏེ་དགའ་བའི་བདེ་ཐོབ་ན།

།ཡིད་ཁྱོད་ཀྱང་ནི་དེ་བསྟོད་ནས།

།ཅི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དགའ་མི་བྱེད།

Suppose that any person derives
Some kind of joy from praising
The qualities of another.
Why my mind then don't you sing
The praises of this person yourself,
And find the very same joy?

།ཁྱོད་ཀྱི་དགའ་བའི་བདེ་བ་འདི།

།བདེ་འབྱུང་ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད།

།ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནང་།

།གཞན་སྡུད་པ་ཡི་མཆོག་ཀྱང་ཡིན།

The happiness of taking this joy
Has been admitted by all of those
Who possess high qualities to provide
An irreproachable source of happiness.
It's also best for gathering others.

།གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་བདེ་འགྱུར་ཞེས།

།གལ་ཏེ་ཁྱོད་བདེ་འདི་མི་འདོད།

།གླ་རྔན་སྦྱིན་སོགས་སྤངས་པའི་ཕྱིར།

།མཐོང་དང་མ་མཐོང་ཉམས་པར་འགྱུར།

If instead you say to yourself,
"But now he'll be as happy,"
And hope against this happiness,
Then you should deny any wages earned
And all the like; you'll come to fail
In both the seen and unseen.

།རང་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཚེ།

།གཞན་ལ་བདེ་བའང་འདོད་པར་བྱེད།

།གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཚེ།

།རང་ལའང་བདེ་བ་མི་འདོད་བྱེད།

When someone praises my own good qualities,
It's my hope that this other person
Finds some happiness too.
But I have no hope that I myself
Should ever find the happiness
That comes from praising others.

།སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་འདོད་པས།

།བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ནས།

།སེམས་ཅན་རང་གིས་བདེ་རྙེད་ན།

།དེས་ཀོ་ཅི་སྟེ་ཁྲོ་བར་བྱེད།

By my hope that every living being
Should come to experience happiness,
I've developed the wish for enlightenment.
Why on earth does it make you angry
When one of these living beings
Finds some happiness by himself?

།དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གཞན་གྱིས་བདག་གི་དགྲ་བོ་ལ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟོད་ནས་གལ་ཏེ་བསྟོད་པ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཡིད་དགའ་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་ན་བདག་གི་ཡིད་ཁྱོད་ཀྱང་ནི་དགྲ་དེ་བསྟོད་ནས་ཅིའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གཞན་དེ་ལྟར་དགའ་བར་མི་བྱེད་དེ་དེ་

ལྟར་བྱས་ན་ཁྱོད་ཉིད་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དགའ་བའི་བདེ་བ་འདི། མ་འོངས་པ་ན་བདེ་བའི་འབྱུང་གནས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནང་ཞིང་བསྔགས་པ་དང་། གདུལ་བྱ་གཞན་སྡུད་པའི་མཆོག་ཀྱང་ཡིན་ནོ།

Here is the first point, which covers the reasons why it is appropriate to hope that someone will sing the praises of our enemies, since this can cause us to be happy ourselves. *Suppose that any* particular *person praises another,* our enemy, by saying, "They have certain good *qualities."* And suppose that he—meaning the one who does the praising—*derives some kind of joy from* doing so. *Why* is it, *my mind,* that *you don't then sing the praises of this person yourself, and find the very same joy* as the other has already?

If you did, then *the happiness of taking this joy* in the good qualities of others would become an *irreproachable source of happiness* for you yourself in the future; the joy *has been admitted*—that is, praised—*by all of those who possess high qualities* (which refers to the victorious Buddhas and their sons and daughters) as being something which provides exactly this kind of source. This kind of behavior *is also* the very *best* method *for gathering other* disciples.

།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་བདེ་བ་མི་འདོད་ན་རང་གི་བདེ་བ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེས་ན་གཞན་བདེ་བ་འདོད་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི།

Here is the second point, which is why it is inappropriate not to hope for this to happen, since it causes the other person—the one being praised—to be happy. There are two steps to this point itself: the fact that, if we wish against the happiness of others, it causes our own happiness to decline; and why it is, therefore, right to hope for the happiness of others. Here is the first.

གལ་ཏེ་གཞན་ལ་བསྟོད་པ་བསྟོད་ཡུལ་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་བདེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གལ་ཏེ་ཁྱོད་གཞན་བསྟོད་པས་བདེ་བ་འདི་མི་འདོད་ན་རང་གི་བྲན་སོགས་ལ་གླ་རྔན་བྱིན་པས་དེ་བདེ་བར་འགྱུར་བས་གླ་རྔན་བྱིན་པ་སོགས་ཀྱང་སྤང་དགོས་པས་དེ་ལ་སོགས་པ་སྤྱངས་པའི་ཕྱིར། ཚེ་འདིར་བྲན་གྱིས་ལས་མི་བྱེད་ཅིང་ཕྱི་མར་བདེ་བ་མི་སྐྱོང་བ་མཐོང་བས་ཚེ་འདི་དང་། མ་མཐོང་བ་ཕྱི་མའི་བདེ་བ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ།

Now what *if instead you say to yourself, "But now he"*—meaning the person who is the object of the act of praising—*"will be as happy as well;"* that is, suppose that you hope against this happiness which occurs in the person being praised.

In this case *then you should deny any wages earned* by your own employees, *and all like* kinds of behavior, since these wages and so on make these people happy.

And if you do deny the wages and so on, you will find that, in this current life, your employees refuse to work for you. In your future lives too, this behavior will prevent you from experiencing any happiness. Thus it is that this way of acting *comes* to make you *fail* in your search for happiness, *in both the "seen"* (which refers to your present life) *and* the *"unseen"* (which refers to your future lives).

།གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱིས་རང་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཚེ་གཞན་བརྗོད་མཁན་ལའང་ཡིད་བདེ་བ་འདོད་པར་བྱེད་ལ་རང་གིས་གཞན་གྱི་ཡོན་བརྗོད་པའི་ཚེ་བརྗོད་མཁན་རང་ལའང་བདེ་བ་མི་འདོད་པར་བྱེད་པ་མི་རིགས་ཤིང་འགལ་བས། རང་བསྟོད་པས་གཞན་དགའ་བར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་གཞན་བསྟོད་དེ་རང་དགའ་བར་བྱའོ།

Here is the second step. *When someone* else *praises my own good qualities, it is my hope that this other person*—meaning the one who is doing the praising—*might* thereby *find some happiness. But at the same time I have no hope* or wish *that I myself* (the one doing the praising now) *should ever find* this same *happiness, the* happiness *which comes from praising others.* This kind of attitude is very wrong, very contradictory, and I should therefore try to praise others, and feel joy over it, in exactly the way that I hope that others will feel happiness whenever they sing my own praises.

།གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བླ་ན་མེད་པའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། སེམས་ཅན་རང་གིས་བདེ་བ་ཅུང་ཟད་ཙམ་རྙེད་ནས་འདོད་པ་གྲུབ་པ་ལ་ད་ཀོ་ད་ནི་ཁྲོ་བར་བྱེད་དགའ་བར་རིགས་སོ།

Here is the second overall point, which is to give up any feeling of being unable to tolerate those people who bring happiness to our enemies. *By my hope that* I could bring *every living being* to the *experience* of matchless *happiness, I've developed the wish for enlightenment,* and pledged to train myself in the activities of a bodhisattva. *When* any *one of these living beings finds some* minor *happiness by himself,* my wishes have been accomplished. *Why on earth* then *does it make you angry,* my mind, when this happens? The proper thing would be to feel joy.

Contemplation Sixteen
On taking joy in the misfortunes of those you dislike

།གལ་ཏེ་དགྲ་ཞིག་མི་དགའ་ནའང་།

།དེ་ལ་ཁྱོད་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།

།ཁྱོད་ཀྱི་ཡིད་སྨོན་ཙམ་གྱིས་ནི།

།དེ་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར།

And even should your enemy
Become upset, how then could
You feel glad about it?
It's not that some kind of harm
Has come to him or her
All caused by your hopes and wishes.

།ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པས་སྡུག་བསྔལ་དེ།

།གྲུབ་ནའང་ཁྱོད་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།

།གལ་ཏེ་འཚེངས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།

།དེ་ལས་ཕུང་བའང་གཞན་ཅི་ཡོད།

Even should the suffering
You wished on them come to pass,
What's there to be glad at?
And if you say, "It satisfies
Me when I see it," what
Could better ruin you?

།ཉོན་མོངས་ཉ་པས་བཏབ་པ་ཡི།

།མཆིལ་པ་འདི་ནི་མི་བཟད་གཟེ།

།དེས་བཟུང་སེམས་དམྱལ་བུམ་པར་ཡང་།

།དམྱལ་བའི་སྲུང་མས་བདག་འཚོད་ངེས།

The iron hook that's jabbed in us
By the fisherman of affliction
Is merciless, unbearable;
Should it catch me it's a certainty
That hellguards keep me captive
In their hell-realm cauldrons.

།དང་པོ་ལ་གསུམ། དགྲ་མི་དགའ་བས་རང་ལ་མི་ཕན་པ་དང་། དགྲ་ལ་གནོད་སེམས་བསྐྱེད་པས་དེ་ལ་མི་གནོད་པ་དང་། རང་ལ་གནོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དགྲ་ལ་གནོད་པ་བྱུང་ན་དགའ་ཞིང་དེའི་གེགས་བྱེད་པ་ལ་ཁྲོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དགྲ་ཞིག་མི་དགའ་ཞིང་མི་བདེ་ནའང་དེ་ལ་ཁྱོད་དགའ་བར་བྱར་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཁྱོད་ལ་ཕན་པ་མེད་ཅིང་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

The first point, which is why it is wrong to feel that we cannot tolerate things that block the harms which we wish upon our enemies, has three parts of its own: why disliking our enemies does no help to us; why hoping to harm out enemies does no harm to our enemies; and why it does hurt ourselves. Here is the first. Suppose you say, "If something happens to hurt my enemy, I feel glad; and if something happens to block these harms which I wish upon my enemy, I feel angry." But *even should your enemy become upset,* and unhappy, *how then could you feel glad about it?* It does absolutely no good to you, and in fact only hurts you.

།གཉིས་པ་ནི། དགྲ་ལ་གནོད་པ་བྱུང་ན་སྙམ་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་ཡིད་སྨོན་ཙམ་གྱིས་ནི་དགྲ་དེ་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་བས་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པས་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་སོ།

Here is the second point. Suppose you think to yourself, "I wish something could happen to hurt my enemy." But *it's not that some kind of harm has come to him or her all caused by your hopes and wishes.* Nothing that you hope for in your own life has been accomplished to the least degree at all. As such it is very wrong for you to feel anger.

།གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དགྲ་ལ་གནོད་པ་བྱུང་བ་ལ་དགའ་བར་མི་རིགས་པ་དང་། དེ་ལ་དགའ་བར་བཟུང་ན་རང་ཉིད་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི།

Here is the third point, which has two parts of its own: why it is wrong to be glad when harm comes to our enemies; and why, if we maintain such a feeling of gladness, it turns into a cause that will produce massive suffering for none other than ourselves. We begin with the first.

དགྲ་མ་རུངས་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་སྡུག་བསྔལ་དེ་གྲུབ་ནའང་ཁྱོད་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཕན་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Suppose you think to yourself, "I wish something bad would happen to my enemy." *But even should the suffering you wished on them come to pass, what's there to be glad at?* This would not result in the tiniest benefit to you yourself.

།གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དགྲ་ལ་གནོད་པ་བྱུང་ན་འདོད་པ་གྲུབ་པས་འཚེངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གནོད་སེམས་དྲག་པོ་སྐྱེས་པ་དེ་ལས་ཕུང་བའི་ཐབས་གཞན་ཅི་ཡོད་ངན་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the second. *And if you say, "It satisfies me when I see* something happen that harms my enemy, for my wishes have been fulfilled," then consider the following. *What better* method *could* you ever find to *ruin you*rself, to send yourself to the lower realms, than to allow yourself an intense emotion of malice like this?

།དཔེར་ན་ཉ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྕགས་ཀྱུས་ཉ་བཟུང་སྟེ་འཚེད་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་ཞེ་སྡང་གི་ཉ་པས་བཏབ་པ་ཡི་གནོད་སེམས་དྲག་པོའི་སྡིག་པའི་ལས་ཀྱི་འཆིལ་པ་ལྕགས་ཀྱུ་འདི་ནི་མི་བཟད་ཅིང་བཟེ་པས་ངེས་པར་ཟིན་པ་དེས་བཟུང་ནས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་བུམ་པར་ཡང་སྡེ་ཟངས་སུ། དམྱལ་བའི་བསྲུང་མས་བཙུག་ནས་བདག་འཚེད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ།

Think for example of fishermen, who use their *iron hooks* to *jab* or catch a fish. The mental *affliction* of anger is like the *fisherman,* and the hook that he jabs *in us* is the iron barb of negative karma created by an intense emotion of malice. His hook *is unbearable,* and *merciless;* it is certain to *catch me,* and *should it* do so then *it's a certainty that the guards of hell* will *keep me captive in*—throw me into—*their hell-realm "cauldrons,"* which refers to containers filled with molten metal.

Contemplation Seventeen
How those we dislike help us in our practice

།འཇིག་རྟེན་ན་ནི་སློང་བ་མོད།

།གནོད་པ་བྱེད་པ་དཀོན་པ་སྟེ།

།འདི་ལྟར་ཕར་གནོད་མ་བྱས་ན།

།འགའ་ཡང་གནོད་པ་མི་བྱེད་དོ།

The world may be full of beggars,
But finding someone to do me harm
Is truly a rare occurrence,
Since there could never be a person
Who hurt me any way at all
If I did not them first.

།དེ་བས་ངལ་བས་མ་བསྒྲུབས་པའི།

།ཁྱིམ་དུ་གཏེར་ནི་བྱུང་བ་ལྟར།

།བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པའི་གྲོགས་གྱུར་པས།

།བདག་གིས་དགྲ་ལ་དགའ་བར་བྱ།

Suppose that without an ounce
Of effort you came across
A treasure chest hidden in your house;
You should thus feel grateful for
Your enemies, who aid you in
Your bodhisattva practice.

།འདི་དང་བདག་གིས་བསྒྲུབས་པས་ན།

།དེ་ཕྱིར་བཟོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི།

།འདི་ལ་ཐོག་མར་བདར་འོས་ཏེ།

།འདི་ལྟར་དེ་ནི་བཟོད་པའི་རྒྱུ།

Since he and I both bring it about,
It's fitting that from the outset itself
I devote to him the final result
That comes from being patient:
He has in the way described provided
Something for me to be patient about.

།དང་པོ་ནི་སྦྱིན་པའི་ཞིང་ལས་བཟོད་པའི་ཞིང་དཀོན་པས་དེ་ལ་དགའ་བར་རིགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་ནི་སྦྱིན་པའི་ཞིང་སློང་བ་མོད་ལ་བཟོད་པའི་ཞིང་གནོད་པར་བྱེད་པ་དཀོན་པ་སྟེ། ཅི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འདི་ལྟར་རང་གིས་ཕར་གནོད་མ་བྱས་ན་འགའ་ཡང་ཚུར་གནོད་པ་མི་བྱེད་དོ།

Here is the first point, which is that exceptional objects of virtue are extremely rare. Objects towards which you can practice your patience are much more rare than those towards which you can practice your charity, so the right thing to do would be to feel joy when you find them. Now *the world may be full of beggars, but finding someone to do me harm is truly a rare occurrence.* Why so? This is true *since there could never be a person who* did any *hurt* to *me* in *any way at all if I did not* do any hurt to *them first.*

།གཉིས་པ་ནི། བཟོད་པའི་ཞིང་དཀོན་པ་དེ་བས་ན་ཇི་ལྟར་ངལ་བས་མ་སྒྲུབ་པའི་ཁྱིམ་དུ་གཏེར་ནི་བྱུང་བ་ལྟར། བདག་གི་བཟོད་པ་སྒོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པས་བདག་གིས་དགྲ་ལ་དྲིན་དུ་གཟོ་བའི་བསམ་པས་དགའ་བར་བྱའོ།

Here is the second point: why it is right to be glad about those who block us from accomplishing merit. Think about the rarity of objects towards which you can practice patience. Now *suppose that, without an ounce of effort, I came across a treasure chest that had been hidden in my house. My enemies* are just the same: *I should thus feel* joy for them, by reflecting about how *grateful* I feel *for* the *aid* they give *me* when they provide me with objects towards which I can *practice* the activities of a *bodhisattva,* in the form of people towards whom I can develop patience.

།གསུམ་པ་ནི། དགྲ་འདི་དང་བདག་གིས་བཟོད་པ་འདི་བསྒྲུབས་པས་ན་གཉིས་ཀ་བཟོད་པའི་རྒྱུ་ལ་གཏོགས་པ་དེའི་ཕྱིར། བཟོད་པའི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ནི་གནོད་བྱེད་འདི་ལ་ཐོག

མར་བརྟར་ཞིང་བསྔོ་བར་འོས་ཏེ། འདི་ལྟར་དགྲ་དེ་ནི་བདག་གི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་བཟོད་པའི་རྒྱུ་སྦྱོར་བས་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the third point, which is why it is right to feel the desire to be of benefit to these persons. *Since he*—my enemy—*and I both bring about "it"* (the practice of patience), both can be included into the cause which brings about the patience. And for this reason then *it's fitting that from the outset itself I devote* or dedicate *to him,* to the one who hurts me, *the final result that comes from being patient;* that is, enlightenment. The point here is that *he,* my enemy, *has in the way described provided something for me to be patient about,* and this will act as a very powerful cause for the patience which allows me to reach enlightenment itself.

Contemplation Eighteen
Serve living beings as you do the Enlightened Ones

།དེ་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཞིང་དང་ནི།

།རྒྱལ་བའི་ཞིང་ཞེས་ཐུབ་པས་གསུངས།

།འདི་དག་མགུ་བྱས་མང་པོ་ཞིག

།འདི་ལྟར་ཕུན་སུམ་ཕ་རོལ་ཕྱིན།

This is why the Able One
Described the field of living beings
And the field of the Victorious.
Many who succeeded in pleasing them
Were able in this way to reach
The perfection of the ultimate.

།སེམས་ཅན་རྣམས་དང་རྒྱལ་བ་ལས།

།སངས་རྒྱས་ཆོས་འགྲུབ་འདྲ་བ་ལ།

།རྒྱལ་ལ་གུས་བྱ་དེ་བཞིན་དུ།

།སེམས་ཅན་ལ་མིན་ཅི་ཡི་ཚུལ།

The qualities of an Enlightened One
Are attained by means of living beings
And the Victorious Buddhas alike.
Why then do you act this way,
Refusing to honor other beings
In the way you do the Victors?

དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གུས་པར་བྱ་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པའི་མདོ་ལས། སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི། དེར་ནི་ལོག་པར་སྒྲུབ་པར་མི་རིགས་

སོ། །ཞེས་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདེབས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་དང་ནི་རྒྱལ་བའི་ཞིང་ཞེས་བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ཞིང་སྟོན་པ་དང་འདྲ་བར་ཐུབ་པས་གསུངས་སོ།

Here is the first point, which covers how scripture itself states that living beings and Buddhas are equivalent as objects towards which to perform merit. It is absolutely necessary that we honor living beings; and *this is why* the sutra entitled *The Excellent Collection of Dharma Teachings* states that—

> The field of living beings is the field of the Buddhas; and it is from this field of the Buddhas that all the high qualities of the Buddhas are attained. To attempt the opposite is completely wrong.

The Able One is here *describing* how *the field of living beings* is a place to plant vast seeds of merit: he is calling this *the "field of the Victorious Buddhas,"* in the sense that sentient beings are similar to the Teacher himself in how they provide a field for collecting great merit.

།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་ལ་དད་པས་འདོད་བྱ་མཐར་ཐུག་ཐོབ་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་དད་པས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་མཚུངས་པ་ལ་འདོར་ལེན་མི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི།

This brings us to the second part, where we establish this point with logic as well. Here there are two steps: how, by having faith in both the Buddhas and all living beings, we can reach our ultimate dreams; and why it is wrong to discriminate between them, since they are equivalent from the point of view that, by having faith in both, we can reach enlightenment. Here is the first.

སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་གུས་པར་རིགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་འདི་དག་ལ་དད་ཅིང་མགུ་བར་བྱས་པའི་གང་ཟག་མང་པོ་ཞིག་འདི་ལྟར་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

It is right to pay honor to every living being, because *many* persons who felt faith towards *them*—towards both Buddhas and living beings—and *who succeeded in pleasing* both *were able in this way to reach the perfection of the ultimate:* that is, the culmination of both their own needs and those of others.

།གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་རྒྱལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཞིང་ལས་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྟོབས་སོགས་འགྲུབ་པར་འདྲ་བ་ལ། རྒྱལ་བ་ལ་གུས་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་གུས་པར་བྱེད་པ་མིན་ཞེས་པ་འདི་ཅིའི་ཚུལ་ལུགས་ཡིན་ཏེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the second step. For the reasons just stated, the qualities of an Enlightened One—that is, the powers of a Buddha and so on, the final result of our practice—are attained by means of both fields: that of living beings and of the Victorious Buddhas, alike. *Why then do you act this way,* in this manner, saying *"I refuse to honor other beings in the way that I do the Victors."* It is completely wrong.

Contemplation Nineteen
To serve living beings is to please the Enlightened Ones

།གཞན་ཡང་གཡོ་མེད་གཉེན་གྱུར་ཅིང་།

།ཕན་པ་དཔག་མེད་མཛད་རྣམས་ལ།

།སེམས་ཅན་མགུ་བྱ་མ་གཏོགས་པར།

།གཞན་གང་ཞིག་གིས་ལན་ལོན་འགྱུར།

Moreover what better method could there
Be to repay the kindness of those
Who act unimpelled as closest friends
And help to an infinite degree,
Than to please all living beings?

སེམས་ཅན་ལ་གུས་པར་བྱ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཡང་གཡོ་མེད་པར་མ་བཅོལ་ཡང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་དྲངས་ནས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་དུ་གྱུར་ཅིང་སྦྱོར་བས་ཕན་པ་དཔག་མེད་མཛད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་སེམས་ཅན་མགུ་བར་བྱ་བས་ལན་ལོན་པ་མ་གཏོགས་པ། ཐབས་གཞན་གང་ཞིག་གིས་དྲིན་ལན་ལོན་པར་འགྱུར། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་དགྱེས་པའི་མཆོད་པ་གཞན་མེད་དོ།

There is *moreover* yet another reason that we should pay honor to every living being. The Buddhas are persons *who act as closest friends* to a limitless number of living things: they are driven to do so by their great compassion, even though they may *never* be *impelled* or bidden to do so in any normal sense. *And* in their actual actions they accomplish *infinite degrees* of *help* for these beings as well. And there is only one way *to* truly *repay their kindness: what better method could there be* to do so, than to please all living beings?

Part Three of An Outline of the Explanation of the Chapter on Patience from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life*, to accompany Reading Three

Note: A row of asterisks indicates that the indentation levels have been changed to fit the outline on the page, not that any of the outline has been omitted—the outline is complete.

b) Keeping patience with those who try to insult us, or the like

i) The fact that insults, slander, and such can do no harm to our bodies

ii) How inappropriate it is for me to feel anger with a person who is himself wrapped in anger

iii) Why it is inappropriate to feel anger towards someone who has created an obstacle to our obtaining some possession

a1. How inappropriate it is to feel anger at someone for creating an obstacle to our obtaining some possession, since possessions are soon to be destroyed anyway

b1. Refuting the idea of obtaining possessions wrongfully

c1. Establishing, through the use of an example, that it is inappropriate to crave possessions

d1. Reasons why it is wrong to crave possessions

e1. Refuting the idea that it is right [to use anger] to obtain possessions

iv) Why it is inappropriate to feel anger towards someone who has caused others to lose faith in us

a1. Demonstrating how, if it is right for us to feel anger towards those who have slandered us and caused others to lose their faith in us, then it would be proper if we were to feel anger as well towards anyone who ever slandered anyone else

b1. Demonstrating how, if we can tolerate people's lack of faith in someone else, we should also tolerate their lack of faith in ourselves, since it comes about through mental affliction

ii. Stopping anger at those who do wrong to those close to us

a) Stopping anger by using the kind of patience where we concentrate on the Dharma

i) Reasons why it is wrong to feel anger at those who are doing harm to holy images and the like

ii) Why it is appropriate to practice, in the same way, patience for those who do harm to those who are close to us

b) Stopping anger by using the kind of patience where we don't mind it when others do us harm

i) Why it is inappropriate only to feel anger for what has a mind

ii) Reasons why it is inappropriate to feel anger

iii) Considering how it is our own fault

iv) Contemplating upon the benefits of patience

a1. Making efforts so that our own virtue is not diminished

b1. How, by willingly taking upon ourselves some minor suffering, we can stop what would cause the sufferings of the hells

a2. A metaphor

b2. The point of the metaphor

c1. Why it is appropriate to feel great pleasure over hardships that help us achieve a great purpose

a2. Feeling regret over the fact that, regardless of how many bodies we have wasted in the past, it has been of no benefit at all either to ourselves or to others

b2. Why it is appropriate that we feel great pleasure over the fact that, by maintaining patience over our current hardships, we will be able to achieve the goals of every living being

iii. Stopping anger at those who do good to our enemies

a) Giving up any feeling of being unable to tolerate those who sing the praises of our enemies, and who declare their fame

i) Why it is appropriate to hope for this to happen, since it can cause us to be happy ourselves

ii) Why it is inappropriate not to hope for this to happen, since it causes the other person [the one being praised] to be happy

a1. The fact that, if we wish against the happiness of others, it causes our own happiness to decline

b1. Why it is, therefore, right to hope for the happiness of others

b) Giving up any feeling of being unable to tolerate those who bring happiness to our enemies

c) Giving up any feeling of being unable to tolerate those who help our enemies to obtain things

i) Considering how our own wishes have been fulfilled

a1. Why it is appropriate to feel glad that living beings have obtained the possessions they wanted

b1. A metaphor

c1. Why, if we hope against these things, our wish for enlightenment will decline

ii) Considering how there is nothing not to want

a1. Why it is inappropriate to feel jealousy when others obtain possessions

b1. How wrong it is to discard our own good qualities

c1. Why it is appropriate to feel grief over our own bad deeds, rather than feeling jealousy over the good deeds of others

****

c. Stopping anger over the things that block us from what we want

i. Why it is wrong to feel that we cannot tolerate things that block the harms that we wish upon our enemies

a) Why disliking our enemies does no help to us

b) Why hoping to harm out enemies does no harm to our enemies

c) Why it does hurt ourselves

i) Why it is wrong to be glad when harm comes to our enemies

ii) Why, if we maintain such a feeling of gladness, it turns into a cause that will produce massive suffering for none other than ourselves

ii. Why it is wrong to feel that we cannot tolerate things that block the benefits that we wish upon ourselves and those on our side

a) Why it is wrong to feel anger over someone blocking us from getting a worldly object

i) Considering how wrong it is to feel anger towards someone who has blocked you from praise and fame

a1. The fact that there is no use to praise and fame per se

b1. Why mental pleasure itself is no appropriate object to strive for

c1. How it is a mistaken idea to think that this in itself is an object to strive for

a2. How there is no use to praise and fame perse

b2. How being upset about losing them is equivalent to the behavior of a child

d1. The reason why it is a mistake to think so

a2. Why it is wrong to feel attached to the good feeling we have towards those who praise us

b2. Why it is appropriate to bring good feelings to all living beings, if bringing a good feeling to someone else this way is something to strive for

a3. The point itself

b3. Why it is nothing more than the behavior of a child to feel pleased when others praise us

ii) Considering how they have actually helped you by doing so

a1. Why it is inappropriate to feel anger towards someone who has blocked you from praise and fame, since they have thereby blocked you from going to the lower realms

a2. How every bad quality grows from craving for praise and fame

b2. How blocking them acts to block a birth in the lower realms

b1. Why it is inappropriate to feel anger towards this same person, since they are thereby leading you out of the cycle of suffering existence

a2. Why, because the things that block you from praise and the rest also act to free you from the cycle of suffering, it is inappropriate to feel anger

b2. Why, because they act to shut the door to suffering, it is inappropriate to feel anger

b) Why it is wrong to feel anger over someone blocking us from accomplishing merit

i) Why it is wrong to feel anger over someone having blocked us from accomplishing merit

a1. Maintaining the highest form of asceticism

b1. How anything which blocks this acts as an obstacle to accomplishing merit ourselves

ii) The fact that they are not an obstacle to merit

a1. A general presentation

b1. Establishing the fact with an example

iii) Considering how they are an object for us to honor

a1. The fact that they are to be honored because they help us grow good qualities

a2. How they are of great benefit to us

a3. How rare exceptional objects of virtue are

b3. Why it is right to be glad about them

c3. Why it is right to feel the desire to be of benefit to these persons

b2. How their being so does not depend upon any intended benefit

a3. Why it is incorrect to think that, because they did not intend us any benefit, they are not worthy of our offerings

b3. Why it is incorrect to think that, because they did intend us harm, they are not worthy of our offerings

c3. Why therefore, as they have provided us with an object towards which to focus our patience, they are worthy of our offerings

c2. How to look upon them as if they were the Teacher

a3. An expanded explanation

a4. How scripture itself states that living beings and Buddhas are equivalent as objects towards which to perform merit

b4. Establishing this point with logic as well

a5. How, by having faith in both the Buddhas and all living beings, we can reach our ultimate dreams

b5. Why it is wrong to discriminate between them, since they are equivalent from the point of view that, by having faith in both, we can reach enlightenment

c4. Refuting any rebuttal

a5. Refuting the idea that, since their good qualities are not equal, it is incorrect to practice equivalent faith in them

b5. Why it is correct to practice equivalent faith in the two, since great faith in each is an equivalent cause for reaching enlightenment

c5. Why it is right to feel faith, since the merit from

making offerings to a living being who has even a fraction of the good qualities of a Buddha is limitless

b3. A summary

b1. Honoring the Teacher by having faith

a2. Honoring the Teacher by treating every living being as if they were our only child

a3. The fact that we thereby carry out the principal method that the Buddhas require of us

a4. Identifying the principal means of repaying the kindness that the Buddhas have shown us

b4. Carrying out this means

a5. Maintaining patience about the harms that living beings do to us

b5. Avoiding arrogance focused on living beings

c5. Avoiding harmful acts

a6. The reasons why harmful acts are wrong

b6. The fact that, should we do harm to living beings, we have no way of pleasing the victorious Buddhas

b3. Confessing what we have done previously that would have displeased them

c3. Resolving to restrain ourselves in the future

b2. A summary on the fact that we should therefore honor living beings

B. Considering the benefits of practicing patience

1. A brief presentation

2. Explaining the benefits through the use of an example

a. An example and its meaning, with regard to the benefits

i. The example

ii. Its meaning

b. An explanation of how the benefits are vastly superior to those expressed in the example

3. A brief listing of the various types of benefits

    a. An explanation of the primary result

    b. Results you see in this life

    c. Results that ripen over time

The Asian Classics Institute
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II

Reading Four: Contemplations on the Perfection of Effort, Part I

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 20A-20B and 77A-79A, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation One
What moves the flame?

།དེ་ལྟར་བཟོད་པས་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམ།

།འདི་ལྟར་བརྩོན་ལ་བྱང་ཆུབ་གནས།

།རླུང་མེད་གཡོ་བ་མེད་པ་བཞིན།

།བསོད་ནམས་བརྩོན་འགྲུས་མེད་མི་འབྱུང་།

Once you have practiced patience, begin
Your practice of effort, for enlightenment lies
In making these kinds of effort.
Without a breeze they never flicker,
And just so in the absence of effort
Merit can never occur.

སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བཀའ་སྤྱོད་དང་གཞན་གྱི་གནོད་པ་ལ་བཟོད་པས་བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་ཐོབ་པར་འདོད་ན་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམ་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། འདི་ལྟར་སྤྱོད་པ་ཡར་ཕྱིན་ལ་བརྩོན་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་གནས་ཏེ་མར་མེ་ལ་སོགས་པ་རླུང་མེད་ན་གཡོ་བ་མེད་པ་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱང་བརྩོན་འགྲུས་མེད་ན་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་རག་ལས་པས་འབད་པར་བྱའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བརྩོན་འགྲུས་རྗེས་འགྲོ་ཞིང་། བསོད་ནམས་བློ་གྲོས་ཚོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ།

Once you have practiced patience as described above—that is, once you have learned to maintain your patience with various spiritual hardships, and with the harms that others do to you—then you must, if you hope to achieve enlightenment quickly, *begin your practice of effort.* This is *because enlightenment lies in making these kinds of effort* in the different perfections. Butter lamps and other such flames *never flicker without a breeze, and just so—in the absence of effort—*it *can never occur* that one manages to complete the collections of *merit* and wisdom. As such, the matchless state of enlightenment itself is something that all depends upon effort, and so we must make great efforts in practicing it. *Entering the Middle Way* makes this same point when it states,

> All good qualities are things that follow
> In the wake of the perfection of effort.
> It is the one cause that brings about both
> The collections of merit and knowledge.

Contemplation Two
Effort is joy

།བརྩོན་གང་དགེ་ལ་སྤྲོ་བའོ།

What is effort? It is joy
In doing good.

ཉོན་མོངས་ལ་སྤྲོ་བ་ལེ་ལོ་ཡིན་པས་བརྩོན་འགྲུས་གང་ཞེ་ན་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་སྤྲོ་བའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། མ་ཞུམ་ཞིང་མི་འཁྲུགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཆོག་མི་ཤེས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཏེ་བཞིའོ།

"If laziness is defined as joy in mental affliction, then *what is effort?"* one may ask. Effort *is* a feeling of *joy* focused upon *doing* something *good.*

Effort can be divided into four different types: effort which is like armor; applied effort; effort where you never feel discouraged or upset; and effort where you are never satisfied.

Contemplation Three
What stops effort?

།དེ་ཡི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཤད་བྱ། །ལེ་ལོ་ངན་ལ་ཞེན་པ་དང་། །སྒྱིད་ལུག་བདག་ཉིད་བརྙས་པའོ།

Here I will explain the things
That work against it: these are
Laziness, an attraction to what is bad,
And the feeling of being discouraged—
Belittling yourself.

བརྩོན་འགྲུས་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཤད་པར་བྱའོ། །གང་ཞེ་ན། ལུས་དང་ཡིད་ལས་སུ་མི་རུང་བ་སྙོམ་ལས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་ཞེན་པའི་ལེ་ལོ་དང་། བྱ་བ་ངན་པ་ལ་ཞེན་པ་དང་། དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྒྱིད་ལུག་ནས་ངས་མི་ནུས་སྙམ་དུ་བདག་ཉིད་ལ་བརྙས་པའོ།

Here next *I will explain the things that work against "it"*—meaning effort. What exactly are they? First *there is laziness,* which is feeling attracted to the pleasant feeling of sloth, a condition where the mind and body become unfit to function well. Next there is *an attraction to* actions *which are bad, and* then finally *the feeling of being discouraged* when you try to accomplish some virtuous act—where you *belittle yourself* by saying, "This is something I could never accomplish."

།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྙོམ་ལས་ལ་རོ་མྱང་བའི་ལེ་ལོ་སྤང་བ་དང་། བྱ་བ་ངན་པ་ལ་ཞེན་པའི་ལེ་ལོ་སྤང་བ་དང་། དགེ་བ་ལ་སྒྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོ་སྤང་བའོ།

The second point, how to eliminate the things that work against effort, has three parts: eliminating the kind of laziness where you enjoy the pleasant feeling of sloth; eliminating the kind of laziness where you are attracted to bad activities; and eliminating the kind of laziness where you feel discouraged in the practice of virtue.

Contemplation Four
What causes laziness?

།སྙོམ་ལས་བདེ་བའི་རོ་སྲེད་དང་།
།གཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་སྲེད་པ་ཡིས།
།འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མི་སྐྱོ་ལས།
།ལེ་ལོ་ཉེ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར།

What promotes the feeling of laziness
Is sloth—the sweet enjoyment of
Some pleasure—as well as a craving
For time spent sleeping, all leading to
A failure to feel a sense of disgust
For the pain of the circle of life.

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེ་ལོའི་རྒྱུ་བརྟགས་ནས་སྤང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ལེ་ལོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་གང་ཞེ་ན། དགེ་བ་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྙོམ་ལས་ལ་བདེ་བར་བཟུང་ནས་དེ་ལ་ཞེན་པའི་བདེ་བའི་རོ་སྲེད་པ་དང་། གཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་སྲེད་པ་ཡིས་ཀྱང་ལེ་ལོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལ་འཁོར་བ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྐྲག་པར་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་སྐྱོ་བ་ལས། ལེ་ལོ་ཉེ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་ནས་ལེ་ལོ་འགོག་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།

The first point, eliminating the kind of laziness where you enjoy the pleasant feeling of sloth, has two parts of its own: examining the causes of laziness, so as to eliminate it, and then how to actually eliminate it. Here is the first.

"What is it," one may ask, "that causes laziness?" Laziness is produced first of all by *the sweet enjoyment of some pleasure,* which is a tendency to crave the feeling of *sloth.* Sloth itself is a reluctance to engage in virtuous activities, and the craving for it comes as one learns to think of it as something pleasant. Laziness is *as well* produced by *a craving for time spent sleeping. All this leads to a failure to feel a sense of disgust for the pain of the circle of life*—you fail to feel any fear at all for the circle. These are *what promote the feeling of laziness;* one must recognize these causes for what they are, and put forth great effort then to stop laziness altogether.

Contemplation Five
Lambs to the slaughter

།རང་སྐྱེ་རིམ་གྱིས་གསོད་པ་ཡང་།
།ཁྱོད་ཀྱིས་མཐོང་བར་མ་གྱུར་ཏམ།
།འོན་ཀྱང་གཉིད་ལ་བརྟེན་པ་གང་།
།གདོལ་པ་དང་ནི་མ་ཧེ་བཞིན།

Haven't you even got eyes to see
How those in the world with you
Have gone steadily to the slaughter?
To sit here still and enjoy your sleep
Is just the same as the oxen
Waiting for the butcher.

རྒན་གཞོན་བར་མ་ལ་སོགས་པའི་རང་སྐྱེ་འཆི་བདག་གིས་རིམས་ཀྱིས་གསོད་པ་ཡང་། ཁྱོད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་མ་གྱུར་ཏམ་དེ་ལྟར་མཐོང་ཡང་འོན་ཀྱང་གཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་སྙིད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན་གདོལ་པས་རིམས་ཀྱིས་གསོད་པའི་མ་ཧེ་གཞན་གསོད་པ་མཐོང་ཡང་། སྐྲག་པ་མེད་ཅིང་དལ་བར་གནས་པ་གདོལ་པ་དང་ནི་མ་ཧེ་བཞིན་ནོ།

Those in the world with you—whether old, young, inbetween, or anything else—*have gone steadily to the slaughter,* killed by the Lord of Death. *Haven't you even got eyes to see* what's going on? If you do see it, then just *sitting here still and enjoying your sleep* is something very wrong. You are for example *just the same as the oxen waiting for the butcher;* that is, you are like an ox who can see that the other oxen are being steadily slaughtered by a butcher, and yet still feels no fear, and simply relaxes where he is.

Contemplation Six
"I still have time"

།མྱུར་བ་ཉིད་དུ་འཆི་འགྱུར་བས། །ཇི་སྲིད་དུ་ནི་ཚོགས་བསག་བྱ། །དེ་ཚེ་ལེ་ལོ་སྤངས་ཀྱང་ནི། །དུས་མ་ཡིན་པར་ཅི་ཞིག་བྱ།

Death is coming to take you, moving
At incredible speed; in the time
You have left, try to amass good karma.
When the moment arrives it's true you may
Give up your laziness, but what good
Can it do at a time so wrong?

།འདི་ནི་མ་བྱས་བརྩམས་པ་དང་། །འདི་ཕྱེད་བྱས་པར་གནས་པ་ལ། །གློ་བུར་འཆི་བདག་འོངས་ནས་ནི། །ཀྱི་ཧུད་བཅོམ་ཞེས་སེམས་པར་འགྱུར།

You haven't got to this just yet,
The other's just started, and yet another
Has half still left to do.
Suddenly then does the Lord of Death
Make his arrival, and in your mind
You can only cry, "He kills me!"

གཉིས་པ་ནི། ད་དུང་ཅུང་ཟད་ལོང་ཡོད་ཅེ་ན། མྱུར་བ་ཉིད་དུ་འཆི་བར་འགྱུར་བས་ཇི་སྲིད་དུ་འཆི་བདག་གིས་མ་ཟིན་པ་དེ་སྲིད་དུ་ནི་ཚོགས་བསག་པར་བྱའོ།

Here is the second point, which is why, since we are going to die quickly, we should exert ourselves in practicing virtue. You may say, "Oh, but I still have a little time left." *Death is coming to take you, moving at incredible speed; in the time* that *you* do *have left* before the Lord of Death captures you, you must *try to amass good karma.*

།གསུམ་པ་ནི། འཆི་བས་ཟིན་པ་དེའི་ཚེ་ལེ་ལོ་སྤངས་ཀྱང་ནི་དུས་མ་ཡིན་པར་འབད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the third point, which is why the moment of death is the wrong time to give up your laziness. When the moment arrives that Death grasps on to you, *it's true you may give up your laziness, but what good can it do* to try to make your efforts *at a time so wrong?* There would be absolutely no purpose served by doing so.

།བཞི་པ་ནི། མྱུར་དུ་འཆི་བས་ལས་འདི་ནི་མ་བྱས་པ་དང་ཅུང་ཟད་བརྩམས་པ་དང་། བྱ་བ་འདི་ཕྱེད་ཙམ་བྱས་པར་གནས་པ་ལ་གློ་བུར་དུ་འཆི་བདག་འོངས་ནས་ནི་འགྲོད་བཞིན་དུ་ཀྱི་ཧུད་བདག་བཅོམ་ཞེས་སེམས་ཤིང་བསྡུབས་པས་འགྲོད་པར་འགྱུར་ན། དེའི་ཚེ་ཅི་ཞིག་བྱ་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།

Here is the fourth point, which is why it is wrong to be lazy, given the fact that death will come suddenly, before you have a chance to do everything you wanted to do. And so you are going to die suddenly; *suddenly then does the Lord of Death make his arrival,* and there are things that you'd planned that you *haven't got to just yet,* and *others that are just* barely *started, and yet others that have* about *half still left to do.* With intense feelings of regret then *you can only cry OK in your mind,* stricken with the thought, *"He kills me!"* What can you possibly do when this moment comes? Better to devote all your efforts right now to the practice of good deeds.

Contemplation Seven
What it feels to die

།རང་སྡིག་དྲན་པས་གདུང་པ་དང་།
།དམྱལ་བའི་སྒྲ་ནི་ཐོས་པ་ཡིས།
།སྐྲག་པས་མི་གཙང་ལུས་གོས་ཤིང་།
།སྨྱོས་པར་འགྱུར་ཚེ་ཅི་ཞིག་བྱ།

What is it that you imagined you'd do
At that moment, tormented by the memory
Of the wrongs you've done, and with the roar
Of the hell realms in your ears bringing
Such terror that you cover your body in shit,
And reach the depths of insanity?

སྔར་རང་གིས་སྡིག་པ་བྱས་པ་དྲན་པས་སེམས་གདུངས་པ་དང་། དམྱལ་བར་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་མྱོང་དགོས་པ་བསྲིག་པ་ལ་སོགས་པའི་དམྱལ་བའི་སྒྲ་ནི་ཐོས་པ་ཡིས་བདག་ཀྱང་དེར་འགྲོའོ་སྙམ་དུ་སྐྲག་པས་བྲེད་ནས། མི་གཙང་བས་ལུས་གོས་ཤིང་སེམས་སྨྱོས་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་སྐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་བརྩོན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།

The time will come, on your deathbed, that your mind is *tormented by the memory of* all *the wrong* things that *you have* ever *done.* You will realize that these are going to force you to experience extraordinary suffering in the hells, *and the roar of* the fires and such in *the hell realms* will fill *your ears.* When you hear the roar, the thought "Now I must go there too!" will come, and strike you full of *terror.* This then will cause you to *cover your body in shit, and* to *reach* to *the depths of insanity.* So just *what is it that you imagined you'd do,* what efforts did you think you were going to make, *at that moment,* so much a very wrong time for anything? Again, you must make efforts to practice good deeds, beginning immediately.

Contemplation Eight
Examine your expectations

།བརྩོན་མེད་འབྲས་བུ་འདོད་པ་དང་།

།བཟེ་རེ་ཅན་ལ་གནོད་མང་ཞིང་།

།འཆི་བས་བཟུང་བཞིན་ལྷ་འདྲ་བ།

།ཀྱི་ཧུད་སྡུག་བསྔལ་དག་གིས་བཅོམ།

You set your hopes on results, unwilling
To make any effort; sufferings shower
Down on those least able to bear them.
Already in the embrace of death, you imagine
Yourself an immortal, cry out
When sufferings come to destroy you.

།མི་ཡི་གྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་སུ།

།སྡུག་བསྔལ་ཆུ་བོ་ཆེ་ལས་སྒྲོལ།

།གྲུ་འདི་ཕྱི་ནས་རྙེད་དཀའ་བས།

།རྨོངས་པ་དུས་སུ་གཉིད་མ་ལོག

You must make use of this boat,
The human life you have, to cross over
The great river of suffering.
The boat is hard to find again later;
Do not sit then, ignorant one,
At this moment there asleep.

།དགའ་བའི་རྒྱུ་ནི་མཐའ་ཡས་པའི།

།དམ་ཆོས་དགའ་བའི་མཆོག་སྤངས་ནས།

།སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ཡིས་གཡེང་བ་དང་།

།རྒོད་སོགས་ལ་ཁྱོད་ཅི་ཕྱིར་དགའ།

You give up the highest kind of pleasure,
The holy Dharma, infinite numbers
Of causes that bring you pleasure.
Why is it you are attracted so much
To being distracted by causes for pain,
To busyness and the like?

བདེ་བའི་རྒྱུ་དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པ་མེད་པར་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་སྲན་ཆུང་བའི་བཟེ་རེ་ཅན་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནོད་པ་མང་ཞིང་། འཆི་བས་གཟུང་བཞིན་དུ་ལྷ་འདྲ་བར་ཡུན་རིང་དུ་གསོན་དུ་རེ་བ་རྣམས་ལ་འདོད་པ་མི་ཐོབ་ཅིང་མི་འདོད་པ་ཐོབ་པས་ཀྱི་ཧུད་སྡུག་བསྔལ་དག་གིས་བཅོམ་པར་འགྱུར་རོ།

Here is the third part, which is how contradictory it is to hope for happiness on the one hand, and on the other hand not to make any efforts in the practice of good deeds. Suppose *you* are the kind of person who is *setting their hopes on results,* meaning happiness itself, but who is *unwilling to make any effort* in what causes this happiness: that is, in the practice of doing good deeds. You are also one of those who is *least able to bear sufferings,* you cannot tolerate them at all, and yet all kinds of pain *shower down upon* you. And *already in the embrace of death, you imagine yourself* to be some kind of *immortal.* In this case then the things you hope for you will never find, and everything you hope to avoid will happen. *When* these *sufferings come to destroy you* then, you will *cry out* loud.

།བཞི་པ་ནི། འོ་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། དལ་འབྱོར་ཐོབ་པའི་རྟེན་ལ་འབད་ན་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་སྒྲོལ་ནུས་པས་མིའི་ལུས་ཀྱི་གྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆུ་བོ་ཆེ་ལས་སྒྲོལ་ཅིག་ཅེས་པ་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་བའོ། །དལ་འབྱོར་གྱི་བསྒྲུབ་པ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པས་ན་གྲུ་འདི་ཕྱིས་ནས་རྙེད་དཀའ་བས་རྨོངས་པ་ཞེས་བོས་ནས། གྲུ་རྙེད་པའི་དུས་སུ་གཉིད་མ་ལོག་པར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཉམས་སུ་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་བའི་ཆུ་བོ་ལས་སྒྲོལ་བར་བྱའོ། །དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་བ་རྙེད་པའི་དུས་སུ་འདོད་དགོས་པར་བསྟན་ཏོ།

Here is the forth point, which is an urgent request from Master Shantideva that we make efforts in the various methods to escape from pain. "Well then," one may ask, "what should I be doing about it?" The text here is describing how important it is that you have found a life complete with all the various spiritual leisures and fortunes; it is saying you have found now a human form that has all the spiritual leisures and fortunes. If you make efforts to use it well—that is, if you *make use of this boat, the human life* and body *you* now *have*—then it can allow you *to cross over* each and every kind of pain there is. So please, *you must* make the crossing now, over *the great river of* the *sufferings* of the circle of life.

།གཉིས་པ་བྲུ་བ་ངན་པ་ལ་ཞེན་པའི་ལེ་ལོ་སྤང་བ་ནི་འདི་ཕྱི་ཐམས་ཅད་དགའ་བའི་རྒྱུ་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་ཐབས་དམ་པའི་ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་དགའ་བའི་མཆོག་སྤངས་ནས། འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་སྡིག་པ་དང་འདུ་འཛི་མང་པོའི་གཡེང་བ་དང་རྒོད་པ་སོགས་བྲུ་བ་མ་ཡིན་པ་མང་པོ་ལ་ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་དགའ། དགའ་བར་མི་རིགས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

To achieve a life of these leisures and fortunes is something very rare, and thus *this boat is* something *hard to find again later.* And so Master Shantideva calls to us, "Oh *ignorant ones, do not sit there, at this* present *moment* when you have found this boat, quietly *asleep.* You must cross over now the great river of the circle of suffering, by putting into practice the three paths designed for people of lesser, medium, and greater scope." This is a teaching then on the need to make efforts when you have finally found the spiritual leisures and fortunes which are so very hard to find.

Here is the second overall point, which is eliminating the kind of laziness where you are attracted to bad activities. *The highest* kind of *pleasure* is that which comes from putting into actual practice *the holy Dharma,* which is a specific method for planting *infinite numbers of causes that bring you pleasure* in this and your future lives. And yet in your actions *you give up* this highest pleasure, and then you throw yourself into negative behavior: into bad deeds that will only act as *causes* that bring you the result *of pain;* into the *distraction* that comes from exposing yourself to great hustle and bustle; and into *busyness* of the mind, *and the like. Why is it* that *you are attracted so much* to these things? It is something very wrong, for they can only bring you suffering.

Part One of An Outline of the Explanation of the Chapter on Effort from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* to accompany Reading Four

I. An explanation of the text of the chapter

A. Master Shantideva urges us to undertake the perfection of effort

1. The actual urging
2. Identifying what effort is

B. The way in which to undertake the perfection of effort

1. Eliminating the things that work against effort

a. Identifying the things that work against effort
b. How to eliminate these things

i. Eliminating the kind of laziness where you enjoy the pleasant feeling of sloth

a) Examining the causes of laziness, so as to eliminate it
b) How to eliminate laziness

i) Eliminating laziness by considering the problems it causes for this present life

a1. Describing, through the use of an example, how we will quickly be destroyed by death

a2. How the way in which death destroys things is something we can observe directly

b2. Using an example to describe this fact

b1. Why it is wrong to think that we have much time left, since we ourselves are at the mercy of death

a2. Why it is wrong for me to be lazy, since I myself am at the mercy of the Lord of Death

b2. Why, since we are going to die quickly, we should exert ourselves in practicing virtue

c2. Why the moment of death is the wrong time to give up your laziness

d2. Why it is wrong to be lazy, given the fact that death will come suddenly, before you have a chance to do everything you wanted to do

c1. How, if we fail exert ourselves in the practice of virtue, we will be tormented by suffering

a2. How, when death comes, we are tormented by grief

b2. How, if we fail to exert ourselves in the practice of good deeds immediately, we will fail to reach our goals

ii) Eliminating laziness by considering the problems it causes for future lives

a1. How certain it is that suffering will come

b1. How difficult it will be to bear this suffering

c1. How contradictory it is to hope for happiness on the one hand, and on the other hand not to make any efforts in the practice of good deeds

d1. An urgent request that we make efforts in the various methods to escape from pain

ii. Eliminating the kind of laziness where you are attracted to bad activities

The Asian Classics Institute
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II

Reading Five: Contemplations on the Perfection of Effort, Part II

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 20B-21A and 79B-81A, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Nine
The armies of the King

།སྒྱིད་ལུག་མེད་དང་དཔུང་ཚོགས་དང་།

།ལྷུར་བླང་བདག་ཉིད་དབང་བྱ་དང་།

།བདག་དང་གཞན་དུ་མཉམ་པ་དང་།

།བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བར་གྱིས།

Never feel discouraged, assemble the forces,
Engage yourself gladly, come to find
Complete command of yourself,

See yourself and other people
As equal, and finally exchange
Yourself and others as well.

རྒྱལ་པོ་ཆོས་བཞིའི་སྒོ་ནས་དགྲ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་ཐོག་མར་སེམས་གཟེངས་སྟོད་དེ། ལམ་ལ་སློབ་པ་ལ་བསམ་པ་སྐྱོ་ལུག་པ་མེད་པ་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་།

Here is the first point, which is advice to make efforts in applying the antidotes for feeling discouraged. A king defeats his enemies by making use of the four traditional armed forces, and warrior bodhisattva do the same. They open their practice by inspiring themselves—for this they utilize "armor effort," which enables them *never* to have thoughts where they *feel discouraged* in their practice of the path.

སྦྱོར་བས་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔུང་ཚོགས་གསོག་པ་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དངོས་གཞི་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལྷུར་བླང་བ་དང་། ལུས་སེམས་ལས་རུང་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་བདག་ཉིད་དབང་དུ་བྱ་བ་དང་སྔེ་བྱས་ནས་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་བདག་དང་གཞན་དུ་མཉམ་པ་དང་། གཞན་དང་བདག་ཏུ་བརྗེ་བར་གྱིས་ཤིག་པའོ།

Then they make use of "working effort," where they work or apply themselves to the task of *assembling the* two great armed *forces,* the two collections. Then when the actual fight begins, they use engaged effort, where as they actually undertake their virtues they *engage themselves gladly* with constant recollection and awareness. Lastly they bring to bear their *self-command,* a state of *complete* control where you *find* yourself able to make your body and mind do anything that you ask them to do.

When you have done all this then you must *as well* undertake the practices of *seeing yourself and other people as equal,* and *finally exchanging yourself and others,* in the manner that we will describe these two below [in the chapter on meditation].

Contemplation Ten
On feeling discouraged

།བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ག་ལ་ཞེས།

།སྒྱིད་ལུག་པར་ནི་མི་བྱ་སྟེ།

།འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི།

།བདེན་པ་གསུང་བས་བདེན་འདི་གསུངས།

Never allow yourself the feeling
Of being discouraged, of having the thought
"How could I ever become enlightened?"
About this Those Who have Gone Thus,
The Ones who speak the truth, have spoken
The following words of truth:

།སྦྲང་བུ་ཤ་སྦྲང་བུང་བ་དང་།

།དེ་བཞིན་སྲིན་བུར་གང་གྱུར་པ།

།དེས་ཀྱང་བརྩོན་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་ན།

།བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དཀའ་བླ་མེད་འཐོབ།

Those beings who are flies and gnats,
Or bees, and even those
Who live as worms as well
Can reach unmatched enlightenment,
So difficult to reach,
If they develop the force of effort.

།བདག་ལྟ་རིགས་ཀྱིས་མིར་སྐྱེས་ལ།

།ཕན་དང་གནོད་པའི་ངོ་ཤེས་པས།

།བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་མ་བཏང་ན།

།བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཅིས་མི་འཐོབ།

> **Someone like me, someone born**
> **As a member of human kind,**
> **Can tell what helps or hurts.**
> **Assuming then that I never give up**
> **The bodhisattva's way of life,**
> **Why shouldn't I reach enlightenment?**

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་དབང་པོ་རྣོན་པོ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་བསགས་པ་ཤིན་ཏུ་བྱ་དཀའ་བའི་སྤྱོད་པ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་ཉམས་སུ་ལེན་པས་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན། བདག་ནི་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པས་བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ག་ལ་ཐོབ་ཅེས་ཞུམ་ནས་སྒྲིད་ལུག་པར་ནི་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་བདེན་པ་འབའ་ཞིག་གསུང་བས་བདེན་པ་འདི་གསུང་ངོ༑ ཕྱིན་ཅི་ལོག་གསུང་བའི་རྒྱུ་མེད་པས་ཡིད་བརྟན་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the second point, which presents an explanation from scripture on how to put these antidotes into practice. Now you might *have the* following *thought:*

> The state of Buddhahood is something that people of very great powers of intellect achieve only after applying incredible effort—over a period of many "countless" eons—in the pursuit of extremely difficult practices, and thereby amassing a virtually limitless amount of meritorious karma. I am nothing like these people; so *how could I ever become enlightened?*

Never though *allow yourself the feeling of being discouraged* in this way, of despairing that you could ever accomplish these things. *About this Those Who have Gone Thus, the Ones who* can only *speak the truth, have spoken the following words,* which are *truth* and which are something we can believe in, since They have absolutely no reason ever to say something which is wrong.

།ཇི་ལྟར་གསུངས་ཞེ་ན་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས། གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལྟར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་སློབ་སྟེ་གང་དག་སེང་གེ་དང་། སྟག་དང་། ཁྱི་དང་། ཅེ་སྤྱང་དང་། བྱ་རྒོད་དང་ཁྲུང་ཁྲུང་དང་བྱ་རོག་དང་འུག་པ་དང་སྦྲིན་བུ་དང་། སྦྲང་མ་དང་སྦྲང་བུ་དང་ཤ་སྦྲང་དུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ཀྱང་བླ་ན་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་ན

བདག་མིར་གྱུར་བཞིན་དུ་སྒོག་གི་ཕྱིར་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པར་བྱེད་སྙམ་མོ། །ཞེས་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས་ཀྱང་གསུངས་སོ།

And what are the words which they spoke? They come from the *Sutra Requested by Subahu*—

> Bodhisattvas must, moreover, master the following way of thinking: "Even those beings who are lions, or tigers, or dogs, or wolves, or vultures, or cranes, or crows, or owls, or worms, or flies, or bees, or gnats can bring about the matchless state of enlightenment. And here am I, someone who is living the life of a human—now, no matter what, even if it costs me my life, I will put forth whatever effort is needed to reach enlightenment.

This same point is made in the sutra known as *The Cloud of the Jewels* as well.

།གསུམ་པ་ལ་བཞི། བརྩོན་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་ན་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ནུས་པར་བསམ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་དཀའ་སྤྱད་ལ་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆ་ཙམ་ཡང་མེད་པས་བཟོད་རིགས་པ་དང་། སྨན་པའི་རྒྱལ་པོས་ཆོ་ག་འཇམ་པོས་ནད་ཆེན་པོ་གསོ་བར་མཛད་པས་བཟོད་རིགས་པ་དང་། དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་མེད་ཅིང་བདེ་བ་རྒྱས་པས་དགའ་བར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི།

The third section, describes how, if we make effort, we will be able to stop our laziness, and then achieve enlightenment. Here there are four parts: contemplating the fact that, if we are able to raise the force of effort, we will find ourselves able to achieve enlightenment; why it is right to bear gladly those hardships required to reach enlightenment, given the fact that they involve not even the tiniest fraction of the pain of the lower realms; why it is right to bear gladly with any pain required, given the fact that the King of Physicians cures the great illness with a technique which is very gentle; and why it is right for us to feel glad over the treatment of our great illness, since it involves no pain at all, but rather causes our happiness to flourish. Here is the first.

སྦྲང་བུ་ཤ་སྦྲང་བུ་ཤ་སྦྲང་བུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་སྲིན་བུར་ཡང་གྱུར་པ་དེས་ཀྱང་བརྩོན་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ། ཚོགས་བསགས་ན་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དཀའ་བ་བླ་མེད་ཐོབ་པར་

གསུངས་ན། བདག་ལྟ་བུ་རིགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མིར་སྐྱེས་ཏེ་བསམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཕན་པ་དང་གནོད་པའི་བླང་དོར་ངོ་ཤེས་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བླངས་ཏེ། མ་གཏང་ན་བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཅིས་མི་འཐོབ་ངེས་པར་ཐོབ་ནུས་སྙམ་དུ་བསམ་པར་བྱའོ།

As we just noted, it has been spoken that even *those beings who are flies and gnats, or bees, and even those who live as worms as well can reach unmatched enlightenment,* which is *so difficult to reach, if they "develop the force of effort";* which is to say, if they amass the necessary good karma. We can thus think to ourselves,

> And then there is *someone like me, someone born as a member of* a *kind* of being which is truly extraordinary: I have been born *human.* And I possess as well an extraordinary mental ability; that is, I *can tell what* will *help or* what will *hurt* me in my pursuit of the state of enlightenment. *Assuming then that I never give up the bodhisattva's way of life*—which is to say, assuming that I can continue to practice the activities which bodhisattvas do continually—*why shouldn't I reach enlightenment?* Of course I can.

Contemplation Eleven
The courage of no choice

།འོན་ཏེ་རྐང་ལག་ལ་སོགས་པ།

།བཏང་དགོས་བདག་ནི་འཇིགས་ཞེ་ན།

།ལྕི་དང་ཡང་བ་མ་དཔྱད་པར།

།རྨོངས་པས་བདག་ནི་འཇིགས་པར་ཟད།

Now suppose you say, "But I feel a fear
For the act of having to give away
My arms and legs and such,"
But it's nothing more than ignorance,
A failure to judge what's really heavy
Or light that makes you afraid.

།བསྐལ་པ་བྱེ་བ་གྲངས་མེད་དུ།

།ལན་གྲངས་དུ་མར་བཅད་པ་དང་།

།དབུག་དང་བསྲེག་དང་གཤེགས་འགྱུར་གྱི།

།བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ།

Over countless millions of eons
Infinite times your body's been sliced,
Or stabbed or scorched with fire,
Or chopped up into pieces;
Yet still you were not able then
To reach to enlightenment.

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྐང་ལག་སོགས་གཏོང་བའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱིས་འཇིགས་མི་རིགས་པ་དང་། ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ཆ་ཙམ་ཡང་སྤྱོང་མི་དགོས་པ་དང་། ནད་ཆེན་པོ་གཅོམ་པའི་ཆེད་དུ་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་བཟོད་རིགས་པའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ནི།

Here is the second point, which is why it is right to bear gladly those hardships required to reach enlightenment, given the fact that they involve not even the tiniest fraction of the pain of the lower realms. Within this point there are three topics: why it is wrong to fear spiritual hardships such as giving away one's arms and legs or the like; how one will not have to experience even a fraction of the sufferings found in the lower realms; and a metaphor to illustrate why it is right that we should bear with minor pains in order to destroy the great illness. Here is the first.

འོན་ཏེ་བརྩོན་པས་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱང་རྐང་ལག་དང་མགོ་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པར་བཏང་དགོས་པས་བྱ་དཀའ་བའི་སྤྱོད་པ་དེ་དག་བདག་གིས་མི་ནུས་པས་བདག་ནི་འཇིགས་ཞེ་ན། དེ་དག་སྦྱིན་པར་གཏང་དགོས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ལྕི་བ་དང་ཡང་བའི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་མ་དཔྱད་པར་འདོར་ལེན་ལ་རྨོངས་པས་བདག་ནི་འཇིགས་པ་ཟད་ཀྱི་

Now suppose you say the following: "It may be true that I can reach enlightenment if I exert a certain amount of effort, *but* it is said that at some point I will *have to* do things like *giving away my arms and legs,* and head *and such.* I don't think I would ever be able to undertake these very difficult *acts,* and so *I feel a fear for* them." It may actually be necessary at some point to give away these things, *but it is nothing more than* your *ignorance* of what is appropriate *that makes you feel afraid:* you have simply *failed to judge* carefully *what* kinds of pain *are heavy,* and which are *light.*

འཇིགས་མི་དགོས་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ཚེ་དམྱལ་བར་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་གྲངས་མེད་དུ་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་ལན་གྲངས་དུ་མར་ལུས་བཅད་པ་དང་། དབུག་པ་དང་། མེས་བསྲེག་པ་དང་། མཚོན་གྱིས་གཤེགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་གྱི་དེ་ཙམ་མྱོང་ཡང་ལུས་དོན་མེད་ལ་ཆུད་ཟོས་པ་མ་གཏོགས། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ།

In truth there is no need to feel afraid. You have been wandering around the circle of suffering life for time with no beginning, and *over* this time you have spent *countless millions of eons* in the hells. *Infinite times,* not just once or twice, you have experienced there the suffering of having *your body sliced, or stabbed, or scorched with fire, or chopped* up *into pieces* with various bladed weapons. *Yet still* you were only wasting bodies meaninglessly; *you were not able then* to use this experience *to* help you *reach to enlightenment.*

Contemplation Twelve
The lesser pains of the Physician's treatment

།བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པ་ཡི།
།སྡུག་བསྔལ་འདི་ནི་ཚོད་ཡོད་དེ།
།ཟུག་རྔུ་ཁོང་བརྣག་གནོད་བསལ་ཕྱིར།
།ལུས་རྨ་བཏོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བཞིན།

The sufferings now that I must bear
To reach enlightenment
Are something that has a limit.
They are like the pain that one endures
When a cut is made to stop
Some agony spreading inside the chest.

།སྨན་པ་ཀུན་ཀྱང་གསོ་དཔྱད་ཀྱི།
།མི་བདེ་བ་ཡིས་ནད་མེད་བྱེད།
།དེ་བས་སྡུག་བསྔལ་མང་པོ་དག
།གཞོམ་ཕྱིར་མི་བདེ་ཆུང་བཟོད་བྱ།

Every doctor as well makes use
Of treatments that cause discomfort
To cure some greater illness.
I should then learn to bear some minor
Hurt for the sake of bringing destruction
Upon a multitude of pains.

གཉིས་པ་ནི། ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་བསམམས་ན་བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་འདི་ནི། སྔ་མ་ལ་ལྟོས་ན་དུས་ཐུང་ཞིང་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་ཚོད་ཡོད་ཅིང་བཟོད་སླ་བ་ཞིག་སྟེ། ནད་ཀྱི་ཟུག་རྔུ་ཁོང་པར་རྣག་པའི་གནོད་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་ལུས་ལ་རྨ་ཙུང་ཟད་གཏོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།

Here is the second part, [continued from the previous contemplation]. Consider the difference between the sufferings of the three lower realms and *the sufferings that I must now bear to reach enlightenment.* Compared to the former, the latter are *something that has a limit;* that is, they are relatively very brief and insignificant, and quite easy to bear. *They are like the pain that one* is able to *endure when a small cut is made* on the body, in order *to stop* the *agony* of *some* dangerous illness which is beginning to *spread inside the chest.*

།གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྔོན་པ་ཀུན་ཀྱང་མི་བདེ་བ་ཅུང་ཟད་ཙམ་པ་ཡིས་ནད་མེད་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་དེ་བས་ན་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མང་པོ་དག་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་དཀའ་སྤྱོད་ཀྱི་མི་བདེ་བ་ཆུང་ངུ་དེ་ཡང་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ། རང་གཞན་གྱི་དུས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the third part. *Every doctor* there is *makes use as well of treatments that cause* some minor bit of *discomfort,* in order *to cure some greater illness.* The pains which I may experience with the hardships that I undertake for the sake of achieving enlightenment are very minor. *I should then*—meaning therefore—*learn to bear* with the *minor hurt* involved in these hardships, performed as they are *for the sake of bringing destruction upon the multitude of pains* found here in the circle of suffering life. The whole reason for me to endure these pains is that I am going to extinguish the sufferings that I myself, and others as well, must endure over a limitless period of time.

Contemplation Thirteen
A blissful path to bliss

།གསོ་དཔྱད་ཕལ་པ་འདི་འདྲ་བ།

།སྨན་པ་མཆོག་གིས་མ་མཛད་དེ།

།ཆོ་ག་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པོ་ཡིས།

།ནད་ཆེན་དཔག་མེད་གསོ་བར་མཛད།

The Supreme Physician does not perform
His treatments in a way that's like
Those other, ordinary ones.
He cures the massive and infinite ills
Using a particular kind of technique
That's gentle in the extreme.

།ཚོད་མ་ལ་སོགས་སྦྱིན་པ་ལའང་།

།འདྲེན་པས་ཐོག་མར་སྦྱོར་བར་མཛད།

།དེ་ལ་གོམས་ནས་ཕྱི་ནས་ནི།

།རིམ་གྱིས་རང་གི་ཤ་ཡང་གཏོང་།

At the beginning the Guide directs us
To acts of charity such as giving
Vegetables and the like.
Once we have grown accustomed to these,
Then gradually, in good time, we find
We can offer even our flesh.

།གང་ཚེ་རང་གི་ལུས་ལ་ནི།

།ཚོད་སོགས་ལྟ་བུའི་བློ་སྐྱེས་པ།

།དེ་ཚེ་ཤ་ལ་སོགས་གཏོང་བ།

།དེ་ལ་དཀའ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

There comes a point when we reach a state
Of mind where we can view
Our bodies just like the vegetables.
At that stage then why is it we
Would feel it difficult at all
To offer our flesh or the rest?

།གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྟོན་པས་གསོ་སྤྱད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཙམ་ཡང་མྱོང་མི་དགོས་པར་ནད་ཆེན་པོ་གསོ་བའི་ཐབས་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། ལུས་གཏོང་བ་ལ་དཀའ་བའི་བློ་ཡོད་པའི་ཚེ་གཏོང་པ་བཀག་པ་དང་། ཚོད་མ་གཏོང་བ་དང་འདྲ་བར་གོམས་པའི་ཚེ་ལུས་གཏོང་བར་གསུངས་པས་དཀའ་བ་མེད་པའོ།

The third part concerns why it is right to bear gladly with any pain required, given the fact that the King of Physicians cures the great illness with a technique which is very gentle. Here there are three different topics: how the Teacher shows us a method to cure the great illness which does not require us to experience the slightest bit of pain during the treatment; how the Teacher has prohibited us from giving away our body so long as we perceive it as something difficult to do; and how it will come to be nothing difficult to give away our own body, since the Teacher has instructed us to do so only when we have become so accustomed to giving away things that we view it as something similar to giving away vegetables.

།དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་དཀའ་སྤྱད་ནད་གསོ་བའི་གསོ་སྤྱད་ཕལ་པ་འདི་འདྲ་བའང་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་སྨན་པའི་མཆོག་གིས་མ་མཛད་དེ། ལམ་བདེ་བས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཆོག་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པོ་ངལ་ཞིང་དུབ་པ་དང་། འདོད་པ་བསོད་ཉམས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་ཡིས་འཁོར་བར་འཁྱམ་དགོས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་ཆེན་པོ་དཔག་མེད་གསོ་བར་མཛད་པས་དཀའ་སྤྱད་ལ་འཇིགས་པར་ག་ལ་རིགས།

Here is the first. Consider the hardships that one must undertake to achieve enlightenment. *The Supreme Physician,* the Lord of the Able Ones, *does not perform* these *treatments of his in a way that's like those other, ordinary ones* that are used to cure some illness. Rather *he uses a particular kind of technique* or method *that's gentle in the extreme,* a blissful path to reach a blissful goal. It is a path which avoids both extremes: it neither leaves one spent and exhausted, nor leads to the thoughtless consumption of resources. *He* uses it to *cure the*

massive and infinite ills of the mental afflictions, which force us to continue wandering in the circle of suffering. It could never be right then for you to fear these spiritual hardships.

།གཉིས་པ་ནི། ཐོག་མར་སྦྱིན་པ་ལ་མ་གོམས་པའི་ཚེ་ཟན་ཆང་ཚོད་མ་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པ་ལའང་འདྲེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐོག་མར་སྦྱོར་བར་མཛད་ལ་དེ་ལ་དཀའ་བའི་བློ་མེད་པ་གོམས་ནས་ཕྱིས་ནས་ནི་རིམས་ཀྱིས་རང་གི་ཤ་ཡང་གཏོང་བ་ཡིན་པས་སོ།

Here is the second. *At the beginning*—meaning until such time as we become more familiar with the perfection of giving—*the Guide directs us to* begin our *acts of charity* with deeds *such as giving* away pressed scraps of dough, or *vegetables, and* anything of *the like. Once we have grown accustomed to these* and thus overcome our tendency to think of such acts as something difficult, *then gradually, in good time, we find* that *we can offer even our flesh.* This is another reason.

།གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་གོམས་པས་གང་གི་ཚེ་རང་གི་ལུས་ལ་ནི་ཚོད་མ་གཏོང་བ་སོགས་ལྟ་བུའི་བློ་སྐྱེས་ནས་དེའི་ཚེ་ཤ་ལ་སོགས་པ་གཏོང་བས། དེ་ལ་དཀའ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་དཀའ་སྤྱད་ལ་འཇིགས་པར་མི་རིགས་སོ།

Here is the third. *There comes a point when,* because we have accustomed ourselves to these acts as just described, *we reach a state of mind where we can view* giving away *our bodies just like* we view giving away *the vegetables* and such. *At that stage then why is it we would feel it difficult at all to offer our flesh or the rest?* We wouldn't feel the least difficulty at all. And so it is wrong for you to feel any kind of fear for undertaking the hardships of a bodhisattva.

Part Two of An Outline of the Explanation of the Chapter on Effort from the Guide to the Bodhisattva's Way of Life, to accompany Reading Five

iii. Eliminating the kind of laziness where you feel discouraged in the practice of virtue

a) Advice to make efforts in applying the antidotes for feeling discouraged

[Contemplation Nine is found here]

b) An explanation from scripture on how to put these antidotes into practice

[Contemplation Ten begins here]

c) How, if we make effort, we will be able to stop our laziness, and then achieve enlightenment

i) Contemplating the fact that, if we are able to raise the force of effort, we will find ourselves able to achieve enlightenment

[Contemplation Ten ends here]

ii) Why it is right to bear gladly those hardships required to reach enlightenment, given the fact that they involve not even the tiniest fraction of the pain of the lower realms

a1. Why it is wrong to fear spiritual hardships such as giving away one's arms and legs or the like

[Contemplation Eleven is found here]

b1. How one will not have to experience even a fraction of the sufferings found in the lower realms

[Contemplation Twelve is found here]

c1. A metaphor to illustrate why it is right that we should bear with minor pains in order to destroy the great illness

iii) Why it is right to bear gladly with any pain required, given the fact that the King of Physicians cures the great illness with a technique which is very gentle

a1. How the Teacher shows us a method to cure the great illness which does not require us to experience the slightest bit of pain during the treatment

[Contemplation Thirteen begins here]

b1. How the Teacher has prohibited us from giving away our body so long as we perceive it as something difficult to do

c1. How it will come to be nothing difficult to give away our own body, since the Teacher has instructed us to do so only when we have become so accustomed to giving away things that we view it as something similar to giving away vegetables

[Contemplation Thirteen ends here]

The Asian Classics Institute
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II

Reading Six: Contemplations on the Perfection of Effort, Part III

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 21A-23A and 81A-87B, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Fourteen
The joyful gift of life

།སྡིག་པ་སྤང་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་མེད།
།མཁས་པའི་ཕྱིར་ན་མི་དགའ་མེད།
།འདི་ལྟར་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་།
།སྡིག་པས་སེམས་དང་ལུས་ལ་གནོད།

Since they have stopped bad deeds,
They feel no pain; and because
They are wise, there's no dislike.
This is due to the fact that thinking of things
The wrong way, and doing negative deeds,
Harm the body and mind.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྙིང་རྗེའི་བསམ་པ་དག་པ་དེས་ལུས་གཏོང་བ་ལ་ལུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མེད་དེ། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྡིག་པ་མཐའ་དག་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ལུས་གཏོང་བའི་དུས་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་ན་ཡིད་ལ་མི་དགའ་བ་ཡང་མེད་ལ། རྒྱུ་མཚན་འདི་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། སྲོག་གཅོད་སོགས་སྡིག་པའི་སེམས་དང་ལུས་ལ་གནོད་པ་ཡིན་གྱི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུ་ལོག་པས་སོ།

Bodhisattvas who have reached the point where their thoughts of compassion are completely pure *feel no pain* in their bodies when they give them away. This is the case *since they have stopped* each and every kind of *bad deed. Neither* when they give their bodies away *is there* any kind of *dislike* for the act, *because they are wise* in knowing when it is right for them to do so.

This is due to the fact—this is caused by the reason—*that thinking of things the wrong way* (believing that a person or the things which belong to a person could ever have any self-nature), along with *doing negative deeds* such as taking life and the rest, *harm the body and mind;* and great bodhisattvas have managed to stop these sources of harm.

Contemplation Fifteen
The use of power

།སེམས་ཅན་དོན་གྲུབ་བྱ་ཕྱིར་དཔུང་།

།མོས་བརྟན་དགའ་དང་དོར་བ་ཡིན།

།མོས་པ་སྡུག་བསྔལ་འཇིགས་པ་དང་།

།དེ་ཡི་ཕན་ཡོན་བསམ་པས་བསྐྱེད།

The armies used for achieving the goals
Of living kind are will, steadfastness,
Joy, and finally leaving off.
Will is developed by fearing pain,
And engaging in the contemplation
Of the benefits that it gives.

།དེ་ལྟར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤངས་ཏེ།

།མོས་དང་ང་རྒྱལ་དགའ་དང་དོར།

།ལྷུར་ལེན་དབང་བསྒྱུར་སྟོབས་ཀྱིས་ནི།

།བརྩོན་འགྲུས་སྤེལ་ཕྱིར་འབད་པར་བྱ།

Eliminate then what acts against us;
Work hard to use the various forces
Of will, confidence, joy, and also
Leaving off, and being engaged, and the
Feeling of self-command, in order
To increase your capacity for effort.

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པའི་དཔུང་ཚོགས་བསྐྱེད་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་དཔུང་ཚོགས་བཞིས་གཞན་སྡེ་འཇོམས་པ་ལྟར་ལས་འབྲས་བསམས་ནས་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་ལ་འདུན་པ་བསྐྱེད་པ་མོས་པའི་སྟོབས་དང་།

There are certain *armies* that we must assemble and *use* to smash the things that work against our practice of effort *for achieving the goals of living kind.* A king uses his four armed forces to destroy those who oppose him; just so, we must make use of four forces that provide support for our practice of effort.

The first of these is the force of *will,* where first we contemplate the laws of actions and their consequences, which helps us then to develop a strong aspiration to give up the things that we should give up, and take up those which we should take up.

མ་བརྟགས་པར་ཅི་རུང་རུང་དུ་མི་འཇུག་ལ་བརྟགས་ནས་ཞུགས་པ་མཐར་འབྱིན་པ་བརྟན་པའི་སྟོབས་དང་།

Next is the force of *steadfastness.* Here we learn not to engage unexamined in just any activity that presents itself, but rather to analyze the activity first, then engage in it, and finally to bring it to a successful conclusion.

བྱིས་པ་རྩེད་མོ་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་འཕྲོ་མི་གཅོད་ཅིང་ངོམས་པ་མེད་པར་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དགའ་བའི་སྟོབས་དང་། བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པས་ལུས་སེམས་དུབ་ན་ངལ་གསོས་ཏེ་གསོས་མ་ཐག་རྩོམ་པ་དོར་བའི་སྟོབས་དང་བཞི་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་ཡིན་ནོ།

Third is the force of *joy,* where we put forth a kind of effort which never takes a break, and is never satisfied; where we act like a child playing a game.

Finally there is the force of *leaving off,* where we apply effort until our body or mind becomes tired; then we rest and refresh ourselves, and rise to make efforts again as soon as we have recovered.

།མོས་པའི་སྟོབས་ལ་མཚོན་ཏེ་བཤད་ན་མོས་པའི་སྟོབས་ནི་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འཇིགས་པ་དང་། མོས་པ་དེའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།

We will explain these forces in more detail by taking the force of *will* as a model. It should be *developed by* learning to *fear* the *pain* of the circle of suffering, *and* by *engaging in the contemplation of the benefits that* this same will *gives* to us.

།དེ་ལྟར་དགེ་བའི་ཆོས་སྒྲུབ་ནུས་སུ་མཐོང་ཡང་མི་འཇུག་པ་དང་། བདག་གིས་ག་ལ་ནུས་

སྐམ་དུ་ཞུམ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤངས་ཏེ་མཐུན་རྐྱེན་མོས་པ་དང་། ང་རྒྱལ་ཏེ་བརྟན་པ་དང་། དགའ་བ་དང་། དོར་བའི་སྟོབས་བཞི་བསྐྱེད་ལ་དངོས་གཞི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་བརྩོན་འགྲུས་ལྷུར་ལེན་པ་དང་། རྗེས་ལུས་སེམས་ལ་དབང་སྒྱུར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་བརྩོན་འགྲུས་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་འབད་པར་བྱའོ།

We must *eliminate then what acts against us:* one tendency of not engaging in some good activity even when we see that we are capable of accomplishing it, and another tendency of feeling incapable, of thinking to ourselves, "How could I ever do that?" We must *work hard* to cultivate the qualities that support effort—*to use the* four, the *various forces of will, confidence* (which refers to being steadfast), *joy, and also leaving off.*

As we actually perform our good deeds we must *be engaged* in our effort, in the sense of utilizing recollection. After this we must try hard to use the force of a *feeling of self-command,* control of our body and mind, *in order to increase our capacity for effort* to increasingly higher levels.

Contemplation Sixteen
On being unstoppable

།རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་ཆོ་ག་ཡིས།

།བརྩམས་ནས་ང་རྒྱལ་བསྒོམ་པར་བྱ།

།དང་པོར་འབྱོར་པ་བརྟགས་ནས་ནི།

།བརྩམ་མམ་ཡང་ན་མི་བརྩམ་བྱ།

།མ་བརྩམས་པ་ནི་མཆོག་ཡིན་གྱི།

།བརྩམས་ནས་ལྡོག་པར་མི་བྱའོ།

Utilize the technique described
In the *Diamond Victory Banner* to practice
The confidence once one has begun.

At the very beginning appraise yourself
To see if you have the resources needed,
And then decide to act or not.
The very highest thing to do
Would be not even to start a thing;
But once you have begun then never
Allow yourself to stop.

ཕལ་པོ་ཆེའི་འཕགས་པ་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་མདོའི་བསྔོ་བ་དྲུག་པ་ལས། དཔེར་ན་ལྷའི་བུ་ཉི་མ་འཆར་བ་ནི་དམུས་ལོང་དང་རི་མི་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པས་མི་ལྡོག་པར་འོས་སུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རྣམས་སྣང་བར་བྱེད་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་འཆར་བ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་ཉེས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་མི་ལྡོག་ཅིང་། འོས་སུ་གྱུར་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྨིན་པ་དང་གྲོལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཆོ་ག་ཡིས་དགེ་བའི་ལས་བརྩམས་ནས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་ང་རྒྱལ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།

The sixth chapter of the sutra known as *the Victory Banner of Diamond*, which belongs to the "majority" section of scripture, includes the following passage:

> We can give, oh son of the gods, the example of the rising sun. Its shining is in no way stopped by the fact that some people might be blind, or that a line of mountain tops might be uneven, or any other such problem. It simply lights up any area which is ready to receive the light. Just so do bodhisattvas shine, for the sake of others, and their shining is in no way stopped by the various problems that individual living beings might have. They simply act to ripen, and to liberate, any disciple who is ready to receive their light.

We must *utilize the technique described* here *to practice the* kind of *confidence* that is required to bring to a successful conclusion any particular virtuous activity, *once one has begun* it.

།བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་དང་པོར་རང་གི་བློའི་འབྱོར་པ་ནུས་པ་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་ནི། ནུས་ན་བརྩམས་པར་བྱ་བའམ་ཡང་ན་མི་ནུས་ན་མི་བརྩམ་པར་བྱའོ། །མ་བརྩམས་པ་ཉིད་མཆོག་ཡིན་གྱི་བརྩམས་ནས་མཐར་མ་ཕྱིན་པར་དུ་དེ་ལས་ལྡོག་པར་མི་བྱའོ།

At the very beginning, as you first engage in any particular action, you must *appraise yourself* well, *to see if you have the* mental *resources,* or ability, that will be needed. If you find that you do have the ability, *then* should you *decide to act;* but if you find that you do not possess this ability, then you should decide *not* to act. *The very highest thing to do would be not even to start a thing; but once you have begun, then* you should *never allow yourself to stop* until you have brought the activity to a successful conclusion.

Contemplation Seventeen
Alone, by myself, if need be

།བདག་ཉིད་གཅིག་པུས་བྱའོ་ཞེས།

།འདི་ནི་ལས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་ཉིད།

The confidence of accomplishment
Is when you say, "I am willing to do
This thing all by myself."

།ཉོན་མོངས་དབང་མེད་འཇིག་རྟེན་འདིས།

།རང་དོན་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པས།

།འགྲོ་བས་བདག་ལྟར་མི་ནུས་ཏེ།

།དེ་བས་བདག་གིས་འདི་བྱའོ།

The entire world lives at the mercy
Of their mental afflictions; they're incapable
Of helping themselves at all.
Beings can't do what I can do;
And thus I'll be the one
To do what must be done.

།དང་པོ་ནི། གཞན་གྱིས་བྱ་བར་འོས་པའི་ལས་མཐོང་ན་བདག་ཉིད་གཅིག་པུས་བྱའོ་ཞེས་བློའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་ལས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་ཉིད་དོ།

Here is the first point, which is identifying the confidence of accomplishment. Suppose you see someone else undertaking some worthy activity. *The confidence of accomplishment is when you* raise the mental power to *say* to yourself, *"I am willing to do this thing all by myself."*

།གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་བྱ་བ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པས་དབང་མེད་པར་གྱུར་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་འདིས་རང་དོན་ཡང་སྒྲུབ་པར་མི་

ནུས་པས། འགྲོ་བས་བདག་ལྟར་གཞན་དོན་དུ་དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པར་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དག་ལ་ལྟོས་ཀྱང་ཕན་པ་མེད་པ་དེ་བས་བདག་གིས་གཞན་དོན་གྱི་བྱ་བ་འདི་ཐམས་ཅད་བྱའོ་སྙམ་པའོ།

Next is the second point, which is the reason why we should feel this confidence. You must undertake deeds for the benefit of living beings without depending on others to help you. This is because the inhabitants of *the entire world live at the mercy of their mental afflictions,* and *are* therefore *incapable of helping* even *themselves at all.* Given this fact, *beings can't do what I can do,* in making efforts at good deeds for the sake of others. Even if I did try to rely on them for help then it would be useless, *and thus* you must think to yourself, *"I'll be the one to do what must be done* for the sake of others."

Contemplation Eighteen
The dead snake

།ཤི་བའི་སྦྲུལ་དང་ཕྲད་གྱུར་ན།
།ཁྭ་ཡང་མཁའ་ལྡིང་ལྟ་བུར་སྤྱོད།
།གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་ཉམ་ཆུང་ན།
།ལྟུང་བ་ཆུང་ངུའང་གནོད་པར་བྱེད།
།ཞུམ་བཅས་རྩོལ་བ་དོར་བ་ལ།
།ཕོངས་ལས་ཐར་པ་ཡོད་དམ་ཅི།

If he encounters a snake that's dead already,
Even the crow can emulate
The deeds of the great garuda.
If I continue to act like a weakling,
Even a minor slip in a vow
Will be able to do me damage.
Do you really think you could ever be free
Living in the destitution
Of effort lost to discouragement?

ཉོན་མོངས་འཇོམས་པ་ལ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཤི་བའི་སྦྲུལ་དང་ཕྲད་པར་གྱུར་ན་བྱ་ཁྭ་ཏ་ཡང་མཁའ་ལྡིང་ལྟ་བུར་སྤྱོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་གཉེན་པོ་ཉམས་སྟོབས་ཆུང་ན། ལྟུང་བ་ཆུང་ངུའང་ལམ་ལ་བར་ཆད་ཀྱིས་གནོད་པར་བྱེད་པས་བསམ་པ་ཞུམ་པར་བྱས་ནས་དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རྩོམ་བ་དོར་བ་ལ་ཕོངས་པའི་གནས་སྐབས་ལས། ནམ་ཡང་ཐར་པ་ཡོད་དམ་ཅི་ལེ་ལོས་བཙོམ་ནས་ལུས་སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

One should raise the power of the antidotes, in order to destroy one's mental affliction. *If he encounters a snake that's dead already,* then *even the* small *crow can emulate the deeds of* that *great* mythical bird, *the garuda.* The situation with me

is the same: suppose that *I continue to act like a weakling* in the level of strength with which I apply the antidotes. *Even a minor slip in a vow will be able to* lay an obstacle in the path, and thus *do me damage.* This will lead me to *discouragement,* and then eventually I will *lose* my ability to make *efforts* towards achieving the goals of myself and others. And how could *I really think I could ever be free* then, *living in such destitution?* How could it ever come, where laziness has destroyed me, and torn down all the efforts I make with my body and mind?

Contemplation Nineteen
Determination, but not pride

།ང་རྒྱལ་ཅན་དགྲའི་དབང་མི་འགྲོ།
།དེ་དག་ང་རྒྱལ་དགྲ་དབང་འགྱུར།
།ཉོན་མོངས་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་ནི།
།ངན་འགྲོར་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁྲིད་ཅིང་།
།མི་ཡི་དགའ་སྟོན་བཅོམ་པ་དང་།
།གཞན་གྱི་ཟས་ཟའི་བྲན་དང་ནི།
།གླེན་པ་མི་སྡུག་ཉམ་ཆུང་དང་།
།ཐམས་ཅད་དུ་ནི་བརྙས་པར་འགྱུར།

Those of confidence never become
Slaves of the enemy, pride;
Others have turned to slaves.

Those whose hearts are filled up with
The affliction of pride are by this thought
Dragged to the lower realms;
The feast of a human life is too
Destroyed for them; as servants then
They eat the crumbs from another's table;
They are stupid, and ugly, and always feel
Uncertain of themselves; and every
Person they meet abuses them.

།དང་པོ་ནི། འགྲོ་བ་གང་སེམས་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་བཅོམ་ཞིང་ཕུང་བ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་ང་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། ང་རྒྱལ་ཅན་ནི་དགྲའི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བ་རིགས་པ་ལ་སེམས་ཁེངས་པའི་འགྲོ་བ་དེ་དག་ཉོན་མོངས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་དགྲའི་དབང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the first point, which is a denunciation of pride, an afflicted kind of confidence. Any particular individual who has been wasted and destroyed by arrogant confidence or pride has become a slave of the mental afflictions, and so the emotion they have is not something we consider the magnificent kind of confidence. It's simply *not* the case that *those* people who possess this kind *of confidence* could *ever become slaves that belong to the enemy. Others* though, those whose hearts are filled with arrogance, *have turned to slaves* of pride, a confidence which has become a mental affliction.

།གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་པ་ནི་ཉེས་དམིགས་འདི་དག་ཡོད་དེ། ངན་འགྲོར་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁྲིད་ཅིང་མིར་སྐྱེས་ན་ཡང་ཡིད་བདེ་བ་སོགས་མིའི་དགའ་སྟོན་བཅོམ་པ་དང་ཟས་མེད་པར་སློང་མོས་འཚོ་བ་དང་། གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་གཞན་གྱི་ཟས་ཟ་བའི་བྲན་དང་ནི་ཤེས་པ་གླེན་པ་དང་། གཟུགས་མི་སྡུག་ཅིང་ཉམ་ཆུང་བ་དང་རང་གིས་དངོས་སུ་གནོད་པ་མ་བྱས་ཀྱང་གཞན་གྱིས་ལུས་ངག་གིས་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་བརྙས་པར་འགྱུར་བས་སེམས་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་སྤང་བར་བྱའོ།

The second point covers the problems caused by pride. *Those whose hearts are filled up with the affliction of pride* encounter the following problems. They are first of all *dragged by this thought* of pride *to the lower realms.* And even if they do manage to take birth as a human, then *the feast of a human life*—meaning all kinds of contentment and the like—*is too destroyed for them;* they have nothing to eat, and must support themselves by begging.

They find themselves controlled by others, and *as servants then they* must *eat crumbs from another's table.* Their minds turn *stupid,* their appearance *ugly,* and they *always feel uncertain of themselves. Every person they meet abuses them* in every way, physically and verbally, even though they themselves have done no harm to these people directly. As such we must give up this arrogant confidence, pride.

Contemplation Twenty
The lion

།ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྲོད་གནས་ན།

།རྣམ་པ་སྟོང་དུ་སྲུང་གཟུགས་ཏེ།

།ཝ་ལ་སོགས་པས་སེང་གེ་བཞིན།

།ཉོན་མོངས་ཚོགས་ཀྱིས་མི་རྫུགས་བྱ།

When you find yourself in the enemy's camp,
And surrounded, look for a thousand ways
To shield yourself from them;
Be like a lion with foxes and such,
Never allowing the mass of mental
Afflictions to break through to you.

།ཉམ་ང་ཆེ་ཐང་བྱུང་གྱུར་ཀྱང་།

།མི་ཡིས་མིག་ནི་བསྲུང་བ་ལྟར།

།དེ་བཞིན་ཉམ་ང་བྱུང་གྱུར་ཀྱང་།

།ཉོན་མོངས་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བྱ།

A person may find themselves in the middle
Of a desert forsaken, yet still they try
To act to protect their eyes.
You may be the same, and find yourself
Hard pressed, but never allow
Your afflictions to master you.

།དང་པོ་ནི། ཁྲོ་བ་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྲོད་ན་གནས་ན་ཐབས་མི་འདྲ་བ་རྣམ་པ་སྟོང་དུ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྲུང་གཟུགས་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཝ་ལ་སོགས་པས་སེང་གེ་ལ་མི་རྫུགས་པ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་མི་རྫུགས་པར་བྱའོ།

Here is the first point, on developing the power of the antidotes to mental affliction. *When you find yourself in the camp of the enemy, surrounded* by the mental afflictions of anger and the rest, you must *look for a thousand ways,* different methods, *to shield yourself from them* with the power of spiritual antidotes. *Be* for example *like a lion,* which never lets *foxes and* other *such* animals to touch it; *never allow the mass of mental afflictions to break through to you.*

།གཉིས་པ་ནི། ཉམ་ང་ཆེ་ཐང་སྐྱེ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་གྱུར་ཀྱང་། མི་ཡིས་མིག་ནི་གཅེས་སྤྲས་ཆེན་པོས་བསྲུང་བ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་འགྲོ་ལ་ཁད་པའི་ཉམ་ང་བ་བྱུང་བར་གྱུར་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བར་བྱའོ།

The second point is on assuring that we never become even the least bit influenced by mental afflictions. Suppose *a person finds themselves in the middle of a forsaken desert;* that is, suppose they find themselves threatened seriously by the mental afflictions. *Still they try to act to protect their eyes,* which they consider so very precious to them. *You may be the same, and find yourself hard pressed,* in the sense of being on the verge of surrending yourself to your mental afflictions. *But* you should *never allow* these mental *afflictions to become your master.*

Contemplation Twenty-One
Child's play

།རྩེད་མོའི་བདེ་འབྲས་འདོད་པ་ལྟར།
།འདི་ཡིས་བྱ་བའི་ལས་གང་ཡིན།
།ལས་དེ་ལ་ནི་ཞེན་བྱ་སྟེ།
།ལས་དེས་མི་ངོམས་དགའ་བར་བྱ།

Like those who seek a feeling of fun
From playing a game, these ones as well
Should cultivate a craving for
This work, all those that work for them,
And come to be insatiable
In seeking it, and taking joy.

བྱིས་པ་ཁ་ཅིག་རྩེད་མོའི་བདེ་བའི་འབྲས་བུ་འདོད་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ཡིས་གཞན་དོན་བྱ་བའི་ལས་གང་ཡིན་པའི་ལས་ཐོས་བསམ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་དེ་ལ་ནི་ཞེན་པ་སྟེ་སྤྲོ་བཞིན་དུ་བྱ་སྟེ། ལས་དེས་མི་ངོམས་ཤིང་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་བྱ་བར་འདོད་པས་དགའ་བར་བྱའོ།

Think about children *playing a game, from* which *they seek a feeling of fun. These ones as well,* these bodhisattvas, *should cultivate a craving for*—that is, come to feel excited about doing—*all those* kinds of activities where they *work for* the sake of others: this work of studying and contemplating, and then meditating upon the wish for enlightenment. We should try to reach a point where we *become insatiable in seeking this work;* and where we want do it continuously, without a break; in short, we should *take* great *joy* in it.

Contemplation Twenty-Two
The razor and the honey

།བདེ་བའི་དོན་དུ་ལས་བྱས་ཀྱང་།
།བདེ་འགྱུར་མི་འགྱུར་གཏོལ་མེད་ཀྱི།
།གང་གི་ལས་ཉིད་བདེ་འགྱུར་བ།
།དེ་ལས་མི་བྱེད་ཇི་ལྟར་བདེ།

People work for happiness,
But there's no certainty that what
They do will make them happy.
How can you ever be happy if
You fail to do that single work,
Their own, which makes you happy?

།སྤུ་གྲིའི་སོར་ཆགས་སྦྲང་རྩི་ལྟའི།
།འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ངོམས་ན།
།རྣམ་སྨིན་བདེ་ལ་ཞི་བ་ཡི།
།བསོད་ནམས་ཀྱིས་ལྟ་ཅི་སྟེ་ངོམས།

You never feel satisfied
With objects of desire, honey
Smeared on a razor blade;
Why at the same time are you always
Content with the sum of merit you have
For the happiness of the fruits, and peace?

འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལུས་སེམས་བདེ་བའི་དོན་དུ་ཞིང་ལ་སོགས་པའི་ལས་བྱས་ཀྱང་དེའི་འབྲས་བུ་བདེ་བར་འགྱུར་མི་འགྱུར་གཏོལ་མེད་ཅིང་། བདེ་བ་ཐོབ་པའི་ངེས་པ་མེད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གི་ལས་ཉིད་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཏུ་ངེས་པར་བདེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ལས་མི་བྱེད་པ་ཇི་ལྟར་བདེ་འདི་ལྟ་བུའི་བདེ་བ་མི་འབྱུང་ངོ།

People in the world spend their time with farming and other kinds of *work for* the sake of finding some physical and mental *happiness. But there is* absolutely *no certainty that what they do will* ever end up *making them happy;* there is no guarantee that by doing these things they will reach any kind of happiness. There does though exist a *single* kind of *work,* the activities of bodhisattvas, *"their own," which* invariably *makes you happy,* in both a temporal and an ultimate way. *How can you ever be happy if you fail to do* this particular kind of work? It will never happen.

།སྤུ་གྲིའི་སོར་ཆགས་པའི་སྦྲང་རྩི་ལྡེས་མྱངས་པས་རོ་ཙུང་ཟད་མྱོང་ཡང་ལྡེ་ཆད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་བར་ཇི་ཙམ་སྤྱད་ཀྱང་མི་ངོམས་ན། གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་སྨིན་ལྷ་དང་མིའི་མངོན་མཐོ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པས་བདེ་ལ། མཐར་ཐུག་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་སྦྱིན་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ལྟ་ཅི་སྟེ་ངོམས་ངོམས་པ་མེད་པ་གོམས་པར་བྱའོ།

Consider the various *objects of desire:* visual objects, sounds, and so on. They are just like *honey smeared on a razor blade*—if you lick the blade you might experience a hint of good taste, but then you suffer as it slices open your tongue. No matter how much you have of these sense objects here in the circle of suffering, *you* can *never feel satisfied.*

Now consider the various deeds of merit: giving and the rest. They are *happiness* in that they allow you to reach short-term types *of* karmic *fruits* or results—an exceptional type of birth in the higher realms, life as a worldly pleasure being or human. *And* ultimately they allow you to achieve as well the happiness of *peace,* of having put to rest each and every suffering that there is. *Why* is it that, *at the same time* as you are never satisfied with sense objects, *you are always content with the sum of the merit you have for* reaching these other kinds of happiness?

Contemplation Twenty-Three
The duel

།འཐབ་རྙིང་དགྲ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ།
།གཡུལ་ངོར་རལ་ཁ་ལྷགས་པ་བཞིན།
།ཉོན་མོངས་མཚོན་ལས་གཟུར་བྱ་ཞིང་།
།ཉོན་མོངས་དགྲ་རྣམས་གཞོམ་པར་བཏིག

Think of the blade of a sword that's thrust
In your direction during a duel
With an enemy seasoned in war.
In just this way you must evade
The sword of afflictions, and seek to deliver
A death blow to these foes.

།གཡུལ་དུ་རལ་གྲི་ལྷུང་གྱུར་ན།
།འཇིགས་པས་མྱུར་དུ་ལེན་པ་ལྟར།
།དེ་བཞིན་དྲན་པའི་མཚོན་ཤོར་ན།
།དམྱལ་བའི་འཇིགས་དྲན་མྱུར་དུ་བླང་།

Imagine yourself in battle; your sword
Slips from your hand, you race in fear
To take it up again.
And if the blade of recollection
Should slip away, recall the terrors
Of hell, recover it quickly.

།དང་པོ་ནི། འཐབ་མོ་བ་རྙིང་པ་མཚོན་ཆའི་ལས་དང་དགྲ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་དགྲ་
དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གཡུལ་ངོར་རལ་ཁ་ལྷགས་པའི་ཚེ་ན་རང་མཚོན་ལས་བཟུར་ཞིང་། དགྲ་
ལ་མཚོན་འདེབས་པ་བཞིན་དུ་རང་ཉོན་མོངས་པའི་མཚོན་ལས་བཟུར་ནས་ལྡོག་པར་བྱ་ཞིང་

སྡེ་ཉོན་མོངས་པས་མ་བཅོམ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་རྣམས་གཉེན་པོའི་མཚོན་གྱིས་འཇིབས་པར་བརྟབ་ཅིང་རྩ་བ་ནས་ཕྱུང་ངོ་།

Here is the first point, which is throwing ourselves into the practice of carefulness. Suppose you have an *enemy* who is *"seasoned in war,"* meaning one who has mastered the use of weapons and the arts of conflict. *Think of the blade of a sword that* this enemy *thrusts in your direction during a duel;* you do all you can to evade his sword yourself, and in addition whatever you can to strike back with your own weapon. *In just this way you must evade the sword of the* mental *afflictions,* and stop it. You must see to it that the afflictions never destroy you, and *seek* rather *to deliver a death blow to these foes* with the sword of the antidotes that stop these afflictions; that is, you must rip the afflictions out of your mind from their root.

།གཉིས་པ་ནི། གཡུལ་སྤྲོད་པའི་ཚེ་གཡུལ་དུ་ལག་ནས་རལ་གྲི་ལྷུང་བར་གྱུར་ན་གཞན་གྱིས་བསོད་དོགས་པའི་འཇིགས་པས་མྱུར་དུ་ལེན་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བའི་དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པའི་མཚོན་ཤོར་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བཅོམ་ནས་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བས་དམྱལ་བའི་འཇིགས་པ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མྱུར་དུ་བླང་བར་བྱའོ།

The second point concerns throwing ourselves into the practice of recollection and awareness. *Imagine yourself in* the midst of a *battle,* and that *your sword* has *slipped from your hand. You* would *race in fear to take it up again,* out of terror that the other person is about to kill you. *And* just so, you may find that *the blade of recollection*—the ability to avoid forgetting whatever virtuous object you wish to focus upon—*slips away* from you. At that moment you must *recall the terrors of* taking a birth in the *hells,* terrors that will come to you once your mental afflictions have wrought their destruction upon you. *And* then you must *recover* the antidote, your recollection, *quickly.*

Contemplation Twenty-Four
The bowl and the sword

།ཇི་ལྟར་ཁྲག་ལ་བརྟེན་བཅས་ནས།

།དུག་ནི་ལུས་ལ་ཁྱབ་འགྱུར་བ།

།དེ་བཞིན་གླགས་ནི་རྙེད་པ་ན།

།ཉེས་པས་སེམས་ལ་ཁྱབ་པར་འགྱུར།

Poison makes its way throughout
The entire body, riding upon
The coursing of the blood.
Just so, should they find an opening,
Then negativities make their way
Throughout the entire mind.

།ယུངས་མར་བཀང་བའི་སྣོད་བཀུར་ལ།

།རལ་གྲི་ཐོགས་པས་དྲུང་བསྡད་དེ།

།བོ་ན་གསོད་བསྡིགས་འཇིགས་པ་ལྟར།

།བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་གྱིས་དེ་བཞིན་སྒྲིམ།

Suppose a person handed you
A bowl completely full of oil,
Then stood before you with a sword,
Threatening to take your life
Should a drop spill. You ascetics
Must concentrate like this.

།གསུམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་དུག་ཅན་གྱི་མདའ་ལུས་ལ་ཟུག་ན་རྩ་སྦུབས་ཀྱི་ཁྲག་ལ་བརྟེན་བཅས་ནས་དུག་གིས་ལུས་ལ་ཁྱབ་པར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་དུ། དྲན་པ་ཉམས་པ་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པས་གླགས་ནི་རྙེད་པར་གྱུར་ན་ཁྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པས་སེམས་ལ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་བས་ཉོན་མོངས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་ལྟོག་པར་བྱའོ།

Here is the third point, which is how recollection and awareness leave no opening for problems to arise. Imagine now that someone has shot you with a poison arrow, and that the *poison* is *making its way throughout* your *entire body, riding upon the blood* as it *courses* through your veins. *Just so* do the various mental afflictions, such as losing your recollection, act *should they find any opening* to do so. And when they do find an opening, *then* the different *negativities* of anger and the rest *make their way throughout the entire mind.* For this reason you must try to stop even the slightest mental affliction whenever it should arise.

།ཇི་ལྟར་སྒྲིམ་ཞེ་ན། ཏིང་མར་གྱིས་བཀང་བའི་སྣོད་བསྐུར་ལ་ལམ་འདྲེད་པ་ལ་འགྲོར་བཙུག་སྡི་རལ་གྲི་ཐོགས་པས་དྲུང་དུ་བསྡད་དེ་ཐིགས་པ་གཅིག་ཙམ་བོ་ན་གསོད་པས་བསྡིགས་ན་གསོད་པའི་འཇིགས་པས་འབད་པས་སྒྲིམ་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་གྱིས་དེ་བཞིན་དུ་གཉེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སོགས་པ་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་བཟུང་ནས་བསྒྲིམ་པར་བྱའོ།

"How can I learn to concentrate on this?" you may ask. *Suppose a person handed you a bowl completely full of oil,* and made you walk down a slippery path. Suppose *then* that they *stood before you* holding *a sword, threatening to take your life should you spill* even *a single drop.* Out of complete fear, you would try your utmost to concentrate. Those of *you* who are *ascetics* in the sense of attempting to follow the life of a bodhisattva must be *like this;* you must *concentrate* by keeping tight hold on your recollection, aimed at the various antidotes such as the wish for enlightenment, and the like.

Part Three of An Outline of the Explanation of the Chapter on Effort from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* to accompany Reading Six

iv) Why it is right for us to feel glad over the treatment of our great illness, since it involves no pain at all, but rather causes our happiness to flourish

a1. How, despite the fact that spiritual hardships may bring physical and mental discomfort to those persons who are not well versed in the stages required for practicing the path, they cause no pain to those who are well versed

[Contemplation Fourteen is found here]

b1. Why great bodhisattvas therefore have no reason to feel any distaste for living in the cycle of suffering

c1. How, for this reason, one is said to be better versed in travelling the path than those of the lower way

d1. Why it is therefore wrong to feel discouraged about engaging in the activities of a bodhisattva

2. How to increase the power of effort, which is the antidote

a. Increasing the power of the things that support the practice of effort

i. A brief presentation, in which the four forces are introduced

[Contemplation Fifteen is found here]

ii. A more detailed explanation

a) The force of will

i) The object of will
a1. Eliminating our faults

b1. Taking up good qualities

c1. Analyzing those things which we should do, and those which we should not

ii) The result of will

a1. How wrong it is to give up our will to practice the Dharma

b1. The reason why it is wrong

iii) The cause of will

a1. A presentation

b1. An explanation

a2. A contemplation of actions and consequences that are mixed

b2. A contemplation of actions and consequences that are purely white

c2. A contemplation of actions and consequences that are purely black

iv) A concluding summary

b) The force of steadfastness

i) Making one's effort steadfast

a1. Engaging in actions after one has analyzed them carefully

[Contemplation Sixteen is found here]

b1. The problems caused by quitting actions after one has begun them

ii) Making the actual commission of acts steadfast, once one has undertaken them

a1. A brief presentation

b1. Individual explanations

a2. The confidence of accomplishment

a3. Identifying the confidence of accomplishment

[Contemplation Seventeen begins here]

b3. The reason for having this confidence

[Contemplation Seventeen ends here]

c3. Feeling confidence for accepting responsibility even to help others in their lesser work

b2. Having confidence in one's ability to do something

a3. The problems caused by not having confidence in one's ability

[Contemplation Eighteen is found here]

b3. The benefits of feeling confidence

c3. Maintaining the kind of confidence that acts as an antidote

d3. Why it is wrong to feel pride, a kind of confidence which is a mental affliction

a4. A denunciation of pride, an afflicted kind of confidence

[Contemplation Nineteen begins here]

b4. The problems caused by pride

[Contemplation Nineteen ends here]

c4. How right it is to eliminate pride

e3. The benefits of the confidence which is an antidote

c2. Having confidence in our treatment of our mental afflictions

a3. Developing the power of the antidotes to mental affliction

[Contemplation Twenty begins here]

b3. Assuring that we never become even the least bit influenced by mental afflictions

[Contemplation Twenty ends here]

c3. Developing a very special kind of attitude, where we are steadfast in applying the antidotes

c) The force of joy

i) Exerting ourself in the practice of good deeds, without expectations about the karmic result

[Contemplation Twenty-One is found here]

ii) Accomplishing good deeds with the final goal in mind

[Contemplation Twenty-Two is found here]

iii) How to apply ourselves to the force of joy

d) The force of leaving off

i) Leaving off for the time being

ii) Leaving off altogether

b. Throwing yourself into carrying out activities with recollection and awareness

i. Throwing ourselves into the practice of carefulness

[Contemplation Twenty-Three is found here]

ii. Throwing ourselves into the practice of recollection and awareness

iii. How recollection and awareness leave no opening for problems to arise

[Contemplation Twenty-Four is found here]

iv. Stopping a problem immediately after it begins

v. Applying great efforts in actions which are appropriate

c. Gaining command over yourself so that you can accomplish activities

i. How quickly we rise to perform good deeds, once we have found practiced ease in body and mind

ii. A metaphor and its meaning

II. An explanation of the name of the chapter

The Asian Classics Institute
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II

Reading Seven: Contemplations on the Perfection of Meditation, Part I

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 23A-26B and 89A-99A, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation One
Quietude

།དེ་ལྟར་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་ནས་ནི།
།ཡིད་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཞག
།སེམས་ནི་རྣམ་པར་གཡེངས་པའི་མི།
།ཉོན་མོངས་མཆེ་བའི་ཤྭ་ན་གནས།

Once you've developed your practice of effort
In the way described above, then place
Your mind in single-pointedness.
A person whose mind is in a state
Of constantly wandering lives his life
In the jaws of mental affliction.

།ལུས་དང་སེམས་ནི་དབེན་པ་ཡིས།
།རྣམ་པར་གཡེང་བ་མི་འབྱུང་ངོ་།

This constant wandering never occurs
With those who remain in isolation
Of body and the mind.

སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་དགེ་བ་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་ནས་ནི། ཡིད་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཞག་པར་བྱ་སྟེ་བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་སེམས་ནི་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་མི་ཉོན་མོངས་པ་གཅན་གཟན་གདུག་པ་དང་འདྲ་བའི་མཆེ་བའི་ཕྲག་ན་གནས་ཏེ། ངེས་ནི་མྱུར་དུ་འཇོམས་པས་སོ།

Now *once you've developed your practice of effort*—your joy over doing good things—*in the way* it was *described* in the explanation *above, then* you must learn to *place your mind in single-pointed* meditation. *A person whose mind is in a state of constantly wandering,* due to mental dullness or restlessness, *lives his life in the jaws of mental affliction,* which is so much like a great and dangerous wild beast. The point is that such a person is very close to being destroyed completely.

།རྣམ་གཡེང་ཇི་ལྟར་སྤང་ཞེ་ན་ལུས་དང་སེམས་ནི་འདུ་འཛི་དང་འདོད་པའི་རྣམ་རྟོག་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པ་ཡིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་མི་འབྱུང་ངོ་།

"How is it," one may ask, "that I can learn to eliminate this wandering state of mind?" The answer is that *this constant wandering*—the enemy of single-pointed concentration— *never occurs with those who remain in isolation of body and mind;* meaning with those who are able to keep themselves from the hustle and bustle of life physically, as well as from thoughts of desire and the like.

Contemplation Two
Attachment to the world

།ཆགས་པའི་ཕྱིར་དང་རྙེད་སོགས་ལ།
།སྲིད་པས་འཇིག་རྟེན་མི་སྤོང་སྟེ།

People are unable to give up the world
Because of their attachment, and craving for
Material gain and the like.

བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་རྙེད་པ་དང་། བཀུར་སྟི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སོགས་ལ་སྲིད་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཞེན་པ་མི་སྤོངས་ཏེ། དེ་བས་ཞེན་པའི་རྒྱུ་དེ་དག་སྤང་བར་བྱའོ།

People are unable to give up their craving for *the world* first *because of their attachment* inward to their own being, an attachment which grows from their belief in an independent "me" and "mine." *And* on the outside the cause is their *craving for material gain,* or for being honored by others, or for words of praise, *and the like.* This being the case, we should strive to eliminate these various causes of craving.

Contemplation Three
Stopping attachment

།ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས།
།ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་ཤེས་བྱས་ནས།
།ཐོག་མར་ཞི་གནས་བཙལ་བྱ་དེ་ཡང་ནི།
།འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་མེད་ལ་མངོན་དགས་འགྲུབ།

Understand first the fact that vision
Married close to quietude
Destroys the mental afflictions.
Begin then by seeking quietude;
It in turn is achieved by the bliss
Of losing attachment for the world.

དགེ་བའི་དམིགས་པ་གང་ལ་རྩེ་གཅིག་པ་གོམས་པར་བྱས་པས་བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་ཏེ། ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་འདྲེན་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་རྟ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་སྦྱངས་འདྲེན་ནུས་པའི་ལྷག་མཐོང་བསྒྲུབ་པར་བྱ་ལ་དེ་ལ་ཡང་ཐོག་མར་ཞི་གནས་བཙལ་བར་བྱ་སྟེ་ཞི་གནས་སྔོན་དུ་མ་བསྒྲུབ་པར་ལྷག་མཐོང་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།

You should *understand first the* following *fact.* Meditative quietude consists of practicing a state of single-pointedness upon some virtuous object until one has been able to eliminate mental restlessness and dullness from the mind; this then brings on a kind of bliss caused by the extreme manageability of the body and mind. This *quietude* is like a horse *married to* its rider, which is the special *vision* of realizing emptiness. The combination of the two then is able to *destroy* completely every *mental affliction* of the three realms, along with the seeds for these afflictions. Since this is the case, you must seek to achieve a special vision which brings on the state of manageability, which itself occurs through being able to analyze the true nature of existence. To achieve this vision though you must first *begin by seeking meditative quietude,* for it is impossible to develop special vision without first achieving this quietude.

།ཞི་གནས་དེ་ཡང་ནི་ཕྱི་ནང་གི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ལ་ཆགས་པ་མེད་པས་མངོན་པར་དགའ་བས་འགྲུབ་སྟེ། དེ་དག་ལ་ཆགས་པས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་དབང་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ།

It—this quietude—*is in turn achieved by* a feeling of *bliss,* which is caused by *losing one's attachment to the world,* in both the inner and the outer sense; that is, attachment to the body, to possessions, and so on. The reason for this is that attachment to these things makes us slaves of mental restlessness and dullness.

Contemplation Four
The rewards of attachment

།མི་རྟག་སུ་ཞིག་མི་རྟག་ལ།
།ཡང་དག་ཆགས་པར་བྱེད་པ་ཡོད།
།དེས་ནི་ཚེ་རབས་སྟོང་ཕྲག་ཏུ།
།སྡུག་པ་མཐོང་བར་ཡོང་མི་འགྱུར།

How is it that one so impermanent
Could ever feel such sheer attachment
For other impermanent things?
This will prevent you for a thousand
Future lives from seeing anything
Beautiful at all.

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆགས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་། ཉེས་དམིགས་ཤེས་ནས་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ། འདོད་པའི་དོན་དང་མི་ཕྲད་པ་དང་། འདོད་ཡོན་གྱིས་གཡེན་སྤྱོ་བ་དང་། ཐོབ་ཀྱང་ཚོག་མི་ཤེས་པ་དང་། ཐར་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་དང་། དལ་འབྱོར་ཆུད་གསོན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

Here is the first point, which is giving up inner attachment, to the person. This will be covered in two steps of explaining the problems caused by attachment, and then describing how to give up attachment, now that we have understood the problems it causes. The first step itself has five different parts, on the facts that we will not encounter the things we wish for; that we will be diverted by the objects of the senses; that, even if we achieve what we seek, we will never be satisfied; that we will be blocked from attaining freedom; and that we will waste our spiritual opportunity and fortune. Here is the first of the five.

ཆགས་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི་རང་ཉིད་མྱུར་དུ་འཆི་བའི་མི་རྟག་པ་སུ་ཞིག་གཉེན་བཤེས་སོགས་མི་རྟག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཆགས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་སྡུག་པ་ལ་ཆགས་པ་དེས་ནི་

རྣམ་སྨིན་ཆེ་རབས་སྟོང་ཕྲག་ཏུ་ཡང་འདོད་པའི་ཡུལ་སྡུག་པ་མཐོང་བར་ཡོང་སྟེ་གཏན་ནས་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་རོ།

Here are some of the problems caused by attachment. *How is it that anyone so impermanent* as myself, someone who is very soon to die, *could ever feel such sheer attachment for other impermanent things,* such as friends and relatives? *This* attachment to things that I find attractive will have a certain karmic consequence: it *will prevent me for* even so long as *a thousand future lives from seeing anything,* any object, which is *beautiful at all;* meaning it will stop me completely from encountering these things.

Contemplation Five
Don't be with children

།རྟག་པ་མེད་པའི་མཛའ་བཤེས་ཀྱིས།

།གཡུང་དྲུང་ཆོས་ཀྱང་འཇིག་པར་འགྱུར།

།བྱིས་དང་སྐལ་བ་མཉམ་སྤྱོད་ན།

།ངེས་པར་ངན་འགྲོར་འགྲོ་འགྱུར་ཏེ།

།སྐལ་མི་མཉམ་པར་ཁྲིད་བྱེད་ན།

།བྱིས་པ་བསྟེན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ།

Those fleeting friends and relatives
Can bring to destruction even the Dharma,
That indestructible sphere.
If I spend my time with children
On my same level, then I will go
With certainty to the lower realms.
If being with them leads me down
To a different level, then why is it
I choose to stay with children?

མྱུར་དུ་འབྲལ་བས་རྟག་པ་མེད་པའི་མཛའ་བཤེས་ཀྱིས་མི་འགྱུར་བའི་གཡུང་དྲུང་གི་ཐར་པ་དང་དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་འཇིག་ཅིང་ཉམས་པར་འགྱུར་ལ་བྱིས་པ་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པ་སྟེ། དེ་དག་དང་སྤྱོད་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་ན་ངེས་པར་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་འགྱུར་ཏེ་འཕགས་པ་རྣམས་དང་ད་ལྟ་མི་ལུས་ཐོབ་པ་དང་སྐལ་བ་མི་མཉམ་པར་འཁྲིད་པར་བྱེད་ན། བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་བསྟེན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་འདོད་དོན་མི་འགྲུབ་ཅིང་མི་འདོད་པ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

My *friends and relatives, those* who are *fleeting* in the sense that I must quickly be torn from them, *can bring to destruction,* and cause me to lose, *even that indestructible sphere* of nirvana, along with *the* holy *Dharma* which is the means

of attaining this nirvana. And *if I spend my time with children, on my same level*—which is to say, if I act the same way they do—*then I will go with certainty to the lower realms. If being with these* children *leads me down to a level* which is *different* from that of realized beings, and different from my current state, where I have managed to attain a human body, *then why is it* that *I choose to stay with children?* If I do I will never get the things I want, but rather see the things I do not want continue to increase. [Note that "children" throughout this section refers to persons who have yet to see emptiness directly, and who are therefore not "realized beings" or *aryas.*]

Contemplation Six
On seeking to please the world

།སེམས་ཅན་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པ།
།རྒྱལ་བས་ཀྱང་ནི་མི་མགུ་ན།
།བདག་འདྲ་ངན་པས་སྨོས་ཅི་དགོས།
།དེ་བས་འཇིག་རྟེན་བསམ་བ་བཏང་།

Not even the victorious Buddhas possess
The ability to please all beings,
So different in their wishes.
Needless to say then someone as low
As me could never do so; thus
Give up all thought of the world.

།སེམས་ཅན་རྙེད་པ་མེད་ལ་སྨོད།
།རྙེད་པ་ཅན་ལ་མི་སྙན་བརྗོད།
།རང་བཞིན་འགྲོགས་དཀའ་དེ་དག་གིས།
།དགའ་བ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བར་འགྱུར།

People put down those who have
No money, and say bad things about
Those who do have money.
If their very nature is that they are
So difficult to be with, how then
Could I ever make them happy?

སེམས་ཅན་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་མགུ་བར་མི་ནུས་ཏེ་འཕྲིན་ལས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་དོན་མཛད་པ་རྒྱལ་བས་ཀྱང་ནི་མི་མགུ་ན་བསམ་པ་མི་ཞེས་པའི་བདག་འདྲ་བའི་ངན་པས་མགུ་མི་ནུས་པ་སྨོས་ཅི་དགོས། དེ་བས་ན་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འགྲོགས་པའི་བསམ་པ་བཏང་བར་བྱའོ།

Not even the victorious Buddhas, who act on behalf of living kind through an infinite variety of mighty deeds, *possess the ability to please all beings,* who are *so different in* the things they *wish* for. *Needless to say then someone as low as me,* someone who is incapable of reading these beings' minds, *could never* please them either. *Thus I should give up all thought of* associating closely with *world*ly kinds of people.

།སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་གྲོགས་རྙེད་པ་མེད་པ་ལ་འདི་ནི་སྔོན་བསོད་ནམས་མ་བྱས་པའོ་ཞེས་འཕྱ་ཞིང་སྨོད་ལ། རྙེད་པ་ཅན་ལ་ལོག་འཚོ་སྤྱོད་པའོ་ཞེས་མི་སྙན་པ་བརྗོད་དོ། །དེ་དག་གི་རང་བཞིན་འགྲོགས་དཀའ་བ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་བྱིས་པ་དེ་དག་གིས་བདག་ལ་དགའ་བ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། མི་འགྱུར་བས་འགྲོགས་པར་མི་བྱའོ།

People tend to criticize and *put down those* of their friends *who have no money,* saying things like "He or she must not have done any good deeds in the past." *And* they also *say bad things about those who do have money,* like "They must have gotten it through some kind of wrong livelihood." *If their very nature is that they are so difficult to be with, then how could I ever make these* children *happy* with me? I never could, so let me not be around them.

Contemplation Seven
On the joys of solitude

།ནགས་ན་རི་དྭགས་བྱ་རྣམས་དང་།

།ཤིང་རྣམས་མི་སྙན་རྗོད་མི་བྱེད།

།འགྲོགས་ན་བདེ་བ་དེ་དག་དང་།

།ནམ་ཞིག་ལྷན་ཅིག་བདག་གནས་འགྱུར།

When you live in the forest, neither the wild
Animals, nor the birds, nor trees,
Ever say something unpleasant.
May there come a day when I may stay
Living together with these new friends,
So very easy to live with.

།ཕུག་གམ་ལྷ་ཁང་སྟོང་པའམ།

།ལྗོན་ཤིང་དྲུང་དུ་གནས་བཅས་ཏེ།

།ནམ་ཞིག་རྒྱབ་ཏུ་མི་ལྟ་ཞིང་།

།ཆགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིག་གུ།

May I come to live in a cave somewhere,
Or in some abandoned temple, or else
At the foot of a forest tree.
May the day never come that I look back
At all, may I reach a place
Where I've finished with every attachment.

།ས་ཕྱོགས་བདག་གིར་བཟུང་མེད་པ།

།རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡངས་རྣམས་སུ།

།རང་དབང་སྤྱོད་ཅིང་ཆགས་མེད་པར།

།ནམ་ཞིག་བདག་ནི་གནས་པར་འགྱུར།

May I one day live on land that no one
Thinks is something they own,
By nature open and wide.
May I stay there living free to do
Whatever I please, and totally free
Of feelings of attachment.

།དང་པོ་ནི། མང་དུ་ཐོས་པ་དང་ལྡན་པའི་མཁས་པ་དག་བྱིས་པ་དང་འགྲོགས་པ་སྤངས་ནས་ནགས་སུ་གནས་པར་བྱ་སྟེ། ནགས་ན་རི་དྭགས་དང་བྱ་རྣམས་དང་ཤིང་རྣམས་མི་སྙན་བརྗོད་པར་མི་བྱེད་པ་འགྲོགས་ན་བདེ་བ་དེ་དག་དང་ནམ་ཞིག་ལྷན་ཅིག་བདག་གནས་པར་འགྱུར་སྙམ་དུ་སྨོན་པར་བྱའོ།

Here is the first point, concerning the companions I will have when I go into isolation. Wise men, those who are possessed of great learning, should give up on the idea of being close to children, and go to live in the forest. *When you live in the forest, neither the wild animals, nor the birds, nor* the *trees ever say something unpleasant* to you, and thus *these new friends* are *so very easy to live with.* As such you should make a prayer to yourself, as follows: *"May there come a day when I may stay living together with them."*

།གཉིས་པ་ནི། གནས་བྲག་དང་སའི་ཕུག་གམ་ལྷ་ཁང་སྟོང་པའམ་ལྗོན་ཤིང་གི་དྲུང་དུ་ཇི་སྲིད་འདོད་པར་གནས་བཅས་ཏེ་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་སྤར་སྤངས་པ་དེ་དག་ཕྱིར་ལེན་པར་མི་འདོད་པས་ན་ནམ་ཞིག་རྒྱབ་ཏུ་མི་བལྟ་ཞིང་། དེ་དག་ལ་ཆགས་པ་མེད་པར་ནམ་ཞིག་འགྱུར་ཞིག་གུ་སྙམ་དུ་སྨོན་པར་བྱའོ།

Here is the second point, on where I should go into isolation. Make to yourself the following prayer as well: *"May I come to live* exactly as I please, *in a cave somewhere,* or in some hollow, *or* perhaps *in some abandoned temple, or else at the foot of a forest tree. May the day never come that I look back at all,* when I think of the home and other things that I used to have and then gave up; may I never get any wish at all to have them back. *May I reach,* in short, *a place where I've finished with every* kind of *attachment* for any of these things."

།ས་ཕྱོགས་གཞན་གྱིས་བདག་གིར་བཟུང་བ་མེད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡངས་པ་རྣམས་སུ་རང་དབང་དུ་སྤྱོད་ཅིང་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་གང་ལ་ཡང་ཆགས་པ་མེད་པར་ནམ་ཞིག་བདག་ནི་

གནས་པར་འགྱུར་སྙམ་དུ་སྨོན་པར་བྱའོ།

Make to yourself then a final prayer, one in which you say to yourself, *"May I one day live on* some *land that no one* else *thinks is something* that *they own,* on land that is *by nature open and wide. May I stay there living free to do whatever I please, and totally free of feelings of attachment* for anything at all, whether it be my body, or possessions, or anything of the like."

Contemplation Eight
Die before death

|འཇིག་རྟེན་ཀུན་ནས་གདུང་བཞིན་དུ།
|ཇི་སྲིད་སྐྱེས་བུ་བཞི་ཡིས་ནི།
|དེ་ལས་དེ་ནི་མ་བཏེག་པ།
|དེ་སྲིད་དུ་ནི་ནགས་སུ་སོང་།

May I come to pass all of my days
Deep in the woods, from this moment till
The hour comes when those of the world
Are wrapped in grief, and four strong men
Come to lift me up and lead me
Forward from that place.

|བཤེས་མེད་འཁོན་པའང་མེད་གྱུར་ནས།
|ལུས་འདི་གཅིག་པུ་དབེན་གནས་ཏེ།
|སྔ་ནས་ཤི་དང་འདྲར་བརྩིས་ནས།
|ཤི་ནའང་མྱ་ངན་བྱེད་པ་མེད།

You reach a place where there's no friend
Nor anyone for your suspicions;
Your body lives in isolation, alone.
There comes a day when you consider
Yourself already dead, and there's no
Grief when death arrives.

|དང་པོ་ནི། སྐྱེས་པའི་མཐའ་འཆི་བ་ལས་མ་འདས་པས་ཤི་བའི་ཚེ་གཉེན་བཤེས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པ་མྱ་ངན་གྱིས་ཀུན་ནས་གདུང་བཞིན་དུ་ཇི་སྲིད་སྐྱེས་བུ་བཞི་ཡིས་ནི་ཁྱིམ་ནས་ཕྱི་དེ་ལས་རོ་དེ་ནི་མ་བཏེག་པའི་གོང་རོལ་དེ་སྲིད་དུ་ནི་ནགས་སུ་སོང་ནས་དབེན་པ་བསྟེན་པར་བྱའོ།

Here is the first part, on why it is right for wise people to go into isolation. Birth never ends in anything but death, and so *the hour* will *come when those of the world,* meaning my friends and relatives, *are wrapped in grief, and four strong men come to lift my* corpse *up and lead me forward* on a stretcher *from "that place,"* meaning from my home. *May I come to pass all of my days from this moment* on up *till* that final hour living in isolation, *deep in the woods.*

།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མྱ་ངན་གྱིས་གདུངས་པ་སོགས་མེད་པ་དང་། དགེ་བའི་ཕྱོགས་མི་ཉམས་ཤིང་འཕེལ་བ་དང་། དེས་ན་བདག་ཉིད་དབེན་པ་བསྟེན་པར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི།

Here is the second part, on the benefits of going into isolation. This part has three sections of its own, on the fact that if you go into isolation you will never be tormented by grief, or anything of the like; how your virtuous side will never degenerate, but rather continue to increase; and why therefore it is something very right for each of us to go into isolation. Here is the first of the three.

ནགས་ན་གནས་པ་ལ་ཕན་ཡོན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཆགས་སྡང་སྐྱེ་བའི་བཤེས་མེད་ཅིང་གནོད་པ་བྱས་དོགས་པའི་ཁོན་པའང་མེད་པར་བྱས་ནས་རང་གི་ལུས་འདི་གཅིག་པུ་དབེན་པར་གནས་ཏེ། གཉེན་བཤེས་རྣམས་དོར་བས་ཤི་བའི་སྔ་ནས་ཀྱང་ཤི་བ་དང་འདྲ་བར་བརྩིས་ནས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བས་ཤི་ནའང་མྱ་ངན་བྱེད་པ་སུ་ཡང་མེད་དོ།

One may ask the following question: "Just what are the benefits that one gets from going to live in the forest?" If you do so, then *you reach a place where there's no friend* over whom you can begin to feel attachment or anger. *Nor* is there *anyone* to raise *your suspicions* that they might do you some kind of harm. *Your body lives in isolation, alone; there comes a day when,* because you have already abandoned all your friends and relatives, *you consider yourself* as if you were *already dead. And* since you have stopped your attachment, then *there's no* one at all to feel *grief* even *when death* itself *arrives.*

Contemplation Nine
On men and women

།ཕོ་ཉ་ཕོ་ཉ་མོ་ཡིས་སྔོན།
།གང་ཕྱིར་དུ་མར་གསོལ་བཏབ་ཅིང་།
།སྡིག་པ་རྣམས་སམ་གྲགས་མིན་ལའང་།
།གང་གི་དོན་དུ་མ་འཛེམས་པར།
།འཇིགས་པ་ལ་ཡང་བདག་ཞུགས་ཤིང་།
།རྫས་ཀྱང་ཟད་པར་བྱས་གྱུར་ཏེ།

Men and women lovers first
Make their propositions
To get the thing they want;
And so too for this thing avoid
No evil deed nor any loss
Of their own reputation;
Engage in even actions which
Are dangerous for them;
Exhausting their material wealth as well.

།གང་ལ་ཡོངས་སུ་འཁྱུད་པས་ན།
།མཆོག་ཏུ་དགའ་འགྱུར་དེ་དག་ཉིད།
།ཀེང་རུས་ཉིད་ཡིན་གཞན་མིན་ན།
།རང་དབང་དང་ནི་བདག་མིན་ལ།
།རབ་ཏུ་འདོད་ཅིང་ཡོངས་ཞེན་ནས།
།ཅི་ཕྱིར་མྱ་ངན་འདས་མི་འགྲོ།

Think of those objects you hold in your arms
To find your feelings of ecstasy;
These very same things are nothing more
Than simple skeletons.

Why do you pass up travelling on
To nirvana, choosing instead to crave
And believe in a thing which is helpless,
A thing which has never possessed
Any nature of being itself?

།གང་ཞིག་དང་པོ་འབད་དེ་བཏེག

།དྲངས་ཀྱང་ངོ་ཚས་འོག་ཏུ་ལྟ།

།སྔོན་ནི་མཐོང་ངམ་མ་མཐོང་ཡང་།

།གོས་ཀྱིས་གདོང་ནི་གཡོགས་པར་གྱུར།

At the beginning you strive to raise it up,
And even should you reveal it
She looks demurely to the ground.
Go though in advance to where
The faces are wrapped in cloth regardless
Of whether someone looks or not.

།ཁྱོད་ཉོན་མོངས་པའི་གདོང་དེ་ནི།

།ད་ལྟ་མངོན་སུམ་གྱུར་པ་བཞིན།

།བྱ་རྒོད་ཀྱིས་བསལ་བྱས་མཐོང་ནས།

།ད་ལྟ་ཅི་ཕྱིར་འབྱེར་བར་བྱེད།

Why is it now you turn and flee
When a vulture comes and reveals to you
That very same thing,
The lovely face that stands right now
Exposed to your sight, the object of
The afflictions of your mind?

དང་པོ་ནི། ཕོ་ཉ་དང་ཕོ་ཉ་མོ་ལ་ཁྱིམ་ཐབ་པ་གང་གི་ཕྱིར་ཏུ་བདག་ཆེ་གོ་མོ་དང་ལྡན་ཅིག་གནས་པར་གྱིས་ཞེས་ལན་དུ་མར་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་། སྐྱིག་པ་རྣམས་སམ་གཏམ་ངན་གྱི་གྲགས་མིན་ལའང་བུད་མེད་གང་གི་དོན་དུ་མ་འཛེམས་པར་ཁྲུད་དུ་བསད་དེ་གནོད་པ་ལ་

སོགས་པའི་འཛིགས་པ་ལ་ཡང་བདག་ཞུགས་ཤིང་དེའི་ཆེད་དུ་རྫས་ཀྱང་ཟད་པར་བྱས་པར་གྱུར་ཏེ།

Here is the first point, which is how there is no result you gain from tasting pleasure. *Men and women lovers,* looking *to get the thing that they want*—someone to set up a household with—*make their propositions* over and over to one another, begging with the words, "My name is such-and-such, and I want you to live with me." *And so too for this thing,* for a woman, men *avoid no evil deed, nor any loss of their own reputation,* throwing it all away for her. They *engage* moreover as well *even in actions which are dangerous for them,* things that will hurt them physically and the like, and for this same goal *exhaust their material wealth as well.*

བུད་མེད་ཀྱི་ལུས་གང་ལ་ཡོངས་སུ་འཁྱུད་པས་ན་མཆོག་ཏུ་དགའ་ཞིང་ཆགས་པར་འགྱུར་བའི་ལུས་དེ་དག་ཉིད་ཀེང་རུས་ཉིད་ཡིན་གྱི་གཞན་མིན་ན་དང་པོ་ནས་རང་དབང་དུ་གྱུར་པ་དང་ནི་བདག་ཏུ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ཡང་མིན་པ་ལ་དགོས་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་རབ་ཏུ་འདོད་ཅིང་ཡོངས་སུ་ཞེན་ནས་ཅིའི་ཕྱིར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་མི་འགྲོ།འདོད་པ་སྤངས་ནས་ཐར་པའི་ལམ་ལ་བརྩོན་པར་བྱོས།

Think though *of those objects,* the bodies of women, that *you hold in your arms to find your feelings of ecstasy,* and towards which you feel such attachment. *These very same things,* these bodies, *are nothing more than simple skeletons. Why do you pass up travelling on to nirvana, choosing instead to crave and believe* from your heart *in a thing which is helpless* at the mercy of other conditions, *a thing which has never possessed any nature of being itself,* despite the fact that you hold it to? You must give up these things you crave for, and make great efforts in practicing the path to freedom.

།གཉིས་པ་ནི།   བུད་མེད་གང་ཞིག་དང་པོ་གསར་པའི་ཚེ་འབད་དེ་འདོད་པ་བཏེག་ནས་ནྲངས་ཀྱང་ངོ་ཚ་བས་འོག་ཏུ་ལྟ་བར་བྱེད་ལ། དུར་ཁྲོད་དུ་སོང་བ་ལས་སྔོན་ནི་གཞན་གྱིས་མཐོང་ངམ་མ་མཐོང་ཡང་གོས་ཀྱིས་གདོང་ནི་གཡོགས་པར་གྱུར་པ་ལ་ཁྱོད་ཉོན་མོངས་ཤིང་ཆགས་པའི་གདོང་དེ་ནི་ད་ལྟ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་བཞིན་དུ། ཤི་བའི་ཚེ་འདུར་ཁྲོད་དུ་

བྱ་རྒོད་ཀྱིས་གོས་བསལ་ཏེ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱས་པ་མཐོང་ནས་དེ་ལྟར་ཅིའི་ཕྱིར་འབྲོས་ཤིང་འབྱེར་པར་བྱེད་དེའི་ཚེ་ཡང་ཆགས་པར་རིགས་སོ།

Here is the second point, which describes how—in the end—there is never anything more to life than being discarded upon the burial ground. *At the beginning,* when she is still new to you, *you strive* with great desire *to raise up* the veil which covers the face of some woman; *and even should you reveal* this face, *she looks demurely to the ground.* You must *go though in advance to* the burial ground, *where the faces are wrapped in cloth regardless of whether someone* wants to *look or not.* Think of *the lovely face that stands right now exposed to your sight, the object of the afflictions of your mind.* When she dies the *vultures* in the cemetery will *come and reveal to you,* they will lift the cloth and show you very clearly, *that very same thing. Why is it* then that *you turn and* run, you *flee,* when you see such a face in the graveyard? You should have just as much attachment for it after death as you do before.

Contemplation Ten
The living cemetery

།བདག་ལ་སྡོངས་པའི་འབད་པ་ཡིས།

།སྨྱོས་པས་ས་འདི་ཀུན་ཏུ་འཁྲུགས།

།རུས་གོང་འབའ་ཞིག་མཐོང་ནས་ནི།

།དུར་ཁྲོད་དུ་ནི་ཡིད་འབྱུང་ན།

།གཡོ་བའི་རུས་གོང་གིས་ཁྱབ་པའི།

།གྲོང་གི་དུར་ཁྲོད་ལ་དགའ་འམ།

Our entire planet is chaos, and filled
With madmen created by the struggle
Of ignorance with a "self."
Your heart fails whenever you go
To a burial ground and see nothing there
But stacks of sun-dried bones;
Why then is it you take such pleasure
Here in the city, a cemetery
Covered with bones in motion?

དེས་ན་སྐྱེ་བོ་རྣམས་བདག་ལ་སྡོངས་པའི་འབད་པ་ཡིས་ཉོན་མོངས་པས་རྒྱུད་འཁྲུལ་པའི་སྨྱོས་པས་ས་འདི་ཀུན་ཏུ་འཁྲུགས་པ་སྟེ། གང་ཞིང་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །དུར་ཁྲོད་དུ་རུས་གོང་འབའ་ཞིག་མཐོང་ནས་ནི་ལུས་ལ་དུར་ཁྲོད་དུ་ནི་ཡིད་འབྱུང་ན་ཀུན་སློང་གི་དབང་གིས་འགུལ་ཞིང་གཡོ་བའི་རུས་གོང་གིས་ཁྱབ་པའི་གྲོང་གི་དུར་ཁྲོད་ལ་དགའ་བ་འམ་དགའ་བར་མི་རིགས་སོ།

And so *our entire planet is chaos, and filled* to overflowing, covered, *with* people who are *madmen,* mad with a madness *created* by the error brought to their minds by the mental afflictions, *by the struggle of ignorance with* some so-called *"self."* You know *your heart fails,* and you think of your own body in a graveyard, *whenever you go to a burial ground and see nothing there but stacks of sun-dried bones. Why then is it* that *you take such pleasure here in the city, a cemetery covered* as it is *with bones* driven *in*to *motion,* goaded into moving, by nothing more than will power? You should feel no such pleasure at all.

Contemplation Eleven
Life in the world

།བྱིས་པ་ནོར་སྒྲིལ་མི་ནུས་པས།

།དར་ལ་བབ་ན་འདི་ཅི་བདེ།

།ནོར་སོགས་པ་ཡིས་ཚེ་གཏུགས་ན།

།རྒས་ནས་འདོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ།

If children find themselves unable
To build up wealth, then as adults
What will they have to make them happy?
If then they devote their lives to collecting
Money, they'll only get old; so what
Will they do with the thing they wanted?

།འདོད་ལྡན་ངན་པ་ཁ་ཅིག་ནི།

།ཉིན་རངས་ལས་ཀྱིས་ཡོངས་དུབ་སྟེ།

།ཁྱིམ་དུ་འོངས་ནས་ཆད་པའི་ལུས།

།རོ་དང་འདྲ་བར་ཉལ་བར་བྱེད།

Some poor souls who live for things
Go and exhaust themselves completely
Laboring till the day is done;
They come back home and throw their bodies
Dissipated, just like corpses,
On their beds and sleep.

།ཁ་ཅིག་བྱེས་བགྲོད་ཉོན་མོངས་དང་།

།རིང་དུ་སོང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཅན།

།བུ་སྨད་འདོད་བཞིན་བུ་སྨད་རྣམས།

།ཁྱུད་འཁོར་ལོས་ཀྱང་མཐོང་མི་འགྱུར།

Some distressed are sent on missions,
And go through different sufferings
Far away from home;
They have a craving for a woman,
But in the course of an entire year
Can't even lay their eyes on one.

།བདག་ལ་ཕན་འདོད་རྣམ་རྨོངས་པས།

།གང་དོན་ཉིད་དུ་བཙོང་བ་ཡང་།

།དེ་མ་ཐོབ་པར་དོན་མེད་པའི།

།གཞན་གྱི་ལས་ཀྱི་རླུང་གིས་བདས།

There are ignorant ones who, hoping
To bring some good to themselves,
Sell themselves for some purpose;
Then without attaining the thing
They wanted, they're driven on by the wind
Of meaningless work for others.

།དང་པོ་ནི། བྱིས་པ་གཞོན་ནུའི་དུས་སུ་བུད་མེད་རྙེད་པའི་དོན་དུ་ནོར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པས་དར་ལ་བབ་པ་ན་དེ་མི་རྙེད་པས་ལོངས་སྤྱོད་འདིས་ཅི་བདེ། དར་ལ་བབ་པའི་ཚེ་ནོར་གསོག་པ་ཡིས་ཚེ་གཏུགས་པར་གྱུར་ན་ལུས་རྒས་ནས་འདོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་བསྟེན་པར་མི་ནུས་སོ།

Here is the first point, which concerns the fact that we will have no opportunity to enjoy the thing we wanted. Certain *children,* during their younger days, *find themselves unable to build up* the *wealth* they want in order to attract a woman. *What then as adults will they have to make them happy,* since they have not been able to attract this person? Suppose that *then,* during their adult years, *they devote their lives to collecting money; they'll only* have *gotten old* in their bodies, *so what* then *will they* be able to *do with*—how will they be able to enjoy—*this thing they wanted* so badly?

།གཉིས་པ་ནི། འདོད་ལྡན་བྲན་ལ་སོགས་པ་ངན་པ་ཁ་ཅིག་ནི་ཉིན་རང་ལས་ཀྱིས་ལུས་ཡོངས་སུ་དུབ་སྟེ་མཚན་མོ་ཁྱིམ་དུ་འོངས་ནས་ཆད་པའི་ལུས་རོ་དང་འདྲ་བར་ཉལ་བར་བྱེད་པས། འདོད་པ་མི་དྲན་ཅིང་བསྟེན་མི་ནུས་སོ།

The second point concerns how the suffering of exhaustion prevents us from enjoying the thing we wanted. *Some poor souls who live for things,* working people and the like, *go and exhaust themselves,* their bodies, *completely by laboring the entire day.* At night then *they come back home and throw their bodies, as dissipated* then *as corpses, on their beds and* fall a*sleep.* They don't even have time to think about this person they were working to get, and have no time to enjoy them either.

།གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་བྲེས་སུ་བསྒྲོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རང་གི་ཡུལ་ལས་རིང་དུ་སོང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཅན་དག་བུད་མེད་དང་ཕྲད་པར་འདོད་བཞིན་དུ་བུད་མེད་རྣམས་ཡུན་རིང་པོ་འབྲུད་འཁོར་ལོས་ཀྱང་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་ན། འདོད་པ་བསྟེན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས།

The third point addresses how, because of the geographic distance that separates us from the thing we wanted, it is difficult for us to make contact with it. *Some* people *are sent* away *on missions* by those in charge of them; they are *distressed* by this, *and go through different sufferings far away from* their *home*s. *They* start then to *have a craving for a woman, but in the course of* a very long time, such as *an entire year, cannot even lay their eyes on one,* much less act out their desires.

བཞི་པ་ནི། བདག་ལ་ཕན་པར་འདོད་པ་རྣམས་དེའི་ཐབས་ལ་རྨོངས་པས་རྙེད་པ་སོགས་གང་གི་དོན་ཉིད་དུ་རང་གི་ལུས་བཙོངས་པ་ཡང་གླ་རྔན་དེ་མ་ཐོབ་པར་རང་ལ་ཕན་པའི་དོན་མེད་པའི་གཞན་གྱི་ལས་ཀྱི་རླུང་གིས་རང་དབང་མེད་པར་བདས་ནས། འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀར་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་ཞིང་འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ།

The fourth and final point describes how, because we will live at the mercy of others, many things will come to us that we do not want. *There are* certain *ones who hope to bring some good to themselves,* but who are *ignorant* about the proper method for doing so. They go out to *sell their* own bodies *for* the *purpose* of *some* material gain or the like. They *fail* though *to attain the thing they wanted,* they fail to get the payment they hoped for, and then *they are driven on* like a feather *by the wind of work for others* which—for them at least—is *meaningless,* in that nothing comes of it for themselves. They thus come to experience great suffering in both this and their future lives, and are never able to get the thing that they wanted.

Contemplation Twelve
On the futile service of money

།ལ་ལ་རང་གི་ལུས་བཙོང་ཞིང་།

།དབང་མེད་གཞན་གྱིས་བཀོལ་གྱུར་ཏེ།

།ཆུང་མ་དག་ཀྱང་བུ་བྱུང་ན།

།ཤིང་དྲུང་དགོན་པར་བབ་བབ་འབྱུང་།

Some go and barter their very bodies,
Thus losing their freedom, and becoming
Slaves at the bidding of others.
The women get pregnant and bear their children
Wherever they can, in some protected
Hollow, or at the foot of a tree.

།འདོད་པས་བསླུས་པའི་བླུན་པ་དག

།འཚོ་འདོད་འཚོ་བར་བྱའོ་ཞེས།

།སྲོག་སྟོར་དོགས་བཞིན་གཡུལ་དུ་འཇུག

།ཁེ་ཕྱིར་བྲན་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད།

Some fools, deceived by thoughts of desire
And hoping to live on, say to themselves
"I need these to support myself";
They march then to battle, where you never know
If you'll have to give your life, and thus
For profit they serve as servants.

།འདོད་ལྡན་ལ་ལ་ལུས་ཀྱང་བཅད།

།ཁ་ཅིག་གསལ་ཤིང་རྩེ་ལ་བཙུགས།

།ཁ་ཅིག་མདུང་ཐུང་དག་གིས་བསྣུན།

།ཁ་ཅིག་བསྲེགས་པ་དག་ཀྱང་སྣང་།

In this world we also see
Others driven by desire
Who are cut to pieces, or else impaled
The length of their bodies upon a pole,
Or pierced throughout with spears, and even
Burned alive as well.

།བསགས་དང་བསྲུང་དང་བརླག་པའི་གདུང་བ་ཡིས།
།ནོར་ནི་ཕུང་ཁྲོལ་མཐའ་ཡས་ཤེས་པར་བྱ།

You must understand how money then
Is an endless waste of life, in the torment
Of collecting and keeping and losing it.

དང་པོ་ནི། སྐྱེས་བུ་ལ་ལ་རང་གི་ལུས་བྲན་དུ་བཙོངས་ཞིང་དབང་མེད་གཞན་གྱིས་བཀོལ་བར་གྱུར་ཏེ། དེར་ཆུང་མ་དག་ཀྱང་བུ་བྱུང་ན་རང་གི་ཁྱིམ་མེད་པས་ཤིང་དྲུང་ངམ་དགོན་པ་གང་བབ་བབ་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་བཙའ་བར་བྱེད་དགོས་པ་དང་།

Here is the first point, which describes how attachment steals our freedom, and forces us quickly to give up our lives. *Some go and barter their very bodies* into the service of others, *thus losing their freedom and becoming slaves* who must act *at the bidding of others. The women* here with them *get pregnant and,* since they have no home of their own, must *bear their children*—go through their labor—*wherever they can, at the foot of a tree, or in some protected hollow.*

འདོད་པས་བསླུས་པའི་གླེན་པ་དག་སྲོག་ཡུན་རིང་དུ་འཚོ་འདོད་པས་རྟེན་པས་འཚོ་བར་བྱའོ་ཞེས་རྟེན་པའི་ཆེད་དུ། སྲོག་སྟོར་དོགས་བཞིན་དུ་གཡུལ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །རང་ལ་ཁེ་བཙལ་བའི་ཕྱིར་བྲན་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད་པས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་མྱོང་བར་བྱེད་དོ།

Some fools, deceived by thoughts of desire and hoping that they will thus be able *to live on* for a long time, *say to themselves, "I need these* material things *to support myself."* Then in order to obtain the things they march to engage in battle, where you never know if you'll have to give up your own life. For profit thus they go to serve as servants, and force themselves to undergo an entire range of pain.

།གཉིས་པ་ནི། འདོད་པའི་ཆེད་དུ་འདོད་ལྡན་ལ་ལ་ལུས་ལ་བཅད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ཀྱལ་པོའི་ཆད་པས་བསལ་ཤིང་གི་རྩེ་ལ་བཙུགས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་མདུང་ཐུང་དང་རལ་གྲི་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་བསྣུན་ཅིང་ཁ་ཅིག་ནན་གྱིས་མེར་བསྲེགས་པ་དག་ཀྱང་སྣང་ངོ་།

Here is the second part, which describes how attachment makes us slaves, and exposes us to a constant stream of a great variety of sufferings. *In this world we also see others driven by desire who,* for the sake of the things they desired, end up being *cut to pieces; or else* others who for the same sake are *impaled*—as a punishment for crime—*the* entire *length of their bodies upon a pole; or* still others who are *pierced throughout with spears,* or stabbed with swords or the like; *and* yet others who are *even* tortured and *burned alive* in fire *as well.*

།ནོར་བསགས་པ་དང་བསྲུང་བ་དང་ཐ་མར་བརླག་པའི་གདུང་བ་ཡིས་ནོར་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཕུང་ཁྲོལ་མཐའ་ཡས་པའི་རྩ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།

You must come to *understand then how money is* forever the very root of *an endless waste of life, in the torment* it causes you as you try to *collect it,* and then try to *keep it,* and finally come to *lose it.*

Part One of An Outline of the Explanation of the Chapter on Meditation from the Guide to the Bodhisattva's Way of Life, to accompany Reading Seven

I. An explanation of the text of the chapter

A. Advice to engage in the practice of meditation

1. The reason why we must achieve meditative quietude

[Contemplation One is found here]

2. Advice to eliminate those things which work against meditative quietude

B. Eliminating those things that work against meditative quietude

1. Giving up the busyness of the world, and such

a. Identifying the things that cause us to have attachment to the world

[Contemplation Two is found here]

b. How to give up these things

i. Identifying the antidote

a) Advice to give up attachment

b) Identifying the antidote which allows us to give up attachment

[Contemplation Three is found here]

ii. How to develop the antidote

a) Giving up inner attachment, to the person

i) The problems caused by attachment

a1. The fact that we will not encounter the things that we wish for

[Contemplation Four is found here]

b1. The fact that we will be diverted by the objects of the senses

c1. The fact that, even if we achieve what we seek, we will never be satisfied

d1. The fact that we will be blocked from attaining freedom

e1. The fact that we will waste our spiritual opportunity and fortune

ii) Giving up attachment, once we have understood the problems it causes

a1. Considering the problems it causes

a2. An extensive explanation

a3. How a great goal will be destroyed, and we will be dragged to the lower realms

[Contemplation Five is found here]

b3. The fact that we should not associate with children, and comments on the difficulty of such association

c3. How such association will do us no benefit, and even lead us to harm

b2. A summary

b1. How to give it up

b) Giving up outer attachment, to gain, respect, and the like

i) Problems caused by the subject mind

a1. Problems caused by pride

b1. Problems caused by attachment

ii) Problems caused by the object of the mind

a1. The fact that we cannot trust the things that we hope for

b1. The fact that praise cannot help us, nor criticism harm us

iii. The problems caused by busyness

a) How we should avoid the busyness of associating with children, since this association is so difficult

[Contemplation Six is found here]

b) Evidence to support this fact

iv. The benefits of practicing isolation

a) The companions

[Contemplation Seven is found here]

b) The place

c) Details of how to support yourself

d) Details of the realizations

i) Realizations regarding the antidote for attachment to the body

ii) Realizations regarding the antidote for attachment to friends and family

a1. The fact that it is very wrong to be attached to friends and family

b1. The reasons why it is so wrong

c1. A contemplation where we learn to see ourselves as being the same as a guest who is visiting someplace for a single day

e) Details of avoiding distraction

i) Why it is right for wise people to go into isolation

[Contemplation Eight begins here]

ii) The benefits of going into isolation

a1. You will never be tormented by grief, or anything of the like

[Contemplation Eight ends here]

b1. Your virtuous side will never degenerate, but rather continue to increase

c1. Why therefore it is something very right for each of us to go into isolation

2. Giving up the completely wrong way of thinking of things

a. Practicing disgust for the objects of the senses

i. A contemplation on how the results of engaging constantly in the objects of the senses are something very frightening

a) Advice to put great efforts into the practice of virtue

b) A contemplation upon the problems caused by the objects of the senses

ii. A contemplation upon the fact that the real nature of the body and so on is something filthy

a) A contemplation upon various problems, engaged in by looking at the condition of a burial ground

i) How there is no result you gain from tasting pleasure

[Contemplation Nine begins here]

ii) How in the end there is never anything more than being discarded upon the burial ground

[Contemplation Nine ends here]

iii) How wrong it is to maintain your own and others' bodies through an attitude of possessiveness

iv) How wrong it is to dress oneself in ornaments

v) How right it is to live in terror

vi) How wrong it is to feel attachment for something wrapped up in clothes

b) A contemplation based upon applying these to live objects

i) How very wrong it is to feel attachment, given that the filthiness [of the body of one of the opposite sex] is something obvious

a1. How it is wrong to feel attachment for the touch

b1. Stopping the perception that these things are clean

c1. How the body and the mind are not, taken individually, something that one would feel attachment for

d1. A contemplation wherein we apply these same problems to ourselves

e1. Why the form is not the object of your attachment

ii) How very wrong it is to feel attachment, given that what we can understand from reasoning

a1. Contemplating upon the fact that, since it is the source of such filth, the body itself is filthy

b1. Contemplating upon the fact that, since its results are so filthy, the body itself is filthy

c1. Illustrating, through the use of a metaphor, just how filthy the body is

d1. A contemplation upon one's own body as being something filthy

a2. Contemplating how filthy the body is

b2. How, if we are going to be attached to this body, then we should also be attached to bodies in a burial ground

iii) A resulting refutation that these things are clean

a1. The fact that artificial ornaments cannot make the body something clean

a2. The fact that sandalwood and other fragrances can never make the filthy body clean

b2. The fact that it is improper to feel attachment for an object just because it is covered in fragrance, something that is basically unrelated to it

b1. The fact that the body can never be anything more than something which is perishable in nature

c1. Contemplating how the body is something that should make us feel renunciation

[Contemplation Ten is found here]

iii. A contemplation that these objects bring upon you many things you don't want

a) A basic presentation

b) An expanded explanation

i) How they will never bring us what we hope for

a1. The fact that we will have no opportunity to enjoy the thing we wanted

[Contemplation Eleven starts here]

b1. How the suffering of exhaustion prevents us from enjoying the thing we wanted

c1. How, because of the geographic distance that separates us from the thing we wanted, it is difficult for us to make contact with it

d1. How, because we will live at the mercy of others, many things will come to us that we do not want

[Contemplation Eleven ends here]

ii) How they involve the problem of many things that we do not want

a1. How attachment steals our freedom, and forces us quickly to give up our lives

[Contemplation Twelve begins here]

b1. How it makes us slaves, and exposes us to a constant stream of a great variety of sufferings

[Contemplation Twelve ends here]

c1. How it blocks us from reaching freedom, and wastes the spiritual leisure and fortune of this life we have found

d1. How we can develop the aspiration to achieve freedom by contemplating the various problems that attachment causes

e1. A contemplation upon how attachment to the objects of the senses is the source of every problem

a2. A contemplation upon the problems caused by desire

b2. Practicing a feeling of joy for being in isolation

[Note: The wording of this segment of the outline appears to be a mistaken repetition of the wording for segment "b.," which is the next section, and which is where the outline resumes in Reading Eight.]

The Asian Classics Institute
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II

Reading Eight: Contemplations on the Perfection of Meditation, Part II

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 26B-27A and 99B-101B, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Thirteen
Where to devote yourself to meditation

།རྟོད་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སྟོང་བ།

།ཞི་བའི་ནགས་ཀྱི་ནང་དག་ཏུ།

།སྐལ་ལྡན་ཟླ་འོད་ཙནྡན་གྱིས་བསིལ་བའི།

།ཡངས་པའི་རྡོ་ལེབ་ཁང་བཟངས་ཉམས་དགའ་བར།

།སྒྲ་མེད་ཞི་བའི་ནགས་རླུང་གཡོ་བ་ཡིས།

།གཞན་ལ་ཕན་དོན་སེམས་ཤིང་འཆག་པར་བྱེད།

We spend our days in gentle walks and thoughts
Of helping others, here in the silent
Peace of the forest, flowing in soft breezes;
We live doing as we please in our mansion
Of a wide flat rock, cool with the touch
Of moonlight and sandalwood scent of the holy,
Living deep within the woods
Of peacefulness, completely emptied
Of conflict and the afflictions.

།ཁང་སྟོང་ཤིང་དྲུང་ཕུག་དག་ཏུ།
།གང་དུ་ཇི་སྲིད་འདོད་གནས་ཤིང་།
།ཡོངས་འཛིན་བསྲུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྤངས།
།ལྟོས་པ་མེད་པར་བག་ཡངས་སྤྱོད།

We live where we please, as long
As we like, in abandoned houses
Or caves, or else at the foot of a tree.
We have given up the suffering
Of owning and protecting things,
Carefree we live, relying on nothing.

།དང་པོ་ནི། དབེན་པའི་གནས་ཇི་ལྟ་བུར་གནས་པར་བྱ་ཞེ་ན་འཁོར་ལོ་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་འགྲན་ཟླ་བ་དང་བྲལ་ཞིང་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་བདེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལྟར། ཕྱིའི་རྩོད་པ་དང་གཞན་གྱི་ཆགས་སྡང་གི་རྐྱེན་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སྟོང་བའི་རྣམ་གཡེང་ཞི་བའི་ནགས་ཀྱི་ནང་དག་ཏུ། སྟོན་ལེགས་པར་སྤྲད་པའི་སྐྱེ་བོ་སྐལ་ལྡན་དག་ཟླ་འོད་བསིལ་བ་ཅན་དག་གྱིས་བྱུགས་ནས་བསིལ་བའི་གནས་ལྟར། ཤིན་ཏུ་ཡངས་པའི་རྡོ་ལེབ་ཁང་བཟང་དང་འདྲ་བ་ཉམས་དགའ་བར་ཡིད་དང་མི་མཐུན་པའི་སྒྲ་མེད་ཅིང་། འཇམ་ཞིང་ཞི་བའི་ནགས་ཀྱི་རླུང་གཡོབ་པ་ཡིས་མཛེས་པར་བྱས་པའི་གནས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་ཕན་པའི་དོན་སེམས་ཤིང་འཆག་པར་བྱེད་པས། རྣལ་

འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབེན་པ་བསྟེན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་བདེ་བ་གང་ལས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའོ།

Here is the first point, which describes one of the feature of living in isolation: that the place and so on are so perfectly excellent. "If I go into isolation," you may ask, "where should it be?" Think of a wheel-empowered emperor, who has no one at all to compete with him, and who revels in the objects of the senses at his own complete leisure. Just like this emperor do *we live, deep within the woods of peacefulness,* at rest from all the various distractions, in a place *completely emptied of* both any outer *conflict and* any kind of mental *affliction*—completely free of any of the objects that could trigger within us emotions such as liking or disliking another person.

We live doing as we please under some very *wide, flat rock* as a roof, which is just like a *mansion for us.* The place is cool, made *cool by the touch of* sweet *sandalwood scent* smeared all over—the soft *moonlight* of the presence *of the holy beings* who have stayed there in the past.

Here the forest is silent, with no kinds of sound to clash with our thoughts, and *peace*ful with the *soft* velvet *breezes* that *flow* past to grace the ground of our meditation. *We spend our days* here *in gentle walks, and thoughts of* things we can do that will *help others*—in the practice of the wish for enlightenment. And so it is, that when great practitioners go into isolation, the pleasure they feel is infinitely greater than anything felt by those who follow the worldly way of life.

།གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་བོ་གཞན་མེད་པའི་ཁང་སྟོང་དང་། ཤིང་དྲུང་དང་། རི་ཕུག་དག་ཏུ་གནས་ནས་གང་དུ་ཇི་སྲིད་སྟོད་འདོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་གནས་ཤིང་ཡོ་བྱད་མང་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། དེ་དག་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྤངས་ཏེ། རེ་དོགས་ཀྱི་ལྟོས་པ་མེད་པར་བག་ཡངས་སུ་སྤྱོད་པས་གནས་པའོ།

Here is the second point, that another benefit I will achieve from living in isolation is my independence. In isolation *we live where we please,* and *as long as we like,* in places where there are no other people: *in abandoned houses, or* in *caves, or else at the foot of a tree. We have given up* both *the suffering of owning* many different material *things, and the suffering of* trying to *protect* these *things* from being lost. In short, *we live carefree, relying on nothing:* no hopes, and no plans.

Contemplation Fourteen
What to meditate upon: the service of others

།དེ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིས།
།དབེན་པའི་ཡོན་ཏན་བསམ་བྱས་ནས།
།རྣམ་རྟོག་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ།

Think of these considerations
And others as well, contemplate
The benefits of isolation.
Put an end to useless
Thoughts, and meditate upon
The wish for enlightenment.

།བདག་དང་གཞན་དུ་མཉམ་པ་ནི།
།དང་པོ་ཉིད་དུ་འབད་དེ་བསྒོམ།
།བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་མཉམ་པས་ན།
།ཐམས་ཅད་བདག་བཞིན་བསྲུང་བར་བྱ།

From the very beginning exert yourself
In the practice of treating others
And yourself the same.
When the happiness and the sufferings
Are the same, then you will care for all
Just as you do yourself.

སྐར་བཤད་པ་དེ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིས་འདུ་འཛི་ལ་སོགས་པས་དབེན་པའི་བས་མཐའི་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསམ་པ་བྱས་ནས་འདོད་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་བསྒོམ་པར་བྱའོ།

Think of these considerations—the ones presented up to this point—*and others as well,* in order to *contemplate the benefits of* living in some faraway place, *isolated* from the hustle and bustle of life and other such distractions. *Put a* complete *end to* all *useless thoughts* like striving after the objects of the senses, *and* spend your time *meditating upon the wish for enlightenment.*

།ཐབས་གང་གི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་ཞེ་ན་བདག་དང་གཞན་དུ་མཉམ་པ་ནི་དང་པོ་ཉིད་དུ་འབད་དེ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། བདག་གི་བདེ་བ་ཆེད་དུ་བསྒྲུབ་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་ཆེད་དུ་འགོག་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་ལ་ཡང་འདོར་ལེན་དེ་ལྟར་བྱེད་པས་གཞན་གྱི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་མཉམ་པས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་བཞིན་གཅེས་པར་གཟུང་ནས་བསྲུང་བར་བྱའོ།

"What is the method," you may ask, "which I should use to meditate upon this wish?" You should, *from the very beginning, exert yourself in the practice of treating others and yourself the same.* "And how do I do that?" you may ask. We spend our time working to achieve happiness for ourselves, and working to stop any suffering for ourselves. We must learn to act just the same way towards the happiness and the sufferings of others; we should make our attempts to achieve *happiness and* to stop *suffering the same,* for both ourselves and others. *When* we do so, *then we will* come to *care for* and cherish *all* living beings *just as we do ourselves.*

Contemplation Fifteen
They are a part of you too

།ལག་པ་ལ་སོགས་དབྱེ་བ་རྣམ་མང་ཡང་།

།ཡོངས་སུ་བསྲུང་བྱའི་ལུས་སུ་གཅིག་པ་ལྟར།

།དེ་བཞིན་འགྲོ་བ་ཐ་དད་བདེ་སྡུག་དག

།ཐམས་ཅད་བདག་བཞིན་བདེ་བ་འདོད་མཉམ་གཅིག

There are many separate parts, the hands
And all the rest, but we dearly care
For them all, as a single body.
Just so shall I work for the happiness of every different being,
Treating all as equal, all as one,
Thinking of their joy and pain as if it were my own.

སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་དུ་མ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་བསྐྱེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་བདེ་སྡུག་གི་འདོར་ལེན་ལ་རང་དང་མཚུངས་པར་ཇི་ལྟར་རུང་ཞེ་ན། རང་གི་ལུས་ལ་རྐང་པ་དང་ལག་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་མང་ཡང་ངའི་སྙམ་དུ་གང་ཟག་གཅིག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྲུང་བའི་ལུས་སུ་གཅིག་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་ལྷ་དང་མི་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་ཐ་དད་ཀྱང་། དེ་དག་གི་བདེ་སྡུག་དག་ལ་ཐ་དད་མེད་པ་སྟེ། ཁྱད་པར་མེད་པར་དམིགས་ནས་ཐམས་ཅད་བདག་དང་འདྲ་བར་བདག་ཏུ་གཟུང་ནས་བདེ་བ་འདི་བདག་གིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ། སྡུག་བསྔལ་འདི་བདག་གིས་བསལ་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་འདི་ཀུན་དེ་དང་འདྲ་བར་སྒོམ་པའི་དོན་ཏོ།

One may make the following objection:

> I don't see how it could be the right thing to do to act towards the happiness and the sufferings of others exactly the same as I do towards those of my own; the reason I say this is that the

> number of living beings is absolutely infinite, and there is no way that I could ever think "me" about every one of them.

Think though about the many *separate parts* of your body: your feet, your *hands, and all the rest.* Even though *there are many* of these parts, we think of them all as "mine," and care dearly for all of them, as the single body of a single person. The various *different* types of *beings*—worldly gods, humans, and the like—are *just so.* Even though they are separate, there is no distinction between their individual *joys and* their individual *pains:* I can learn to view them as indistinguishable, and then conceive of all of them *as if* they *were my own* self, just as I conceive of myself as myself. The point here is that I could learn to think about *every* one of them in the same way, and say to myself, "*I shall work* to achieve this particular *happiness,"* and "I shall work to stop this particular suffering."

Contemplation Sixteen
What makes pain mine?

།གལ་ཏེ་བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས།

།གཞན་གྱི་ལུས་ལ་མི་གནོད་པ།

།དེ་ལྟའང་དེ་བདག་སྡུག་བསྔལ་དེ།

།བདག་ཏུ་ཞེན་པས་མི་བཟོད་ཉིད།

Suppose you object, and say
That your pain never hurts
The body of another.
Even so your pain is something
You can't bear for just one reason:
Your grasping to yourself.

།དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དག

།བདག་ལ་འབབ་པར་མི་འགྱུར་ཡང་།

།དེ་ལྟའང་དེ་བདག་སྡུག་བསྔལ་དེ།

།བདག་ཏུ་ཞེན་པས་བཟོད་པར་དཀའ།

Just so even though it's true
That sufferings others feel
Never come and strike you,
Still it is your suffering,
Since you'll find them hard to bear
Once you grasp to yourself.

གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་བདག་ལ་མི་གནོད་པ་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གཞན་ལ་མི་གནོད་པ་དང་འདྲ་བས། དེ་ཆེད་དུ་སེལ་བ་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་དང་མཚུངས་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་རང་ལ་མི་གནོད་པ་ལྟར། གལ་

ཧེ་བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གཞན་གྱི་ལུས་ལ་མི་གནོད་པ་དེ་ལྟ་ནའང་དེ་བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་བདག་ཏུ་ཞེན་པས་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟོད་པ་འབྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གཞན་ཡང་བདག་ཏུ་གཟུང་བ་གོམས་པས་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དག་བདག་ལ་འབབ་པར་མི་འགྱུར་ཡང་། དེ་ལྟ་ནའང་སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དེ་བདག་གིས་བསལ་བར་བྱ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་རང་གིས་བདག་ཏུ་ཞེན་པས་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ན་བཟོད་པར་དཀའ་བར་འགྱུར་རོ།

One may make yet another objection:

> Two facts here are the same: the pain that others have doesn't hurt me; and the pain that I have doesn't hurt others. Therefore you are incorrect when you say that I should make very intentional efforts to remove their pain in exactly the same way that I make efforts to remove my own pain.

Yet there is no such problem in our reasoning. *Suppose you* do *object* this way, *and say that your pain never hurts the body of another,* any more than their pain hurts you. *Even so,* their pain is your pain. This is because *your* own *pain is something* you find *unbearable for just one reason: your* habit of *grasping to yourself* as yourself.

Suppose that, *just so,* you become accustomed to considering others yourself as well. *Even though it may be true* then *that* the *sufferings* which *others feel* may *never come and strike you* personally, *still* the suffering that these living beings feel *is your suffering* to work to remove, *since you'll find it hard to bear* it when sufferings come to them, *once you* have learned to *grasp to* them as being *yourself.*

Contemplation Seventeen
Logical proofs for compassion and love

།བདག་གིས་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསལ།
།སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཕྱིར་བདག་སྡུག་བཞིན།
།བདག་གིས་གཞན་ལ་ཕན་པར་བྱ།
།སེམས་ཅན་ཡིན་ཕྱིར་བདག་ལུས་བཞིན།

I must stop the pain of others,
Because it's pain; it's like the pain
That I feel myself.
I must act to help all others
Because they're living beings; it's like
The body that I own.

སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་ཅན། བདག་གིས་བསལ་བར་རིགས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བདག་གིས་སྡུག་བསྔལ་བཞིན་ནོ། །བདག་གི་གཞན་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་རིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་པོ་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བདག་གི་ལུས་ལ་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་བཞིན་ནོ།

[The following section is presented by Gyaltsab Je as a pair of formal, logical proofs.]

<u>Proof number one:</u>

Consider *the pain of other* living beings.

It is right that *I must stop* it,

Because it is pain.

It is, for example, *like the pain that I feel myself.*

Proof number two:

It is something right that *I must act to* achieve whatever *helps* and brings happiness to *all others,*

Because each person out there is a *living being.*

It's like, for example, the way I work to bring happiness to *the body that I own.*

Contemplation Eighteen
The democracy of love

།གང་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ག

།བདེ་བ་འདོད་དུ་མཚུངས་པ་ལ།

།བདག་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ན།

།གང་ཕྱིར་བདག་གཅིག་བདེ་བར་བརྩོན།

Given the fact that both myself
And others are exactly the same
In wanting happiness,
What difference could there ever be
Between us, what reason that I work
Only for happiness for myself?

།གང་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ག

།སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་མཚུངས་པ་ལ།

།བདག་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ན།

།གང་ཕྱིར་གཞན་མིན་བདག་སྲུང་བྱེད།

Given the fact that both myself
And others are exactly the same
In not wanting pain,
What difference could there ever be
Between us, what reason that I protect
Myself and not all others?

བདག་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་ལ་དམིགས་ནས་འདོར་ལེན་མཚུངས་པར་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། གང་གི་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་བདེ་བ་འདོད་དུ་མཚུངས་པ་ལ་བདག་དང་གང་ཟག་གཞན་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ན་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་གཅིག་པུ་

བདེ་བར་བརྩོན་པར་བྱེད་ཅིང་གཞན་གྱི་བདེ་བ་ལ་མི་བརྩོན་པ་མི་རིགས་སོ། །གང་གི་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་མཚུངས་པ་ལ་བདག་དང་གཞན་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ན་སྟེ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་བདེ་བ་བསྲུང་བ་མིན་པར་བདག་གི་བདེ་བ་ཆེད་དུ་བསྒྲུབ་ཅིང་མི་ཉམས་པར་སྲུང་བར་བྱེད། གཉིས་ཀ་མཚུངས་པར་བསྒྲུབ་རིགས་སོ།

It is right that I should act exactly the same towards the happiness and sufferings of others as I do towards those of my own, for the following reasons. *Given the fact that both myself and others are exactly the same in* how we *want happiness, what difference* then *could there ever be between us*—between myself and others? There is no difference at all. And for *what reason* then do *I work only for happiness for myself*—what is my justification? Why do I not work the same for the happiness of others? What I'm doing now is not right.

Given the fact that both myself and others are exactly the same in how we do *not want any pain, what difference could there ever be between us,* between myself and others? There is no difference at all. And for *what reason* then do I *fail* to protect the happiness of *all others,* and concentrate instead on reaching *my own* happiness, and *protect*ing it from ever being lost? The two happiness are exactly the same, and it is right for me to work to achieve them both.

Part Two of An Outline of the Explanation of the Chapter on Meditation from the Guide to the Bodhisattva's Way of Life, to accompany Reading Eight

b. Practicing a feeling of joy for being in isolation

[Note: please see the end of the outline in the previous reading for a comment upon an apparent problem in the original text at this section]

i. A brief presentation

ii. A detailed explanation

a) The feature that the place and so on are so perfectly excellent

[Contemplation Thirteen begins here]

b) The benefit that I will achieve independence

[Contemplation Thirteen ends here]

c) The benefit that I will feel satisfaction

C. How to engage in the practice of meditative quietude

1. How to engage in the practice of treating yourself and others the same

a. A brief presentation

[Contemplation Fourteen is found here]

b. A detailed explanation

i. An explanation of what it means to engage in the practice of treating yourself and others the same

[Contemplation Fifteen is found here]

ii. How to engage in the practice of treating yourself and others the same

a) Refuting any argument that it is wrong to treat ourselves' and others' happiness and suffering the same

[Contemplation Sixteen is found here]

b) An explanation of the reasons why it is right to engage in the practice of treating each other the same

Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Reading Eight

i) An expanded explanation

a1. Setting forth the reasons

[Contemplation Seventeen is found here]

b1. Establishing the necessities

a2. The actual establishing of the necessities

[Contemplation Eighteen is found here]

The Asian Classics Institute
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II

Reading Nine: Contemplations on the Perfection of Meditation, Part III

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 27A-28B and 101B-106A, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Nineteen
Being beyond oneself

།གལ་ཏེ་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བས།

།བདག་ལ་མི་གནོད་ཕྱིར་མི་བསྲུང་།

།མ་འོངས་པ་ཡི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་།

།གནོད་མི་བྱེད་ན་དེ་ཅི་བསྲུང་།

Suppose you say that the reason why
You don't protect them is that their pain
Doesn't hurt to you.
Why then do you protect yourself
From future pain, since it doesn't
Do hurt to you either?

།བདག་གིས་དེ་ནི་མྱོང་སྙམ་པའི།

།རྣམ་པར་རྟོག་དེ་ལོག་པ་སྟེ།

།འདི་ལྟར་ཤི་བའང་གཞན་ཉིད་ལ།

།སྐྱེ་བ་ཡང་ནི་གཞན་ཉིད་ཡིན།

Your idea that you do so because
You think to yourself that you will have
To experience it is all wrong, because
The person who has already died
Is one person, and the one who's taken
Birth is another altogether.

།གང་ཚེ་གང་གི་སྡུག་བསྔལ་གང་།

།དེ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྲུངས་ན།

།རྐང་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལག་པས་མིན།

།ཅི་ཕྱིར་དེས་ནི་དེ་བསྲུང་བྱ།

And suppose that any particular pain
Were only something a particular one
Had to care about; if this
Were the case, then a pain in the foot
Would be nothing for the hand—
Why then does it care?

།གལ་ཏེ་རིགས་པ་མིན་ཡང་འདིར།

།བདག་ཏུ་འཛིན་པས་འཇུག་ཅེ་ན།

།བདག་གཞན་མི་རིགས་གང་ཡིན་ཏེ།

།ཅི་ནུས་པར་ནི་སྤང་བྱ་ཉིད།

Suppose you say that, although that's wrong,
You engage in this case due to the fact
That you hold onto a self.

> **This "self" and "other" though are very**
> **Wrong, and nothing but something you should**
> **Reject, with all the strength you have.**

གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བས་བདག་ལ་མི་གནོད་པའི་ཕྱིར་མི་བསྲུང་ངོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ་རྒས་པའི་ཆེ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་དོགས་ནས་གཞོན་པའི་ཆེ་ནོར་གསོག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སང་དང་ཕྱི་དྲོ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་དོགས་ནས་དེ་རིང་དང་སྔ་དྲོའི་དུས་ནས་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་འབད་པར་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཕྱི་མའི་དུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མ་འོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་སྔ་མའི་དུས་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་གནོད་པར་མི་བྱེད་ན་དེ་བྱུང་དོགས་ནས་ཅིས་བསྲུང་བསྲུང་མི་རིགས་པར་ཐལ་ལོ།

Suppose you say the following: *"The reason why I don't* try to *protect* all living beings from their suffering *is that* when this *pain* comes to *them it doesn't hurt to me* personally." This though is totally wrong. According to this way of thinking, it must be a mistake for people to try to accumulate money during their younger years out of a concern that they will undergo some kind of suffering during their later years; or for any one of us to try to find some way today, or this morning, to prevent some suffering that we think may come to us tomorrow, or later in the day. *Why then do you* try to *protect yourself from some future pain,* from some suffering that you are afraid might come later, *since it doesn't do* any *hurt to you,* to the person who exists at the earlier point in time, *either?* According to your way of thinking, it must be incorrect to do so.

།ཆེ་འདིར་བདག་གིས་ཕྱི་མའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལྡོག་པར་མ་བྱས་ན་ཕྱི་མར་བདག་གིས་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་དགོས་པས་དེ་ལྡོག་པའི་ཐབས་ལ་འབད་པར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཆེ་འདིའི་བདག་གིས་ཕྱི་མའི་དུས་སུ་སྡུག་བསྔལ་དེ་ནི་མྱོང་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཤི་བའི་གང་ཟག་དེའང་གཞན་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་གང་ཟག་དེའང་ནི་གཞན་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།

Someone may give the following reply:

> If in this life I fail to stop the causes that are going to bring me suffering in my later lives, then I myself will have to experience that suffering in my later life. As such, it is quite appropriate

> that I make efforts in the various methods of stopping these causes.

Here *you* have an *idea that you* must *do so because you think to yourself that* the *you* in this life *will have to experience the pain* in their future lives; but your idea *is all wrong.* This is *because the person who* in this case *has already died is one person, and the one who's taken birth* in the future lives *is another altogether;* it's completely wrong to say that these two are one and the same.

།འདི་ནི་སོ་སོ་ཐ་དད་ཡིན་པས་གཅིག་གི་སྡུག་བསྔལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སེལ་མི་རིགས་པ་ལ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་སོ་སོ་ཐ་དད་པའི་མགོ་མཚུངས་ཀྱི་རིགས་པས་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་ནས་འགོག་པ་གཞུང་གི་དོན་མིན་ནོ།

By the way, the logic presented here is meant to refute the idea that, because two people are separate entities, it is wrong to say that either one of them is obliged to work to remove the suffering of the other. To accomplish this refutation, we present a parallel example involving the two separate versions of one person at successive points in time. It is not though the intent of the root text here to deny the fact that, in an ultimate sense, the successive versions of a person do constitute a single person.

།གཞན་ཡང་གང་གི་ཚེ་ཆ་གང་གི་སྡུག་བསྔལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྲུང་ཞིང་སེལ་དགོས་ན། ཚེར་མ་ཟུག་པ་ལྟ་བུའི་རྐང་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལག་པའི་མིན་པས་ཅིའི་ཕྱིར་ལག་པ་དེས་ནི་རྐང་པའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་བསྲུང་བར་བྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ་ལོ།

And suppose further *that* the *pain* of *any particular* part of the body *were only something* which that *one particular* part *had to care about* and try to remove. *If this were the case, then a pain* caused *in the foot* when a thorn pierced it *would be nothing for the hand* to worry about; *why then* would the *hand care* about the suffering that the foot was undergoing? According to you it would be wrong to do so.

།གལ་ཏེ་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སེལ་བ་རིགས་པ་མིན་ཡང་། འདིར་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གོམས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་སྔ་དྲོ་ཕྱི་དྲོ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་རྣམས་

གང་ཟག་གཅིག་པོ་དེའི་བདག་གི་བར་འཛིན་པ་གོམས་པ་ལས་གཅིག་གི་སྡུག་བསྔལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སེལ་བ་ལ་འཇུག་ཅེ་ན། རང་དབང་བའི་བདག་དང་གཞན་དུ་འཛིན་པ་མི་རིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཅི་ནུས་པར་ནི་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཞིང་དེས་ཕུང་ཁྲོལ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Suppose you say now the following:

> *Although* it *is wrong* to assert *that* two objects which are unrelated should work to remove each other's suffering, here it's different. *In this case* we assume that I have become accustomed to *holding to a* particular *self:* I consider the bodies of the previous and succeeding lives, and the bodies of the earlier part of the day and the latter part of the day, and so on, to be one person. And it is *due to the fact that* I have become accustomed to thinking this way that one of these *engages* in attempting to remove the pain of the other.

It is *very wrong though* to hold to the existence of *this "self" and "other"* which are able to perform some action on their own. They are *nothing but something you should reject, with all the strength you have.* This is because the tendency to hold onto some self-nature of the person is mistaken in what it believes to exist, and is responsible for causing every kind of devastation.

Contemplation Twenty
Are we only what we control?

།རྒྱུད་དང་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི།

།ཕྲེང་བ་དམག་ལ་སོགས་བཞིན་བརྫུན།

།སྡུག་བསྔལ་ཅན་གང་དེ་མེད་པ།

།དེས་འདི་སུ་ཞིག་དབང་བར་འགྱུར།

The things we call a "continuum" and
A "collection" are unreal; they're like
A string of things, or an army.
That of one with suffering
Doesn't exist at all; so who
Is he that could ever control it?

།སྡུག་བསྔལ་བདག་པོ་མེད་པར་ནི།

།ཐམས་ཅད་བྱེ་བྲག་མེད་པ་ཉིད།

།སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཕྱིར་དེ་བསལ་བྱ།

།ངེས་པས་དེར་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ།

Since the one who owns a pain
Does not exist, there can be no
Distinctions among then any.
If something is a kind of pain,
Then it's something to remove; what use
Is saying that it's fixed here?

།ཅི་ཕྱིར་ཀུན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི།

།བཟློག་པར་བྱ་ཞེས་བརྩད་དུ་མེད།

།གལ་ཏེ་བཟློག་ནའང་ཐམས་ཅད་བཟློག

།དེ་མིན་བདག་ཀྱང་སེམས་ཅན་བཞིན།

You can't continue your argument
Of asking why the pains of all
Are something you must stop.
If you're going to stop it, then
You must stop all of it; if not,
Then mine's like other beings'.

གསུམ་པ་ནི། དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་ཏེ་གང་ཟག་སོ་སོ་བ་འབྲེལ་མེད་ཡིན་ལ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྐང་ལག་ཚོགས་པ་གཅིག་ཅིང་། རྒན་གཞོན་དང་ཚེ་སྔ་ཕྱི་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པས་ཕྱི་མ་ལ་གཅིག་གི་སྡུག་བསྔལ་གཅིག་གིས་སེལ་བར་རིགས་ལ། སྔ་མ་ལ་དེ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། རང་དབང་བའི་རྒྱུད་དང་ཚོགས་པ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུད་དང་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྲེང་བ་དང་དམག་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ཆ་དུ་མ་ལ་བཏགས་པའི་རྫུན་པ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་རྒྱུན་ཅན་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་དང་། ཚོགས་པ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་བཞག་པའི་རྫུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

Here is the third point, which is disproving the objection of thinking that it is wrong to engage in the practice of treating myself and others the same. Someone may make the following objection:

> The two cases are not the same; [in the former case, of myself and others,] the two beings involved are separate and have no connection. The feet and hands of any one person though are one collection of parts, and the person in his younger and older years, or else in his previous and succeeding lives, is one continuum. Therefore in this latter case it is logical that one of the members should undertake to remove the suffering of the other, whereas in the former case it is not logical.

Isn't it true though that there <u>is</u> no collection, and no continuum either, which can act on its own accord? Because isn't it the case that *the things we call a "continuum" and a "collection" are* simply *unreal,* in being concepts applied to multiple parts—just *like* the concepts of *a string of things* [such as a rosary of beads, or a garland of flowers], *or an army,* or anything similar? Isn't a continuum simply a concept applied to the combination of what came before and what came later, and isn't a collection simply a concept applied to the components that make it up? Aren't they both therefore unreal?

གང་ཟག་གཅིག་གི་བདག་གི་བས་བསྡུས་པ་གང་ཟག་དེའི་དབང་སྒྱུར་བྱ་ཡིན་པས་ཡུལ་དུས་ཐ་དད་ཀྱང་གཅིག་གི་སྡུག་བསྔལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སེལ་ལོ་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་རང་དབང་བ་དེས་བདེ་སྡུག་འདི་སུ་ཞིག་དབང་བར་འགྱུར་སུའི་ཡང་དབང་སྒྱུར་བྱ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་སོ།

One may make an additional objection:

> All those things which can be considered one of the things that any one person possesses are things which that person controls, and therefore the suffering of any one member is something that another member must try to remove, even though these members may be separate in either location or time.

That so-called "self" *of* any *one* person who *has suffering* though is something which *doesn't exist at all. So who is he* then, this person who supposedly acts on his own accord, *that could ever control "it,"* meaning their own happiness and pain*?* And how could these ever be anything that he controlled? The two are completely equal in being neither.

།རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་པའི་རང་དབང་བའི་བདག་པོ་མེད་པར་ནི་བདག་དང་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་བྱེ་བྲག་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་བདག་གཞན་དེ་དག་གི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཡོད་པས། རང་གི་སྡུག་བསྔལ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་ལ་འབད་པར་རིགས་སོ།

Since this is true—that is, for the reason that *the one who* supposedly *owns a pain does not exist* anyway—*there can be no distinctions* at all *among then any* of the sufferings which myself and others experience. In a nominal sense though, in a relative sense, we can speak of the sufferings of "myself" and "others," and so we can say that it is "right to make efforts to remove the sufferings of others, just as we strive to remove our own sufferings."

།གཉིས་པ་རྩོད་བསྡུ་བ་ནི། དེས་ན་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་རང་གིས་བསལ་བར་བྱ་བ་རིགས་ཀྱི་རང་དང་གཞན་རིགས་སུ་གཅོད་པའི་ངེས་པས་དེར་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་བསལ་དགོས་པས་ཅིའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་

ཀུན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི་བདག་ལ་མི་གནོད་པས། ཅིའི་ཕྱིར་ཟློག་པར་བྱ་ཞེས་བརྩད་དུ་མེད་པས་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་འདོད་བྱ་མ་ཡིན་པས་གལ་ཏེ་ཟློག་ན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཟློག་པར་རིགས་ལ། གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་དེ་མིན་ན་བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་ཀྱང་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བཞིན་དུ། བསལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས་བདག་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གཅེས་པར་གཟུང་ནས་དེའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་ལ་ཆེད་ཆེར་བྱའོ།

Here is the second more general point: a brief summary. Therefore, the pain that someone else is feeling *is something* that I must rightly work *to remove,* for the simple reason that it *is a kind of pain. What use is* it so *say here* that the distinction between myself and others *is* something that is *fixed?* We must undertake to eliminate each and every pain of every other person; *you can't* therefore *continue* this *argument* of *yours,* where you keep *asking why the pains of all* other beings *are something you must stop,* even though they don't do any hurt to you. Your own pain is not something that you ever wanted; so *if you're going to stop it, then* it is right that *you must stop all of the pain* that exists. But *if* the pain of others is *not* something that you should remove, *then your* own pain should *be* just *like* that of all *other beings:* meaning that your own pain then would never be something that you should work to remove either. Given all this, you must learn to cherish others just as you cherish yourself, and make dedicated efforts to remove their suffering.

Contemplation Twenty-One
The power of habit

།གོམས་པ་ཡིས་ནི་གཞན་དག་གི
།ཁུ་བ་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་ལ།
།དངོས་པོ་མེད་པར་གྱུར་ཀྱང་ནི།
།བདག་གོ་ཞེས་ནི་ཤེས་པ་ལྟར།

By accustoming yourself to the idea,
You have learned to think of
A few drops of semen and blood
That belong to other people
As being yourself, even though
There's no such thing at all.

།དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་ལུས་ལ་ཡང་།
།བདག་ཅེས་ཅི་ཡི་ཕྱིར་མི་གཟུང་།
།བདག་གི་ལུས་ནི་གཞན་དག་ཏུའང་།
།བཞག་པ་དེ་ལྟར་དཀའ་བ་མེད།

Why then do you say you cannot
Think of the bodies of other people
As being yourself as well?
There isn't any difficulty
In deciding that the bodies of others
Are your own body too.

གཞན་གྱི་ལུས་ལ་ངའོ་སྙམ་པ་དང་གཞན་གྱི་མིག་ལ་ངའི་མིག་གི་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བས་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་ལ་རང་གི་དང་འདྲ་བའི་འདོར་ལེན་གྱི་བློ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེ་ན། མ་གོམས་ན་བདེན་མོད་ཀྱི་གོམས་པ་ཡིས་ནི་གཞན་ཕ་དང་མ་དག་གི་ཁུ་བ་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་ལ་བདག་གི་དངོས་པོ་གྲུབ་པ་མེད་པར་གྱུར་ཀྱང་ནི། གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདག་གོ་ཞེས་ནི་ཤེས་

ཤིང་འཛིན་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་གོམས་པར་བྱས་ན། གཞན་གྱི་ལུས་ལ་ཡང་བདག་ཅེས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་གཟུང་སྙེ་གཟུངས་ཤིག་དང་། གོམས་པར་བྱས་ན་རང་གི་དང་འདྲ་བའི་བློ་སྐྱེའོ། །དེས་ན་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་ཕན་ཡོན་བསམས་ནས་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

One may continue with the following objection:

> I could never come to think of another's body as "me," or of the eye that belonged to another as being "my eye." How then could I ever reach the state of mind where I learn to act towards other people's happiness and suffering in exactly the same way that I do towards my own?

If in saying this you assume that you have not yet accustomed yourself to the idea, then we can agree that you never could reach this state of mind. *By accustoming yourself to the idea* though, *you have learned to think of,* to grasp to, *a few drops of semen and blood that belong to other people*—to your father and mother—*as being* "me," *yourself, even though there's no such thing* as your "self" *at all.* This is all done through the power of getting used to something. *Why then do you say* that *you cannot think of the bodies of other people as being yourself as well?* You should learn to think this way; if you get used to the idea, then you will be able to reach that state of mind where you think of their bodies as your own. Thus it is that we should contemplate carefully upon the great benefits that come from cherishing other people, and strive as best we can to remove their sufferings.

།འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས་དངོས་པོ་མེད་པར་གྱུར་ཀྱང་ནི་ཞེས་པའི་ཚིག་རྐང་མི་འབྱུང་ངོ་།

Incidentally the part of the verse that reads, "Even though there's no such thing at all" is not found in some translations of the root text.

།དེས་ན་བདག་གི་ལུས་འདི་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ཆེད་དུ་བཀག་ནས་གཞན་དུ་ཡང་བཞག་པ་དེ་ལྟར་གོམས་ན་དཀའ་བ་མེད་པ་བདག་གཅེས་འཛིན་གོམས་པ་དང་འདྲའོ།

Thus it is that we should first resolve to stop our habit of cherishing our *own body,* and come to *decide that the bodies of others* can be the object of this cherishing *too;* if we get used to thinking this way, *there's isn't any difficulty* to it, for it's just like the way that we have already gotten accustomed to cherishing ourselves.

Contemplation Twenty-Two
The sources of all happiness and pain

།བདག་ཉིད་སྐྱོན་བཅས་གཞན་ལ་ཡང་།

།ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོར་ཤེས་བྱས་ནས།

།བདག་འཛིན་ཡོངས་སུ་དོར་བ་དང་།

།གཞན་བླང་བ་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ།

Come to understand that for
Myself it's wrong, but for all others
An ocean of fine qualities.
Discard completely your habit of caring
For yourself, and learn to take on
Every other being.

བདག་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ནི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པས་སྐྱོན་དང་བཅས་པས་ཆེད་ཆེར་འགོག་པ་དང་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ཡང་ལེགས་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། བདག་གཅེས་འཛིན་ཡོངས་སུ་དོར་བ་དང་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་ཞིང་བླང་བ་ནི་བསྒོམ་པར་བྱའོ།

You must *come to understand* the following things. This habit of cherishing *yourself* is the source of every negative personal quality, and so *it is wrong,* and something you must focus great efforts upon to stop. *But* cherishing *all other* living beings, on the other hand, is the source of every mass of goodness—it is like *a* great *ocean of fine qualities.* As such you must make it your practice to *discard completely your habit of caring for yourself, and learn to "take on every other being,"* in the sense of learning to cherish them.

Contemplation Twenty-Three
How far can we go?

།ཇི་ལྟར་ལག་པ་ལ་སོགས་པ།

།ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་འདོད་ལྟར།

།དེ་བཞིན་འགྲོ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ།

།ཅི་ཕྱིར་ལུས་ཅན་རྣམས་མི་འདོད།

When you think of your hands and such
You do consider them all a part
Of your body; so why then don't you
Consider every creature that has
A body as being one of the parts
Of the body of all living kind?

སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པས་བདག་ཏུ་གཟུང་བར་མི་ནུས་སོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་རང་གི་ལག་པ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོ་ཐ་དད་ཀྱང་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་བསྲུང་བྱར་འདོད་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དུ་མ་ཡིན་ཡང་གཅིས་པར་འཛིན་པ་གོམས་ན་རང་གི་ལུས་ལྟར་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་འགྲོ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་ལུས་ཅན་རྣམས་བསྲུང་བྱར་མི་འདོད་དེ་འདོད་པར་རིགས་སོ།

One may make yet another objection: "Living beings are infinite; I could never manage to think of them all as being myself." *Your* own *hands and such* are separate things; yet *when you think of* them *you do consider them all* something you must care for, since they are all *a part of your body.* The different kinds of living beings, even though they are many, are still something that you can get used to cherishing; and if you do so, then you will come to cherish them as you do your own body. *So why then don't you consider every creature that has a body as being one of the parts of the body of all living kind?* The right thing to do would be to consider them this way.

Contemplation Twenty-Four
On the definition of "myself"

།ཇི་ལྟར་བདག་མེད་ལུས་འདི་ལ།
།གོམས་པས་བདག་གི་བློ་བྱུང་བ།
།དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་ཡང་།
།གོམས་པས་བདག་བློ་ཅིས་མི་སྐྱེ།

Because you've gotten used to it,
You're able to think "it's mine" of this body,
Which actually has no self.
Why do you say then you could never
Learn to think of others as "me"
If you got used to it?

།དེ་ལྟ་ན་ནི་གཞན་གྱི་དོན།
།བྱས་ཀྱང་ངོ་མཚར་སྙོམ་མི་འབྱུང་།
།བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཟས་ཟོས་ནས།
།ལན་ལ་རེ་བ་མི་འབྱུང་བཞིན།

If you could then you would never
Feel that it was strange, nor conceited,
When you worked for others.
You don't expect congratulations
From yourself whenever you eat
Your dinner for yourself.

།དེ་བས་ཇི་ལྟར་ཆུང་ངུ་ན།
།མི་སྙན་ལས་ཀྱང་བདག་བསྲུང་བ།
།དེ་བཞིན་འགྲོ་ལ་བསྲུང་སེམས་དང་།
།སྙིང་རྗེའི་སེམས་ནི་གོམས་པར་བྱ།

For that reason, you must get used to a state
Of mind where you protect all beings,
And to thoughts of compassion as well,
Protecting them just the same way that
You protect yourself even from
The very least unkind word.

དང་པོ་ནི། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བློ་གོམས་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་ལུས་འདི་ལ་གོམས་པས་བདག་གི་བར་འཛིན་པའི་བློ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་ཡང་གཅེས་འཛིན་གོམས་པས་བདག་གི་བའི་བློ་ཅིས་མི་སྐྱེ་གོམས་པས་ངེས་པར་སྐྱེའོ། །སེམས་ཅན་ཀུན་བདག་ཏུ་གཟུང་བ་གོམས་པ་དེ་ལྟ་ནའང་ནི་གཞན་གྱི་དོན་བྱས་ཀྱང་ངོ་མཚར་དང་ཁེངས་སེམས་མི་འབྱུང་ངོ་།

Here is the first point, how getting used to cherishing others enables us to exchange ourselves and others, and to put a stop to our delusions of grandeur. Now suppose you say, "I could never get used to the state of mind where I exchange myself and others." Think though of the fact that, *because you've gotten used to it, you are able to think of this body* and say *"it's mine,"* to hold it this way even though it is something *which does not have* any *self*-nature of being a person. *Why do you say then* that *you could never learn to think of other* living beings *as "me,"* even *if you got used to* cherishing them? If you do accustom yourself to it, then you can with every certainty learn to think this way. And *if you could* accustom yourself to this, to thinking of every living being as yourself, *then you would never feel that it was strange when you* devoted yourself to *working for others; nor* would you ever feel *conceited* about it.

།གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རང་གི་ཟས་ཟོས་ནས་ལན་ལ་རེ་བས་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཕན་ཡོན་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པ་དེ་བས་ན་ཇི་ལྟར་ཆུང་ངུ་ན་ཚིག་མི་སྙན་པ་ལས་ཀྱང་བདག་བསྲུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ལས་བསྲུང་སེམས་དང་སྙིང་རྗེའི་སེམས་ནི་གོམས་པར་བྱའོ།

Here is the second point, which is advice to make efforts in this practice without hoping for any good karmic result. Think for example of *when you eat your dinner, for yourself. You don't expect any congratulations from yourself* for doing so. The case here is just the same. Consider how well you *protect yourself even from the very least unkind word* that someone might ever say to you.

You must try to *get used to* having *a state of mind where you protect all beings* in just the same way, from every pain; you must *as well* get used *to thoughts of compassion, for the reason* that this is of infinite benefit.

Contemplation Twenty-Five
The enemy of the body

།བདག་ལུས་གང་ལ་ཆགས་པ་ཡིས།
།འཇིགས་གནས་ཆུང་ལ་འཇིགས་སྐྱེ་བ།
།འཇིགས་པ་སྐྱེ་བའི་ལུས་དེ་ལ།
།སུ་ཞིག་དགྲ་བཞིན་སྡང་མི་བྱེད།

Because of your attachment for
Your body, you feel great feelings of fear
For little frightening things.
Since this body then is a source of terror,
Who then wouldn't despise it like
They would some hated enemy?

བདག་གཞན་མ་བརྗེས་པར་བདག་གི་ལུས་གང་ལ་ཆགས་པ་ཡིས་སྡིག་སྦྲུལ་ལ་སོགས་པའི་འཇིགས་གནས་ཆུང་ངུ་ལ་ཡང་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་འཇིགས་པ་སྐྱེ་བའི་ལུས་དེ་ལ་མཁས་པ་སུ་ཞིག་དགྲ་བཞིན་དུ་སྡང་བར་མི་བྱེད་པར་གཅེས་པར་འཛིན་པ་མི་རིགས་སོ།

Now *because of your attachment for your body,* caused by your failure to practice exchanging yourself and others, *you feel great feelings of fear even for little frightening things* like scorpions or snakes or the like. *Since this body then is a source of* all this *terror, who*—that is, what wise person—*then wouldn't despise it like they would some hated enemy?* This being the case, it is completely wrong to cherish the body.

Contemplation Twenty-Six
On the evil we do for the body

།ལུས་གང་བཀྲེས་དང་སྐོམ་སོགས་ནད།

།གསོ་བའི་ཆོ་ག་བྱེད་འདོད་པས།

།བྱ་དང་ཉ་དང་རི་དྭགས་དག

།གསོད་པར་བྱེད་ཅིང་ལམ་སྒུགས་བྱེད།

We spend our days to find a technique
Of curing those illnesses of the body:
Hunger and thirst and the rest.
To do so we slaughter birds and fish,
And wild beasts of the forest too;
We lay in wait at crossroads;

།གང་ཞིག་ཁེ་དང་རིམ་གྲོའི་ཕྱིར།

།ཕ་དང་མ་ཡང་གསོད་བྱེད་ཅིང་།

།དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་བརྐུས་ནས།

།དེས་ནི་མནར་མེད་བསྲེག་འགྱུར་ན།

For it, for profit and to win
The honor others give us,
We would even kill our parents;
Stealing also things belonging
To the Triple Jewel, passing on
To burn for it in hell of Endless Torment.

།མཁས་པ་སུ་ཞིག་ལུས་དེ་ལ།

།འདོད་ཅིང་བསྲུང་དང་མཆོད་བྱེད་ཀྱི།

།འདི་ལ་སུ་ཞིག་དགྲ་བཞིན་དུ།

།བལྟ་བར་མི་བྱེད་བརྙས་མི་བྱེད།

What wise man could ever then
Desire this body, care for it,
And make onto it offerings?
Who is it that wouldn't see
The body as the enemy,
Who then not disdain it?

བདག་གཅེས་པར་གཟུང་བས་ལུས་གང་བཀྲེས་པ་དང་སྐོམ་པ་སོགས་ནད་གསོ་བའི་ཆོ་ག་བྱེད་འདོད་པས། བྱ་དང་ཉ་དང་རི་དྭགས་གསོད་པར་བྱེད་ཅིང་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ལམ་བསྒུགས་བྱེད་ཅིང་གཞན་གྱི་ནོར་འཕྲོག་པ་དང་། གཅེས་པར་གཟུང་བའི་ལུས་གང་ཞིག་ཁེ་དང་རིམ་གྲོའི་ཕྱིར་ཏུ་ཕན་བཏགས་པའི་ཕ་དང་མ་ཡང་གསོད་པར་བྱེད་ཅིང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་བརྐུས་ནས་སྡིག་པ་དེས་ནི་མནར་མེད་དུ་བསྲེག་པར་འགྱུར་ན་མཁས་པ་སུ་ཞིག་ལུས་དེ་ལ་གཅེས་པར་གཟུང་ནས་འདོད་ཅིང་བསྲུང་བ་དང་མཆོད་པར་བྱེད་ཀྱི་རང་གི་ལུས་འདི་ལ་སུ་ཞིག་དགྲ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་མི་བྱེད་བརྙས་པར་མི་བྱེད། གཅེས་པར་འཛིན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དགག་པར་བྱའོ།

Because we cherish the body so much, *we spend our days* trying *to find a technique of curing those illnesses that it has—hunger, and thirst, and the rest.* And *to do so we slaughter birds and fish, and wild beasts of the forest too.* We also *lay in wait at crossroads,* to ambush those who are travelling there, and steal the belongings of others.

For it, for this body that we cherish so greatly, and *for profit, and to win the honor that others give* to *us, we would even kill our* own *parents:* those who have been of such immense benefit to us. *We would steal also* the *things belonging to the Triple Jewel,* and for it, for this evil, *pass on to burn for it in* the *hell* known as *"Endless Torment."* This being the case, *what wise men could ever then desire this body,* in the sense of cherishing it, and *care for it, and make onto it offerings? Who is it that wouldn't see this body as the enemy,* and *who then* would *not disdain it?* We must then in every possible way stop this tendency to cherish the body.

Contemplation Twenty-Seven
If I use it myself, what will I have to give others?

།གལ་ཏེ་བྱིན་ན་ཅི་སྤྱད་ཅེས།
།བདག་དོན་སེམས་པ་འདྲེ་ཡི་ཚུལ།
།གལ་ཏེ་སྤྱད་ན་ཅི་སྦྱིན་ཅེས།
།གཞན་དོན་སེམས་པ་ལྷ་ཡི་ཆོས།

Thinking of yourself and saying,
"If I give, what will I have
For me?" is nothing but demonic.
To think of others and to say,
"If I use this for myself,
What will I give?" is Angel Dharma.

གལ་ཏེ་སེར་སྣའི་དབང་གིས་ནོར་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་བྱིན་ན་རང་ཉིད་ཅི་ལོངས་སྤྱོད་ཅེས་བདག་དོན་འབའ་ཞིག་སེམས་པ་འདྲེའི་ཚུལ་ཏེ་འཇིགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རང་གིས་ལོངས་སྤྱད་ན་གཞན་ལ་ཅི་སྦྱིན་ཞེས་གཞན་དོན་འབའ་ཞིག་སེམས་པ་ལྷའི་ཆོས་ཏེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།

Suppose that, under the influence of an attachment to our possessions, we begin to *think* only *of ourselves, saying, "If I give* all my money and the rest of my things to other people, then *what will I have* to use *for myself?"* This way of thinking though *is nothing but demonic,* because like a demon it can only in the end create terror for us. Suppose on the other hand that we begin *to think* only *of others, and to say, "If I use this for myself,* then *what will I* have to *give* to them*?"* This *is* the *Dharma* of the *Angel,* in that every good and perfect thing comes from it.

Contemplation Twenty-Eight
No many words are needed

།འཇིག་རྟེན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་པ།
།དེ་ཀུན་གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་།
།འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་པ།
།དེ་ཀུན་རང་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་།

The total amount of happiness
That exists in the world has come from
Wanting to make others happy.
The total amount of suffering
That exists in the world has come from
Wanting to make yourself happy.

།མང་དུ་བཤད་ལྟ་ཅི་ཞིག་དགོས།
།བྱིས་པ་རང་གི་དོན་བྱེད་དང་།
།ཐུབ་པ་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པ།
།འདི་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཁྱད་པར་ལྟོས།

What need is there for many words?
The children of the world
Work for their own sake;
The able Buddhas do their labor
For the sake of others—
Come and see the difference.

ལྔ་པ་ནི། མདོར་ན་འཇིགས་རྟེན་ན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་གཞན་བདེ་བ་འདོད་པ་གཞན་དོན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་ལ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ཀུན་བདག་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་རང་བདེ་བ་འདོད་པ་ལས་བྱུང་བས་བདག་གཅེས་འཛིན་འབད་པས་དགག་པར་བྱའོ།

Here is the fifth point, which is part of the expanded explanation in a listing of the respective problems and benefits of cherishing ourselves and cherishing others, from a point of view of help and happiness. To put it quite briefly, *the total amount of happiness that exists in the world has come from wanting to make others happy,* and from working for the benefit of others. And *the total amount of suffering that exists in the world has,* on the other hand, *come from* cherishing ourselves, from *wanting to make ourselves happy.* We must therefore make great efforts to stop in ourselves this tendency of cherishing ourselves.

།གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། མང་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ལྟ་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་བྱིས་པ་རང་གི་དོན་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པས་མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་དང་། ཐུབ་པ་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པས་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་མཐར་ཕྱིན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཁྱད་པར་ལྟོས་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་གྱིས་ཤིག །།

Here is the second point from above, which is a brief summary. So *what need is there for many words,* for any long explanation*? The children of the world work for their own sake,* for their own dear selves; and this makes every single thing that they ever hoped would not happen to happen to them. *The able Buddhas,* on the other hand, *do their labor for the sake of others,* and in so doing bring to its final perfection every good and excellent thing. *Come and see the difference* between these two, and come to believe in it.

Part Three of An Outline of the Explanation of the Chapter on Meditation from the Guide to the Bodhisattva's Way of Life, to accompany Reading Nine

b2. Disproving objections to these

[Contemplation Nineteen is found here]

c1. Disproving the objection of thinking that it is wrong to engage in the practice of treating myself and others the same

[Contemplation Twenty is found here]

ii) A brief summary

iii) A refutation of objections

a1. Why it is incorrect to think that bodhisattvas, because they focus upon the sufferings of others, are overwhelmed by suffering themselves

b1. The great goal served by contemplating upon suffering

iii. The benefits of engaging in this practice

a) How there is never any great suffering for those who are swept away by working for the sake of others

b) Why one should throw themselves into working for others, since this is the ultimate pleasure

c) How one's own arrogance will be put to rest

d) Practicing without any hope for something in return, or for some good karmic result

e) Why, for these reasons, it is something very right for us to engage in the practice of treating ourselves and others exactly the same

[Contemplation Twenty-One is found here]

iv. How, if we practice treating ourselves and others the same, we will gain the ability to do so

2. How to engage in the practice of exchanging yourself and others

a. A brief presentation

i. The method to exchange ourselves and others

[Contemplation Twenty-Two is found here]

ii. The reasons why it is right to follow this practice

[Contemplation Twenty-Three is found here]

b. An expanded explanation

i. An explanation of the method for exchanging ourselves and others

a) An expanded explanation

i) Getting used to cherishing others

a1. How it will enable us to exchange ourselves and others, and to put a stop to our delusions of grandeur

[Contemplation Twenty-Four begins here]

b1. Advice to make efforts in this practice without hoping for any good karmic result

[Contemplation Twenty-Four ends here]

c1. Why we should, therefore, concentrate intensely on working for others

d1. How, with practice, we can develop this attitude

e1. How to engage in the practice of exchanging ourselves and others through a wish to liberate both ourselves and others from suffering

ii) Making great efforts to eliminate our habit of cherishing ourselves

a1. A contemplation of the fact that cherishing ourselves is the cause of all our fears

[Contemplation Twenty-Five is found here]

b1. A contemplation of the fact that cherishing ourselves leads us on to every negative activity

[Contemplation Twenty-Six is found here]

iii) The respective problems and benefits of thinking mainly of ourselves and of others

a1. A listing of the respective problems and benefits of cherishing ourselves and cherishing others

a2. An expanded explanation

a3. From the point of view of giving

[Contemplation Twenty-Seven is found here]

b3. From the point of view of harm

c3. From the point of view of praise and fame

d3. From the point of view of what work it will lead us to

e3. From the point of view of help and happiness

[Contemplation Twenty-Eight begins here]

b2. A brief summary

[Contemplation Twenty-Eight ends here]

The Asian Classics Institute
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II

Reading Ten: Contemplations on the Perfection of Meditation, Part IV

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 28B-30B and 106A-114A, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Twenty-Nine
On the ultimate and immediate pains of selfishness

།བདག་བདེ་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དག།

།ཡང་དག་བརྗེ་བ་མ་བྱས་ན།

།སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་མི་འགྲུབ་ཅིང་།

།འཁོར་བ་ན་ཡང་བདེ་བ་མེད།

If you fail to practice perfectly
This exchange of your own happiness
With the suffering of others,
You will never reach that enlightenment,
And even here in the cycle of life
There is no happiness.

།འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཕར་ཞོག་གི

།བྲན་གཡོག་ལས་མི་བྱེད་པ་དང་།

།རྗེ་དཔོན་རྔན་པ་མི་སྟེར་བའི།

།ཚེ་འདིའི་དོན་ཡང་འགྲུབ་མི་འགྱུར།

Forget the goals of the world beyond;
Even in this life none of the things
You hope to achieve will come about:
Those whose duty it is to serve you
Will do none of their work, and those
Masters you serve will never pay.

དང་པོ་ནི། བདག་གི་བདེ་བ་དང་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དག་ཡང་དག་བརྗེ་བ་སྟེ་སྔར་རང་གི་བདེ་བ་ཆེད་དུ་བསྒྲུབ་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་ཆེད་དུ་སེལ་བ་དེ་ལས་ལྡོག་ནས་གཞན་གཅེས་པར་གཟུང་སྟེ། དེའི་བདེ་བ་ཆེད་དུ་བསྒྲུབ་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་འབད་པས་སེལ་བ་མ་བྱས་ན་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་མ་འགྲུབ་ཅིང་དེ་མ་གྲུབ་ཀྱང་འཁོར་བར་གནས་པས་ཆོག་མོད་སྙམ་ན་འཁོར་བ་ན་ཡང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་བདེ་བ་མེད་དོ།

Here is the first point, on the problems of cherishing ourselves that we cannot see. We must learn *to practice perfectly this exchange of our own happiness with the suffering of others.* That is, in the past, we focused upon achieving happiness for ourselves, and upon eliminating our own suffering. Now though we must do the opposite, which is to cherish others. *If we fail* to focus on bringing about their happiness, and upon striving to eliminate their suffering, then *we* ourselves *will never reach that enlightenment. And even* if you think to yourself that it would be all right to stay *here in the cycle of life* without reaching enlightenment, still it is a fact that *there is* in this cycle *no* kind of *happiness* which is complete.

།གཉིས་པ་ནི། བདག་གཅེས་འཛིན་དོར་ཏེ་གཞན་གཅེས་འཛིན་གོམས་པར་མ་བྱས་ན་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་ཕར་ཞོག་གི་ཚེ་འདིར་ཡང་བྲན་གཡོག་ལས་མི་བྱེད་པ་དང་། རྗེ་དཔོན་ལས་བྱས་པ་ལ་རྔན་པ་མི་སྟེར་བའི་ཚེ་འདིའི་དོན་ཡང་འགྲུབ་པར་མི་

འགྱུར་རོ།

Here is the second point, on the problems of cherishing ourselves that we can see. Suppose you fail to discard this tendency to cherish yourself, and to practice the exchange of yourself and others. You can *forget* then the problems this causes in reaching *the goals of the world beyond; even in this life none of the things* that *you hope to achieve will* ever *come about: those whose duty it is to serve you will do none of their work, and those masters you serve will never pay* you for work that you have done.

Contemplation Thirty
Let the fire go

།འཇིག་རྟེན་དག་ན་འཚེ་བ་གང་ཡོད་དང་།

།འཇིགས་དང་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་ཡོད་གྱུར་པ།

།དེ་ཀུན་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་ན།

།འདྲེ་ཆེན་དེས་ཀོ་བདག་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ།

Every single harm that comes in this
Entire world, every fear that comes, and so too
Every pain that ever comes,
Comes from grasping to myself;
What use for me then is this,
The single greatest demon?

།བདག་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་ན།

།སྡུག་བསྔལ་སྤང་བར་མི་ནུས་ཏེ།

།ཇི་ལྟར་མེ་ནི་མ་བཏང་ན།

།སྲེག་པ་སྤོང་བར་མི་ནུས་བཞིན།

Until the day that you give up
Your own self, you'll not be able
To stop the suffering.
Until the day that you let go
Of fire, you will not be able
To stop your hand from burning.

འཇིག་རྟེན་དག་ན་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པའི་འཚེ་བ་གང་ཡོད་དང་། སེམས་ཀྱི་འཇིགས་པ་དང་ལུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པར་གྱུར་པ་དེ་ཀུན་བདག་ཏུ་དམིགས་ནས་བདག་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་བར་བར་གྱུར་ན། མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་བདག་

གཅེས་འཛིན་གྱི་འདྲེ་ཆེན་དེས་ཁོ་སྟེ་དེས་ནི་བདག་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ་ནན་གྱིས་སྤང་བར་བྱའོ། །བདག་ཉིད་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་ན་རང་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སྤང་བར་མི་ནུས་ཏེ་ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་མེ་ནི་ལག་པས་བཟུང་ནས་མ་བཏང་ན་བསྲེག་པ་སྤོང་བར་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།

Consider *every single harm that comes in this entire world,* whether it be from humans or from non-human creatures. Think too of *every fear that comes* in the mind, *and so too every pain that ever comes* in the body. All of them *come from grasping to,* from cherishing, *myself. What use for me then is this single greatest demon,* this cherishing of myself that causes everything there is that I don't want to happen? I should stamp it out.

Until the day that you give up this habit of cherishing *your own self* only, *you'll not be able to stop the suffering* of all living kind; it's like, for example, the following example: *until the day that you let go* of some coal *of fire* that you're holding in your hand, *you will not be able to stop your hand from burning.*

Contemplation Thirty-One
The master and the servant

།གཞན་དབང་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིས།

།རང་དོན་སྒྲུབ་པར་རིགས་མ་ཡིན།

།དེ་དོན་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིས།

།དེ་ལ་ལོག་པར་བྱ་མི་རིགས།

It's something very wrong to look
With eyes belonging to another
And work for only my own goals.
It's wrong as well to look with eyes
Working for them, and to do
Something that's not right.

།དེས་ན་སེམས་ཅན་གཙོར་བྱ་སྟེ།

།བདག་གི་ལུས་ལ་ཅི་མཐོང་བ།

།དེ་དང་དེ་ནི་ཕྲོགས་ནས་ཀྱང་།

།གཞན་དག་ལ་ནི་ཕན་པར་སྤྱོད།

Therefore I should make all other
People first priority; and anything
That I ever find upon my person
I should take away from me,
And seek some way to make a use
Of it for other people.

གཉིས་པ་ནི། རང་ཉིད་སེམས་ཅན་གྱི་བྲན་དུ་བསྔོས་ན་གང་གི་བྲན་ཡིན་པ་དེ་ལ་རང་གི་མིག་ལ་སོགས་པས་ལོག་པར་བསྒྲུབ་པ་མི་རིགས་པས། སེམས་ཅན་གཞན་དབང་བའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིས་སེམས་ཅན་ལ་སྡང་མིག་བལྟ་བ་སོགས་དང་། རང་དོན་འབའ་

ཉིག་བསླུབ་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ལ་དེའི་དོན་བསླུབ་དགོས་ཤིང་དེ་དབང་བའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིས་སེམས་ཅན་དེ་ལ་ལོག་པར་བསླུབ་པ་བྱ་མི་རིགས་པས་སེམས་ཅན་ལ་སྒོ་གསུམ་གྱིས་ལོག་པར་བསླུབ་པ་མཐོང་ན་ཡང་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྡོམ་སེམས་བྱའོ།

Here is the second point, which is trying to avoid acting in a wrong way, once we have done the exchange of ourselves with others. I have dedicated my life to be a servant of other beings, and it's wrong for me act in ways that are improper towards those whose servant I am; for example, in the way I look at them or anything of the like. *It's something very wrong for me to look with eyes* of anger at other beings, or something like this, when these eyes themselves *belong to the other* beings. *And* it's also wrong for me to *work only,* exclusively, *for my own goals.* I must try to *work for them,* for their goals; and since it since *it's* so *wrong to do something* towards them *that's not right, looking with* the *eyes* that belong to them to hurt them or such, I must watch myself to see if I am doing anything wrong to them through any of the three doors of expression. I must understand it when I am making a mistake, and I should develop a habit of restraining myself from such actions, through thinking over and over about the problems they will bring me.

།གསུམ་པ་ནི། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་ཟས་གོས་སོགས་བདག་གི་ལུས་ལ་ཅི་མཐོང་བ་དེ་དང་དེ་ནི་རང་ལ་ཕྲོགས་ནས་ཀྱང་སྟེ། བདག་གིར་འཛིན་པ་བསལ་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་དག་ལ་ནི་ཕན་པར་སྤྱོད་པ་བྲན་གྱིས་རྗེ་པའི་ཟས་གོས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལྟར་དྲན་པ་མི་བརྗེད་པར་བྱའོ།

Next is the third point, which is acting in a way which is not mistaken, once we have done the exchange. *Therefore*—that is, given the above reasoning—*I should make all other people the first priority. Anything that I ever find upon my person*—food, clothing, or anything of the like—*I should take away from me* forcefully; that is, I should remove my tendency to see it as being "mine," *and seek some way to make a use of it for* these *other people.* I should never forget to think of my food and clothing as though they belonged to some great master, and that I am simply using them.

Contemplation Thirty-Two
The exchange of yourself and others

།དམན་སོགས་བདག་ཏུ་བྱས་པ་དང་།

།གཞན་ཉིད་དུ་ནི་བདག་བྱས་ནས།

།རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་སུ།

།ཕྲག་དོག་འགྲན་དང་ང་རྒྱལ་བསྒོམ།

Make those who are inferior to you
And so on be yourself; make yourself now
None other than the others.
Practice this with a state of mind
That's free of ideas the feelings of jealousy,
Competitiveness, and pride.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སེམས་ཅན་རང་ལས་དམན་པ་དང་མཉམ་པ་དང་རང་ལས་ལྷག་པ་སོགས་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་བདག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། བདག་ཉིད་གཞན་ཉིད་དུ་ནི་བྱས་ནས་ཏེ་བདག་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་བློ་གོ་ས་སློས་ནས་ངེས་ཤེས་དྲངས་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་སུ་བདག་གཞན་བརྗེ་བ་སྒོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྷ་སྦྱིན་ཡིན་ན། ལྷ་སྦྱིན་དེ་ལ་ཕྲག་དོག་དང་ནི་མཉམ་པ་ཡིན་ན་འགྲན་སེམས་དང་དམན་པ་ཡིན་ན་ང་རྒྱལ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།

Here you, the bodhisattva, should focus upon *those* living beings *who are inferior to you,* those who are equal, those who are superior, *and so on.* Then you should *make* them *be yourself,* and you should *make yourself now* be *none other than these others;* that is, you should reverse the states of mind which hold to "me" and "other." When you engage in this *practice* of exchanging yourself and others *then* you should do so *with a state of mind* which is resolved, which is *free of* any *idea* such as hesitation about what you're doing. If you are the bodhisattva named "John" then you should practice *feeling jealous* of John; or if you're equal to him you should practice feeling *competitive* towards him; or if he's inferior to you, you should practice feeling *proud* towards him.

Contemplation Thirty-Three
Bodhisattva talking to yourself

།འདི་ནི་བཀུར་བྱ་བདག་ནི་མིན།

།འདི་བཞིན་བདག་གིས་མ་རྙེད་ཅིང་།

།འདི་ནི་བསྟོད་བྱ་བདག་ལ་སྨོད།

།འདི་བདེ་བདག་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ།

This one should receive the honor,
But not us; we should never get
The things he always does.
He should bask in praise, and we
Should be belittled; he should have
All happiness, and we the suffering.

།བདག་ནི་ལས་རྣམས་བྱེད་པ་དང་།

།འདི་ནི་བདེ་བ་ཉིད་དུ་གནས།

།འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་ཆེ་དང་།

།བདག་དམན་ཡོན་ཏན་མེད་པར་གྲག།

We should be the ones who have
To do all of the work, and he
Should sit in perfect leisure.
Throughout the world he should become
A great man; we should stay inferior,
And known as knowing nothing.

།ཡོན་ཏན་མེད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ།

།བདག་ཀུན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ཉིད།

།གང་བས་འདི་དམན་དེ་ཡོད་ཅིང་།

།གང་བས་བདག་མཆོག་དེ་ཡང་ཡོད།

What's the use of having
No good qualities? We'll all strive
That they have them all.
There do exist those compared to whom
This one is inferior; there are also those
Compared to whom we're highest.

།ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟ་བ་ཀུན་སོགས་ནི།
།ཉོན་མོངས་སྟོབས་ཀྱིས་བདག་དབང་མིན།

The state of our morality, views,
Troubles, and the rest is forced
By affliction, and not by choice.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྷ་སྦྱིན་རང་ཉིད་ཀྱིས་བདག་གཞན་བརྗེ་བ་སྒོམ་པའི་ཚེ་ལྷ་སྦྱིན་འདི་ནི་གཞན་གྱིས་བཀུར་སྟི་བྱས་ལ་སེམས་ཅན་བདག་ཏུ་གཟུང་ནས་བདག་ནི་ཡོན་ཏན་དམན་པས་བཀུར་སྟི་བྱས་པ་མིན་ནོ། །ལྷ་སྦྱིན་འདི་བཞིན་བདག་གིས་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་མ་རྙེད་ཅིང་བྱང་སེམས་ལྷ་སྦྱིན་འདི་ནི་བསྟོད་པར་བྱས་ལ་བདག་ཅག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྨོད་དོ།

When the bodhisattva named "John" engages in the practice of exchanging himself and others, he should think to himself, *"This one,* John, *should receive the honor* of others." Then he should think of other living beings as himself and say, *"But* since we are inferior in the good qualities that we possess, it should *not* be *us* who gets the honor." *We should* furthermore *never get the things* that make us happy in that way that *he,* this John, *always does. He,* the bodhisattva John, *should bask in praise, and we,* all of us sentient beings, *should be belittled.*

།འདི་བདེ་ལ་བདག་ཅག་རྣམས་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ་བདག་ནི་ཁུར་ཁྱེར་བ་ལ་སོགས་པའི་ལས་རྣམས་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་སྦྱིན་འདི་ནི་བདེ་བ་ཉིད་དུ་གནས་སོ། །བྱང་སེམས་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཐོས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆེ་བར་གྲགས་པ་དང་། བདག་དམན་པ་དང་ཡོན་ཏན་མེད་པར་གྲག་གོ

He should have all happiness, and we should have *the suffering. We should be the ones who have to do all of the work*—such as carrying heavy loads and the like—*and he,* John, *should sit* around *in perfect leisure. Throughout the world he,* this bodhisattva, *should become* known as *a man* who is *great* in his morality, his

learning, and all the rest, whereas *we should stay inferior, and known as knowing nothing.*

།དེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་འབད་པས་ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ་བདག་ཅག་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མེད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། བདག་ཅག་སེམས་ཅན་ཀུན་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་འབད་པས་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།

Now you have taken great pains to gain good qualities; *what's the use of* this condition where we, all of us living beings, *have no* such *good qualities? We'll all strive* in order *that they,* all living beings, *have all of these* very same qualities.

།འདི་མཐོ་ལ་བདག་ཅག་དམན་པ་ཡང་བལྟོས་ས་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པ་ཡིན་པས་ཡོན་ཏན་ཆེས་ལྷག་པའི་གང་ཟག་གང་བས་བྱང་སེམས་འདི་དམན་པ་དེ་ཡོད་ཅིང་སེམས་ཅན་དམན་པ་གང་བས་བདག་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ཡང་ཡོད་པས་བདག་ཅག་སེམས་ཅན་རྣམས་ཞུམ་པ་བྱེད་མི་དགོས་ཀྱི་འབད་བས་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱའོ། སྙམ་དུ་གཞན་བདག་ཏུ་བཟུང་ནས་བསྒོམ་པར་བྱའོ།

The fact that he is so superior, and we so inferior, is all established by comparison. Remember then that *there do exist those* people of exceeding good qualities *compared to whom this* bodhisattva *is* himself *inferior. There are also those* miserable beings *compared to whom we are* the *highest.* Therefore there is no need for us, for us living beings, to feel discouraged; with effort, we can achieve enlightenment. Do the practice this way, thinking of others as being yourself.

།ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྟ་བ་ཉམས་པ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱང་སེམས་ལྷ་སྦྱིན་ལས་ཁྱོད་དམན་ནོ་ཞེ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྟ་བ་ཉམས་པ་དང་འཚོ་བས་རྒུད་པ་སོགས་ལྟ་བ་དང་སྤྱོད་པ་ཉམས་པ་ནི་གླེ་བུར་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པའི་རང་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱོན་མིན་ནོ། །ཡང་ན་ཏཱང་པ་འདི་ལ་གློ་བུར་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱིས་མིན་ཞེས་འདོན་ནོ།

Suppose someone comes and says, "You are inferior to this bodhisattva John, due to the fact that your morality and your worldviews are degenerate, and the like." But the degenerate *state of our morality* and world*views,* and the fact that we have *troubles* making a living *and* all *the rest*—all this degeneration of both the way we think and the way we act—*is forced* upon us by temporary factors, *by* mental *affliction.* The problem here is *not* that we have *chosen* to be this way, not that we want to be this way. The relevant part of the root text here can also be read as "are rather forced by the temporary factor of affliction."

Contemplation Thirty-Four
Don't hurt us by hurting yourself

།ཅི་ནུས་བདག་ནི་གསོ་དགོས་ཏེ།
།གནོད་པའང་བདག་གིས་དང་དུ་བླང་།
།འོན་ཏེ་བདག་འདིའི་གསོ་བྱ་མིན།
།ཅི་ཕྱིར་བདག་ལ་བརྙས་པ་བྱེད།

You must care for us by using
All your strength, and we should too
Willingly take all the hurts.
Are we not though someone you
Should care for? Why is it
That you belittle us so?

།བདག་ལ་དེ་ཡི་ཡོན་ཏན་གྱིས།
།ཅི་བྱ་འདི་བདག་ཡོན་ཏན་ཅན།
།ངན་འགྲོ་གདུག་པའི་ཁར་གནས་པ།
།འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེ་མེད་པར་འདི།
།ཕྱིར་ལ་ཡོན་ཏན་རློམ་པ་ཡིས།
།མཁས་པ་དག་ལ་བདོ་བར་འདོད།

What use would we ever have
For the qualities that he has?
And he is a being of qualities!
He lives in the savage jaws
Of the lower births; he has
No compassion for living beings;
Even worse, his delusion that he
Possesses higher qualities
Seems hoping to pollute the wise.

བྱང་སེམས་ལྷ་སྦྱིན་ཁྱོད་སྙིང་རྗེ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ན་ཅི་ནུས་ཀྱིས་བདག་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱུད་པ་གསོ་དགོས་ཏེ་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་གནོད་པའང་བདག་གིས་དང་དུ་བླང་དགོས་སོ། །འོན་ཏེ་བདག་ཅག་རྣམས་ལྷ་སྦྱིན་འདིའི་གསོ་བྱ་མིན་ཞིང་ཕན་མི་འདོགས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་བདག་ཅག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བརྙས་པ་བྱེད། བདག་ལ་བྱང་སེམས་དེའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཅི་བྱ་བྱང་སེམས་ལྷ་སྦྱིན་འདི་བདག་ཉིད་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་ཡང་བདག་ཅག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་པ་མེད་པས་སོ།

If you really have any compassion, you bodhisattva John, then *you must care for us,* and try to remove our troubles, *by using all your strength. And we too should willingly take* on *all the hurts* that come from the spiritual hardships needed to gain fine qualities. Let us *though* ask a question: *are we not someone you,* John, *should care for* and try to help? *Why is it* then that *you belittle us* living beings *so?* And *what use* anyway *would we ever have for the qualities that he,* this bodhisattva, *has?* Because *he is* indeed an extraordinary *being, of* great *qualities*—qualities that are doing absolutely no good for all us living beings.

།གཞན་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྟ་བ་ཉམས་པས་ངན་འགྲོ་དང་སྦྲུལ་དང་གཅན་གཟན་གདུག་པ་ལྟ་བུའི་ཁར་གནས་པས་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེ་མེད་པ་ལྷ་སྦྱིན་འདི་རང་ཅག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་པ་མི་བྱེད་པར་མ་ཟད། ཕྱིར་ལ་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་རློམ་པ་ཡིས་བདག་ཅག་སྐྱེ་བོ་སེམས་ཅན་མཁས་པ་དག་ལ་བདོ་བར་འདོད་པ་སྟེ། ལྷག་པར་འདོད་ཅིང་བརྙས་པ་བྱེད་པར་མི་རིགས་པའོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བདག་གི་བློ་བཞག་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཉིད་གཞན་དུ་བྱས་ནས་རང་ཉིད་ལ་དེས་གནོད་པ་བྱེད་པ་སོགས་མི་རིགས་པར་སེམས་པའོ།

Moreover, this bodhisattva John has degenerated in his morality and his worldview, and so it is as though *he is living in the jaws* of some *savage* thing like *the lower births,* or a poisonous snake, or some great wild beast. Because of this fact *he has no compassion for living beings;* he is not only of no help to all us beings, he is *even worse* than no help. He has a *delusion that he possesses higher* spiritual *qualities,* and so it is almost *seems* as though he *hopes to pollute the "wise,"* meaning us sentient beings; it is not right, the way that he either

desires us to excess, or else derides us. And so it is that we must think carefully about how wrong it is for the bodhisattva to hurt himself, once he has decided to think of all living beings as himself, and himself as them.

Contemplation Thirty-Five
Bodhisattva watching out for yourself

།ཅི་ནས་བདག་གི་ཡོན་ཏན་ནི།
།འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་བསལ་བ་དང་།
།གཞན་ཡང་འདི་ཡི་ཡོན་ཏན་གང་།
།སུས་ཀྱང་ཐོས་པར་མི་འགྱུར་བྱ།

No matter what we must see to it
That all the good qualities which we have
Are spoken all over the world;
We must moreover assure that what
Good qualities he may happen to have
Are known to no one at all.

།བདག་གི་སྐྱོན་ཡང་སྦ་བྱ་ཞིང་།
།བདག་ནི་མཆོད་འགྱུར་འདི་ལ་མིན།
།བདག་དེང་རྙེད་པ་ལེགས་རྙེད་ཅིང་།
།བདག་ནི་བཀུར་འགྱུར་འདི་ལ་མིན།

Any faults that we have must be
Hidden away; offerings must be
Made to us, but not to him.
We must gain with ease, and now,
The things we want, and we must win
All honor, but not him.

།འདི་ནི་མ་རུངས་བྱས་པ་ལ།
།ཡུན་རིང་བདག་ནི་དགའ་བས་ལྟ།
།འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་བཞད་གད་དང་།
།ཕན་ཚུན་སྨོད་པ་དག་ཏུ་བྱ།

When something wrong befalls him,
All of us will watch a long time,
Feeling a kind of joy.
We'll assure that he becomes
A laughing-stock for everyone,
Derided in all circles.

།གཉིས་པ་ནི། ཅི་ནས་བདག་ཅག་གི་ཡོན་ཏན་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་ལེགས་པར་བསྒྲགས་ཤིང་གསལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་བྱང་སེམས་འདིའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡོད་པ་སུས་ཀྱང་ཐོས་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བྱའོ།

Here is the second point, which is competing with each other in a whole list of good things. *No matter what* now *we must see to it that all the good qualities which we have are spoken of* highly and publicized, *all over the world. We must moreover assure that what good qualities he,* this bodhisattva, *may happen to have are known to no one at all.*

གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་བདག་གི་སྐྱོན་ཡང་སྦ་བར་བྱ་ཞིང་འདིའི་སྐྱོན་རྣམས་བསལ་བར་བསྒྲགས་ནས་སེམས་ཅན་བདག་ནི་གཞན་གྱིས་མཆོད་པར་འགྱུར་བར་བྱ་ཞིང་། འདི་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མིན་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །བདག་དེང་ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་རྙེད་པ་ལེགས་པར་རྙེད་ཅིང་གཞན་གྱིས་བདག་ནི་བཀུར་བར་འགྱུར་བར་བྱ་ལ་འདི་ལ་དེ་དག་འབྱུང་བ་མིན་ནོ།

Next is the third point, on learning to take joy when trouble comes to the other one. *Any faults that we,* all sentient beings, may *have must be hidden away;* and we—again all living beings—*must* make efforts to see that *offerings* are *made to us* by other beings, *but not to him. We must gain with ease, and now,* all *the things we* ever *want*ed—food, clothes, and the like—*and we must win all* the *honor* that others could give; *but* these should *not* come to *him.*

།བཞི་པ་ནི། བྱང་སེམས་ལྷ་སྦྱིན་འདི་ནི་མ་རུངས་ཤིང་བརླག་པར་བྱས་པ་ལ་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་བདག་ནི་དགའ་བས་བལྟ་བར་བྱའོ། །བྱང་སེམས་འདི་ནི་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་དང་ཕན་ཚུན་ཀུན་གྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་པས་སྨོད་པ་དག་ཏུ་བྱའོ་ཞེས་བདག་གཞན་

བརྗེས་ནས་སེམས་ཅན་གཟེངས་སྟོད་ཅིང་རང་ཉིད་ཡོན་ཏན་གྱིས་རློམ་པ་དགག་པར་བྱའོ།

Here is the fourth point, learning to take joy when trouble comes to the other one. *When*ever *something wrong befalls him,* whenever this bodhisattva John suffers a loss, *all of us will watch* for *a long* length of *time, feeling a kind of joy. We will* also *assure that he becomes a laughing-stock for everyone,* for all beings, and that he is *derided in all circles,* and responds in the same way. Say to yourself these things, exchange yourself with others, and so raise the spirits of living beings, and stop any delusions you may have about having great spiritual qualities yourself.

Contemplation Thirty-Six
The foolishness of thinking you get nothing out of serving others

།གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྔ་དུས་སུ།
།ལས་འདི་བྱས་པར་གྱུར་ན་ནི།
།སངས་རྒྱས་ཕུན་སུམ་བདེ་མིན་པ།
།གནས་སྐབས་འདི་འདྲར་འགྱུར་མི་སྲིད།

If you had at some point in
The past undertaken this very action,
Then it's completely impossible
That you'd be living like this,
In something so opposite
To the excellent bliss of Buddhahood.

གཞན་དོན་ཡུན་རིང་དུ་བྱས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་འབྲས་བུ་མ་མཐོང་ངོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྔ་རོལ་གྱི་དུས་སུ་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་ལས་འདི་བྱས་པར་གྱུར་ན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་བདེ་བ་མིན་པ་སྡུག་བསྔལ་སྤྱོད་པའི་གནས་སྐབས་འདི་འདྲར་འགྱུར་མི་སྲིད་པས། དོན་མེད་ཀྱི་བྱ་བས་དུས་འདས་པ་ལ་འགྱོད་པར་བྱས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

Someone may make the following objection: "I've been working for others for a long time, but I haven't seen any of the good results that you have been describing." *If you had at some point in the past undertaken this very action* of exchanging yourself and others, *then it's completely impossible that you'd be living like this,* going through all this suffering, *in something so opposite to the bliss of Buddhahood*—the perfect and *excellent* completion of one's own and all others' goals. As such you should feel a deep sense of regret for all the time you have wasted in meaningless activities, and strive now with great energy to practice the wish for enlightenment.

Contemplation Thirty-Seven
A few drops of semen and blood

།དེ་བས་འདི་ལྟར་གཞན་དག་གི

།ཁུ་བ་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་ལ།

།ཁྱོད་ཀྱིས་ངར་འཛིན་བྱས་པ་ལྟར།

།དེ་བཞིན་གཞན་ཡང་གོམས་པར་གྱིས།

As such you must become accustomed
To thinking of others as you do
Of yourself when you believe that a couple
Of drops of semen and blood belonging
To someone else could ever be
The person you call yourself.

བདག་གཞན་བརྗེ་བ་བསྒོམས་པས་གོམས་པར་མི་ནུས་སྙམ་ན། གཞན་དོན་ལ་ཕན་ཡོན་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་དེ་བས་ན་འདི་ལྟར་གཞན་ཕ་མ་དག་གི་ཁུ་བ་ཁྲག་གི་ཐིག་པ་ལས་གྲུབ་པའི་ལུས་འདི་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ངར་འཛིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་གཞན་ཡང་བདག་ཏུ་གཟུང་ནས་གཅེས་པར་འཛིན་པ་གོམས་པར་གྱིས་དང་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་རོ།

You might think to yourself the following: "I could try to practice exchanging myself and others, but I don't think I could ever become accustomed to it completely." *As such*—meaning that, since there are so many benefits which come from working for others—*you must become accustomed to thinking of others,* and you must bring this practice of thinking of others to its final end. When you think of others you must learn to cherish all these living beings just *as you do yourself, when you* get used to *believing that* your body, which has come from nothing more than *a couple of drops of semen and blood belonging to someone else*—that is, to your parents—*could ever be this person you call yourself.*

Contemplation Thirty-Eight
The secret life of bodhisattvas

།བདག་ནི་བྲན་གྱི་ཐ་མ་ལྟར།
།དོན་རྣམས་ཀུན་ལ་བཀོལ་བར་གྱིས།
།འདི་ནི་སྐྱོན་ཅན་རང་བཞིན་ཏེ།
།གློ་བུར་ཡོན་ཏན་ཆས་མི་བསྟོད།
།འདི་ཡི་ཡོན་ཏན་ཅི་ནས་ཀྱང་།
།འགས་ཀྱང་མི་ཤེས་དེ་ལྟར་གྱིས།

Let me command myself to work
For every purpose, acting as if
I were the least of servants.
He is by his very nature
Wrong; refuse to praise him for
Some small accidental good.
See to it that any qualities
Which he does have aren't detected
By anyone else at all.

བདག་ནི་བྲན་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་ཁུར་ལྷག་པར་འཁུར་བ་ཐ་མ་ལྟར་ང་རྒྱལ་མེད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྣམས་ཀུན་ལ་བཀོལ་བར་གྱིས་ཏེ་བདག་འདི་ནི་སྐྱོན་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་བསམ་སྟེ། ཐོས་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པར་བྱའམ་སྙམ་ན། གློ་བུར་གྱི་ཡོན་ཏན་ཆ་ཤས་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་མི་བསྟོད་པར་བྱང་སེམས་གང་ལ་དམིགས་ནས་འདིའི་ཡོན་ཏན་ཅི་ནས་ཀྱང་གང་ཟག་འགས་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་དེ་ལྟར་གསང་བར་གྱིས་ཤིག་པ་སྟེ། རང་གི་ཡོན་ཏན་མི་སྒྲོག་པར་བསམ་པའོ།

Let me command myself to work for every purpose needed by other living beings, *acting as if I were the least of servants,* accepting every extra load, without any kind of pride as I do so. Let me reflect upon how *he,* meaning me, *is by his*

very nature wrong. And if it occurs to me that I should praise him for some minute good quality that he might have, something like a little learning, then let me think the following. I will *refuse to praise him for some small* and insignificant *good* qualities he may acquire by *accident;* I will *see to it that any qualities which he,* this bodhisattva, *does have are not detected by anyone else at all.* And thus it is that we must be sure to keep our good qualities secret, and contemplate upon the practice of never publicizing them at all.

Contemplation Thirty-Nine
The endless thirst of attachment to your own needs

།ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ལུས་འདི་ནི།

།ཡོངས་སུ་སྐྱོང་བར་བྱེད་གྱུར་པ།

།དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ནི།

།བཟེ་རེ་ཅན་གྱུར་ཉིད་དུ་ལྷུང་།

The more it is that you take steps
To do what you must in order to care
For this, the body of yours,
The more it is that the body descends
To nothing more than a state in which
It can't bear pain at all.

།དེ་ལྟར་ལྷུང་བ་དེ་ཡི་ཡང་།

།འདོད་པ་ས་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས།

།རྫོགས་པར་ནུས་པ་ཡོད་མིན་ན།

།དེ་ཡི་འདོད་པ་སུས་བྱེད་ནུས།

།ནུས་མེད་འདོད་པ་ཉོན་མོངས་དང་།

།བསམ་པ་ཉམས་པའང་སྐྱེ་བར་འགྱུར།

And the fall is such that, even if
You were able to get every thing that was
Desirable on the surface of this planet,
It would never quench the desire.
Who then is it that could act
To give you all you want?
When they cannot, then this desire
Brings on mental afflictions and
A lessening of the thought.

གཞན་དོན་བྱེད་འདོད་པས་སྲེད་པས་ལུས་བསྐྱང་བར་བྱའོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་རང་གི་ལུས་འདི་ནི་སྲེད་པས་གཅེས་པར་གཟུང་བས་ཟས་གོས་སོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་སྟེ་བསྐྱངས་པར་འགྱུར་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ནི་འདོད་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་མ་གྲུབ་ན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་འབྱུང་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་ཡང་མི་བཟོད་པའི་གཟེ་རི་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཉིད་དུ་ལྷུང་བས་ཤིན་ཏུ་བསྐྱང་དཀའ་བར་འགྱུར་རོ།

Suppose someone makes the following argument: "I spend my time taking care of my body out of a special kind of craving: out of a desire to work for the good of others." But this way of thinking is wrong, because *the more it is* that you feel craving for this body of yours, and cherish it—the more it is *that you take steps to do what you must in order to care for this, for the body of yours,* with food and clothing and the rest—then the more it is that you get great pain when you fail to get even some small thing that you want; *the more it is that the body descends to nothing more than a state in which it cannot bear any pain at all,* cannot endure even small sufferings. When the body has fallen in this way, it becomes extremely difficult to care for.

།དེས་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན་དེ་ལྟར་ལྷུང་བ་དེ་ཡི་ཡང་སྲེད་པ་ལེགས་པར་འཕེལ་ནས་འདོད་པས་ས་འདིའི་སྟེང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་ནུས་པ་ཡོད་པ་མིན་ན་སྲེད་པ་དེའི་འདོད་པ་རྫོགས་པར་སུས་བྱེད་ནུས་ཏེ་འདོད་ཡོན་ལ་སྲེད་པས་ངོམས་པ་མི་སྲིད་དོ།

"And what happens then?" you may ask. *The fall is such that* the craving increases further and further, until it reaches a point where, *even if you were able to get every thing that was desirable on the surface of this planet, it would* still *never* be enough to *quench* your feelings of *desire. Who then is it that could act to give you all you want,* who could satisfy your craving? So long as you have a craving for the objects of the senses, it is completely impossible for you to be contented.

དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་ང་ལ་ནུ་གླིང་བཞི་དང་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྟན་གྱི་ཕྱེད་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་ཀྱང་མ་ངོམས་པར་གསུང་པ་བཞིན་ནོ། །འདོད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་བཞིན་དུ་འདོད་

པ་ལ་ལྷག་པར་ཡང་སྲིད་པས་ནི་ཆགས་སྡང་སོགས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་དང་། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བསམ་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་ཡིད་མི་བདེ་འབའ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།

It is, for example, like the statement in scripture about the king named Nurse-from-Me, who had at his disposal the entire wealth of the four continents, and half of the throne of the great god Hundred Gifts himself. Yet still he could not be satisfied. And *when* the desires we have *cannot* be satisfied, *then* an intense craving for the objects of *desire* occurs, which *brings on mental afflictions* such as liking things, or disliking things, and all the rest. It also causes *a lessening of* what *thoughts* we do have which are tending towards the virtuous side of things. This inevitably leads us to a life filled only with unhappiness.

Contemplation Forty
Satisfaction, the ultimate pleasure

།གང་ཞིག་ཀུན་ལ་ལྟོས་མེད་པ།
།དེ་ཡི་ཕུན་ཚོགས་ཟད་མི་ཤེས།
།དེ་བས་ལུས་ཀྱི་འདོད་པ་ནི།
།འཕེལ་ཕྱིར་སྐབས་དབྱེ་མི་བྱ་སྟེ།
།གང་ཞིག་ཡིད་འོང་མི་འཛིན་པ།
།དེ་ནི་དངོས་པོ་བཟང་པོ་ཡིན།

The excellent things that come to those
Who depend on nothing at all
Are absolutely endless;
On the other hand is desire for
The body, which grows forever,
Leaving you no other chance.
He who is finished grasping to
Attractions has found the finest
Thing to possess of all.

གང་ཟག་གང་ཞིག་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཀུན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་འདོད་པ་ཆུང་ཞིང་ཆོག་ཤེས་པ་དེའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཟད་མི་ཤེས་ཏེ། ནམ་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་ཕོངས་པའི་བྲེལ་བ་མི་སྲིད་དོ།

Think about *those who depend upon nothing at all:* who care nothing for their body, or for possessions. *The excellent things that come to* them, their perfect qualities of feeling little need for things, and being easily satisfied, *are absolutely endless.* As such it is completely impossible for them to go through the frenetic way of life caused by not having enough material things.

།དེ་བས་ན་ལུས་ཀྱི་དོན་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སྲེད་པའི་འདོད་པ་ནི་གཉེན་པོ་མ་བསྟེན་ན་གོང་

ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་འདོད་ཡོན་ལ་སྲེད་པས་སྐབས་དབྱེ་བར་མི་བྱ་སྟེ། གང་ཞིག་ཡིད་ཆགས་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ཡིད་འོང་མི་འཛིན་པ་དེ་ནི་ནོར་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དངོས་པོ་བཟང་པོ་ཡིན་ནོ།

On the other hand is the *desire* where you crave material possessions *for the* sake of the *body;* if you fail to apply the antidotes for this attitude, then it *grows forever*—so that the craving for objects of the senses *leaves you with no other chance* in your life. *He who is finished grasping to* things which are *attractions,* he who has stopped holding them to be attractive, *has found the finest thing to possess of all.*

Contemplation Forty-One
The suffering of deciding what is "me"

།ཐ་མར་ཐལ་བའི་མཐར་གཏུགས་ཤིང་།

།མི་གཡོ་གཞན་གྱིས་བསྐྱོད་བྱ་བ།

།མི་གཙང་གཟུགས་ནི་མི་བཟད་པ།

།འདི་ལ་ཅི་ཕྱིར་བདག་ཏུ་འཛིན།

Its final destination is always the same:
The dust. On its own it is immobile,
Dependent upon another for its motion.
This body is a thing of filth,
And merciless too; why then do you
Hold it to be yourself?

།གསོན་ནམ་ཡང་ན་ཤི་ཡང་ཀླའི།

།བདག་ལ་འཁྲུལ་འཁོར་འདིས་ཅི་བྱ།

།བོང་སོགས་འདི་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ན།

།ཀྱི་ཧུད་ང་རྒྱལ་སེལ་མི་བྱེད།

Whether it lives or dies, it doesn't
Matter to me; what's the use
Of this machinery, the body?
What's the difference between it
And a lump of rock? Why's it that
I cannot stop my pride for it?

ལུས་འདི་ནི་ཐ་མར་ཐལ་བའི་མཐར་བར་གཏུགས་ཤིང་དེར་ཟད་པ་དང་། ལུས་རང་ཉིད་མི་གཡོ་བས་གཞན་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱོད་པར་བྱ་བ་དང་། ཤ་ཁྲག་སོགས་མི་གཙང་བའི་ཕུང་པོའི་གཟུགས་ནི་འཇིགས་པ་མི་བཟད་པ་དུ་མའི་གནས་ཡིན་པས་ལུས་འདི་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་

བདག་ཏུ་འཛིན། བདག་ཏུ་གཟུང་ན་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མྱོང་དགོས་པས་གསོན་ནམ་ཤི་ཡང་བླ་བདག་ལ་ལུས་ཀྱི་འཁྲུལ་འཁོར་འདིས་ཅི་བྱ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །ག་ཡོ་བ་མེད་པ་བོང་བ་སོགས་དང་ལུས་འདི་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ན་ཀྱི་མ་ལུས་ལ་སྲིད་པ་མི་བཟོད་པས་ཀྱི་ཧུད་ཅིའི་ལུས་ཀྱིས་སེམས་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་སེལ་བར་མི་བྱེད་ང་རྒྱལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤང་བར་བྱའོ།

The *final destination for it*—for this body—*is always the same: the dust,* and never anywhere else. *On its own the body is immobile,* and *depends upon another,* the mind, *for* getting it to *move. This body is a thing of filth,* a huge pile of filthy things like meat and blood, *and* the source of a great many *merciless* fears *too. Why then do you hold it to be yourself?* If you do hold it this way, then you will have to undergo the sufferings of the hells. And so *whether it lives or dies, it doesn't matter to me; what's the use of this machinery, the body?* There's no point to it at all. And *what difference is* there at all *between it,* this body, *and a lump of rock* that sits there motionless? Think about how terrible it is; how unbearable our craving for the body is. Think about how sad it is; *why is it that I cannot stop* the *pride* I feel, the arrogance, that I have *for the body?* I must act now, to wipe out every form of pride within me.

Contemplation Forty-Two
The ingratitude of the body

།ལུས་ཀྱི་ཁ་ཏ་བྱས་པ་ཡིས།
།དོན་མེད་སྡུག་བསྔལ་ཉེར་བསགས་ནས།
།རྗེས་སུ་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ།
།ཤིང་མཚུངས་འདི་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ།

In your worship of this body,
You've piled up many sufferings,
All of it meaninglessly.
What's the use of this thing,
No better than a piece of wood;
Why the love and hate?

།བདག་གིས་འདི་ལྟར་བསྐྱངས་པའམ།
།བྱ་རྒོད་སོགས་ཀྱིས་ཟོས་ཀྱང་རུང་།
།ཆགས་མེད་ཞེ་སྡང་ཡོད་མིན་ན།
།ཅི་སྟེ་དེ་ལ་ཆགས་པར་བྱེད།

Regardless of whether I continue to care
For the body, or whether the vultures
Come to feed upon it,
It has no feelings of attachment
Or anger; why then is it that
I have this attachment myself?

ཡིད་ཁྱོད་ལུས་ཀྱི་རིམ་གྲོའི་ཁ་ཏ་བྱས་པ་ཡིས་དོན་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མང་པོ་ཉེ་བར་བསགས་ནས། ཕན་གནོད་བྱེད་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་དུ་མ་བསྐྱེད་པའི་ལུས་བསྐྱངས་ཀྱང་དྲིན་གཟོ་མེད་པ་ཤིང་དང་མཚུངས་པའི་ལུས་འདི་ལ་ཆགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་བྱེད་པར་མི་རིགས་སོ།

In your worship of this body, my mind, *you've* gone and *piled up many sufferings, all of it meaninglessly.* This body makes me feel *love* towards those who help me, *and hate* towards those who do me harm. Even if I do work hard to take care of it though, the body has no capacity of returning the kindness; it just sits there, *no better than a piece of wood.* So *what's the use of this thing,* why am I so attached to it? It's wrong for me to act like this.

།བདག་གིས་འདི་ལྟར་ཡོངས་སྐྱོང་ཀྱིས་བསྐྱངས་པའམ་བྱ་རྒོད་སོགས་ཀྱིས་ཟོས་ཀྱང་རུང་ལུས་པོ་རང་ལ་ཕན་གནོད་བྱེད་པ་ལ་ཆགས་པ་མེད་ཅིང་ཞེ་སྡང་ཡོད་པ་མིན་ན། རང་ཉིད་ཅི་སྟེ་དེ་ལ་ཆགས་པར་བྱེད་ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ།

Regardless of whether I continue to care for the body with different material possessions, *or whether the vultures* and so on *come to feed upon it,* this body *has no feelings of attachment* towards those who help it, *nor* any *anger* for those that hurt it. Why then is it that I have this attachment for it myself? What I do is very wrong.

Contemplation Forty-Three
The goals of quietude

།དེ་བས་སྒྲིབ་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར། །ལོག་པའི་ལམ་ལས་སེམས་བླན་ཏེ། །ཡང་དག་དམིགས་ལ་རྟག་པར་ཡང་། །བདག་གིས་མཉམ་པར་གཞག་པར་བྱ།

And so, in order to clear away
The obstacles, I must collect my mind
To avoid the path that errs;
Always then I must place my thoughts
In balanced meditation upon
An object that's correct.

དེ་བས་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ལྷག་མཐོང་བསྒྲིད་དགོས་ལ་དེ་ཡང་སྔོན་དུ་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་དགོས་པས་ཞི་གནས་སྐྱེ་བའི་གེགས་ལོག་པའི་ལམ་འདོད་པའི་རྣམ་རྟོག་སོགས་མཐའ་དག་ལས་སེམས་བསླན་ཏེ། སྦྱོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡང་དག་པའི་དམིགས་པ་ལ་རྟག་པར་ཡང་བདག་གིས་སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པར་བྱའོ། །མདོར་ན་ཞི་གནས་ཐུན་མོང་བ་སྒྲུབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་གསུངས་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྒྲུབ་ཚུལ་གཞུང་འདི་དང་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལས་སྒོམ་རིམ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། ཞི་གནས་སྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། མ་སྒོམ་པའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་ལ་སོགས་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་ཞིང་། རྒྱས་པར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆེ་ཆུང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།

And so it is, that *in order to clear away* all *the obstacles*—both those that relate to the mental afflictions and those that block a knowledge of all things—I must learn to develop the special vision of reality. To do this, I must first learn to develop meditative quietude. And for this, *I must collect my mind, to avoid the path that errs;* that is, to avoid the useless thoughts of desire and so on which act to prevent me from reaching quietude. I *must then* use the eight factors of eliminating the problems to meditation, in order to *place my thoughts always in balanced meditation upon an object that's correct.*

[The eight factors are:

1) an interest in learning to meditate;
2) effort which delights in meditating;
3) a kind of faith which believes in the benefits of meditation;
4) a pleasant feeling of self-control of body and mind in meditation;
5) recollection, which helps one to avoid losing the object being meditated upon;
6) awareness, which watches to see if either mental restlessness or dullness are occurring;
7) the thought to take action, which applies meditational antidotes in the mind when necessary; and
8) the thought to leave things alone, when restlessness and dullness have been shut off, and the mind is focused correctly.]

To summarize, we must undertake to learn in greater detail the shared method of achieving meditative quietude as it is found in the *Levels of Listeners,* as well as the unique method of achieving this quietude as it is found in the present root text, and in the *Stages of Meditation,* written by Master Kamalashila. We must consider carefully the great benefits that are derived from the practice of meditative quietude, and the serious problems caused by not meditating in this way. And then we must strive to make intense efforts in meditating upon single-pointed concentration, using the nine methods of fixing the mind, and so on. For greater detail, we must also study the presentations found in the greater and lesser books on the stages of the path of the perfections.

།གནས་ལུགས་མངོན་དུ་བྱུར་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས།
།སྒྲིབ་གཉིས་ས་བོན་རྩད་ནས་འཇོམས་པ་ཡང་།
།གཡོ་མེད་ཉིང་འཛིན་གནས་ལ་རག་ལས་པས།
།ཐོག་མར་ཞི་གནས་སྒྲུབ་ལ་མཁས་པར་བྱ།

།བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

Here in summary is a final verse:

> We must learn to use the special vision,
> Which sees directly the nature of reality,
> In order to destroy the two types of obstacles,
> Ripping them out from the roots.
> All this though depends on achieving
> Unshakable one-pointed concentration;
> As such you must first seek to master
> The practice of quietude.

Part Four of An Outline of the Explanation of the Chapter on Meditation from the Guide to the Bodhisattva's Way of Life, to accompany Reading Ten

b1. Why cherishing ourselves is, therefore, something we should rightly discard

a2. Problems we cannot see

[Contemplation Twenty-Nine begins here]

b2. Problems we can see

[Contemplation Twenty-Nine ends here]

c2. A summary of the problems

d2. Why, therefore, cherishing ourselves is something we should rightly discard

[Contemplation Thirty is found here]

b) A brief summary

i) How to exchange ourselves and others

ii) Avoiding acting in a wrong way, once we have done the exchange

[Contemplation Thirty-One begins here]

iii) Acting in a way which is not mistaken, once we have done the exchange

[Contemplation Thirty-One ends here]

ii. How to proceed in our thoughts, once we have managed to do the exchange

a) An abbreviated presentation

[Contemplation Thirty-Two is found here]

b) An expanded explanation

i) Practicing the attitude of jealousy towards those who are higher than us

a1. How to do the practice

[Contemplation Thirty-Three is found here]

b1. What to actually do, once we have carried out the practice

[Contemplation Thirty-Four is found here]

ii) Practicing the attitude of competitiveness towards those who are on our same level

a1. Competing in material gain and honor

b1. Competing in how well known our good qualities become

[Contemplation Thirty-Five begins here]

c1. Competing in a whole list of good things

d1. Learning to take joy when trouble comes to the other one

[Contemplation Thirty-Five ends here]

iii) Practicing the attitude of pride towards those who are lower than us

a1. What it feels like to practice pride

b1. The great qualities of this practice

c1. What to actually do once you have engaged in this practice

d1. A contemplation of the problems that come when you are not having this kind of pride

iv) The result of doing the practice

a1. A contemplation of the problems caused by cherishing oneself

b1. Evidence for the infinite benefits of cherishing others

c1. An explanation of the benefits themselves

[Contemplation Thirty-Six is found here]

d1. Advice on how we should, therefore, strive to cherish others

[Contemplation Thirty-Seven is found here]

iii. How to proceed in our actions, once we have done so

a) The actual explanation

i) Sending all the good things that we have to others

a1. The actual explanation

b1. How right it is to feel jealousy for ourselves

ii) How I should always happily take the lesser position while I act for others

a1. Examining our own faults

b1. Admitting what we have done wrong to other living beings

c1. Being happy to take the lesser position

[Contemplation Thirty-Eight is found here]

iii) A brief summary of how we should proceed in actual deeds

b) Taking command of our minds when we are proceeding in actual actions subsequent to exchanging ourselves and others

i) How to put a stop to acting carelessly

ii) The problems caused by applying ourselves only to our own needs

a1. Discarding the habit of working only for our own purposes, once we have contemplated the problems of acting this way

b1. Applying ourselves to the needs of others

c1. A brief summary

iii) An examination of what's wrong with the body

a1. The problem of being insatiable

a2. Problems caused by craving the body

[Contemplation Thirty-Nine is found here]

b2. Why it is, therefore, right to practice being free of attachment for the body

[Contemplation Forty is found here]

b1. The problem of being immobile

[Contemplation Forty-One is found here]

c1. The problem of being completely ignorant

a2. Being completely ignorant of what is good and what is bad

[Contemplation Forty-Two is found here]

b2. Being completely ignorant of praise and derision

c2. Refuting any response

d2. How, despite the fact that desire for the body is the source of many evils, one must still take care of it, in order to get the essence out of this life of spiritual leisure and fortune

iv) Taking command of our minds

a1. Turning back obstacles to good deeds

b1. Developing the power of making great efforts in the antidotes

c1. Staying in balanced meditation which is focused one-pointedly upon a virtuous object

[Contemplation Forty-Three is found here]

II. An explanation of the name of the chapter

These notes were taken by a student in class, and should be used for reference only. Please check them against the audio for accuracy of content.

CLASS NOTES
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Class One: The Perfection of Patience

There are four activities that are ultimately important in our lives:

1. Study Dharma.
2. Daily practice, including meditation, prayers, service, etc.
3. Deep meditation, which can only come with 1-2 hours of practice every day; longer meditation retreats are important and should be done twice a year, ideally one month per retreat.
4. Laboratory studies, meaning an environment in which to practice such as a job or family situation.

__Texts and Authors__

Guide to the Bodhisattva's Way of Life, by Master Shantideva (c. 700 ad). This is the root text.

JANGCHUB	**SEMPA**	**CHUPA**	**LA JUKPA,**	*Bodhisattva Charya Avatara* (skt.)
Buddhahood	warrior	how they act	learning	

CHUN-JUK The short name for the Guide, which means, "learning how to act."

GYEL	**SE**	**JOK-NGOK**	**Entry Point for Children of the Victorious Buddhas**, by
Buddha	child	entry point	Gyaltsab Je (1364-1432). This is the commentary for this course.

__Negative Results of Anger__

1. **Anger destroys good karma**. A single occurrence of sharp anger destroys eons of good karma, especially if it is focused toward a Bodhisattva. This anger can only occur when ignorance is firmly planted in your mind. There is no act as evil and ruinous as anger, and no spiritual act as austere and powerful as restraining anger when it presents itself to us. Restraining anger is a sign of high spiritual realizations and of being a great Buddhist practitioner.

2. **Anger ruins our happiness and our relationships**. Anger will cause these five problems:
    1. Your mind will never find peace.
    2. Anger will ruin your happiness, your joyful pleasant mood.
    3. Anger will upset your body physically, and prevent reaching the physical bliss of deep meditation.
    4. Anger will prevent your from sleeping well.
    5. Anger will throw you off balance.

3. **Anger begins with being upset, and it is useless to ever be upset**.

So anger destroys both you and your own happiness, and it destroys your relationships with family and friends. Ten minutes of anger can totally wipe out a relationship.

JANGCHUB SEMPALA MIKPAY KONGTRO CHIK KI GET-SA TSAWA NE JON
Bodhisattva — store of good karma — destroy the entire

A single occurrence of anger focused at a Bodhisattva destroys the store of good karma from the root.

Getting upset is what triggers anger. Getting off balance feeds your anger like a wild animal, and it serves no useful purpose anyway -- so stop getting upset. His Holiness the Dalai Lama says:

GELTE CHUSU YUNA NI DE LA MIGAR CHISHIK YU
if — you can fix it — about that — get upset — what's the point

If you have a problem that you can do something about, why get upset? Just go fix it.

GELTE CHUSU MENA NI DE LA MIGA JE CHIPEN
if — you can't fix it — to be upset — what's the use

If you have a problem that you can't do anything about, what's the use of getting upset?

Maintaining your joy is a good way to shield yourself from being influenced by the mental afflictions of those around you. And thinking in terms of the above two quotes will help you to keep your joy.

__All Mental Attitudes Are Habits that Come from Practice__

Everything mental comes only from habit, and practice makes perfect. You should start with small things.

All of the different ways in which you perceive things is only a mental habit.

There is no quality of the mind that is difficult if you make it a mental habit, because habits are the very root of the way you see your world. You can see your world any way you want to over time, if you train yourself in good mental habits.

__Three Kinds of Patience__

1. **DUK-NGEL DANG-DU LENPAY SUPA**
   suffering — take it gladly — patience

   I'm glad this happened; now I can turn this situation into something better.

2. **CHULA NYEPAR SEMAY SUPA**
   Dharma to concentrate on patience

   "The patience that concentrates on the Dharma." I will restrain my anger because I love the Dharma so much.

3. **NUPA CHEPALA JI MI NYAMPAY SUPA**
   when someone hurts you I could care less patience

CLASS NOTES
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Class Two: Where Does Anger Come From?

<u>**Who Created Your World?**</u>
Your body will eventually cause you some kind of pain, but it does so unintentionally -- so it would be silly to get angry at your body. Similarly, when people hurt you due to their own anger, their anger also arises unintentionally, so why get angry at them?

You must determine who created the things that make you angry? Two answers came from ancient India:

1. **TSO-WO** **The Primal One.** Tsowo makes things, continually creates the world, but no one made him. Like the god of western religions, he is beginningless, uncreated, unchanging, and permanent.

2. **DAK** **The Self-Existent Being** or *Atman* (skt.) Dak experiences the world with his far-reaching tentacles; he is the one-ness, the self, and also is eternal, uncreated, and unchanging. Dak is:

SHERIK GI KYEBU mental being	**"The original Mental Being,"** the primal mind.

These two explanations for who created our world cannot be correct. Tsowo and Dak can't exist because they must either be caused, created by something earlier (in which case they are not the original creator, or cause, of our world), or be eternal and unchanging (and if they are unchanging then they cannot possibly make anything --doing so would require a shift of mind). It is impossible for something to be:

TAKPAY NGUPO unchanging affecting thing	**Both unchanging and affecting other things**, like some god.

If some god made everything, he would have had to make himself, which is illogical. If god is unchanging he can't affect things, or do anything. A being that is uncreated can't change.

The point is that things change because their causes fluctuate**. All things that change must have causes.**

<u>**Who Created the Things that Make You Angry?**</u>
<u>Contemplation 9</u>. People hurt themselves terribly when trying to get things they want, so of course they will also hurt you in the process. They are like wild animals who destroy themselves unwittingly, or like small children who stupidly hurt each other and themselves.

<u>Contemplation 10</u>. Are people naturally either nasty or noble? If people are naturally nasty, why do you expect them to be otherwise, and why get upset or angry at them? If people are naturally kind, why do you get angry at them if they occasionally slip up and act nasty?

Contemplation 11. **You should rather get angry at the true source of the anger**, the thing itself that drives the anger and mental afflictions of the person who angers you.

Contemplation 12. **Ultimately, your mis-deeds created the person who is causing your anger**. The world is nothing but colors and shapes until your mind conceives of it in a certain way. The way things appear to you is not a matter of immediate choice, but is forced on you by your karma -- the ultimate cause of your anger.

Four Qualities that Must Go Together

The following qualities must necessarily go together. **There is never an instance where you can have one of these four qualities, without the other three being present**. This is why it is impossible that our anger and our entire world could have come from some unchanging or unproduced cause (like some unchanging, uncaused god).

1. **NGUPO** A **functioning** thing; a thing that does something.

2. **MITAKPA** A **changing** thing (sometimes poorly translated as "impermanent").

3. **DU JEPA** A **caused** thing, which is produced by the convening of causes.

4. **JE PA** A **produced** thing, something which is made.

CLASS NOTES
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Class Three: How to React to Harm

As unpleasant things are happening to you, at that very moment you must consciously recognize where they are coming from, and thereby stop any negative reactions to them.

__Words Cannot Hurt You__

YI NI LUCHEN MAYINPE SUKYANG GANG DU-ANG SHOM MI NU
mind has a body it doesn't by anyone anywhere at all couldn't overcome it

Because the mind doesn't have a body, it can't be overcome by anyone, anywhere at all. When someone attacks you with harsh words, they can't touch you; your mind doesn't have a body or any characteristics that can be affected by others' words. Whether you want to identify with this particular body and get upset about an offense is only a matter of habit. Karmic habits are difficult to break, so you must take every opportunity that presents itself to change them. You must do even the tiny good deeds that occur to you, because to really change is so rare.

__Don't Get Angry when Others Attack Holy Objects__

KON CHOK SUM **The Three Jewels.**
rare supreme three

1. **Buddha Jewel** -- Mainly, the dharmakaya, the emptiness of a Buddha's mind. A Buddha's emptiness is what allows him or her to become omniscient and eternally blissful.

2. **Dharma Jewel** -- Mainly, the realizations that occur during the five paths, especially the direct perception of emptiness which occurs during the Path of Seeing.

3. **Sangha Jewel** -- Anyone who has seen emptiness directly.

SANGYE SOKLA NU MI-NGA **You can't harm the Three Jewels.**
Buddha etc. hurt can't do it

It is possible to harm the "nominal" jewels -- a picture of a Buddha, the books, and monks and nuns, but the real jewels cannot be harmed by weapons, harsh words, etc.

NGAMAY TSUL GYI KYEN DAK LE GYURWAR TONGNE TROWA DAK
as before as I mentioned it comes from its own causes see it stop your anger

As I mentioned before, understand that it [the apparent harm] comes from its own causes, and stop your anger. When you see someone disparaging your Lama or your family or friends, don't get angry. There is *never* an appropriate circumstance for anger toward another being. If your Lama is a Buddha then it's impossible for him or her to be injured. If they are not a Buddha, then the injury ultimately comes from their own karma and not from the external source of injury.

Reacting To the Happiness and Misfortune of Others

You sometimes get upset or angry about the happiness or good fortune of an enemy or person you are jealous of. But you should **rejoice in their successes and their good qualities**. Seeing and being happy about their good qualities actually will become the *cause* of you obtaining these good qualities yourself. Rejoicing in others happiness leads to:

1. In the short run you will feel joy yourself.
2. Karmically, you will be happy in the long run.
3. Having this positive attitude attracts others to the Dharma.
4. The surest way to ruin your own happiness is to be unhappy at others' happiness.

Similarly, you should avoid getting happy about the misfortune of those you dislike or are jealous of because:

1. Rejoicing in their misfortune doesn't help you at all.
2. You can't take credit for their misfortune anyway.
3. It will ruin your happiness in this life.
4. It will cause you to go to a hell realm in the next life.

Annoying People Are a Rare Opportunity

Running into someone who makes you angry is truly a rare opportunity because they provide you with the chance to fight your own tendency toward anger. These irritating people will become rarer and rarer in your life if you stop getting angry when you meet them. As your angry karma wears out, and you don't create new bad karma, these people will simply disappear. So they are your partner in reaching paradise.

DI TAR	**PAR**	**NU MA JE NA**	**GA YANG NUPA**	**MIJE DO**
like this	to them	if you stop hurting	any hurt at all	they won't do it anymore

If you stop hurting other people, there won't be anyone else left to hurt.

You should treat everyone you meet with as much respect as you have for your Lama or for the Dalai Lama.

YANG DAKPAR DUPAY	**DO LE**	**SEMCHEN GYI SHING**	**NI**	**SANG-GYE KYI SHING**
collection of Dharma teachings	that sutra says	the field of living beings		is the Buddha field

The sutra says, the field of living beings is the place that creates our world as a Buddha field. Through your kindness to all other beings, you plant seeds in the "field of other people" which in turn creates for you a Buddha paradise right here in the world in which you live.

The ultimate way of making offerings, of showing gratitude, of serving your Lama, is to be kind and respectful to other beings, especially to those who irritate you.

CLASS NOTES
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Class Four: Joyful Effort

<u>The Perfection of Joyous Effort Supports the Other Five Perfections</u>

TSUNDRU KYI PARCHIN effort of perfection	**The Perfection of Joyous Effort**, the fourth perfection.
LUNG ME YOWA ME wind without flicker it doesn't	**Without wind, nothing flickers.** It means that without the perfection of effort, you can't do any kind of merit. Effort is in the central position of the six perfections, and is a catalyst for the other five perfections.

<u>The Two Collections</u>:

1. **SUNAM KYI TSOK** good deeds of collection	**The collect of merit,** caused by practicing perfections one (giving), two (ethical living) and three (patience); it leads to a Buddha's body which is made of pure light.
2. **YESHE KYI TSOK** wisdom of collection	**The collection of wisdom,** caused by practicing perfections five (meditation) and six (wisdom); it leads to a Buddha's mind, which is omniscient.

The perfection of effort is a necessary catalyst to complete the two collections. You must have joyful effort to practice well. Don't be one of those morose Buddhists that are unhappy in everything they do, and are unpleasant to be around. Human life is mixed with suffering. Joyful effort – feeling happy – about doing the other five perfections ends suffering. The point is to pursue the path well and to be happy; both on the path and in the resulting paradise.

TSUN GANG GE LA TROWA-O effort what is good about taking joy deeds	**Effort is taking joy in doing good.** It doesn't mean trying hard, or meeting your obligations. It means *delighting* in doing good deeds. It is an attitude of enthusiasm, excitement about your Dharma practices. Become a virtue-aholic. You should see your practices as a great honor, a fantastic opportunity and privilege.

<u>What Stops Effort?</u>

1. **LE-LO** laziness	**Laziness.** Being attracted to inactive laying around, wasting time, doing nothing of value. This laziness is a kind of unproductive sloth. Taking a healthy rest after doing lots of virtue is fine; resting in order to take care of yourself is OK.
2. **JA NGEN LA SHENPA** bad deeds to be attracted	**Being attracted to wrong deeds --** unwholesome things like television, the newspaper or magazines. Attraction to these activities is dangerous because of the time wasted on them and because they don't help you in any important way. They will destroy your joy in practicing Dharma.

3. **GYI-LUK** discouragement	**Discouragement, low self-esteem**. You should start with small good deeds and gradually build up your confidence, making it habitual. Start small and build very steadily, every day. The human mind is very trainable with consistent practice.

Three Causes of Laziness

1. **NYOM-LE** — **Attraction to the enjoyment of indulging in worldly pleasure,** which subtly destroys your joy over the long term. It's not that television, etc. is so harmful in itself; but *it steals your enthusiasm for your practice which is the only truly valuable thing in your life*.

2. **NYI LA TENPAY SEPA** (sleep / for a while / crave) — **Getting addicted to lazing around,** including over-eating, or eating the wrong kinds of food.

3. **KORWAY DUK-NGEL LA MI-KYOWA** (samsara / suffering / with / not fed up) — **Not getting fed up with cyclic existence.** This will destroy your joyful effort.

Why We Need Joyful Effort

Most people live their lives like stupid cows being peacefully led to the slaughter, moving ever closer to death without doing anything to prevent this impending suffering. Your plans will get cut off mid-stream by death. Don't wait until it's too late to doing something about it.

At the point of death, you will become terrified. Your mind collapses and you start to hallucinate. At that point, as you are totally losing control, it's far too late to go into deep meditation and try to save yourself.

Four Experiences at the Point of Death:

1. **RANG-DIK DRENPE DUNGPA** (misdeeds of this life / you remember / torments you) — You are tormented by memories of the bad things you did in this life.

2. **NYELWAY DRA TUPA** (hell realms / roar / to hear) — You hear the terrible sounds of people tearing each other apart.

3. **TRAKPE MI-TSANG LU GU** (from terror / feces / body / smear) — You defecate on yourself from fear.

4. **NYUPAR GYUR** — You become totally insane. Your brain cell synapses, which support the mind, cause hallucinations and a total loss of clarity.

Against this backdrop of your impending death, you must re-examine your expectations, and consider how you are spending your precious efforts while you still have time and energy.

Make Efforts Now

There are three points mentioned:

1. **GELA TSUNME DREBU DEWA TOPPA** good deeds / don't make efforts / result / happiness / to get it	All humans unreasonably assume that good things will come to them without creating the causes to bring them about. If you're smart you will plan your future paradise now, and do what it takes to get there.
2. **HLANDRA YUNRING SUN-DU REWA** like an immortal / long time / live for / you expect	You expect that you're going to live for a long time, as though you were an immortal.
3. **SEN CHUNG DUK-NGEL MANG** can't endure pain / suffering / many	As you get older, your ability to withstand pain diminished greatly. You also lose your tolerance for change and ambiguity.

CLASS NOTES
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Class Five: How to Develop Joyful Effort

Four Armies of the King

Tonight's class focuses on **not getting discouraged**. Getting discouraged is the third of three forces that works against joyful effort. Bodhisattvas have four "armies" at their disposal, which help to fight off mental afflictions and prevent them from getting discouraged when practicing the perfections.

1. **GYI LUK ME = GO CHAY TSUNDRU** discouraged not armor effort	**Bodhisattva attitude** (especially compassion) which act as armor that protect you from getting discouraged. These attitudes prevent your progress from leaking out, and prevent bad attitudes from seeping into your mind.
2. **JORWAY TSUNDRU** working effort	**Working hard at the two collections** of merit and wisdom. (see class four).
3. **HLUR LANG WA** jumping into an activity	**Throwing yourself into it**. This means having recollection and awareness:
a. **DRENPA** recollection	**Recollection** is remembering your goal of practicing the Bodhisattva perfections.
b. **SHE-SHIN** awareness	**Awareness** is the sentry who rings the alarm when you lose your recollection of bodhisattva practices.
4. **DAKNYI WANGJA = LE SU RUNGWA** myself self-command work fit for	**Ready to work**. Because of constant practice you have control and command over your body and your mind.

These four armies can help you to fight off getting discouraged. You should never think, "how could some lousy person like me ever reach Buddhahood." You can do it. The Buddha himself said in the *Sutra of Subahu* that everyone has the potential to reach Buddhahood:

LAKSANG GI SHUPAY DO
Subahu requested by sutra

The Sutra says, "Flies, gnats, bees, worms, etc.: if they put forth effort they can reach Buddhahood. A human can distinguish right from wrong, so if you don't give up the bodhisattva practices, you too can reach Buddhahood."

Buddha Nature

We now turn to a special topic covered in Maitreya's *Abhidharmsalamkara*: Buddha Nature. The existence of our own Buddha nature guarantees that we will become a Buddha. You must become enlightened eventually, because the number of good deeds you need to collect, although quite large, is limited. It's a sure thing.

SANG-GYE	KYI	RIK	
total enlightenment	of	seed	**Buddha Nature**

A Buddha has a mind that sees all things simultaneously and has infinite compassion. Buddhas are able to physically appear anywhere in the universe simultaneously to help beings who are ready to see them.

SANG-GYE	SU	GYUR RUNG	
enlightenment	into	anything which could turn	**Anything which could turn into a Buddha.**

Two Things that Could Turn Into a Buddha

1. **RANG SHIN NE RIK** (innate, inborn Buddha nature) — **Inborn Buddha Nature.** It is the emptiness of one's mind, which already exists in any being that has a mind. The traditional example is:

KYI	GEN	GYAWOY	GYU	KYI	SEM	DEN	TONG
dog	old	scrounge	persona	of	mind	true existence	emptiness

The emptiness in the mind of an old scrounge mutt. Even a scrounge old dog has Buddha nature, the lack of self-existence, which is one category of what you have that will turn into a Buddha.

Your eye only picks up colors and shapes. It's your mind that creates an arm out of data observed by the eyes. You only see a picture that your mind projects. An animal rebirth therefore is merely the mind shifting such that we see a bug's legs, etc. It's just a change in how your mind organizes colors and shapes. Your entire world is nothing more than your mind organizing colors and shapes into your office, desk, work colleagues, etc. So the emptiness of you is your Buddha nature. Your level of ethical behavior and your thoughts are what force you to perceive yourself as a Buddha or as a suffering being. Because your mind is empty, it doesn't have any nature of its own. Despite some degree of consensus by beings with similar karma, there is no objective reality out there. Everything in your world is actually coming from the perceptions forced on you by your past deeds.

2. **GYEN - GYUR GYI RIK** (develop, it is going to, Buddha nature) — **The Buddha nature that requires development**, meaning your mind and your physical body. Again, the traditional example is:

GYEN-GYUR	**GYI**	**RIK**	**KYI**	**GEN GYAWOY**	**GYU**	**KYI**	**SAKME**	**SEM**	**KYI**	**SA BUN**
develop	it is going to	Buddha nature		scrounge dog	in		immaculate	mind		seed

> **The seed of an immaculate mind in the mind of an old scrounge dog is its Buddha nature that requires development.**
>
> Some additional examples are 1) a bodhisattva's direct perception of emptiness, 2) the compassion in the heart of a bodhisattva, and 3) a person who has just taken bodhisattva vows.

The best way to help others is to reach ultimate bliss yourself so you can then really help and serve others. Don't be embarrassed or feel guilty. Going for total enlightenment is the correct path. The highest and most noble deeds you can do for others are also those which bring you ecstasy yourself.

CHU	**YING**	**GANG SHIK**	**NGOWO NYI KUR**	**GYUR RUNG**
Dharma	space	firstly	Buddha's emptiness body	that which could become

So Buddha nature is summed up in this phrase: **Buddha nature is emptiness itself and something which is going to turn into the emptiness of a Buddha.**

<u>**Start with Carrots and Potatoes**</u>

An aspiring bodhisattva must start small with giving, etc. and gradually build up to great bodhisattva activities.

TSUMA	**LASOK**	**JIN PA**	**LA-ANG**	**DRENPE**	**TOKMAR**	**JORWA DZE**
vegetables	etc.	give away	just that	the Guide	at beginning	He directed us

DE LA GOM-NE	**CHI-NE NI**	**RIM GYI**	**RANG-GI**	**SHA**	**YANG TONG**
once you get used	later on	step-by-step	your own	flesh	you can give away

The Guide has sent us in the beginning to do our acts of giving with vegetables and the like. When we've become accustomed to that, then later on we'll gradually be able to give away even our own flesh. The human mind is totally flexible, plastic. With steady practice, starting small and gradually building strength you can change. Give away something small every day. Restrain your anger every day. But don't give away something too large at first or try to do some great bodhisattva deed before you are ready. Stay within your capacity. Start small and build up slowly.

CLASS NOTES
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Class Six: The Need for Joyous Effort

Two Sources of All Pain

1. **GANGSAK GI DAK DANG DAKKIR SHEN-PA** person of self-existence and what belongs to self-existent person		**To believe in a self- existent me and mine.**
2. **SOKCHU SOK KYI DIKPA** killing etc. of bad deeds		**Killing, etc**. Hurting any living being. Basically, doing any bad deeds at all.

Ignorance and bad deeds cause all of your mental and physical suffering. If you want to stop getting sick or being unhappy, eliminate your ignorance and immoral thoughts and deeds.

Four Forces that Support Joyful Effort

1. **MUPAY TOB** (will force) — **Force of willpower**. You have extreme desire to practice well, like determining "I *will* learn about karma."

2. **TENPAY TOB** (steadfast force) — **Force of steadfastness**, being steady as a rock. You decide what you're going to do with your life, which is slowly leaking away and being wasted on a career, etc. Investigate whether you can complete some new project, and if so then once you start, finish with steadfast effort.

3. **GAWAY TOB** (joy force) — **Force of total delight in practice**. Being completely engrossed in your work. This includes:
    1. Refusing to stop until it is finished.
    2. Being insatiable; doing one good deed after another; having a huge bodhisattva appetite.

4. **DORWAY TOB** (leave off force) — **Force of leaving off**. Know when you are getting exhausted and need a good rest. Take a good refreshing rest (then get right back to work).

Bodhisattvas Rising in the East

DORJE GYANTSE DO (diamond victory banner sutra) — **Diamond Victory Banner Sutra**. This sutra describes an analogue where a bodhisattva is like the sun rising in the east and traveling its course across the sky throughout the day, and shining indiscriminately on all beings. Some observers are totally blind and see nothing; some are blocked by tall buildings and only see shadows; and some observers with good karma bask in the sun's rays all day long. The point is that others may not see or appreciate your bodhisattva deeds due to their karma, but you must continually practice with the Wish, regardless of others' reactions -- which reflect *their* karma, not your goodness.

NGA GYEL I king	**Pride.** In this case it means confidence, courage. (It can also mean ignorant arrogance, which is one of the primary mental afflictions.)

A Bodhisattva's Confidence

Bodhisattvas must think like this: "If I have to, I'll save other beings all by myself; this is my confidence." If you see something valuable to be done which will get you to enlightenment, determine to do it no matter what anyone says. You will have to separate from the world and do it, despite others' criticism.

The world labors under the merciless suffering of people's own mental afflictions, so you must not be swayed by others' opinions or criticisms; just do what is takes to work for the benefit of all sentient beings. At the same time, be sure to base your actions on the guidance of your Lama and authentic scripture.

Another analogy is given of a dead snake that is attacked by a weak little crow. When you lack confidence you are like a dead snake, susceptible to attack by even minor mental afflictions. You must get strong and be ready for attacks which are sure to come.

At the same time, don't let confidence turn into ignorant pride. You think you have some special self-existent distinguishing characteristics, but your pride itself will ruin that quality over time. If you want to keep your good qualities, be humble about them and understand their emptiness and where they came from (your past good deeds and virtuous thoughts).

The Results of Ignorant Pride

1.	**NGEN DROR TRI** 3 lower realms drag you	Pride will drag you to the three lower realms.
2.	**YI DE CHOM** happiness destroy	Pride will destroy your mental happiness.
3.	**LONGMU TSOWA** begging make a living	Pride will turn you into a beggar, ruin your finances.
4.	**SHEN WANG GYURPA** others' power	Pride will make you lose your authority and power.
5.	**SHEPA LENPA** stupid	Pride will make you stupid, lose your intelligence.
6.	**SUK MI DUKPA** physical appearance not beautiful	Pride will make your physical appearance ugly to others.

7. **NYAM CHUNGWA** Pride will make you lose your confidence, your nerve.
   shy, lowly

8. **SHEN GYI NYE-PA** Pride will make others abuse you.

So have confidence, determination, and courage, but don't let your practice slip into stupid pride.

<u>The Whole World Is Helpless</u>

NYON MONG	**WANGME**	**JIK-TEN DI**	**RANG DUN DRUPPAR**	**MI-NU PE**
mental afflictions	helpless	whole world	do what's good for themselves	don't know how to

DROWE	**DAKTAR**	**MI-NU**	**TE DEWE DAGKI**	**DI JA-O**
others	like me	can't do	what's necessary	do it

The whole world is helpless, they don't know how to do what would be good for themselves, and they suffer from their mental afflictions; others can't do what I can do, and so I will do whatever is necessary.

<u>The Honey and the Razor</u>

PUDRI	**SOR**	**CHAKPAY**	**DRANGTSI**
razor	like me	glob of	honey

Honey on the razor's edge. Honey is analogous to the short-term happiness we go for, and the razor's edge is the bad karma collected from the bad deed we do to acquire some sensual pleasure like getting good food, music, clothes, etc. It's OK to enjoy these things when they come, but never do a bad deed to get them. It's not worth the pain that comes from the negative karma later to have the brief pleasure for a short time.

CLASS NOTES
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Class Seven: The Perfection of Meditation

SAM TEN The Perfection of Meditation.

The next four classes cover the Perfection of Meditation. Master Shantideva says, **"now that you have the perfection of effort, put your mind in single-pointed concentration."**

Two Kinds of Meditation

1. **Preventative Meditation**. Meditation as a state of mind that you have all day long, at work, at home, etc. This form of meditation prevents mental afflictions from reaching you.

2. **Demolish Meditation**. Deep meditation where you are sitting on your cushion with perfect concentration is needed to perceive emptiness, which rips out and demolishes the very **foundation** of your mental afflictions: seeing things as self-existent.

   There are two obstacles to reaching deep meditation:

   1. **GURPA** (agitation) — **Agitation.** Thinking about lots of stuff, being attracted to desires.

   2. **JING-WA** (dullness) — **Dullness.** Having a dull mind, like from getting not enough or too much sleep

   Meditative concentration falls in between these two obstacles. It is a bright, clear, happy, focused, intelligent state of mind during deep meditation. It also makes you less susceptible to mental afflictions during the rest of your day; agitation and dullness during your day leave you susceptible.

   WEN-PA (isolation) — **Isolation.** To avoid distraction you must achieve isolation from physical and mental distractions. Physically, you must go on meditation retreat to an isolated place, exit the worldly environment. Mentally, you must exit the social environment which will ruin your meditative mind; try to avoid useless idle talk and don't hang out with people socially in a way that will hurt your practice.

The Causes of Distraction

DAK	DANG	DAK	GIR	SHENPA	LA TENNE	NANG	SEMCHEN LA	CHAKPA
self-nature me		mine		believe in	due to that	inside you	causes of attachment	you get of

You get attached from internal causes due to the belief in a self-existent 'me' and 'mine'. This ignorant attachment is the basic cause of your distraction, your inability to concentrate. You

can't focus inwardly or attain isolation until you can withdraw from the belief in some self-existent me and mine. You will need to withdraw from the world on retreat for at least several weeks in meditation in order to see that "me" and "mine" are not some self-existent thing.

CHI	**NYEPA**	**DANG**	**KURTI**	**TSIKSU CHEPA**	**SOKLA**	**LA SEPA**
outside	acquisitions	and	others' opinion	others' praise	etc.	attachment to

You get attachment to material wealth, the opinions of others, others' praise, etc.

<u>**Meditation and Wisdom**</u>

SHI	**NE**	
peace	to stay	**Meditative Quietude,** *Shamata* (skt.). A state of mental peace between agitation and dullness, between being hyper and being in a stupor.

RANG GI MIKPA LA	**TSE CHIK TU**	**NYAMPAR SHAK**
towards its object	one-pointed	go into deep meditation

TOB KYI	**SHIN**	**JANG**	**KYI**	**DEWA**	**KYEPAR CHEN**	**GYI SINPAY**	**TING-NGEN-DZIN**
by the power of	extremely	agile	of	good feeling	extraordinary	infused	one-pointed concentration

That single-mindedness which is infused with the extraordinary bliss of practiced ease, due to deep single-pointed concentration on its object.

HLAK	**TONG**	
special	see	**Wisdom,** *Vipashyana* (skt.), the wisdom that perceives emptiness directly.

RANG GI TEN	**SHI-NE**	**LA TEN NE**	**RANG GI MIKPA LA**	**SOSOR CHE**
it rests upon	concentration	based upon	its object of focus	it analyzes

TOB KYI	**SHIN**	**JANG**	**KYI**	**DEWA**	**KYEPAR CHEN**	**GYI**	**SINPAY**	**SHERAP**
by power of	extremely	agile	of	good feeling	extraordinary		infused	wisdom

That wisdom which is infused with the extraordinary bliss of practiced ease, by the power of analysis of its object, all based upon a foundation of quietude.

<u>**The Value of Deep Meditation**</u>

The only important value of deep meditation (*shamata)* is to serve as a basis for seeing emptiness directly which can stop our suffering forever. "Calm abiding" is a poor translation – we should *not* be calm when our life is headed for suffering and death. Being calm is not a Buddhist goal. Giving, being ethical, refraining from anger, joyful efforts, and concentration result in wisdom; these are the goals of Buddhism and result in paradise.

SAMTEN	**DANGPOY**	**NYERDOK**	**MI CHOK ME**
form realm meditation		preliminary stage	no lack of time

This is the specific level of meditation you must be in, in order to perceive emptiness directly. You lose attraction to, and awareness of, gross physical objects like food, sex, music, and you withdraw from all sense awareness in this meditation. Getting to this state requires one or two hours of deep meditation every day. **This should be your biggest life goal.**

__Five Obstacles to Meditation__

Arya Nagarjuna mentions in his *Letter to a Friend* five obstacles to meditation that must be avoided **during the course of your daily life**, in order to be able to meditate later with good concentration on your cushion. You must keep your mind sharp, alert throughout the day, all the time. This will allow you to go into deep meditation when you sit down.

GU	**DANG**	**GYU**	**DANG**	**NU SEM**	**MUKPA**	**DANG**	**NYI**	**DANG**
restless desire	and	sentimental daydreaming	and	malice	dullness	and	drowsiness	and

DU LA DUN	**DANG**	**TE-TSOM**	**TE**	**DRIP PA**	**NGAPO**
sensual attraction	and	doubts			

1. Restless desire (attraction to thinking about the day's activities) and sentimental daydreaming.
2. Feelings of malice, anger.
3. Dullness (of body and mind), and drowsiness (from too little sleep, etc.)
4. Attraction to objects of the senses, such as food, music, sex, etc.
5. Destructive doubts: lazily ignoring the teachings; being wimpy about your practice.

__Sexual Relationships__

Master Shantideva mentions five things to avoid when courting those of the opposite sex:

1. Begging the person you are attracted to for a relationship.
2. Not avoiding bad deeds, unethical conduct when pursuing them.
3. Ruining your reputation by doing non-virtues.
4. Engaging in reckless behavior.
5. Using up all of your money and resources in order to catch them.

If you are in a relationship, you should see it in a realistic way: see your partner as a stinking corpse (which he or she will soon become), and thereby devote your time and resources to practicing Dharma. If possible do your practices together, and get beyond a focus on any temporary pleasures which will turn to suffering and loss in the end.

CLASS NOTES
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Class Eight: The Importance of Love and Compassion

This class is extremely important. Being able to care about others as much as you care for yourself is a crucial goal in Buddhism, right up there in importance with perceiving emptiness directly as the most important things you will ever do in your life. You must learn to give up the effort and suffering of trying to get the things you like for yourself, or trying not to lose the things you have. This foolish approach causes constant anxiety, and prevents you from reaching your ultimate goals.

<u>Treating Yourself and Others Exactly the Same</u>

DAK	**SHEN**	**NYAMPA**
me	others	exactly the same

Treating yourself and others exactly the same. Wishing and working for others' happiness as you do for your own happiness. The first moment of true bodhichitta is a very critical experience, as is the direct perception of emptiness. You must think of others as being yourself; actually start looking at them as being you, in order to be able to treat others as yourself. In reality, you don't end at the border of your skin. Does "you" extend only to your body and certain possessions? It is only your mind, your mental habit, that causes the identification with only *this* body and its parts. Your past karma determines where your borders end. To expand these border, you must start small and constantly practice treating others as yourself, and your view will change.

This is all possible and quite realistic because of emptiness. The mistaken concept that we are only ourself comes from grasping to ourself as self-existent for beginningless time. You must manipulate this limited sense of self and extend the borders to include others as well.

The suggested approach is to actually perceive others as being yourself, and then take care of "yourself" (this expanded definition of yourself which includes "others"). This approach will work, rather than merely "treating others *as though* they were yourself." Actually, others are you as much as you are you, but your karma prevents you from seeing this correct view right now.

This doesn't mean that we and others are the same mind. Each being has a distinct mind-stream caused by their individual karma. You can't share someone else's karma (and therefore cannot be omnipotent), and you can't directly affect their mind-stream. But you can learn to see them as yourself and take care of them as such. **This compassion is the ultimate protection from suffering.**

<u>What Makes Pain Mine?</u>

Your dislike of one particular pain as being unbearable comes from the karmic seeds you are born with. You actually can't see another's physical pain, but your willingness to tolerate others' suffering is a fluid attitude, and you can decide to learn to care for others when they experience mis-fortune. You can act on their behalf because you see them as being an extension of you.

The Proof that Compassion and Love are Reasonable

Gyaltsab Je presents, in the form of classical logic, two proofs from Master Shantideva's root text which show that compassion (wanting to remove others' suffering) and love (wanting to bring about others' happiness) are reasonable attitudes.

1. **SEMCHEN SHEN GYI DUK-NGEL CHU CHEN**
living being another their suffering subject of debate

DAK GI SELWAR RIK TE
me by to remove right to do

DUK-NGEL YINPAY CHIR
suffering because it is

PER-NA DAK GI DUK-NGEL SHIN NO
for example me by suffering it's like

Consider (let's debate) the suffering of other beings;
It's right for me to remove it;
Because it is suffering.
For example, it's like my own suffering.

We must remove all suffering, regardless of where it exists. You should forget the borders of your own skin. When others have pain, you must rectify the problem. The thought, "but it's not *my* pain," is foolish and only arbitrary based on your incorrect view.

2. **SEMCHEN SHEN GYI DEWA CHU CHEN**
living being another goodness consider

DAK GI DRUPPAR RIK TE
me by work for it's right to do

SEMCHEN PAROLPO SEMCHEN YIN PAY CHIR
person that one over there a person he is

PERNA DAK GI LU SHIN NO
for example my body it's like

Consider the happiness of others;
It's right that I should work to achieve it;
Because that person over there is a person.
For example, it's like how I bring happiness to my own body.

Bringing happiness to others is the way to make yourself happy. You must work to create happiness anywhere it can exist, to bring about any little happiness in anyone's mind. You *can* be liberated from your own skin and your own concerns and get expansive and impact the happiness of everyone.

The Democracy of Love and Compassion

Master Shantideva presents two famous reasons why it is very wrong to work only for our own happiness and to remove only our own sufferings.

1. **DAK DANG SHEN NYIKA DEWA DUPAR TSUNGPA**

DAK	DANG	SHEN	NYIKA	DEWA	DUPAR	TSUNGPA
me	and	others	we both	happiness	we want	we're exactly the same

I and others are exactly the same in that we both want happiness. So it is stupid to only take care of yourself. We are all the same. Why would you only take care of yourself?

2. **DAK DANG SHEN NYIKA DUK-NGEL MINDU PAR TSUNGPA**

DAK	DANG	SHEN	NYIKA	DUK-NGEL	MINDU PAR	TSUNGPA
me	and	others	we both	pain	we don't want	we're exactly the same

I and others are exactly the same in that we both don't want pain. You will never be happy, and never be able to make others happy until you destroy the boundary between you and others. You should practice visualizing what it would be like to help others avoid pain and get happiness, then start with small actions to carry it out. You can begin to plan and execute a small happiness for others. Do it with the thought, "they are me; that person is part of my body and I'm just taking care of myself."

CLASS NOTES
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Class Nine: Treating Others as Yourself

Are You Your Future Self?

Master Shantideva now gives a second argument for why you should protect others from suffering even though you can't now feel their pain yourself. **Your future self is not the same "you" that exists right here and now**. So why worry about that person who will be around in the future; why invest in their future, and why worry about his or her future life? That future life isn't even born yet, and you can't begin to feel the happiness or pain of the person you will be later in this life. This future life is only you due to your conception. You might just as well learn to see "you" as extending to other beings and try to work for their happiness and end their suffering.

Two Parts of a Whole

1. **MAK** army — **Army**. A collection of soldiers. We conceive of many soldiers as a single army. But a collection of soldiers are not self-existently an "army" from their own side. It is your mind that organizes them into "army." Similarly your collection of body parts into "yourself" is false, artificial. It's totally a lie that you self-existently consist of your body, independent of you conceiving yourself as such. And this error is dysfunctional, it causes you to suffer, just like if your hand decided that it wasn't going to take care of your foot because they are different entities.

   TSOKPA collection — **A collection of parts**. Your body is a collection of hands, legs, etc. Every object is a collection of parts; collections are all unreal, as follows:

   DZUNPA artificial — **Unreal, artificial**. Objects are unreal because they are only a collection of parts. Your mind happens to cover the area of your hands, feet, etc. but stops at the artificial borders of "your" body.

2. **TRENGWA** string — **A string of anything**, like a rosary, garland, or a string of future lives. When you look at a rosary, one bead is not another bead. Similarly, when your future life occurs, your current life doesn't exist. It's only your conception that creates the impression of your same self streaming on. If you invest your money, some future old geezer may be rich and then suffer and die in misery. But if you give away your resources it can lead you to enlightenment. Taking care of yourself simply doesn't work. It's dysfunctional.

   GYU stream — **A stream through time**. Your parts also consist of you at different points in time. You plan the for needs of your future self, going to college, etc. because you believe you will be that person who will exist in the future.

Actually, the more you practice caring for others, seeing them as you and then helping "yourself," the more pleasure you will have conventionally. The point is that like an army (over space) and like a rosary (over time) you exist only as broadly as you conceive yourself to exist. In fact, your very broad conception of yourself as all beings also is unreal, an illusion, but it functions quite well to lead you to enlightenment and even to temporary pleasures in this life.

Others' Body Parts Are Your Own

You can convince yourself of anything through habit and practice. It is only by the habit of karmic projection that you consider this particular egg and semen to be "you." You could identify, through habituation, with the happiness and sufferings of others, just like you care for your own. In reality you and they are only projections of your karma anyway.

Exchanging Self and Others

DAK	**SHEN**	**JEWA**	**Exchanging self and others**. You learn to cherish others as much as yourself. You think, "I will shift the concern I have for myself to other people."
me	others	exchange	

You can reach a point where taking care of others is no big deal. You don't expect thanks just like you don't pat yourself on the back for feeding yourself; it's only natural. Likewise, helping others is simply caring for your extended self.

RANG GI	**SE**	**SU NA**	**LEN**	**LA**	**REWA**	**MI-GYAB**
your own	food	if you eat it	in return	to	hope	don't do it

You don't hope for something in return when you feed yourself.

Your Body Is the Enemy

Your body is the enemy. It demands certain behavior for its satisfaction that will cause your mind great suffering -- as you act on that ignorant instinct to only care for yourself, and do misdeeds to get the things you want for yourself. A good bodhisattva will choose to be the last person on the bus, to let others go first, with pleasure. Your body will kill you in the end anyway. Wise men should disdain the body.

Angels and Devils

DZE devil	**Devil**. "If I give something of mine away, what will I have left for me?" This thought, literally, is a demon.
HLA angel	**Angel**. "If I use this for myself, I'll have nothing to give away." You must learn to use your resources for others' benefit. You should not give more than is comfortable; you are prohibited from giving more than you can handle. But you should constantly evaluate what would be best for all parties, and gradually expand your generosity to fit a growing capacity to give.

Not Many Words Are Needed

The holiest section in the Guide is the following lines which needs few words of explanation.

JIKTEN	**DEWA**	**JI-NYE PA**	**DEKUN**	**SHEN**	**DE**	**DU**	**LE JUNG**
in the whole world	happiness	whatever	all of it	others	happiness	wanting	it comes from

The total amount of happiness that exists in the world has come from wanting to make others happy.

JIKTEN	**DUK-NGEL**	**JI-NYE PA**	**DEKUN**	**RANGDE**	**DU**	**LE JUNG**
in the whole world	pain	whatever	all of it	your own happiness	wanting	it comes from

The total amount of suffering that exists in the world has come from wanting to make yourself happy.

Therefore, What need is there for many words?
The children of the world work for their own sake.
The able Buddhas do their labor for the sake of others.
Come and see the difference.

In summary, you must learn to practice these two most important bodhisattva ideals:

DAKSHEN NYAMPA **Treat others and yourself exactly the same**.

DAKSHEN JEWA **Exchange self and others**: fight for others' happiness and to remove their suffering before taking care of your own needs.

You must start with all the little good deeds, with the people all around you at work, etc. You should begin to create small happinesses in the world like an excited artist. ***Your craft will become creating happiness in others' hearts, and you'll become a bodhisattva factory producing joy and protection all around you.***

CLASS NOTES
Course XI: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part II
Class Ten: Exchanging Yourself with Others

The Ultimate and Immediate Pains of Selfishness

RANG CHEN-DZIN yourself cherish	**Cherishing yourself.** This is the worst demon that exists.
SHEN CHEN-DZIN others cherish	**Cherishing others.** Exchanging yourself and others means taking care of others before you take care of yourself.

Not exchanging yourself and others leads to two problems:

1. You won't get enlightened or reach your spiritual goals.
2. You won't get the temporary pleasures of this life.

Every physical and mental pain is caused by self-cherishing. It is important to be concerned with poverty, others' suffering, etc., but the root cause of people's sufferings is self-cherishing, and we should fight to prevent self-cherishing.

ME	MA TANG NA	SEKPA	PONG MI NU
fire	if you don't drop it	burning	you can't stop it

If you don't let go of the burning hot coal [the habit of self-cherishing], you won't be able to stop the burning. As you get older, the habit of self-cherishing becomes solidified. You must crack it open now.

Master and Servant

Having the direct experience of bodhichitta is the goal of this chapter. It is very holy. You know you will give all your money, time, energy, life, to serve others. You realize that everything you own belongs to others. You are borrowing your house, clothes, money, time, and you are a servant of others. Rip things away from yourself and give them to others. You should pretend to be a bodhisattva even if you're not. From now on, you are the servant of others. Others own you, your body, and your time.

Bodhisattva Schizophrenia

TOWA	NYAMPA	MENPA
respect	partnership	compassion

You should practice putting your brain in someone else's head, and then look at yourself in their body. See how it feels for "you" to be "them" (with your mind in their body) experiencing the negative feelings of the "old you." If they are superior to you, you often feel jealousy; so practice being in their brain feeling your jealousy coming at "you." It feels lousy. If they are equal to you, you often feel competitive. If they are lower than you, you often feel proud or condescending toward them. So practice being them as the recipients of your nasty views and see how bad it feels. How would you like to live in a world where everyone was as selfish as you are? So instead, practice being respectful, cooperative, and compassionate toward those you are higher than, equal to, and lower than, respectfully.

Giving "You" what "You" Want

Practice building the habit of these attitudes toward others, with the thought that you are in their brain, or in their shoes, as the recipient of this nice treatment from the old you:

KURTI respect	**Honor, paying respect.** Doesn't it feel nice to be respected by others?
NYEPA material things	**Material things.**
TUPA praise	**Praise, being complimented.**
DEWA happiness	**Happiness.**
LE MEPAY DEWA no work, happiness	**No work; a chance to relax while others complete the work at hand.**
DRAKPA fame	**Fame, being well know.**

Rather than respecting others, etc. as above, you are generally selfish, trying to get what you want for yourself and not caring very much for others.

Master Shantideva then responds to someone who insists that they *have* been practicing bodhichitta but they are still unhappy themselves. He says that **it is impossible** for a person to practice genuinely caring for others for a significant period of time, and to not get happy oneself by virtue of doing so.

Don't Serve Your Body

Your body prevents you from being a bodhisattva as you waste time and energy to protect, serve, spoil and honor it. The more you pamper your body the weaker it gets. Because you are ignorant of the causes of your body and its good and bad health, you would do mis-deeds to try to satisfy this craving scoundrel (your body).

Your body lies to you. It appears to be self-existent but is only a random collection of atoms. *It* doesn't care about food, fame, honor, etc. It's your mind that wants these things, and your afflicted desire causes all the selfish mis-deeds you do to serve your body. Your body doesn't want any luxuries, treats, etc. and it's ungrateful when you serve it. Its false borders are a lie, and it will eventually let you down in the end anyway. So take care of your basic needs, but then ignore the body and its apparent demands.

THE ASIAN CLASSICS

INSTITUTE

COURSE XI
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part II

Answer Key, Class One

1) Give the names of the root text and commentary we are going to use for our study of the perfections of patience, effort, and meditation; also name their authors and give their dates. (Tibetan track in Tibetan.)

> **We will use as a root text the** ***Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara, Byang-chub sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)*** **and as a commentary the** ***Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).*** **The former was written by the Indian Buddhist Master Shantideva (c. 700 AD), and the latter by one of the principal disciples of Je Tsongkapa, named Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432).**

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ།

jangchub sempay chupa la jukpa

རྒྱལ་སྲས་འཇུག་ངོགས།

gyalse juk-ngok

2) Describe the principal problem of anger that we cannot see directly. (Tibetan track answer in Tibetan.)

> **The principal problem of anger that we cannot see directly is that a single instance of anger focused at a bodhisattva destroys thousands of eons of good karma that we have amassed previously; and we cannot be sure who around us is a bodhisattva.**

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་དམིགས་པའི་ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་དགེ་རྩ་རྩ་བ་ནས་འཇོམས་པར་བྱེད་པ།

jangchub sempa la mikpay kongtro chik gi ge-tsa tsawa ne jompar jepa

3) Describe two of the problems of anger that we can see directly.

a) It ruins our own happiness, in the sense of giving us no ultimate peace; no happiness of mind; no pleasure physically; no easy sleep; and no settled mind.

b) It ruins our relationships with friends and family, who become tired of being around us, and leave us.

4) Quote from memory the lines that describe the immediate cause of anger, and the usefulness of this cause. (Tibetan track in Tibetan.)

If there is something
You can do about it,
Why should you feel upset?

If there is nothing
You can do about it,
What use is being upset?

།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི།
།དེ་ལ་མི་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།
།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ནི།
།དེ་ལ་མི་དགའ་བྱས་ཅི་ཕན།

gelte chusu yu na ni
de la migar chishik yu
gelte chusu me na ni
de la miga je chi pen

5) What is the antidote that can prevent this cause of anger?

Maintaining a sense of joy and happiness, refusing to be upset by things we cannot do anything about now.

6) State the logic that supports the idea that we can develop patience even towards great sufferings. (Tibetan track in Tibetan.)

> **The way we think of anything is based primarily upon how we have become accustomed to think, on our mental habits. As such there is no quality of the mind which does not come easily if you make a habit of it.**
>
> སེམས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་གོམས་པའི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་པས་གོམས་ན་སླ་བར་མི་འགྱུར་བའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་གང་ཡང་མེད།
>
> ***sem kyi dzintang tamche gompay tsawachen yinpe gomna lawar min-gyurway sem kyi chu gang-yang me***

7) Relate and explain the example used to demonstrate that patience is a state of mind.

> **Some people, warriors in battle, become even more ferocious when they see their own blood spilled. Other people, cowards, faint even at the sight of other people's blood being spilled. There is no difference in the blow that caused the wound, or the body that took the wound, only in the states of mind of the respective persons.**

8) Why are those who conquer their mental afflictions real warriors, as opposed to those who go out into war and kill other humans?

> **Those who slay other humans in battle hardly deserve to be called warriors, since the very nature of their enemies is to die eventually anyway. But those who fight the mental afflictions must learn to bear with constant physical and mental wounds, and then kill a very resilient enemy.**

9) In general, there are three types of patience. Name and describe them briefly. (Tibetan track name in Tibetan and describe in English.)

> **a) The patience which takes on sufferings willingly: To stop seeing suffering as something terrible, to incorporate it into one's practice and use it as a path.**
>
> སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པའི་བཟོད་པ།
>
> ***duk-ngel dangdu lenpay supa***

b) The patience where you concentrate upon the Dharma: The desire and devotion to learn and practice a wide range of Dharma subjects.

ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ།

chula ngepar sempay supa

c) The patience where you don't mind it when others do you harm: The ability not to become angered when you are blocked from what you want and get what you don't want; and when people try to attack you, hurt your reputation, and so on.

གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པའི་བཟོད་པ།

nupa jepa la ji mi-nyampay supa

COURSE XI
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part II

Answer Key, Class Two

1) Describe the example that Master Shantideva uses to refute the idea that we can be angry at persons who harm us in a way which appears to be intentional.

The basic elements within our body do not say to themselves, "I think I will fall out of balance and make this person sick." Neither do even our enemies pre-meditate their harms towards us in the sense of saying, "I think I'll start getting angry now." They are not under their own control, but rather under the control of the mental afflictions.

2) Name the principal qualities of the primal One and the Self-Existent Being which were believed in by early non-Buddhist religions in India. (Tibetan track also give Tibetan for the two, as well as a synonym for the second.)

The primal One creates all things as expressions of Himself. The Self-Existent Being, also known as the Original Mental Being, experiences all objects on his own accord, without relying on any other influence. They are said to be uncreated, and thus unchanging, and yet still able to cause effects and be affected, which is impossible.

གཙོ་བོ།

tsowo

བདག། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ།

dak ***dak sherik gi kyebu***

3) Give examples of things which are (a) changing yet eternal; (b) eternal but not changing; (c) permanent but changing; (d) impermanent and also changing; and (e) unchanging but able to do something. (Tibetan track give the Tibetan for the last.)

a) The mind changes but is eternal; it had no beginning, and has no end; it is caused by previous instances of mind and changes from moment to moment, even with a Buddha.

(Please see the next page)

b) Empty space is unchanging, and had no cause, but has existed and always will exist; it can be occupied or not, but does not change in its nature either way.

c) Again, the mind is permanent (never stops), and changes from moment to moment.

d) Jobs and worldly relationships are impermanent (they will all end one day), and also change from moment to moment.

e) There is no such thing.

རྟག་པའི་དངོས་པོ།

takpay ngupo

4) What causes a thing to ever change? (Tibetan track give four synonyms for "changing thing.")

The fluctuation of the energy of the thing that produced it, its cause, causes the thing to change. Changing thing, caused thing, produced thing, and thing that does something are all synonyms for "changing thing".

མི་རྟག་པ། འདུས་བྱས། བྱས་པ། དངོས་པོ།

mitakpa duje jepa ngupo

5) Could an uncreated, unchanging being ever create itself, and why?

No, because by definition it would change by the act of producing an effect.

6) Could an uncreated, unchanging being ever produce something else, and why?

No; because it was never produced itself, it cannot produce something else.

(Please see the next page)

7) Could an uncreated, unchanging being ever experience or be aware of any other object, and why?

> **No, because it would have to be unwaveringly aware of every object, since it never changes.**

8) Could our world or the objects and people in it who make us angry ever have been created without a cause?

> **It is completely illogical and impossible for a changing thing not to have been created by a cause.**

9) Why does Master Shantideva advise patience, and even pity, for those who harm us?

> **Because they do not even know enough to stop harming themselves, much less us.**

10) Name the direct cause for our pain when someone hits us with a stick, and then the thing which impelled this direct cause. At which should we be angry?

> **The direct cause for our pain is the stick or whatever; the thing that impels it is the anger of the person who swings it; so we should be angry not at the person or the stick, but at his or her anger, an emotion which we also share.**

11) Explain the role of perception in the true cause of the objects and people which make us angry.

> **Our karma forces us to perceive the objects and people which make us angry. If we had collected good karma instead of bad karma, we would be perceiving these same objects as pleasant.**

12) Why do we live in the desire realm, where a human body is sure to be hurt by other people and things constantly?

> **We would not be here if we had not had the necessary mental afflictions to propel us here. The fact that we are here proves that we did not work to eliminate our mental afflictions in the past. This is one of the facts that you realize during the path of seeing.**

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

COURSE XI
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part II

Answer Key, Class Three

1) Give the reasoning that Master Shantideva uses to show that we should not be angry with those who do harm to us verbally. (Tibetan track answer in Tibetan with two lines from the root text.)

That, because the mind is not physical and does not have a body, it cannot be harmed.

།ཡིད་ནི་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས།
།སུས་ཀྱང་གང་དུའང་གཞོམ་མི་ནུས།

yi ni luchen mayinpe
su kyang gang duang shom mi nu

2) Give the reasoning that Master Shantideva uses to show that we should not be angry with those who do harm to images or shrines. (Tibetan track answer in Tibetan with one line from the root text.)

He says it is improper to be angry with them, for the reason that the Buddha and the other Three Jewels cannot be harmed anyway.

།སངས་རྒྱས་སོགས་ལ་གནོད་མི་མངའ།

sanggye sokla nu mi nga

(Please see the next page)

3) What method does Master Shantideva advise for avoiding anger towards those who harm our Lamas and family relatives? (Tibetan track answer in Tibetan with two lines from the root text.)

We should recognize the true situation, which is that—as explained before—these people are reaping the results of their own past deeds, and we should not feel anger for those who are the instruments for them to receive the results of their own past karma.

།སྔ་མའི་ཚུལ་གྱིས་རྐྱེན་དག་ལས།

།འགྱུར་བར་མཐོང་ནས་ཁྲོ་བ་བཟློག

ngamay tsul gyi kyen dak le

gyurwar tongne trowa dok

4) Name four reasons why it is appropriate to take joy whenever our enemies receive praise, or other things that they seek.

a) In the short run, I can feel the same happiness that they feel when they are praised.

b) Karmically, I will be more happy throughout the future.

c) My positive attitude towards others is the best method for attracting new people to the Dharma.

d) In a negative sense, the karma from being unhappy with others' happiness is so bad that I will not find any happiness myself in the future.

5) Name four reasons why we should not be glad when something negative happens to those we dislike.

a) It doesn't benefit us in the slightest.

b) You can't take any (nasty) credit for the negative thing, because it could never have happened just because you wished for it.

c) Karmically, taking joy in the problems of another is the best way to ruin one's own happiness.

d) In terms of rebirth, the karmic result could well be a birth in the hells.

(Please see the next page)

6) Give the reasoning that Master Shantideva states to demonstrate that we should cherish the opportunity which we get to practice the Dharma when we meet irritating people. (Tibetan track use two lines from the root text to answer.)

Those who give us a chance to practice patience are relatively much more rare than poor people, since if we do not respond with anger then we cannot meet them in the future.

།འདི་ལྟར་ཕར་གནོད་མ་བྱས་ན།
།འགའ་ཡང་གནོད་པ་མི་བྱེད་དོ།

ditar parnu majena
gayang nupa mije do

7) Give the scriptural reference, and name the scripture from which it comes, that demonstrates why we should respect living beings as we do the Buddhas themselves. (Tibetan track in Tibetan.)

The *Excellent Collection of Dharma Teachings (Dharma Sangiti Sutra)* says: "The field of living beings is the field of the Buddhas, and it is from this field of the Buddhas that we reach the fine qualities of the Buddhas; to do the opposite is very wrong."

ཡང་དག་པར་སྡུད་པའི་མདོ་ལས།སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི་དེར་ནི་ལོག་པར་སྒྲུབ་པར་མི་རིགས་སོ།

yangdakpar dupay do le, semchen gyi shing ni sanggye kyi shing te, sanggye kyi shing de le sanggye kyi chu nam toppar gyur gyi der ni lokpar druppar mi rik so

8) Name the single highest method of repaying the kindness of the Buddhas.

Doing good to living beings is the single highest method.

COURSE XI
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part II

Answer Key, Class Four

1) Explain the role of the fourth of the six perfections in attaining the result of the first three and the last two; then name the two results.

> **Attaining the result of the first three and the last two is dependent upon effort, much in the way that a flame never flickers in the absence of a breeze. The result attained from the first three is primarily the collection of merit, and the result attained from the last two is the collection of wisdom.**

2) Give the brief definition of effort stated in Master Shantideva's root text. (Tibetan track in Tibetan.)

> **"What is effort? It is joy in doing good."**

བརྩོན་གང་དགེ་ལ་སྤྲོ་བའོ།

tsun gang ge la trowao

3) Name the three things that act against the perfection of effort, and describe them briefly. (Tibetan track name in Tibetan and describe in English.)

> **The three things that act against the perfection of effort are laziness, which is attraction to the pleasant feeling of sloth; an attraction to improper activities; and the feeling of being discouraged—of thinking to yourself that you cannot accomplish things.**

ལེ་ལོ།	བྱ་ངན་ལ་ཞེན་པ།	སྒྱིད་ལུག
lelo	***ja-ngen la shenpa***	***gyiluk***

(Please see the next page)

4) Name and describe three factors that promote a feeling of laziness. (Tibetan track in Tibetan.)

Sloth an attraction to the sweet enjoyment of some pleasure, and a reluctance to engage in virtuous activities; a craving for time spent sleeping, and in general the lack of disgust for cyclic life that comes from these two.

སྙོམ་ལས། གཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་སྲེད་པ།

nyomle *nyila tenpay sepa*

འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་སྐྱོ་བ།

korway dukngel la mi-kyowa

5) Relate and explain the metaphor of the oxen and the butcher.

If knowing how fast we must die we continue to enjoy lazing around, then we have failed to notice how those around us in our life are being slaughtered steadily by the Lord of Death, and sit as complacently as oxen who watch their brethren steadily being slaughtered by a butcher.

6) Name four experiences at the moment of death that Master Shantideva uses to deny that we can do anything significant to help ourselves at that time. (Tibetan track in Tibetan.)

a) You are tormented by the memory of the wrong deeds you have done in your life.

རང་སྡིག་དྲན་པས་གདུང་བ།

rangdik drenpe dungwa

b) You hear the roar of the hell realms in your ears.

དམྱལ་བའི་སྒྲ་ཐོས་པ།

nyelway dra tupa

c) Out of terror you cover your body in shit.

སྐྲག་པས་མི་གཙང་ལུས་གོས།

trakpe mi-tsang lu gu

d) You reach the depths of insanity.

སྨྱོས་པར་འགྱུར།

nyupar gyur

7) Give three causes which Master Shantideva mentions that bring us to cry out in our minds as we are destroyed by death. (Tibetan track in Tibetan.)

a) We had expected some excellent results in our lives without exerting ourselves in virtue at all.

དགེ་ལ་བརྩོན་མེད་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འདོད་པ།

ge la tsunme drebu dewa dupa

b) We had also expected to live as long as an immortal being.

ལྷ་འདྲ་ཡུན་རིང་གསོན་དུ་རེ་བ།

hlandra yunring sun du rewa

c) We had become increasingly sensitive to multiplying sufferings.

སྲན་ཆུང་སྡུག་བསྔལ་གནོད་མང་།

sen chung duk-ngel nu mang

(Please see the next page)

8) How does Master Shantideva describe our priorities and perception of what is happiness?

> **He notes that we easily give up the ultimate source of happiness—the holy Dharma—and instead seek those things that seem to cause happiness and but actually bring pain: bad deeds to get what we want; the distraction of the hustle and bustle of the world; and skipping around mentally from one interest and attraction to another.**

COURSE XI
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part II

Answer Key, Class Five

1) Name and describe the four types of effort that are needed by warrior bodhisattvas like the four armed forces of a king in ancient India. (Tibetan track in Tibetan.)

The four forces are:

a) Armor effort, where you are never discouraged in practicing the path.

གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས།

gochay tsundru

b) Working effort, where you try hard to amass the two collections.

སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས།

jorway tsundru

c) Engaged effort, where you work hard to maintain recollection and awareness during the actual practice of goodness.

ལྷུར་ལྡང་བ།

hlur langwa

d) Self-command, in the sense of being able to get your body and mind to do any virtuous practice you wish, well.

བདག་ཉིད་དབང་བྱ།

daknyi wangja

The four forces of a king are, incidentally, elephanteers, charioteers, cavalry, and infantry.

(Please see the next page)

2) Give a paraphrase of the verse where Master Shantideva gives us a reason why we should never feel discouraged in our search for enlightenment. What is the ultimate source of these lines?

> **Master Shantideva says that the Buddhas, who can never lie, have stated that even gnats, flies, bees, and worms can achieve enlightenment if they make the effort. These lines are based on the *Sutra Requested by Subahu,* a teaching of Lord Buddha himeself.**

3) Give the definition of Buddha nature, name the two main types, and give one example of each. (Tibetan track in Tibetan.)

> **The definition of Buddha nature is "that which can turn into a Buddha". The two main types are the innate Buddha nature and the Buddha nature which requires development. The first turns into the essence body of the Buddha, and the second turns into the mind and the physical bodies of a Buddha. An example of the first would be the emptiness of the mind of an old scroungy mutt; an example of the second would be the seed for a totally pure state of mind in the mental continuum of the same dog.**

སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་རུང་།

sanggye su gyur rung

རང་བཞིན་གནས་རིགས།

rangshin nerik

རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས།

gyen-gyur gyi rik

ཁྱི་རྒན་རྒྱ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བདེན་སྟོང་།

kyigen gyawoy gyu kyi sem dentong

ཁྱི་རྒན་རྒྱ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན།

kyigen gyawoy gyu kyi sakme sem kyi sabun

(Please see the next page)

4) Give the definition of innate Buddha nature, which is what guarantees that we will become a Buddha; then explain why it provides us this guarantee. (Tibetan track name and give definition in Tibetan, then explain in English.)

The definition of innate Buddha nature is "that thing which is emptiness, and which will become the essence body of a Buddha." The fact that our minds have emptiness, and are blank by nature, is what makes it possible for extraordinary good karma to cause us to see ourselves as omniscient in the future.

ཆོས་དབྱིངས་གང་ཞིག །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་རུང་།

chuying gang shik, ngowo nyikur gyur rung

རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

rangshin nerik kyi tsennyi

5) Relate the reasoning that Master Shantideva uses to establish that it is unreasonable for us to fear even very great sacrifices, such as cutting off our arms or legs, in our search for enlightenment.

He says that we have simply failed to examine the question closely: we have spent infinite eons in the hell realms, with our arms and legs cut, burned by fire, choked, and split with blades, all for no benefit in our search for enlightenment. Compared to that, these bodhisattva efforts will produce an ultimate result quickly, and we should therefore have no fear for them.

6) Give another argument for, and then one against, people like ourselves trying to perform extreme bodhisattva acts like giving away our arms and legs at this point in our spiritual development.

Master Shantideva compares the pains that would come then to the pain of a cut that we endure in surgery in order to remove a greater medical problem. He also says that the method of the Great Physician is ultimately quite gentle, and that by that stage we will not find these bodhisattva sacrifices difficult. But then he does mention that the Buddha has prohibited us from undertaking hardships for which we are not yet ready. With practice it will come, in time.

(Please see the next page)

7) Quote the verse that Master Shantideva uses to describe how to become accustomed to great bodhisattva deeds gradually.

The Guide has sent us at the beginning
To do our acts of giving
With vegetables and the like.
When we've become accustomed to that
Then later on we'll gradually be able
To give away even our flesh.

།ཚོད་མ་ལ་སོགས་སྦྱིན་པ་ལའང་།

།འདྲེན་པས་ཐོག་མར་སྦྱོར་བར་མཛད།

།དེ་ལ་གོམས་ནས་ཕྱི་ནས་ནི།

།རིམ་གྱིས་རང་གི་ཤ་ཡང་གཏོང་།

tsuma lasok jinpa la-ang
drenpe tokmar jorwar dze
dela gom ne chi ne ni
rim gyi rang gi sha yang tong

COURSE XI
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part II

Answer Key, Class Six

1) Explain the reason why bodhisattvas with great compassion feel no physical pain or mental suffering over giving away even their own bodies.

These bodhisattvas have already advanced very far along the path, and so they have stopped negative deeds, and have greatly reduced their tendency to see things as self-existent. They are therefore not creating the karma necessary to perceive these things as suffering.

2) What are the two things which, according to Master Shantideva, cause all our physical and mental pain? (Tibetan track answer in Tibetan.)

What causes our mental and physical pain are (1) the tendency to believe in a self-existent me and mine, as well as (2) bad deeds such as killing and the like.

གང་ཟག་གི་བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པ།

gangsak gi dak dang dakgir shenpa

སྲོག་གཅོད་སོགས་ཀྱི་སྡིག་པ།

sokchu sok kyi dikpa

3) Name and describe the four forces used to smash the things that work against effort aimed at helping all beings. (Tibetan track name in Tibetan and describe in English.)

a) The force of will, where you feel a great desire to practice properly after contemplating upon karma and its consequences.

མོས་པའི་སྟོབས།

mupay top

(Please see the next page)

b) The force of steadfastness, where you never undertake any activity before you have first analyzed its benefit; but where, once you have analyzed the activity's benefit and undertaken it, you never turn back until you have brought it to its final end.

བརྟན་པའི་སྟོབས།

tenpay top

c) The force of joy, where you apply your efforts without a break, and feel insatiable in your goodness, like a child engrossed in a game.

དགའ་བའི་སྟོབས།

gaway top

d) The force of leaving off, where you put forth effort until you are tired in body and mind, then leave off to rest properly, and after that return to your efforts immediately.

དོར་བའི་སྟོབས།

dorway top

4) Relate and explain the metaphor used in the *Sutra of the Diamond Banner* to illustrate the kind of confidence required for bringing to a successful conclusion all those good deeds which we undertake.

This text states that, when the sun shines upon the earth, it is never stopped from shining by the fact that some people may be blind, or that some mountains may be taller than others—the sunlight touches any location that is ready to receive it. Just so, bodhisattvas perform their activities for the sake of others: their deeds are never stopped by the problems that certain individuals may have in receiving them, and these deeds ripen and liberate those disciples who are ready to receive them.

(Please see the next page)

5) What is Master Shantideva's reasoning for saying that we should be willing to undertake our deeds on behalf of living beings all by ourselves, even if no one else helps us? (Tibetan track give the relevant four lines from the root text in Tibetan and explain in English.)

He says that, since the great majority of living beings have no idea at all what they should do even to help themselves, for they are at the complete mercy of their mental afflictions, it is no surprise that they might be unwilling to help us in deeds meant to aid all other beings. Therefore we should be ready at all times to undertake our virtuous deeds gladly by ourselves, without any help from anyone else at all.

།ཉོན་མོངས་དབང་མེད་འཇིག་རྟེན་འདིས།

།རང་དོན་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པས།

།འགྲོ་བས་བདག་ལྟར་མི་ནུས་ཏེ།

།དེ་བས་བདག་གིས་འདི་བྱའོ།

nyonmong wangme jikten di
rangdun druppar minupe
drowe daktar minu te
dewe dakgi di jao

6) Relate and explain the metaphor of the crow, the snake, and the garuda.

Even a crow can act like a great garuda bird, the traditional foe of vipers, in attacking a snake which is already dead. If our attempt to practice the remedies for suffering life are weak, then even a small obstacle—such as feeling somewhat discouraged—can stall our efforts completely.

7) List five of the problems associated with pride, which Master Shantideva cautions us to avoid as we build up our positive feelings of confidence in our practice. (Tibetan track name six in Tibetan.)

Choose any five of the following:

(Please see the next page)

a) It will drag us to the lower realms

ངན་འགྲོར་ཁྲིད།

ngendror tri

b) Even if we are born human, it will ruin the feast of happiness we could have enjoyed

ཡིད་བདེ་བ་བཅོམ།

yi dewa chom

c) We will have to live by begging, without enough to eat

སློང་མོས་འཚོ་བ།

longmu tsowa

d) We will as the subjects of others, as slaves or servants

གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ།

shen gyi wangdu gyurpa

e) We will be stupid, lacking intelligence

ཤེས་པ་གླེན་པ།

shepa lenpa

f) We will be ugly physically

གཟུགས་མི་སྡུག་པ།

suk mi-dukpa

(Please see the next page)

g) We will have no self-confidence

ཉམ་ཆུང་བ།

nyam chungwa

h) We will be abused by others, even if we have done nothing to hurt them

གཞན་གྱིས་བརྙས་པ།

shen gyi nyepa

8) Relate and explain the metaphor of the razor and the honey. (Tibetan track in Tibetan.)

The honey consists of all the attractive sense objects of this realm ; the razor is the fact that they cannot satisfy us, no matter how much we consume them, and ultimately they lead us to negative deeds that cause more of the circle of suffering.

སྤུ་གྲིའི་སོར་ཆགས་པའི་སྦྲང་རྩི་བཞིན།
འདོད་པ་རྣམས་ནས་ངོམས་པ་མེད།

pudriy sor chakpay drangtsi shin
dupa nam ne ngompa me

9) What reasoning does Master Shantideva use to prove that we are capable of watching our minds closely and keeping them away from anger and the like?

Suppose a person gave us a bowl of oil and told us to walk across a room with it, and then followed us with a sword at our neck, and told us he would slice our throats if we spilled even a single drop. We would never spill the drop. This proves that, if we set our minds to it, we are capable of extraordinary concentration in avoiding mental afflictions, if we really want to.

COURSE XI
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part II

Answer Key, Class Seven

1) Relate and explain the metaphor which Master Shantideva uses to describe the reasons why we must develop meditative quietude.

> **The mental afflictions are like a great wild beast, and any person who allows themselves to be either agitated or dull mentally is in imminent danger of being destroyed, as much as if they had their head in the beast's mouth, between its fangs.**

2) Give a short, definitive description of meditative quietude, which is called *shamata* in Sanskrit and *shi-ne* in Tibetan. (Tibetan track in Tibetan.)

> **That singlemindedness which is imbued with the exceptional bliss of practiced ease due to deep singlepointed meditation on its object.**
>
> རང་གི་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན།
>
> ***ranggi mikpa la tse chik tu nyampar shak top kyi shinjang kyi dewa kyeparchen gyi sinpay ting-ngen dzin***

3) Name the meditational level or platform you must reach and maintain in order to see emptiness directly. (Tibetan track in Tibetan.)

> **The level is known as "No lack of time" (*michokme*); it is a preliminary stage *(nyerdok)* within the first concentration level (*samten dangpo*), a kind of meditation which would normally lead to a form-realm birth. It's complete name in Tibetan therefore is *samten dangpoy nyerdok michokme.***

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད།

samten dangpoy nyerdok michokme

(Please see the next page)

4) Give a short, definitive description of special insight, which is called *vipashyana* in Sanskrit and *hlak-tong* in Tibetan. (Tibetan track in Tibetan.)

That wisdom which is full of the exceptional bliss of practiced ease by power of the analysis of its object, and which is founded upon quietude.

རང་གི་རྟེན་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོ་སོར་དཔྱད་སྟོབས་
ཀྱིས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཤེས་རབ།

rang gi ten shine la ten ne ranggi mikpa la sosor chetop kyi shinjang kyi dewa kyeparchen gyi sinpay sherab

5) List the causes for attachment to the world, an attitude which works against the development of meditative quietude. (Tibetan track in Tibetan.)

The attitude is caused inwardly by a craving focused upon onself, which comes because you grasp to a "me" and "mine" which exists independently. Outwardly you have a craving for gain, or having others honor you, praise you, and so on. Both prevent you from eliminating an attachment for the world.

བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ།
ཕྱི་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང་ཚིགས་བཅད་སོགས།

dak dang dakgir shenpa la tenne nang semchen la chakpa, chi nyepa dang kurti dang tsikche sok

(Please see the next page)

6) List the five obstacles to a meditative state of mind, by quoting the relevant lines from the *Letter to a Friend,* written by the realized being Nagarjuna. (Tibetan track in Tibetan.)

> **. . .the five obstacles to meditation:**
> **Restless desire and missing a person or thing;**
> **Feelings of malice; drowsiness and dullness;**
> **Attraction to sense objects; and unresolved doubts.**
>
> །རྒོད་དང་འགྱོད་དང་གནོད་སེམས་རྨུགས་པ་དང་།
> །གཉིད་དང་འདོད་ལ་འདུན་དང་ཐེ་ཚོམ་སྟེ།
> །སྒྲིབ་པ་ལྔ་པོ་...
>
> ***gu dang gyu dang nusem mukpa dang***
> ***nyi dang du la dun dang te-tsom te***
> ***drippa ngapo...***

7) Relate the five ways Master Shantideva describes for courting those of the opposite sex, and the attitude that might be appropriate once you have attracted them.

> **a) Beg them to have a relationship with you.**
>
> **b) Avoid no bad deed in seeking to attract them.**
>
> **c) Avoid no loss of reputation in seeking them.**
>
> **d) Engage in any kind of reckless or dangerous behavior to get them.**
>
> **e) Use up all your money and other resources to get them.**
>
> *Proper attitude:* **As you lift her silken veil and look into her gentle, loving eyes, think of how this same face is going to lie rotting under a death-shroud, and the birds of prey will come to the burial ground to lift the veil, and show you how she really looks; you will run away from her as fast as your legs can carry you.**

8) Relate the paradox of lifetime and money described by Master Shantideva.

> **If you don't dedicate your younger years to the pursuit of money, you won't have any to enjoy when you're older. If you do dedicate your younger years to the pursuit of money, you'll be too exhausted by the time you're older to enjoy it anyway.**

COURSE XI
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part II

Answer Key, Class Eight

1) Master Shantideva describes the joys of living in forest solitude, and then urges us to spend our time there in the woods, in gentle walks and thoughts of helping others through developing the wish for enlightenment. What method does Master Shantideva recommend first for meditating upon this wish? (Tibetan track in Tibetan.)

He recommends first the practice of learning to treat ourselves and others exactly the same.

བདག་གཞན་མཉམ་པ།

dakshen nyampa

2) Relate and explain the metaphor that Master Shantideva uses to counter the objection that we could never learn to think of all the different kinds of beings as "me."

He gives the metaphor of the different parts of the body, such as the hands and legs. Even though they are many different parts, we still conceive of them as one body belonging to one person, and something that we should care for as we care for our body. Just so we should work to assure the happinesses and remove the sufferings of each and every type of being, since we can learn to think of them as "me."

3) How does Master Shantideva address the objection that we could never learn to treat ourselves and others exactly the same, since their pain does not hurt us, and our pain does not hurt them?

He notes that the fact that we find our own pain unbearable is simply a result of the habit of conceptualizing ourselves as we do. He says that, even though their pains do not touch us directly, we can learn to feel that the pains of all beings are unbearable if we learn to conceptualize all of them as ourselves.

(Please see the next page)

4) Give the two logical proofs that Gyaltsab Je designs from the root text of Master Shantideva, to prove the reasonableness of compassion and love. (Tibetan track in Tibetan.)

Consider the pain of other living beings.
It is right that I must stop it,
Because it is pain.
It's like, for example, the pain that I feel myself.

སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་ཅན།

བདག་གིས་བསལ་བར་རིགས་ཏེ།

སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན་བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་བཞིན་ནོ།

semchen shen gyi duk-ngel chuchen
dak gi selwar rik te
duk-ngel yinpay chir
per na dak gi duk-ngel shin no

Consider the things that bring happiness to other living beings.
It is right that I must work to bring them about,
Because each person out there is a living being.
It's like, for example, the way I work to bring happiness to my own body.

སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་བདེ་བ་ཆོས་ཅན།

བདག་གིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་རིགས་ཏེ།

སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་པོ་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན་བདག་གི་ལུས་ལ་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་བཞིན་ནོ།

semchen shen kyi dewa chuchen
dak gi druppar ja rik te
semchen parulpo semchen yinpay chir
perna dakgi lu la dewa druppa shin no

(Please see the next page)

5) What are the two very famous reasons that Master Shantideva gives to show that it is very wrong for us to work to get happiness only for ourselves, and remove only our own suffering? (Tibetan track in Tibetan.)

> **The reasons are that we are no different: we are all completely the same in wanting happiness, and completely the same in wanting to avoid suffering. Given that we are completely the same, there is no logic to working to achieve only my own happiness and to avoid only my own suffering.**
>
> བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་བདེ་བ་འདོད་དུ་མཚུངས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་མཚུངས་པ།
>
> ***dak dang shen nyika dewa du du tsungpa dang, duk-ngel mindupar tsungpa***

COURSE XI
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part II

Answer Key, Class Nine

1) In this latter section of the chapter, Master Shantideva gives another argument why it is wrong to say that we don't have to protect others from pain since we cannot feel their pain ourselves. Relate this argument.

> **He says that, if someone claims that they need not remove the pain of others since they cannot feel that pain directly, then we should never take steps in the present time to care for our future selves, since we cannot feel their pain directly at this time. For example, we tend to put up retirement money for a person who is essentially someone different from us, or plan in the morning to avoid a problem in the evening, and also avoid bad deeds for the sake of another person in our future life.**

2) Master Shantideva mentions two examples of the parts of a whole, and gives a metaphor for each one. Relate the examples and the metaphors. (Tibetan track in Tibetan.)

a) Collection of parts of a person, referring to the hands and feet and so on of the body; the metaphor is an army composed of many kinds of fighters

ཚོགས་པ། དམག།

tsokpa, mak

b) Stream of a person, referring to the person as a sum of the person as he or she existed at different points in time; the metaphor is a string of beads or flowers, known collectively as a "rosary" or "string."

རྒྱུད། ཕྲེང་བ།

gyu, trengwa

(Please see the next page)

3) Master Shantideva does not accept the argument that we care for different parts of ourselves because they exist in these two senses. Why?

> **He says that the "me" which we conceptualize from looking either at the collection of parts at a single time, or the collection of different times of the person in the sense of a stream, is unreal, artificial; he says that the delineation of this "me" is arbitrary and can just as well be stretched out to include all other beings.**

4) What example does Master Shantideva give to show that, with practice, we can learn to think of other people's eyes as "my eyes," and so on?

> **With practice we learn to think of a few drops of blood and semen which belong to someone else as being ourselves, even though there is no "me" there inherently, from the beginning. If we practice then we will find no difficulty in thinking of others' bodies as being our own.**

5) What reason does Master Shantideva give for saying that, eventually, we won't think of working for others as anything amazing, nor feel any conceit for doing so. (Tibetan track in Tibetan.)

> **When we come to see others as ourselves, then we won't find it amazing or find any reason for conceit when we care for them: a person does not congratulate himself for feeding himself his own supper.**

རང་གི་ཟས་ཟོས་ནས་ལན་ལ་རེ་བ་མི་རྒྱབ།

rang gi sesu ne len la rewa mi-gyap

(Please see the next page)

6) Write and memorize the two verses in which Master Shantideva identifies the sources of all pain and all happiness in the world.

The total amount of happiness
That exists in the world has come from
Wanting to make others happy.
The total amount of suffering
That exists in the world has come from
Wanting to make yourself happy.

What need is there for many words?
The children of the world
Work for their own sake;
The able Buddhas do their labor
For the sake of others—
Come and see the difference.

།འཇིག་རྟེན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་པ།
།དེ་ཀུན་གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་།
།འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་པ།
།དེ་ཀུན་རང་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་།

jikten dewa ji-nyepa
de kun shen de du le jung
jikten duk-ngel ji-nyepa
de kun rang de du le jung

།མང་དུ་བཤད་ལྟ་ཅི་ཞིག་དགོས།
།བྱིས་པ་རང་གི་དོན་བྱེད་དང་།
།ཐུབ་པ་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པ།
།འདི་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཁྱད་པར་ལྟོས།

mangdu sheta chishik gu
jipa ranggi dunje dang
tuppa shen gyi dun dzepa
di nyi kyi ni kyepar tu

(Please see the next page)

7) Name five of the reasons Master Shantideva gives for why wise people come to see the body as the enemy.

> **To give the body food and drink, we (1) kill animals and (2) lay traps for other people. To win profit and the respect of others, we would (3) kill even our own parents, or (4) steal from the Three Jewels, all of which will lead us to (5) burn in the lowest hell of No Respite.**

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

COURSE XI
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part II

Answer Key, Class Ten

1) Name two kinds of problems that Master Shantideva says we "cannot see" and which are caused by self-cherishing.

> **We cannot see, we cannot understand, that the reason we cannot reach our ultimate goal—enlightenment, and our immediate goals—happiness here in the cycle of life, such as financial success—is that we are constantly engaged in the act of cherishing ourselves.**

2) What is the greatest single demon of all, and what metaphor does Master Shantideva use to describe it? (Tibetan track in Tibetan.)

> **The greatest single demon in the world is the habit of cherishing ourselves instead of others; and Master Shantideva compares having this attitude to holding a coal of fire in our hands: until such time as we let go of it, it will continue to burn us.**

རང་གཅེས་འཛིན།

rang chendzin

མེ་མ་བཏང་ན། སྲེག་པ་སྤོང་མི་ནུས།

me matang na, sekpa pong mi nu

3) How does Master Shantideva advise us to think of our clothes and other possessions?

> **We have already dedicated our lives to be the servants of others, and so our clothes and so on are completely owned by other people, who by our own agreement are our masters. We should constantly remember who really owns what we wear and use, as a slave regards the clothes and so on given for his or her use by their master, and be ready at any given point to tear them away from us and give them to others.**

(Please see the next page)

4) What does it mean when Master Shantideva says that we should practice three attitudes towards those who are higher than, the same as, and lower than ourselves? (Tibetan track give the three attitudes and the three objects of the attitudes.)

We are to put ourselves in others' places, and practice how unjust it feels when they (we) are thinking about us (them): jealousy (*tradok)* towards those who are superior (*towa*); competitiveness (*drensem*) towards those who are the same (*nyampa*), and pride (*ngagyel)* towards those who are inferior (*menpa*).

ཕྲག་དོག   མཐོ་བ།

trakdok,   towa

འགྲན་སེམས།   མཉམ་པ།

drensem,   nyampa

ང་རྒྱལ།   དམན་པ།

nga-gyel,   menpa

5) Name six good things that the bodhisattva thinking of himself as others wishes on others pictured as him. (Tibetan track in Tibetan.)

a) He should get all honor, but not us.

བཀུར་སྟི།

kurti

b) He should get things, but not us.

རྙེད་པ།

nyepa

c) He should be praised, we should be belittled.

བསྟོད་པ།

tupa

(Please see the next page)

d) He should have all happiness, and we all pain.

བདེ་བ།

dewa

e) He should relax, we should do all the work.

ལས་མེད་པའི་བདེ་བ།

le mepay dewa

f) He should get famous, we should remain unknown.

གྲགས་པ།

drakpa

6) What answer does Master Shantideva give to those who complain that, although they have worked for other people for a long time, they have not seen any result yet in their own lives?

He says very bluntly that, if we had actually engaged in the practice of exchanging ourselves and others earlier, it would be impossible for us to be in this condition now, suffering, instead of enjoying enlightenment.

7) How does Master Shantideva advise us to think of whatever good qualities we may happen to have?

Our basic nature is lousy, and any good qualities that we do have are pretty much an accident. Keep your good qualities absolutely secret.

8) What, according to Master Shantideva, is the inevitable result of caring closely and serving this body?

The more we serve it, the more sensitive it becomes; for example, rich people who have the money to care closely for their bodies get more and more sensitive to minor problems physically.

(Please see the next page)

9) Why does Master Shantideva compare the body to a dead piece of wood?

Like a piece of wood, the body has itself no feelings of attachment or anger; it doesn't really care whether it is eaten by vultures or worshiped by us. It is our own minds which make it an object of anger or attachment.

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

COURSE XI
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part II

Tibetan Language Study Guide

Class One

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ།

jangchub sempay chupa la jukpa

རྒྱལ་སྲས་འཇུག་ངོགས།

gyalse juk-ngok

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་དམིགས་པའི་ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་དགེ་རྩ་རྩ་བ་ནས་འཇོམས་པར་བྱེད་པ།

jangchub sempa la mikpay kongtro chik gi ge-tsa tsawa ne jompar jepa

།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི།
།དེ་ལ་མི་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།
།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ནི།
།དེ་ལ་མི་དགའ་བྱས་ཅི་ཕན།

gelte chusu yu na ni
de la migar chishik yu
gelte chusu me na ni
de la miga je chi pen

སེམས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་གོམས་པའི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་པས་གོམས་ན་སླ་
བར་མི་འགྱུར་བའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་གང་ཡང་མེད།

sem kyi dzintang tamche gompay tsawachen yinpe gomna lawar min-gyurway sem kyi chu gang-yang me

སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པའི་བཟོད་པ།

duk-ngel dangdu lenpay supa

ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ།

chula ngepar sempay supa

གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པའི་བཟོད་པ།

nupa jepa la ji mi-nyampay supa

Class Two

གཙོ་བོ།

tsowo

བདག།

dak

བདག་ཞེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ།

dak sherik gi kyebu

རྟག་པའི་དངོས་པོ།

takpay ngupo

མི་རྟག་པ།	འདུས་བྱས།	བྱས་པ།	དངོས་པོ།
mitakpa	***duje***	***jepa***	***ngupo***

Class Three

།ཡིད་ནི་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས།
།སུས་ཀྱང་གང་དུའང་གཞོམ་མི་ནུས།

yi ni luchen mayinpe
su kyang gang duang shom mi nu

།སངས་རྒྱས་སོགས་ལ་གནོད་མི་མངའ།

sanggye sokla nu mi nga

།སྔ་མའི་ཚུལ་གྱིས་རྐྱེན་དག་ལས།
།འགྱུར་བར་མཐོང་ནས་ཁྲོ་བ་བཟློག

ngamay tsul gyi kyen dak le
gyurwar tongne trowa dok

།འདི་ལྟར་ཕར་གནོད་མ་བྱས་ན།
།འགའ་ཡང་གནོད་པ་མི་བྱེད་དོ།

ditar parnu majena
gayang nupa mije do

ཡང་དག་པར་སྡུད་པའི་མདོ་ལས། སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི་དེར་ནི་ལོག་པར་སྒྲུབ་པར་མི་རིགས་སོ།

yangdakpar dupay do le, semchen gyi shing ni sanggye kyi shing te, sanggye kyi shing de le sanggye kyi chu nam toppar gyur gyi der ni lokpar druppar mi rik so

Class Four

བརྩོན་གང་དགེ་ལ་སྤྲོ་བའོ།

tsun gang ge la trowao

ལེ་ལོ།	བྱ་ངན་ལ་ཞེན་པ།	སྒྱིད་ལུག
lelo	***ja-ngen la shenpa***	***gyiluk***

སྙོམ་ལས།

nyomle

གཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་སྲེད་པ།

nyila tenpay sepa

འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་སྐྱོ་བ།

korway dukngel la mi-kyowa

རང་སྡིག་དྲན་པས་གདུང་བ།

rangdik drenpe dungwa

དམྱལ་བའི་སྒྲ་ཐོས་པ།

nyelway dra tupa

སྐྲག་པས་མི་གཙང་ལུས་གོས།

trakpe mi-tsang lu gu

སྨྱོས་པར་འགྱུར།

nyupar gyur

དགེ་ལ་བརྩོན་མེད་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འདོད་པ།

ge la tsunme drebu dewa dupa

ལྷ་འདྲ་ཡུན་རིང་གསོན་དུ་རེ་བ།

hlandra yunring sun du rewa

སྲན་ཆུང་སྡུག་བསྔལ་གནོད་མང་།

sen chung duk-ngel nu mang

Class Five

གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས།

gochay tsundru

སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས།

jorway tsundru

ལྷུར་བླང་བ།

hlur langwa

བདག་ཉིད་དབང་བྱ།

daknyi wangja

སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་རུང་།

sanggye su gyur rung

རང་བཞིན་གནས་རིགས།

rangshin nerik

རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས།

gyen-gyur gyi rik

ཁྱི་ཀན་རྒྱ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བདེན་སྟོང་།

kyigen gyawoy gyu kyi sem dentong

ཁྱི་ཀན་རྒྱ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན།

kyigen gyawoy gyu kyi sakme sem kyi sabun

ཆོས་དབྱིངས་གང་ཞིག །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་རུང་།

chuying gang shik, ngowo nyikur gyur rung

རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

rangshin nerik kyi tsennyi

།ཚོད་མ་ལ་སོགས་སྦྱིན་པ་ལའང་།
།འདྲེན་པས་ཐོག་མར་སྦྱོར་བར་མཛད།
།དེ་ལ་གོམས་ནས་ཕྱི་ནས་ནི།
།རིམ་གྱིས་རང་གི་ཤ་ཡང་གཏོང་།

tsuma lasok jinpa la-ang
drenpe tokmar jorwar dze
dela gom ne chi ne ni
rim gyi rang gi sha yang tong

Class Six

གང་ཟག་གི་བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པ།

gangsak gi dak dang dakgir shenpa

སྲོག་གཅོད་སོགས་ཀྱི་སྡིག་པ།

sokchu sok kyi dikpa

མོས་པའི་སྟོབས།

mupay top

བརྟན་པའི་སྟོབས།

tenpay top

དགའ་བའི་སྟོབས།

gaway top

དོར་བའི་སྟོབས།

dorway top

།ཉོན་མོངས་དབང་མེད་འཇིག་རྟེན་འདིས།
།རང་དོན་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པས།
།འགྲོ་བས་བདག་ལྟར་མི་ནུས་ཏེ།
།དེ་བས་བདག་གིས་འདི་བྱའོ།

nyonmong wangme jikten di
rangdun druppar minupe
drowe daktar minu te
dewe dakgi di jao

ངན་འགྲོར་ཁྲིད།

ngendror tri

ཡིད་བདེ་བ་བཅོམ།

yi dewa chom

སློང་མོས་འཚོ་བ།

longmu tsowa

གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ།

shen gyi wangdu gyurpa

ཤེས་པ་གླེན་པ།

shepa lenpa

གཟུགས་མི་སྡུག་པ།

suk mi-dukpa

ཉམ་ཆུང་བ།

nyam chungwa

གཞན་གྱིས་བརྙས་པ།

shen gyi nyepa

སྤུ་གྲིའི་སོར་ཆགས་པའི་སྦྲང་རྩི་བཞིན།
འདོད་པ་རྣམས་ནས་ངོམས་པ་མེད།

pudriy sor chakpay drangtsi shin
dupa nam ne ngompa me

Class Seven

རང་གི་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན།

ranggi mikpa la tse chik tu nyampar shak top kyi shinjang kyi dewa kyeparchen gyi sinpay ting-ngen dzin

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད།

samten dangpoy nyerdok michokme

རང་གི་རྟེན་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོ་སོར་དཔྱད་སྟོབས་
ཀྱིས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཤེས་རབ།

rang gi ten shine la ten ne ranggi mikpa la sosor chetop kyi shinjang kyi dewa kyeparchen gyi sinpay sherab

བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ།
ཕྱི་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང་ཚིགས་བཅད་སོགས།

dak dang dakgir shenpa la tenne nang semchen la chakpa, chi nyepa dang kurti dang tsikche sok

།རྒོད་དང་འགྱོད་དང་གནོད་སེམས་རྨུགས་པ་དང་།
།གཉིད་དང་འདོད་ལ་འདུན་དང་ཐེ་ཚོམ་སྟེ།
།སྒྲིབ་པ་ལྔ་པོ་...

gu dang gyu dang nusem mukpa dang
nyi dang du la dun dang te-tsom te
drippa ngapo...

Class Eight

བདག་གཞན་མཉམ་པ།

dakshen nyampa

སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་ཅན།
བདག་གིས་བསལ་བར་རིགས་ཏེ།
སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་བཞིན་ནོ།

semchen shen gyi duk-ngel chuchen
dak gi selwar rik te
duk-ngel yinpay chir
per na dak gi duk-ngel shin no

སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་བདེ་བ་ཆོས་ཅན།
བདག་གིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་རིགས་ཏེ།
སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་པོ་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་བདག་གི་ལུས་ལ་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་བཞིན་ནོ།

semchen shen kyi dewa chuchen
dak gi druppar ja rik te
semchen parulpo semchen yinpay chir
perna dakgi lu la dewa druppa shin no

བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་བདེ་བ་འདོད་དུ་མཚུངས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་མཚུངས་པ།

dak dang shen nyika dewa du du tsungpa dang, duk-ngel mindupar tsungpa

Class Nine

ཚོགས་པ། དམག

tsokpa, mak

རྒྱུད། ཕྲེང་བ།

gyu, trengwa

རང་གི་ཟས་ཟོས་ནས་ལེན་ལ་རེ་བ་མི་རྒྱབ།

rang gi sesu ne len la rewa mi-gyap

།འཇིག་རྟེན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་པ།
།དེ་ཀུན་གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་།
།འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་པ།
།དེ་ཀུན་རང་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་།

jikten dewa ji-nyepa
de kun shen de du le jung
jikten duk-ngel ji-nyepa
de kun rang de du le jung

།མང་དུ་བཤད་ལྟ་ཅི་ཞིག་དགོས།
།བྱིས་པ་རང་གི་དོན་བྱེད་དང་།
།ཐུབ་པ་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པ།
།འདི་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཁྱད་པར་ལྟོས།

mangdu sheta chishik gu
jipa ranggi dunje dang
tuppa shen gyi dun dzepa
di nyi kyi ni kyepar tu

Class Ten

རང་གཅེས་འཛིན།

rang chendzin

མེ་མ་བཏང་ན།   སྲེག་པ་སྤོང་མི་ནུས།

me matang na,   sekpa pong mi nu

ཕྲག་དོག   མཐོ་བ།

trakdok,   towa

འགྲན་སེམས།   མཉམ་པ།

drensem,   nyampa

ང་རྒྱལ།   དམན་པ།

nga-gyel,   menpa

བཀུར་སྟི།

kurti

རྙེད་པ།

nyepa

བསྟོད་པ།

tupa

བདེ་བ།

dewa

ལས་མེད་པའི་བདེ་བ།

le mepay dewa

གྲགས་པ།

drakpa

THE ASIAN CLASSICS INSTITUTE

COURSE 12

GUIDE TO THE BODHISATTVA'S WAY OF LIFE - PART 3

Level 5 of Middle-Way Philosophy *(Madhyamika)*

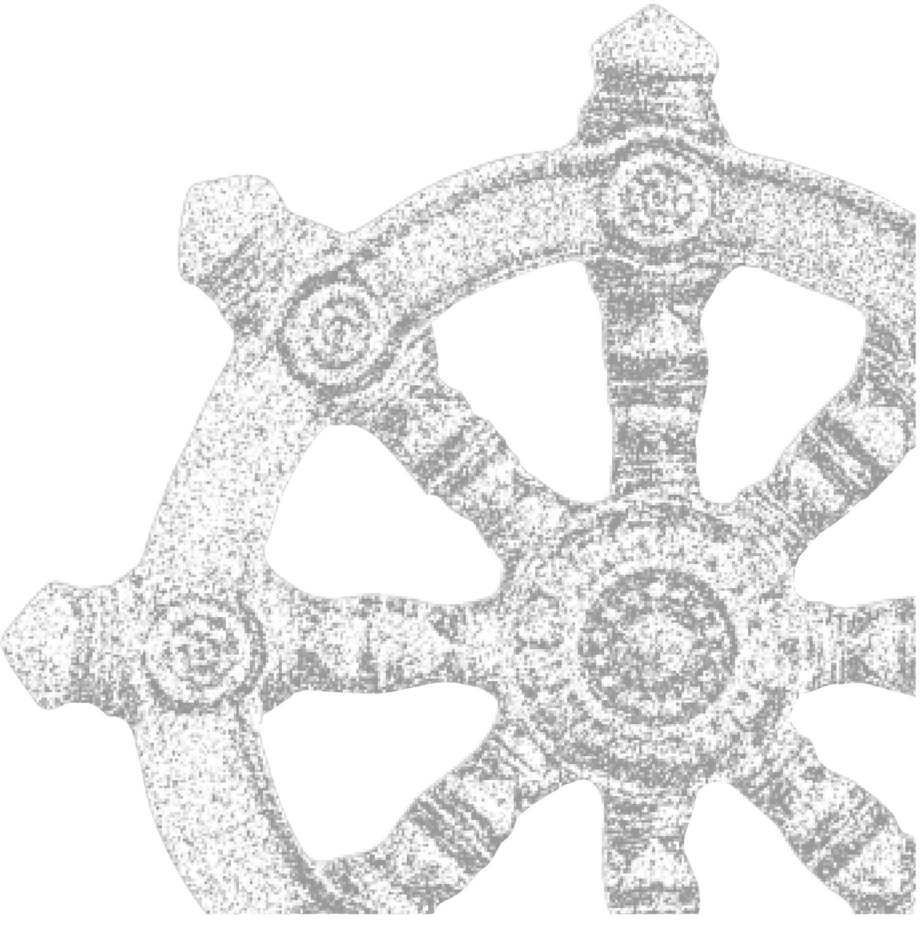

THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

The Asian Classics Institute
Course XII: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part III
Level Five of Middle Way-Philosophy (Madhyamika)

Course Syllabus

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).*

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. The folios numbers correspond to ACIP electronic editions TD3871 and S5436, respectively. Each lesson is accompanied by the full detailed outline of the relevant section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Reading One
Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part I

Contemplation One: We Need to See Emptiness
(COMMENTARY ONLY, FOLIOS 114A-114B)
Contemplation Two: What Goes First for Wisdom
(ROOT TEXT FOLIO 30B; COMMENTARY FOLIOS 114B-115A)
Contemplation Three: The Two Realities
(RT 31A; COM 115B-116A)
Contemplation Four: We Can See Ultimate Reality
(RT 31A; COM 116A-117A)

Reading Two
Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part II

Contemplation Five: Only Two Kinds of People
(RT 31A; COM 117B-118B)
Contemplation Six: Things are Empty and Things Still Work
(RT 31A; COM 118B-119A)
Contemplation Seven: What it Means When We Say Things Work
(RT 31A; COM 119A)
Contemplation Eight: Things That Exist Deceptively Do Exist
(RT 31A; COM 120A)

Contemplation Nine: Empty Virtues Do Work Perfectly
(RT 31A; COM 120A-120B)

Contemplation Ten: Emptiness and Rebirth Work Perfectly Together
(RT 31A; COM 120B)

Contemplation Eleven: The Difference between Good and Bad is Empty and Perfectly True
(RT 31A; COM 120B-121A)

Contemplation Twelve: The Difference between Freedom and the Circle of Suffering is Empty and Perfectly True
(RT 31A-31B; COM 121A-121B)

Reading Three
Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part III

Contemplation Thirteen: How Do We See the Illusion?
(RT 31B; COM 121B-123A)

Contemplation Fourteen: How Then are We Aware of our Minds?
(RT 31B; COM 123A-123B)

Contemplation Fifteen: How Buddhas Take Offerings
(RT 32A; COM 128A-128B)

Reading Four
Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part IV

Contemplation Sixteen: On the Need to See Emptiness
(RT 32A; COM 128B-129A)

Contemplation Seventeen: About the Lesser Way
(RT 32A-32B; COM 129A-129B)

Contemplation Eighteen: Destroying Mental Afflictions Forever
(RT 32B; COM 130B-131A)

Contemplation Nineteen: On Desire and Self-Existence
(RT 32B; COM 131B-132A)

Contemplation Twenty: On Emptiness and Nirvana Alone
(RT 32B; COM 132A)

Contemplation Twenty-One: On Ending the Two Obstacles
(RT 32B-33A; COM 133A-133B)

Reading Five
Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part V

Contemplation Twenty-Two:The Two Kinds of Grasping to Self-Existence
(COM 133B-134A)

Contemplation Twenty-Three: The Person and the Parts
(RT 33A; COM 134A-134B)

Contemplation Twenty-Four: Karma and its Consequences, Despite No Self
(RT 33B; COM 137A-137B)

Reading Six
Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part VI

Contemplation Twenty-Five: Consequences and No-Self
(RT 33B; COM 137B-138A)
Contemplation Twenty-Six: The Final Defeat of Ignorance
(RT 33B; COM 138B)
Contemplation Twenty-Seven: Neither the Parts nor the Whole
(RT 33B-34A; COM 138B-140A)
Contemplation Twenty-Eight: The Emptiness of the Parts of Parts
(RT 34A; COM 140A-140B)

Reading Seven
Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part VII

Contemplation Twenty-Nine: The Emptiness of Feelings
(RT 34A-34B; COM 140B-141B)
Contemplation Thirty: The Emptiness of the Mind
(RT 34B; COM 143B)

Reading Eight
Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part VIII

Contemplation Thirty-One: The Sliver of Diamond
(RT 35A-35B; COM 146A-146B)
Contemplation Thirty-Two: What Emptiness is Empty Of
(RT 36A; COM 150A-150B)
Contemplation Thirty-Three: Things are Empty Because They are Dependent
(RT 36A-36B; COM 151A-151B)

Reading Nine
Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part IX

Contemplation Thirty-Four: The Emptiness of Becoming and Ending
(RT 36B; COM 151B-152B)
Contemplation Thirty-Five: The Emptiness of Love and Hate
(RT 36B; COM 152B-153A)

Reading Ten
Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part X;
Contemplations on the Practice of Dedication

Contemplation Thirty-Six: The Final End
(RT 37A-37B; COM 155A-155B)
Contemplation Thirty-Seven: Pray They All Be Bodhisattvas
(RT 37B; COM 156A-157A)
Contemplation Thirty-Eight: For the Teacher and the Teachings
(RT 40A; COM 163A)

Supplemental Reading

Chapter Ten, The Chapter on Dedicating the Power of Good Deeds

This, the final chapter of the *Guide*, was not included as part of this Course. Geshe Michael translated and taught this chapter from three-year retreat subsequent to the completion of this Course. The verses of the root text from the tenth chapter are provided here, but are not a part of this Course and have no study requirements. The full transcript of Geshe Michael's commentary on the tenth chapter is available on-line at www.world-view.org.

The Asian Classics Institute
Course XII: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part III

Reading One: Contemplations of the Perfection of Wisdom, Part I

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 30B-31A and 114A-117A, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation One
We need to see emptiness

།།བཞི་པ་ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོ་ཤེས་རབ་ལ་བསླབ་ཚུལ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཚན་ནོ།

The fourth principal section, how to train oneself in wisdom, the essence of special insight, has two parts of its own: an explanation of the body of the [ninth] chapter, and an explanation of the chapter's name.

།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་

དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་།   དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་དང་། དེས་ན་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་པར་གདམས་པའོ།

The first part has three sections of its own: a demonstration that those who wish to reach freedom must develop the wisdom which realizes thusness; the way to develop wisdom which realizes thusness; and advice that one should, therefore, make great efforts to develop this wisdom.

།དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ།

The first of these sections comes in two steps: the general point, and secondary points.

།དང་པོ་ནི། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ཞི་བར་བྱེད་ལ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དགོས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་དགོས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ཅི་དགོས་སྙམ་ན། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ཅེས་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ང་དང་ང་ཡི་བར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་མི་ལྡོག་པར་གསུངས་ལ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་འཇིག་ལྟ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པ་སུ་ཡང་མི་འདོད་ཅིང་། དེ་ལ་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཟད་དགོས་པས་ཉན་རང་འཕགས་པས་ཀྱང་ཕུང་པོ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་བཞེད་པ་ལྟར།   སློབ་དཔོན་འདིས་ཀྱང་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བ་ལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པར་བཞེད་དོ། འོག་ཏུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།

Here is the first section. One might have the following thought:

> It's true that, in order to help put an end to the entire amount of suffering that exists in other people, we must achieve matchless enlightenment. And for this reason we must realize thusness. How could it be though that, in order to put an end only to that suffering which exists in ourselves, we would also have to realize thusness?

Remember though that our Protector, Nagarjuna, has said the following:

> As long as a person possesses the habit
> Of grasping to the heaps as true,
> For just this long will they also grasp
> To the thought that these are "me."

He is saying here that, as long as we still possess the habit of grasping to our heaps as true, then for just this long will we find ourselves unable to reverse our "view of destruction": our tendency to view these heaps as being "me" or "mine," in a way where they exist through some nature of their own. To do this though, one must finish off one's tendency to grasp to the heaps as existing in truth.

Now there is no one at all who would claim that enemy destroyers of the Listener or Self-Made Buddha types have not yet eliminated their "view of destruction" in its entirety. As such, the Protector is here stating the position that realized beings of these two types as well have realized that the heaps have no true existence. And in keeping with this position, the present master [Shantideva] also holds the position that—even just to put an end to the sufferings of the cycle of life—one must still realize thusness. This point will also be discussed further on.

Contemplation Two
What goes first for wisdom

།ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི།

།ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས།

All of these branches then were stated
By the Able Ones to be
Something for the purpose of wisdom.

།ཡན་ལག་འདི་དག་ཅེས་པ་ལེའུ་བརྒྱད་པ་ནས་བཤད་པའི་ཞི་གནས་ཙམ་ལ་འཆད་པ་དང་། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་འཆད་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས། ལེའུ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཙམ་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་སྦྱར་ན་སྔ་མ་ཡང་རུང་མོད་ཀྱང་འདིར་ཕྱི་མ་ལྟར་བཤད་ན་ལེགས་སོ།

There are two different ways of explaining the phrase "these branches" in the root text at this point. Sometimes it is explained as referring only to the practice of quietude which was covered in the eighth chapter. But it is also explained as referring to all of the remaining perfections, of giving and the rest. If we restrict ourselves only to the relation between the present and the preceding chapters, then the former method of explaining the phrase is also admittedly appropriate. Here though it would be better if we commented upon the phrase in its latter sense.

།སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས། །ཞེས་པ་ལ་དོགས་པ་འདི་ལྟར་བཅད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱིན་སོགས་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་ཚོགས་བསག་དགོས་ཀྱང་འདིར་བཤད་པ་འདྲ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་ཏེ་སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོས་སྟོང་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གཉིས་བཤད་པ་བཞིན་no།

The full phrase here in the root text says that the branches of giving and the rest were stated to be for the purpose of wisdom. There are a number of questions raised by this statement which bear examination.

It is not the case that, to realize thusness through the processes of learning and contemplation, giving and the rest must come before. Although it is true that one must accumulate great merit in order to realize emptiness, it is not necessary that the kinds of bodhisattva activities described here come first. We could for example mention the two methods of coming to an understanding of emptiness, through learning and contemplation, as described by Master Shantarakshita.

།སྟོང་ཉིད་ལ་ཡིད་འགྱུར་བའི་མྱོང་བ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་དེ་དག་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའང་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའི་ཉམས་མྱོང་ལའང་དེ་དག་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་མཚུངས་སོ།

Neither is it the case that, in order to have an experience of emptiness that would lead to a deep conviction in it, these other perfections would have to come first. If this were so, then they would also have to come first in order for a person to have a deep experience of something like the realization of impermanence—the two causes would be just the same.

།སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ལྷག་མཐོང་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་དག་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའང་མིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་དེ་དག་སྔོན་དུ་མ་སོང་ཡང་ཉན་རང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།

It is not even the case that these have to come before one is able to develop the kind of special insight which realizes emptiness and which comes through the process of meditation. This is true because, as we have just mentioned, persons of the Listener and Self-Made Buddha types are able to realize thusness without the activities of a bodhisattva having come before.

།སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་སྐུའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་ཅིང་སྦྱིན་སོགས་ཐབས་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱེད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འབྲས་བུ་དེ་ཐོབ་པ་ལ་སྦྱིན་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་དགོས་པས་དེ་དག་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཤེས་རབ་དེ་དག་གི་དོན་དུ་གསུངས་ཞེས་གོ་ལྡོག་ན་ཡང་མཚུངས་སོ།

One may assert the following:

> The wisdom wherein one realizes emptiness provides the material cause for the dharma body, and the perfections which relate to "method"—that is, giving and the like—provide the contributing factors for this body. Therefore giving and the others must make their contribution in order for wisdom to help us to attain this goal. And this is why the text says that "they were stated to be for the purpose of wisdom."

If this were true though, we could just as well reverse the statement, and say that "wisdom was stated to be for the purpose of them."

།དེས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མེད་ན་སྒྲིབ་གཉིས་གང་གི་ཡང་ས་བོན་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པ་ཙམ་ལ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པས་བརྒྱན་པ་མི་དགོས་ཀྱང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པ་ལ་དགོས་ཤིང་འདིར་ཡང་གཙོ་བོ་ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པས་ཡན་ལག་འདི་དག་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།

The real point then is as follows. Without the wisdom which realizes emptiness, you could never finish off the seeds of any one of the two obstacles; and it is not necessary that one be enriched with limitless masses of merit in order to finish off just the seed of those obstacles which relate to the mental afflictions. In order to finish off the seed of those obstacles which relate to seeing all existing objects, however, it is necessary to be enriched in this way. And since our work here is concerned primarily with finishing off the obstacles to seeing all objects, then we can say that *"these branches were stated to be something for the purpose of wisdom."*

Contemplation Three
The Two Realities

།ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ།
།འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད།

We accept the truths as being two:
The one which is deceptive,
And the one which is the ultimate.

།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཐར་པ་ཙམ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།

The second part, [the way to develop wisdom which realizes thusness,] has three sections of its own: a presentation of the two truths; a proof that, even if all you hope to do is to reach freedom, you must still realize emptiness; and a detailed explanation of the different types of reasoning used to prove emptiness.

།དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྟོང་ཉིད་ལ་དགོས་ནུས་མེད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།

The first of these three has two divisions of its own: the actual presentation, and disproving the argument that emptiness is pointless and useless.

།དང་པོ་ལ་གསུམ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གང་ཟག་ངོས་བཟུང་བའོ།

The first of these two divisions covers three topics: a division of existence into two truths; the definition of the two truths; and identifying the type of person who can establish the nature of the two truths.

།དང་པོ་ནི། བསླབ་བཏུས་སུ་ཡབ་སྲས་འཇལ་བའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀུན་

རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདིར་ཟད་དོ། །དེ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་གཟིགས། རབ་ཏུ་མཁྱེན། ལེགས་པར་མངོན་དུ་བྱས་པས་དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཞེས་པས་ཤེས་བྱ་དབྱེ་གཞི་དང་། འདིར་ཟད་དོ་ཞེས་པས་བདེན་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་དང་། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་བློ་གང་གིས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་སྤྱོད་འཇུག་གི་དགོངས་པར་འཆད་པ་ནི་ལོག་པར་འཆད་པའོ།

Here is the first of the three. The following quotation from the *Sutra on the Meeting of the Father and the Son* appears in the *Compendium of the Trainings:*

> Thus do Those Who Have Gone That Way fathom the deceptive and the ultimate: and so, knowable objects are either deceptive truth or ultimate truth, and nothing else. So too do the Conquerors see them perfectly as emptiness; know them so, perfectly, and bring them to reality with excellence; and this is why they we call them the All-Knowing.

The fact that all knowable objects are the thing which is divided into two truths is conveyed by the words "...and so, knowable objects." The phrase "and nothing else" expresses the fact that there are exactly two truths, no more and no less. The point too is that, because Those Who Have Gone That Way fathom both the truths completely, they are all-knowing. As such, the explanation that it is the intent of the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life* to say that ultimate truth is not a knowable object, or that it cannot be realized by any state of mind at all, is an explanation which is completely wrong.

Contemplation Four
We can see ultimate reality

།དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན།
།བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་བརྗོད།

The ultimate is not something which is
An object of the mind; the mind
Is something said to be deceptive.

གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའོ།

For the second topic, [the definition of the two truths,] we will proceed in two steps: refuting the opponent's position, and presenting our own position.

།དང་པོ་ནི། སྔོན་གྱི་བོད་ལུང་རྒྱ་དམར་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཞེས་པའི་རྐང་པ་དང་པོ་དམ་བཅའ་དང་ཕྱི་མ་རྟགས་སུ་བྱས་ནས་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་གི་ཡང་ཡུལ་དུ་མི་རུང་སྟེ་བློ་དང་བློའི་ཡུལ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་རྐང་པ་འོག་མས་བསྟན་པས་གྲུབ་པོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་ཏེ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་བློ་མེད་པར་ཁས་ལེན་ན་རྒྱང་ཕན་གྱི་གཞུང་བཙུགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་འཆི་ཁ་རྒྱུན་ཆད་དུ་རིག་པ་ཡོད་ལ་དེ་ནས་རྒྱུན་ཆད་པར་འདོད་ཅིང་། ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་སྦྱོར་ལམ་ཐ་མ་རྒྱུན་ཆད་དུ་བློ་ཡོད་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ་མེད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།

Here is the first of the two steps. Certain Tibetans of the past, such as Gyamar of Tulung, have taken the following position:

> The first line of this section, "The ultimate is not something which is an object of the mind," is presenting an assertion by the author. The second line is a reason to support his assertion. The point of both is to say that ultimate reality could never be an object of any

> state of mind, whether it be a conceptual state or a non-conceptual state. This is proven by the fact that the latter line is stating that anything which is either a state of mind or the object of any state of mind must always be deceptive truth.

This position though is completely mistaken. If you accept the idea that during the deep meditation of a realized being on the greater way there is no state of mind at all, then you are introducing beliefs found in the texts of the Lokayata, [a non-Buddhist sect in ancient India which said that there were no future lives, and no such thing as karma and its consequences.] They believe that, up to the point of death, the mind does exist; but that after this point it discontinues. You too believe that, up to the very end of the path of preparation, there is mind; but that while this person is engaged in deep meditation upon the actual state of reality, there is no mind.

གཞན་ཡང་དོན་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་དྲི་མ་ཟད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་བྱ་ཞིག་ཁས་མི་ལེན་ན། དྲི་མ་ཟད་པ་མི་སྲིད་པས་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་གང་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་སྐུར་འདེབས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། ཁས་ལེན་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡུལ་དང་དེ་རྟོགས་པའི་བློ་མི་འདོད་པ་འགལ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། དོན་དམ་མི་འཇལ་བས་ཁྱབ་པར་འདོད་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་འཇལ་བ་མི་སྲིད་པས་འཇལ་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་མེད་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

Beyond that, suppose we were to assert that there were no object at all which was such that, if you realized it directly, this would function to allow you to finish off every impurity. Since it would then be impossible to finish off one's impurities, we could never say that some beings were enlightened and others were not—and this would be a gross example of discounting something that was actually true.

If on the other hand we asserted that such an object did exist, then it would be a contradiction to refuse the existence of ultimate truth and the state of mind which realizes it. If further we were to assert that, if something were the deceptive type, it could never engage in the ultimate, then there would be no state of mind which could ever engage in the ultimate, since it's a complete impossibility for the ultimate to engage in itself. And in this case there would be no ultimate truth at all; with it gone, what point would there ever be then in making the division of objects into the two truths?

གཞན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཡིན་ན་བདེན་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ་དེ་མིན་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་ཏོ། །རྩོད་ཟློག་ལས། རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཟློག་ན། །རང་བཞིན་ཉིད་དུ་རབ་གྲུབ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

Moreover there is no contradiction raised at all when we assert that, if the voidness of true existence is itself void of deceptive truth, then it must be ultimate truth. And if this were not the case, then this voidness would have to be deceptive reality. As *Ending all Debate*, [a text by the realized being Nagarjuna,] states:

> If we were to refuse the lack
> Of any nature to things,
> They would then be forced to have
> A nature of their own.

An Outline of the Explanation of the Chapter on Wisdom from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* to accompany the Contemplations in Reading One

IV. How to train yourself in wisdom, which is the essence of special insight

A. An explanation of the body of the chapter

1. A demonstration that those who wish to reach freedom must develop the wisdom which realizes thusness

a. The general point

[Contemplations One and Two are found here]

b. Secondary points

2. The way to develop the wisdom which realizes thusness

a. A presentation of the two truths

i) The actual presentation

a1. A division of existence into two truths

[Contemplation Three is found here]

b1. The definition of the two truths

a2. Refuting the opponent's position

[Contemplation Four is found here]

b2. Presenting our own position

The Asian Classics Institute
Course XII: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part III

Reading Two: Contemplations of the Perfection of Wisdom, Part II

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 31A-31B and 117B-121B, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Five
Only Two Kinds of People

།དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་རྣམ་གཉིས་མཐོང་།

།རྣལ་འབྱོར་པ་དང་ཕལ་པའོ།

This one in the world we find of two types:
These are the high practitioners,
And common people as well.

།དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཕལ་པ་ནི།

།རྣལ་འབྱོར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་ཅིང་།

།རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་བློ་ཁྱད་ཀྱིས།

།གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གནོད།

Now this common one in the world
Is disproved by the one we call
The "world practitioner."
Even high practitioners "disprove"
Each other by mental qualities
At relatively higher levels.

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བདེན་གཉིས་གཏན་ལ་འབེབས་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་དང་། བློ་མཐོ་དམན་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ།

The third part, [identifying the type of person who can establish the nature of the two truths,] includes two points: a division based on the type of person it is who seeks to establish the nature of the two truths, and the distinction between relative degrees of understanding.

།དང་པོ་ནི། བདེན་གཉིས་གཏན་ལ་འབེབས་འདོད་པའི་གང་ཟག་ནི་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཏེ་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་མཐོང་སྟེ། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དང་། ཕལ་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བའོ། །གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་རྟོགས་པ་དང་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པར་བྱའོ།

Here is the first. *This* person who seeks to establish the nature of the two truths is called *"one in the world,"* in the sense that he is a person which is projected based upon the heaps. And *two types* of these persons are *found:* those who are *high practitioners* possessed of the single-pointed concentration which combines quietude and special insight—that is, those who have realized that every object which exists is empty of any nature of its own; *and common people as well*—that is, those who profess that things which function exist truly. This division by the way is only made with the primary type in mind; those who have been able to realize emptiness, through the processes of learning and contemplation, and those whose minds have not been affected by any particular philosophical school are also included into the relevant group.

།གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཕལ་པ་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་དངོས་པོ་ཙམ་བདེན་པར་འདོད་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་ཡིན་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་ཡང་ཡིན་པས། རྣལ་འབྱོར་འཇིག་རྟེན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་དེས་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ལ་གནོད་ཅིང་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་འོག་མ་རྣམས་ལ་གནོད་དེ།

Here is the second. First consider those *in the world* who are *common* people: those who believe that there are atoms which are partless, that the mind is partless in the sense of existing in indivisible instants, and that functional objects as such exist in truth. *The "world practitioners"*—so called because they are both high practitioners and persons in the world—are people who have realized that things have no nature of their own. These latter *disprove* the system of the former, that lower system followed by those who assert that functional things exist in truth. Even within high practitioners who are able to combine quietude and special insight, those at each succeeding, higher level disprove those at each preceding and lower level.

དབུ་མ་པས་སེམས་ཙམ་པ་ཤེས་པ་བདེན་པར་འདོད་པ་རིགས་པས་ཁེགས་ལ། དེས་མདོ་སྡེ་པ་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ཁས་ལེན་པ་རིགས་པས་ཁེགས་པའོ། །སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ནང་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མི་གནོད་དམ་སྙམ་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་བློའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་གོང་མ་གོང་མ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ས་དང་པོ་ལ་སོགས་པས་འོག་མ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་གནོད་པ་སྔེ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ཡིན་ནོ།

This is true because of the following. Those of the Middle-Way School utilize reasoning to overthrow those of the Mind-Only School, who believe that the mind exists in truth. Those of this latter school use reasoning to overthrow those of the Sutrist School, who assert that there are atoms which are partless. This fact may lead you to wonder whether those high practitioners who have realized emptiness could somehow *disprove each other.* It is true that *even* within those *high practitioners* who have realized emptiness, some are distinguished from others *by* certain *qualities* of their state of *mind.* Those staying *at relatively higher levels,* such as the second bodhisattva level, can be said to "disprove" those of relatively lower levels, such as the first or whatever it may be, in the sense that they outshine them.

།རྒྱུད་གཅིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བློ་འཕེལ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ས་འོག་མར་སྒོམ་སྤངས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་གནོད་མི་ནུས་པ་ས་གོང་མས་གནོད་པ་སོགས་ཀྱང་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞུང་འདི་དག་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ནི་བློ་ལ་ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པའི་བློ་དང་དོན་དམ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བྱས་ནས། ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པའི་ཚད་མས་ཀྱང་དོན་དམ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་མི་གནོད་ན་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དུ་ཞེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནོད་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དོན་དམ་རྟོགས་པའི་བློས་མཐར་འཛིན་ཐམས་ཅད་ལ་གནོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།

You should further understand that the above fact implies others; even if we restrict ourselves for example to one person's mind, certain seeds which are eliminated through the path of habituation may not be stopped at some lower level of realization—but the mind at a higher level may then be able to do so, all due to a steadily increasing mental ability. What is the purpose for including these particular lines? We begin with the step of ascertaining with certainty the fact that there are only two states of mind: that in which we realize deceptive truth, and that in which we realize ultimate truth. And since it is the case that not even the valid perception in which we realize deceptive truth can do anything to disprove the state of mind in which we realize ultimate truth, then there is no need to mention that states such as the belief in a partless atom could never do so either. We are meant by the lines to understand that, not only is this true, but the state of mind in which we realize ultimate truth itself disproves all other states of mind which hold to mistaken extremes.

Contemplation Six
Things are Empty and Things Still Work

།གཉི་ག་ཡང་ནི་འདོད་པའི་དཔེས།

།འབྲས་བུའི་དོན་དུ་མ་དཔྱད་ཕྱིར།

Through examples accepted
By no less than both; and because
For the goals they don't examine.

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེ་ལ་གནོད་པ་སྤང་བའོ།

The second part, [disproving the argument that emptiness is pointless and useless,] includes two points: the actual presentation, and disproving attempted attacks upon our system.

།དང་པོ་ནི། ཕལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་རིགས་པས་གནོད་པ་མི་འཐད་དེ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་བཞིན་མེད་ན་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་དུ་སྦྱིན་སོགས་ལ་སློབ་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

Here is the first. One might make the following claim:

> It's incorrect to say that the logic used by high practitioners who have realized that things have no nature of their own disproves the school of those known as "common persons." This is because there exists no proof that things have no such nature. And if nothing has any nature of its own, then it's completely meaningless for a person to train themselves in giving and the rest in order to reach the final goal of Buddhahood.

རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ནི་རྫུན་པར་གྲགས་ཤིང་འདོད་པའི་སྒྱུ་ལམ་དང་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་དཔེས་ཏེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

Isn't it though <u>*not*</u> true that there exists no proof that things have no nature of their own? Because can't we prove that things have no nature by utilizing the examples—that is, *through* the *examples*—of a dream, an illusion, or anything of the like; which are *accepted,* agreed upon by convention, as being false, *by no less than both* those of the Middle-Way School and those who assert that things which function exist truly?

རང་བཞིན་མེད་ན་སྦྱིན་སོགས་ལ་སློབ་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་སྦྱིན་སོགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པ་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་ན་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཕར་ཕྱིན་གྱི་མིང་མི་ཐོབ་ཅིང་དེའི་དམིགས་བུ་དང་བཅས་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་བགྲོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།

And isn't it <u>*not*</u> the case that, if something has no nature of its own, then training oneself in giving and the rest is meaningless? *Because* isn't it rather true that a person engages in giving and the rest *for* achieving *the goals* of Buddhahood and such, but all along with thoughts imbued by that wisdom which realizes that these practices are false, like an illusion? One thus engages in practices which do not exist in truth, but does so *without* actively considering or *examining* their real nature. The fact is that, unless they are imbued with the wisdom which realizes that things have no nature of their own, the remaining perfections don't even deserve to be called "perfections." And it is only when they are guided by the eyes of wisdom that the other five perfections are able to make the journey to the city of all-knowingness.

Contemplation Seven
What it Means When We Say Things Work

།འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་དངོས་མཐོང་ཞིང་།
།ཡང་དག་ཉིད་དུའང་རྟོག་བྱེད་ཀྱི།
།སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་མིན་པས་འདིར།
།རྣལ་འབྱོར་པ་དང་འཇིག་རྟེན་རྩོད།

Those in the world can see
Things that function;
They also imagine them pure,
But not as being just like
An illusion; thus practitioners
And those in the world do argue.

།བཙོ་སྲེག་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མེ་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་འདི་ཁྱེད་ཀྱང་ཁས་ལེན་ན། ཁོ་བོ་ཅག་འདི་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་པས་ཁྱུ་བུ་ཅག་རྩོད་དོན་མེད་ལ་འདི་ཁས་མི་ལེན་ན་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་དུ་མར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

Someone may assert the following:

You do accept, as well as we do, the fact that we can see with our own eyes objects such as a fire which has the ability to perform a function such as cooking food or the like. Since this is what it means for us when we say that something exists in truth, you and we have nothing to argue about. If on the other hand you refuse that these objects exist, then you are disproved in a great many ways—including the way you would then contradict what we can all see with our own eyes.

འདི་དག་ནི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཡེ་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དགོས་སྙམ་པ་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པའི་རྩོད་པའོ། །དབུ་མ་པ་དང་དངོས་

པོར་སྨྲ་བའི་འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་མེ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གཉིས་ཀས་ཚད་མས་མཐོང་ཞིང་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཡང་དངོས་པོར་སྨྲ་བས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་ཅིང་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ཅིང་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་མིན་ལ། དབུ་མ་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་འདིར་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་དབུ་མ་པ་དང་འཇིག་རྟེན་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྩོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་པ་སྔ་མ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱར་རོ།

Your argument though is one based on the idea that the two truths cannot coexist: you think that if functional things have no nature of their own, then they must not exist at all; and that if these things do exist, then they must exist with some nature of their own. It is true that *those in the world* who are of the Middle-Way school and those who are members of the group which asserts that functional things must exist truly *can* both *see things that function,* such as fire, with valid perception, and both therefore accept the existence of these objects. Those who believe that functional things exist truly though *imagine* or believe that *these* things exist *pure*ly; they can*not* grasp the fact that they are void of any true existence, that they *are just like an illusion.* Those of the Middle-Way school though do grasp this fact, and *thus* there really is an *argument* here between the "high *practitioners,"* those of the Middle-Way school, *and those in the world* who assert that things which perform a function exist truly. By the way, you can also interpret the first reference to "those in the world" here as applying only to those who assert that functional things exist truly.

Contemplation Eight
Things That Exist Deceptively Do Exist

།ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་འགལ་ཞེ་ན།

།རྣལ་འབྱོར་ཀུན་རྫོབ་ཉེས་མེད་དེ།

།འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་དེ་ཉིད་མཐོང་།

།གཞན་དུ་བུད་མེད་མི་གཙང་བར།

།ངེས་རྟོག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་འགྱུར།

One may object it contradicts
Even in the deceptive; but high
Practitioner's deceptive is not.
Relative to the world, thusness
Is seen; if not, then that of the world,
The woman as pure, would disprove.

དང་པོ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་འགལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ན་སྔ་དྲོའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ཕྱི་དྲོ་ཡོད་པ་སོགས་རྟག་པར་གྲགས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འཇིག་རྟེན་ན་གཟུགས་སོགས་རྟག་པར་གྲགས་ཀྱང་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ་མི་རྟག་སོགས་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

Here is the first point, [a refutation of the idea that things could not exist even deceptively.] *One may* make the following *objection* [regarding the Middle-Way belief that perceptions about objects in deceptive reality are still valid]:

> *Even in the* realm of *deceptive* reality, *it is a contradiction* to attempt to prove that all produced things are changing, since functional things are considered by the conventions of the world to be unchanging; that is, the thing that is here in the evening is considered to be the very same thing that was here in the morning, and so on.

Even though physical objects and the like are by convention considered unchanging, it is *not* the case that there exists any *contradiction* where they cannot be established by a valid perception as being changing. And this is true

because whether or not a thing is changing or such can be established by a *deceptive,* valid perception which belongs to a *high practitioner,* and which is operating in a merely nominal sense.

འོ་ན་མི་རྟག་སོགས་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་མཐོང་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་གཙང་བདེ་རྟག་སོགས་སུ་ཞེན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ཉིད་མཐོང་བས་བཞེད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་དུ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཚད་ཚད་མ་ཡིན་ན་བུད་མེད་མི་གཙང་བར་ངེས་པར་རྟོག་པ་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་བུད་མེད་གཙང་བར་ཞེན་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།

One may continue with the following objection:

> But isn't it contradictory to say something like, "To see that things are changing and such is to see thusness itself"?

It is not. This is only talking about the fact that we can *see* a *"thusness"* or a real nature of certain things *relative to* what *the world* wrongly believes about them—where the world believes, for example, that things are pure, happy, unchanging, or the like. *If* this were *not* the case, and if everything that the world agreed to by the conventions of the world were totally correct, then the belief *of the world* that a woman's body is something pure *would* have to *disprove* the perception of a high practitioner who is meditating upon the fact of repulsiveness, and who ascertains correctly that a woman's body is something impure.

Contemplation Nine
Empty Virtues Do Work Perfectly

།སྒྱུ་འདྲའི་རྒྱལ་ལས་བསོད་ནམས་ནི།
།ཇི་ལྟར་དངོས་ཡོད་ལ་ཇི་བཞིན།

The merit that comes from victorious
Buddhas is like an illusion;
Just as things that existed.

གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་རྒྱལ་བ་མཆོད་པ་སོགས་ལ་བསོད་ནམས་འབྱུང་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ་བདེན་མེད་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བའི་རྒྱལ་བ་ལ་མཆོད་པ་ལ་བསོད་ནམས་འབྱུང་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་རྒྱལ་བ་བདེན་པའི་དངོས་པོར་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་བསོད་ནམས་འབྱུང་བར་འདོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །བདེན་རུང་མི་བདེན་རུང་དངོས་པོ་དང་མཐུན་པར་བསོད་ནམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།

Here is the second point, [a refutation of the idea that you could never accumulate the collections needed to produce the body and mind of a Buddha]. One might continue with yet another objection:

> Isn't it contradictory to say that things have no nature of their own, and at the same time to state that a person can gain meritorious karma from acts such as making offerings to the victorious Buddhas?

And yet it is no contradiction. It is in fact true that one obtains *merit*orious karma *from* making offerings to *victorious Buddhas* who are themselves void of any true existence—who are just *like an illusion.* Think of the way in which you believe that meritorious karma comes relative to victorious Buddhas that you think to exist as *things* which perform a function and *which exist* in truth. This kind of karma actually does come from functional things *just as* you thought, in exact accord with what they are, regardless of whether they are true or not in the sense you take it.

Contemplation Ten
Emptiness and Rebirth Work Perfectly Together

།གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་སྒྱུ་འདྲ་ན།

།ཤི་ནས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེ་ན།

།ཇི་སྲིད་རྐྱེན་རྣམས་འཚོགས་གྱུར་པ།

།དེ་སྲིད་སྒྱུ་མའང་འབྱུང་བར་འགྱུར།

One may ask: "If beings are like
An illusion, how can they take
A rebirth after they die?
Even an illusion will occur
As long all the conditions
Needed for it are together.

།རྒྱུན་རིང་ཙམ་གྱིས་ཇི་ལྟར་ན།

།སེམས་ཅན་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡིན།

How could it be that living
Beings exist in truth
Simply because they've been longer?

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་བདེན་མེད་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་ན་སྒྱུ་མའི་སེམས་ཅན་ཞིག་ནས་སླར་མི་འབྱུང་བ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཤི་ནས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེ་ན་སྒྱུ་མ་དང་སེམས་ཅན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདྲ་བར་ཁས་མ་བླངས་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་འདྲ་བར་ཁས་བླངས་ལ། དེ་ཙམ་ལ་སྐྱོན་དེ་འཇུག་ན་ཁྱོད་རང་གིས་ཀྱང་རྨི་ལམ་དང་སྒྱུ་མ་རྫུན་པར་ཁས་བླངས་པས་སྤྲུལ་གཞི་དེ་རྟར་སྣང་ན་བོང་བུར་ཇི་ལྟར་མི་སྣང་ཞེས་སྨྲས་ན་མཚུངས་སོ།

Here is the third point, [a refutation of the idea that there could be no rebirth]. *One may ask* the following question as well:

> *If* living *beings* lack any true existence, and *are like an illusion,* then *how can they take a rebirth after they die*? Wouldn't they be similar to a being created by a magical illusion; wouldn't they disappear once, and then never come back?

It's not that we're asserting that a magical illusion and a living being are in every respect alike. And if you claim that the problem you propose would apply even to our limited analogy, consider the way in which you yourself accept the fact that dreams and illusions are something false: it would be the same as if you were asking, "If the object around which a magician creates his illusion can appear as if it were a horse, then how come it can't appear as a donkey?"

།དེས་ན་རྫུན་པ་ལ་ཡང་ཇི་སྲིད་རྐྱེན་རྣམས་ཚོགས་པར་གྱུར་ན་དུས་དེ་སྲིད་སྒྱུ་མའང་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་ཚོགས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ།

Remember too that *even an illusion,* although it is something false, *will* continue to *occur* for exactly *as long as all the* different *conditions needed for it*s occurrence continue to be present *together.* Here the case is just the same: beings continue to cross into a new rebirth just as long as ignorance and the other conditions necessary for them to do so continue to be present together.

།དེ་མི་མཚུངས་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུན་རིང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྒྱུན་རིང་བ་ཙམ་གྱིས་ཇི་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ལ་སྒྱུ་མ་རྒྱུན་ཐུང་བས་རྫུན་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་སོགས་ཀྱང་རྒྱུན་རིང་ཐུང་ཡོད་པས་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་ཁས་བླང་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྨི་ལམ་དུ་བསྐལ་པ་དྲན་པ་དང་ཞག་གཅིག་དྲན་པ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

One may respond as follows:

> It's not the same thing, because we are talking about living beings that have been around for a very long time—for time with no beginning, in fact.

How could it be though *that, simply because they have been* around for a *longer* time, *living beings* must *exist in truth*? And that, because it is of a shorter

duration, an illusion must then be false? It is wrong for you to make a necessary correlation between the duration of an object and its truth or falsehood; if this held true, then since there are also differences in the duration of magical illusions and dreams and the like, then you would have to accept a distinction where some were more true and others were more false. This is true for example because in some dreams you can think that an entire eon has passed, while in others you can only remember the events of a single day.

Contemplation Eleven
The Difference between Good and Bad is Empty and Perfectly True

།སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་བསད་སོགས་ལ།
།སེམས་མེད་ཕྱིར་ན་སྡིག་མེད་དེ།
།སྒྱུ་མའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་ལ།
།བསོད་ནམས་དང་ནི་སྡིག་པ་འབྱུང་།

When you kill an illusory being
Or such there's no bad deed,
Since it has no mind;
Merit and bad deeds do occur
Towards those who possess a mind
Which is an illusory one.

།སྔགས་སོགས་རྣམས་ལ་ནུས་མེད་ཕྱིར།
།སྒྱུ་མའི་སེམས་ནི་འབྱུང་བ་མེད།

Since incantations and so on
Have no such power, no mind
Happens with an illusion.

།སྣ་ཚོགས་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡི།
།སྒྱུ་མ་དེ་ཡང་སྣ་ཚོགས་ཉིད།
།རྐྱེན་གཅིག་གིས་ནི་ཀུན་ནུས་པ།
།གང་ན་ཡང་ནི་ཡོད་མ་ཡིན།

Even illusions which occur
Through a variety of conditions
Can be various themselves.
It is never the case
At all that a single
Condition can create them all.

བཞི་པ་ནི།   རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་ན་སེམས་ཅན་བསད་པ་སོགས་ལ་སྡིག་པ་འབྱུང་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་བསད་པ་སོགས་ལ་ཡང་མིར་འདུ་ཤེས་ཏེ་གསོད་འདོད་ཀྱིས་མཚོན་བསྣུན་པ་སོགས་བྱས་ན་སྦྱོར་བའི་སྡིག་པ་ཡོད་ལ་སྲོག་གཅོད་དངོས་གཞིའི་སྡིག་པ་མེད་དེ་དེ་ལ་སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་ལ་སོགས་པ་སྒྱུ་མའི་སེམས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་བཏགས་པས་བསོད་ནམས་དང་ནི་གནོད་པ་བྱས་པས་སྡིག་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།

Here is the fourth point, [a refutation of the idea that there would be no distinction between good deeds and bad deeds]. One might return with yet another objection:

> When you say that living beings have no nature of their own, and that they are like an illusion, don't you contradict the explanation that a person who kills such a being collects a bad deed?

Remember though that, even if you attempt to *kill or* do any *such* act towards *a being* who turns out to be only an *illusion* created by some magic, you still strike with your weapon or whatever desiring to kill them, and conceiving of them as an actual human being. And then you still collect the bad deed of undertaking to kill someone, even though—*since it had no mind—there is no bad deed* in the sense of the actual event. Suppose on the other hand that you act *towards* a human or the like, *those* beings *who* do *possess a mind which is* itself *an illusory one.* It <u>is</u> then the case that there *do occur merit*orious deeds when you do something to help them, and *bad deeds* when you do something to hurt them.

།རང་བཞིན་མེད་པར་མཚུངས་པ་ལ་སེམས་ཡོད་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྱུ་མའི་རྫས་སྨན་དང་སྔགས་རྣམས་ལ་སྒྱུ་མ་སེམས་ལྡན་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་སེམས་ནི་འབྱུང་བ་མེད་དོ།   །སྣ་ཚོགས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་སྒྱུ་མ་དེ་ཡང་སྣ་ཚོགས་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ་ཡང་གི་སྒྲས་སེམས་ཅན་དུ་མ་ཟད་པའོ། །འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་ལ་རྒྱུ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་དགོས་པ་ནི་རྐྱེན་གཅིག་གིས་ནི་འབྲས་བུ་ཀུན་བསྐྱེད་ནུས་

པ་གང་ནའང་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

One may continue with this question:

> If they are all exactly the same in having no nature of their own, then why is it that some of these objects occur with a mind, and others occur without a mind?

The different things used to create an illusion, whether they be magic powders or special *incantations, have no power* to create an illusion which also possesses a mind. *Therefore* a *mind* can *never happen with a* horse or cow which is a magical *illusion. Even* magical *illusions* though can *occur in a* great *variety* of forms, coming as they do *through a* great *variety of conditions.* The word "even," by the way, is meant to indicate that this fact is not restricted to actual living beings. The point is that there is *never* any *case* at *all* where *a single condition can* create *all* the different kinds of results: for a variety of results to occur, there must occur a variety of causes.

Contemplation Twelve
The Difference between Freedom and the Circle of Suffering is Empty and Perfectly True

།གལ་ཏེ་དོན་དམ་མྱ་ངན་འདས།

།འཁོར་བ་ཀུན་རྫོབ་དེ་ལྟ་ན།

།སངས་རྒྱས་ཀྱང་ནི་འཁོར་འགྱུར་བས།

།བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ།

Suppose the ultimate were nirvana,
And this of the deceptive cycle
Of suffering; in this case then
Buddhas too would be circling.
What would the use be then
Of bodhisattva activities?

།རྐྱེན་རྣམས་རྒྱུན་ནི་མ་ཆད་ན།

།སྒྱུ་མའང་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་གྱི།

།རྐྱེན་རྣམས་རྒྱུན་ནི་ཆད་པས་ན།

།ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་འབྱུང་ངོ་།

Unless you cut off the stream
Of conditions, not even illusions
Can ever come to a stop.
If one cut off the stream
Of conditions, it couldn't happen,
Even deceptively.

ལྟ་པ་ནི། དབུ་མ་པས་དོན་དམ་དུ་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་བ་སོགས་མེད་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས་སུ་ཁས་བླངས་ཤིང་སྐྱེ་རྒ་སོགས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་རྣམས་འཁོར་བར་ཁས་བླངས་པ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་དོན་དམ་པའམ་རང་བཞིན་

གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ན་མྱང་འདས་ཡིན་ཞིང་འཁོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དོན་དམ་པའི་མྱང་འདས་ཡིན་ཡང་འཁོར་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་འཆིའི་རྒྱུན་གྱིས་འཁོར་བ་དེ་ལྟ་ན། འཁོར་བ་དང་མྱང་འདས་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ་དེ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱང་ནི་འཁོར་བར་འཁོར་བར་འགྱུར་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས་དང་གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་མྱང་འདས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the fifth point, [a refutation of the idea that there would be no fixed distinction between the cycle of suffering and transcending this cycle]. Those of the Middle-Way school say that there is no birth or aging or anything of the like which exists in an ultimate way. They also assert that the fact that all objects are void of any nature of their own is necessarily a natural state of nirvana. They assert finally that the cycle of suffering consists of the events of birth, aging, and the rest, all occurring through the power of karma and mental afflictions. To these points the Sutrists make the following objection:

> *Suppose* that if something is a kind of nirvana which exists *ultimate*ly*,* or which comes by nature, then it *is* necessarily a kind of *nirvana.* Suppose further that the fact that the *cycle of suffering* is void of any nature of its own is itself *this* ultimate kind of nirvana; but that a person circles around in this circle of suffering, in a stream of births and deaths, all as a kind of *deceptive* reality. If this were true then there would have to exist a thing which was, simultaneously, both the cycle of suffering and nirvana. And *in this case then Buddhas* themselves *would too be circling* around in the cycle of suffering. *What then would the use be* for bodhisattvas to engage in the *activities of a bodhisattva,* in order to achieve the state of Buddhahood? It would be totally pointless.

And yet there is no such problem, for there exists a distinction between the natural state of nirvana and that nirvana which consists of a state of purity which occurs through circumstances.

།རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ལམ་ལ་གོམས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ལམ་ལ་གོམས་མ་གོམས་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་མྱང་འདས་ནི་སྐྱེ་འཆིའི་རྒྱུན་གྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཆད་པ་ལས་ཐོབ་དགོས་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་

ཡང་རྐྱེན་རྣམས་རྒྱུན་ནི་མ་ཆད་ན་འཁོར་བར་མ་ཟད་སྒྱུ་མའང་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་གྱི། མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་རྣམས་རྒྱུན་ནི་ཆད་པ་ན་འཁོར་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ།

The nirvana which comes by nature is not something which depends upon one's practice of the path; this is because it is, rather, the very nature of everything, whether they involve any practice of the path or not. The nirvana which occurs through circumstances, and consists of becoming free of all impurity, must be achieved through cutting off the process through which, in a stream of births and deaths, a person circles around in the cycle of suffering. And even though these things may have no nature of their own, it is still the case that, *unless you cut off the stream of conditions* that bring them about, you would find it impossible not only to end the cycle of suffering, but *ever* to bring *even* simple *illusions to a stop.* On the other hand, it would be impossible for the cycle of suffering to *happen even* in a *deceptive* way, *if one* were able to *cut off the stream of* the *conditions* which bring it about: conditions such as ignorance and the like.

།སྔར་གྱི་རྩོད་པ་དེ་ལ་དོན་དམ་པའི་མྱང་འདས་མྱང་འདས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་ལན་འདེབས་དགོས་ཀྱི་གཞན་གྱིས་ལན་མི་ཐེབས་ཏེ་སངས་རྒྱས་མི་འཁོར་ལ་སེམས་ཅན་འཁོར་བ་ཕྱིར་རྒོལ་ཡང་འདོད་པས་སོ།

Incidentally, in the argument that came before, one should answer in terms of distinguishing between an ultimate nirvana and nirvana, but not with any other reply. This is because the opponent in this case also accepts the principle that Buddhas do not circle around in the cycle of suffering, whereas living beings do.

An Outline of the Explanation of the Chapter on Wisdom from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* to accompany the Contemplations in Reading Two

c1. Identifying the type of person who can establish the nature of the two truths

a2. A division based on the type of person it is who seeks to establish the nature of the two truths

[Contemplation Five begins here]

b2. The distinction between relative degrees of understanding

[Contemplation Five ends here]

ii) Disproving the argument that emptiness is pointless and useless

a1. The actual presentation

[Contemplations Six and Seven are found here]

b1. Disproving attempted attacks upon our position

a2. A general refutation of the positions held by those who assert that functional things exist truly

a3. Refuting attack which is based on direct perception

b3. Refuting attack based which is based on scriptural authority

a4. A demonstration that scriptures which teach that produced things are changing, and so on, are only figurative

b4. A refutation of the idea that these scriptures could be literal

c4. A refutation of the idea that our position is inconsistent

a5. A refutation of the idea that things could not exist even deceptively

[Contemplation Eight is found here]

b5. A refutation of the idea that you could never accumulate the collections needed to produce the body and mind of a Buddha

[Contemplation Nine is found here]

c5. A refutation of the idea that there could be no rebirth

[Contemplation Ten is found here]

d5. A refutation of the idea that there would be no distinction between good deeds and bad deeds

[Contemplation Eleven is found here]

e5. A refutation of the idea that there would be no fixed distinction between the cycle of suffering and transcending this cycle

[Contemplation Twelve is found here]

The Asian Classics Institute
Course XII: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part III

Reading Three: Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part III

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 31B-32A and 121B-128B, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Thirteen
How Do We See the Illusion?

།གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ།

Here is the second part: a more particular refutation, of the position of the Mind-Only School. Here we will proceed in two steps: stating their position, and then refuting it.

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་སྒྱུ་མ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པའང་ཡོད་པ་མིན་ན་སྒྱུ་མ་བློ་གང་གིས་དམིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མི་འགྱུར་བས་སྒྱུ་མའང་

མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་འདི་ཡང་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དགོས་སྙམ་པའི་རྩོད་པའོ།

Here is the first of the two. One may begin with the following objection:

> If there is no object at all that has any nature of its own, then the mistaken state of mind which perceives the illusion cannot exist either. If this were so, then there would be no state of mind that could ever take the illusion as its object. And if this were the case, then the illusion itself could not exist either.

This argument too is another version of the idea that, if something exists, it must have a nature of its own.

གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་མཚུངས་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ།

The second of the two has two sections of its own: a demonstration that the same arguments apply to them instead, and then a refutation of their attempted rebuttal in response to this demonstration.

།གང་ཚེ་ཁྱོད་ལ་སྒྱུ་མ་ཉིད།
།མེད་ནའང་དེ་ཚེ་ཅི་ཞིག་དམིགས།
།གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་དུ་གཞན་ཡོད།
།རྣམ་པ་དེ་ནི་སེམས་ཉིད་ཡིན།

You would say there'd also
Be no illusion itself;
On what then would it focus?
Suppose those same exist
In another way; the forms
Consist of the mind itself.

དང་པོ་ནི། གང་གི་ཚེ་སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་ལ་གཟུང་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་ན་ཕྱིར་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་དེ་དམིགས་བྱེད་མེད་པར་འགྱུར་ལ། སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པས་ཁྱོད་ལྟར་ན་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་དགོས་ལ་གཟུང་བྱ་དོན་དུ་སྣང་བ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་མེད་ནའང་དེའི་ཚེ་གཟུང་བྱ་ཅི་ཞིག་དམིགས་ཏེ་

གཟུགས་སྒྲ་སོགས་འཛིན་བྱེད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ།

Here is the first. *You* of the Mind-Only School *would say* that, if things grasped by the mind both appear to be outer objects and also actually exist the way that they appear, then there must exist outer objects. In such a case then there would be nothing that was like an illusion, and no state of mind that could focus on it either. You would also say though that, if things that appeared to be outer objects did not actually exist the way that they appear, then they would have no nature; and then, according to you yourselves, these objects could not exist at all. In this case then *there would also be no illusion itself*—that is, no instance of the thing being grasped by mind appearing to be an outer object. If this were the case, *then* what would it be that the mind was grasping to—*what would it* be *focus*ing up*on?* Because after all, there would also be no state of mind at all that was grasping to visible objects, sounds, and so on.

གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ།

The second point has two steps of its own: stating the position of the Mind-Only School, and then refuting this position.

དང་པོ་ནི། ཁོན་རེ་གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་དུ་ཡོད་དེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ནི་སེམས་ཉིད་ཀྱི་རྫས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

Here is the first. The opponent may respond as follows:

> *Suppose* it were true that the things which appear as outer objects do not exist at all as *those same* objects, as what they appear to be. Nonetheless they do *exist in another way;* that is, *the forms* that they take, as visible objects and such, *consist of* the very substance of *the mind itself.*

།གང་ཚེ་སེམས་ཉིད་སྒྱུ་མ་ན།
།དེ་ཚེ་གང་ཞིག་གང་གིས་མཐོང་།

Suppose the mind itself
Had the illusory; what
Would then see such?

གཉིས་པ་ལ། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་གིས་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་དང་། དྲིས་པའི་ལན་གྱི་རང་རིག་དགག་པའོ།

The second step too has two parts: asking the opponent how the realization that there are no two things could itself ever be perceived by any state of mind; and refuting the self-perception of the mind that they propose in answer to our question.

དང་པོ་ནི། གང་གི་ཚེ་སེམས་ཉིད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་སྣང་བ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་དེའི་ཚེ་དོན་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་ཚད་མ་གང་གིས་མཐོང་སྟེ་མཐོང་བྱེད་མེད་པར་འགྱུར་རོ།

Here is the first. *Suppose* it were the case that *the mind itself* was both *having the* appearance that there was this *illusory* object, but that there was in fact no outer object. In such a case, then the mind would lack any object. *What* valid perception *then would* there be to *see* just *such* a state of mind? There could never exist then any state of mind that saw it.

།འཇིག་རྟེན་གྱི་ནི་མགོན་པོས་ཀྱང་།
།སེམས་ཀྱིས་སེམས་མི་མཐོང་ཞེས་གསུངས།
།རལ་གྱི་སོ་ནི་རང་ལ་རང་།
།ཇི་ལྟར་མི་གཅོད་དེ་བཞིན་ཡིན།

The Savior of the World
Himself has stated
That "mind can't see the mind."
The mind's the same as the
Blade of a sword,
Which could never cut itself.

།གཉིས་པ་རང་རིག་དགག་པ་ལ། ཤེས་པ་འདི་ལ་ཁ་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དང་། ནང་ཁོ་ནར་ཕྱོགས་པའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ་ཕྱི་མ་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་དེས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ལུང་གིས་དགག་པ་དང་། རིགས་པས་དགག་པ་དང་། རང་རིག་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་དང་། བཏགས་ཡོད་རྣམས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྟེན་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ།

Here is the second. The Mind-Only School says that there are two parts to the mind: an object-oriented part which focuses outwardly, and a subject-oriented part which only focuses inwardly; and that the latter is the direct self-perception of the mind, and that it is this state of mind which perceives all states of mind. We will cover the present point then in four parts: refuting this idea through the use of scriptural authority; refuting it through the use of reasoning; refuting proofs used to support the existence of the self-perception of the mind; and refuting the position that nominally-existing entities could rely upon functional things that existed truly.

དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་མྱོང་ཞིང་རིག་པ་མི་འཐད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ནི་མགོན་པོས་ཀྱང་གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་ལས་རལ་གྲིའི་སོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རལ་གྲིའི་སོ་དེ་ཉིད་བཅད་པར་མི་ནུས་པ་སོགས་དཔེར་བཞག་ནས་སེམས་ཀྱིས་སེམས་མི་མཐོང་ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔེར་ན་རལ་གྲིའི་སོ་ནི་རང་ལ་རང་གིས་ཅི་ལྟར་ཡང་མི་གཅོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་ཀྱིས་ཡིད་མི་མཐོང་ངོ་།

Here is the first. It is incorrect to say that the mind could experience, could know, itself, in a way where the duality was repressed. *The Savior of the World has himself stated that* the mind cannot see itself; he did so in the *Sutra Requested by Crowning Jewel,* through using examples such as the fact that the blade of a sword cannot cut itself. "How, for example, could *the blade of a sword ever cut the blade* of a sword? *The mind is the same:* it *could never see the mind* itself."

།རང་རིག་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་རིག་པར་ཁས་ལེན་པས་དེའི་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བར་འཆར་རྒྱུ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པས་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཀྱང་མེད་པའི་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་རང་རིག་ཁས་བླངས་ན་རལ་གྲིའི་སོ་རང་གིས་རང་གཅོད་པ་སོགས་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་སོགས་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།

Those who accept the idea of a self-perception of the mind accept the concept that the subject-oriented part of the mind could perceive itself. In such a case, there could not be a single atom of a chance here that the thing being perceived and the thing perceiving it could ever appear to the mind in any way that was not exactly the same. One would have to accept then that they were one and the same thing which could never even appear in different

versions. If one accepted this kind of self-perception of the mind, then one would have to accept ideas like the blade of a sword cutting itself. And one would also have to accept ideas like a valid perception that engaged in its object without having to rely upon this object in any way.

།ཇི་ལྟར་མར་མེ་རང་གི་དངོས།

།ཡང་དག་གསལ་བར་བྱེད་བཞིན་ན།

།མར་མེ་གསལ་བར་བྱ་མིན་ཏེ།

།གང་ཕྱིར་མུན་གྱིས་བསྒྲིབས་པ་མེད།

One may claim, "It's just like
A lamp which illumines
The thing that's itself."
But a lamp isn't the illumined,
For the reason that there's no such
Thing as darkness shrouding.

གཉིས་པ་ལ། དཔེ་དགག་པ་དང་། དོན་དགག་པའོ།

Here next we begin the refutation through reasoning. We first refute the opponent's illustration, and then refute their point.

དང་པོ་ལ། མར་མེའི་དཔེ་དགག་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་མར་མེ་རང་གི་དངོས་པོ་དང་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་གཉིས་ཡང་དག་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་པས་ཀྱང་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་རིག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

Here is the first, beginning with the refutation of the illustration of a lamp. *One may* make the following *claim:*

> *It's just like* the following illustration. Think of *a lamp, which illuminates* both *the thing that* it *is itself,* and also other things. The mind is the same: it perceives both itself, and other things as well.

དཔེ་མ་གྲུབ་སྟེ་མར་མེ་རང་གིས་རང་གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་མར་མེ་རང་གིས་གསལ་བར་བྱ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རང་གིས་རང་གསལ་མི་དགོས་ཤིང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།

།དེ་ལྟ་ན་མུན་པས་ཀྱང་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ན་དེ་མི་རིགས་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ན་མུན་པ་ལ་མུན་པས་བསྒྲིབས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྒྲིབས་ན་བུམ་པ་གོས་ཀྱིས་བསྒྲིབས་པ་བཞིན་དུ་མུན་པའང་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་ནི་རྩ་ཤེ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

But your example does not hold true. *A lamp* is not something which illuminates itself, because it *is not* something which is *the* object *illuminated* by it. There is no need for it to illuminate itself, and it could never do so anyway. If it could, then darkness too shroud both itself and other objects. This though could never be, *for the reason that there is no such thing as darkness shrouding* darkness. If it did shroud darkness, then it would be like shrouding a vase with a piece of cloth, and we would be unable to see the darkness itself. For these points I am enlarging upon statements found in the *Root Text on Wisdom* [by the realized being Nagarjuna].

།ཤེལ་བཞིན་སྔོན་པོ་སྔོ་ཉིད་ལ།
།གཞན་ལ་ལྟོས་པ་ཡོད་མ་ཡིན།
།དེ་བཞིན་འགའ་ཞིག་གཞན་ལ་ནི།
།ལྟོས་དང་ལྟོས་མེད་པ་ཡང་མཐོང་།
།སྔོ་ཉིད་མིན་ལ་སྔོན་པོར་དེ།
།བདག་གིས་བདག་ཉིད་བྱས་པ་མེད།

"It's not a thing like crystal,
Which must rely on another;
Its blueness is its essence.
Just so certain objects rely
On something else; whereas
It's seen without relying."
Blueness is not; it's not
Something that could ever
Make itself blue by itself.

།ཤེལ་གྱི་དཔེ་དགག་པ་ནི་དཔེར་ན་ཤེལ་བཞིན་དུ་ཤེལ་དཀར་པོ་གཞིའི་དབང་གིས་སྔོན་པོར་

སྐྱེས་པ་ནི་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་ལ། བཻཌཱུ་རྱ་སྔོན་པོ་ཉིད་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་པོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་ལ་ལྟོས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་རིག་པ་ནི་ཤེས་པ་གཞན་ལ་ནི་ལྟོས་པས་དང་། ཤེས་པ་ནི་རང་གིས་རང་རིག་པ་ཡིན་པས་རིག་བྱེད་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡང་མཐོང་ཞེ་ན། བཻཌཱུ་རྱ་སྔོན་པོ་སྔོན་པར་རྒྱུ་གཞན་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་དཔེ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ཉིད་དུ་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་པ་ལ་སྔོན་པོ་དེ་རང་གི་བདག་གིས་སྔོན་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

We turn now to a refutation of the illustration of a piece of crystal. One may make yet another claim, as follows:

> It's *like* a piece of *crystal.* Think of a clear piece of crystal: considered in its original condition, it could never assume a blue hue unless it were due to the influence of some other object—never by virtue of its own essence. The *blueness* of a piece of lapis though is something that assumes a blue hue by *its* own *essence;* it is *not* some*thing which must rely* upo*n another* thing to be the way it is. *Just so,* the perception of *certain objects* like visible forms must *rely on something else,* upon a mind; *whereas* the mind itself can be *seen* even *without* our *relying* on anything else to perceive it, for it perceives itself.

Your example though, of a blueness of lapis which assumes its blueness without any other cause to help it do so, has to be incorrect. This is true because the *blueness* of blue itself *is not* something which has not come about through its own causes; blueness *is not something that could ever make itself* something *blue,* all *by itself.*

།མར་མེ་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས།
།ཤེས་པས་ཤེས་ཏེ་རྗོད་བྱེད་ན།
།བློ་ནི་གསལ་བ་ཉིད་ཡིན་ཞེས།
།གང་གིས་ཤེས་ནས་དེ་སྐད་བརྗོད།

Suppose you say, "A lamp
Illumines," talk that says
"The mind does know itself."
You say the mind's illumination
Itself; but haven't told us
By what state of mind.

གཉིས་པ་ནི། མར་མེ་རང་གིས་རང་གསལ་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་མར་མེ་གསལ་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཤེས་པས་ཤེས་ཞེས་དེ་ལྟར་རྗོད་པར་བྱེད་ན་ཤེས་པ་རང་གིས་རང་གསལ་བ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་བློ་ནི་གསལ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གང་གིས་ཤེས་ནས་དེ་སྐད་དུ་རྗོད་པར་བྱེད་དེ་མི་རིགས་སོ།

Here is the refutation of our opponent's point. *Suppose* then that *you say,* "Even though *a lamp* does not *illuminate* itself, a lamp is illumination itself"—and you say, *"The mind does know itself."* If you *talk* this way then you are *saying* that *the mind* is not something which illuminates itself; but rather, *you are saying* in effect, it *is illumination itself.* And yet it is improper for you to talk this way, for *you have not told us what state of mind* which was different from the mind itself could perceive it.

།གང་ཚེ་འགས་ཀྱང་མཐོང་མིན་ན།
།གསལ་བའམ་ནི་མི་གསལ་བ།
།མོ་གཤམ་བུ་མོའི་འགྱིང་བག་བཞིན།
།དེ་ནི་བརྗོད་ཀྱང་དོན་མེད་དོ།

At this point none at all
Would see, so being
Illumination or not
Would be like the way a mule's
Daughter carried herself:
Meaningless to talk of.

།རྫས་གཞན་གྱིས་རིག་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བས་རང་གིས་ཀྱང་མི་རིག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མི་རིག་ན་གང་གི་ཚེ་རིག་བྱེད་འགས་ཀྱང་ཤེས་པ་དེ་མཐོང་བ་མིན་ན། ཤེས་པ་དེ་ནི་གསལ་

བའམ་ནི་མི་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་ནི་བརྗོད་ཀྱང་དོན་མེད་དེ་ཁྱད་གཞི་ཤེས་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཕྱིར། མོ་གཤམ་བུ་མོ་མི་སྲིད་ན་དེའི་འགྱིང་བག་བརྗོད་པ་དོན་མེད་བཞིན་ནོ།

And if it took yet another state of mind to perceive this one, the whole process would become endless. In this case then the mind would be perceived neither by itself nor by something else; and *at this point* then there *would* be *no* perceiver *at all* that *saw* the mind. *So* it would become *meaningless to talk of* any distinction between the mind's *being illumination or not,* since the very thing that was supposed to have this quality or not would itself be something that a valid perception could never establish as existing at all. It *would be* like discussing *the way* that the *daughter of a mule carried herself,* when the daughter of a mule is a complete impossibility in the first place.

Contemplation Fourteen
How Then are We Aware of our Minds?

།གལ་ཏེ་རང་རིག་ཡོད་མིན་ན།

།རྣམ་ཤེས་དྲན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར།

།གཞན་མྱོང་བ་ན་འབྲེལ་པ་ལས།

།དྲན་འགྱུར་བྱི་བའི་དུག་བཞིན་ནོ།

If there were no such thing as self-perception
Of the mind, then how
Could we remember consciousness?
The memory is by a relationship
With the experience of something other;
It's like the poison of a rat.

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་དཔེ་དང་། རང་རིག་མེད་ན་གཞན་རིག་མི་འཐད་པ་དགག་པའོ།

The third point, [refuting proofs used to support the existence of the self-perception of the mind,] covers two points of its own: an illustration to show how, even though there is no self-perception of the mind, memory can still occur; and a refutation of the idea that, if there is no self-perception of the mind, then there can be no perception of the mind by something else.

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་རིག་ཡོད་པ་མིན་ན་ཡུལ་ཅན་རྣམ་ཤེས་དྲན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བས་དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མྱོང་བ་དཔོག་ནུས་ན་དེ་ཡང་ངས་སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་དྲན་པའི་ཚེ། དྲན་པ་མྱོང་བའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་ཡུལ་མྱོང་བ་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ་ཡུལ་མྱོང་དེ་ཉིད་སྔོ་འཛིན་ཡིན་ནོ།

Here is the first. [One might ask:] *"If there were no such thing as self-perception of the mind, then how could we* ever *remember* the *consciousness* which was the subject in an act of perception? We never could."

We are able though to deduce that, for the reason we do remember something, then we must have had an initial experience of it. When for example we say to ourselves, "I saw something blue, earlier," we are having a memory. A memory is something that follows from an initial experience, and so when we say "I saw something blue," and thereby remember the object of our perception, we can establish the fact that there must have been an initial experience of this object. And it is the thing which had this experience of the object which we refer to as the perception of something blue.

།ངས་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་ཡུལ་ཅན་མྱོང་ས་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ་ཡུལ་ཅན་མྱོང་བ་དེ་ནི་རང་རིག་ཡིན་ལ། སྔོ་འཛིན་མྱོང་བྱེད་གང་ཡིན་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་རང་རིག་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན།

One may make the following claim:

> When you say "I saw," you remember the subject of the perception, and it is based on this reason that you can say that there was an experience of the subject. The experiencer of the subject in this case is a self-perception of the mind. Moreover, this self-perception of the mind can be established as true through the kind of logic where you eliminate other possibilities, in investigating just what it is that experiences the state of mind which is perceiving blue.

ཡུལ་ཅན་དྲན་པས་རང་རིག་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སྔོ་འཛིན་གྱིས་ཡུལ་གཞན་སྔོན་པོ་མྱོང་བ་ན་སྔར་སྔོན་པོ་འདི་མཐོང་ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་འབྲེལ་བ་ལས་ཏེ་འབྲེལ་བར་དྲན་པ་ལས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་གྱི། ཡུལ་ཅན་མྱོང་བ་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་བྱི་བའི་དུག་རྒྱགས་པའི་དུས་མ་མྱོང་ཡང་ཕྱིས་དྲན་པ་བཞིན་ནོ།

It is not the case though that, because we can remember the subject, some self-perception of the mind is proven to be true. When the state of mind which perceives blue *experiences* the object which is *something other* than it—that is, blue—*the memory* of the subject *is* actually caused *by* remembering *a relationship:* by remembering the connection between the object and the subject, when you say the words, "I saw this blue thing before." It is not though that the memory of the subject is caused by an experience of the subject; *it is* rather *like* the case where, although [a hibernating animal] has no experience of *the poison* that comes from being bitten by *a rat* at the time when the rat bites it, [the hibernating animal] still remembers it later on.

།དཔེར་ན་དགུན་གྱི་དུས་སུ་བྱི་བས་ལུས་ལ་རྨུགས་པ་ན་བྱི་དུག་ཞུགས་ཡོད་ཀྱང་རྨུགས་པ་མྱོང་གི་དུག་མ་མྱོང་ངོ་། །དེ་ལས་དུས་ཕྱིས་འབྲུག་གི་སྒྲ་ཐོས་པ་ན་རྨུགས་པའི་ཚེ་དུག་ཞུགས་པར་འདུག་སྙམ་དུ་དྲན་ཀྱང་སྔར་གྱི་ཚེ་དུག་མ་མྱོང་བ་བཞིན་ནོ།

Think for example of a case where a rat bites the body [of a hibernating animal] during the wintertime. Even though the poison that comes from the rat bite has entered the body, the poison is not experienced—although the bite itself is. At some later point in time, [the hibernating animal] hears the sound of [springtime] thunder, [is awakened from hibernation,] and has a memory wherein it thinks to itself, "The poison must have entered my body when I was bitten." It is not the case though that the animal had an experience of the poison prior to this time. The situation here is the same:

།དེ་ལ་བྱི་བས་རྨུགས་པ་ནི་སྔོ་འཛིན་གྱིས་ཡུལ་མྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །རྨུགས་པ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་དུག་ཞུགས་པ་ནི་ཡུལ་བཟུང་བ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་མྱོང་བ་དང་འདྲའོ། །དེའི་ཚེ་ཡུལ་ཅན་རང་གིས་རང་མ་མྱོང་བ་ནི་རྨུགས་པའི་ཚེ་དུག་མ་མྱོང་བ་དང་འདྲའོ། །ཕྱིས་རྨུགས་པ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་མྱོང་བ་དྲན་པ་དང་འདྲའོ། །ཡུལ་མྱོང་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔར་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་མ་མྱོང་ཡང་དྲན་པ་ནི་རྨུགས་པ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐུས་སྔར་ཞུགས་པའི་དུག་མ་མྱོང་བ་དྲན་པ་དང་འདྲའོ།

Being bitten by the rat is an analogy for the experience of the object by the state of mind which perceives something blue. The fact that the poison has entered the body at the same time as the bite occurred is an analogy for the experience of a subject which exists at the same time that the object was perceived. The fact that, at this particular moment, the subject does not experience itself is represented by the way in which the poison has not been experienced at the time when the bite occurred. Remembering the bite later on is the same as remembering the experience of the object. The fact that we remember the subject solely because we remember the object (even without the previous subject ever experiencing itself) is similar to the fact that, solely through the power of remembering the bite, we remember the poison which entered the body but which was not experienced.

།འདི་ནི་རང་རིག་མེད་པར་དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་མཁས་པའི་དབང་པོས་མཛད་པ་ཐུལ་དུ་

བྱུང་བ་ཞིག་སྣང་སྟེ་སྤྱོད་འཇུག་གི་བཤད་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་དུ་མ་ཐོན་པ་འདྲའོ།

This line of reasoning, set out by the Lord of All Great Masters, explains how memory can occur even without any self-perception of the mind, and is clearly something which is completely amazing. It seems as though others who have commented upon the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life* have been unable to give their readers a full appreciation of these points.

Contemplation Fifteen
How Buddhas Take Offerings

།སེམས་མེད་པ་ལ་མཆོད་བྱས་པས།
།ཇི་ལྟར་འབྲས་བུར་ལྡན་པར་འགྱུར།
།གང་ཕྱིར་བཞུགས་པའམ་མྱ་ངན་འདས།
།མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་བཤད་ཕྱིར་རོ།

"How can we gain a result
From making offerings to those
Who possess no state of mind?"
It is because of the explanation
That it's the same with those who are present
And those passed to nirvana.

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་སངས་རྒྱས་ལ་རྟོག་པའི་སེམས་མེད་པ་ལ་མཆོད་པ་བྱས་ནས་ཅི་ལྟར་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྡན་པར་འགྱུར་ཏེ་མཆོད་པ་ལེན་པའི་རྟོག་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the second point, [which is refuting an attempted argument about the demonstration of how it is correct to say that, even though the Buddhas have no conceptualization, they can still fulfill all the hopes of their disciples].

Now some Listeners have made the following argument:

> Buddhas *possess no* conceptual *state of mind,* and so neither do they have that conceptual state of mind in which one accepts an offering. *How* then *can we gain a* meritorious *result from making offerings to them?*

།སངས་རྒྱས་ལ་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་མཆོད་པ་བྱས་པས་བསོད་ནམས་འབྱུང་བ་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་སངས་རྒྱས་སྐུ་དངོས་སུ་བཞུགས་པའམ་མྱ་ངན་ལས་འདས་རྗེས་ཀྱི་སྐུ་གདུང་ལ་མཆོད་པ་གཉིས་བསོད་ནམས་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་བྱམས་པ་སེང་གེ་སྒྲའི་

མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Isn't it though the case that, even though Buddhas have no conceptual state of mind, we can still obtain merit through making offerings to them? You may ask our reason for saying so; *it is because of the explanation,* found in the <u>*Sutra on the Lion's Roar of Loving One,*</u> *that* whether a person makes an offering to a Buddha *who is* actually *present, or* else makes the same offering to their tomb after they have *passed* in*to nirvana,* the merit from the act *is* exactly *the same.*

།མཆོད་རྟེན་བསྐོར་བའི་ཕན་ཡོན་ལས་ཀྱང་། །གང་ཞིག་བཞུགས་ལ་མཆོད་པ་དང་། །མྱ་ངན་འདས་པའི་སྐུ་གདུང་ལ། །སེམས་ནི་མཉམ་པར་དང་བ་ཡི། །བསོད་ནམས་ལ་ནི་ཁྱད་པར་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ།

The *Book on the Benefits of Circling an Offering Shrine* states as well that:

> There is no difference at all in the merit
> Of those who with equal thoughts of faith
> Make offerings to One still living, or to
> The tomb of One passed to nirvana.

།ཀུན་རྫོབ་བམ་ནི་དེ་ཉིད་དུའང་།
།ཧུང་སྡེ་དེས་འབྲས་ལུང་ལས་ཡིན།
།དཔེར་ན་བདེན་པའི་སངས་རྒྱས་ལ།
།ཇི་ལྟར་འབྲས་བུར་བཅས་པ་བཞིན།

It doesn't matter whether
It's deceptively or ultimate;
The result is in the Word.
It's the same, for example,
As the result you'd obtain
From that to a Buddha in truth.

།སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་བམ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུའང་ཧུང་སྡེ་དེར་མཆོད་པ་བྱས་པས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་ཁྱོད་རང་བདེན་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཇི་ལྟར་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་འདོད་པ་བཞིན་

ནོ། །དོན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ་རེ་ཞིག་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱས་ནས་བདེན་ཡང་རུང་རྫུན་ཡང་རུང་ངེད་ལ་དངོས་པོ་དང་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་བྱུང་བ་དེས་ཆོག་ཅེས་པའི་དོན་ཏོ།

It is stated *in the Word* of the Buddha that *it doesn't matter whether* an act such as making offerings to a Buddha exists *deceptively or* even in an *ultimate* way: *the result* of making the offering still occurs. *It's* just *the same, for example, as the result* that you yourselves believe *would* be *obtain*ed *from* making *that* same offering *to a Buddha* who existed *in truth.* The point here is that, suppose we leave for a moment any examination into the real nature of things. What we are trying to say is that, regardless of whether the thing is true or false, we can be satisfied simply with the fact that we obtain a result which corresponds exactly to the object involved.

An Outline of the Explanation of the Chapter on Wisdom from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* to accompany the Contemplations in Reading Three

b2. A more particular refutation, of the position of the Mind-Only School

a3. Stating their position

[Contemplation Thirteen begins here]

b3. Refuting their position

a4. A demonstration that the same arguments apply to them instead

b4. Refuting their attempted rebuttal of this demonstration

a5. Stating their position

b5. Refuting their position

a6. Asking them how the realization that there are no two things could itself ever be perceived by any state of mind

b6. Refuting the self-perception of the mind that they propose in answer to our question—they say that there are two parts to the mind: an object-oriented part which focuses outwardly, and a subject-oriented part which only focuses inwardly; and that the latter is the direct self-perception of the mind, and that it is this state of mind which perceives all states of mind

a7. Refuting this idea through the use of scriptural authority

b7. Refuting this idea through the use of reasoning

a8. Refuting their illustration

b8. Refuting their point

[Contemplation Thirteen ends here]

c7. Refuting proofs used to support the existence of the self-perception of the mind

a8. An illustration to show how, even though there is no self-perception of the mind, memory can still occur

[Contemplation Fourteen is found here]

b8. A refutation of the idea that, if there is no self-perception of the mind, then there can be no perception of the mind by something else

a9. The actual refutation

b9. A refutation of the idea that we could then never say whether the illusion was the mind itself or something other than the mind

d7. Refuting the position that nominally-existing entities could rely upon functional things that existed truly

c2. A refutation of the position that, in the Middle-Way School, the path in which we realize emptiness must be pointless and useless

a3. The opponent's argument

b3. Our own response

a4. The reason why a magician can develop attachment for his own creation

b4. A demonstration of why it is perfectly correct to say that one can eliminate mental afflictions and their seeds by accustoming oneself to the wisdom which perceives emptiness

a5. A general presentation

b5. A detailed explanation

c4. A demonstration of how the ultimate result of eliminating all undesirable qualities can occur

a5. A demonstration of how it is correct to say that, even though the Buddhas have no conceptualization, they can still fulfill all the hopes of their disciples

b5. Refuting attempted argument on this point

[Reading Fifteen is found here]

The Asian Classics Institute
Course XII: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part III

Reading Four: Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part IV

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 32A-33A and 128B-133B, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Sixteen
On the Need to See Emptiness

།བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི།
།སྟོང་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ།
།གང་ཕྱིར་ལུང་ལས་ལམ་འདི་ནི།
།མེད་པར་བྱང་ཆུབ་མེད་པར་གསུངས།

"One achieves liberation by
Seeing the truth; what's though
The point of seeing emptiness?"

> **It's because scripture states that,**
> **Without this path,**
> **There is never enlightenment.**

།གཉིས་པ་ཐར་པ་ཙམ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ།

The second part—a proof that, even if all you hope to do is to reach freedom, you must still realize emptiness—will proceed in two steps: the opponent's argument and our own response.

དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པས་གྲོལ་བ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ་དགོས་པ་མེད་ཅིང་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན།

Here is the first. Some people from the Listener group make the following claim:

> *One achieves liberation*—the goal of becoming an enemy destroyer—*by* habituating oneself to the experience of *seeing,* directly, the sixteen aspects of the four *truths:* impermanence and the rest. *What though would be the point of seeing* that all existing objects were *empty* of any true existence*?* There would be no purpose served; it could never be right.

ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མི་དགོས་པར་མ་ཟད་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་མིང་ཙམ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་བཀར་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་སྔའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཞར་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་ཚད་མར་བཞེད་ཀྱང་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མི་དགོས་པར་བཞེད་པ་དེ་དག་ཀྱང་བཀག་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་དུ་བསྒྲུབ་བཞིན་ནས་གཞུང་འདི་དག་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།

There are other Listener groups who say that you don't even need to realize emptiness in order to achieve enlightenment. And not only that; they don't even accept the term "lack of any self-nature to things." Neither do they accept that the sutras of the greater way are the word of the Buddha. These kinds of people are the primary opponent in the present case. We are by the way though also refuting here those people who do consider the sutras of the greater way to be authentic, but who assert that one need not realize the lack of a self-nature to things in order to achieve the goal of becoming an enemy destroyer. The root text at this point is put here with the idea of refuting these parties, and then expressing the position that it is only wisdom which can be proven as the path to liberate oneself from a suffering existence.

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། དེས་ན་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱིས་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་རིགས་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་བཀའ་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་པ་དང་། རིགས་པས་བསྒྲུབ་པའོ།

The second step has three parts of its own: proving that it is only the wisdom that realizes emptiness which is the path that can liberate one from a suffering existence; proving that it is also only this wisdom which is the path for reaching the nirvana where one no longer remains in the two extremes; and advice to those who seek to attain liberation, that it is therefore very right that they should meditate upon emptiness. The first of these has two sections: proving this fact by using scripture to prove that the scriptures of the greater way are the word of the Buddha; and proving the fact through logic.

དང་པོ་ནི། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ངེས་པར་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེའི་ལུང་ལས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་འདི་ནི་གོམས་པ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ག་ཐོབ་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the first. It is true though that one must definitely realize emptiness even to achieve the goal of becoming an enemy destroyer. This is *because* of the fact that *scriptural* authority, in the form of the body of sutras devoted to the perfection of wisdom, *states that—without* habituating oneself to *this path,*

where you realize emptiness—one can *never* reach the three "states of *enlightenment."*

།སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་དངོས་པོའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ལ་ཐར་པ་མེད་པ་དང་། དུས་གསུམ་གའི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་བར་རྣམས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་དྲངས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་རྐྱང་པ་ལ་བྱེད་པ་གཞུང་གི་དོན་མིན་ནོ།

The *Great Commentary* to the *Guide* quotes the *Sutra of the Mother* as saying that "those who still conceive of [self-existent] things" can never reach freedom; and that reaching total enlightenment—as well as everything from the level of a stream-enterer up to the state of a self-made "Buddha"—all depends upon this one thing: the perfection of wisdom. The intent of the root text at this point is to reflect these statements; it is not meant to indicate that this perfection is needed only for the matchless state of enlightenment.

Contemplation Seventeen
About the Lesser Way

།གལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་མ་གྲུབ་ན།

།ཁྱོད་ཀྱི་ལུང་ནི་ཇི་ལྟར་གྲུབ།

།གང་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་ལ་འདི་གྲུབ།

།དང་པོ་ཁྱོད་ལ་འདི་མ་གྲུབ།

If you say the greater way's
Not true, how then are
Scriptures true for you?
"It's because it's true for the
Both of us"; but it wasn't
For you at first.

།རྐྱེན་གང་གིས་ནི་དེར་ཡིད་ཆེས།

།དེ་ནི་ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་མཚུངས།

།གཞན་གཉིས་འདོད་པས་བདེན་ན་ནི།

།རིག་བྱེད་སོགས་ཀྱང་བདེན་པར་འགྱུར།

Those conditions which allow
You to believe it are the same
For the greater way too.
If it's true whenever two
Accept it, the "Books of Knowledge"
And such would be as well.

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མགོ་མཚུངས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་དང་། རྣལ་མའི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པའོ།

Here is the second point, [using logic to prove the fact that it is only the wisdom that realizes emptiness which is the path that can liberate one from a suffering existence]. We proceed in two steps: proving this fact through a parallel argument; and proving it through specific reasoning.

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་ངེད་ལ་བཀར་མ་གྲུབ་ཅིང་ཚད་མར་ཁས་མི་ལེན་པས་ངེད་ལ་མ་གྲུབ་ན་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཉན་རང་གི་ཡང་ལམ་དུ་བསྒྲུབ་པ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན།

Here is the first. What *if* someone *says* the following:

> *The* group of sutras belonging to the *greater way* is not, according to my belief, the word of the Buddha; nor do I accept that these sutras are authoritative. Therefore they *are not,* for me, something which is *true.* If you put these forth as evidence for proving your statement that realizing emptiness is a path for the Listener and Self-Made Buddha groups as well, then the thing you are using to prove your statement and the statement you are trying to prove are just the same!

ཁྱོད་ཀྱི་ལུང་ཁྱོད་རང་ཚད་མར་འདོད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་འདི་རྣམས་དཀའ་ཡིན་པར་ཇི་ལྟར་གྲུབ་དྲིས་པས་དེ་དག་བཀའ་ཡིན་ཏེ། །གང་གི་ཕྱིར་ན་ཁྱེད་ཅག་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེག་པ་དམན་པའི་མདོ་སྡེ་འདི་བཀར་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན།

We ask them then the following question: "Consider the *scriptures* which *you* assert are authoritative: the collection of scriptures of the lower way. Just *how* are they *truly* the word of the Buddha?"

And they answer: "They are *truly* the word of the Buddha *because* the scriptural collection of the lower way is considered by *the both of us*—by both your group and ours—as being the word of the Buddha."

རྒྱུ་མཚན་ཀུན་ནས་མཚུངས་ཏེ་ཁྱོད་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་དང་ལུང་དོན་རིགས་པས་གཏན་ལ་མ་ཕེབས་པའི་དང་པོ་ཁྱོད་ལ་ཡང་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་འདི་ཚད་མར་མ་གྲུབ་ལ། དུས་ཕྱིས་ལུང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་རྒྱུན་ཏེ་ཐབས་དག་གང་འདུལ་བ་ལ་གནང་། མདོ་སྡེ་ལ་འཇུག །མངོན་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་འཇུག་པའི་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་སོགས་ལུང་དོན་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་གང་གིས་ནི་ལུང་ཚད་མ་དེར་ཡིད་ཆེས་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Then for the very same reason you should accept those of the greater way. *At first*—meaning right after you were born, and also before you were able to come to an understanding of their meaning through the use of reasoning—*not* even the scriptural collection of the lower way *was* something that *for you* was truly authoritative. Later on though *you* came *to believe* that the Teaching of the Great was authoritative, because you applied *those* various methods *which* establish it as being so, through both scriptural authority and through logic.

These are the different *conditions* or methods that *allow* one to accept scripture as authoritative; that is, it should appear [reading <u>snang</u> for <u>gnang,</u> as do other commentaries in the Tengyur, and as Gyaltsab Je's own commentary does later on] in the scriptures on vowed morality; it should relate to the collection of sutras; and it should not contradict the teachings of the "real Dharma," meaning the scriptures on higher knowledge—[in short, it should present the three trainings, as found in the three collections of scripture]. These tests for proving that a scripture is authoritative apply exactly *the same* to the scriptures of *the greater way* as they do to those of the lower way.

།དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་གང་ཟག་གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་གཉིས་འདོད་པས་ཚད་མར་བདེན་ན་ནི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་སོགས་ཀྱང་བདེན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གང་ཟག་གཉིས་ཀྱིས་ཚད་མར་འདོད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

If this were not the case, and *if* a scripture were *truly* authoritative *whenever* any *two* people at all *accepted* that *it* was, *then* texts like the *"Books of Knowledge"* [the *Vedas* of the non-Buddhists] *and such would* have to *be* true *as well.* Why so? Because you could always find two people who believed they were authoritative.

Contemplation Eighteen
Destroying Mental Afflictions Forever

།ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་དེའི།

།དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེར་འགྱུར་རོ།

།ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ།

།ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན།

If one were liberated by eliminating
Afflictions, then he would become this
In the next moment after.
They lack any mental afflictions;
We can see though they still
Possess the karmic power.

གཉིས་པ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མི་དགོས་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ལམ་གོམས་པས་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་པས་གྲོལ་བ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པོ་ཞེ་ན།

Here is the second point, [which is the absurd consequence that, if one could reach the state of an enemy destroyer simply through the path of the sixteen aspects of impermanence and the rest, then one would have to reach it through nothing more than eliminating mental afflictions in their manifest form]. Someone may make the following claim:

> It's not necessary that a person realize emptiness in order to achieve the state of an enemy destroyer. It is rather through habituating oneself to the path by which one realizes the sixteen aspects of impermanence and so on that a person finally eliminates all their mental afflictions, and thus attains liberation: the goal of becoming an enemy destroyer.

ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཙམ་རེ་ཞིག་སྤངས་པའི་གང་ཟག་དེའི་མངོན་གྱུར་སྤངས་པ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དགྲ་བཅོམ་པ་དེར་འགྱུར་བར་ཐལ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་ཙམ་གོམས་

པས་ཉོན་མོངས་ཟད་ནས་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མགོ་མཚུངས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

You must be saying *then* that a person who eliminates, temporarily, nothing more than the manifest form of mental afflictions *becomes—in the next moment after* they eliminate such manifest forms—*this* enemy destroyer. Why so? Because, according to you, a person is able to finish off their mental afflictions, and thus attain the state of an enemy destroyer, by habituating themselves to nothing more than the path of the sixteen aspects of impermanence and the rest. The logic is completely the same, in every way.

།དེ་འདོད་མི་ནུས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཤིག་མེད་ཀྱང་མངོན་གྱུར་ཙམ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་དེ་དག་ལ་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

And yet you cannot accept that this could be the case. Consider the kinds of people who, temporarily, *lack any* manifest *mental afflictions:* those who have eliminated no more than the manifest forms. *We can see though* that *they still possess the karmic power* that would cause them to cross the border into their next rebirth.

།ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་ཞེས་པ་ནི་ཕྱོགས་སྔ་མའི་ལུགས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ་དེའི་དོན་ནི་བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་བསྒོམས་པས་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཏེ་གྲོལ་བ་འཐོབ་ན་ཞེས་བཤད་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ་སྐབས་འདིར་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བ་འཐོབ་མི་འཐོབ་ལ་རྩོད་པའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་པ་མཐོང་བས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྩོད་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་ནུས་པ་ཁས་བླངས་ནས་དེས་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པ་ནི་འདིའི་དོན་གཏན་མིན་ནོ།

The lines in the root text that say "If one were liberated by eliminating afflictions..." are a statement of the opponent's position; their purpose is similar to the lines before that went, "One achieves liberation by seeing the truth." The former lines should be explained as saying, *"If* a person *eliminated* their mental *afflictions,* and thereby attained *liberation,* by means of meditating upon the path of the sixteen aspects of impermanence and the rest..." This is because the debate at this point is about whether or not one can attain liberation from the mental afflictions solely by using the path of the sixteen aspects of impermanence and the rest. Moreover, the fact that they should be explained this way is totally obvious from the debate about liberation occurring "through seeing the truth," and so on. As such, it is *not at all* the point of these lines to say that, "Although we accept that the path of the sixteen aspects of impermanence and the rest has the power to eliminate your mental afflictions, this doesn't mean you are liberated then from every kind of suffering."

།དེའི་ཕྱིར་ལམ་དེས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཉོན་མོངས་སུ་བཞག་པ་རྣམས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པས་རེ་ཤིག་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱུ་བ་མེད་པའི་ཚེ། ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འཇོག་ན་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཙམ་རེ་ཤིག་སྤངས་པས་དེའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འགོག་པ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ།

Suppose then that this path functions as follows: when one develops in their mind the path described above, then it affects those thoughts which are accepted by both the two Listener groups and by ourselves as being mental afflictions—it stops them from operating in a manifest manner, temporarily. If one were to posit that this constituted achieving a liberation wherein all mental afflictions were finished off, then one would have to say that a person had achieved a liberation where every impurity was finished off simply by having eliminated, temporarily, the manifest form of the mental afflictions—and this would have to happen in the very next moment after it. The intent of the root text at this point is to refute this idea.

།དེ་འདོད་པར་མི་ནུས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ། །ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན། །ཞེས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཤིག་མེད་ཀྱང་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་མི་ནུས་པ་མཐོང་བས་སོ། །ཞེས་པས་སྟོན་ཏོ།

The fact that one cannot accept the position just stated is indicated in the lines of the root text at this point which say, "They lack any mental afflictions; / We can see though they still / Possess the karmic power." [If what you say is true, then] these lines are saying that "even though a person may, temporarily, not possess the manifest form of mental afflictions, we can see that they will not be able to project him, through the power of karma, into another future life."

།གཞུང་དེ་རྣམས་ནི་དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་དང་བོད་རྣམས་ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་མོའུ་དགལ་གྱི་བུ་དང་འཕགས་པ་སོར་ཕྲེང་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་སྔོན་སོ་སྐྱེའི་དུས་སུ་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་འབྱིན་པ་མཐོང་བས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ཚེ་འདིའི་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མིན་གྱི་ལས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་པའི་ནུས་པ་མི་ལྡོག་པས་གྲོལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།

This is how one should explain the lines of the root text at this point. Some commentaries though, and certain Tibetans, have explained them as saying:

> Consider persons like Maudgalyayana and the realized being "String of Fingers," who had no mental afflictions, but who still had karma that they had collected earlier, when they were still ordinary beings. We can see that this karma was still producing a result and giving them suffering, so it is not true that they were liberated right after losing their mental afflictions.

This interpretation of the lines though is not correct. The lines are not referring to the ability of the karma to produce suffering in this present life, but rather to its ability to project the person into another future life. The point is that, because one has not yet stopped their ability to do this, then one has not yet achieved liberation.

Contemplation Nineteen
On Desire and Self-Existence

།ཚོར་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡོད།

།དམིགས་པ་དང་ནི་བཅས་པའི་སེམས།

།འགའ་ཞིག་ལ་ནི་གནས་པར་འགྱུར།

They still possess feelings;
The mind which tends to look
Remains in particular ones.

།སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་དེ་དག་ལ་ཚོར་བ་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས་པས་ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་མི་འབྲལ་བར་སྲེད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྲེད་པ་ངེས་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ་ཚོར་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ཁྱོད་དགྲ་བཅོམ་དུ་འདོད་པ་དེ་དག་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པ་དང་ནི་བཅས་པའི་སེམས་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ནི་མངོན་གྱུར་དུ་གནས་པར་འགྱུར་བ་དེ་སྲིད་དུ་དེས་དྲངས་པའི་སྲེད་པ་མངོན་གྱུར་ཡང་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་དོ།

People who have not yet realized emptiness have failed to eliminate even the slightest bit of that ignorance which consists of grasping to the true existence of their feelings. As such, there will definitely grow within them the kinds of craving brought about by their feelings; that is, the craving not to be separated from feelings of pleasure, and the craving to be separated from feelings of pain. Now *those* kinds of people that you say are enemy destroyers *still* though *possess* the belief that *feelings* can exist by definition. But the fact is that—so long as there *remains in* the continuum of any *particular* person a manifest form of *the* state of *mind which* still possesses the *tendency to look* at things as if they were true—then it is totally impossible that this person could have put a stop to the manifest form of the craving which is instigated by this tendency.

Contemplation Twenty
On Emptiness and Nirvana Alone

།སྟོང་ཉིད་དང་ནི་བྲལ་བའི་སེམས།

།འགགས་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ།

།འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་བཞིན།

།དེས་ན་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ།

When they stop with the state of mind
Which lacks emptiness,
They will still come back again.
It's just like deep meditation
Where distinctions are stopped;
So you must meditate on emptiness.

བཞི་པ་ནི། གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་ནི་བྲལ་བའི་སེམས་ལ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་རེ་ཞིག་འགགས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་སླར་ཡང་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་མ་ཟད་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཙི་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ལ་ཡང་དགག་བྱ་ཕྲ་མོ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ་བར་ངེས་པར་འདོད་པར་བྱའོ།

Here is the fourth point: [a demonstration of why, therefore, even those who wish to achieve no more than freedom must still meditate upon emptiness]. Consider now *the state of mind which* still *lacks* the realization that the person and his heaps are *empty* of any nature where they could exist by definition. Even though people with this state of mind have succeeded temporarily in stopping the manifest form of their mental afflictions, *these* manifest forms *will still come back again. It's just like* staying in the *deep meditation where* you [nearly] *stop* completely your tendency to draw any kind of *distinctions. So* therefore one must definitely hold the position that anyone who might hope to achieve the goal of becoming an enemy destroyer—much less an Omniscient One—*must* still *meditate upon* the *emptiness* which refuses the subtle form of the self-existent object, whose existence we deny.

Contemplation Twenty-One
On Ending the Two Obstacles

།དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཕྱོགས་ལ།

།སུན་འབྱིན་པ་ནི་འཐད་མ་ཡིན།

།དེས་ན་ཐེ་ཚོམ་མི་ཟ་བར།

།སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ།

As such, overthrowing those
Who accept the idea of emptiness
Is completely incorrect.
And so it is that, beyond
A shadow of a doubt, they must
Meditate upon emptiness.

གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སུན་འབྱིན་པ་ནི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་འོག་ནས་འཆད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཉན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་མི་ཟ་བར་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། བདེན་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ལ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བར་ཐར་པ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Here is the third point, [which is advice to those who seek to attain liberation, that it is therefore very right that they should meditate upon emptiness]. *As such*—that is, as we have just explained—the case is that all these attempts to *overthrow those who accept the idea of emptiness are completely incorrect.* They will also be disproved by the various kinds of reasoning which we will present later on. *And so it is that* even *those* who wish no more than to achieve the "enlightenment" which is the goal of the Listener and "Self-Made Buddha" tracks must still, *beyond a shadow of a doubt, meditate upon emptiness,* for the following reason. The tendency to hold things as existing truly is that form of ignorance, involved with mental affliction, which is the root of the circle of suffering. And it is completely impossible to attain freedom unless one can overthrow the existence of the object which this ignorance thinks it sees.

།ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡི།
།མུན་པའི་གཉེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད།
།མྱུར་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་འདོད་པས།
།དེ་ནི་ཇི་ལྟར་སྒོམ་མི་བྱེད།

Emptiness is the antidote
For the darkness of the obstacles
Of affliction and to omniscience.
How could it be that those
Who hope for omniscience quickly
Would neglect meditating upon it?

།ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་མུན་པའི་གཉེན་པོ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པས་མྱུར་དུ་སྒྲིབ་གཉིས་ཟད་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འདོད་པས་སྟོང་ཉིད་དེ་ནི་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པར་མི་བྱེད་དེ་དེ་དང་བྲལ་ན་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཡང་སྤོང་མི་ནུས་སོ།

The wisdom which realizes *emptiness is,* moreover, *the antidote for the darkness of* both the mental-*affliction obstacles and the obstacles to knowledge. How could it* ever *be* then *that*—if you *hoped* to achieve *quickly* the state of *omniscience,* the state where you end finally both the obstacles—you *would neglect* to go and *meditate upon* emptiness? Without this, you would never be able to eliminate even the seeds of the mental-affliction obstacles.

།ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་མཐར་ཐུག་པ་དང་མངོན་གྱུར་ནི་དངོས་པོ་བདེན་པར་སྣང་བའི་སྣང་ཆ་སོགས་ཡིན་གྱི་བདེན་པར་སྣང་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་བྱར་མི་རུང་ངོ་།

The seed for the obstacles to omniscience is the ultimate subtle mental potential for things which involve mental affliction, and their manifest form is the condition of things appearing to exist truly, and so on. It is wrong though to say things like, if something appears to exist truly, it is then necessarily an obstacle to omniscience.

།དངོས་གང་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་བྱེད་པ།

།དེ་ལས་སྐྲག་པ་སྐྱེ་འགྱུར་ན།
།སྟོང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བྱེད་པ།
།དེ་ལ་འཇིགས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ།

If you feel frightened about
The thing it is that creates
Every kind of pain,
Why is it then you feel
Any fear for the thing it is
That ends all pain?

།དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སྐྲག་པས་དེ་སྒོམ་པར་མི་བྱའོ་ཞེ་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་དངོས་པོ་གང་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའི་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་དེ་ལ་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རིགས་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱེད་པ་དེ་ལ་འཇིགས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་སྟེ་འཇིགས་པར་མི་རིགས་ཏེ་དེ་འཇིགས་པ་ཟད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

We will now summarize our discussion. Someone might come and say, "This thing you call emptiness is something that frightens me; I don't think I can meditate on it." This thing we call the tendency to grasp to things as existing truly though is *the thing* which we have identified as the main cause *that creates every kind of pain* in this cycle of suffering. This is the thing *you* should *feel frightened about*, this is the thing that should strike terror into your heart. *Why is it then* that *you feel any fear* for the wisdom which realizes emptiness, *for the thing it is that* will put a final *end* to *all* the *pain* of the cycle of suffering? It is wrong for you to feel afraid about that very thing that ends all fear.

།གལ་ཏེ་བདག་འགའ་ཡོད་ན་ནི།
།ཅི་ཡང་རུང་ལས་འཇིགས་འགྱུར་ན།
།བདག་ཉིད་འགའ་ཡང་ཡོད་མིན་པས།
།འཇིགས་པར་འགྱུར་བ་སུ་ཞིག་ཡིན།

If there were any self-nature
Of anything, then you could feel
Fear towards any object.
But since there is nothing which is
Itself at all, how could there be
Anyone who's afraid?

།གལ་ཏེ་བདག་འགའ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་ན་ནི་དེར་ཞེན་པ་ལས་ཡུལ་ཅི་ཡང་རུང་བ་ལས་འཇིགས་པ་སྐྱེ་རིགས་པར་འགྱུར་ན་བདག་ཉིད་འགའ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་པས་འཇིགས་པར་འགྱུར་བ་པོ་དེ་སུ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་སེམས་པའི་བློས་ཁ་ནང་དུ་ལོག་ལ་སོམས་ཞིག་དང་བདག་མེད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་འཇིགས་པ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།

Only *if* it were true that *there were any self-nature of anything* at all *then would* it be right for *you* to *feel fear towards any object* at all, since this fear comes from believing in a self-nature. *But since* it is not the case that anything has any nature at all which exists by nature, *how could there be anyone who is afraid* in the first place*?* Take this state of mind where you think that things have any nature of their own, and turn it around: look inside, and think! You will come to comprehend fully what it means when we say that *nothing is itself at all,* and you will liberate yourself from every fear there could ever be.

An Outline of the Explanation of the Chapter on Wisdom from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* to accompany the Contemplations in Reading Four

b. A proof that, even if all you hope to do is to reach freedom, you must still realize emptiness

i) The opponent's argument

[Contemplation Sixteen begins here]

ii) Our own response

a1. Proving that it is only the wisdom that realizes emptiness which is the path that can liberate one from a suffering existence

a2. Proving this fact by using scripture to prove that the scriptures of the greater way are the word of the Buddha

[Contemplation Sixteen ends here]

b2. Proving this fact through logic

a3. Proving it through a parallel argument

[Contemplation Seventeen is found here]

b3. Proving it through specific reasoning

a4. A demonstration that it is impossible to become an enemy destroyer or to reach nirvana without the wisdom which realizes emptiness

b4. The absurd consequence that, if one could reach the state of an enemy destroyer simply through the path of the sixteen aspects of impermanence and the rest, then one would have to reach it through nothing more than eliminating mental afflictions in their manifest form

[Contemplation Eighteen is found here]

c4. Refuting attempted rebuttal on this point

[Contemplation Nineteen is found here]

d4. A demonstration of why, therefore, even those who wish to achieve no more than freedom must still meditate upon emptiness

[Contemplation Twenty is found here]

b1. Proving that it is also only this wisdom which is the path for reaching the nirvana where one no longer remains in the two extremes

c1. Advice to those who seek to attain liberation, that it is therefore very right that they should meditate upon emptiness

[Contemplation Twenty-One is found here]

The Asian Classics Institute
Course XII: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part III

Reading Five: Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part V

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 33A-33B and 133B-137B, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Twenty-Two
The Two Kinds of Grasping to Self-Existence

།གསུམ་པ་སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།

The third major section is a detailed explanation of the different types of reasoning used to prove emptiness. Here there are two divisions: a detailed presentation of the types of reasoning used to prove that the person has no self-nature; and a detailed presentation of the types of reasoning used to prove that things have no self-nature.

དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་དགག་པ་དང་། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་དགག་པ་དང་། བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།

The first of these has two parts of its own: refuting the object believed in by the innate tendency to grasp to some self-nature; refuting the self-nature grasped to by the tendency which is learned; and disproving any attempted argument concerning the refutations.

དང་པོ་ནི། དེ་ལ་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་གང་ལ་དམིགས་ཀྱང་རུང་། གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་བ་དང་མ་བསྒྱུར་བ་ཀུན་ལ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་རིགས་པའི་དཔྱད་པ་ཞུགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དེ་ནི། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་ལ་...

Here is the first. On this point, the difference between the learned and the innate forms of the tendency to grasp things as true is as follows. What we call the "innate" form of this grasping can focus either on the person or upon the parts of the person. It is a state of mind that everyone has, whether their opinions have been affected by any particular school of philosophy or not. And it holds that things exist through some nature of their own—that they exist by definition. It is not dependent on any logical examination of its object, but rather comes up in the mind automatically.

...བདེན་འཛིན་ཡིན་ཡང་རིགས་པའི་དཔྱད་པ་ཞུགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འཐད་སྙམ་པ་དང་། བདེན་པ་གྲུབ་སྙམ་པ་ནི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ།

An intellectual grasping to things as being true is a type of grasping to true existence, but one which does rely on engaging in a logical analysis, and which then concludes that it is correct to say that things do exist in truth, and so believes in this kind of existence.

གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལ་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡང་ཡོད་ལ་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་རྗེ་བོ་དང་ཁོལ་པོ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ནི་ཀུན་བཏགས

འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྫུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དུ་འཛིན་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་འབའ་ཞིག་གོ

Regarding the tendency to grasp to the person as having some self-nature, there does also exist a type where one holds the person as being self-standing and substantial; this is taken in by the innate type just mentioned. You should understand though that the tendency of looking upon the person and his parts as being like a master and his servants can only be an intellectual type. In the same way, the tendency to hold that there exists an atomic particle which is partless, as well as the tendency to hold that there exists a moment of consciousness which is partless, can both only be an intellectual type of the tendency to hold that objects [meaning the parts of a person] have some self-nature.

མདོར་ན་གྲུབ་མཐའི་དཔྱད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་བདག་འཛིན་གཉིས་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་བདག་འཛིན་ནི་ཀུན་བརྟགས་སོ། །སྔ་མའི་ཞེན་ཡུལ་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ་ཕྱི་མའི་ཞེན་ཡུལ་འགོག་པ་སྔ་མ་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

In brief, the two forms of the kind of tendency to grasp to things as existing truly which comes in the mind automatically, without relying on analysis according to some philosophical school, are the innate type. All the other tendencies to hold that things have some self-nature are the intellectual kind. It should be understood that the principal object which we deny when we speak of emptiness is the object that the former tendency believes in; disproving the object believed in by the latter tendency is ancillary to disproving that believed in by the former.

Contemplation Twenty-Three
The Person and the Parts

།སོ་དང་སྐྲ་སེན་བདག་མ་ཡིན།
།བདག་ནི་རུས་པ་ཁྲག་མ་ཡིན།
།སྣབས་མིན་བད་ཀན་མ་ཡིན་ཏེ།
།ཆུ་སེར་དང་ནི་རྣག་ཀྱང་མིན།
།བདག་ནི་ཞག་དང་རྡུལ་མིན་ཏེ།
།གློ་མཆིན་དག་ཀྱང་བདག་མ་ཡིན།

Neither my teeth nor hair
Nor nails are me; nor am I
The bones or blood;
Not the snot, and not
The phlegm, not the
Lymph or pus.
Neither is my self the
Fat, the particles; nor
The lungs or liver me.

།སོ་དང་སེན་མོ་སོགས་བདག་ཡིན་པ་འགོག་པ་འདི་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དེ་དག་ང་ཡི་བར་འཛིན་པ་ཡོད་ཀྱི་ངར་འཛིན་པ་མེད་པས་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན།

One may make the following objection:

> Here you are attempting to disprove the fact that the teeth and nails and so on could be a self. If you are doing so with the idea that it could liberate someone, then you are mistaken, since living beings tend to hold these things as being "mine," and not as being "me."

གཟུགས་བདག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་སོགས་དང་དོན་གཅིག་པས་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་

དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ང་ཙམ་དང་ང་ཡི་བའི་རང་ལྡོག་ཙམ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་འཇིག་ལྟས་ང་དང་ང་ཡི་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པས་ང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་དེའི་མཚན་གཞིར་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་དང་རྒྱུན་དང་དེའི་ཡ་གྱལ་དང་ཆ་ཤས་དང་། དེ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་རུང་གཅིག་དེའི་མཚན་གཞིར་སྒྲུབ་དགོས་ལ་དེ་རྣམས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཅེས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ།

The point here is the same as in places where, for example, it's stated that the physical body is not the self. As such, the things focused upon for the two objects that are pictured in the mind during the innate form of the view of destruction are the simple "me" which serves as the basis for the workings of karma and its consequences, as well as the simple thing which is delineated as "mine." The view of destruction focuses upon these things and believes them to be a "me" and "mine" which exist by definition. Given all this, then if the "me" were to exist by definition, it would also be true that the collection of the heaps, and their continued existence, and all its components and parts, and anything completely separate from these things at all, any of them, would have to constitute what "me" refers to. The fact though is that none of these things constitutes anything of the kind. This is what is being expressed at this point.

།ཕུང་པོའི་ཡ་གྱལ་བདག་གི་མཚན་གཞི་ཡིན་པ་འགོག་པ་ནི་སོ་དང་སེན་མོ་བདག་མ་ཡིན་བདག་གི་མཚན་གཞི་ནི་རུས་པ་དང་ཁྲག་མ་ཡིན་སྣབས་མ་ཡིན་བད་ཀན་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་དག་ལ་བདག་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། ཆུ་སེར་དང་ནི་རྣག་ཀྱང་ངའི་མཚན་གཞི་མིན་བདག་གི་མཚན་གཞི་ནི་ཞག་དང་རྡུལ་མིན་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མའོ།

Here is our refutation that the individual members of the various heaps could ever be what "myself" refers to. *Neither my teeth nor nails are myself; the bones and blood are not* what *"myself"* refers to; *neither* is *the snot, nor the phlegm;* all these are, rather, only something which the idea of a "me" is imposed upon, and nothing more. *Nor* is *the lymph, nor* the *pus,* what "me" refers to; and *the fat* and *particles* of the body are *nothing* that *"myself"* refers to either—for the exact same reasons that we mentioned earlier.

།གློ་མཆིན་དག་ཀྱང་བདག་གི་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་ནང་ཁྲོལ་གཞན་

ཡང་བདག་གི་མཚན་གཞི་མིན་ཏེ་བདག་ནི་ཕྱི་ས་གཅིན་མ་ཡིན་ཤ་དང་པགས་པ་བདག་མིན་ཏེ་དེ་དག་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དྲོད་དང་རླུང་ཡང་བདག་མ་ཡིན་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་བུ་ག་སོགས་ཀྱང་བདག་མ་ཡིན་ཏེ་གོ་བར་ཟད་དོ།

Neither are the *lungs or* the *liver* what *"myself"* refers to, nor are any of the other organs, like the intestines, what "myself" refers to either. I am not my feces, nor my urine; I am neither the flesh nor skin; all I am is an idea imposed upon all these, nothing more. Neither the warmth of the body nor the inner winds are myself, and I am not the aperture in me, or anything of the kind—we must decide, finally, that I am none of them.

།དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ན་རང་སྡེ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་ཕུང་པོ་འཛིན་ལ་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་གང་ཟག་རྗེ་བོ་དང་ཕུང་པོ་གཡོག་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ།

These points may be summarized as follows. Those who belong to the Functionalist group hold the heaps to be the thing which "person" refers to. The non-Buddhists assert that the person is like the master, and the heaps like the servants; that is, they accept a person which is substantially different from the heaps.

།འདིར་བསྟན་པ་འདི་དག་ནི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་ཁམས་དྲུག་གང་ཟག་ཡིན་པ་བཀག་པ་དང་དོན་གཅིག་པས་སོ། །བུ་ག་མིན་ཞེས་པ་ནི་ནམ་མཁའི་ཁམས་གང་ཟག་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།

The presentation here is making exactly the same point as the refutation, found in the *String of Precious Jewels for the Middle Way,* where it is denied that the six categories could ever be the person himself. The word "aperture" is used to deny the idea that the category called "space" could be a person either.

།དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་དང་རྒྱུན་དང་ཡ་གྱལ་དང་ཆ་ཤས་གང་ཡང་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་གཟུང་དུ་མི་རུང་ལ། དེ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཞན་ཡང་གང་ཟག་ཏུ་བཞག་ཏུ་མེད་དེ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའོ།

Therefore it would be wrong to consider, even nominally, either the whole of the parts of a person, or the stream of the mind, or any of the components or parts of a person to be the thing we refer to as the "person." Neither is there anything that can we decide is the person and which is essentially different from these things. Therefore the simple fact of the matter is that the person is something which is merely imposed upon all these.

།འོ་ན་གང་ཟག་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་ཁྱོད་ལ་ལྷ་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་སོགས་མ་དཔྱད་པར་འཇུག་པ་འདིས་མི་ཆོག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཅིག་འདོད་ན་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བར་འགྱུར་བས་དེ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཡང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

Someone may make the following objection:

If that's the case, then we could never find any person at all!

Are you saying then that it's *__not__* all right to talk about a "John" or a "Joe" or anything of the like without going into some analysis about their nature? Suppose you do accept the existence of a person who was the object referred to by the term "person," and who also existed by definition. It's important for you to understand that you would then be falling into either the extreme of believing that all things are unchanging, or that they have discontinued completely. As such, there is not a single atom of any such person at all.

Contemplation Twenty-Four
Karma and its Consequences, Despite No Self

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལས་འབྲས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ།

The third part, [disproving any attempted argument concerning the refutations just presented], has two steps of its own: disproving the idea that the principle of karma and its consequences would have to be incorrect, and disproving the idea that it would be incorrect to meditate upon compassion. The first of these itself has two sections: the opponent's argument, and our response to this argument.

།གལ་ཏེ་བདག་ནི་ཡོད་མིན་ན།
།ལས་འབྲས་འབྲེལ་པ་རིགས་མིན་ཏེ།
།ལས་བྱས་ནས་ནི་ཞིག་པས་ན།
།སུ་ཡི་ལས་སུ་འགྱུར་ཞེ་ན།

"Suppose there exists no self;
The relation then between karma
And consequences is wrong.
If they disappeared after they did
Some deed, then whose karma
Would it be?" they object.

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བཅིངས་གྲོལ་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་བདག་ནི་ཡོད་པ་མིན་པར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པ་ཡིན་ན། དགེ་མི་དགེའི་ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་པ་རིགས་པ་མིན་ཏེ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་བྱས་ནས་ནི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་པས་ན་ཕྱིས་ལས་དེ་བྱེད་པ་པོ་སུའི་ལས་སུ་འགྱུར་ཏེ་འབྲས་བུ་སྨྱོང་དུས་ན་ལས་བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་སྐྱེས་བུ་རྟག་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

Here is the first. Someone may make the following *objection:*

> *Suppose* that *there exists no self* which is the basis of all things, whether they are part of the condition of bondage or part of the condition of liberation. If it is true that each and every thing that does something goes through a process of appearing and disappearing instant by instant, *then* it is completely *wrong* to postulate some *relation*ship *between* good and bad *karma and* the corresponding *consequences.* This is because, *if* it were true that a person *disappeared* in the instant *after* he or she had *done* some good or bad *deed, then* later on it would be impossible to say *whose karma it would be*—what person there was who had committed it. And this is because, when it was time to experience the consequence of the karma, there would be no person left who had committed it. This is why, according to us, there must exist a person who is unchanging.

།བྱ་བ་འབྲས་གཞི་ཐ་དད་དང་།

།དེ་བདག་བྱེད་པ་མེད་པར་ཡང་།

།ཡུ་བུ་གཉི་ག་ལ་གྲུབ་པས།

།འདིར་བརྩད་དོན་མེད་མ་ཡིན་ནམ།

The basis at commission and result
Is different; also this the self,
Who committed, is not.
Both of us accept
The fact; so isn't your argument
Something meaningless?

གཉིས་པ་ལ་ནི། རྒྱུ་ལས་བྱེད་པའི་བྱ་བའི་དུས་དང་འབྲས་བུ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དུས་ཀྱི་གཞི་གང་ཟག་རྫས་ཐ་དད་དང་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བའི་དུས་དེར་བདག་སྔེ་ལས་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་ཡང་འུ་བུ་ཅག་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པས། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་ཁྱེད་ཀྱིས་རྩོད་པ་དོན་མེད་མ་ཡིན་ནམ་རྒྱུ་ལས་བྱེད་དུས་ན་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བ་མེད་སྤྱོད་དུས་ན་ལས་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།

Here is the second. *Both of us accept the fact* that *the basis,* or the person, *at* the time of the *commission* of a karma (meaning, in this context, at the time of the cause) *and* at the time when the *result* is experienced *is* essentially *different.* We

both *also* accept that—at *this* time when the result is experienced—*the "self,"* in the sense of the person who committed the karma, *is not* something that exists any longer. *So isn't your argument* here, at this point where we are discussing the relationship between karma and its consequences, *something* which is *meaningless?* Don't you also accept the fact that, at the time one is committing the karma, the experience of the result does not yet exist, and—at that time that one is experiencing the result—the one who committed the karma no longer exists?

།རྒྱུ་ལྡན་འབྲས་བུ་དང་བཅས་ཞེས།
།མཐོང་བ་འདི་ནི་སྲིད་མ་ཡིན།
།རྒྱུད་གཅིག་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ།
།བྱེད་པོ་སྤྱོད་པོ་ཞེས་བྱར་བསྟན།

To say you can see that when
We have the cause we also have
The result is impossible.
We point to one as performing
And experiencing, all with reference
To a single stream.

དེ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ན་ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་རྒྱུ་ལྡན་ཏེ་རྒྱུ་སོགས་དུས་ན་འབྲས་བུ་མྱོང་བ་དང་བཅས་ཞེས་མཐོང་བ་འདི་ནི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

If there is any problem with this train of thought, then the same problem applies to you. And if you *say you can see that, when we have the cause* (meaning at the time of the cause or whatever) then *we also have the* experience of its *result,* you are talking about something which *is* completely *impossible.*

།འོ་ན་ཁྱོད་རང་གི་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་གཅིག་ལ་ནི་བརྟེན་སུ་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་པོ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟན་པ་སྟེ་བདགས་སོ། །རྒྱུན་ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་ཉེ་བར་བླང་བྱར་ཡོད་པའི་ཆ་ཅན་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་སྟེ་མདོར་ན་གང་ཟག་འདིས་ལས་ཀྱང་བྱས་འབྲས་བུ་ཡང་མྱོང་ཞེས་པ་འཐད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་དུས་གཅིག་པ་སུས་ཀྱང་བཞག་མི་ནུས་སོ།

"Well then," you may continue, "what is your own position in this regard?" *We* can *point to* some*one as*—that is, name someone as—"the one who *performs* the karma" and "the one who *experiences* the result" *all with reference to a single* continuous *stream* of the parts or heaps to a person. The term "continuous stream" here refers to a whole, the person to whom the various parts belong; and these parts are the moments of them that exist earlier, later, and in between, and which belong to the person. To summarize, it is entirely correct to say that any one person has both committed a karma and experienced its consequences; it's not the case though that cause and effect are then simultaneous—no one could ever show that was the case.

།འདས་དང་མ་འོངས་པ་ཡི་སེམས།

།བདག་མིན་དེ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར།

།འོན་ཏེ་སྐྱེས་སེམས་བདག་ཡིན་ན།

།དེ་ཞིག་ན་ཡང་བདག་མེད་དོ།

A person's mind which is past
And future can't be the self;
Because they cannot exist.
And if that begun were the self,
It could never be the self,
Because it disappears.

།འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་སེམས་བདག་མིན་ཏེ་དེ་ནི་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པས་བདག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ད་ལྟར་བ་བདག་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་དེ་ཞིག་ན་ཡང་ཁྱོད་འདོད་པའི་བདག་མེད་དེ་...

A person's mind which is already *past* in time, *and* that which is *future, cannot be the self* of the person; this is *because*—since one has disappeared already, and the other is yet to begin—*they cannot exist* as a self. And *if that* state of mind which has just *begun were the self* of the present time, *it could never be the* kind of *self* which you assert exists, *because it* would *disappear* in the following instant.

།དཔེར་ན་ཆུ་ཤིང་སྡོང་པོ་དག

།ཆ་ཤས་ཕྱེ་ན་འགའ་མེད་པ།

།དེ་བཞིན་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ཡིས།

།བཙལ་ན་བདག་ཀྱང་ཡང་དག་མིན།

When for example you strip
Away the stem of a hollow
Reed, there's nothing at all.
It's the same: you use logic
To find it out; and correctly
Decide there's not.

'''དཔེར་ན་ཆུ་ཤིང་གི་སྡོང་པོ་དག་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགའ་ཡང་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ཡིས་བཙལ་ན་བདག་ཀྱང་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ་འོག་ནས་འཆད་པའི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Think *for example* of *a hollow reed: when you strip away the stem* piece by piece, you find in the end that *there is* nothing with any nature *at all.* Here *it's* exactly *the same: you use logic to* try to *find out* whether things have any nature of their own or not, *and* come to the conclusion that *there is no* "myself" that you could ever *correctly decide* existed. The idea that such a self could exist is disproved totally by the various reasonings used, as I will describe below, to establish that nothing has any self-nature at all.

An Outline of the Explanation of the Chapter on Wisdom from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* to accompany the Contemplations in Reading Five

c. A detailed explanation of the different types of reasoning used to prove emptiness

i) A detailed presentation of the types of reasoning used to prove that the person has no self-nature

a1. Refuting the object believed in by the innate tendency to grasp to some self-nature

[Contemplations Twenty-Two and Twenty-Three are found here]

b1. Refuting the self-nature grasped to by the tendency which is learned

a2. Refuting the belief of the Numerists that the self is something mental

a3. The actual refutation

b3. Refuting rebuttal on the refutation

b2. Refuting the belief of the Detailers that the self is something physical

c1. Disproving any attempted argument concerning the refutations

a2. Disproving the idea that the principle of karma and its consequences would have to be incorrect

a3. The opponent's argument

[Contemplation Twenty-Four begins here]

b3. Our response to their argument

[Contemplation Twenty-Five ends here]

The Asian Classics Institute
Course XII: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part III

Reading Six: Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part VI

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 33B-34A and 137B-140B, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Twenty-Five
Consequences and No-Self

།གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་ཡོད་མིན་ན།

།སུ་ལ་སྙིང་རྗེ་བྱ་ཞེ་ན།

།འབྲས་བུའི་དོན་དུ་ཁས་བླངས་པའི།

།རྨོངས་པས་བརྟགས་པ་གང་ཡིན་པའོ།

One might ask, "If there's no
Such thing as a living being, then
Who do we have compassion for?"

> **It is those projected by dark**
> **Ignorance, those asserted**
> **For attaining the goal.**

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ན་སུ་ལ་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།

Here is the second point, [disproving the idea that it would be incorrect to meditate upon compassion]. *One might* begin by *ask*ing the following question:

> *If there is no such thing as a living being* who has any nature of their own, *then who* are *we* supposed to think of when we meditate upon *compassion?* The compassion would have no object upon which to focus.

སེམས་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ན་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་ཡུལ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་རྨོངས་པས་བཏགས་པ་གང་ཡིན་པའི་སེམས་ཅན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དེ་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྨོངས་པས་བཏགས་པ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་བྱས་ན་དེས་སེམས་ཅན་བདེན་པར་བཏགས་པ་ཡིན་པས་དེས་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་བཀག་པས་སེམས་ཅན་མི་ཁེགས་ཏེ་དེ་བཀག་པས་སེམས་ཅན་བཏགས་ཡོད་མིང་རྐྱང་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།

But there is no such problem: it's not true that compassion would have no object to focus upon if there were no living being who had any nature of their own. This is because it is completely proper, *for* the purposes of *attaining the goal* of freedom, to *assert* the existence of *those* living beings who exist nominally—that is, living beings who are *projected by dark ignorance.*

Suppose now that we interpret the words "projected by dark ignorance" as referring to the tendencies to believe that the person and that things have some self-nature. These tendencies project onto living beings a quality of true existence; we deny that they actually exist in the way that they are projected to be, and so we are not denying the idea of a living being itself. Thus too it is that we can establish the existence of a living being, one which is only a projection, one which exists only in name.

།ཡང་ན་རྨོངས་པ་མ་རིག་པ་ཙམ་ལ་བྱས་ནས་དེས་བཏགས་པར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་སྙིང་

རྗེའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་ཡོད་ཅེས་པའོ།

The phrase "projected by dark ignorance" can also be read as referring to ignorance alone, in which case the words are saying, "It is living beings projected by this state of mind which are the object upon which compassion focuses."

།སེམས་ཅན་མེད་འབྲས་སུ་ཡི་ཡིན།
།བདེན་ཏེ་འོན་ཀྱང་རྨོངས་ལས་འདོད།

If there is living being
Where is the result? It's true,
But we say in a way unaware.

།སེམས་ཅན་མེད་ན་སྙིང་རྗེ་སྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་དེ་གང་ཟག་སུའི་ཐོབ་བྱ་ཡིན་ཏེ་སྙིང་རྗེ་བསྒོམས་པ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་འབྲས་དེ་དག་བདེན་པར་མེད་པ་བདེན་ཏེ་འོན་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཆོས་སུ་རྨོངས་པ་ལས་སྙིང་རྗེ་བསྒོམས་པ་སོགས་མི་འགལ་བར་འདོད་དོ།

One may continue with the following question:

> *If there is no* such thing as a *living being,* then *what* person is it who could ever consider enlightenment—that is, *the result* of meditating upon compassion—to be something you could ever achieve? The meditation then would become something pointless.

It's true that this cause and effect have no true existence; *but* there's no contradiction when *we say* that one may still meditate upon compassion, and anything of the like, in a nominal way, *in a way* where one is *unaware* of the real nature of things.

Contemplation Twenty-Six
The Final Defeat of Ignorance

།སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ཡི་ང་རྒྱལ་ནི། །བདག་ཏུ་རྨོངས་པས་འཕེལ་བར་འགྱུར། །དེ་ལས་ཀྱང་བཟློག་མེད་ཅེ་ན། །བདག་མེད་བསྒོམ་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ།

That egotism which is the
Cause of pain then feeds it,
For it's ignorant about the self.
Suppose you object, "That doesn't
Mean you could stop it"; meditation
On lack of a self is supreme.

།འོ་ན་སྔར་རྨོངས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་བཀག་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན་སྔར་འདིར་ནི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ལྟར། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུའི་ང་རྒྱལ་ཏེ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ནི་བདག་ཏུ་རྨོངས་པས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བས་དེ་ལྡོག་དགོས་ཤིང་ལྡོག་ནུས་པས་འགལ་བ་མེད་དོ།

One may ask the following question: "Why is it that you said, before, that both dark ignorance and the object it thinks it sees can be stopped?" There was a section earlier on in the text where we spoke of "that which is the cause of all pain." As we did there, we are here speaking of *that "egotism"*—meaning the state of ignorance involved with mental affliction—*which is the cause of* all the *pain* of this suffering existence. This state of mind is in a condition of dark *ignorance about* the nature of *the self,* and this is what allows it to *feed* our pain in the cycle of suffering. This is the reason why we must stop it, and also the reason why it is no contradiction to say that we *can* stop it.

།གལ་ཏེ་རེ་ཞིག་འདྲ་བའི་རྨོངས་པ་ལྡོག་པ་དེ་ལས་ཀྱང་བདེན་འཛིན་ལྡོག་པ་མེད་པ་སྟེ། ལྡོག་མི་ནུས་ལ་ལན་ཅིག་ལྡོག་ཀྱང་འཁོར་བའི་ཕུང་པོ་ལྟར་སླར་ཡང་འབྱུང་བས་གཏན་ཟད་དུ་

འགྱུར་བ་མེད་དོ་ཞེ་ན།

Suppose you make the following *objection:*

> Even if you could stop this kind of dark ignorance, *that doesn't mean* that *you could stop* the tendency to see things as existing truly. In fact you couldn't; and even if you did stop it once, it would never be ended forever: the tendency would come back again, the way that the heaps of a person come back in this suffering cycle.

བདེན་འཛིན་ལྡོག་མི་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆུང་ཞིང་དམན་ལ་བདག་མེད་བསྒོམ་པ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་ཅིག་ཤོས་རྩ་བ་ནས་དྲུངས་ནས་འབྱིན་ནུས་པ་ཡིན་ནོ།

And yet it's not true that you cannot put an end to the tendency of seeing things as existing truly. Remember that this tendency is a misperception of the true nature of things. As such it is weak, and inferior; whereas *meditating upon the lack of a self*-nature to things *is,* by comparison, *supreme.* Since this meditation is a completely unmistaken realization into the true suchness of all things, it has the power to rip the other perception out from the very roots.

Contemplation Twenty-Seven
Neither the Parts nor the Whole

།གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞིའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བཤད་པ་དང་། བདེན་གཉིས་མི་འཐད་པའི་ཀླན་ཀ་སྤང་བ་དང་། བདག་མེད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དགོད་པའོ།

Here is the second major division of the discussion: a detailed presentation of the types of reasoning used to prove that things [meaning here the parts of a person, as opposed to the person themselves,] have no self-nature. We proceed in three steps: an explanation of the fact that things have no self-nature, utilizing the four different forms of deep awareness; disproving any contention that the two truths would be incorrect; and setting forth logical proofs to demonstrate that there is no self-nature.

དང་པོ་ལ་བཞི། ལུས་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བསྒོམ་པ་དང་། ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་དང་། སེམས་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་དང་། ཆོས་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བསྒོམ་པའོ།

The first of these has four parts of its own: meditating on deep awareness of one's body; meditating on deep awareness of one's feelings; meditating on deep awareness of one's mind; and meditating on deep awareness of objects.

དང་པོ་ལ་བཞི། ཆ་ཅན་ལུས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། ཆ་ཤས་ཡན་ལག་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། དེས་ན་རང་བཞིན་མེད་པའི་ལུས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་པ་དང་། དེས་གང་ཟག་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་པའོ།

The first of these as well has four sections: establishing the fact that the body as a whole has no nature; establishing the fact that its parts, its components, have no nature; why it is therefore completely wrong to feel attachment for the body, something which has no nature, and which is like a dream; and how this also proves that the person has no nature either.

དང་པོ་ནི། ལུས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་སོ་སོ་བ་དང་དེ་རྣམས་སྡོམས་པའི་ཚོགས་པ་དང་དེ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་རུང་གཅིག་ལུས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་རྙེད་དགོས་པ་ལ་དེ་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར།

Here is the first. It is not the case that the body has any nature of its own. This is because, if it did, then when we looked for the thing we refer to as "the body" we would have to find it to be one of the following: either the individual components of the body, or the sum total of these parts, or something essentially different from these. And yet we cannot find it to be any of these.

ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་སྡོམས་པའི་ཚོགས་པ་ལུས་ཡིན་མོད་དེ་ལ་དོགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྙམ་ན། ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་སུ་བཏགས་པ་ཡིན་པས་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལུས་སུ་མི་རིགས་ཏེ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མཐར་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།

One might make the following objection:

> We would rather concede that the sum total of all its components is the body. What problem could you ever have about this?

The body is a concept formed upon the basis of the collection of the parts; as such, it would be incorrect to say that this collection of the parts of the body were the body itself. If you say otherwise, then ultimately you would have to accept the idea of an ultimate in the form of atoms that were partless.

།ལུས་ནི་རྐང་པ་བྱིན་པ་མིན།
།བརླ་དང་རྐེད་པའང་ལུས་མ་ཡིན།
།ལྟོ་དང་རྒྱབ་ཀྱང་ལུས་མིན་ཏེ།
།བྲང་དང་དཔུང་པའང་ལུས་མ་ཡིན།
།རྩིབ་ལོགས་ལག་པའང་ལུས་མིན་ཏེ།
།མཚན་ཁུང་ཕྲག་པའང་ལུས་མ་ཡིན།

།ནང་ཁྲོལ་རྣམས་ཀྱང་དེ་མིན་ལ།

།མགོ་དང་མགྲིན་པའང་ལུས་མིན་ན།

།འདི་ལ་ལུས་ནི་གང་ཞིག་ཡིན།

Neither the foot nor the calf
Is the body; nor is the
Thigh or the waist the body.
Neither as well is the front
Or the back, nor the chest
Or the shoulders the body.
Nor are the ribcage or the
Arms; nor is the side
Under the arm, or above.
Nor are the inner organs
The body, nor is the head
Or the neck this body.
Where then would the body
Ever be?

།དེས་ན་ལུས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་ལུས་དེ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ཚོལ་བའི་ཚེ་སྐྱེས་བུའི་རྐང་པ་དང་བྱིན་པ་སྐྱེས་བུའི་ལུས་མིན་ལ། བརླ་དང་རྐེད་པའང་ལུས་མ་ཡིན་ལྟོ་དང་རྒྱབ་ཀྱང་ལུས་མིན་ཏེ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བུའི་ལུས་སུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར། བྲང་དང་དཔུང་པའང་ལུས་མ་ཡིན་ལ་རྩིབ་ལོགས་དང་ལག་པའང་ལུས་མ་ཡིན་པ་མཆན་ཁུང་དང་ཕྲག་པའང་ལུས་མ་ཡིན་ནང་ཁྲོལ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱེས་བུའི་ལུས་དེ་མིན་ལ་མགོ་དང་མགྲིན་པའང་སྐྱེས་བུའི་ལུས་མིན་ན་ཡན་ལག་འདི་རྣམས་ལ་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ནི་གང་ཞིག་ཡིན་ཏེ་གང་ཡང་མིན་ལ། དེ་རྣམས་ཚོགས་པ་དང་དེ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡང་སྐྱེས་བུའི་ལུས་མ་ཡིན་པས་ལུས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ།

Suppose then that we seek the thing it is that we refer to with the word "body," looking for something which exists from its own side. *Neither the foot nor the calf* of a person *is the body* of the person, *nor is the thigh or the waist. Neither as well is the front or the back* of the body the body, for "body" is a concept applied to these things. *The chest* and *the shoulders* are *not the body, nor are the ribcage or the arms. The side under the arm is not* the body, and the

shoulder *above* the arm is *not* the body. *Nor are the inner organs* the person's body. *Nor* finally *is the head or the neck this* person's *body. Where then* in any of these components *would the body ever be?* It is none of them. Neither is it the sum of these parts, nor is it something which is essentially separate from them. And so therefore the body is nothing that has any nature of its own.

Contemplation Twenty-Eight
The Emptiness of the Parts of Parts

།དེ་བཞིན་སོར་མོའི་ཚོགས་ཡིན་ཕྱིར།
།ལག་པའང་གང་ཞིག་ཡིན་པར་འགྱུར།
།དེ་ཡང་ཚིགས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་ཕྱིར།
།ཚིགས་ཀྱང་རང་གི་ཆ་ཕྱེ་བས།
།ཆ་ཡང་རྡུལ་དུ་ཕྱེ་བས་ཏེ།
།རྡུལ་དེའང་ཕྱོགས་ཆའི་དབྱེ་བ་ཡིས།
།ཕྱོགས་དབྱེའང་ཆ་ཤས་དང་བྲལ་ཕྱིར།
།མཁའ་བཞིན་དེས་ན་རྡུལ་ཡང་མེད།

The hand too then is just
The same; a collection of fingers,
So how could it ever be?
Each in turn is a collection
Of joints; and if you divide
The joints into parts, and then
Divide the parts down to atoms,
And then divide these into
Sides in different directions,
Then things are devoid of parts,
And just like empty space;
So even the atoms have none.

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ལྷུ་དང་སོར་མོའི་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལག་པའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་སྲིད་དོ།

Here is the second point, [establishing the fact that the body's parts, the components, have no nature]. Think of the way in which the body of a person is just a concept applied to the collection of its components. *The hand too then*

is just the same: a concept applied to the *collection of* its various pieces, to its *fingers. So how* then *could it ever be* something that had some nature of its own? It would be a complete impossibility.

།སོར་མོ་དེ་ཡང་ཚིགས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །ཚིགས་ཀྱང་རང་གི་ཆ་དང་ཆར་ཕྱེ་བས་དཔྱད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ལ་ཚོགས་ཀྱི་ཆ་ཡང་རྡུལ་ཕྲན་དུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་དབྱེ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ།

Each finger, *in turn, is a* concept applied to the *collection of* the *joints* that make it up—and so they too have no nature of their own. *And* if you examine each of the joints as well, *if you divide the joints* each *into* their various *parts,* you find they have no nature of their own either. *And then* you can take each of *the parts* of these wholes and *divide* them all the way *down to* their *atoms,* and find that none of them has any nature of its own.

།རྡུལ་དེའང་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཆའི་དབྱེ་བ་ཡིས་ཕྱེ་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །ཕྱོགས་ཀྱི་བར་དབྱེ་བ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆ་ཤས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ནོ།

And even these atoms can be *divided then into* their own parts: into their eastern *side,* and so on. They too then are a concept applied to the collection of the multiple sides that face *in* the *different directions,* and so they *have no* nature of their own either. You can even divide the directions themselves, which have no nature of their own either. *Things then are devoid of* any *parts* that have any nature of their own; *and* so they are *just like,* for example, *empty space.*

།དེས་ན་རྡུལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དེ་ཡོད་ན་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ་དེ་ལ་ནི་དྲུག་གིས་ཅིག་ཆར་སྦྱར་བ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

And thus it is that atoms themselves have no nature of their own; for if they did, then we would be forced to accept the existence of atoms that were partless. This concept though is disproved by the logic expressed in the lines that begin with "Suppose the six [sides in the six directions] were stuck together."

An Outline of the Explanation of the Chapter on Wisdom from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* to accompany the Contemplations in Reading Six

b2. Disproving the idea that it would be incorrect to meditate upon compassion

[Contemplations Twenty-Five and Twenty-Six are found here]

ii) A detailed presentation of the types of reasoning used to prove that things have no self-nature

a1. An explanation of the fact that things have no self-nature, utilizing the four different forms of deep awareness

a2. Meditating on deep awareness of one's body

a3. Establishing the fact that the body as a whole has no nature

[Contemplation Twenty-Seven is found here]

b3. Establishing the fact that its parts, the limbs, have no nature

[Contemplation Twenty-Eight is found here]

The Asian Classics Institute
Course XII: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part III

Reading Seven: Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part VII

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 34A-34B and 140B-143B, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Twenty-Nine
The Emptiness of Feelings

།གཉིས་པ་ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བསྒོམ་པ་ལ་བཞི། ཚོར་བ་རང་གི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། རྒྱུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། དམིགས་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། ཚོར་བའི་ཡུལ་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པའོ།

The second section, meditating on deep awareness of one's feelings, covers four different points: refuting the idea that the very essence of feeling could be something that existed by nature; refuting the idea that the cause of feeling

could exist by nature; refuting the idea that the object upon which feeling focuses could exist by nature; and refuting the idea that the subject state of mind in an act of feeling could exist by nature.

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཚོར་བ་བདེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེས་ན་ཚོར་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་པར་གདམས་པའོ།

The first of these points includes four sections of its own: the fact that feelings of suffering could never exist by nature; the fact that feelings of pleasure could never exist by nature; and advice that one should, therefore, maintain the practice in which one meditates upon the fact that feeling has no nature.

།སྡུག་བསྔལ་དེ་ཉིད་དུ་ཡོད་ན།
།ཅི་སྟེ་རབ་དགའ་ལ་མི་གནོད།
།བདེ་ན་མྱ་ངན་གདུང་སོགས་ལ།
།ཞིམ་སོགས་ཅི་སྟེ་དགའ་མི་བྱེད།

Suppose that pain existed
In and of itself;
Why wouldn't it inhibit joy?
Suppose pleasure did; why then wouldn't
Something like the delicious give joy
To those stricken by grief or the like?

དང་པོ་ནི། ལུས་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། མྱོང་བྱ་སྡུག་བསྔལ་དང་མྱོང་བྱེད་ཚོར་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་ན་ཅི་སྟེ་ཡིད་ཀྱི་ཞེས་པ་གཅིག་གི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དེ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་རིགས་པས་ཚོར་བ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅིས་མི་གནོད་དེ་གནོད་པས་བདེ་བ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་ན་སྐྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་སྡུ་མ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དོ།

Here is the first. Now we will show how feelings, in the same way as the body, are devoid of any nature of their own. *Suppose that* the object to be

experienced (that is, some kind of *pain)* and the object which experiences it (the capacity of feeling) *existed in and of themselves.* Consider now the feeling of pain, a pain which has some nature of its own, and which accompanies a single example of the awareness of the mind. *Wouldn't it* be true that this feeling could never change? And then what reason could you ever give that it wouldn't *inhibit* any feeling of *joy,* or pleasure? Of course it would do so, and one would never again have a feeling of pleasure. But we can see with our own eyes that these feelings do come again, and so we would have to say that the former feeling of pain is <u>not</u> something that has any nature of its own.

གཉིས་པ་ནི། བདེ་བ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་བུ་ཤི་བ་སོགས་ཀྱི་མྱ་ངན་གྱིས་གདུང་བ་སོགས་ལ་ཁ་ཟས་ཞིམ་པོ་སོགས་ཟོས་པས་དེའི་ཡིད་ཅི་སྟེ་དགའ་མི་བྱེད་དེ་བདེ་བར་བྱེད་པར་ཐལ། བཟའ་བཏུང་ཞིམ་པོ་སོགས་ཀྱིས་བདེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

Here is the second. *Suppose* on the other hand that *pleasure* itself *did* have some nature of its own. Consider then a person whose son had died, or someone similar: someone *stricken by* feelings of *grief or the like.* If your position were true, then *why wouldn't* it fill their heart with *joy,* why wouldn't it give them pleasure, when they had *something like a delicious* meal? It would have to do so, since delicious food or drink would give one a feeling of pleasure that had its own nature.

།སྟོབས་དང་ལྡན་པས་ཟིལ་མནན་ཕྱིར།
།གལ་ཏེ་དེ་སྙོང་མ་ཡིན་ན།
།གང་ཞིག་ཉམས་སྙོང་བདག་ཉིད་མིན།
།དེ་ནི་ཚོར་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན།

"Because it was overcome by the strength,
Then in this case it would not
Be something experienced."
How could anything that wasn't
Something you had an experience of
Ever be a feeling?

ཁོ་ན་རེ་མྱ་ངན་གྱིས་གདུངས་པའི་དུས་བདེ་བ་དེས་སྐྱེས་ཡོད་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་སྟོབས་དང་

ལྡན་པས་ཟིལ་གྱིས་མནན་པའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་བདེ་བ་དེ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གང་ཞིག་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་མིན་པ་དེ་ནི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བདེ་བ་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཟིལ་གྱིས་མནན་པ་ལ་ཡང་ལན་དུ་སྦྱར་རོ།

One might raise the following objection:

> It is true that these things would give one pleasure even while you were being tormented by grief. The pleasure though *would be overcome by the strength* of the pain, and *in this case* the pleasure *would not be something* that was *experienced.*

But *how could anything that was not something that you had an experience of ever be a feeling* of pleasure? The fact is that it never would be, because it was never felt. [We read here a _ma_ before the _myong_ in the Tibetan, as also suggested by Khen Rinpoche.] You can apply this same response to a case where some strong feeling of pleasure was said to overcome a feeling of pain that had its own nature.

།སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་ཉིད་དུ་ཡོད།
།འདི་ཡི་རགས་པ་བསལ་མིན་ནམ།
།དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་དགའ་ཙམ།
།ཞེ་ན་ཕྲ་ཉིད་དེ་ཡང་དེའི།

And if you say, "The pain
Is something extremely subtle;
Isn't the gross what's removed?
It's something which is different,
Nothing but a happiness."
But the subtle is still the same.

།གལ་ཏེ་བདེ་བ་སྟོབས་ལྡན་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མྱོང་བས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་ཡོད་ན་བདེ་བ་སྟོབས་ལྡན་འདིས་སྡུག་བསྔལ་ལ་གནོད་པ་ཅི་ཞིག་བྱས་ནས་བདེ་བ་སྟོབས་ལྡན་མྱོང་བར་འཇོག

And what *if you say* now the following:

> When someone has a strong feeling of pleasure, they experience a kind of *pain* which *is something extremely subtle*—so it's not the case that you fail to experience even the slightest form of pain.

If one were experiencing some subtle form of pain, then how could it ever be the case that the strong feeling of pleasure inhibited it? How could you ever establish that the strong feeling of pleasure was even being felt?

བདེ་བ་སྟོབས་ལྡན་དེས་སྡུག་བསྔལ་འདིའི་རགས་པ་བསལ་བ་མིན་ནམ་སྙེ་ཡིན་པར་འདོད་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་དེ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ལས་གཞན་དགའ་བ་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བདེ་བ་ཕྲ་བ་ཉིད་དེའང་བདེ་བ་དེའི་མཚན་ཉིད་ལས་མ་འདས་པས་བདེ་བ་ཕྲ་མོ་ཡིན་ན་བདེ་བ་ཡིན་དགོས་པས་སོ།

Someone may reply with the following:

> *Isn't* it the case that the strong feeling of pleasure *removes* a *gross* form of the pain? This is what we would say. The subtle form of the pain *is something which is* completely *different* from the great feeling of pleasure—it is, in a sense, *nothing but a* more subtle form of *happiness.*

But even if something is no more than a subtle form of pleasure we could still never escape the fact that it would have to possess the defining characteristics of pleasure. As such, anything which is a *subtle* form of pleasure must still be *this same* pleasure.

།གལ་ཏེ་འགལ་རྐྱེན་སྐྱེས་པས་ན།
།སྡུག་བསྔལ་སྐྱེས་པ་མིན་ན་ནི།
།ཚོར་བར་རྟོག་པ་མངོན་ཞེན་ཉིད།
།ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་མིན་ནམ།

Suppose you claim, "This creates
An incompatible condition, and so
You have no feeling of pain."
Isn't it though true
That we can say that you
Simply believe in conceptions?

།བདེ་ན་མྱ་ངན་གདུང་སོགས་ལ་ཞེས་པའི་སྐྱོན་སྤོང་བར་འདོད་ནས་གལ་ཏེ་བཟའ་བཏུང་ཞིམ་པ་སོགས་ལས་བདེ་བ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་དང་འགལ་བ་བདེ་བའི་རྐྱེན་སྐྱེས་པས་ན་དེའི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེས་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བ་རྟོག་པས་མངོན་པར་ཞེན་ཅིང་བཏགས་པ་ཙམ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་པ་མིན་ནམ་སྟེ་གྲུབ་པར་ཐལ། བཟའ་བཏུང་གཅིག་ཉིད་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བདེ་སྡུག་གཉིས་ཀའི་རྒྱུར་བཏགས་པའི་ཕྱིར།

Suppose that yet another person, hoping to avoid the problems raised in the verse that talks about "Suppose pleasure did...to those stricken by grief or the like," makes this *claim:*

> Consider the point at which something like delicious food or drink gives you a feeling of pleasure. *This creates a condition* for pleasure which is *incompatible* with the pain, *and so,* at this particular point, *you have no feeling of pain.*

Isn't it though true that we can say that feelings of pleasure and pain are *simply conceptions* in whose existence *you believe?* That they are mere projections? It is true, because one and the same food or drink can be projected onto as being a cause of two different things: pleasure, and pain.

།དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་འདི་ཡི་ནི།
།གཉེན་པོ་རྣམ་དཔྱོད་འདི་བསྒོམ་སྟེ།
།རྣམ་བརྟགས་ཞིང་ལས་བྱུང་བ་ཡི།
།བསམ་གཏན་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡི་ཟས།

Thus it is that one should
Meditate upon this analysis
As an antidote for that.
The deep meditation that grows from
The fertile field of careful examination
Is food for the serious practitioner.

གསུམ་པ་ནི། ཚོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་ཚོར་བ་བདེན་འཛིན་འདི་ཡི་གཉེན་པོར་ཚོར་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་འདི་བསྒོམ་པར་བྱ་

སྡེ། རྣམ་པར་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པའི་ཞིང་ལས་བྱུང་བའི་ཇི་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་དང་། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པའི་བསམ་གཏན་གོམས་པར་བྱས་ན་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྟོགས་པའི་ལུས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཟས་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཐ་མལ་པའི་ཟས་ཀྱིས་ལུས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་འདིས་ཐ་མལ་པའི་ལུས་ཀྱང་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ནས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

Here is the third section. Feelings are not something which have any nature of their own; and *thus it is that one should meditate upon this analysis* wherein—*as an antidote for that* tendency to see feelings as having some true existence of their own—you come to realize that they actually have no such nature.

This is because the special vision of emptiness, focused as it is upon the way things really are, *grows from the fertile field of this careful examination* and analysis. And the "body," in the sense of the realizations, of a *serious practitioner* grows ever stronger and farther by becoming completely accustomed to *the deep meditation* wherein one practices this special vision based upon meditative quietude. And this is why that deep meditation can be called a kind of *"food,"* for it is just like the ordinary food that makes the body grow further.

This state of single-pointed concentration, incidentally, also helps the ordinary body grow more and more. For all these reasons, we must make great efforts to reach that deep, balanced state of meditation where we remain one-pointedly in the realization of emptiness.

Contemplation Thirty
The Emptiness of the Mind

།ཡིད་ནི་དབང་རྣམས་ལ་མི་གནས།

།གཟུགས་སོགས་ལ་མིན་བར་ནའང་མིན།

The mind doesn't reside in the faculties,
Nor in the visual or the rest,
Nor somewhere in between.

།གསུམ་པ་སེམས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བསྒོམ་པ་ལ་གཉིས། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ལྔ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པའོ།

Here is the third section, which is meditating on deep awareness of one's mind. We proceed in two steps: demonstrating the fact that consciousness of the mind cannot exist by nature; and demonstrating the fact that the other five kinds of consciousness cannot exist by nature.

དང་པོ་ནི། ཡིད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དེ་དབང་པོ་དྲུག་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་གནས། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པ་མིན་ལ་དེ་དག་གི་བར་ནའང་སྟེ་དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་ལའང་གནས་པ་མིན་ཏེ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་ཤིང་རྟའི་དཔྱད་པ་བདུན་དྲན་པར་བྱའོ།

Here is the first. *The mind* is not something which has any nature of its own, and this is because of the following reasons:

(1) It *does not reside,* through any nature of its own, with*in the* six *faculties;*

(2) It is *not* something which resides, through any nature of its own, with*in the* six objects of *visual* matter *or the rest;* and

(3) It is *not* something which resides *"somewhere in between"* these two—meaning in the combination of the two.

For this point one should recall the seven points in the analysis of a wagon, as found in <u>Entering the Middle Way.</u> [These are examining a wagon to see whether it is *self-existently:*

(1) its parts (in which case it would have to be as many as its parts);

(2) something unrelated to its parts (in which case it would be some externally existing "self," and no longer be a changing thing);

(3) something that depends upon its parts (in which case their relationship would have to be that of two completely separate things, like a bowl and the yogurt in the bowl—since the thing dependent was a self-existent other);

(4) something that its parts depend upon (similar problem);

(5) something that possesses its parts (again, something completely other than its parts, if it "possesses" them);

(6) the sum of its parts (independent of our projections, which cannot be); or

(7) some special visual outline of the wagon (if this were true, then the mental heaps, since they are not physical matter and cannot have shape or color, could not be included in the "person" or his "mind").]

།ནང་ཡང་སེམས་མིན་ཕྱི་མིན་ཞིང་།

།གཞན་དུ་ཡང་ནི་རྙེད་མ་ཡིན།

།གང་ཞིག་ལུས་མིན་གཞན་དུ་མིན།

།འདྲེས་མིན་ལོགས་སུའང་འགར་མེད་པ།

།དེ་ནི་ཅུང་ཟད་མིན་དེའི་ཕྱིར།

།སེམས་ཅན་རང་བཞིན་མྱ་ངན་འདས།

The inside is not the mind,
Nor the outside, and neither
Can it be found somewhere else.
There exists none that's neither the body
Nor other; neither mixed nor an isolated,
Independent thing.

Because it lacks even the
Slightest bit, the one with the
Mind is natural nirvana.

།མུ་སྟེགས་པས་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུས་བཏགས་པའི་ནང་ནའང་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་
གནས་པ་མིན་ལ། ཕྱི་ལག་པ་སོགས་ལའང་གནས་པ་མིན་ཞིང་ཕྱི་ནང་ལས་གཞན་དུའང་
ནི་རང་བཞིན་གྱིས་རྙེད་པ་མ་ཡིན་ལ་གང་ཞིག་ལུས་མིན་ཞིང་དེ་ལས་གཞན་དུའང་བདེན་
མིན་ལ། སེམས་དེ་ལུས་དང་འདྲེས་པ་མིན་ཞིང་ལུས་ལས་ལོགས་སུའང་ཡན་དགར་བ་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་དེ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་པ་
དེའི་ཕྱིར་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ།

Consider the so-called "inner agent," the "inner person" that the non-Buddhist schools say exists. *The mind* can*not,* through some nature of its own, reside in this sense *"inside," nor* can it reside somewhere *outside*—in the hand or the like. *Neither can it be found*, through some nature of its own, to be *somewhere else* than the inside or the outside.

Think of a mind that had some nature of its own: *one that was neither the body nor* truly something *other* than the body: think of a mind that was *neither mixed* with the body *nor an independent thing, isolated* from the body. *No* such thing *exists. And because it lacks even the slightest bit* of any natural way of being, *the mind* is completely empty of any nature of its own: and this itself *is* what we refer to as the *"natural* state of *nirvana."*

An Outline of the Explanation of the Chapter on Wisdom from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* to accompany the Contemplations in Reading Seven

b2. Meditating on deep awareness of one's feelings

a3. Refuting the idea that the very essence of feeling could be something that existed by nature

a4. The fact that feelings of suffering could never exist by nature

[Contemplation Twenty-Nine begins here]

b4. The fact that feelings of pleasure could never exist by nature

c4. Advice that one should, therefore, maintain the practice in which one meditates upon the fact that feeling has no nature

[Contemplation Twenty-Nine ends here]

b3. Refuting the idea that the cause of feeling could exist by nature

a4. Refuting the idea that the interaction between a sense power and its object could exist by nature

b4. Refuting the idea that consciousness could by nature have interaction

c4. The fact that the contact which results from the interaction of the three does not exist by nature

c3. Refuting the idea that the object upon which feeling focuses could exist by nature

d3. Refuting the idea that the subject state of mind in an act of feeling could exist by nature

c2. Meditating on deep awareness of one's mind

a3. Demonstrating the fact that consciousness of the mind cannot exist by nature

[Contemplation Thirty is found here]

b3. Demonstrating the fact that the other five kinds of consciousness cannot exist by nature

d2. Meditating on deep awareness of objects

b1. Disproving any contention that the two truths would be incorrect

a2. Disproving the idea that our position is too extreme

b2. Disproving the idea that our position necessitates an endless regression

c2. Demonstrating the fact that there is no proof for the idea that consciousness and its object truly exist

The Asian Classics Institute
Course XII: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part III

Reading Eight: Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part VIII

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 35A-36B and 146A-151B, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Thirty-One
The Sliver of Diamond

།གསུམ་པ་བདག་མེད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དགོད་པ་ལ་གསུམ། རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་སོ།

The third part, setting forth logical proofs to demonstrate that there is no self-nature, has three sections of its own: the proof known as the "sliver of diamond"; the proof based on dependent origination; and the proof based on refuting that neither a thing which does, nor does not, exist could ever grow.

།དང་པོ་ལ་ལྔ། རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དང་། རྟག་པའི་རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དང་། གཙོ་བོ་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དང་། རྒྱུ་མེད་དགག་པའི་དོན་བསྡུ་བ་དང་། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ།

The first of these has five points of its own: refuting the idea that things could grow without a cause; refuting the idea that things could grow from something other than themselves which was also unchanging; refuting the idea that things could grow from a primal One which was unchanging; a summary of the refutation of the idea that things could grow without a cause; and a refutation of the idea that things could grow from both themselves and things other than themselves.

།རེ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་མངོན་སུམ་གྱིས།
།རྒྱུ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་ཡིན།
།པདྨའི་སྡོང་བུ་སོགས་དབྱེ་ནི།
།རྒྱུ་ཡི་དབྱེ་བས་བསྐྱེད་པ་ཡིན།
།རྒྱུ་དབྱེ་གང་གིས་བྱས་ཞེ་ན།
།སྔར་གྱི་རྒྱུ་དབྱེ་ཉིད་ལས་སོ།

Most often we can see,
With that which is shared throughout
The world, all the causes.
The great variety, things like the
Stem of a lotus, are caused
By a variety of causes.
If you ask what causes the variety
Of causes—they come from none other
Than a previous variety of causes.

དང་པོ་ནི། རྒྱང་ཕན་པ་སོགས་ན་རེ་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཁྲ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་བྱེད་པར་མ་མཐོང་ལ། པད་མའི་འདབ་མའི་གཙུབ་པ་དང་འཇམ་ཤ་སོགས་དང་ཚེར་མའི་རྣོ་བ་སོགས་བྱེད་པ་པོ་སུས་ཀྱང་མ་བྱས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ་

རེ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྔོན་ཐོག་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་པད་མའི་སྡོང་བུའི་ཁ་དོག་དང་འདབ་མའི་གྲངས་སོགས་འབྲས་བུའི་དབྱེ་བ་ནི་རྒྱུའི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ་རྒྱུའི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་གང་གིས་བྱས་ཞེ་ན་སྔར་གྱི་རྒྱུ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་ཉིད་ལས་སོ།

Here is the first. The non-Buddhist school known as "Those who Reject the World," and other such groups as well, note the fact that there are things—like the patterns on a peacock—which don't seem as if anyone at all has made them; they say:

> Consider the roughness of a lotus petal, and its texture or other such qualities; think as well of the sharpness of a thorn, or the like. They just happen by their own nature; it's not as if someone made them that way.

Your idea though is incorrect. This is because *we can most often see*—even *with that* direct perception *which is shared throughout the world—all the causes* that create the vast majority of inner and outer working things, such as crops and the like. And *the great variety* of results—that is, *things like* the colors of *the stem of a lotus,* or the number of petals it has—*are* all *caused by a* great *variety* of different *causes. If you ask what* it is then that *causes* all *the* different *varieties of causes* themselves; the answer is that *they come from none other than a previous* set of a great *variety of causes.*

།ཅི་ཕྱིར་རྒྱུ་ཡིས་འབྲས་སྐྱེད་ནུས།
།སྔར་གྱི་རྒྱུ་ཡི་མཐུ་ཉིད་ལས།

How is it the causes can create them?
It's precisely due to the power
Of causes that came before.

།ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱུ་མི་འདྲ་ན་ཡིས་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བ་བསྐྱེད་ནུས་ཞེ་ན་དེ་ལྟར་མི་ནུས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ་སྔར་གྱི་རྒྱུའི་མཐུ་ཉིད་ལས་རྒྱུ་མི་འདྲ་བས་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་བསྐྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་པོ་འདི་རྣམས་ཆོས་ཅན་རྒྱུ་མེད་མ་ཡིན་ཏེ་ཡུལ་དུས་རེས་འགའ་

སྐྱེ་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།

One may ask the following question:

Just *how is it that* a variety of *causes can create* a variety of results?

There's no problem though with the idea: it's not as though they have no such power. *It is precisely due to the power of* the *causes that came before* them that a variety of causes is able to create a variety of individual results. This allows us then to state the following proof:

(1) Consider all these working things.
(2) It is not the case that they have no causes, because
(3) We can observe that they grow intermittently, in time and space.

[Please note that the *mi 'dra na* of the Tibetan should almost surely be read as *mi 'dra ba,* although both editions of the text available to us repeat this spelling. The meaning remains the same in either case.]

Contemplation Thirty-Two
What Emptiness is Empty Of

།དེ་ཉིད་དུ་ན་སྟོང་པ་ཉིད།
།སྒོམ་པ་དེ་ཕྱིར་མི་འཐད་འགྱུར།

For this very one, after all,
The meditation upon
Emptiness is wrong.

རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་དུ་ན་ཁྱོད་འདོད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ་དེ་འཛལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྫུན་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཅེ་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་སྟོང་ཉིད་འཛལ་བའི་ཚད་མ་རྫུན་པ་དང་དེས་བཞག་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་རྫུན་པ་ཡིན་པར་ཆེས་འཐད་དེ། རྟོག་པས་བདེན་པའི་དངོས་པོ་བཀག་པའི་དགག་པ་ངེས་པ་དེ་དགག་བྱའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར།

One may make the following objection:

> *For this very* reason, it *is wrong* to say that *the meditation upon emptiness* which you propose is perfectly correct; the valid perception which perceives it is, *after all,* "deceptive."

We answer with a logical proof—

(1) Consider the entire body of existing phenomena.
(2) It is absolutely correct for us to assert both that the valid perception which perceives emptiness is itself deceptive, and that the emptiness which it establishes as existing is also deceptive, because
(3) When you understand, through the process of conceptualization, the refutation wherein we deny the existence of a working thing which exists in truth, you rely upon forming a mental image of the object whose existence we deny.

།བརྟགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར།

།དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན།

།དེ་ཕྱིར་བརྫུན་པའི་དངོས་གང་ཡིན།

།དེ་ཡི་དངོས་མེད་གསལ་བར་བརྫུན།

One would never be able to
Grasp how something was
Devoid of being a thing
Without encountering that
Thing it was which one
Imagined it to be.
For this reason, the fact that the
Deceptive thing is not a thing
Is something clearly deceptive.

དེར་ཐལ། བཏགས་པའི་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ལ་རྟོག་པས་མ་རེག་པར་ཏེ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་བདེན་སྟོང་དེའི་དངོས་པོར་བདེན་མེད་དེ་རྟོག་པས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་དགག་བྱ་རྫུན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་སྲིད་པས་དགག་བྱ་དེ་བཀག་པ་དེ་འདི་དངོས་མེད་གསལ་བར་རྫུན་ནོ།

And this really is the case, because *one would never be able to grasp,* through the process of conceptualization, *how something was devoid of being a thing* (how it lacked any true existence) *unless* one was first able to *"encounter"* (or conceptualize) *that thing it was which one "imagined it to be"* (meaning true existence); that is, unless one was first able to form a mental picture of what it was like to exist in truth. And *for this reason*—which means, because of *the fact that the "deceptive thing"* or object we deny is totally impossible—then the condition that remains when we have denied the existence of this object (meaning the fact that this object *is not a thing*) *is* itself *something* which is *clearly deceptive.*

།སྔ་མའི་དཔེ་ནི་རྟོག་པ་ལ་མོ་ཤམ་བུའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་མོ་ཤམ་བུ་ཤི་བའི་རྣམ་པ་མི་འཆར་བ་བཞིན་ནོ།

Here is an example to illustrate what we have just been talking about. Until such time as you are able to form a mental picture of the child of a barren woman, you can never form a picture of this same child dying.

།དགག་བྱ་བཀག་པའི་བདེན་སྟོང་བདེན་པར་གྲུབ་ན་རིག་ཤེས་རྗེས་དཔག་ལ་བདེན་སྟོང་སྣང་བ་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡ་གྱལ་བཀག་པའི་ཚོགས་པ་མི་སྲིད་ཅིང་དེ་ལ་དགག་བྱ་བདེན་པར་སྣང་བས་བདེན་སྣང་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་ལ་དེ་ལྟ་ན་བདེན་གྲུབ་ཡོད་དགོས་ན་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཀག་པའི་བདེན་སྟོང་ཡང་རྫུན་པ་ཡིན་གྱི་བདེན་པར་མ་གྲུབ་བོ། །དེ་ནི་རྩ་ཤེ་ལས། གལ་ཏེ་མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།

Consider the condition that remains after you have disproved the object that we deny: that is, the fact that there is no true existence. If this itself existed truly, then the image of the emptiness of true existence which presents itself to the mind working in a logical mode would itself have to exist in truth. It's moreover the case (1) that it is impossible for a collection of parts to be there when any one of its parts has been disproved; and (2) that, since the object we deny appears to exist in truth, this appearance of true existence would itself have to exist truly. And if this were all true, then true existence itself would have to be something that existed. But since it doesn't exist, then the voidness of true existence which remains after it has been disproved is itself something which is deceptive, rather than being something which exists in truth. This is the point being made in lines from _Root Wisdom_ like the one which says, "If there were the least thing that were not empty, then..."

[The full popularized form of the lines being referred to by Gyaltsab Je reads:

> If there were the least thing that were not empty,
> Then how could emptiness itself exist?

The point is that, if emptiness itself were not empty, then nothing else could be either.]

།དེས་ན་རྨི་ལམ་བུ་ཤི་ལ།
།དེ་མེད་སྙམ་པའི་རྣམ་རྟོག་ནི།
།དེ་ཡོད་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡི།
།གེགས་ཡིན་དེ་ཡང་བརྫུན་པ་ཡིན།

> **Therefore when a child dies**
> **In a dream, the state of mind which**
> **Imagines that he's gone blocks out**
> **The state of mind imagining that**
> **He is still there, despite the fact**
> **That it's all deceptive.**

།བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱི་མ་ཤར་བར་བདེན་སྟོང་ལེགས་པར་མི་ངེས་པས་སྟོང་ཉིད་ངེས་པ་དགག་བྱའི་ཚད་འཛིན་ལ་མཁས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་དཔེར་ན་རྨི་ལམ་དུ་བུ་ཤི་བ་དམིགས་པ་ལ་བུ་དེ་མེད་སྙམ་པའི་རྣམ་རྟོག་ནི་བུ་དེ་ཡོད་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གེགས་ཡིན་ཡང་རྨི་ལམ་གྱི་སྣང་གཉེན་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་རྫུན་པ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཉེན་པོ་རྫུན་པས་སྤང་བྱ་རྫུན་པ་འཇོམས་པ་དང་། ཚད་མ་རྫུན་པས་གཞལ་བྱ་རྫུན་པ་འཇལ་བ་མི་འགལ་ལ་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པས་ཚད་མ་རྫུན་པ་འཇོག་མི་ཤེས་པས་མི་མཚུངས་སོ།

Unless one is able to form a mental image of what it would be like for something to exist in truth, one can never understand the emptiness of this true existence well. Therefore those who hope to understand emptiness must become masters of the art of defining for themselves just what the object we deny is.

Therefore, for this reason, think of the example of *a dream in* which you see your *child die. The state of mind* where you *imagine that the child is gone blocks out the state of mind* where you *imagine that the child is still there, despite the fact that* the state of mind being eliminated and the state of mind that works against it are both just *deceptive,* just a dream.

Here our case is the same. It is absolutely no contradiction to say that a corrective state of mind which is deceptive can destroy an undesirable state of mind which is also deceptive, or that a valid perception which is deceptive can perceive an object which is also deceptive.

Those of the non-Buddhist school called the "Numerists," on the other hand, assert that all knowable objects exist in truth; and so they don't understand how to establish the existence of a valid perception which is deceptive. The problems you have raised therefore don't apply equally to us.

Contemplation Thirty-Three
Things are Empty Because They are Dependent

།གཞན་ནས་འོངས་པའང་མ་ཡིན་ལ།

།གནས་པ་མ་ཡིན་འགྲོ་མ་ཡིན།

།རྨོངས་པས་བདེན་པར་གང་བྱས་འདི།

།སྒྱུ་མ་ལས་ནི་ཁྱད་ཅི་ཡོད།

They are not something that comes
From somewhere else, nor
Do they stay or go.
What difference is there between
An illusion, and that object which
Dark ignorance imagines true?

།སྒྱུ་མས་སྤྲུལ་པ་གང་ཡིན་དང་།

།རྒྱུ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་གང་སྤྲུལ་པ།

།དེ་ནི་གང་ནས་འོངས་གྱུར་ཅིང་།

།གང་དུ་འགྲོ་བའང་བརྟག་པར་གྱིས།

Consider a thing a magician
Creates, and things which are
Created by causes.
Examine where it is
That they came from,
And where it is they're going.

།གཉིས་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་རྨོངས་པ་མ་རིག་པས་བདེན་པར་གང་བྱས་ཤིང་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་འདི་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་དང་གཟུགས་བརྙན་སོགས་ལས་ནི་ཁྱད་ཅི་ཡོད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར།

Here secondly is the proof which uses dependent origination. Consider now *that object which* ignorance, the *dark ignorance* which relates to mental affliction, *imagines* has some *true* existence; consider a working thing that exists nominally. *What difference is there between* this thing and *an illusion,* or a dream, or a reflection in a mirror, or anything of the like? This is because, despite the fact they are empty of any nature of their own, they still appear to have such a nature.

སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་པ་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་སོགས་གང་ཡིན་པ་དང་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་ཀྱིས་ནི་གང་སྤྲུལ་པའི་དངོས་པོ་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་སྐྱེས་པའི་ཚེ་གཞན་ནས་འོང་དགོས་ཤིང་། འགགས་པའི་ཚེ་གཞན་དུ་འགྲོ་དགོས་ན་གང་ནས་འོངས་པར་འགྱུར་ཞིང་གང་དུ་འགྲོ་བ་འང་རྟག་པར་གྱིས་ཏེ་འགྲོ་འོང་རང་བཞིན་མེད་པས་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ཞེས་པའོ།

Consider next some*thing* like an illusory horse or an elephant, or anything of the sort, *created* by *a magician*. *And* think too of the working *things* that are *created by causes* and conditions. Suppose that these things had some nature of their own. When they started then they would have to be *something that comes from somewhere else,* and when they stopped they would have to *go* to somewhere else.

Try to *examine* though *where it is that they came from, and where it is they are going.* The coming and going have no nature of their own, and so we can state the following proof:

> Consider the person and the heaps that are his parts.
> They have no nature of their own, because
> They are examples of dependent origination.
> They are, for example, like a reflection in a mirror.

[Please note that the Tibetan *rtag par gyis* here should be read *brtag par gyis,* as in the root text. We have left the original spelling because both editions available to us read it this way.]

།གང་ཞིག་གང་ནི་ཉེ་བ་ཡིས།
།མཐོང་གྱུར་དེ་མེད་ན་མིན་པ།

།བཅོས་སུ་གཟུགས་བརྙན་དང་མཚུངས་པ།

།དེ་ལ་བདེན་ཉིད་ཇི་ལྟར་ཡོད།

Consider the things which we see,
Because of proximity to certain
Ones; they can't without.
They are artificial, and the same
As a reflection; how
Could they have any truth?

།འདུ་བྱེད་དང་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་མ་རིག་པ་དང་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་གང་དང་ནི་ཉེ་བ་ཡིས་སྐྱེ་བ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་རྒྱུ་དེ་དག་མེད་ན་སྐྱེ་བ་མིན་པ་བཅོས་བུ་ཡིན་པས་གཟུགས་བརྙན་དང་མཚུངས་པ་དེ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཉིད་ཇི་ལྟར་ཡོད་དེ་མེད་དོ།

Consider "factors" [referring to immature karma, the second of the twelve links in the chain of dependent origination], and various results such as sprouts or the like—*things which we see* grow *because of* their *proximity to certain* causes; that is, ignorance [referring to the first link] and seeds. *These* things *are artificial: they cannot* grow *without* their causes, and thus they are just *the same as a reflection* in a mirror. [That is, they look like the real thing, but they are not.] *How* then *could* we ever say that *they have any true* existence? They never would.

།སྒྱུ་མ་ཞེས་པ་བཞིས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ནས་རྐང་པ་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱིས་གཏན་ཚིགས་དང་། དེ་ནས་ཕྱེད་ཀྱིས་དཔེ་དང་ཐ་མས་དམ་བཅའ་བསྟན་ཏོ། །རྒྱས་པར་ཤེས་པར་འདོད་ན་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

The four lines [in Tibetan, six in the English] of the root text which speak of a magician function to express the truth of the "element of necessity" in the proof of emptiness using the principle of dependent origination. [This is one part of a syllogism in Buddhist logic; in this case, it would be expressed as, "If something is an example of dependent origination, it cannot exist in truth."]

The next two and a half lines [in the Tibetan, four and a half in the English] express the "element of the reason." [Which in this case would be "they are examples of dependent origination."]

The following half of a line [in the Tibetan, two halves in the English] expresses the "element of a concordant example." [Meaning, here, something other than the object under discussion which is—like this object itself—both something which does not exist in truth and which is an example of dependent origination.]

The final line [in the Tibetan, one and a half in the English] then expresses the assertion. [That is, "All inner and outer working things lack any true existence."]

If you are interested in more detail on this subject, you should consult the *Great Exposition on "Entering the Middle Way"*.

An Outline of the Explanation of the Chapter on Wisdom from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life*, to accompany the Contemplations in Reading Eight

c1. Setting forth logical proofs to demonstrate that there is no self-nature

a2. The proof known as the "sliver of diamond"

a3. Refuting the idea that things could grow without a cause

[Contemplation Thirty-One is found here]

b3. Refuting the idea that things could grow from something other than themselves which was also unchanging

a4. Inquiring about what the idea of the "Lord of Power" refers to, and then refuting it

b4. The fact that, if something were unchanging, it could never act as the cause for all things that depend on conditions

c4. A refutation of the idea that atomic particles could be unchanging, or have no cause, accomplished by recalling the explanation that occurred earlier

c3. Refuting the idea that things could grow from a primal One that was unchanging

a4. Stating the opponent's belief

b4. Shattering this belief

a5. Actually shattering the belief

a6. Refuting the idea that a partless, unchanging primal One could ever be the nature of the expressions of existence

b6. Refuting the idea that these expressions could be unchanging

c6. Refuting the idea that it is impossible for a result that did not already exist before to ever grow

b5. Demonstrating that the problems raised do not apply equally to the Middle-Way School's own beliefs

[Contemplation Thirty-Two is found here]

d3. A summary of the refutation of the idea that things could grow without a cause

e3. A refutation of the idea that things could grow from both themselves and things other than themselves

b2. The proof based on dependent origination

[Contemplation Thirty-Three is found here]

The Asian Classics Institute
Course XII: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part III

Reading Nine: Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part IX

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 36B-36B and 151B-153A, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Thirty-Four
The Emptiness of Becoming and Ending

།གསུམ་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་ལ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་བསྒྲུབས་ནས་སྐྱེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། དེས་འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་པ། དེས་ན་སྲིད་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའོ།

Here is the third section, the proof based on refuting that neither a thing which does nor does not exist could ever grow. This section itself has three steps: making the proof, and thus refuting the idea that the arising of things could exist by nature; using this same proof to disprove that the ending of things could exist by nature; and showing how this proves that suffering existence and the state of peace have one quality which is totally equivalent.

།དངོས་པོ་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ལ།
།རྒྱུ་ཡིས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།
།འོན་ཏེ་དེ་ནི་མེད་ན་ཡང་།
།རྒྱུ་ཡིས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

Suppose that working things
Did have some; what need
Would there be for causes?
And even if these didn't
Exist, what need again
Would there be for causes?

དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ལ་རྒྱུ་ཡིས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པ་བསྐྱེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་འབྲས་བུ་དེ་ནི་མེད་ན་ཡང་རྒྱུ་ཡིས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་བསྐྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་པ་སྐྱེ་བ་ཕ་སྟག་ཡིན་པས་དེ་འགོག་པ་མ་ཡིན་གྱི་གཏན་མེད་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།

Here is the first. *Suppose that working things had some* nature of their own. *What need* then *would there be for causes?* They wouldn't have to make anything grow. *And even if these* results didn't exist, then *what need again would there be for causes?* They would never be able to make anything grow either. Incidentally, the fact is that no result at all ever exists at the time that its cause is present, and this is invariably the way that things grow; so this is not what we are denying in the present case. Rather, we are denying that something that could never exist at all could grow.

།འབྲས་བུ་ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ཡང་གྲངས་ཅན་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་ཐལ་ཆེར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པའོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བའི་རྒྱུ་འབྲས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་གཟུགས་བརྙན་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

And suppose next that we are denying that a result which did exist could grow. What we deny in this case is the kind of result that the Numerists posit—one that could exist at the time of its cause; as well as the result which the majority of schools accept, which is one that could have any nature of its own. To say though that "Because something has already grown, it is not necessary for the cause to make it grow," would be beyond all logic. The point then is that we are asserting that cause and effect are empty of any nature of their own; that they are like an illusion, or the reflection of an image in the mirror.

།བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་རྒྱུ་ཡིས་ཀྱང་།
།དངོས་པོ་མེད་པ་བསྒྱུར་དུ་མེད།
།གནས་སྐབས་དེ་དངོས་ཇི་ལྟར་ཡིན།
།དངོས་འགྱུར་གཞན་ཡང་གང་ཞིག་ཡིན།

You could have billions of causes,
But still never turn
A thing that didn't function.
How can the condition become
A functioning thing? To become so
It could be no other one.

།དངོས་མེད་རྒྱུའི་བྱེད་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བར་བསྒྲུབ་པ་ནི་ཡོད་པ་གྲུབ་ཟིན་པས་བསྐྱེད་མི་དགོས་ཀྱང་མེད་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འབྱུང་ཞེ་ན་བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་རྒྱུ་ཡིས་ཀྱང་དངོས་པོ་མེད་པ་དངོས་པོར་བསྒྱུར་དུ་མེད་དེ། དངོས་མེད་དངོས་པོར་སུ་གང་གིས་ཀྱང་བྱ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

What follows next is a proof that a thing without any function could never be the object of the functioning of a cause. In this regard, someone might make the following claim:

> Since a result that already existed would already have occurred, there would be no need for its cause to produce it. Why though is it that you say a result which does not exist cannot occur?

The fact though is that *you could have* literally *billions of causes* involved, *but* you could *still never turn something that* was *not* a *functioning* thing into something

that was: there is nothing at all that could ever make something that was not a functioning thing into something that was.

འགྱུར་ན་དངོས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་མ་བཏང་བའམ་བཏང་ནས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དངོས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པའི་གནས་སྐབས་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

And if you say it is possible, then let us ask you a question. When this happens, then which of the following is the case: does the thing which is not functioning _not_ lose its condition of being something which does not function, or _does_ it? If you say it does not, then *how can* you claim that *the condition* of not functioning could *become a thing that did function?* After all, the condition of being able to perform a function is something completely inconsistent with the condition of being unable to perform a function.

།གཉིས་པ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ལས་དངོས་པོར་འགྱུར་རྒྱུ་གཉིས་ལས་གཞན་ཡང་གང་ཞིག་ཡིན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།

And suppose you say the latter, [that it _does_ lose its condition, and becomes something else;] this is impossible, because there are only two ways that something could *become a functioning thing:* either from being a functioning thing, or from being a thing which doesn't function. *No other one* is possible.

།མེད་ཚེ་དངོས་ཡོད་སྲིད་མིན་ན།
།དངོས་པོ་ཡོད་པར་ནམ་ཞིག་འགྱུར།
།དངོས་པོ་སྐྱེས་པར་མ་གྱུར་པར།
།དངོས་མེད་དེ་ནི་འབྲལ་མི་འགྱུར།
།དངོས་མེད་དང་ནི་མ་བྲལ་ན།
།དངོས་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་མི་སྲིད།

It's impossible for it to be
Functioning while it does not;
When could it become functioning?
Until such time as the functioning
Was produced, it could never
Lose its not functioning.

Until such time as it did lose
Not functioning, the condition
Of doing so would be impossible.

།གཞན་ཡང་དངོས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་མ་བཏང་ན་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཚེ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་སྲིད་པ་མིན་ན་དངོས་པོ་ཡོད་པར་ནམ་ཞིག་འགྱུར་ཏེ་མེད་པའི་དུས་ན་དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

Suppose moreover that the thing which doesn't function _does not_ lose its condition of being a thing which doesn't function when it is the object of a cause. *It is* completely *impossible for* anything *to be* a *functioning* thing *while it* is a thing which *does not* function. *When* then do you imagine *it could* be that this *became* a *functioning* thing? A functioning thing could never grow so long as the thing was something that didn't function.

གཞན་ཡང་དངོས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཏང་ནས་འགྱུར་ན་དངོས་པོ་སྐྱེས་པར་མ་གྱུར་པར་དངོས་མེད་དང་ནི་བྲལ་བར་མི་འགྱུར་ལ་དངོས་མེད་དང་ནི་མ་བྲལ་ན་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་སྐབས་མི་སྲིད་དེ་གནས་སྐབས་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར།

Suppose again that it became a functioning thing after it _did_ lose its condition of being a thing which didn't function. *Until such time as the functioning* thing *was produced, it could never lose its* condition of being a thing which *didn't function;* but *until such time as it did lose* the condition of *not functioning,* it *is* an *impossibility* that it could take on *the condition of having a function*—for the two conditions are mutually exclusive.

།དངོས་པོའང་མེད་པར་འགྱུར་མིན་ཏེ།
།རང་བཞིན་གཉིས་སུ་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར།

A thing that does function could never
Be what didn't either:
It would have to have two natures.

དངོས་མེད་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོའང་དངོས་པོ་མེད་པར་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ་ཕྱེད་དངོས་པོ་དང་ཕྱེད་དངོས་མེད་ཡིན་ན་གཅིག་ཉིད་རང་བཞིན་གཉིས་སུ་གྲུབ་པར་

ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རིགས་པ་འདི་དག་གིས་ཡེ་མེད་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་མཐའ་དག་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།

A thing that doesn't function could never become a thing that did; just so, *a thing that does function could never be*come a thing *that didn't either.* If a thing were half something that functioned and half something that didn't function, then a single thing *would have to have two* different *natures,* and this again is impossible.

This same kind of reasoning can be used for disproving both the idea that something which didn't exist at all could grow, and the idea that any of the things which have no function could ever grow.

།མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཡོད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའང་མི་སྐྱེ་མེད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མོ་ཤམ་གྱི་བུ་བཞིན་ནོ།

Consider then a sprout.
It cannot grow through any nature of its own, because
Neither can a thing which exists and which has a nature of its own ever grow, nor can a thing which does not exist and which has a nature of its own ever grow.
It is like, for example, the child of a barren woman.

།རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་པ་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ནའང་རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་ཀྱང་སྐྱེས་པའི་ཚེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ཡིན་པས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱར་བའོ།

Disproving the idea that something which does not exist at the time of its cause could ever grow also serves to disprove the idea that something which does not exist at the time of its cause, but which then grows into something which has a nature of its own, could ever grow either. Learn to make the distinction between the two ideas being refuted here.

།དེ་ལྟར་འགག་པ་ཡོད་མིན་ཞིང་།
།དངོས་པོའང་ཡོད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར།
།འགྲོ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི།
།རྟག་ཏུ་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་ཉིད།

It's equally true that the ending
Has none, neither does
A functioning thing have any.
All of the events of the world
Are things that have never
Begun or ended through any.

གཉིས་པ་ནི། སྔར་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་ན་འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་དངོས་པོའང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འགྲོ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་ཉིད་དང་བཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་དོ།

Here is the second point, [which is using this same proof to disprove that the ending of things could exist by nature]. With the foregoing we have explained how the arising of things could never have any nature of its own. *It is equally true that the ending* of things is *not* something which *has* any nature of its own. *Neither* is any *functioning thing* anything which *has any* nature of its own. And for this reason we can say that *all of the events of the world are things that have never* either *begun or ended through any* nature of their own; they are nothing but peace—that is, what we call "nirvana by nature."

།འགྲོ་བ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ།
།རྣམ་པར་དཔྱད་ན་ཆུ་ཤིང་འདྲ།

Events are like a dream;
If you analyze them, then
They are just like cane.

གསུམ་པ་ནི། སྲིད་པའི་འགྲོ་བ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ་རང་བཞིན་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་མ་འདྲེས་པ་སོ་སོར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་ཆུ་ཤིང་དང་འདྲ་སྟེ་ཚུགས་ཐུབ་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྙིང་པོ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར།

Here is the third point, [which is showing how all this proves that our suffering existence and the state of peace have one quality which is totally equivalent]. The *events* of this suffering life *are like a dream;* this is because they lack the slightest bit of any nature of their own, and yet still exhibit all the workings of actions and the objects of actions, without any confusion of the two. *If you analyze these* events with the logic that examines suchness, then you find that *they are just like* a hollow piece of *cane:* although they appear to have some substantial existence, they lack even the tiniest bit of any essence, any nature of their own.

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པར་འགྲོ་མི་འགྲོའི་ས་ཚིགས་ནི་མིང་གི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམ་པར་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཚོལ་འདོད་ནས་དཔྱོད་པ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་འགྲོ་ལ། དེ་ལྟར་མིན་པར་ཐ་སྙད་བཏགས་ཙམ་གྱིས་ཚིམས་ནས་ལྷ་སྦྱིན་འོངས་མ་འོངས་སོགས་དཔྱོད་པ་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དཔྱོད་པ་ཡིན་ནོ།

Here is the milepost for checking whether or not what you are doing qualifies as an examination into suchness. Suppose you decide not to be satisfied just with an object which is no more than something created by concepts, something that exists only nominally. If you resolve then to go and seek the thing which your concept or term applies to, then what you are doing qualifies as an examination into suchness. And suppose that you proceed in the other way—that is, suppose you decide to simply remain satisfied with the fact that something is no more than a creation of terms or projections. If you then proceed to examine how it is that John goes, or stays, or anything of the like, then you are performing what we would call an analysis into terms or projections.

།མྱ་ངན་འདས་དང་མ་འདས་པའང་།
།དེ་ཉིད་དུ་ན་ཁྱད་པར་མེད།

From the point of view of suchness,
There is no difference between
Reaching nirvana and failing to.

།འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་སྲིད་པའི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་འཁོར་བའི་བཙོན་རར་ཆུད་པའི་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཁྱད་པར་མེད་དེ་

སྲིད་པ་དང་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

Consider now the condition of *reaching nirvana,* where you are freed from the shackles of suffering life—from desire and the rest, *and* the condition of *failing to* reach nirvana—that is, of being thrust into the prison of cyclic existence. *From the point of view of* their *suchness, there is no difference between* these two. This is because a suffering existence and peace itself are totally equivalent in being empty of any nature of their own.

།ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། སྲིད་པའི་འགྲོ་བ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདི་ལ་མི་སྐྱེ་སུ་ཡང་འཆི་བ་མེད། །ཅེས་སོགས་དང་། འཕགས་པ་ཉེ་བ་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དག་ལ་གཞལ་བྱས་ན། །འབྲས་བུ་ཀུན་མེད་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའང་མེད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

This same point is made in lines like the following, from the King of Concentration:

Those who live in cyclic existence
Are similar to a dream;
No one here is ever born,
And no one ever dies.

There are also words such as those found in the Sutra Requested by the Realized Being Upali:

For anyone who attempts to judge
The various natures of things,
There are no goals at all, and neither
Achieving any goals.

Contemplation Thirty-Five
The Emptiness of Love and Hate

།དེ་ལྟར་སྟོང་པའི་དངོས་རྣམས་ལ།

།ཐོབ་པ་ཅི་ཡོད་ཤོར་ཅི་ཡོད།

Consider this way all empty,
Working things: how could
There be any gain or loss?

དང་པོ་ནི། སྔར་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ངོས་ནས་གཞལ་ན་རྙེད་པ་གང་གིས་ཆགས་པར་འགྱུར་བ་ཐོབ་པ་ཅི་ཡོད་རྙེད་པ་གང་ཞིག་ཤོར་བས་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཤོར་བ་ཅི་ཡོད་དེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ།

Here is the first point, [which is a description of the way things really are]. Suppose that you do, in *this way* (meaning in the manner described above), *consider all* these *working things, empty* as they are of any nature of their own. And you judge them to see if they have any nature that comes from their own side. *How* then *could there be any gain* that you would feel attracted to; how could you ever obtain anything? And how too could there ever be any *loss* that would make you feel angry; how could you ever lose anything? Neither one exists in the slightest.

།གང་གིས་རིམ་གྲོ་བྱས་པའམ།

།ཡོངས་སུ་བརྙས་པའང་ཅི་ཞིག་ཡོད།

།བདེ་བའང་སྡུག་བསྔལ་གང་ལས་ཡིན།

།མི་དགའ་ཅི་ཡོད་དགའ་ཅི་ཡོད།

།དེ་ཉིད་དུ་ནི་བཙལ་བྱས་ན།

།གང་ཞིག་སྲེད་ཅིང་གང་ལ་སྲེད།

How could anyone ever
Do you any honor then,
Or any insult either?
Where would pleasure or pain
Ever come from? How could
There be what you want or don't?
If you look from this point of view,
Who feels the craving,
And what is it they crave for?

གང་གིས་རིམ་གྲོ་བྱས་པའམ་ཡོངས་སུ་བརྙས་པའི་ཕན་པ་བྱས་པ་དང་གནོད་པ་བྱས་པའང་ཅི་ཞིག་ཡོད་གང་ཞིག་ཐོབ་པ་དང་སྤང་བའི་དོན་དུ་འབད་པ་བྱེད་པ་བདེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་བདེན་པ་བ་གང་ལས་ཡིན་འདོད་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང༌། འདོད་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་མི་དགར་ཅི་ཡོད་དགར་ཅི་ཡོད་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དེ་ཉིད་དུ་ནི་བཙམ་བྱས་ན་སྲེད་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་གང་ལ་སྲེད་པ་པོ་གང་ཞིག་སྲེད་ཅིང་དམིགས་པ་གང་ལ་སྲེད་དེ་སྲེད་པའི་འཁོར་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།

How could anyone ever do you any honor then, or any insult either? How could they ever help you, or hurt you? What would there be to strive to get? What would there be to work to get rid of? *Where would pleasure or pain ever come from?* What could ever cause them? *How could there* ever *be* the things you *don't* want, *or* the things *you* do *want?* How could there ever be anything with its own nature that made you happy, or made you unhappy?

Use the logic where you examine the true nature of things. *If you look* at it *from this point of view,* you see that none of the three elements in a situation has any nature of its own: When you crave something, where is the fact of craving? And *who* is it that is *feeling the craving? And what is it* that *they* feel the *craving for?*

།དཔྱད་ན་གསོན་པོའི་འཇིག་རྟེན་འདི།
།གང་ཞིག་འདིར་ནི་འཆི་འགྱུར་ཏེ།
།འབྱུང་འགྱུར་གང་ཡིན་བྱུང་གྱུར་གང༌།
།གཉེན་དང་བཤེས་ཀྱང་གང་ཞིག་ཡིན།

You should analyze
Those alive in the world;
Who is it that dies here?
Who is it that comes,
And who that went? Who is
The relative, who the friend?

།དེ་ལྟར་ལས་དང་ལས་གསོག་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་དཔྱད་ན་གསོན་པོའི་འཇིག་རྟེན་སེམས་ཅན་འདི། གང་ཞིག་སྲིད་པ་འདིར་ནི་འཆི་འགྱུར་ཏེ། འཆི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཚེ་ཕྱི་མ་འབྱུང་འགྱུར་གང་ཡིན་སྐྱེ་བ་སྔ་མར་འབྱུང་འགྱུར་གང་། ཕན་འདོགས་པའི་གཉེན་གང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བཤེས་ཀྱང་གང་ཞིག་ཡིན་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་རོ་སྙོམས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

You should in this same way *analyze* karma, the person collecting the karma, and so on. When you look at all these beings, all *those* who are *alive in the world, who is it* then *that dies here* in this suffering existence*?* Death itself is nothing that has any nature of its own.

Who is it that is going to *come* and take the future life*? Who* is it *that went* and took the last life*? Who is the relative* that is helping you so much*? Who* is *the friend* you feel so attracted to*?* None of them has the least nature of their own. You must thus come to comprehend the real nature of things, and make great efforts to neutralize the eight worldly thoughts within you.

[The eight worldly thoughts consist of having the following emotions, <u>*based on a misperception of reality:*</u>

1) Being happy when we acquire some thing,
2) And unhappy when we don't.
3) Being happy when we feel good,
4) And unhappy when we don't.
5) Being happy when we become well known,
6) And unhappy when we don't.
7) Being happy when someone speaks well of us,
8) And unhappy when someone speaks ill of us.]

An Outline of the Explanation of the Chapter on Wisdom from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* to accompany the Contemplations in Reading Nine.

c2. The proof based on refuting that neither a thing which does nor does not exist could ever grow

a3. Making the proof, and thus refuting the idea that the arising of things could exist by nature

b3. Using this to disprove that the ending of things could exist by nature

c3. How this proves that suffering existence and the state of peace have one quality which is totally equivalent

3. Advice that one should, therefore, make great efforts to develop this wisdom

a. The actual advice

i) A description of the way things really are

ii) An explanation of why it is right to make great efforts to realize the way things really are

b. A description of the object upon which great compassion focuses, presented through a description of the problems of the cycle of suffering

i) The problems of our present life

ii) The problems of our future lives

iii) A contemplation upon the fact that, even should we take birth in one of the higher realms, we find ourselves without enough time to practce the holy Dharma

iv) A contemplation upon the fact that spiritual leisure and fortune are extremely difficult to obtain

v) Why it is, therefore, appropriate that we should feel grief for the way in which ourselves and others are tortured by the pains of the cycle of suffering

The Asian Classics Institute
Course XII: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part III

Reading Ten: Contemplations on the Perfection of Wisdom, Part X; Contemplations on the Practice of Dedication

The following contemplations are based on the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life (Bodhisattvacharyavatara; Byang-chub-sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa)* of the Buddhist master Shantideva (circa 700 AD), and the commentary upon it by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432) entitled *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs).* The relevant sections are found at folios 37A-40A and 155A-163A, respectively, in the ACIP electronic editions TD3871 and S5436.

The content of the contemplations is translated directly from the root text and commentary; the names of the contemplations are not a part of the original text, but are based on the divisions of Gyaltsab Je's commentary and have been supplied for reference. Each lesson is accompanied by the full detailed outline for the section from Gyaltsab Je's commentary.

****

Contemplation Thirty-Six
The Final End
(The following is the last contemplation in the "Chapter on Wisdom")

།དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་མེས་གདུངས་ལ།
།བསོད་ནམས་སྤྲིན་ལས་ལེགས་འབྲུངས་པའི།
།རང་གི་བདེ་བའི་ཚོགས་ཆར་གྱིས།
།ཞི་བྱེད་པར་བདག་ནམ་ཞིག་འགྱུར།

When is it then I'll be able
To put an end to suffering
With a rain of every goodness,

> **Of all that's kept me well,**
> **From clouds of my good deeds to those**
> **Who are caught in the fire of suffering?**

གསུམ་པ་ནི། སྔར་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་པ་རྒྱུད་ལ་འོང་བ་དེ་དག་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བའི་མནར་ལུགས་ལེགས་པར་བསམས་ནས་དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མེས་གདུངས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤྲིན་ལས་ལེགས་པར་གྱུར་པའི་སྨན་དང་ཁ་ཟས་སོགས་རང་གི་བདེ་བའི་འཚོག་ཆས་ཀྱིས་དེ་དག་གི་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱེད་པར་བདག་ནམ་ཞིག་འགྱུར་སྙམ་དུ་སེམས་ཅན་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་ན། ཐར་པར་གྱུར་ཅིག །ཐར་པ་དེ་བདག་གིས་བྱའོ་སྙམ་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།

Here is the third point, [which is a description of the way in which great compassion thinks of its object]. Consider *then* how, in the way described above, merciless suffering comes to the minds of all these beings; think well upon the way of torment, the way in which they are tortured by pain. Focusing upon *those* beings *who are caught in the fire of* this *suffering,* think to yourself this way:

> *When is it that I will be able to* help *put an end to* the *suffering* they all feel in the lower realms? When will the *clouds of my good deeds,* my acts of giving and the rest, send down upon them *a* great *rain of every goodness: all* the things I have *that keep me well* in life—medicine, food, and all the rest?
>
> [Please note that the texts available to us seem to read here *'tsogs chas kyis,* an ancient word for "with the necessities of life," rather than the *tsogs char gyis,* of the root text, meaning "with the rain of my collection of good karma." The translation reflects both readings.]

Meditate on great compassion, by thinking this way too:

> What if it were true that everyone in the lower realms could be freed from all their pain? May they be freed! May I free them myself!

།ནམ་ཞིག་དམིགས་པ་མེད་ཚུལ་དུ། །གུས་པས་བསོད་ནམས་ཚོགས་བསགས་ཏེ། །དམིགས་པས་ཕུང་བར་འགྱུར་རྣམས་ལ། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོན་པར་འགྱུར།

When is it I will, with respect,
Accumulate masses of merit
With the wisdom that has no focus?
When is it I will teach emptiness
To all those devastated
By their tendency to focus?

འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བའི་རྒྱུར་སྨོན་པ་ནི་བདག་ནམ་ཞིག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པ་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་དུ་གུས་པར་དེའི་ཐབས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་བསགས་ཏེ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་དམིགས་པས་འཁོར་བར་ཕུང་བར་འགྱུར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་ཆེད་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོན་པར་འགྱུར་སྙམ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན། བྲལ་བ་དེ་བདག་གིས་བྱའོ་སྙམ་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།

Here is a prayer that we become the cause for their liberation from suffering:

When is it that I will come to realize that every single object which exists is completely devoid of any nature of its own? When will I come to have *the wisdom that has no focus* [towards things as self-existent]? And when will I, *with* great *respect,* go about the task of *accumulating* infinite *masses of merit,* acts of giving and the rest, using this wisdom as a method to achieve the goals?

Living beings are *all devastated* here in the cycle of suffering *by their tendency to focus* on things and believe that they have some true existence. *When is it that I will* be able to *teach* them the concept of *emptiness,* in order to help them put a stop to all the sufferings of the cycle?

Meditate thus on great compassion, think to yourself:

> What if it were true that every living being could be freed from the sufferings of this cycle of life? May I free them myself!

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་དགོད་འདོད་པ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།

For the love and compassion which is a part of the path of the greater way to be complete in every respect, you must have the desire that you could move every living being to the state of enlightenment itself: that you could assure their coming to possess every kind of happiness, and avoiding every kind of pain.

མདོར་ན་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ཡང་ངའི་སྙམ་པའི་ང་ནི་ཕུང་པོ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བཞག་པར་ཟད་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་དབང་བའི་སྡོད་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་གང་ཟག་གི་ཡོད་པ་ནི་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་པ་ཙམ་དང་། བཏགས་ནས་ཡོད་པ་དང་ལྟོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད་པས་རང་བཞིན་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་ནས་བསྒོམ་པར་བྱའོ།

To summarize, we must undertake to meditate upon the real nature of things, basing this analysis upon the practice of meditative quietude. The "me" you think of when you say "it's mine" is nothing more than a projection that you lay on the heaps or parts that make you up. It has not the slightest bit of any natural existence, of any definitive existence, of any independent way of being.

The existence of a person is something which happens only by virtue of an idea; the person exists only through projections, only in dependence on other things, and nothing more. Practice thinking of things this way: see that they have no nature of their own. Continue in your meditation, applying this same concept to every existing object: to the parts of a person, and everything else as well.

Contemplation Thirty-Seven
Pray They All Be Bodhisattvas
(The following contemplations are all from the "Chapter on Dedication")

བཞི་པ་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་གཞན་དོན་དུ་གཏོང་བའི་སྦྱིན་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་བསྔོས་པའི་ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཚན་ནོ།

Here is the fourth major section, which is an explanation of how to train oneself in the perfection of giving, where you give away your body, possessions, and all your collected virtue; this explanation is accomplished through presenting the part [of the seven parts for collecting virtue and purifying negativities] known as "dedication." Here there are two steps: an explanation of the text of the chapter, and an explanation of its name.

དང་པོ་ལ་གསུམ། འགྲོ་བ་ཀུན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པར་བསྔོ་བས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། བསྔོ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པས་ཕྱག་འཚལ་བའོ།

The first of these comes in three parts of its own: a brief presentation, accomplished by making a dedication that every living being should be led into the way of life of a bodhisattva; a more detailed explanation of the act of dedication; and an act of obeisance, inspired by recalling kindness.

།བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་ལ།
།འཇུག་པ་རྣམ་པར་བརྩམས་པ་ཡི།
།དགེ་བ་གང་དེས་འགྲོ་བ་ཀུན།
།བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ལ་འཇུག་པར་ཤོག

I have thus finished composing
A guide to the way of life
Followed by bodhisattvas.
By all the virtue achieved thus
May every being engage
In the bodhisattva's life.

དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་པོ་བདག་གིས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན་གང་ཟག་གཅིག་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་བསྟུས་ཏེ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་གང་ཐོབ་པ་དེ་དང་། བསྟན་བཅོས་འདི་འཆད་པ་དང་ཉན་པ་དང་དོན་སེམས་པའི་དགེ་བ་གང་ཡོད་པ་དེས་འགྲོ་བ་ཀུན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཚུལ་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ།

Here is the first. *"I,"* meaning the author of this commentarial classic, *"have thus finished composing a* very thorough *guide to the way of life followed by bodhisattvas.* It expresses the entire contents of the highest of all spoken words: it incorporates a description of the entire path for reaching Buddhahood, including an explanation of this result itself; that is, it shows how to actually put into practice every one of the steps of the path designed for people of three different scopes. I hereby dedicate *all the virtue* that I have *achieved* through this act, as well as *all the virtue* that anyone may ever obtain through teaching, or learning, or thinking about the meaning of this book. Through this virtue, *may every* living *being engage in*—that is actually practice, properly—*the bodhisattva's* way of *life."*

བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ཆུ་ཐིགས་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ནང་ལྷུང་། །རྒྱ་མཚོ་མ་སྐམས་བར་དུ་དེ་མི་ཟད། །དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་བསྔོས་དགེ་བ་ཡང་། །བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་བར་དུ་དེ་མི་ཟད། །ཅེས་དང་། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དགེ་བ་འབྲས་བུ་ཅུང་ཟད་འབྱིན་པ་རྣམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱིན་པ་དང་། མ་བསྔོས་ན་བར་སྐབས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱང་ནམ་ཡང་མི་ཟད་ཅིང་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕན་ཡོན་བསམས་ནས། དགེ་བ་ཅུང་ཟད་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཆེད་དུ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།

The _Sutra Requested by Ocean of Wisdom_ states,

> Think of drops of water as they fall into the great salt sea;
> Until the ocean itself dries up, the drops never disappear.
> Virtuous acts that are dedicated in whole to enlightenment
> Are the same, and never finish until Buddhahood is attained.

As we pointed out above, dedication has the further benefit that virtues which would have produced only a minor result give forth instead effects which are immense. And virtues that would have at some point worn out if they had not been dedicated become never-ending, and ever-increasing. Think well on these fine qualities of dedication; take even the very smallest good deeds that you ever do, and make great efforts to dedicate them to reaching matchless enlightenment for the sake of every living being.

ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མ་རྟོགས་པ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡོངས་སུ་བསྔོར་མི་འཇུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

The sutras on the perfection of wisdom are making this same point when they say,

> Your entire core of virtue should be dedicated exclusively to the state of All Knowing alone; never engage in making dedication of them to the levels of a Listener, or a Self-Made Buddha.

དགེ་བ་དེ་ཡང་ལེའུ་དགུ་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྗེས་ཟིན་པའི་ངང་ནས་བྱ་ལ། བསྔོ་བ་དང་སྨོན་ལམ་ཁྱད་པར་ཆེར་མེད་མོད་ཀྱི་འདོད་བྱའི་འབྲས་བུ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སྨོན་ལམ་དང་། རྒྱུའི་དགེ་བ་རྣམས་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་འདུན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་བསྔོ་བའོ།

Moreover this virtue, as explained in the ninth chapter, must be performed in such a manner that it is imbued with the wisdom which perceives the fact that none of the three elements has any true existence. Admittedly there is no great difference between the act of dedication and that of prayer. Nonetheless, an act of prayer can be described as something characterized by a kind of aspiration in which you hope for some goal, something that you wish to happen. Dedication, on the other hand, is something characterized by a kind of aspiration in which you hope that virtues, from their causal point of view, might become a cause for some particular result to occur.

Contemplation Thirty-Eight
For the Teacher and Teachings

།འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྨན་གཅིག་པུ།

།བདེ་བ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་གནས།

།བསྟན་པ་རྙེད་དང་བཀུར་སྟི་དང་།

།བཅས་ཏེ་ཡུན་རིང་གནས་གྱུར་ཅིག

They are the single medicine
For the pains of living kind,
And the source of every happiness;
So may the teachings remain
Far into the future,
With prosperity and glory.

།གསུམ་པ་བདེ་བའི་འབྱུང་གནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་བསྔོ་བ་ནི། དགེ་བ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པའི་སྟོབས་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་སེལ་བ་ལ་བླ་མེད་པའི་སྨན་གཅིག་པ་དང་། འགྲོ་བའི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་གནས་དམ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང་བཅས་ཏེ། ཡུན་རིང་པོ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག

Here is the third point, [which is a dedication for the goal that the teachings, which are the source of every happiness, should spread in the world]:

> Consider *the teachings* of the Victorious Ones, the Buddhas: *they are* first of all, due to the power of the amount of virtue involved, *the single medicine,* and a matchless medicine, *for* curing every *pain of living kind. And* they are as well *the* ultimate *source of every happiness* that living kind ever experiences. I pray that they *may remain, with prosperity and glory, far into the future;* that is, for as long as the cycle of suffering may last itself.

།གང་གི་དྲིན་གྱིས་དགེ་བློ་འབྱུང་།

།འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

I bow down to Gentle Voice,
The one whose kindness has brought me
That virtuous state of mind.

གསུམ་པ་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པས་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི། བདག་རྒྱུན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཁྱད་པར་ཅན་གང་གི་དྲིན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྒོམ་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་དང་། དེ་དག་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་དགེ་བའི་བློ་འབྱུང་བའི་བདག་རྐྱེན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

And here is the third more general point: an act of obeisance, inspired by recalling kindness.

> *I bow down to* that extraordinary Spiritual Guide who has acted as the personal cause for it all: *the one whose kindness has brought* to *me that virtuous state of mind* through which I have been able to meditate upon the Wish for enlightenment, and to train myself in the activities of a bodhisattva, and to compose this classical commentary which takes these activities as its subject matter. In short, I bow down to the personal cause of these; that is, to *Gentle Voice* (Manjushri) himself.

།གང་གི་དྲིན་གྱིས་བདག་དར་བ།
།དགེ་བའི་བཤེས་ལའང་བདག་ཕྱག་འཚལ།

I bow down in the very same
Way to that Spiritual Guide
Whose kindness has made me prosper.

གང་གི་དྲིན་གྱིས་བདག་བསླབ་པ་ལ་བཀོད་པ་དང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བདག་གི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བའི་ཕྱོགས་དར་བར་མཛད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ཡང་བདག་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

> *I bow down in the very same way to that Spiritual Guide who* has granted me the *kindness* of *making* the virtuous side of *my* being *prosper,* by leading me into the spiritual trainings, and by helping me to develop realizations such as those achieved through the three-fold process of learning, contemplation, and meditation.

ལེའུ་ཐ་མ་འདིས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་སྨོན་གནས་རྣམས་སུ་འདུན་པ་དྲག་པོས་བསྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་བསྔོ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས། ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་གཞན་དོན་དུ་གཏོང་བའི་སྦྱིན་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་ཅིང་། གོང་དུ་ཡང་བར་སྐབས་སུ་སྦྱིན་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་བཤད་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སློབ་པའི་ལེའུ་ལོངས་པ་མ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།

This final chapter is characterized by the act of dedication, in which virtues are transformed by fierce feelings of aspiration expressed in prayers for temporal and ultimate goals. As such, it represents a detailed explanation of how we train ourselves in that type of generosity where we give away our bodies, possessions, and the virtues we have collected, all in order to help others. Earlier on in the text too there were occasional explanations of how to train oneself in the perfection of giving. We can say therefore that there is no single entire chapter which covers how to train oneself in giving.

An Outline of the Explanation of the Chapter on Wisdom (Final Section), and the Chapter on Dedication, from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life;* to accompany the Contemplations in Reading Ten

(Final Section from the "Chapter on Wisdom":)

c. A description of the way in which great compassion thinks of its object

[Contemplation Thirty-Six is found here]

B. An explanation of the name of the chapter

(Outline of the "Chapter on Dedication":)

IV. An explanation of how to train oneself in the perfection of giving, where you give away your body, possessions, and all your collected virtue; this explanation is accomplished through presenting the part [of the seven parts for collecting virtue and purifying negativities] known as "dedication"

A. An explanation of the body of the chapter

1. A brief presentation, accomplished by making a dedication that every living being should be led into the way of life of a bodhisattva

[Contemplation Thirty-Seven is found here]

2. A more detailed explanation of the act of dedication

a. Dedication for the sake of others

i) Dedication for worldly purposes

a1. Dedication for the purpose that the suffering of the sick and so on should be put to an end

a2. A dedication for their temporary happiness

b2. A dedication for their ultimate happiness

b1. Dedication for the purpose that the suffering of those in the lower realms should be put to an end

a2. Dedication for the purpose that the suffering of those in the hells should be put to an end

a3. A dedication so that the suffering can be put to an end quickly

a4. A dedication that the general suffering there should be put to an end

b4. A dedication that the suffering of the cold hells should be put to an end

c4. A dedication that the suffering of the hot hells should be put to an end

a5. A dedication that the suffering there should be put to an end by the rain that falls from the cloud of the two collections of the bodhisattvas

b5. A dedication that the suffering of the surrounding hells should be put to an end

c5. A dedication that other sufferings of the primary hells should be put to an end

d5. A dedication that other sufferings of the surrounding hells should be put to an end

b3. A dedication that the suffering should be put to an end by the power of others

a4. A prayer that the suffering may be put to an end by the power of the Holder of the Diamond (Vajrapani)

b4. A prayer that it may be put to an end by the miraculous deeds of Loving Eyes (Avalokiteshvara)

c4. A prayer that it may be put to an end by the miraculous deeds of Gentle Voice (Manjushri)

d4. A prayer that it may be put to an end by the strength of the other Close Sons

b2. Dedication for the purpose that the suffering of animals should be put to an end

c2. Dedication for the purpose that the suffering of tormented spirits should be put to an end

c1. Dedication for the purpose of those in the higher realms

a2. Dedication that they escape from suffering

a3. A dedication that they should never lack any of their sense powers, and that when they are born there should be no pain for their mother

b3. A dedication that they should be freed of the suffering of poverty, and of any kind of unhappiness

c3. A dedication that they should be freed of the suffering of illness, and of the suffering which comes from encountering those we dislike

d3. A dedication that they should be freed of the suffering met with by travellers, and that all harms by spirits should be put to an end

b2. Dedication that they achieve the goals they hope for

a3. Dedication towards the general goals of a person

a4. Dedication that they should obtain every excellent thing

a5. Dedication that they should obtain an excellent human body and mind, complete with every spiritual leisure and fortune, as well as excellent material possessions

b5. Dedication that no one should ever try to hurt them; and that they should possess excellent dignity

c5. Dedication that they should have an excellent physical appearance, and that the low should become highest

d5. Dedication that they should attain excellent virtue

b4. Dedication that they should enter the pure path

a5. A prayer that they should have excellent intentions and also actions in accomplishing the path to freedom

b5. A prayer that should come to possess every conducive condition for their practice, and that they should be free of any adverse condition for this practice

c4. Dedication that they should, in the temporal world, obtain wealth and happiness

a5. A dedication that they should have long lives, and that the world they live in should be pure

b5. A dedication that they should be surrounded by people wishing to help them, and that they always enjoy happiness

c5. A dedication that they come to have every possession they need, and that anything that could ever harm them might be put to an end

b3. Dedication towards the more specific goals of someone who has left the home life

a4. A dedication for the sake of the community of ordained persons in general

b4. A dedication for the sake of individual monks

c4. A dedication for the sake of individual nuns

d4. A dedication that their morality might be excellent

e4. A dedication that, as a result of their practice, they may enjoy happiness

d1. A summary dedication, for the purpose of every living being

ii) Dedication for purposes which transcend the world

a1. A dedication so that everything which the bodhisattvas hope to achieve may actually come about

b1. A dedication that the deeds of the Enlightened Ones may come to their final completion

c1. A dedication so that everything wished for by great practitioners of the paths of the Listeners and Self-Made Buddhas may actually come about

b. Dedication for the sake of oneself

i) A prayer that we attain temporal goals

ii) A prayer that we be taken into the direct care of Gentle One

iii) A prayer that we may continue to live the activities of a bodhisattva

iv) A prayer that we may be able to bring the goals of others to their ultimate end

c. Dedication for the goal that the teachings, which are the source of every happiness, should spread in the world

[Contemplation Thirty-Eight is found here]

3. An act of obeisance, inspired by recalling kindness

B. An explanation of the name of the chapter

The Asian Classics Institute
Course XII: Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part III

Reading Supplement: Chapter 10, The Chapter on Dedicating the Power of Good Deeds

This, the final chapter of the *Guide*, was not included as part of this Course. Geshe Michael translated and taught this chapter from three-year retreat subsequent to the end of this Course. The verses of the root text from the tenth chapter are provided here. They are not a part of this Course, and have no study requirements. The full transcript of Geshe Michael's verse by verse commentary on the tenth chapter is available on-line at www.world-view.org.

****

(1) Thus have I completed writing
A Guide to the Bodhisattva's
Way of Life.
And I pray that by this goodness
Every living being
May take up this way of life.

(2) By the power of this good deed too
May any single living creature
In sickness or in pain,
Of body or of mind,
In any corner of this universe,
Be thrown into a sea of bliss.

(3) And for as long as they may wander
In the circle of suffering life,
May they never lose this bliss.
May every one of them one day reach
The bliss beyond all other,
And stay there never-ending.

(4) I don't know how many
Realms of hell there are
Hidden in our world;
But by this power may every person
Trapped in one instead find joy
In the joy of the Heaven of Joy.

(5) May those who freeze in the cold of hell
Be covered in warmth.
May infinite showers of gentle rain
Fall from vast bodhisattva clouds
To cool the searing pain
Of those who live there in fire.

(6) May the forest of falling leaves of knives
Turn for those who live there into
A pleasure grove of shady bowers.
May the daggers of the trunks
Of the trees of Shalmali
Sprout as the Wish-Giving Tree instead.

(7) May the caverns of hell suddenly echo forth
With the soft sweet song of the dove and nightingale,
Ruby-throated sparrow, graceful swans, birds
Of every kind, drawn to the gentle waters
That spring up instantly there, covered with lotuses
Whose delicate fragrance fills the air.

(8) May the heaps of burning embers of fire become piles
Of precious jewels, and the red-hot glowing iron floor
The ground of a new world, sparkling in crystal light.
May the mountains that slam together, crushing the crowds
Of helpless people between them, turn to the palace
Temples of heaven, filled with bliss-filled Buddhas.

(9) In the moment that I speak may the great rain of putrid
Filth, and stones of solid fire, knives, and spears,
Transform into a soft steady shower of fragrant flower petals.
And in the hells of anger, where people snatch up rocks
And sticks to gash one another open, may they instead
Gather up armfuls of petals, laughing, tossing over each other.

(10) I send the awesome power of the good deed that I've done
As well to all those trapped within the river that cannot
Be crossed, wrapped within the hell-flame there, with all
The skin and flesh ripped away from their bodies, the bones
Jutting out in the glistening white of freshly fallen snow;
May this power grow their bodies back, in the form of divine Angels.

(11) And then may the beings in hell take pause,
and wonder suddenly to themselves,
"Why now do the henchmen
Of the Lord of Death, and his vicious
ravens, and the birds of prey,
Why do they turn and run from us?"
What glorious power has turned the night of hell
to golden day, and smothered us within
this happiness, this strength, this bliss?
Who could have such power?" And may they raise
their eyes and see the blue
of sky, and seated in it
The One Who Holds the Diamond in His Hand.
And then may joy spread
in their hearts, so powerful that
It tears away every wrong they ever did,
and so then they can rise
and fly—fly away with him.

(12) May a rain of lovely flower petals
mixed with cool and perfumed water
Descend in a song and extinguish the flames
of the fires that burn in hell.
May the beings who live there look upon
this sight, and suddenly
Be overcome by happiness. And then
may they think to themselves,
"Who could have done this thing?"
And may they turn and see
Before them the One who holds
the Lotus in His Hand.

(13) And then may the hell beings
hear a voice that
calls to them and says:
"Come my friends, so far away,
cast away your fears now,
and come be at my side;
Come to the one whose power
has stripped away your agony
and thrown you into joy."
And when they lay their eyes on this one,
on Gentle Voice himself,
may every miserable creature there
Burst forth in a song, a song
that roars throughout the hells,
a song that sings:
"You are the bodhisattva who protects
every single living being,
overcome by your love for them;

(14) "You are the youth divine,
with your flowing locks,
body blazing in light;
How could it be
that you have come to us,
and smashed the terrors here?
Are you not the one
to whom a thousand gods
would run, to touch
The tips of their crowns
at your lotus feet?
The one whose eyes glisten
In tears of compassion for us?
The one on whom
A constant shower of petals falls?
See him now—surrounded by palaces
filled with crowds of celestial maidens
singing out his praises!"

(15) Oh thus may it come to pass,
through the power of the goodness
that I've done:
Every suffering being in hell,
wrapped now deep in happiness,
standing staring up
At clouds as they gather overhead,
and the reality
of the bodhisattvas—
The one whose name is
Sheer Excellence,
and all the rest—
Uncovered fully in the light,
sending down upon them
showers of the rain
That brings them bliss,
cool soft rain,
rain of finest fragrance.

(16) And by this power may every being
Who lives in the animal realm be freed
From the terror of feeding off each other.
May those who live as craving spirits
Enjoy a life of peace and plenty,
Like humans of the isle of Haunting Voice.

(17) May a stream of milk descend from the hand
Of the Lord of Power, the Realized One,
The One Who Looks with Loving Eyes,
And may it fill the spirits who crave,
Washing them too in a gentle bath,
Leaving them cool and refreshed.

(18) And by this power may the blind
Open their eyes and see the beauty;
May the deaf hear the song of sound.
May every woman with child give birth
As Maya, the Buddha's angel mother,
Did him—without a hint of pain.

(19) May those without sufficient clothing
Be suddenly clothed; may the hungry
Be instantly filled with food.
May those who suffer now from thirst
Drink fine fresh water
And other delicious beverages.

(20) May every poor person there is
Find all the money they need;
May those who grieve be comforted.
May those who've lost hope
Find hope anew, and security
That will never leave them.

(21) May every single being who's sick
Within this entire universe
Be suddenly, totally, cured.
May every kind of disease
Ever known to living kind
Vanish now, forever.

(22) May all those in any kind of fear
Be suddenly freed from it.
May those imprisoned be released.
May those downtrodden come to power,
All of us living then as family,
In harmony with each other.

(23) May all of those who are on the road,
To anywhere at all, be safe
And comfortable, wherever they are now.
And may they without the slightest trouble
Find at the end of their journey the thing
They left their home to find.

(24) May all those who've left dry land
To travel in boats or ships
Accomplish all they set out to do.
May they cross the dangers of the waters
And then return safe to their homes,
And the arms of friends and family.

(25) May those who travel a barren waste,
Or mistake their way, who wander lost,
Suddenly come upon new companions
And find their way easily, free of fatigue,
Without the slightest danger of things
Like thieves or wild beasts.

(26) May holy angels come and protect
All those who live in fear, with nowhere
To go, no path to follow:
Small children, the elderly, those with on one
To help them; those who cannot sleep,
Those who are troubled, and the insane.

(27) May they spend every life they still have to live
Free of every obstacle to a spiritual life:
May they find firm feelings of faith,
And wisdom, and a perfect capacity
For love; may their physical needs
Be filled, may they lead good lives.

(28) May they have all they need to live, forever,
Without a moment's pause, as if they possessed
The treasure of the magic sky.
May they live together without ever quarreling,
Without ever hurting each other, enjoying instead
The freedom to live as they choose to.

(29) May every person who is small or shy,
Who has no confidence, become
Strong and full of grace.
May those who've lived a life of need
And suffered from it physically
Recover in resplendent health.

(30) May all who live in a place in society
Where they're not treated right transform
Forever to a position ideal.
May those who are looked down upon
Be raised up high, and their arrogant friends
Be tumbled to the ground.

(31) And by this goodness I have done
May every single suffering being
Give up every single harmful
Thought or word or deed;
Taking up always in its stead
Thoughts and words and deeds of virtue.

(32) May these beings never cease to strive
To reach the ultimate goal, for others;
And may their hearts be swept away
By the stream of loving conduct.
May they abandon every sort of dark behavior,
Remaining in the care of every Holy Being.

(33) May every living soul enjoy
A life immeasurably long,
Living thus forever in
A state of constant bliss,
So that even the very word "death"
Is never heard spoken again.

(34) May all the places that exist, in every world there is,
Turn instantly into gardens of elegant design,
Filled with trees that grant your every wish.
And may the Enlightened Ones, along with their daughters
And their sons, walk amidst the trees,
Singing out the sweet song of the Dharma.

(35) And in each one of these places
May the very foundation, the earth itself,
Be transformed, from sharp stones and the like,
Into the heavenly ground of lapis lazuli—
As smooth as the palm of your hand,
And soft to walk upon.

(36) And like a precious jewel
Adorning this same ground,
May all the secret worlds that exist
And all the goodness in them
Abide atop these newfound lands,
Crowded with Warrior Angels.

(37) And too, may all who live and breathe
Hear the song of birds,
The wind in the trees,
The light of the sun, and the sky itself,
Singing aloud to them an endless
Rhapsody of holy teachings.

(38) And wherever they go may they always meet
The Enlightened Ones, and their children
Who strive for enlightenment.
May they honor these Lamas—
The highest of beings—
With endless showers of offerings.

(39) May the lords of the sky
Send down the rains on time,
So to bring forth plentiful harvests.
May all existing governments
Make their decisions based on the teachings,
And thus may the whole world prosper.

(40) May every medicine come to have
The power to cure; may the secret words
Fulfil all hopes. May the minds
Of gods and spirits of sickness alike
Be overcome with thoughts of compassion.

(41) May no single living being
Ever again feel a single pain.
May they never again feel afraid,
Never again be hurt by another,
Never again be unhappy.

(42) May places of spiritual learning thrive,
Filled with people reading sacred books,
And singing them out loud as well.
May communities of spiritual practitioners
Live always in harmony, and may they achieve
The high goals for which they live together.

(43) May all those who have ever taken
The vows of a monk come to master
The arts of solitude,
Throwing off every kind of distraction,
Gradually refining their minds,
Learning perfect meditation.

(44) May nuns forever find support
For their physical needs, and live lives free
Of conflict or any outside threat.
May every person who's ever become
Ordained conduct themselves
Perfectly in their moral code.

(45) And may any of those who may have ever
Broken this code regret what they've done,
And always work to clean the karma.
May they then return to a higher birth,
And in their new life never see
Their spiritual discipline fail again.

(46) May every sage who lives in this world
Find the honor due to them, and always be offered
The food and other needs they request.
May they always take care that their hearts are pure,
And may they earn a good name that spreads
Throughout the entire world.

(47) May none of these people ever again
Undergo the pain of the lower realms;
In strength beyond the strength of gods
May they quickly win the state
Of a fully Enlightened One
Without the slightest hardship.

(48) May every suffering being there is
Make offerings over and over again
To every Enlightened Being there is.
And may the Enlightened Ones enjoy
Forever what we have offered them,
In infinite waves of bliss.

(49) May every plan there is in the heart
Of every bodhisattva to help
Every living being come true.
May everyone get every single thing
That the Enlightened Ones who shelter us
Have in mind for us to get.

(50) May those who follow the lower paths
Of self-made awakened ones, and listeners,
Attain the happiness they seek.

(51) And may we, through the kindness
Of Gentle Voice, remember in life after life
Who we are and what we practice,
Rejecting the worldly way of life
Again and again, until the day
We reach the level called Intense Joy.

(52) May we gain the mystic ability
To live off even the poorest of food,
Growing ever more strong and healthy.
In all our lives may we win the wealth
Of learning to live in solitude
With nothing more than barest needs.

(53) And when anyone ever longs to see him,
Or ask him even the slightest question,
May the shroud which covers their eyes
Be torn away, so that the High Protector,
Lord Gentle Voice Himself,
Instantly appears.

(54) We are working to achieve the goals
Of all the living things there are
In every corner of this universe;
And so by this power may we learn to do
Every single one of the things
That Gentle Voice is able to do.

(55) And may we decide that we will stay
To work to clear away the pain
Of every living being there is
Until the last day of this
Universe; until the very last
Suffering creature is changed.

(56) May every single pain that is coming
To any single being there is
Ripen now upon me instead.
May the great community of bodhisattvas
Go forth and spread through all the world,
To work for the happiness of all.

(57) The teachings of the Enlightened Ones
Are the one medicine that can cure
The great sickness of living kind.
They are the one ultimate source
Of every form of happiness.
And so by this power may the teachings remain
Long upon this planet, with all the support
They require, and all the respect they deserve.

(58) And lastly do I bow myself
Down to the One with a Gentle Voice,
The One who has been kind enough
To teach me the ways of virtue;
Thus last do I bow myself down
To the One who was kind enough
To raise me up from childhood:
I bow to You,
My Spiritual Guide.

These notes were taken by a student in class and should be used for reference only. Please check them against the audio for accuracy of content.

CLASS NOTES
Course XII: Guide to the Bodhisattva's way of Life, Part III
Class One: The Perfection of Wisdom and the Other Five Perfections

This course covers chapters nine and ten of the *Guide To the Bodhisattva's Way of Life*, by Master Shantideva (c. 700 ad). The commentary we will use is entitled, "*Entry Point for Children of the Victorious Buddhas*," by Gyaltsab Je (1364-1432).

Chapter nine focuses on the meaning of emptiness. The entire purpose of your life is to reach certain brief experiences which will result in your permanent escape from the suffering. Foremost among these is the direct perception of emptiness, which may last approximately twenty minutes. **The purpose of this course is to learn to see emptiness directly, which will guarantee your enlightenment and the end of your suffering.**

The Definition of Emptiness

DUN	GANG SHIK	NGUNSUM DU	TOKPE	DRI MA	SEPAR	JEPA
that object	which	directly	realize it	impurity	completely finish	it does that

That object which is such that if you realize it directly, allows you to finish off all of your impurities.

Emptiness is also called ultimate reality. You must make contact with this higher reality. You can only perceivce emptiness in a deep state of meditation with a lot of training. Seeing emptiness takes many years of preparation and then the actual experience lasts about twenty minutes. If you see emptiness directly, your suffering and your body and your world will change dramatically for the better. After seeing emptiness you become an Arya, a "superior being" -- also called a "stream enterer," meaning that you are on your way out of this suffering existence forever.

The View of Destruction

JIK -	TA	
destruction	view	**The view of destruction.**

The view of destruction is a way of looking at the world which focuses on "me" and "mine" ("mine" means my parts or possessions). This view thinks that me and mine exist independent of my own perceptions, not in dependence upon my projections. It thinks things exit out there, independent of my mind conceptualizing an identity for them; that things radiate their own nature and identity from themselves, rather than that my mind is conceptualizing their nature and identity. It's called the view of destruction because it focuses upon me and mine which is going to be destroyed. Another meaning is that this viewpoint is destroyable – when you destroy this view you will be liberated. The view of destruction is the ignorance that causes every bad thing and suffering in your existence. Our feeling attracted to or disliking an object comes from this ignorance, and it causes us to then undertake bad deeds and thoughts (in order to get or avoid the object), which creates our suffering in the future.

Nirvana

NGANG	**DE**	**Nirvana, to overcome your grief.** This is the point where you have no more negative emotions.
grief	overcome	

How do you go from wrong view (Jik-ta) to nirvana? You think that roaches exist from their own side, independent of you. That's wrong view. Wisdom realizes that your mind creates those roaches. You therefore act in a way to not create roaches in the future. Understanding that everything comes from your mind, you behave in a way that your mind creates only good things for you. Everything changes into paradise. Seeing emptiness directly eliminates this view of destruction (wrong view), which leads to your cleaning up your mind, which leads to your life cleaning up.

Do the Other Perfections Have To Come Before "Wisdom"?

The next lines of chapter nine state that all the things that come before are for the sake of wisdom. What does this mean? The "things that come before" refers to the other perfections, and means that the first five perfections are needed to reach wisdom. The six perfections are:

1. The perfection of giving
2. The perfection of living an ethical way of life
3. The perfection of not getting angry
4. The perfection of joyful effort
5. The perfection of meditation
6. The perfection of wisdom

The question is: in order to perceive emptiness directly, do you first have to practice perfectly the other five perfections? Three reasons are given why this statement doesn't mean that you have to perfect the other five perfections before you can see emptiness directly:

1. **LOPPON SHI-TSO TAR TONG NYI TU SUM GYI TENLA BEPPA**
master Shantarakshita said emptiness learn contemplate by clear understanding

LA-ANG JINSOK NGA NGUNDU DRO MI GU
for that giving etc. five come before don't have to

You don't have to practice the prior five perfections like a bodhisattva in order to learn about and gain an intellectual understanding of emptiness. Master Shantarakshita's reasoning is that you don't have to have the first five perfections to see emptiness because you can just listen to someone talk about it and that's a form of seeing it. It's not a *direct* perception, however. It requires extensive virtue just to hear about emptiness, but doesn't require the complete perfection of the first five perfections.

2. **TONG NYI LA YI GYURWAY NGONGWA KYEWA**
emptiness about mind it changes experience to develop

LA-ANG NGUNDU DRO MI GU
for that also they come before don't have to

> **To have a profound intellectual understanding and deep conviction about the truth of emptiness you don't have to perfectly practice the prior five perfections.** This is still not referring to a *direct* perceptions of emptiness.

3. **NYEN RANG GI TONG NYI TOKPAY GOM JUNG GI HLAKTONG YANG KYE**
Listeners Self-made Buddhas emptiness perceive meditation of special insight even they develop

> **Listeners and Self-made Buddhas** (two kinds of Hinayana practitioners who don't practice the perfections) **do perceive emptiness directly; even they can have this special insight.**

Master Shantideva says "all these come before for the sake of wisdom." The wisdom that these two lines of the chapter refers to is the omniscience of a Buddha, the ability to see all things of the past, present, and future. Every mind has the ability to do this, but there is something blocking that ability. There is an obstacle to omniscience which practicing the first five prefections removes, and this leads to a state of omniscience.

__The Two Realities__

The rest of the chapter teaches how to perceive emptiness directly. To see emptiness directly, you must roughly see in your mind what is ultimate reality and what isn't ultimate reality.

KUNDZOB DANG NI DUNDAM TE DINI DENPA NYISU DU
deceptive reality and ultimate reality these truth these two we accept

These two truths we accept: deceptive reality and ultimate reality.

Deceptive Truth is not really truth -- it is a lie; but it is called "truth" because it seems to be true to a deceived mind which is mistaken. This lower reality is also called **deceptive reality**, or false reality. It means things appear as self-existent, as though they existed independent of our mental projections. **Ultimate Truth** is the emptiness of an object, and every object in the universe has its own emptiness, its own **ultimate reality**. It's called "truth" because it really is ultimate truth.

All reality can be divided into deceptive reality and ultimate reality; every object in the universe possesses its own deceptive reality and its own ultimate reality.

CLASS NOTES
Course XII: Guide to the Bodhisattva's way of Life, Part III
Class Two: Kinds of People; Wrong Ideas about Emptiness

Conditions Necessary To See Emptiness Directly

If you could see emptiness directly all of your sufferings would end within seven lives. Prior to seeing emptiness, you must:

1) **Connect very purely with a qualified teacher**; you must serve them well, mainly by practicing what they teach. You collect vast positive energy from doing so.
2) **Study emptiness** intellectually in great depth.
3) **Meditate deeply** for one or two hours every day.
4) Then receive instructions on the nature of mental imaging (chi and jedrak)
5) You then begin to have profound realizations about the nature of impermanence.
6) You then have a direct experience of perceiving deceptive truth. You then sit down, go into deep meditation and perceive emptiness directly.

Perceiving emptiness directly is the main purpose of Buddhism.

Two Kinds of People

There are only two kinds of people in the world: those who have seen emptiness directly, and those who haven't seen emptiness directly. It is impossible to perceive emptiness directly any other way than in a deep state of meditation. You must actually have your mind in the first level of the form realm to see emptiness directly.

1. **TONG NYI NGUNSUM DU TOK NYONG**
emptiness directly realize has done it

A person who has undergone the direct perception of emptiness. Also know as:

PAKPA *Arya* (skt.) or "superior;" a being who has seen emptiness directly.

GYUN-SHUK **Stream-enterer.** You're called this in the early days of being an arya. It means you've entered the stream to leave suffering life.

2. **TONG NYI NGUNSUM DU TOK MA NYONG**
emptiness directly realize not has done it

A person who has not yet realized emptiness directly. Also know as:

SO-SO KYE WO (ordinary person) A being who has not yet seen emptiness directly.

JIPA (infant) An infant or child, meaning one who has not yet seen emptiness directly.

TSUR TONG (near side, to see) Those who only see "this side;" they have not seen emptiness (the"far side.")

The direct perception of emptiness is exactly the same for any being who sees it, although these beings may be at different spiritual levels, such as a stream-enterer, higher-level bodhisattva or fully enlightened Buddha.

Wrong Ideas About Emptiness

There are a series of wrong ideas about emptiness, which by understanding them you can avoid these mistakes yourself.

1) Emptiness means nothingness, or a black void.
2) Emptiness is the absence of things; pretending that things aren't really there.
3) Everything is empty so I can do whatever I want; nothing matters and morality is unimportant; there is no virtue or non-virtue.

These first three ideas are so far out, they don't even count as legitimate views to be considered. More subtle ideas are expressed by the ancient Indian schools:

NGUPO (functioning thing) **MAWA** (they profess)

Functionalists. They profess that things exist because they do something; functionalists are comprised of the 3 lower Buddhist schools:

1. Abhidharmists, or Detailist School
2. Sautrantikas, or Sutrist School
3. Chittamatras, or Mind-Only School

NGUPO (functioning thing) **DENPAR** (true) **DRUPPA** (exist)

Because things work or function, they must be real. Anything that functions and works is real. This is a wrong idea which the functionalists hold.

U MAPA (middle way)

Middle Way, *Madhyamika* (skt.) The Middle Way view lies in between two extreme views:

1. nothing exists at all
2. things exist from their own side as they appear, self-existently

CHU (thing) **TAMCHE** (none of them) **RANGSHIN GYI MA-DRUPPA** (has any nature of its own)

Nothing has any nature of its own.

This means that your senses take in data (color, shapes, sounds, smells, etc.) and your mind organizes the data into a conceptual thought. This is correct. If you understand this, you can become enlightened. Things do exist, but only in dependence on your mental projections which are forced upon you by your karma. The colors and shapes that appear to your mind suggest an object, but it is your mind that creates the object. Your karma forces you to have these particular perceptions. A different type of being could be looking at the same colors and shapes and see something totally different.

The **Functionalists** assert the following point:

NGUPU	**RANGSHIN GYI ME**	**NA YE ME DU GYUR**	**SHING**
functioning thing	they don't have any self-nature of their own	must not exist at all	and

YUMA	**RANGSHIN GYI YU GU**	**NYAMPA**
if it exists	it must have a nature	

If things don't have any nature of their own, then they must not exist at all;
If things do exist, they must have a nature of their own.

This idea is incorrect. It is *because* things are empty, and therefore don't have any nature of their own, that they can work. Your offerings and other good karma are empty, but they function to bring you good results because of how your thoughts react to watching yourself do these good deeds. So good karma works, but not the way you thought it did.

Similarly, your rebirth is also empty. You are not reborn into a different self-existent body and realm; it is simply that your mind shifts, forced by your karma, into seeing other colors and shapes which are interpreted as being a different sort of life.

Two Meanings of "Nirvana"

1. **RANGSHIN GYI NYANDE**
   natural nirvana

   Natural Nirvana. This is actually a misnomer. It doesn't mean nirvana; it means **the emptiness of all objects**. The emptiness which every object has is called natural nirvana.

CHU	**TAMCHE**	**RANGSHIN**	**GYI**	**TONGPA**
thing	all	nature	of	emptiness

All things are empty of any nature of their own.

Critics of the middle way view said, "You Madhyamikas think nirvana and samsara are the same thing because all of samsara is 'natural nirvana.'" But natural nirvana only means the emptiness of all objects. It is because objects are empty that you can escape samsara and reach a Buddha's paradise.

LO BUR	**NAMDAK**	**GI**	**NYANG DE**
you worked very hard	purity		nirvana

Real nirvana, where you have become pure because you worked really hard and eliminated your mental afflictions.

Real nirvana, or pure nirvana, is the permanent ending of all of your mental afflictions that resulted from you seeing emptiness directly.

CLASS NOTES
Course XII: Guide to the Bodhisattva's way of Life, Part III
Class Three: The Idea of Illusion

How Do We See the Illusion?

The two truths mean the two realities: ultimate reality and deceptive reality. If you can come in contact with ultimate reality (see emptiness directly), you can reach nirvana and Buddhahood and be happy forever. If you don't come in contact with ultimate reality, it's impossible for you to reach nirvana and Buddhahood, which means that you'll always have mental afflictions and be unhappy. Deceptive reality means that things appear one way, but really aren't the way they appear.

There are two main divisions in Buddhism describing what ultimate reality is like. The higher school (madhyamika) says that nothing has nature of it's own, from its own side. Each object's nature is conceptualized in your mind. You see colors and shapes and organize that data in your mind into a thing's identity or nature. We think things radiate their nature or identity to us. They don't. That's what the madhyamika prasangika school means when it says **things are like an illusion** – they appear to radiate their identity, but don't actually do so.

GYUMA — **Illusion.** It looks self-existent, but it's empty.
maya (skt.)

NANG	TSUL	DANG	NE	TSUL	MI-TUN-PA
it appears	the way	and	it exists	the way	inconsistent

The way it looks and the way it really is are not the same.

The ultimate meaning of dependent origination is that your eyes see colors and shapes, and your mind makes that into a picture in the mind, and you mistake that picture in your mind for what's out there. You watch the pictures in your mind, thinking those things are really out there on their own, independent of your mind conceiving them.

The way things appear (nang tsul), is that they exist from their own side. The way it really is (ne tsul), is that your mind takes in sensory data (colors, shapes, etc.) and organizes that data into an object or concept in the mind.

Using the example of a pen, illusion means that the pen appears to exist one way, but really exists differently than its appearance. It appears that a pen is sitting there in front of you. The way it really is, is that your mind is taking in colors and shapes and organizing them into the concept "pen" in your mind.

A more profound definition of illusion is in reference to the direct perception of emptiness. After you have a direct perception of emptiness and you come out of it, deceptive reality reasserts itself to your mind. You know that the perception of seeing things as existing from their own side is wrong and inaccurate, but you still perceive them that way. You realize that everything you are seeing is an illusion, and that all of your perceptions are wrong.

Madhyamika prasangikas say things are an illusion because they don't have any nature of their own. A pen is not a pen from its own side; it doesn't radiate pen from itself; it doesn't have a pen's nature from its own side. So it's unreal, like an illusion. The functionalist schools say that because something functions, it's real; because a pen writes, it's real.

Madhyamika prasangikas say that because a pen writes, it's unreal. Unreal means that it comes from your karma; it doesn't exist from its own side concretely.

The mind only school (which is a functionalist schools) believes that one karmic seed produces both the sense organ(s) which perceives an object, and the object being perceived. For example, the same karmic seed that produces the eyes which see the pen also produces the pen itself.

The Mind Only School

SEM TSAM mind only	**Mind Only School,** *Chittamatra* (skt.)

The mind only school says that you can't see an illusory object because it has no nature of its own. They think that if something is like an illusion, then it can't be true, and therefore it can't function. They say that if something works, it's real. If something's unreal, then it doesn't function. They therefore say that if the mind is unreal (not self-existent) it doesn't function, and if it doesn't function then the mind doesn't exist at all, and if the mind doesn't exist then there's no illusion. Madhyamika prasangika qualifies that they define unreal as meaning that it comes from your projections, and doesn't exist from its own side The object perceived is unreal and the mind doing the perceiving is unreal – they are both illusions.

Madhyamika prasangika addresses their position by defining illusion within the mind only school. Mind only school says illusion means that when you see a pen, it looks like it's not coming from the same karmic seed as your mind, but it really is doing so. It's an illusion that the pen is out there separate from your mind. Mind only says the pen is an illusion and isn't real in this way. Madhyamika prasangika says that if the pen is unreal, then the mind doesn't exist. This is because you can't have a subject mind without an object to perceive. If there's no pen, you can't have a perception of a pen.

Dependent origination in the mind only school is that the pen and my eyes and mind come from the same karmic seed. Emptiness for the Mind Only school is that nothing exists any other way than this.

Dependent origination in the Madhyamika Prasangika school is that the pen's existence depends upon karma forcing you to organize the data into a pen in your mind. Emptiness means that the pen is devoid of any other way of existing.

SUK DANG SUK-DZIN GYI TSEMA DZE SHEN GYI DRUPPA

The illusion according to Mind Only is the fact that something you see, and your sight of it, seem to come from *separate* causes, but actually they come from the *same* karmic seed. They believe that both the karmic seeds and the mind are self-existent.

Self-Perception According To the Mind Only School

RANG RIK self to know	**Self-perception of the mind --** apperception -- the mind simultaneously watching the mind watching another object. The mind only school attempts to prove that a self-existent mind can know itself by saying that you can remember yourself watching yourself in the past. So self-perception is catching yourself seeing the illusion.

KA NANG	**KONA LA**	**CHOK**	**SHING**
inward focus	only	directed	and

NYI-NANG	**TAMCHE**	**DANG DRELWAY**	**DZIN-NAM**	**YENGARWA**
duality	all these	it doesn't have	subject mode	isolated

It is a separate part of your mind, a subject, with no distinction of knower and known, and only focused inwardly.

Madhyamika prasangika uses the example of a rat bite to explain self-perception of the mind. We'll use the example of pizza:

1) You bite a pizza.
2) Pizza enters your stomach.
3) You can't be aware of yourself at the same moment that you bite the pizza – the mind can only hold one object at a time, and at that moment it's the pizza you're biting.
4) You remember going to bite the pizza.
5) You deduce from number four above and from the pizza in your stomach that you actually were present, and did bite the pizza.

Since you can't perceive yourself while perceiving something else (the mind can only hold one object at a time), you deduce that you did something in the past by remembering the thing you perceived, rather than by remembering your mind which was perceiving it.

Mind only school uses the example of a butter lamp to attempt to prove that self-perception of the mind can occur. They say that a butter lamp first lights up itself and then illuminates things around it. Similarly the mind must first perceive itself and then it can perceive other things. The mind see itself and other things simultaneously.

Madhyamika prasangika replies to this by saying that by the same reasoning, darkness would cover everything and then cover itself. This would mean that darkness makes everything light because darkness is covered up. So the idea of the mind perceiving itself perceiving other objects is incorrect.

CLASS NOTES
Course XII: Guide to the Bodhisattva's way of Life, Part III
Class Four: Stopping the Mental Afflictions by Seeing Emptiness Directly

Now we leave the Mind-Only School and turn to arguments by Hinayana schools regarding the importance of seeing emptiness. The Hinaya schools claim that you don't have to see emptiness directly to reach nirvana. They say that seeing the four noble truths is all that's necessary to eliminate all of your mental afflictions and reach nirvana.

The Sixteen Aspects of the Four Noble Truths

MITAK SOK CHU DRUK
changing etc. sixteen

The sixteen aspects of the Four Noble Truths. These are sixteen experiences you have after seeing emptiness directly, which are grouped into the four noble truths. Hinayana Listeners and Self-made Buddhas claim that you perceive the sixteen Arya truths *during* (not following) the path of seeing, and that the path of seeing consists of nothing more than perceiving these truths, and need not include the direct perception of emptiness. They say that merely understanding these sixteen things leads to nirvana, and so it isn't necessary to see emptiness directly. They have gotten it mixed up, and don't realize that these sixteen things result from the direct perception of emptiness. It is true that by understanding these things you can repress your mental afflictions – which is what the earlier chapters of the *Guide To the Bodhisattva's Way of Life* teach – but it's not until after you see emptiness directly that you have a direct realization of the sixteen things. It's the direct experience of the sixteen truths which enable you to permanently remove your mental afflictions (and not merely suppress them).

Two Kinds Of Mental Afflictions

NGUN GYURWA
manifest

Manifest, active, in your mind consciously now. It's active, present and manifest in your mind right now.

BAKLA NYELWA
seed sleeping

Dormant, inactive. The affliction isn't in your mind right now, but you have the seed (*bakjak*, or potential) in your mind for it to occur. It is dormant but waiting to arise.

You can't say that you have permanently eliminated your anger just because you are not experiencing it right now. Real nirvana is the elimination of both manifest and dormant mental afflictions. Master Shantideva says that even a deep understanding of the sixteen aspects of the four arya truths is inadequate to eliminate the dormant seeds for mental afflictions. In fact you don't truly understand the four arya truths until you perceive emptiness directly (which gives you the ammunition to get rid of the seeds).

Deciding Which Scriptures Are Correct

YUM GYI DO
mother of sutra

The Mother Sutra, or Perfection of Wisdom Sutras. It's called "the mother" because it gives birth to all Buddhas; understanding this wisdom produces enlightened beings. The Perfection of Wisdom sutras are called "mother" because the wisdom in these sutras gives birth to Buddhas.

Master Shantideva says that Buddha stated in the scriptures that you have to perceive emptiness directly to reach nirvana. He offers the proof that these sutras, which are only accepted by Mahayanists, should also be accepted by Hinayanists. He basically says that at some point in their life, hinayanists didn't believe in the hinayana sutras either, but then they studied them and checked them with their experiences, and found them to be internally consistent and logical, so they then accepted them as true. Additionally, they meet the criterion that a Buddhist book must address morality. Therefore, the perfection of wisdom scriptures are acceptable because they accord with the three trainings (morality, concentration, wisdom). Master Shantideva emphasizes that you must check the validity of your beliefs against your personal experience and see if it holds true; but generally people just believe what they were taught as kids until they strongly challenge it. You should only accept beliefs that are internally consistent and hold true to your own life experience.

The hinayanists then claim that their books are true because both schools accept them. Master Shantideva responds, "then the Vedas (Hindu scriptures not accepted by Buddhists) must be true because two Hindus accept them."

A Wrong Idea About Stopping Mental Afflictions

GAKPA	LARYANG	KYE GYUR	TE DUSHE	MEPAY	NYOM JUK	SHIN
to stop	return again	arise again	discrimination	don't have	deep meditation	like that

It's like that deep state of meditation wherein you lose the capacity to discriminate [between objects] and [the mental afflictions are] temporarily stopped, but later will arise again. Master Shantideva is saying that the temporary stopping of your mental afflictions described by the Hinayanists is like this very deep state of meditation where your mental afflictions are temporarily stopped because your mind is almost totally shut down. This kind of hibernation meditation is no big deal and doesn't accomplish your goals because when you come out of this deep meditation, the mental afflictions will return. Similarly, when you intellectually understand suffering it may temporarily stop suffering, but it will return again.

The Connection Between Seeing Emptiness and Stopping Mental Afflictions

Master Shantideva insists that you must see emptiness directly to eliminate your mental afflictions. The madhyamika texts by Maitreya (*Uttara Tantra, Yu Lama, The Higher Line*) explain the connection between seeing emptiness and stopping the mental afflictions. **This is one of the holiest teachings of Buddhism.** ***The following six steps cause all the pain in your life.*** Each subsequent step is caused by the preceding one, it only takes a few seconds for your mind to go through all six steps, and this process occurs all the time throughout your life. You must see emptiness directly to break this cycle.

The Source of All Suffering

1. **DAKDZIN NYI KYI BAKCHAK YU**
tendency to see things as self-existent / two / of / seed / got it

You are born with the two habits of seeing yourself and your parts as being self-existent, as existing independent of you imposing or projecting that view onto them. You have carried this seed, tendency, or mental potential (*bakchak*) from past lives, without beginning, and it's in your mind from the first breath.

2. **DAKDZIN NYI KYE**
tendency to see things as self-existent / two / grows

The tendency to see your and your parts as self-existent grows and becomes stronger.

3. **RANG-NGU NE DRUPPAY YI-ONGWA DANG YI-MI-ONG DU TSULMIN YIJE KYE**
its own side / it comes from / attractive / and / unattractive / wrong way mental focus / grows

The tendency grows to be attracted to or unattracted to things in the wrong way, as if they were coming from their own side. Thinking something is self-existently good or bad. This is a crucial step in the process. It's okay to like and dislike things if you recognize that they are coming from your karma, and not from their own side, independent of your karmic projections.

4. **DUCHAK DANG SHEDANG KYE**
ignorant liking / and / ignorant disliking / grows

Your liking and disliking things ignorantly grows. This is the subtle thought we have all the time, liking and disliking things with the underlying belief that they are self-existent. This is represented by the pig, rooster and snake at the center of the wheel of life.

5. **LE SAK**
karma / do it

You do it [the bad deed] **and collect the karma**, based on the ignorant liking or disliking of an object. For example, when someone yells at you, you yell back at them.

6.	**KORWAR**	**KOR**
	samsara	**circle**

You perpetuate your suffering, because you did the bad deed (number five), because you (dis)liked the object ignorantly (number four), because you saw it as self-existent (number three), because that ignorance had grown in your mind (number two), because you were born with it (number one). If you understand emptiness and karma, you can stop responding to the things you (dis)like ignorantly and stop collecting bad karma. Your life then gradually becomes nicer and nicer, and your good karma ultimately forces you eventually to see things around you turning into a Buddha paradise.

Is Emptiness a Scary Thing?

Someone says to Master Shantideva that it's scary to meditate on emptiness, to think that you have no concrete self, and to change the way you look at reality by contemplating and meditating upon emptiness. Master Shantiva responds with the following lines:

DENPAR	**DZINPA**	**DUK-NGEL**	**KYEJE**	**TONG-NYI**	**TOKPA**	**DUK-GNEL**	**SHI-JE**
that habit	see things as self-existent	all your suffering	it causes	emptiness	realizing	all the suffering in your ife	it stops it

All the suffering in your life comes from your habit of seeing things as self-existent; realizing emptiness will stop all of the suffering in your life.

The only way to permanently eliminate all the scary and painful things in your life is to perceive emptiness directly, so don't be afraid to meditate on emptiness.

CLASS NOTES
Course XII: Guide to the Bodhisattva's way of Life, Part III
Class Five: Wrong Ideas About Self-Existence

Two Kinds of Wrong Ideas

Master Shantideva now explains the different kinds of wrong ideas we have about ourselves.

1) **DEN - DZIN KUN-TAK**
true to hold learned ideas

Things you learned to hold as being self-existently true. This includes all the things you have learned from your parents, school teachers, scientists, peers, etc. For example, you were taught that you come from god, or living cells, or chemicals, or the stork, etc.

Definition of the learned belief in self-existence:

TSOWOR	**DRUPTE**	**LO**	**GYURWA**	**LA TU**	**GUPAY**	**DEN - DZIN**
mainly	belief system	your mind	has been changed	depends	on that	true to hold as

Mainly, it is a tendency to see things as self-existent, which always relies upon someone teaching you a belief system and changing your mind in that way.

2) **DEN - DZIN HLENKYE**
true to hold inborn

The tendency you're born with to see things as self- existent. This wrong idea is inborn and is naturally held by all samsaric beings.

Definition of the innate belief in self-existence:

TOKMA	**MEPA**	**NE**	**JESU SHUKPA**	**DRUPTE**	**LO**	**GYUR**	**MA - GYUR**
the beginning	without	time	it has continued	belief	your mind	been changed	not been changed

NYI-GA LA	**YUPAY**	**DEN - DZIN**
both of them	they have it	true to hold as

People who have and people who have not been exposed to a belief system, both have the tendency to see things as self-existent, and this has been the case from beginningless time.

Someone who has seen emptiness directly eliminates the learned belief in self-existence. They see things as being self-existent, but no longer believe that it's true.

TONG - LAM SA GYEPA
seeing path level eight

On the eighth bodhisattva level you eliminate the manifest perception of seeing things as being self-existent: you eliminate innate self-existence. The first bodhisattva level occurs when you see emptiness directly with bodhichitta in your heart. The first six bodhisattva levels correspond to perfecting the six perfections in an extraordinary form.

Three Wrong Ideas that Are Learned

These wrong ideas are based on a mistaken belief in self-existence focused on how we look at ourselves, where we come from, and what our ultimate basis is:

1. **GANGSAK DANG PUNGPO JEWO DANG KOLPO SHINDU DZINPA**
   person and heaps master and servant similar hold as

You hold that a person and his heaps are similar to a master and his servants. You view yourself as if you were some kind of master, and your parts (your body parts, your mind, and the conception of "you") are the servants which you can command. You think you're in control of and separate from your mind and body, as if you were some kind of independent soul. You tell your arms to move, your mind to behave, etc.

2. **DULTREN CHAME DU DZINPA**
   atomic particle smallest that hold as

To think that you are made of some basic tiny atomic particles, which are the fundamental building blocks of reality. You believe you are comprised of atomic particles as your ultimate basic nature.

3. **SHEPA KECHIK CHAME DU DZINPA**
   your mind instants indivisible that hold as

To believe in infinitely short, self-existent instants of mind, which make up your life over time, like your life is made up of the sum total of all these self-existent increments of experience. You are the sum total of all the moments of consciousness you have had. You believe that your life is a series of events of awareness which have their own reality independent of you.

The middle-way school says you are not the sum of your parts; nor are you any one of your individual parts. You are not your hand, for example. You are not the sum of your parts without imposing the concept of “me” upon those parts. Otherwise everyone would recognize you immediately because you exude “Mike.” Your karma forces you to impose a particular identity upon those parts. Karma forces you to see yourself age

and die. By collecting vast quantities of powerful good karma, you will be force to impose the identity of a deathless enlightened being upon yourself.

The truth is that no object is the sum of its parts until you conceive of it as being so, due to your past karma. *So you actually consist of nothing more that your karmic seeds going off in rapid succession.*

Who Collects the Karma?

Buddhist say you are a different person each moment; you are the sum total of your karmas which ripen at the rate of sixty-five karmas per instant, giving you all your perceptions. As your karmas ripen, flower, and wear out, you change. Some non-Buddhists said that if you're a different person next year, how could it be that the "old you" karma ripens upon you as the "new you" since they are two different people? Master Shantideva gives three replies to the view that there must be an unchanging soul or core person:

1.

LE	**JEPAY**	**DU**	**DANG**	**DREBU**	**NYONGWAY**	**DU KYI**	**GANGSAK**	**DZE TA DE**
karma	when you do it	then	and	the result	you experience	that time	those people	essentially different

The person who collects the karmic cause and the person who experiences the result of that karma are not the same two people. He says to the non-Buddhists that the soul changes over time and the person also has changed, so their position has the same problem as the Buddhists.

2.

GYUY DUSU	**DREBU**	**NYONG**	**MISI**
time of the cause	the result	to experience	it's impossible

It's impossible to experience the result at the same moment you create the cause. This is in reply to the non-Buddhist who says that karma should ripen upon the same person doing the deed. Since you change in a moment, karma would have to ripen simultaneously in order to ripen upon the same person who did the deed. So the self must be a changing fluid experience, not self-existent. The self is nothing more than ripening karma.

3.

GYUN	**CHIK**	**LA**	**LE**	**JEPAPO**	**DANG**	**DREBU CHUPAPO**	**TEN RUNG**
a stream	one	on	karma	person who does	and	result experiencer	it's okay to say that

It's all right to say that the person who causes the karma and the one who experiences the result are the same person going on in a stream. You can call the stream of karma over time one person. Although the continuing self that is flowing through time is not self-existently the same person over time, it is true in so far as your projections cause

you to experience the continuity of "me." It's okay to call my perception of myself and my perception of myself in two years, and all the moments in between "me." I only exist in dependence on perceiving myself as "me" in this way; I don't have any other self-existent nature based upon my parts or the passage of time. I only exist in dependence upon thinking of myself as the sum of all my parts and experiences. What leads me to think of and perceive myself as this type of "me"? My past mental imprints which are now asserting themselves (karma). I am the constant flow and shifting of my karma. **It's not that I *have* karma. I *am* the karmic ripenings.** This enables me to change into a different type of being. By accumulating incredible positive mental imprints, I will become the ripening of those imprints. I will turn into (perceive myself as) a being who doesn't suffer and die.

The Way You Really Exist, Ultimately

CHASHE	KYI	TSOKPA	LA	TENNE	TANYE	TAKTSAM
the parts	of	collection		based on	mental concept	it's nothing more than

You are nothing more than a mental concept projected upon the basis of a collection of parts. The sum of the parts of the object are not the object until you perceive them as being so.

CLASS NOTES
Course XII: Guide to the Bodhisattva's way of Life, Part III
Class Six: The Emptiness of the Parts; Compassion

<u>Where Is the "Pen"?</u>

When you look at a pen, what are you really looking at? Several distinct things can be identified:

DAKSHI raw data	**The raw data;** the stuff you take in with your senses and call pen; the basis of your thoughts.

A good way to meditate on emptiness is to practice applying and removing an object's identity with your mind; see the raw sensory data only – its shape, color, size, etc. without conceptualizing its identity; then apply the identity to the data. Continue to apply and then not apply the identity or concept onto the data, alternating back and forth, apply and removing the mental construct.

According to madhyamika prasangika philosophy, the sum of all the parts of an object do not make the object. The sum of the parts of a pen do not make a pen. The concept which your mind applies to those parts is what makes it a pen. It's not a pen for you until you think of it as a pen. What makes you think of raw data in a certain way, for example as a pen, as opposed to a chewable toy which is what a dog would see? Your past mental imprints (karma). By changing your mental imprints, you change how you interpret and perceive the raw data. By having the correct mental imprints, you can perceive bliss instead of suffering from the raw data. You can perceive the end of birth, aging, sickness and death for yourself and others. ***This is the point of Buddhism.***

MING name	**The name and concept;** the mental image you impute on the stuff you take in with your senses. The mental construct your mind imposes on the raw data.
TA-NYE term	A name, term, concept, or mental picture imposed upon the raw data by your mind, which is forced to interpret the data in that way by your past mental imprints (karma). A dog imposes the idea of a chewable thing and you impose the idea of a writing instrument upon the data.
DOK-JE mind, imposer	**The mind** that thinks of the raw data in a particular way, that imposes concept or identity onto the raw data.
TAK-CHU product, result	**The result** of this process, the "pen" you experience after you impose a mental image onto the raw data.

In which of these places does the pen exist? A human and a dog both see a cylinder, but one sees a pen and one sees a bone. Both perceptions are valid. But can we at least agree that the black and white cylinder exists objectively, that the raw data that suggests "pen" or "bone" is really out there from its own side?

The Emptiness of the Parts

What about the raw data itself? Is it really there, or does this same process of mental projection apply to the raw data also? Let's consider a person (you) as the object of analysis.

GANSAK	**GI**	**DAKSHI**	**YANG**	**TAKYU**	**YINNAM?**
person (you)	of	raw data	even that	projection	is it?

Is even the raw data of a person a projection? Is a person's very existence a projection?

Yes, it is. Different types of beings perceive the same data in completely different ways. For example, an ant perceive a human as a big threatening thing, not as a person at all. If two different types of beings look at the same thing, they may see radically different things. That's why a holy being can see you as an angel while you see yourself as a suffering human (and vice versa). Master Shantideva splits the ninth chapter into two sections based on the two different kinds of emptiness: the emptiness of the whole person or "me," and the emptiness of my parts (my shape, color, other matter, etc.). He has already proven that the whole is empty and can lead to perceiving yourself as an angel; that you as a whole are not self-existent, and your projections force you to see yourself this way. Now he addresses the colors, shapes, forms and whether or not they really exist on their own. Is the existence of the very data itself just a projection? Is there really an arm or an atom or a shape there? The day you perceive emptiness directly you will see the emptiness of yourself as a whole person, but you get to this point by intellectually analyzing the emptiness of your parts – your arm, your thoughts, etc.

Two Kinds of Emptiness

1. **GANGSAK GI DAK - ME**
   person (you) of self-existent not

   The lack of a self-existent self-nature of *you* as a whole, independent of your projections, or mental picture of yourself which is forced on you by your past karma. When you look at yourself and are aware of yourself it's because you're looking at the sum of the parts and conceiving of it as "you." You are forced to conceive of those parts as a human because of your past mental imprints or karma.

2. **CHU KYI DAK - ME**
   thing of self-existent not

   The lack of a self-existent self-nature of *your parts*, independent of your projections. "Thing" (*chu*) here refers to your parts, your mind and body.

The Emptiness of Your Body

SUK	KYI	TSOKPAY	DUL	TRA-RAB
body	of	collection	particle	atomic

The collection of atomic particles. You can divide your body into your limbs, fingers, joints, etc. and eventually down to the atoms, the ultimately smallest particle. If the atoms are self-existent then the whole that they make up also must be self-existent. But if the atoms are not self-existent then the whole also must not be self-existent. Ultimately the atoms are not self-existent. You can always find smaller parts which they depend upon. Your mind is just taking certain parts, from atoms on up to arms and legs, and organizing them into a concept. There are no ultimately small particles. The smallest particle would still have parts: the top, bottom, inside, outside, etc.. There is no such thing as a self-existent atom independent of your projections. Therefore, they don't make up the objects in your world. Your karma is what creates all the objects you experience.

The Emptiness of Your Mind

SHEPAY	KECHIKMAY	GYUN
of awareness	instants	mind-stream

Your mind-stream is a collection of instants of awareness which is called a stream. Just as atoms are believed to be the building blocks of your body, *present moments of consciousness* are the building blocks of your mind. The mind is a concept applied to the collection of moments of consciousness throughout your life. The collection of all the present moments, throughout your conscious life, is the stream of your mind. The collection of all those present moments throughout your life is conceived of as "me" by your mind. The mind is a concept or projection based upon the collection of present moments, since birth. The mind is forced by past karma to project the concept "mind" onto those moments, and that's why I have a mind. The raw data of a present moment, grouped together, is conceived of by me as my mind and me. What about the raw data of a present moment? Does it exist independently? It also has parts: the beginning, duration, and ending of the present moment of consciousness. Therefore it is dependent upon those parts. There is no absolutely self-existing building block of the mind; each part of the mind has parts ad infinitum. Therefore the mind is empty. We are forced to take the parts and conceive of them as a moment of consciousness, and to take the collection of moments of consciousness and to conceive of them as "me" and "my mind." Your mind is a concept projected onto parts. It isn't self-existently there.

Simple, Unexamined Reality

MATAK	**MACHEPAR**	**TA-NYEPAY**	**TSEME**	**DRUP**
don't examine	don't analyze	word, term	valid perception	establishes existence

All the objects in your world can be established as existing through that reasonable perception that thinks of them in certain ways without analyzing their ultimate nature. This is how we normally think of things. If you "just let it be," don't look too closely, the simple unexamined raw data *are* there, they do exist. Things do function fine, and even Buddhas see an un-examined world of things that exist out there.

TA-NYE	**TAKPAY**	**TAKDUN**	**TSELWAY**	**TSE-NE**	**MA - NYE**
term	to impose	raw data	to look for	at that time	won't find

When you go looking for the thing that you thought of in a certain way you'll never find anything, except something new you're thinking of in a certain way. If you start to look for a self-existent part, independent of your projections, you won't find anything. When you look for the "final, ultimate" raw data (like the atom or a moment of consciousness), there is no such thing. You'll draw a blank. That blank is emptiness. There is no raw data, atoms, or consciousness from it's own side.

The depth of your understanding of emptiness will determine the kind of compassion you will have toward sentient beings. There are three levels of compassion.

Three Kinds of Compassion

1. **CHU LA MIKPAY NYINGJE** — things / focuses on / compassion

Compassion that focuses on people's parts. You understand that people are changing from moment to moment and so you don't see them as a person in control of themselves conventionally. This help you to see them as a concept projected onto their parts. This compassion understands the being's needs to change their projections to stop their suffering because they are empty and their karma causes their projections.

2. **MIKME KYI NYINGJE** — nothing / of / compassion

Compassion that focuses on nothing, meaning no self-existent person out there independent of your projections. This compassion looks at a being and sees that they have no atoms or instants of awareness apart from their projections and your projections. This is the highest form of compassion because it will lead you to teach people to create the true causes for their future happiness by collecting good karma. This compassion sees that other world-views don't work, and rejects other world views. It sees that beings aren't created by anything other than karma and emptiness. This kind of compassion gets you to a Buddha paradise.

3. **SEMCHEN TSAMLA MIKPAY NYINGJE**
living being merely focuses on compassion

Compassion that focuses on just plain old people, conventionally. This is the lowest form of compassion because it doesn't focus on the *reason* for people's suffering. It sees beings' suffering, their hunger, pain, etc., and feels for them. However, if doesn't address the root of the problem. They're suffering because of the negative karma they collected in the past from poor morality, which is ripening upon them now.

Why It's Possible to Reach Nirvana

The belief in atoms is the root of all the suffering in your life. Your belief in self-existent things causes you to do mis-deeds in order to obtain, keep or get away from things that you think are self-existently desirable or undesirable. The ignorance that sees things as existing from their own side independent of your mental projections is the cause of all your pain. As you do mis-deeds you are creating the causes for meeting painful karmic projections in the future.

Nirvana is possible because you do have the ability to stop this ignorant belief in self-existent things. The proof of this ability is that the correct view is superior to, and will eventually overpower the wrong view that sees things as self-existent. The truth is more powerful than the lies.

CLASS NOTES
Course XII: Guide to the Bodhisattva's way of Life, Part III
Class Seven: Emptiness and the Five Heaps

The Five Heaps

Last class focused on proofs that even the parts of your mind and your body are empty. The division into mind and body is the simplest way of analyzing a person. Tonight's class will go deeper into the divisions of you, and analyze your five "heaps."

	PUNGPO heaps	**Heaps**, piles of different things. It refers to the parts of a person. All of the parts of a person are divided up and placed into five categories, piles, or heaps. They're called heaps because each heap has many different piles of stuff itself.
1.	**SUK** body	**The physical body.** Physical matter, the physical parts of you.
2.	**TSORWA** ability to feel	**Feeling**, your capacity to feel things. You are always having feelings, even while sleeping or unconscious. It can be divided into three categories: feeling good, bad, or neutral; or into five categories: physical pleasure, mental happiness, feeling in between, mental unhappiness, and physical pain. Feeling never stops, for eternity. Even when you die, you are feeling in the intermediate state.
3.	**DU-SHE** ability to discriminate	**Discrimination**, the ability to make distinctions between good and bad, tall and short, friend and enemy, like and dislike, etc. To be able to tell the difference between things.
4.	**DU-JE** other factors	**Other factors**, all the other stuff about a person not included in the other four heaps. It includes the other 44 secondary mental functions in addition to feeling and discrimination. For example, the mental capacity to move the mind, concentrate, exercise your will, have faith, anger, jealousy, to think the concept "me."
5.	**NAMSHE** awareness	**Consciousness**, the fact that you are aware of things. There are six general types: colors, shapes, sounds, smells, tastes, touch, and thoughts. This never stops. You are always conscious, for all eternity. This is your main mind.

TSUPAY	**TSAWA**	**GYURWA**	**DANG**	**KORWAY**	**GYU CHIR**	**RIM**	**GYUY**	**CHIR**
dispute	root	because they're	and	samsara	the cause	order	basis	because

SEMJUNG	**NAM**	**LE**	**TSORWA**	**DANG**	**DUSHE**	**LOKSHIK**	**PUNGPOR**	**SHAK**
mental function	all	of	feeling	and	discrimination	singled out	as heaps	He did that

The Buddha singled out, of all the mental functions, *feeling* and *discrimination* to be their own heaps because 1) they are the root of all the conflict in the world, 2) they are the cause of all your suffering lives, and 3) they relate to the sequence of the heaps.

Feeling and **discrimination** in their impure form are the root cause of all the fighting in the world. Discrimination says "this is mine and this is theirs." This is my country, religion, land, money, etc. and that is theirs. This provides something to struggle over. Feeling says "I like this or I don't like that," or "this feels good and that feels bad." Then you struggle to get what you like and avoid what you don't like, even if it means hurting others. Every conflict that ever existed comes from this. These two heaps are the cause of the suffering world; they instigate you to hurt others and collect negative karma, which results in you perpetuated future suffering.

The five heaps are in order of subtlety, from coarse (the body) to most subtle (awareness). The body is first. Feelings come next because they depend upon the body. Discrimination is a gross thought: good versus bad, etc. Other mental functions are more subtle, but still involve thought. Awareness is the most subtle and you almost don't notice it.

Master Shantideva felt feelings are so important that after covering the emptiness of body and mind, he covers the emptiness of feelings. To become enlightened you must understand the emptiness of your feelings – why you get happy or angry when things happen.

<u>The Four Deep Awarenesses</u>

DRENPA NYER SHAK SHI
remember close put four

Four types of deep awareness. These are deep awareness of four things, meaning understanding and examining the emptiness of four things:

1. **LU**
   body
   Body. Deep awareness of your body.

2. **TSORWA**
   feelings
   Feelings. Deep awareness of your feelings. This one is the most important because it's what causes you to collect negative karma.

3. **SEM**
   mind
   Mind. Deep awareness of your mind. Understanding the emptiness of your mind.

4. **CHU**
   objects
   Objects. Deep awareness of objects. This includes everything not covered in the first three above.

The four deep awarenesses are analyses or meditations on emptiness. For each one, there is an exercise to go through to gain an understanding of it emptiness.

Examining the Emptiness of Your Body

1. **CHA CHEN LU DANG CHA-SHE YENLAK RANGSHIN MEPAR TENLA AP-PA**
the whole body and the parts components self-nature don't have you decided

You decided the whole body and its parts and components have no self-nature from their own side.

2. **DENA LU MI - LAM TABU LA CHAKPA MIRIKPA**
therefore body dream path like a attachment wrong to do

Therefore, it's wrong to feel attachment for the body because it's just like a dream. Dream means that your perception of your body is wrong and it doesn't exist in the way you think it does The body you protect by hurting others doesn't even exist from its own side.

3. **DE GANGSAK KYANG RANGSHIN MEPAR DRUPPA**
by that person (me) also self-nature doesn't have that proves

Steps one and two prove that "I" don't have any self-nature either. Since my body, mind, and parts are not self-existent, I am not self-existent either. I am a concept. If you can prove that you don't have any self-nature, that you are your projections, then you can become a Buddha.

Examining the Emptiness of Your Feelings

1. **TSORWAY NGOWO RANGSHIN GYI DRUPPA GAKPA**
of feelings their essence have their own self-nature we deny

We deny that the *feeling itself* has any nature of its own. For example, **pain** itself is only a conception. If it were self-existent then it would never change. If it came from its own side it would never go away. It would always be making you unhappy. If **pleasure** felt good from its own side, it would always make you happy. Imagine a mother whose child had just died, and was full of grief. By giving her a pleasing cookie, she would feel pleasure and not grief at that moment. The cookie doesn't radiate pleasure from it's own side.

2. **DEY GYU RANGSHIN GYI DRUPPA GAKPA**
the cause of the feeling have their own self-nature we deny

We deny that the *causes* of your feelings have any nature of their own.

Three causes must come together for you to experience pleasure:

1. There's an outside object for you to perceive.
2. There's a sense organ that perceives it.
3. There's an awareness of the sensation.

The next step is to see if these three causes of your feelings have their own nature:

1. Is the outside object (say a milk shake) tasty from it's own side. No. some people don't like the taste and some people do.
2. Are the taste-buds existing from their own side? No. They'll disappear when you die (if not sooner).
3. Is the awareness of the shake self-existent? No. If the taste of the shake depends upon nothing but your mind/awareness, you could taste it all the time without a shake present.

If you understand that all of these parts of a feeling don't exist from their own side, then you can *not* react in a way to do harm when someone hurts your feelings, and therefore you will not collect a negative karma that will make you suffer in the future.

3. **DEY MIKYUL** **RANGSHIN GYI DRUPPA** **GAKPA**
of feelings have their own self-nature we deny

We deny that the *object your feelings are focusing on* has any nature of its own. This analysis will help you immediately because it changes your reaction right away. If you recognize that a person who is making you angry is nothing but your own projection, you will be able to stop an angry reaction which upsets you right away. This step (number three) is part of step number two above, but it emphasizes that *you* made the object that you think is upsetting you from its own side.

4. **DEY** **YULCHEN** **RANGSHIN GYI DRUPPA** **GAKPA**
of feeling the subject have their own self-nature we deny

We deny that *the mind having this feeling* has any nature of its own. You must figure out why and how you got to be here experiencing this feeling. It is your karma that put you in this situation and is causing your reactions.

If you understand the emptiness of the things which upset you, you'll immediately start to feel better because you know that if you react negatively you are causing yourself to experience the same problem again in the future. If you have negative thoughts, that's mental karma, which invites the problem to return. A Buddhist must stop reacting to the world negatively. Every time you have a negative thought, you create a seed in your mind to have the thing happen again in the future. You know that it's stupid to feel anger, hatred, etc. That is the power of understanding the emptiness of your feelings.

SAK impurity	**CHE** has	**Impure.** What's the difference between the way we feel and how a Buddha feels?
SAK impurity	**ME** doesn't have	**Pure.** A Buddha has deep awareness all the time. They always see the emptiness of everything all the time.

When you are at work, etc. and get yelled at and feel pain, then at that moment you must enter the deep awareness of feelings and understand the emptiness of where the pain comes from, the emptiness of the guy, the emptiness of the guy's words, the emptiness of your ears, the emptiness of the consciousness aware of the words, and most importantly, the emptiness of the situation -- why is this happening to me. *When you have impure feelings, you must have reflexes which are lightening-fast to catch the bad thought and stop it.*

CLASS NOTES
Course XII: Guide to the Bodhisattva's way of Life, Part III
Class Eight: Dependent Origination; The Gakja

The Emptiness of Your Mind

The mind is a string of moments of consciousness. Each moment of awareness can be split into smaller parts, ad infinitum. You can never find anything that's there independent of the parts. Each moment has a beginning, duration, and end. Your awareness is just another concept projected onto some parts by your mind. Your awareness of yourself is a projection, forced upon you by your past karma. When you become an arhat and destroy your mental afflictions, your past karma forces you to see your mind as free of any mental afflictions. When you have even better karma, it forces you to see all the moments of consciousness as omniscience. Omniscience is also a projection.

Arya Nagarjuna's Seven-Step Analysis of the Cart

In his seven-step analysis of the cart, Arya Nagarjuna addresses the question, "What is the relationship of the mind to the instances of awareness?" To answer this question, he uses the example of a wooden cart (today we can think of a car) and analyzes the relationship of "cart" to the parts of a cart.

SHING TA CHEPA DUN
wooden cart analysis 7-step

Seven-step analysis of the cart (or car).

1. **DE NYI DANG**
those themselves and

Is the car equal to the parts themselves individually? if each part were self-existently "car," there would be as many cars as there are parts.

2. **SHEN NYI DANG**
something other than and

Is the car something other than the parts? Is there a car which is totally unrelated to the parts? No. That would mean that a "car-ness" was always present, unchanging – even if you took away all the parts it would still be there as a car. This is like the western idea of some soul that could exist independent of the body and mind. There is no mind that is separate from instances of consciousness; if there were, your mind would have to be unchanging. It would be like some separate car that was not effected by it's getting a flat tire.

3. **TEN DANG**
dependent and

Is the car dependent upon its parts? Does it depend on it parts self-existently? Is the car resting upon, or supported by, it parts? If so, it would have to be separate, distinct, from its parts – which is not the case for the same reason as number two above. To be in a relationship of dependence, two things must be distinct from each other. There is no separate mind that is distinct from its instances of awareness.

4. **TENPAY CHOK DANG**

Do the parts depend upon the car? Is the car a support for the parts self-existently? No, not if the car is self-existent. If one thing depends upon another, then there are two separate things. As in number three above, the parts can not be dependent upon the car because this would imply that they are separate entities.

5. **DENPAY CHIK DANG** — possess, and

Does the car possess it's parts? If so it would have to be some self-existent car that is independent of its parts but could possess them, like a person who owns his or her possessions. A self-existent thing cannot have parts.

6. **DUPA TSAM DANG** — sum of parts, and

Is the car the parts altogether, the collection of parts? Is there some car that exists that is the sum of its parts combined in a certain way, before you think, "car"? No. Independent of your conceptions, the parts together are not the car. It's not a car until you think of the collection of parts as a car. Prior to thinking of it as a car, it's just a collection of parts. "Car" is a separate mental concept, and it doesn't come from the parts of the car -- it comes from you.

7. **YIP** — outline

Is the car the shape or outline of the parts? No, not until you think of it as a car.

By analyzing these seven steps, you will find that there is no "car" that could ever exist in any of these ways. Only until you include **your projection** as one of its parts can the car arise. The importance of this understanding is that believing in self-existence, as we believe in the self-existence of a car, is the cause of all your suffering. Because you think that people around you are self-existent, you react to them in non-virtuous ways, and thereby collect the bad karma that will cause you to suffer in the future.

<u>**The Sliver of Diamond Proof**</u>

DORJE SEKMAY TENTSKI — diamond, sliver, the proof

Sliver of diamond proof of emptiness. This proof answers question, "Why do things work?" If all things are empty, why do they function? *Diamond* in the name indicates that a diamond is the thing in the physical universe that is closest to being a perfect, ultimate object. *Sliver* refers to the fact that every object has its own emptiness and all of these emptinesses are exactly equal -- they are all a pure total unadulterated lack of self-existence. So Arya Nagarjuna will prove the emptiness of causation. He says that all functioning things are empty because of the following four points:

1. **DAK LE MA YIN** — it happens, not, do

Things don't just happen by themselves. Nothing in our world is random; everything that happens must have a cause that is separate by itself from it. A thing can't cause itself.

2. **SHEN LE MIN** — something else, comes from, not

Things don't come from something else. We tend to believe that every event comes from earlier causes that are apparent to us, like a strawberry shake

comes from the money in our pocket. This is not true because this same cause doesn't *always* bring the result. Rather, the result is caused by your karma forcing the projection of drinking a strawberry shake. You can prove that karma is the real cause by practicing one of the six perfections and its related bodhisattva vows really well for six months, and then watching the results. You must practice from the heart and track your progress hour by hour, day by day.

3. **NYI LE MA YIN** — both / come from / not / they do

Things don't both happen by themselves and come from something else, at the same time. This is because both numbers one and two above are not true.

4. **GYU ME MIN** — come / from / neither

Things don't neither happen by themselves nor come from something else. There is nothing that exists that comes from nothing.

Understanding this proof requires you to understand causation in a totally different way. Events and objects are only caused by your projections forced on you by your past karma.

The Thing We Deny

GAKJA — **The thing we deny,** which never existed nor could exist in the first place, independent of your projections forced on you by your karma. For example, a two-headed full-sized purple elephant rampaging through our class right now. It doesn't exist and never could exist. *The thing we deny is any thing that could exist self-existently, from it's own side, independent of your conception of it.* It is a group of parts that you conceptualize as the self-existent cause of a self-existent result. You spend your life chasing *gakja's* and this causes all of your suffering.

TSOKPAY	**TENGDU**	**TOKPE**	**TAKTSAM**	**MAYINPA**
collection of all parts	onto that	impose, conceptualize	conceive of	it's not like that

It's not just me conceiving of the collection of all the parts in a certain way. Rather, you are forced by your past karma to conceive of the parts in a specific way. Emptiness is the fact that there is no self-existing thing: there is nothing in the world which is any thing until you think of it in a certain way, which your past karma forced you to think of in that way. The fact that there isn't anything in the world that is not a projection caused by your past karma, is emptiness; and emptiness is a synonym for ultimate reality.

The belief in self-existence is so ingrained in your mind that even when you comprehend the idea of emptiness you are understanding it as a self-existent thing. Master Shantideva explains that a novice student will think of emptiness as a self-existent

concept, but actually emptiness itself is empty. Likewise, your karma also is empty; if karma were self-existent it could never be purified. Furthermore, if the *principle* of karma were self-existent, then everyone would believe it to be true.

TAKPA NGU	**LA**	**MA REKPAR**	**DE YI NGUME**	**DZIN MAYIN**
the thing you thought was there		until you can identify it	the fact that it doesn't exist	you can't recognize it

Until you can identify the thing you thought was there, you can't recognize that it doesn't exist.

Dependent Origination

TENDREL — **Dependent Origination**. This is the way things really happen. Things are empty because they depend on other things.

The different schools of Buddhism understand the meaning of dependent origination in different ways. The three main explanations are:

1.

GYU	**DANG**	**KYEN**	**LA**	**TENNE**	**DRUPPA**
causes	and	conditions	upon	depend	exists

Things exist because they depend upon their causes and conditions. This is the view of the *functionalists*, which is comprised of three schools: Abhidharma, Logic, and Mind-Only.

2.

RANG GYI CHASHE	**LA**	**TENNE**	**DRUPPA**
it parts	upon	depend	exists

Things exist because they depend upon their parts. This is the view of the *independents,* which is comprised of the lower half of the madhyamika school (*svatantrika*). This view is superior to number one above, because it explains why there are things that exist which don't depend on a cause (e.g., space), but still have dependent origination (in the sense of being dependent on their parts).

3.

TSOKPAY	**TENGDU**	**TOKPE**	**TAKTSAM**	**LA**	**TENNE**	**DRUPPA**
collection of parts	on top of	impose, conceptualize	conceived of	upon	depend	exists

Things exist merely in dependence upon your thinking of the collection of their parts in a certain way, which is forced on you by your past karma. This is the ultimate meaning of dependent origination. This is the view of the *necessity* (p*rasangika*) school which is comprised of the higher half of the madhyamika school. Things exist in dependence upon your looking at the parts and thinking of them in a certain way because your karma is forcing you to do so.

CLASS NOTES
Course XII: Guide to the Bodhisattva's way of Life, Part III
Class Nine: Classical Proofs of Emptiness

The Proof of Dependent Origination

TENDREL	**GYI**	**TENSIK**	**Proof of Dependent Origination** -- of the emptiness of causes. This proof applies to every object in the universe.
dependent origination	of	proof	

1. **CHI - NANG GI NGUPO NAM CHUCHEN** — **Consider all inner and outer objects that do something**.
   outer objects / inner objects / functioning thing / those / consider

2. **DUNDAMPAR ME DE** — **They don't exist ultimately,**
   ultimately / don't / exist

3. **TENDREL YINPAY CHIR** — **Because they arise through dependence upon other things**.
   dependent origination / because / it arises

4. **PERNA SUKNYEN SHIN** — **For example, they are like the reflection of a person in a mirror**.
   for example / person's reflection / it's like

The Proof of Neither Starting Nor Stopping

To understand our world, we must explain each element of it's normal functioning. The sliver of diamond proof demonstrated the emptiness of *causation*. The proof of neither starting nor stopping demonstrates the emptiness of *results*.

YU	**- ME**	**KYE**	**- GOK**	**GI**	**TENSIK**	**The proof where you deny that things could grow that already exist or not**.
exists	doesn't	starts	we deny	of	proof	

1. It's not true that a result exists before the cause occurs; for example, that a corn sprout exists at the time that the seed is still growing in the ground.
2. It's not true that the result does not exist before the cause occurs; for example that the corn sprout is not yet there while the seed is growing in the ground.
3. It's not true that the result both was there and wasn't there at the time of the cause.
4. It's not true that the result neither was there nor wasn't there at the time of the cause.

You tend to not accept the second assertion, that the result does not exist before the causes occurs. The point is that a *self-existent result* does not follow a self-existent cause. The result is nothing more than your mental projections forced on you by your past karma. The same is true of the cause. The cause and result relationship are also your projection forced upon you by your past karma, and are not self-existent either.

In his discussion of the emptiness of results Master Shantideva attacks two philosophical positions which incorrectly explain how results occur:

DRANG CHENPA — **Numerists,** *Samkhya* (skt.), a non-Buddhist school of ancient India, who believed the following argument.

1. **GYU DU - SU YUPAY DREBU**
cause time at the it exists result

The result exists at the time of the cause. The Numerists, similar to Judeo-Christians, believed that a being created all the causes and results from the beginning, so the cause simply reveals what was there all the time.

2. **DRE - BU RANGSHIN GYI YUPAR DUPAY NANGPA**
the result self-nature of it has they believe some Buddhists

Some Buddhists believe a result can have a nature of its own. This is impossible because you can't create a thing that could never change. A result that emerges and fades away must come from causes, so it can't have a nature of its own. If an object's qualities were self-existent, they would never change.

Everything created by causes wears out. Even a Buddha's paradise is constantly changing, but it is self-perpetuating because Buddhas give away everything to others and dedicate all of their good deeds, so the causes to sustain their paradise are constantly being replenished.

Motion seems to be more self-existent than do objects. The truth is that nothing outside of you really changes -- only your karmic projections shift. If you want nice shifts in your projections you must collect good karma by keeping morality, taking vows and keeping them well.

<u>Natural Nirvana</u>

RANGSHIN GYI NYANG DE
self-nature of nirvana

Natural Nirvana, the fact that everything is empty. There is nothing that doesn't come from your projections. Natural nirvana only refers to the emptiness of everything. It is a totally different word than normal nirvana which means the end of your mental afflictions.

SI - SHI NYAMNYI
samsara nirvana equivalent

Samsara and nirvana are equivalent, are exactly the same.

NYA-NGENDE DANG MA-DE PA-ANG DANYI DUNI KYEPAR ME
nirvana and not getting there in terms of their real nature difference no

There is no difference between nirvana and suffering in terms of their real nature – their "real nature" meaning their emptiness, or natural nirvana. Your suffering and your pleasure are exactly the same in that they are both empty. Whether you end up experiencing pleasure or pain is a projection of your karma onto the same stuff. This doesn't mean that the pleasure or pain you feel from the two conditions of nirvana or samsara doesn't differ dramatically in how you experience them.

<u>Three Elements of Emptiness</u>

SEPAY KOR - SUM: craving elements three	**The three elements of craving.** For example, let's consider the act of jealousy:
1. **SEPAY SHI** craving object	**The object you are jealous about,** the person who is getting attention. Because they were virtuous in the past they are receiving the attention.
2. **SEPAPO** craving person	**The person who is jealous,** which is the result of doing non-virtue in the past.
3. **SEPAY JAWA** craving act	**The act of jealousy.**

The object of your craving (the person you're jealous of), the craving person (you who are jealous), and the craving itself (your jealousy) are all empty. If you want to stop being jealous, you must understand the emptiness of all three of these and then stop your jealousy as it occurs. Unfortunately, your normal reaction to something bad happening (being upset and negative) is what causes the bad thing to happen again in the future. All your suffering comes from ignorant reactions to things you don't like. You must learn to do the opposite. You must do virtue to experience pleasant results.

Je Tsongkapa spent half of his life in retreat asking his heart teacher for blessings to be able to succeed in his practice. For your spiritual practice to work, you must do the same. ***Before teaching, translating, doing meditation, etc. you should spend as much time asking for holy beings' blessings as you spend actually doing the activity that you want to succeed.*** Asking for "blessing" means asking to increase your spiritual capacity – your understanding and practice. You ask holy beings to increases your spiritual capacity. Can they really change you? Does a self-existent blessing exist? No. It's empty. They don't have any power to bless you from their own side. Asking for a blessing creates the karmic cause to receive the result of a blessing. Your pure motivation and devotion and faith and asking creates the karmic result of a blessing. That's the only way to receive a blessing. This is an important key to understanding emptiness. You must spend a lot of time asking for blessing to understand and to see emptiness directly. If you don't ask, you won't get it.

CLASS NOTES
Course XII: Guide to the Bodhisattva's way of Life, Part III
Class Ten: Great Compassion and Dedication

Compassion and Love

In the final lines of chapter nine on the perfection of wisdom, Master Shantideva describes how to collect the most powerful karma of all. If you understand emptiness, you naturally would want to do the most powerful karma. It is the power of compassion which is most powerful of all.

DEWA	**DANG TRE**	**DU**	**KYI**	**JAMPA**	**DANG**	**DUKNGEL**
happiness	encounter it	wants	of	love	and	suffering

DANG	**DREL**	**DU**	**KYI**	**NYINGJE**
freed from	wants	of		compassion

Compassion wants all beings to be freed from pain; love wants all beings to encounter happiness. You should first work to remove a person's suffering and afterward work to bring about their happiness. After establishing the emptiness of all things, Master Shantideva ends with the call to help all beings. Because all things are empty of their own nature, the potential exists to remove suffering and to bring people happiness. Americans are very ripe for this process.

Great Compassion

DUKNGEL	**CHEN GYI**	**SEMCHEN**	**GANGLA**	**MIK**	**KYANG**	**MA**	**BU**
suffering	who is	living being	any	focus on	whichever	mother	child

CHIKPA	**LA**	**TSEWE**	**TSU TSAM DU**	**DUKNGEL**	**DANG DRELWAR**	**DUPAY**
only	toward	love	no less than that	suffering	to be free of	you want

LO	**CHUMA**	**MINPA**	**RANGI NGANG GI**	**KYEWAY**	**LO**
state of mind	pretending	not	uncontrollable wish	it arises in you	state of mind

The definition of Great Compassion is, **that uncontrived state of mind which, no matter what suffering being it may focus upon, feels an uncontrollable wish to free them from their pain with exactly the same intensity of love that a mother feels for her only child.** If you understand emptiness, you see that all the suffering in the world is totally unnecessary; it only comes from people hurting themselves without realizing it, by collecting bad karma out of ignorance.

<u>Two kinds of great compassion</u>:

1.

SEMCHEN	**DUKNGEL**	**DANG DRELDU**	**KYI**	**NYINGJE**	**CHENPO**
living beings	suffering	wants to free them	of	compassion	great

Great compassion that wants to free all living beings from suffering. This great compassion thinks that it's a pity that so much suffering exists.

2.	**DE**	**LE KYOB**	**DU**	**KYI**	**NYINGJE**	**CHENPO**
	that	protect people	wants	of	compassion	great

Great compassion that wants to protect people from suffering. This stronger form of great compassion thinks, "I want to help them."

If emptiness is true, the only way you can really protect people from suffering is to teach them about emptiness and goods deeds and how these two fit together. Then people can create their own causes to remove their suffering and achieve their happiness.

CHIMA	**DANG**	**HLAKSAM NAMDAK**	**NYI**	**DUN CHIK**
protecting compassion	and	personal responsibility	two	one in the same

The state of mind that takes personal responsibility to remove others' suffering and the compassion that protects others from suffering -- these two are one in the same. You must get the state of mind where you will help people regardless of what anyone else says or does, whether or not anyone helps you or criticizes you.

Dedicating Your Virtue

SAK -	**JANG GI**	**NE**	**DUPAY**	**YENLAK DUNPAY**	**NANGTSEN DU GYURPAY**	**NGOWA**
collect good energy	remove negative energy	crucial point	includes	seven steps	here's one of them	dedication

Dedication is a member of the group of seven components that include within them all the crucial points for collecting good karma and removing negative karma. Master Shantideva shows you how to do the perfection of giving through the practice of dedication. That's all the Guide says about the perfection of giving. Dedication is the last of the seven steps you use to collect good energy and to dispel bad energy, and it is one of the most important practices.

NGOWA	**MUNLAM**
dedication	prayer

Munlam is the name of the prayer you recite. **Ngowa** means true dedication from the heart. It has two main effects: *it causes small good deeds to produce enormous results*, and it prevents the karma of good deeds from wearing out. If you don't dedicate your good deeds, they are a dirty (black and white) karma and will

bring a temporary pleasant result but then will wear out. Just after you do any virtue you should dedicate the merit collected toward reaching enlightenment in order to be able to benefit all beings. You should dedicate all the little good deeds you do. Any pleasure you experience or virtue you collect should be done with an understanding of emptiness and dedicated to reaching enlightenment for the benefit of all beings.

Master Shantideva's Final Dedication

DROWAY	**DUKNGEL**	**MEN**	**CHIKPU**	**TENPA**	**YUNRING**	**NEGYUR CHIK**
living beings	suffering	medicine	one and only	these teachings	long time	may they stay in the world

May these teachings stay in the world for a very long time, as they are the one and only medicine for the suffering of living beings. This is the final dedication in the Guide.

Master Shantideva's Final Words

DAK	**GI**	**GYU**	**LA**	**GEWAY CHOK**	**DARWAR DZEPAY**
my		heart	in your	all the goodness	spread

GEWAY	**SHENYEN**	**LA**	**DAK**	**CHAKTSEL LO**
goodness	root lama	to	I	prostrate

I prostrate to my good root Lama, requesting that all of his or her goodness spread throughout my heart. This is the very last line of the *Guide To the Bodhisattva's Way of Life*. Master Shantideva leaves us with the thought of how critical a teacher is. If you don't find a spiritual guide and root lama, you can't reach enlightenment. There are things you can't know and learn on your own. You must connect purely with your teacher.

THE ASIAN CLASSICS INSTITUTE

COURSE XII
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part III

Answer Key, Class One

1) Describe what the "view of destruction" is, and then explain the role that realizing emptiness plays in eliminating it. Then explain how eliminating this view allows us to achieve nirvana. (Tibetan track also give the Tibetan for "view of destruction" and "nirvana.")

The "view of destruction" *(jikta)* holds that "me" and "mine" have some nature of their own. It holds, for example, that feelings and the things that cause them (pleasant and unpleasant objects) are *not* just our projections forced upon us by our own past karma. Realizing emptiness allows us to see though that no object has any nature from its own side; rather, that whatever nature it seems to have is a perception forced upon us by our past deeds, good or bad. When we see this fact as a result of the direct perception of emptiness, then we can truly eliminate our negative emotions and deeds, thereby reaching nirvana *(nyangde)*.

འཇིག་ལྟ།

jikta

མྱང་འདས།

nyangde

2) Give three reasons why it is not necessary for the perfections of giving and the other four to come before one has a realization of emptiness. (Tibetan track give brief reasons in Tibetan.)

a) As Master Shantarakshita has pointed out, the first five perfections do not need to come before one can have a realization of emptiness of the type that comes through either learning about it or simply contemplating upon it.

སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལའང་སྦྱིན་སོགས་ལྔ་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས།

loppon shi-tso tar tongnyi tu sam gyi tenla beppa la-ang jin sok nga ngundu dro mi gu

b) These five perfections do not have to come before one gains a deep experience and spiritual conviction about emptiness, because if this were the case then they would also have to come before one gained a deep experience and conviction about the fact of impermanence.

སྟོང་ཉིད་ལ་ཡིད་འགྱུར་བའི་མྱོང་བ་སྐྱེ་བ་ལའང་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས།

tongnyi la yi gyurwa nyongway kyewa la-ang ngun du dro mi gu

c) They don't have to come before one gains special insight which comes from meditation, because persons of the two lower-way tracks (Listener and Self-Made Buddhas) are able to realize thusness without them coming first.

ཉན་རང་གིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ལྷག་མཐོང་ཡང་སྐྱེ།

nyen rang gi tongnyi tokpay gomjung gi hlaktong yang kye

3) Why then do the opening lines of the ninth chapter of the *Guide* say that "all of these branches were stated by the Able Ones to be for the purpose of wisdom"? (Tibetan track also give these two lines in Tibetan.)

The principal topic of the *Guide* is how to achieve full enlightenment, which involves removing the obstacles to omniscience. Reaching this requires that one be "enriched with limitless masses of merit," which can only be done if the other five perfections come first.

ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི།
ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས།

yenlak di dak tamche ni
tubpe sherab don du sung

(Please see the next page)

4) Name the two truths. Are they actually two different kinds of truth? If not, then why are they called "truths"? What object is divided into the two truths? (Tibetan track quote the two lines which describe the two truths.)

The two truths are "deceptive truth" and "ultimate truth." They are not two different kinds of truth. Deceptive truth is called a "truth" only because ignorance takes its object to exist "in truth," which means self-existently. Ultimate truth is an ultimate reality, and this is why it is called a "truth." Deceptive truth and ultimate truth are two broad and all-inclusive divisions of reality itself, and so they are more accurately described as the "two realities."

ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ།
འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད།

kundzob dang ni dundam te
dini denpa nyisu du

5) Give a special quality of ultimate truth, as described by the great Gyaltsab Je. (Tibetan track in Tibetan.)

It is "That object which is such that, if you realize it directly, this functions to allow you to finish off every impurity," and reach nirvana and enlightenment within a specified time of this direct perception.

དོན་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་དྲི་མ་ཟད་པར་བྱེད་པ།

dun gang shik ngunsum du tokpe di ma se par jepa

COURSE XII
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part III

Answer Key, Class Two

1) People who seek to establish the meaning of the two truths, or realities, can broadly be divided into two types. Name them and briefly describe what they believe. (Tibetan track in Tibetan.)

a) The group which believes that things which work normally, which perform a function, exist truly. This is a combination of the Detailist, Sutrist, and Mind-Only Schools. They say that a thing is real or true when it can do something, and thereafter cannot ever be said to be untrue or unreal.

དངོས་པོར་སྨྲ་བ།

ngupor mawa

དངོས་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ།

ngupo denpar druppa

b) Those of the Middle-Way school, who say that no object has any nature of its own: things are blank, without any quality or characteristics of their own, and we only see in them what our past karma forces us to see.

དབུ་མ་པ།

umapa

ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ།

chu tamche rangshin gyi ma druppa

(Please see the next page)

2) Name and describe the extremely essential division into two kinds of persons who result from these two viewpoints. (Tibetan track in Tibetan.)

It is very important to realize that there are only two types of beings in the entire universe:

a) "Realized" or "extraordinary" beings (*aryas,* in Sanskrit; *pakpa* in Tibetan) who have seen emptiness directly. They are definitely on their way out of this suffering life and are therefore called "stream enterers" (*gyunshuk)* from that moment.

འཕགས་པ།

pakpa

རྒྱུན་ཞུགས།

gyun shuk

སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མྱོང་།

tongnyi ngunsum du tok nyong

b) "Ordinary" beings *(so so keywo),* also known as "children" *(jipa)* or "nearsighted" *(tsurtong)* ; those who have not yet seen emptiness directly.

སོ་སོ་སྐྱེ་བོ།

so so kyewo

བྱིས་པ།

jipa

ཚུར་མཐོང་།

tsur tong

སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མ་མྱོང་།

tongnyi ngunsum du tok nyong

(Please see the next page)

3) Is there any distinction between those who have seen emptiness directly?

There is no distinction between their experience of emptiness: when a person experiences it directly, it is just as total as anyone else's experience. There is though a steady evolution of the ability of the mind through the ten bodhisattva levels, on up to Buddhahood, and the mental state of each succeeding level is superior to that below it.

4) State the basic misconception behind the wrong idea that, if things do something, then they must be real as we see them. (Tibetan track in Tibetan.)

It is the idea that the two truths cannot coexist: thinking that if functional things have no nature of their own, then they must not exist at all; and that if these things do exist, then they must exist with some nature of their own.

དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཡེ་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་

དགོས་སྙམ་པ་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པ།

ngupo rangshing gyi me na ye me du gyur shing yu na rang-shin gyi yu gu nyampa den nyi gelwar dzinpa

5) Explain why good and bad deeds are like an illusion, and yet still function perfectly well.

They work just as well as we thought they did before we found out they were illusory. They are like an illusion because the person doing them, the deed itself, and the object of the deed, all exist only in our projections. They function perfectly well though to produce the bodies of a Buddha.

6) How does Gyaltsab Je answer the question of how beings who are like an illusion can still take rebirth?

He says it's a silly question: the person after rebirth is just as much an illusion as he was before he died, and asking the question is like asking why a stick that a magician has made appear as a horse can't be made to appear as a cow.

(Please see the next page)

7) Name the two kinds of nirvana, and describe them briefly. (Tibetan track in Tibetan.)

a) Natural nirvana. The natural state of nirvana for all things is the fact that they are void of any nature of their own.

རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས།

rangshin gyi nyangde

ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས་ཡིན།

chu thamche rangshin gyi tongpa rangshin gyi nyangde yin

b) Nirvana that occurs through circumstances. The nirvana that consists of becoming free of all the impurity of the mental afflictions, and which must be achieved through the circumstance of utilizing the path to cut off the process by which, in a stream of births and deaths, a person circles around in the cycle of suffering.

གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་མྱང་འདས།

lobur namdak gi nyangde

སྐྱེ་འཆིའི་རྒྱུན་གྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཆད་པ་ལས་ཐོབ་དགོས་པ་དང་། ལམ་
གོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དྲི་མ་དང་གློ་བུར་དུ་བྲལ་བའི་མྱང་འདས།

kye chiy gyun gyi korwar korwa chepa le tob gupa dang, lam gompa le jung way nyonmong kyi drima dang lobur du drelway nyangde

8) Why would someone think that, if the Middle-Way teaching is true, then the Buddha must also be wandering around in the circle of suffering life?

They know that the circle of suffering life is also said by the Middle-Way school to have its own "natural nirvana." They mistake this thing for an actual kind of nirvana (which it is not), and say that there must be one thing which is both nirvana and the circle of suffering life; therefore, a Buddha who is in nirvana must also be in the circle, they say.

COURSE XII
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part III

Answer Key, Class Three

1) Summarize the argument of the Mind-Only School in objection to the position of the Middle-Way School about the deceptive and ultimate truths, or realities.

They say that if no object has any nature of its own, then the state of mind in which we recognize the illusion itself cannot exist. In this case then there would be no subject mind that took the fact of the illusion itself as its object. And since no object can exist if there is no subject mind to perceive it, then the illusion itself could not exist.

2) How does the Middle-Way School answer this objection?

They say that this same argument applies to the Mind-Only School itself. The Mind-Only School also believes that things do not have a nature, in the sense that they are an illusion—but only in the special sense that things which appear to be external objects are actually of the same "substance" of the mind (which means that they grow from the same karmic seed which creates the state of mind that observes them). The Mind-Only School claimed to the Middle-Way School that if things had no nature they could not exist at all. But in this case again the illusion could not exist, because there would be no state of mind that was thinking of them as external objects.

(Please see the next page)

3) State the meaning of "illusion." What, according to the Mind-Only School, is like an illusion? (Tibetan track answer both in Tibetan.)

The quality of an illusion generally is that the way a thing appears and the way that it really is are inconsistent. According to the Mind-Only School, the main illusion is that things which appear to be external objects are actually of "the same substance" as the mind, meaning that they are produced by the same karmic seed as the mind. The opposite of this would be if, for example, visible objects and the state of mind perceiving them existed through some substance (karmic seed) that was different.

སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པ།

nang tsul dang ne tsul mitunpa

གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་གྱི་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་གྲུབ་པ།

suk dang suk dzin gyi tsema dze shen gyi druppa

4) What state of mind, according to the Mind-Only School, confirms both the existence of the recognition of the illusion, and in fact every other state of mind? (Tibetan track in Tibetan.)

They say that this is the self-perception of the mind which sees itself while it sees its other object, the one which is different from it.

རང་རིག

rang rik

(Please see the next page)

5) What did the Buddha himself say about this position, in a metaphor? (Tibetan track answer with two relevant lines of the root text.)

The Buddha said,

> **The mind's the same as the**
> **Blade of a sword,**
> **Which could never cut itself.**

།རང་རིག་རལ་གྲི་སོ་ནི་རང་ལ་རང་།

།ཇི་ལྟར་མི་གཅོད་དེ་བཞིན་ཡིད།

rang rik rel dri so ni rang la rang
jitar mi chu deshin yi

6) What analogy does Master Shantideva borrow from the realized being Nagarjuna, in order to show that the mind does not, like a lamp, illuminate itself? (Tibetan track quote two relevant lines from the root text.)

He says,

> **But a lamp isn't the [object] illumined [by itself],**
> **For the reason that there's no such**
> **Thing as darkness shrouding itself,**
> **[and thereby becoming invisible itself].**

།མར་མེ་གསལ་བར་བྱ་མིན་ཏེ།

།གང་ཕྱིར་མུན་གྱིས་སྒྲིབས་པ་མེད།

marme selwar ja min te
gang chir mun gyi drippa me

(Please see the next page)

7) Give the classical definition of the self-perception of the mind accepted by the Mind-Only School. (Tibetan track in Tibetan.)

> **It is a "state of mind which focuses only inwards, and is a discrete, subject-oriented state of mind where the sense of a duality between the object and subject is absent."**
>
> ཁ་ནང་ཁོ་ན་ལ་ཕྱོགས་ཤིང་། གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ།
>
> ***ka nang kona la chok shing, nyi nang tamche dang drelwe dzin nam yen garwa***

8) Master Shantideva uses the analogy of a rat bite to explain how we can confirm the existence of a subject mind in an act of perception, even if there is no such thing as the self-perception of the mind. Name and explain the five elements of this analogy.

> **a) Being bitten by the rat is an analogy for the experience of the object by the state of mind which perceives something blue.**
>
> **b) The fact that the poison has entered the body at the same time as the bite occurred is an analogy for the experience of a subject which exists at the same time that the object was perceived.**
>
> **c) The fact that, at this particular moment, the subject does not experience itself is represented by the way in which the poison has not been experienced at the time when the bite occurred.**
>
> **d) Remembering the bite later on is the same as remembering the experience of the object.**
>
> **e) The fact that we remember the subject solely because we remember the object (even without the previous subject ever experiencing itself) is similar to the fact that, solely through the power of remembering the bite, we remember the poison which entered the body but which was not experienced.**

COURSE XII
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part III

Answer Key, Class Four

1) Is it true that a person can remove their mental afflictions, and thereby reach nirvana, solely through a good understanding of the sixteen aspects of the four truths of a realized being?

Although it is true that a good understanding of these aspects can temporarily stop the manifest appearance of the mental afflictions, one cannot remove their potential from the mind permanently (and therefore attain nirvana) without seeing emptiness directly.

2) Name the two forms in which a person can possess a mental affliction. (Tibetan track in Tibetan.)

They can be manifest, or else they can exist as a potential, waiting to happen.

མངོན་གྱུར་བ།

ngun gyurwa

བག་ལ་ཉལ་བ།

bakla nyelwa

3) Relate the six-step process described by Lord Maitreya which links the failure to perceive emptiness to the suffering we must go through. (Tibetan track in Tibetan.)

a) One possesses the mental potential for the two forms of grasping to self-existence, from one's former life.

བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡོད།

dakdzin nyi kyi bakchak yu

 (Please see the next page)

b) These ripen and cause you to have the two kinds of grasping to self-existence.

བདག་འཛིན་གཉིས་སྐྱེས།

dakdzin nyi kye

c) These cause you to focus on nice things and ugly things as if they existed from their own side.

རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཡིད་འོང་བ་དང་ཡིད་མི་འོང་དུ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་སྐྱེས།

rang-ngu ne druppay yi-ongwa dang yi-mi-ong du

d) This causes ignorant liking and ignorant disliking to start.

འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་སྐྱེས།

duchak dang shedang kye

e) These cause you to do bad deeds and collect karma.

ལས་བསགས།

le sak

f) Karma forces you to wander around in the circle of suffering.

འཁོར་བར་འཁོར།

korwar kor

4) Why in our text does the question arise of whether the sutras of the greater way are true or not?

Because texts like the *Sutra of the Mother* are used to prove the fact that, if one fails to realize emptiness directly, one cannot even end one's mental afflictions and reach nirvana.

(Please see the next page)

5) State the "parallel argument" that Master Shantideva uses to prove to those of the lower way that the scriptures of the greater way are authoritative.

> **He points out that they did not even accept the scriptures of the lower way as true the minute they were born, or before they had come to an understanding of their meaning through the use of reasoning. And the same tests they use to establish scripture as authoritative, that it should accord to the teachings of the three collections (and therefore the three trainings), are used by those of the greater way to establish their scriptures are authoritative.**

6) What comparison does Master Shantideva use to show that, unless one realizes emptiness directly, the mental afflictions will always come back—even in a case where one has been able to stop them from appearing in a manifest way for a while. (Tibetan track in Tibetan.)

> **He says it is like that deep meditation where one is able to almost completely stop the tendency to discriminate: after you come out of this meditation, the tendency to discriminate comes back.**

།འགགས་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ།
།འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་བཞིན།

gakpa lar yang kye gyur te
dushe mepay nyomjuk shin

7) How does Master Shantideva answer the concern that meditating upon emptiness might feel a little scary? (Tibetan track in Tibetan.)

> **He points out that the tendency to see things as self-existent is the cause of all the suffering in the world, and so if we are going to be frightened, we should be frightened at it. The wisdom which realizes emptiness, on the other hand, is the cause of ending all the pain in the world, and thus all the fear in the world—and so we *must* meditate upon it.**

བདེན་པར་འཛིན་པ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་བྱེད།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བྱེད།

denpar dzinpa dukngel kyeje
tongnyi tokpa dukngel shi-je

COURSE XII
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part III

Answer Key, Class Five

1) Name and define the two forms of the tendency to grasp things as existing in truth. (Tibetan track in Tibetan.)

a) The "learned" form of the tendency to grasp things as existing in truth; a tendency to believe that things have their own nature which depends primarily upon the mind being affected by specific philosophical beliefs.

གཙོ་བོར་གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་བདེན་འཛིན་ནི། བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས།

tsowor drupte lo gyurwa la tu gupay dendzin, dendzin kuntak

b) The "innate" form of the tendency to believe that things have their own nature which has existed in our minds for beginningless time, and which is possessed by all normal living beings, both those whose minds have been or have not been affected by specific philosophical beliefs.

ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ། གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་མ་བསྒྱུར་གཉིས་ག་ལ་ཡོད་པའི་བདེན་འཛིན་ནི། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས།

tokma mepa ne jesu shukpa, drupte lo gyur ma-gyur nyi-ga la yupay dendzin, dendzin hlenkye

 (Please see the next page)

2) At what point does a person on the Mahayana track eliminate each of these two? (Tibetan track in Tibetan.)

The learned form is eliminated during the path of seeing *(tong-lam);* that is, although one still sees things as self-existent after coming down from the direct perception of emptiness, one no longer believes that they are—one knows that one is not seeing things correctly. During the eighth bodhisattva level *(sa gyepa),* one eliminates the manifest form of the innate form.

མཐོང་ལམ།

tong-lam

ས་བརྒྱད་པ།

sa gyepa

3) Name three wrong ideas that we might have about ourselves that are classified as "learned" tendencies to see things as truly existing. (Tibetan track in Tibetan.)

a) The tendency to see the person and his parts as being like a master and and his servants; this would correspond to the idea of a "soul" or a "me" which is totally distinct from the parts of the person.

གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་རྗེ་བོ་དང་ཁོལ་པོ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ།

gangsak dang pungpo jewo dang kolpo shindu dzinpa

b) The tendency to hold that our ultimate reality lies in objectively real, partless atoms; this would correspond to the materialist view of modern science, or explaining the fine points of perception as being chemically based.

རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དུ་འཛིན་པ།

dultren chame du dzinpa

(Please see the next page)

c) The tendency to hold that our ultimate reality lies in moments of consciousness which are objectively real and partless; this would correspond to our sense of a self beyond our parts.

ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དུ་འཛིན་པ།

shepa kechik chame du dzinpa

4) No Buddhist school agrees that there is a person which is distinct from the physical and mental parts of a person, but the Middle Way says that we are further neither any single one of our parts, nor the whole of the parts. It's easy to see that we are not any one of our parts, such as an arm or a leg, but why is it the case that we are not the sum of all of our various parts?

In that case, if we took away any one part, we could no longer exist. The total sum of all the parts of a person is not the person until the image of the whole has been imposed upon these parts by the projections forced upon us by our past karma.

5) Why does the non-Buddhist opponent in the ninth chapter say that the person must be unchanging?

They say that, if the person is something that begins and ends by the moment, then the person who committed the karma is gone by the moment after the deed. As such, there would be no one to experience the consequence of the karma.

6) Give three parts of the answer that Master Shantideva says in reply to this position. (Tibetan track in Tibetan.)

a) He says that both the non-Buddhists and the Buddhists agree that the person who committed the deed is not the same as the person who experiences its karmic consequences, so the argument is meaningless.

ལས་བྱེད་པའི་དུས་དང་འབྲས་བུ་མྱོང་བའི་དུས་ཀྱི་གང་ཟག་རྫས་ཐ་དད།

le jepay du dang drebu nyongway du kyi gangsak dze tade

b) He points out that the only other choice is that the cause (the deed) and the result (the karmic consequence) would have to exist at the same time, which is impossible.

རྒྱུའི་དུས་སུ་འབྲས་བུ་མྱོང་མི་སྲིད།

gyuy du su drebu nyong misi

c) He says that it is perfectly appropriate to refer to the continuous stream of the one who performs the karma and the one who experiences its consequences as one person.

རྒྱུན་གཅིག་ལ་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་པོ་བསྟན་རུང་།

gyun chik la le jepapo dang drebu chupapo ten rung

7) What then is the real nature of the "me"? (Tibetan track in Tibetan.)

It is an image or a concept imposed upon a collection of parts.

ཆ་ཤས་ཀྱི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྙད་བཏགས་ཙམ།

cha she kyi tsok pa la tenne ta-nye tak tsam

8) What is the example used by Master Shantideva to show that, if we try to find any other real nature of the "me," we come up with nothing? (Tibetan track in Tibetan.)

When we go through any of the other ways of existing, and also try to look beyond this nominal nature, we come up with simple emptiness, as if we had stripped away all the parts of the stem of an empty reed.

རང་བཞིན་བཙལ་ན། ཆུ་ཤིང་གི་སྡོང་པོ་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འགའ་ཡང་མེད་པ་བཞིན་ཡིན།

rangshin tsel na, Chushing gyi dongpo chashe su che ne gayang mepa shin yin

COURSE XII
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part III

Answer Key, Class Six

1) At this point in the text, Master Shantideva moves from a major discussion of one kind of emptiness to another. The distinction between the two is the answer to a natural question raised in our minds when we begin to examine the emptiness of any object, especially our own selves. State the question, and briefly describe the two kinds of emptiness. (Tibetan track in Tibetan.)

When we understand that we are only a concept imposed on a collection of parts by force of our past karma, we begin to wonder whether the "raw data" itself is also a concept imposed on its own parts *(gangsak gi dakshi yang takyu yinnam)*: that is, we begin to draw the distinction between the emptiness of us *(gangsak gi dakme)* and the emptiness of our parts *(chu kyi dakme).*

གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཡང་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ནམ།

gangsak gi dakshi yang takyu yinnam?

གང་ཟག་གི་བདག་མེད།

gangsak gi dakme

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད།

chu kyi dakme

2) When you focus upon the whole, such as the body, why do the parts or "raw data," such as the colors and shapes of the body, seem to exist out there, really, independently, on their own. (Tibetan track in Tibetan.)

Because at this level we are only perceiving these parts with a conventional or deceptive perception, without examining their real nature.

མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ།

matak machepar ta-nyepay tseme drup

 (Please see the next page)

3) How does the process of going down in levels through the parts, and the parts of the parts, and so on, work as a method to establish that things are actually empty? (Tibetan track in Tibetan.)

When we look for (self-existent) "raw data" that is the object which we projected on to, we don't find anything, and thereby establish, in yet another way, the truth of emptiness.

ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་མ་རྙེད།

ta-nye takpay takdun tselway tse-na ma-nye

4) What do we tend to think of as the ultimate "raw data" for each of the two great divisions of a person? (These are the same as the two things which lower schools of Buddhism believe have some existence from their own side). (Tibetan track in Tibetan.)

a) The atoms that, at any given moment, make up what we call our physical bodies.

གཟུགས་ཀྱི་ཚོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ།

suk kyi tsokpay dul tra-rab

b) The stream of present moments of awareness that, over a lifetime, make up what we call our minds.

ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱུན།

shepay kechikmay gyun

5) Why don't either of these two kinds of raw data exist?

What we imagine as the most basic building blocks of all physical matter—atoms—are only a projection onto smaller parts, each side of the atom, and so on, endlessly. What we imagine as the most basic unit of awareness—the present moment—is only a projection onto its start, its duration, and its end, and so on, endlessly.

(Please see the next page)

6) What really then provides the raw data of all existence, for every level of mental or physical objects?

> **Projections forced upon us by our past karma, at every level.**

7) Are things therefore less real? How can this be confirmed?

> **Not at all. We can confirm this through our direct experience of pain or pleasure; for example, by standing in front of a fast-moving taxi cab.**

8) What is the whole point of looking at the world this way? Why is this the only worldview that works?

> **We can do good deeds, plant good karmic seeds, and create a Buddha paradise, angel body and perfect mind and compassion: reach the end of suffering births, aging, illness, and death, as promised by Lord Buddha.**

9) Why will suffering ultimately be eliminated in every living being? (Tibetan track in Tibetan.)

> **Because its root is a misperception of the true nature of things; being a misperception, it is totally inferior to and powerless compared to correct view, its ultimately powerful antidote.**

> སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་བདེན་འཛིན་དམན་པ་དེ་ལ་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

> ***dukngel gyi gyur gyurpay, ngupuy neluk la chinchi loktu shugpay dendzin menpa de la nyenpo topden yupay chir***

10) What discussion does Master Shantideva use as a bridge between his two discussions of the two types of emptiness?

> **In response to a question of the opponent he asks: if beings are empty, then who is it that we are supposed to feel compassion towards?**

(Please see the next page)

11) Name, and describe the meaning of the names, to each of the three kinds of compassion presented by Master Chandrikirti in his classic "meaning commentary" upon Arya Nagarjuna's *Root Wisdom.* (Tibetan track in Tibetan.)

a) Compassion which focusses upon things *(chu la mikpay nyingje)*: found in the mind of someone who understands that the suffering beings their compassion *(nyingje)* focusses *(mikpa)* upon *(la)* are changing by the instant. People with this compassion are thus able to stop their tendency of seeing the person as unchanging, and whole, and independent. Because of this, they are able to stop their tendency of seeing the person as some solid "soul" or "being" that exists beyond the mind and body. Because of this, they are able to see that the person is only a concept imposed upon its parts, which are called *"things" (chu)*.

ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ།

chu la mikpay nyingje

b) Compassion which focusses on nothing *(mikme kyi nyingje)*: the kind of compassion *(nyingje)* found in the mind of someone who is able to make the distinction that the suffering being upon whom they are focussing *(mikpa)* does not really exist *(me)* truly, despite the fact that their tendency to see things as existing truly does see this person as existing truly.

དམིགས་མེད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ།

mikme kyi nyingje

c) Compassion which focusses simply on the living being *(semchen tsamla mikpay nyingje)*: the compassion found in the mind of someone who is simply *(tsam)* focussing *(mikpa)* on *(la)* a living being *(semchen)* and not making any of the kinds of distinctions, such as changing or whatever, mentioned above.

སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ།

semchen tsamla mikpay nyingje

COURSE XII
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part III

Answer Key, Class Seven

1) Name the four kinds of deep awareness used to understand the meaning of emptiness, and then describe the major points used in the discussion of the first three only. (Tibetan track in Tibetan.)

a) The deep awareness of the body. Determining that the whole and the parts of the body have no nature of their own; and that the body is therefore like a dream, unworthy of improper desire for it; and that therefore the person himself has no nature either.

ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག

lu drenpa nyershak

ཆ་ཅན་ལུས་དང་ཆ་ཤས་ཡན་ལག་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ།

chachen lu dang chashe yenlak rangshin mepar tenla appa

དེས་ན་ལུས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་པ་མི་རིགས་པ།

de na lu milam tabu la chakpa mirikpa

དེས་གང་ཟག་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་པ།

de gangsak kyang rangshin mepar druppa

b) The deep awareness of feeling. Refuting the idea that the very essence of feeling could be something that existed by nature; refuting the idea that the cause of feeling could exist by nature; refuting the idea that the object upon which feeling focuses could exist by nature; refuting the idea that the subject state of mind in an act of feeling could exist by nature.

ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག

tsorwa drenpa nyershak

(Please see the next page)

ཚོར་བའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

tsorway ngowo rangshin gyi druppa gakpa

དེའི་རྒྱུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

dey gyu rangshin gyi druppa gakpa

དེའི་དམིགས་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

dey mikyul rangshin gyi druppa gakpa

དེའི་ཡུལ་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

dey yulchen rangshin gyi druppa gakpa

c) The deep awareness of the mind. Demonstrating the fact that consciousness of the mind cannot exist by nature, and demonstrating the fact that the other five kinds of consciousness cannot exist by nature.

སེམས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག

sem drenpa nyershak

ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པ།

yi kyi shepa rangshin gyi mepar tenpa

རྣམ་ཤེས་ལྔ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པ།

namshe nga rangshin gyi mepar tenpa

d) The deep awareness of objects.

ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག

chu drenpa nyershak

(Please see the next page)

2) Our impure capacity to have good and bad feelings, both physical and mental, plays such a large role in creating the suffering world that the ability to feel was taught to be a whole separate "heap" or part of the body by Lord Buddha. Quote the lines from the *Treasure House of Higher Knowledge (Abhidharma Kosha)* of Master Vasubandhu that describe the role of feeling. (Tibetan track in Tibetan.)

Out of all the 46 mental functions taught in the Abhidharma system, only two were spoken by the Buddha to be whole separate heaps: impure discrimination (*dushe sakche)* and impure feeling (*tsorwa sakche*). This is because, as the root text says:

They are the root of conflict and the cause
Of cyclic life, a reason for the order.
Thus feeling and discrimination, among the
Mental functions, are set apart as heaps.

People engage in conflict because they distinguish between "theirs" and "mine," and to get what feels good and avoid what feels bad. They thus accumulate the power of karma, which causes the cycle of suffering. The order of the five heaps is also determined by relative subtlety, from physical matter to consciousness, and these reflect this order: physical matter is most gross; feeling can be done with the hand, which is made of physical matter; and discrimination is most gross among the remaining mental functions, as it draws distinctions. Next is the other factors, such as the hope one does not suffer, and then finally the most subtle, consciousness.

།རྩོད་པའི་རྩ་བར་འགྱུར་བ་དང་།
།འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཕྱིར་རིམ་རྒྱུའི་ཕྱིར།
།སེམས་བྱུང་རྣམས་ལས་ཚོར་བ་དང་།
།འདུ་ཤེས་ལོགས་ཤིག་ཕུང་པོར་གཞག

tsupay tsawa gyurwa dang
korway gyuchor rim gyuy chir
semjung namle tsorwa dang
dushe lokshik pungpor shak

འདུ་ཤེས་ཟག་བཅས། — ***dushe sakche***

ཚོར་བ་ཟག་བཅས། — ***tsorwa sakche***

(Please see the next page)

3) What makes a feeling "impure"? (Tibetan track also give Tibetan for "impure.")

When it is involved with ignorance; ultimately, misunderstanding the true nature of an object and therefore to be willing to do a bad deed to obtain a good feeling or avoid a bad feeling.

ཟག་བཅས།

sakche

4) State the proof that Master Shantideva gives to show that feelings of pain are not self-existent. (Tibetan track in Tibetan.)

If feelings of pain had some nature of their own—that is, if they were self-existent, and did not depend on our projections—then they could never change to feelings of pleasure.

ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན།
གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་རིགས།

tsorwa dukngel rangshin gyi drup na
shen du gyurwa mi rik

5) State the example that Master Shantideva gives to show that feelings of pleasure are not self-existent.

Suppose someone had lost their only son and were undergoing the pain of grief. If good feelings were self-existent, then when this person ate some tasty food they would only feel happy, since these feelings have their own nature. This is because even a small feeling of pleasure would then be pure, self-existent pleasure, and as great as the greatest pleasures.

(Please see the next page)

6) In his discussion of why the mind is not self-existent, Gyaltsab Je mentions that we should apply the "seven-step analysis" used in the example of a wagon. List the seven steps of this analysis. (Tibetan track in Tibetan.)

The wagon is examined to see whether it is (1) its parts; (2) something else; (3) not something that something else depends upon; (4) not something that depends on something else; (5) not something that has anything; (6) not something that includes anything; and (7) not its shape.

དེ་ཉིད་དང་།

de nyi dang

གཞན་ཉིད་དང་།

shen nyi dang

རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་དང་།

ten dang tenpay chok dang

ལྡན་པའི་ཕྱོགས་དང་།

denpay chok dang

འདུས་པ་ཙམ་དང་།

dupa tsam dang

དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་པར་དཔྱད་པ།

yip kyi nam pa

COURSE XII
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part III

Answer Key, Class Eight

1) Give the name of the proof used to examine the true nature of causes; explain the meaning of the name; and then describe the reasoning by giving the relevant four lines from the *Root Wisdom* of Arya Nagarjuna. (Tibetan track in Tibetan.)

a) The proof is called the "Sliver of Diamond"

རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས།

dorje sekmay tentsik

b) One of the qualities of emptiness is that it resembles the diamond, in that it is an ultimate, as a diamond almost is (in hardness). All emptinesses share exactly the same nature, as do all cases of the smallest bit of diamond: they are all pure diamond, no more and no less, and all cases of emptiness are pure emptiness, no more and no less.

c) The first chapter of the *Root Wisdom* describes the proof as follows:

Things grow neither from themselves, nor from something else,
Nor do they grow from both, nor also without any cause at all.
There is no working thing at all, in any place at all,
Which ever grew in any way at all.

།བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན།
།གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན།
།དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་།
།སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།

dak le ma yin shen le min
nyi le ma yin gyu me min
ngupo gangdak gang na yang
kyewa namyang yu ma yin

(Please see the next page)

2) Why is it more difficult to understand the emptiness of causation than the general emptiness of ourselves and our parts, which was already presented?

> **It would require us to understand that the very way in which things work in the world is completely different than what we have always thought: all events and objects are caused only by a shift in our projections, and not by some external, self-existent causes.**

3) Give a general description of the object which the Middle Way denies—that is, describe what it is that emptiness is empty of—and give a metaphor for it. (Tibetan track describe and also name in Tibetan.)

> **The object denied by Middle Way *(gakja)* is a self-existent thing: a thing which could exist without being a group of parts that we are forced by our past karma to conceptualize in a certain way *(tsogpay tengdu tokpay taktzam mayinpa)*. We grasp to this object continually, but it does not exist, never did exist, and could not exist: it is like a full-sized, two-headed, purple elephant in our room.**

དགག་བྱ།

gakja

ཚོགས་པའི་སྟེང་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པ།

tsokpay tengdu tokpe taktsam mayinpa

4) State the famous lines from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life* which express the importance of understanding the object which we deny. (Tibetan track in Tibetan.)

> **One would never be able to**
> **Grasp how something was**
> **Devoid of being a thing**
> **Without encountering that**
> **Thing it was which one**
> **Imagined it to be.**
>
> །བརྟགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར།
>
> །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན།
>
> ***takpay ngu la ma rekpar***
> ***de yi ngume dzin mayin***

(Please see the next page)

5) Why does Master Shantideva bring up the object which the Middle Way denies at this point in his presentation of emptiness?

> **The opposing school has made the claim that, since the state of mind which perceives emptiness intellectually (at the path of preparation, for example) is itself being deceived, then it must be mistaken, and emptiness must be incorrect. The Middle Way though answers that it is perfectly reasonable for a state of mind to be deceived—and seeing its object, even emptiness itself—in a deceptive way, and yet still be validly establishing the truth of emptiness. In fact, when we first go through the process of imagining the thing we deny, and then perceiving intellectually how it could never exist, our tendency to see things as self-existent is still asserting itself. Our conception of what emptiness is like is therefore deceptive—in that emptiness itself appears to our initial understanding as being self-existent—but this does not mean that emptiness itself *is* self-existent, in which case *it would have to not exist at all,* and the opponent would be correct. In short, even emptiness itself is empty of any self-existence.**

6) The object which the Middle Way denies can be described as an impossible something which has occurred outside of the law of dependent origination: something which has occurred in a way which is the opposite of dependent origination. State the formal proof called the "Proof based upon Dependent Origination." (Tibetan track in Tibetan.)

> **Consider all inner and outer working things.**
> **None of them exists truly,**
> **Because they occur in dependence upon other things.**
> **They are, for example, like a reflection in a mirror.**
>
> ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན།
>
> བདེན་པར་མེད་དེ།
>
> རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
>
> དཔེར་ན་གཟུགས་བརྙན་བཞིན།
>
> ***chinang gi ngupo nam chuchen***
> ***denpar me de***
> ***tendrel yinpay chir***
> ***per na suknyen shin***

(Please see the next page)

7) Describe the three different interpretations of what "dependent origination" means; state the Buddhist school or schools that believe in each; and explain why each interpretation is preferable to the preceding one. (Tibetan track in Tibetan, and also give the Tibetan for "dependent origination.")

The Tibetan word for "dependent origination" is *tendrel:*

རྟེན་འབྲེལ།

tendrel

a) The "Functionalist Group," meaning those of the Mind-Only School on down, hold that things are dependently originating when they depend upon causes and conditions.

རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ།

gyu dang kyen la tenne druppa

b) The "Independent Group" of the Middle-Way School holds that things are dependently originating when they depend upon their parts. This explanation is more comprehensive than the preceding, since it also covers unchanging objects, which have no causes; for example, empty space, which depends on its directions.

རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ།

rang gi chashe la tenne druppa

c) The "Necessity Group" of the Middle-Way School holds that things are dependently originating when they depend on a projection, forced upon us by our past karma, and causing us to interpret a collection of parts or "raw data" in a certain way. This explanation is immediately applicable to understanding how to reach nirvana and enlightenment, since we understand the exact method for changing our future reality.

ཚོགས་པའི་སྟེང་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ།

tsokpay tengdu tokpe taktsam la tenne druppa

(Please see the next page)

8) What would be a good way to describe the object we deny in the case of the proof of the emptiness of causes, which began our presentation for this eighth class?

> **It would be anything that caused another thing to happen, or anything that did anything at all, because it had caused it to do so in an external, self-existent way, rather than due to a shift in our projections forced upon us by our karma.**

COURSE XII
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part III

Answer Key, Class Nine

1) Give the "proof based on refuting that neither a thing which does nor does not exist could ever grow," which is meant to prove that results cannot grow self-existently. (Tibetan track name in Tibetan and describe in English.)

Consider those things which are results.

Then do not grow in an ultimate way, because:

(1) Results which exist at the time of their causes do not grow in an ultimate way;

(2) Results which do not exist at the time of their causes do not grow in an ultimate way;

(3) Results which both do and do not exist at the time of their causes do not grow in an ultimate way; and

(4) Results which are neither of the above do not grow in an ultimate way.

ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས།

yu me kyegok gi tentsik

2) Name two parties who are being disputed against when we deny the (ultimate) existence of results, and explain why they are being disputed against. (Tibetan track in Tibetan.)

a) The "Numerist" school of the non-Buddhists, who believe that a result exists at the time of its cause, and is only revealed by the act of growing.

གྲངས་ཅན་པ། རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པའི་འབྲས་བུ།

drang chenpa, gyudu su yupay drebu

(Please see the next page)

b) The Buddhist schools who believe that a result has some nature of its own.

འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ནང་པ།

drebu rangshin gyi yupar dupay nangpa

3) Explain the basic reasoning that Master Shantideva uses to show that a cause cannot give rise to a result which does not exist at the time.

In order to show that this is true, Master Shantideva demonstrates that a cause could not give rise to an unchanging thing, since this incidentally proves that a cause could not give rise to a result which did not exist at all. He says first that not even millions of causes could make an unchanging thing turn into a changing thing. Nor could the thing remain unchanging, nor could it be a mixture of changing and unchanging. He states finally that, even if we take the "result that does not exist at the time" to refer to the result which is going to grow, this choice is still not valid, since we are assuming here a result which has a nature of its own.

4) Name another kind of event which the above proof demonstrates cannot exist through any nature of its own.

The proof is used to show that things cannot grow through any nature of their own, and by implication also shows that things cannot stop through any nature of their own.

(Please see the next page)

5) Master Shantideva says that "there is no difference. . .between reaching nirvana and not reaching nirvana." Here he is referring to an idea known as the "equivalence of nirvana and the suffering world." Explain his real intent in making this statement. (Tibetan track in Tibetan, and also give the name of the idea in Tibetan.)

He is actually saying that they are both the same in being empty of any nature of their own, and this is why he adds the words, "in their actual nature." The Tibetan name of the idea known as the "equivalence of nirvana and the suffering world" is *si shi nyampa.*

།མྱ་ངན་འདས་དང་མ་འདས་པའང་།

།དེ་ཉིད་དུ་ན་ཁྱད་པར་མེད།

nya-ngende dang ma-de pa-ang
denyi duna kye par me

སྲིད་ཞི་མཉམ་པ།

si shi nyampa

6) State the relationship between natural nirvana and regular nirvana.

Because all objects have natural nirvana, or emptiness, it is possible for us to achieve regular nirvana and Buddhahood, since our good karma will force us to see our minds and world as totally pure.

(Please see the next page)

7) Name the "three elements" in an act of ignorant desire, and explain the importance of their natural nirvana. (Tibetan track in Tibetan.)

The three elements are the object of the ignorant desire, the person who is feeling the ignorant desire, and the act of desire. Each one is only a projection, which means ultimately that, if we want to gain and keep the object of proper (informed) desire, we must begin and maintain the morality and good deeds that would force us to see ourselves as doing so.

སྲིད་པའི་འཁོར་གསུམ།

sepay korsum

སྲིད་པའི་གཞི།

sepay shi

སྲིད་པ་པོ།

sepapo

སྲིད་པའི་བྱ་བ།

sepay jawa

8) Explain the best method for truly understanding the classical proofs of emptiness.

The best method for truly understanding the classical proofs of emptiness is to request the blessing of your root and lineage Lamas, which is also not self- existent.

THE ASIAN CLASSICS

INSTITUTE

COURSE XII
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part III

Answer Key, Class Ten

1) Give a short description of the distinction between love and compassion, as found in the *Great Book on the Steps of the Path (Lamrim Chenmo),* by Je Tsongkapa. (Tibetan track in Tibetan.)

> **"Love is the state of mind where one wants all living beings to find every happiness; compassion is the state of mind where one wants them to be freed of every suffering."**
>
> བདེ་བ་དང་ཕྲད་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ།
>
> ***dewa dang tre du kyi jampa dang dukngel dang drel du kyi nyingje***

2) Give the more formal definition of great compassion. We have already discussed how to divide it into three types according to its essential nature; now describe how we can divide it into two types, according to what it hopes to accomplish. (Tibetan track in Tibetan.)

> **a) Definition: That uncontrived state of mind which, no matter what suffering being it may focus upon, feels an uncontrollable wish to free them from their pain, with exactly the same intensity of love that a mother feels for her only child.**
>
> སྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་གང་ལ་དམིགས་ཀྱང་མ་བུ་གཅིག་པ་ལ་བརྩེ་བས་ཚོད་ཙམ་དུ་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་བློ་བཅོས་མ་མིན་པ་རང་གི་ངང་གིས་སྐྱེ་བའི་བློ།
>
> ***dukngel chen gyi semchen gangla mik kyang ma bu chikpa la tsewe tsu tsam du dukngel dang drelwar dupay lo chuma minpa ranggi kyeway lo***

(Please see the next page)

b) Two types: The two types are known as the "compassion that hopes to free all beings from their pain" and the "compassion that hopes to protect all beings from their pain." The latter type of compassion is the same as "personal responsibility."

སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། དེ་ལས་སྐྱོབ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གཉིས། ཕྱི་མ་དང་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གཉིས་དོན་གཅིག

semchen dukngel dang drel du kyi nyingje chenpo dang, de le kyob du kyi nyingje chenpo nyi, chima dang hlaksam namdak nyi dun chik

3) What is the context in which Master Shantideva presents the perfection of giving? (Tibetan track in Tibetan.)

He presents the perfection of giving through the chapter on one of the seven components for accumulating positive energy and purifying negative energy.

བསགས་སྦྱང་གི་གནད་བསྡུས་པའི་ཡན་ལག་བདུན་པའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་བསྔོ་བ།

sakjang gi ne dupay yenlak dunpay nangtsen du gyur pay ngowa

4) State the distinction between "prayer" and "dedication," as described by Gyaltsab Je in his commentary to the *Guide.* (Tibetan track in Tibetan.)

A prayer *(munlam)* is characterized by the aspiration to reach a spiritual goal; dedication *(ngowa)* is characterized by the aspiration that some virtue we have accomplished should become a cause for a spiritual goal.

འདོད་བྱའི་འབྲས་བུ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སྨོན་ལམ།

dujay drebu dun nyer gyi dunpay kyedpar du chepa munlam

རྒྱུའི་དགེ་བ་རྣམས་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་འདུན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་བསྔོ་བ།

gyuy gewa nam drebu dey gyur gyurway dunpay kyedpar du chepa ngowa

(Please see the next page)

5) Describe the principal benefit of performing an act of dedication, and the principal problem of failing to do so.

> **Virtues that would have created only a small spiritual result create increasingly greater results if they are dedicated to total enlightenment for the sake of others. Virtues that are not dedicated tend to wear out in the interim.**

6) As he closes his presentation on the stages of the path, Master Shantideva dedicates the virtue of his great accomplishment to the continued flourishing of the Buddhist teachings in the world, using a metaphor to describe them. State the metaphor and explain it. (Tibetan track in Tibetan.)

> **He states that the worldview of Buddhism is the "one and only medicine that can cure all the suffering of living kind": having proved that this is the only worldview which is complete and beneficial to help all living kind escape their pain, he now dedicates the immense virtue of writing the book to the continued flourishing of this view in the world.**

འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྨན་གཅིག་པུ།
བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་གྱུར་ཅིག

droway dukngel men chikpu
tenpa yunring ne gyur chik

7) Describe and explain the final act of Master Shantideva in his spiritual classic, the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life.*

> **He bows down to his Spiritual Friend, who is the one responsible for spreading the teachings of Buddhism (all goodness that there is) within his, Master Shantideva's, own heart. The point is that all spiritual progress, reaching our ultimate goals, all begins and ends with finding and serving a Heart Teacher. For Master Shantideva, this teacher is Manjushri himself.**

བདག་གི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བའི་ཕྱོགས་དར་བར་མཛད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་
བདག་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

dak gi gyu la geway chok darwar dzepay geway shenyen la dak chaktsel lo

THE ASIAN CLASSICS INSTITUTE

COURSE XII
Guide to the Bodhisattva's Way of Life,
Part III

Tibetan Language Study Guide

Class One

འཇིག་ལྟ།

jikta

མྱང་འདས།

nyangde

སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལའང་སྦྱིན་སོགས་ལྔ་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས།

loppon shi-tso tar tongnyi tu sam gyi tenla beppa la-ang jin sok nga ngundu dro mi gu

སྟོང་ཉིད་ལ་ཡིད་འགྱུར་བའི་སྨྱོང་བ་སྐྱེ་བ་ལའང་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས།

tongnyi la yi gyurway nyongwa kyewa la-ang ngun du dro mi gu

ཉན་རང་གིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ལྷག་མཐོང་ཡང་སྐྱེ།

nyen rang gi tongnyi tokpay gomjung gi hlaktong yang kye

ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི།
ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས།

yenlak di dak tamche ni
tubpe sherab don du sung

ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ།
འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད།

kundzob dang ni dundam te
dini denpa nyisu du

དོན་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་དྲི་མ་ཟད་པར་བྱེད་པ།

dun gang shik ngunsum du tokpe di ma se par jepa

Class Two

དངོས་པོར་སྨྲ་བ།

ngupor mawa

དངོས་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ།

ngupo denpar druppa

དབུ་མ་པ།

umapa

ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ།

chu tamche rangshin gyi ma druppa

འཕགས་པ།

pakpa

རྒྱུན་ཞུགས།

gyun shuk

སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མྱོང་།

tongnyi ngunsum du tok nyong

སོ་སོ་སྐྱེ་བོ།

so so kyewo

བྱིས་པ།

jipa

ཚུར་མཐོང་།

tsur tong

སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མ་མྱོང་།

tongnyi ngunsum du tok nyong

དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཡེ་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དགོས་
སྙམ་པ་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པ།

ngupo rangshing gyi me na ye me du gyur shing yu na rang-shin gyi yu gu nyampa den nyi gelwar dzinpa

རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས།

rangshin gyi nyangde

ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས་ཡིན།

chu thamche rangshin gyi tongpa rangshin gyi nyangde yin

གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་མྱང་འདས།

lobur namdak gi nyangde

སྐྱེ་འཆིའི་རྒྱུན་གྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཆད་པ་ལས་ཐོབ་དགོས་པ་དང་། ལམ་གོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དྲི་མ་དང་གློ་བུར་དུ་བྲལ་བའི་མྱང་འདས།

kye chiy gyun gyi korwar korwa chepa le tob gupa dang, lam gompa le jung way nyonmong kyi drima dang lobur du drelway nyangde

Class Three

སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པ།

nang tsul dang ne tsul mitunpa

གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་གྱི་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་གྲུབ་པ།

suk dang suk dzin gyi tsema dze shen gyi druppa

རང་རིག

rang rik

།རང་རིག་རལ་གྲི་སོ་ནི་རང་ལ་རང་།
།ཇི་ལྟར་མི་གཅོད་དེ་བཞིན་ཡིད།

rang rik rel dri so ni rang la rang
jitar mi chu deshin yi

།མར་མེ་གསལ་བར་བྱ་མིན་ཏེ།

།གང་ཕྱིར་མུན་གྱིས་བསྒྲིབས་པ་མེད།

marme selwar ja min te
gang chir mun gyi drippa me

ཁ་ནང་ཁོ་ན་ལ་ཕྱོགས་ཤིང་། གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ།

ka nang kona la chok shing, nyi nang tamche dang drelwe dzin nam yen garwa

Class Four

མངོན་གྱུར་བ།

ngun gyurwa

བག་ལ་ཉལ་བ།

bakla nyelwa

བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡོད།

dakdzin nyi kyi bakchak yu

བདག་འཛིན་གཉིས་སྐྱེས།

dakdzin nyi kye

རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཡིད་འོང་བ་དང་ཡིད་མི་འོང་དུ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་སྐྱེས།

rang-ngu ne druppay yi-ongwa dang yi-mi-ong du

འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་སྐྱེས།

duchak dang shedang kye

ལས་བསགས།

le sak

འཁོར་བར་འཁོར།

korwar kor

།འགགས་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ།
།འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་བཞིན།

gakpa lar yang kye gyur te
dushe mepay nyomjuk shin

བདེན་པར་འཛིན་པ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་བྱེད།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བྱེད།

denpar dzinpa dukngel kyeje
tongnyi tokpa dukngel shi-je

Class Five

གཙོ་བོར་གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་བདེན་འཛིན་ནི། བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས།

tsowor drupte lo gyurwa la tu gupay dendzin, dendzin kuntak

ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ། གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་མ་བསྒྱུར་གཉིས་ག་ལ་ཡོད་པའི་བདེན་འཛིན་ནི། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས།

tokma mepa ne jesu shukpa, drupte lo gyur ma-gyur nyi-ga la yupay dendzin, dendzin hlenkye

མཐོང་ལམ།

tong-lam

ས་བརྒྱད་པ།

sa gyepa

གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་རྗེ་བོ་དང་ཁོལ་པོ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ།

gangsak dang pungpo jewo dang kolpo shindu dzinpa

རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དུ་འཛིན་པ།

dultren chame du dzinpa

ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དུ་འཛིན་པ།

shepa kechik chame du dzinpa

ལས་བྱེད་པའི་དུས་དང་འབྲས་བུ་མྱོང་བའི་དུས་ཀྱི་གང་ཟག་རྫས་ཐ་དད།

le jepay du dang drebu nyongway du kyi gangsak dze tade

རྒྱུའི་དུས་སུ་འབྲས་བུ་མྱོང་མི་སྲིད།

gyuy du su drebu nyong misi

རྒྱུན་གཅིག་ལ་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་པོ་བསྟན་རུང་།

gyun chik la le jepapo dang drebu chupapo ten rung

ཆ་ཤས་ཀྱི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྙད་བཏགས་ཙམ།

cha she kyi tsok pa la tenne ta-nye tak tsam

རང་བཞིན་བཙལ་ན། ཆུ་ཤིང་གྱི་སྡོང་པོ་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འགའ་ཡང་མེད་པ་བཞིན་ཡིན།

rangshin tsel na, Chushing gyi dongpo chashe su che ne gayang mepa shin yin

Class Six

གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཡང་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ནམ།

gangsak gi dakshi yang takyu yinnam?

གང་ཟག་གི་བདག་མེད།

gangsak gi dakme

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད།

chu kyi dakme

མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ།

matak machepar ta-nyepay tseme drup

ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་མ་རྙེད།

ta-nye takpay takdun tselway tse-na ma-nye

གཟུགས་ཀྱི་ཚོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ།

suk kyi tsokpay dul tra-rab

ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱུན།

shepay kechikmay gyun

སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་
བདེན་འཛིན་དམན་པ་དེ་ལ་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

dukngel gyi gyur gyurpay, ngupuy neluk la chinchi loktu shugpay dendzin menpa de la nyenpo topden yupay chir

ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ།

chu la mikpay nyingje

དམིགས་མེད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ།

mikme kyi nyingje

སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ།

semchen tsamla mikpay nyingje

Class Seven

ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག

lu drenpa nyershak

ཆ་ཅན་ལུས་དང་ཆ་ཤས་ཡན་ལག་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ།

chachen lu dang chashe yenlak rangshin mepar tenla appa

དེས་ན་ལུས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་པ་མི་རིགས་པ།

de na lu milam tabu la chakpa mirikpa

དེས་གང་ཟག་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་པ།

de gangsak kyang rangshin mepar druppa

ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག

tsorwa drenpa nyershak

ཚོར་བའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

tsorway ngowo rangshin gyi druppa gakpa

དེའི་རྒྱུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

dey gyu rangshin gyi druppa gakpa

དེའི་དམིགས་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

dey mikyul rangshin gyi druppa gakpa

དེའི་ཡུལ་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

dey yulchen rangshin gyi druppa gakpa

སེམས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག

sem drenpa nyershak

ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པ།

yi kyi shepa rangshin gyi mepar tenpa

རྣམ་ཤེས་ལྔ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པ།

namshe nga rangshin gyi mepar tenpa

ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག

chu drenpa nyershak

།རྩོད་པའི་རྩ་བར་འགྱུར་བ་དང་།
།འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཕྱིར་རིམ་རྒྱུའི་ཕྱིར།
།སེམས་བྱུང་རྣམས་ལས་ཚོར་བ་དང་།
།འདུ་ཤེས་ལོགས་ཤིག་ཕུང་པོར་གཞག

tsupay tsawa gyurwa dang
korway gyuchor rim gyuy chir
semjung namle tsorwa dang
dushe lokshik pungpor shak

འདུ་ཤེས་ཟག་བཅས།

dushe sakche

ཚོར་བ་ཟག་བཅས།

tsorwa sakche

ཟག་བཅས།

sakche

ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན།
གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་རིགས།

tsorwa dukngel rangshin gyi drup na
shen du gyurwa mi rik

དེ་ཉིད་དང་།

de nyi dang

གཞན་ཉིད་དང་།

shen nyi dang

རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་དང་།

ten dang tenpay chok dang

ལྡན་པའི་ཕྱོགས་དང་།

denpay chok dang

འདུས་པ་ཙམ་དང་།

dupa tsam dang

དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་པར་དཔྱད་པ།

yip kyi nam pa

Class Eight

རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས།

dorje sekmay tentsik

།བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན།
།གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན།
།དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་།
།སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།

dak le ma yin shen le min
nyi le ma yin gyu me min
ngupo gangdak gang na yang
kyewa namyang yu ma yin

དགག་བྱ།

gakja

ཚོགས་པའི་སྟེང་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པ།

tsokpay tengdu tokpe taktsam mayinpa

།བརྟགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར།
།དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན།

takpay ngu la ma rekpar
de yi ngume dzin mayin

ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན།

བདེན་པར་མེད་དེ།

རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན་གཟུགས་བརྙན་བཞིན།

chinang gi ngupo nam chuchen
denpar me de
tendrel yinpay chir
per na suknyen shin

རྟེན་འབྲེལ།

tendrel

རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ།

gyu dang kyen la tenne druppa

རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ།

rang gi chashe la tenne druppa

ཚོགས་པའི་སྟེང་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ།

tsokpay tengdu tokpe taktsam la tenne druppa

Class Nine

ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས།

yu me kyegok gi tentsik

གྲངས་ཅན་པ། རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པའི་འབྲས་བུ།

drang chenpa, gyudu su yupay drebu

འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ནང་པ།

drebu rangshin gyi yupar dupay nangpa

།མྱ་ངན་འདས་དང་མ་འདས་པའང་།
།དེ་ཉིད་དུ་ན་ཁྱད་པར་མེད།

nya-ngende dang ma-de pa-ang
denyi duna kye par me

སྲིད་ཞི་མཉམ་པ།

si shi nyampa

སྲེད་པའི་འཁོར་གསུམ།

sepay korsum

སྲེད་པའི་གཞི།

sepay shi

སྲེད་པ་པོ།

sepapo

སྲེད་པའི་བྱ་བ།

sepay jawa

Class Ten

བདེ་བ་དང་ཕྲད་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ།

dewa dang tre du kyi jampa dang dukngel dang drel du kyi nyingje

སྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་གང་ལ་དམིགས་ཀྱང་མ་བུ་གཅིག་པ་ལ་བརྩེ་བས་ཚོད་ཙམ་དུ་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་བློ་བཅོས་མ་མིན་པ་རང་གི་ངང་གིས་སྐྱེ་བའི་བློ།

dukngel chen gyi semchen gangla mik kyang ma bu chikpa la tsewe tsu tsam du dukngel dang drelwar dupay lo chuma minpa ranggi kyeway lo

སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། དེ་ལས་སྐྱོབ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གཉིས། ཕྱི་མ་དང་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གཉིས་དོན་གཅིག

semchen dukngel dang drel du kyi nyingje chenpo dang, de le kyob du kyi nyingje chenpo nyi, chima dang hlaksam namdak nyi dun chik

བསགས་སྦྱང་གི་གནད་བསྡུས་པའི་ཡན་ལག་བདུན་པའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་བསྔོ་བ།

sakjang gi ne dupay yenlak dunpay nangtsen du gyur pay ngowa

འདོད་བྱའི་འབྲས་བུ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སྨོན་ལམ།

dujay drebu dun nyer gyi dunpay kyedpar du chepa munlam

རྒྱུའི་དགེ་བ་རྣམས་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་འདུན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་བསྔོ་བ།

gyuy gewa nam drebu dey gyur gyurway dunpay kyedpar du chepa ngowa

འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྨན་གཅིག་པུ།
བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་གྱུར་ཅིག

droway dukngel men chikpu
tenpa yunring ne gyur chik

བདག་གི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བའི་ཕྱོགས་དར་བར་མཛད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བདག་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

dak gi gyu la geway chok darwar dzepay geway shenyen la dak chaktsel lo

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II

Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life

The Chapter on Killing Anger

Master Shantideva

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Course Syllabus

Class One: Anger Disaster, Anger Food (Verses 1-8)

Includes two extremely useful verses on patience from the preceding chapter of Master Shantideva's work.

Class Two: The Fire Starts, and Toughing it Out (Verses 9-21)

A discussion of how beginning to feel upset then triggers actual anger. This is followed by an introduction to the first type of patience, where you can willingly take on suffering.

Class Three: The Real Causes of Pain (Verses 22-33)

Certainly the most important section of the entire chapter: where do all the things that bother us ***really*** *come from? Here we learn the second (and ultimate) form of patience: the one which is based on the deepest teachings of Buddhism.*

Class Four: Whose Fault Is It? (Verses 34-51)

Here begins the third kind of patience, where we learn not to mind it when others do us harm. We learn that it takes two to tango.

Class Five: *My* Things! (Verses 52-65)

We continue on the third type of patience, with an emphasis on the stupidity of anger directed towards those who hurt ***my*** *things, or* ***my*** *friends, or* ***my*** *reputation.*

Class Six: The Pleasure of Patience (Verses 66-75)

We know how many problems are caused by anger; here now are some of the pleasures we can expect from patience.

Class Seven: The Anger of Envy (Verses 76-88)

Is jealousy just another form of anger?

Class Eight: The Poison of Fame (Verses 89-103)

Becoming famous is perhaps the most destructive thing that can happen to most people. So how should we feel about people who prevent us from attaining fame?

Class Nine: Is Your Enemy a Buddha? (Verses 104-118)

Master Shantideva raises the thought-provoking question of whether those who hurt us may be enlightened beings, or as good as.

Class Ten: Kindness, the Highest Offering of All (Verses 119-134)

If taking care of others is the ultimate way to please the Buddhas, then we would surely want to avoid being angry at people who hurt us.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Course Background

Please note! Master Shantideva's text, which is included in full in this reading, sounds easy to understand—but it's not. We strongly encourage you to read these verses in conjunction with listening to the audio tapes of explanation, or even better attend a course (such as those sponsored by ACI) where the verses are explained by a qualified teacher.

This second course of the ACI In-Depth Course Series presents the entire chapter on "the art of not getting angry," or the chapter on patience (Chapter Six) from *The Guide to the Bodhisattva's Way of Life* (*Bodhisattvacaryāvatāra, Byang-chug sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa,* digital text number TD3871 from the Asian Classics Input Project), by Master Shantideva (c. 700 AD). This course is meant to give much more detail on this subject than the related original ACI course, "Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part Two" (ACI Course XI), which covered somewhat less than half of this important chapter.

The reading material for this course consists of the 134 verses of Master Shantideva's root text, and includes both the original Sanskrit and the Tibetan translation of these verses. Following a pattern of the ACI courses as we go deeper now with the in-depth courses, we will be taking a closer look at the original Sanskrit versions of the root texts. Our goal will be to glean more of the original feel of the Buddhism taught in the land of its birth, India, in a language—Sanskrit—which is directly related to modern languages like English that many of us. And so we will be taking a special interest in places where checking the original Sanskrit wording gives us insights that we may miss out on if we utilize only the Tibetan translation.

For our basic English translation and interpretation of each verse, we will continue to rely heavily upon the extraordinary commentary written by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432), the eminent disciple of Je Tsongkapa who became the first holder of his throne after the Teacher passed on. This commentary is called *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs,* ACIP digital text S5436).

With this course though we will also be using perhaps the most important commentary from ancient India upon Master Shantideva's work. This is *The Commentary to Difficult Points in the "Guide to the Bodhisattva's Way of Life"* (*Bodhicaryāvatāra Pañjikā, Byang-chub kyi spyod-pa la 'jug-pa'i dka' 'grel,* TD3872), composed by the Indian pandit Prajnakara Mati

(Prajñākaramati, or Shes-rab 'byung-gnas blo-gros in Tibetan). The literal meaning of this author's name is "The Intelligent One, the Source of Wisdom."

His explanation of our root text was of course written in Sanskrit; it was translated into Tibetan about a thousand years ago, and is found in the Tengyur collection of ancient commentaries to the word of Lord Buddha. It seems to have been one of the primary sources used by Gyaltsab Je for his own commentary. Because it was composed in part as a "word commentary," in the original Sanskrit, it sheds substantial new light on the meaning of Master Shantideva's text; for example, in its explanation of how—in the very first verse of the chapter—the Sanskrit words for "anger" and "destroy" have the same structure.

As with so many of the ancient Indian writers, our information about Prajnakara Mati's life is scarce. Aside from his explanation of Master Shantideva's classic, he also composed a brief explanation of *The Ornament of Realizations* of Lord Maitreya—a text on the perfection of wisdom which forms the basis for several ACI courses. This work is also found in the Tengyur, and was translated by Ngok Londen Sherab, who was one of the teachers of Geshe Drolungpa, the author of *The Great Book on the Steps of the Teachings (bsTan-rim chen-mo:* the *Tenrim Chenmo).*

At least one catalog to the Tengyur also contains a reference to a commentary by Prajnakara Mati on *The Letter to a Student,* composed by the early Indian master Chandragomin. This teacher's works also include an explanation of the bodhisattva vows that was used for the ACI course on the subject. The catalog goes on to make a special note here that Prajnakara Mati wrote his commentary "out of a desire to benefit his own students."

We do read in numerous sources that Prajnakara Mati was one of the six gatekeepers of the famous Indian Buddhist monastery of Vikramalashila, and that he shared this duty with none other than the illustrious Naropa. Naropa is said to have watched the northern gate, and Prajnakara Mati the southern (although some sources also call him the Keeper of the Western Gate). We know that Mater Naropa lived right around 1000 AD, so this helps dates Prajnakara Mati as well.

The position of gatekeeper was a vital one for the monastery, since the keeper's main job was to intercept visiting masters of non-Buddhist traditions and, if necessary, engage in philosophical debate with them. The stakes were high, since the person who lost the debate—along with all everyone else living in his monastery or ashram—was required by custom to then give up his lineage and join that of the victor. We can imagine thus that Masters Naropa and Prajnakara Mati were the best the monastery had to offer, and that they doubtless spent much time together, covering the same material. Certainly the teachings of the glorious Naropa and those of Master Shantideva complement each other perfectly.

One tradition, finally, states that Master Prajnakara Mati reached a level where he could converse directly with Manjushri. This proved very useful in his frequent debates with scholars from other traditions, and in once case it is said that he was slipped some answers he needed simply by making a request to a painting of this angel.

Master Shantideva himself was one of the most famous (or infamous) members of Vikramalashila's sister monastery, Nalanda. Before stepping into this in-depth course on his instructions for battling anger, you might want to re-read his traditional biography, found in the opening pages of ACI Course XI: Guide to the Bodhsattva's Way of Life, Part One. Doubtless, the Master applied many of the methods of patience you will learn here to his own brothers at Nalanda.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Reading One: Anger Disaster, Anger Food

Master Shantideva

Master Shantideva's root text:

Chapter 5, Verse 13

།ས་སྟེངས་འདི་དག་ཀོས་གཡོགས་སུ།
།དེ་སྙེད་ཀོ་བས་ག་ལ་ལང་།
།ལྷམ་མཐིལ་ཙམ་གྱི་ཀོ་བས་ནི།
།ས་སྟེངས་ཐམས་ཅད་གཡོགས་དང་འདྲ།

sateng didak kuyok su
de-nye koway gala lang
hlamtil tsamgyi koway ni
sateng tamche yok dang dra

भूमिं छादयितुं सर्वां कुतश्चर्म भविष्यति ।
उपानच्चर्ममात्रेण छन्ना भवति मेदिनी ॥१३॥

bhumim chadayitum sarvam kutash charma bhavishyati
upanach charma matrena channa bhavati medini

How on earth could you ever find
Enough leather to cover the Earth?
The amount of leather on the sole of your shoe
Will give you the same effect.

Master Shantideva's root text:

Chapter 5, Verse 14

།དེ་བཞིན་ཕྱི་རོལ་དངོས་པོ་ཡང་།
།བདག་གིས་ཕྱིར་བཟློག་མི་ལང་གི །
།བདག་གི་སེམས་འདི་ཕྱིར་བཟློག་བྱའི།
།གཞན་རྣམས་བཟློག་གོ་ཅི་ཞིག་དགོས།

deshin chirol ngupo yang
dakki chirndok milang gi
dakki semdi chirndok jay
shennam dokko cishik gu

बाह्य भावा मया तद्वच्छक्या वारयितुं न हि ।
स्वचित्तं वारयिष्यामि किं ममान्यैर्निवारितैः ॥१४ ॥

bahya bhava maya tadvach chakya varayitum na hi
svachittam varayishyami kim mam anyair nivaritaih

Just so, we can never prevent
Every outside problem that comes.
Prevent the state of mind, and preventing
The others becomes unnecessary.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

Chapter Six: The Perfection of Patience

I. Throwing oneself into the practice of patience by eliminating obstacles to finding and maintaining this antidote
- A. Considering the problems caused by anger
  - 1. Problems you cannot see
    - a. How anger destroys your store of good karma

Notes:

Master Shantideva's root text:

Chapter 6, Verse 1

།བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི།
།སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་སོགས།
།ལེགས་སྤྱད་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཡང་།
།ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་འཇོམས་པར་བྱེད།

kelpa tongdu sakpa yi
jindang deshek chula sok
lekche gangyin dekun yang
kongtro chikki jompar je

सर्वमेतत्सुचरितं दानं सुगतपूजनम् ।
कृतं कर्मसहस्रैर्यत्प्रतिघः प्रतिहन्ति तत् ॥१ ॥

sarvam etat sucharitam danam sugata pujanam
kirtam karma sahasrair yat pratighah pratihanti tat

A single instance of anger
Destroys whatever good deeds
You may have amassed in thousands
Of eons spent in practices
Like giving, or making offerings
To Those Who have Gone to Bliss.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b. Encouragement to make efforts in practicing patience, once you have grasped the disadvantages of anger and the benefits of patience

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 2

།ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའི་སྡིག་པ་མེད།
།བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་དཀའ་ཐུབ་མེད།
།དེ་བས་བཟོད་ལ་ནན་ཏན་དུ།
།སྣ་ཚོགས་ཚུལ་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ།

shedang tabuy dikpa me
supa tabuy katup me
dewe sula nenten du
natsok tsuldu gompar ja

न च द्वेषसच पापं न च क्षान्तिसमं तपः
तस्मात्क्षान्तिं प्रयत्नेन भावयेद्विविधैर्नयैः ॥२ ॥

na cha dvesha samam papam na cha ksanti samam tapah
tasmat kshantim prayatnena bhavayed vividhair nayaih

There is no kind of deed
As evil as the act of anger;
There is no spiritual hardship
Like patience. Practice it then,
Concentrate on patience,
In many different ways.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

2. Problems you can see
    a. How anger denies you any feelings of physical comfort or mental peace

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 3

།ཞེ་སྡང་ཟུག་རྔུའི་སེམས་འཆང་ན།
།ཡིད་ནི་ཞི་བ་ཉམས་མི་མྱོང་།
།དགའ་དང་བདེ་བའང་མི་འཐོབ་ལ།
།གཉིད་མི་འོང་ཞིང་བརྟན་མེད་འགྱུར།

shedang suk-nguy semchang na
yini shiwa nyam mi-nyong
gadang dewa-ang mitop la
nyi mi-ong shing tenme gyur

मनः शमं न गृह्णाति न प्रीतिसुखमश्नुते ।
न निद्रां न घृतिं याति द्वेषशल्ये ह्यदि स्थिते ॥३॥

manah shamam na girhnati na priti sukham ashnute
na nidram na ghirtim yati dvesha shalye hyadi sthite

If you hold to the sharp pain
Of thoughts of anger, your mind
Can know no peace;
You find no happiness,
No pleasure. Sleep stays away,
And the mind remains unsettled.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b. How anger destroys friends, relatives, and the like

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 4

།གང་དག་ནོར་དང་བཀུར་སྟི་ཡིས།
།དྲིན་བྱིན་དེ་ལ་བརྟེན་གྱུར་པ།
།དེ་དག་ཀྱང་ནི་སྡང་ལྡན་པའི།
།རྗེ་དཔོན་དེ་ལ་གསོད་པར་རྒོལ།

gangdak nordang kurti yi
drinjin dela tengyur pa
dedak kyangni dangden pay
jepun dela supar gul

पूजयत्यर्थमानैर्यान् येऽपि चैनं समाश्रिताः ।
तेऽप्येनं हन्तुमिच्छन्ति स्वामिनं द्वेषदुर्भगम् ॥४ ॥

pujayatyartham anairyan yepi chainam samashritah
tepyenam hantum ich-chanti svaminam dvesha durbhagam

Suppose there were a master
Who bestowed upon all those
Within his care both wealth
And honor as they wished;
Still they'd rise to kill him
If he lived in fury.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

3. A summary of the problems caused by anger

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 5

།དེ་ཡིས་མཛའ་བཤེས་སྐྱོ་བར་འགྱུར།
།སྦྱིན་པས་བསྡུས་ཀྱང་བསྟེན་མི་བྱེད།
།མདོར་ན་ཁྲོ་བ་འདིར་གནས་པ།
།དེ་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།

deyi dzashe kyowar gyur
jinpe du-kyang tenmi je
dorna trowa dir nepa
deni gayang yu mayin

सुहृदोऽप्युद्विजन्तेऽस्माद्ददाति न च सेव्यते ।
संक्षेपान्नास्ति तत्किंचित्क्रोधनो येन सुस्थितः ॥५॥

suhiradopyudvijantesmad dadati na cha sevyate
sangkshepan nasti tat kinchit krodhano yena susthitah

It leaves your friends and family
Tired of being with you;
They refuse to stay on even though
You may entice them with gifts.
To put it simply,
There is no one with anger
Who can be happy.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

B. Considering the benefits of patience

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 6

།ཁྲོ་བའི་དགྲ་ཡིས་དེ་ལ་སོགས།
།སྡུག་བསྔལ་དག་ནི་བྱེད་པར་འགྱུར།
།གང་ཞིག་བསྒྲིམས་ཏེ་ཁྲོ་འཇོམས་པ།
།དེ་ནི་འདི་དང་གཞན་དུ་བདེ།

troway drayi de lasok
duk-ngel dakni jeparngyur
gangshik drimte tro jompa
deni didang shendu de

एवमादीनि दुःखानि करोतीत्यरिसंज्ञया ।
यः क्रोधं हन्ति निर्बन्धात् स सुखीह परत्र च ॥६ ॥

evam adini duhkhani karotityari sanjnyaya
yah krodham hanti nirbandhat sa sukhiha paratra cha

Anger our enemy
Brings us these
And other pains as well.
Anyone who can learn to focus
And destroy their anger achieves
Happiness, here and there as well.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

II. Focusing on methods of achieving patience
    A. Meditating upon the benefits of putting a stop to the causes of anger
        1. The nature of the causes of anger, and the problems they bring

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 7

།མི་འདོད་བྱས་དང་འདོད་པ་ཡི།
།གེགས་བྱས་པ་ལ་བྱུང་གྱུར་པ།
།ཡིད་མི་བདེ་བའི་ཟས་རྙེད་ནས།
།ཞེ་སྡང་བརྟས་ཏེ་བདག་འཇོམས་སོ།

mindu jedang dupa yi
gek jepa la junggyur pa
yi mideway se nyene
shedang tete dak jomso

अनिष्टकरणाज्जातमिष्टस्य च विघातनात्।
दौर्मनस्याशनं प्राप्य द्वेषो दृप्तो निहन्ति माम्॥७॥

anishta karanajjatam ishtasya cha vighatanat
daurmanasyashanam prapya dvesho dirpto nihanti mam

Anger occurs over something done
That we don't want, or from
Blocking what we do want.
It feeds on the food
Of feeling upset, then strengthened
Turns to smash us.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

2. Advice to make efforts in the methods of stopping anger

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 8

།དེ་ལྟས་བདག་གིས་དགྲ་བོ་དེའི།
།ཟས་ནི་རྣམ་པར་གཞོམ་པར་བྱ།
།འདི་ལྟར་བདག་ལ་གནོད་པ་ལས།
།དགྲ་འདི་ལ་ནི་ལས་གཞན་མེད།

dete dakki drawo dey
seni nampar shompar ja
ditar dakla nupa le
dradi lani leshen me

तस्माद्विघातयिष्यामि तस्याशनमहं रिपोः ।
यस्मान्न मद्वधादन्यत्कृत्यमस्यास्ति वैरिणः ॥८ ॥

tasmad vighatayishyami tasyashanamaham ripoh
yasmanna madvadhad anyat kirtyam asyasti vairinah

And so then I will smash
The sustenance that feeds
This enemy of mine.
My foe knows no other
Kind of work at all
Except to cause me pain.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Reading Two: The Fire Starts, and Toughing It Out

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

3. The actual methods for stopping anger
    a. How wrong it is to begin feeling upset

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 9

།ཅི་ལ་བབ་ཀྱང་བདག་གིས་ནི།
།དགའ་བའི་ཡིད་ནི་དཀྲུགས་མི་བྱ།
།མི་དགའ་བྱས་ཀྱང་འདོད་མི་འགྲུབ།
།དགེ་བ་དག་ནི་ཉམས་པར་འགྱུར།

chila bapkyang dakki ni
gaway yini truk mija
miga je-kyang du mindrup
gewa dakni nyampar gyur

अत्यनिष्टागमेनापि न क्षोभ्या मुदिता मया ।
दौर्मनस्येन नास्तीष्टं कुशलं त्ववहीयते ॥९॥

atya nishtagamenapi na kshobhya mudita maya
daurmanasyena nastishtam kushalam tva vahiyate

No matter what happens
I will never allow
My joy to be disturbed.
Feeling upset cannot accomplish
My hopes, and only makes me lose
The goodness that I have.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b. Why it is wrong to feel upset

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 10

།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི།
།དེ་ལ་མི་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།
།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ནི།
།དེ་ལ་མི་དགའ་བྱས་ཅི་ཕན།

gelte chusu yuna ni
dela migar chishik yu
gelte chusu mena ni
dela miga jechi pen

यद्यस्त्येव प्रतीकारो दौर्मनस्येन तत्र किम् ।
अथ नास्ति प्रतीकारो दौर्मनस्येन तत्र किम् ॥१० ॥

yadyastyeva pratikaro daurmanasyena tatra kim
atha nasti pratikaro daurmanasyena tatra kim

If there is something
You can do about it,
Why should you feel upset?
If there is nothing
You can do about it,
What use is being upset?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

4. Making efforts in eliminating the causes of anger, through analyzing them in detail
a. A general presentation of the different types of objects that can incite you to anger

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 11

།བདག་གམ་བདག་གི་བཤེས་རྣམས་ལ།
།སྡུག་བསྔལ་བརྙས་དང་ཚིག་རྩུབ་དང་།
།མི་སྙན་ཞེས་བྱ་མི་འདོད་དེ།
།དགྲ་ལ་དེ་ལས་བཟློག་པས་སོ།

dakkam dakki shenam la
duk-ngel nyedang tsik-tsup dang
mi-nyen sheja mindu de
drala dele dokpe so

दुःखं न्यक्कारपारुष्यमयशश्चेत्यनीप्सितम् ।
प्रियाणामात्मनो वापि शात्रोश्चैतद्विपर्ययात् ॥११॥

duhkham nyakkara parushya mayashash chetyanipsitam
priyanam atmano vapi shatrosh chaitad viparyayat

What I don't like is when
Someone causes suffering to me
Or to those who are close to me—
Or else causes us loss, or says
Harsh things, or spreads unpleasant
Talk about us; or when someone
Does the opposites to my enemy.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b. Stopping anger at those who cause what you don't want

  i. Stopping anger at those who do you wrong

    a) Keeping patience with those who cause you suffering

      i) Practicing the kind of patience where you willingly take on suffering

        a1. The contemplation of how the very nature of life is nothing more than impure and suffering anyway

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 12

།བདེ་བའི་རྒྱུ་ནི་རེས་འགའ་འབྱུང་།
།སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་།
།སྡུག་བསྔལ་མེད་པར་ངེས་འབྱུང་མེད།
།དེ་བས་སེམས་ཁྱོད་བརྟན་པར་མཛོད།

deway gyuni renga jung
duk-ngel gyuni shintu mang
duk-ngel mepar ngenjung me
deway semkyu tenpar nu

कथंचिल्लभ्यते सौख्यं दुःखं स्थितमयत्नतः ।
दुःखेनैव च निःसारः चेतस्तस्माद्दृढी भव ॥१२ ॥

katham chil labhyate saukhyam duhkham sthitam ayatnatah
duhkhenaiva cha nihsarah chetas tasmad dirdi bhava

Things to be happy about
Occur only from time to time;
Whereas things that cause us pain
Are extremely numerous.
Without suffering though
We would never feel renunciation;
Be resolute then, my mind.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. The contemplation of the benefits of practicing patience

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 13

།དཀའ་ཟློག་དད་དང་ཀརྞ་པ།
།བསྲེག་དང་བཅད་སོགས་ཚོར་བ་ནི།
།དོན་མེད་བཟོད་བྱེད་ཐར་པ་ཡི།
།དོན་དུ་བདག་གོ་ཅི་ཕྱིར་སྡར།

kandok dedang karnapa
sekdang chesok tsorwa ni
dunme suje tarpa yi
dundu dakko chichir dar

दुर्गपुत्रककर्णाटा दाहच्छेदादिवेदनाम् ।
मुधा सहन्ते मुक्त्यर्थमहं कस्मात्तु कातरः ॥१३॥

durga putraka karnata dahach chedadi vedanam
mudha sahante muktyartham aham kasmat tu katarah

Those with devotion for the Lady
Who broke the spiritual hardship,
And the Karnapa people as well,
Are able to keep their patience with
The meaningless pains of fire and knife,
All to attain liberation; why then
Am I such a coward?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. The contemplation of how, once you have accustomed yourself to it, relying on patience is no difficult thing

a2. A detailed explanation

a3. Establishing that patience is easy to rely upon once you have accustomed yourself to it

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 14

།གོམས་ན་སླ་བར་མི་འགྱུར་བའི།
།དངོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།
།དེ་བས་གནོད་པ་ཆུང་གོམས་པས།
།གནོད་པ་ཆེན་པོ་བཟོད་པར་བྱོས།

gomna lawar mingyurway
ngude gangyang yo ma yin
dewe nupa chung gompe
nupa chenpo supar ju

न किञ्चिदस्ति तद्वस्तु यदभ्यासस्य दुष्करम् ।
तस्मान्मृदुव्यथाभ्यासात् सोढव्यापि महाव्यथा ॥१४ ॥

na kinchid asti tad vastu yad abhyasasya dushkaram
tasman mirdu vyathabhyasat sodavyapi mahavyatha

There is nothing in the world
Which does not come easily
If you make a habit of it;
Make then a habit
Of bearing the small pains,
And thus endure the greater.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. Proving this point through the use of an example

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 15

།སྦྲུལ་དང་ཤ་སྦྲང་དག་དང་ནི།
།བཀྲེས་སྐོམ་ལ་སོགས་ཚོར་བ་དང་།
།གཡན་པ་ལ་སོགས་བཅས་པ་ཡི།
།དོན་མེད་སྡུག་བསྔལ་ཅིས་མ་མཐོང་།

druldang shadrang dak dang ni
trekom lasok tsorwa dang
yenpa lasok chepa yi
dunme duk-ngel chi matong

उद्दंशदंशमशकक्षुत्पिपासादिवेदनाम् ।
महत्कण्ड्वादिदुःखं च किमनर्थं न पश्यसि ॥१५॥

uddansha dansha mashaka kshut pipasadi vedanam
mahat kandvadi duhkham cha kim anartham na pashyasi

Can't you see this yourself,
In the meaningless suffering
That we withstand with things
Like mosquitos, and flies;
And feelings of hunger
Or thirst or the like; and with
The itch of a rash or such?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c3. The objects towards which patience is practiced

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 16

།ཚ་གྲང་ཆར་དང་རླུང་སོགས་དང་།
།ནད་དང་འཆིང་དང་རྡེག་སོགས་ལ།
།བདག་གིས་བཟེ་རེ་མི་བྱ་སྟེ།
།དེ་ལྟར་བྱས་ན་གནོད་པ་འཕེལ།

tsadrang chardang lungsok dang
nedang chingdang deksok la
dakki sere mija te
detar jena nupa pel

शीतोष्णावृष्टिवाताधव्याधिबन्धनताडनैः
सौकुमार्यं न कर्तव्यमन्यथा वर्धते व्यथा ॥१६॥

shitoshna virshti vatadha vyadhi bandhana tadanaih
saukumaryam na kartavyam anyatha vardhate vyatha

I should not be soft on myself
When faced with things
Like heat or cold, rain and wind;
Sickness, or even imprisonment
And torture; since it will only serve
To increase the harms that come to me.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d3. An example to show how, once you have accustomed yourself to it, patience can be made very powerful

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 17

།ལ་ལ་བདག་གི་ཁྲག་མཐོང་ན།
།དཔའ་བརྟན་ལྷག་པར་སྐྱེ་འགྱུར་ཡོད།
།ལ་ལ་གཞན་གྱི་ཁྲག་མཐོང་ན།
།བོག་ཅིང་བརྒྱལ་བར་འགྱུར་བ་ཡོད།

lala dakki trak tong na
paten hlakpar kyengyur yu
lala shen-gyi trak tong na
bokching gyelwar gyurwa yu

केचित्स्वशोणितं दृष्ट्वा विक्रमन्ते विशेषतः ।
परशोणितमप्येके दृष्ट्वा मूर्च्चां व्रजन्ति यत् ॥१७॥

kechit svashonitam dirshtva vikramante visheshatah
parashonitam apyeke dirshtva murch-cham vrajanti yat

Some when they catch sight
Of their own blood
Rise to a higher ferocity.
Some when they see
Another person's blood
Faint and fall unconscious.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. A summary

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 18

།དེ་ནི་སེམས་ཀྱི་ངང་བརྟན་དང་།
།སྡར་མའི་ཚུལ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན།
།དེ་བས་གནོད་པ་ཁྱད་བསད་ཅིང་།
།སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་བྱོས།

deni semkyi ngangten dang
darmay tsulle gyurpa yin
dewe nupa kyese ching
duk-ngel namkyi mi-tsuk ju

तच्चित्तस्य दृढत्वेन कातरत्वेन चागतम् ।
दुःखदुर्योधनस्तस्माद् भवेदभिभवेद् व्यथाम् ॥१८ ॥

tach-chittasya dirdhatvena kataratvena chagatam
duhkha duryodhanas tasmad bhaved abhibhaved vyatham

All this derives
From either steadfastness
Or cowardice, in the mind.
Learn then to disregard
Harms, and never allow
Any pain to touch you.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d1. The benefits of making efforts to eliminate your mental afflictions

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 19

།མཁས་པས་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ཡང་ནི།
།སེམས་ཀྱི་རབ་དང་རྙོག་མི་བྱ།
།ཉོན་མོངས་རྣམས་དང་གཡུལ་འགྱེད་ལ།
།གཡུལ་འགྱེད་ཚེ་ན་གནོད་པ་མང་།

kepay duk-ngel jungyang ni
semkyi rabdang nyok mija
nyonmong namdang yulgye la
yulgye tsena nupa mang

दुःखे पि नैव चित्तस्य प्रसादं क्षोभयेद्बुधः ।
संग्रामो हि सह क्लेसैर्युद्धे च सुलभा व्यथा ॥१९॥

duhkhe pi naiva chittasya prasadam ksobhayed budhah
sangramo hi saha kleshair yuddhe cha sulabha vyatha

Hurt may come; but the wise
Never let suffering cloud
Their clarity of mind.
We are locked in combat
With mental affliction, and in war
Many wounds are sustained.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d1. The benefits of making efforts to eliminate your mental afflictions

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 20

།སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཁྱད་བསད་ནས།
།ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་དགྲ་འཇོམས་པ།
།དེ་དག་རྒྱལ་བྱེད་དཔའ་བོ་སྟེ།
།ལྷག་མ་རོ་ལ་གསོད་པའོ།

duk-ngel tamche kyese ne
shedang lasok dra jompa
dedak gyelje pawo te
hlakma rola sepao

उरसारतिघातान्ये प्रतीच्चन्तो जयन्त्यरीन्।
ते ते विजयिनः शूराः शेषास्तु मृमारकाः ॥२०॥

urasaratighatanye pratich-chanto jayantyarin
te te vijayinah shurah sheshas tu mirmarakah

Ignore then any pains
That might come; smash
The foes of anger and such.
Conquering these is the thing
That makes a warrior; the rest
Are killing only corpses.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

e1. An expanded explanation of the benefits of meditating upon suffering

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 21

།གཞན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཡོན་ཏན་ནི།
།སྐྱོ་བས་དྲེགས་པ་སེལ་བར་བྱེད།
།འཁོར་བ་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ།
།སྡིག་ལ་འཛེམ་དང་དགེ་ལ་དགའ།

shenyang duk-ngel yunten ni
kyowe drekpa selwar je
korwapala nyingje te
dikla dzemdang gela ga

गुणो ऽपरश्च दुःखस्य यत्संवेगान्मदच्युतिः
संसारिषु च कारुण्यं पापाद् भीतिर्जिने स्पृहा ॥२१॥

gunoparash cha duhkhasya yat sanvegan mada chyutih
sansarishu cha karunyam papad bhitir jine spirha

Besides, suffering possesses
Certain good qualities:
It brings sadness,
Which removes my arrogance;
It brings compassion for those
Caught in the cycle of pain;
It brings fear of doing harm,
And a mastery of virtue.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Reading Three: The Real Causes of Pain

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) Practicing the kind of patience where you concentrate on the Dharma

- a1. An expanded explanation
    - a2. An explanation of how anger, and those who show anger, are things that depend on causes, and so do not exist on their own accord
        - a3. An explanation of how anger, and persons who show anger, are not things which exist on their own accord
            - a4. The reasons why it is improper to feel anger towards people who have mental afflictions

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 22

།མཁྲིས་པ་ལ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་གྱི།
།འབྱུང་གནས་ཆེ་ལ་མི་ཁྲོ་བར།
།སེམས་ཡོད་རྣམས་ལ་ཅི་སྟེ་ཁྲོ།
།དེ་དག་ཀུན་ཀྱང་རྐྱེན་གྱིས་བསྐུལ།

tripa lasok duk-ngel gyi
jungne chela mitrowar
semyu namla chite tro
dedak kunkyang kyen gyi kul

पित्तादिषु न मे कोपो महादुःखाकरेष्वपि ।
सचेतनेषु किं कोपस्तेऽपि प्रत्ययकोपिताः ॥२२ ॥

pittadishu na me kopo maha duhkhakareshvapi
sa chetaneshu kim kopas tepi pratyaya kopitah

You fail to feel anger
For bile and such,
These major sources of pain;
Why then are you angry
At those with minds? They're all
Impelled by influences.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) Practicing the kind of patience where you concentrate on the Dharma

a1. An expanded explanation

a2. An explanation of how anger, and those who show anger, are things that depend on causes, and so do not exist on their own accord

a3. An explanation of how anger, and persons who show anger, are not things which exist on their own accord

a4. The reasons why it is improper to feel anger towards people who have mental afflictions

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 23

།དཔེར་ན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་།
།ནད་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ལྟར།
།དེ་བཞིན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་།
།ནན་གྱིས་ཉོན་མོངས་འབྱུང་བར་འགྱུར།

perna mindu shindu yang
nedi jungwar gyurwa tar
deshin mindu shindu yang
nen-gyi nyonmong jungwarngyur

अनिष्यमानमप्येतच्छुलमुत्पद्यते यथा ।
अनिष्यमानोऽपि बलात् क्रोध उत्पद्यते तथा ॥२३॥

anishyamanam apyetach chulam utpadyate yatha
anishyamanopi balat krodha utpadyate tatha

Illness for example is something
Which occurs despite the fact
We never wished it to;
Just so the arrival
Of violent mental affliction
Is something we never wanted.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b4. A demonstration that anger is not something which is felt at will

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 24

།ཁྲོ་བར་བྱ་ཞེས་མ་བསམས་ཀྱང་།
།སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་གྱི་ནར་ཁྲོ།
།བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་མ་བསམས་ཀྱང་།
།ཁྲོ་བ་དེ་བཞིན་སྐྱེ་བར་འགྱུར།

trowar jashe masam kyang
kyewo namni gyinar tro
kyepar jashe masam kyang
trowa deshin kyewarngyur

कुप्यामीति न सञ्चिन्त्य कुप्यति स्वेच्छया जनः ।
उत्पत्स्य इत्यभिप्रेत्य क्रोध उत्पद्यते न च ॥२४ ॥

kupyamiti na sanchintya kupyati svech-chaya janah
utpatsya ityabhipretya krodha utpadyate na cha

Anger wells up in people
Despite themselves; no one says,
"I think I'll get angry now."
Anger comes then all the same,
And it starts without anyone saying
"I think I'll start it now."

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c4. A demonstration that all problems arise through various factors, and that therefore the person who has them is not acting on his or her own accord

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 25

།ཉེས་པ་ཇི་སྙེད་ཐམས་ཅད་དང་།
།སྡིག་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ།
།དེ་ཀུན་རྐྱེན་གྱི་སྟོབས་ལས་བྱུང་།
།རང་དབང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

nyepa ji-nye tamche dang
dikpa nampa natsokpa
dekun kyengyi tople jung
rangwang yupa mayin no

ये केचिद्पराधास्तु पापानि विविधानि च ।
सर्वं तत्प्रत्ययबलात् स्वतन्त्रं तु न विद्यते ॥२५॥

ye kechid aparadhastu papani vividhani cha
sarvam tat pratyaya balat svatantram tu na vidyate

Every one of our problems,
However many there may be,
And the great variety of our bad deeds
All occur by force of factors;
Nothing comes of its own accord.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. A summary

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 26

།རྐྱེན་རྣམས་ཚོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་།
།བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་སེམས་པ་མེད།
།དེས་བསྐྱེད་དེ་ཡང་བདག་བསྐྱེད་ཅེས།
།སེམས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

kyennam tsokpa dedak kyang
kyepar jashe sempa me
dekye deyang dakkye che
sempa yupa mayin no

न च प्रत्ययसामग्र्या जनयामीति चेतना ।
न चापि जनितस्यास्ति जनितोऽस्मीति चेतना ॥२६ ॥

na cha pratyaya samagrya janayamiti chetana
na chapi janitasyasti janitosmiti chetana

It's not that the factors come together
And consciously say
"Let's create this thing."
Nor does the thing they create
Ever think to itself,
"They have created me."

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. An explanation of how the causes for anger and for those who show anger do not exist on their own accord

a4. A refutation of the idea that the Self-Existing Being and primal One accepted by the Numerists could ever exist on their own accord

a5. A refutation of the idea that the primal One could produce all the expressions of the world on its own accord

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 27

།གཙོ་བོ་ཞེས་བྱར་གང་འདོད་དང་།
།བདག་ཅེས་བརྟགས་པ་གང་ཡིན་པ།
།དེ་ཉིད་བདག་ནི་འབྱུང་བྱ་ཞེས།
།ཆེད་དུ་བསམས་ཤིང་འབྱུང་བ་མེད།

tsowo shejar gangdu dang
dakche takpa gang yinpa
de-nyi dakni jungja she
chedu samshing jungwa me

यत्प्रधानं किलाभीष्टं यत्तदात्मेति कल्पितम् ।
ततेव हि भवामीति न संचिन्त्योपजायते ॥२७ ॥

yat pradhanam kilabhishtam yat tad atmeti kalpitam
tat eva hi bhavam iti na sanchintyopajayate

This thing they believe
Called the "primal One,"
Or the supposed "Self-Existent Being,"
Never came about by thinking
For a purpose to themselves,
"Now I should occur."

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b5. A refutation of the idea that the Original Mental Being could experience objects on its own accord

Master Shantideva's root text:

Verse 28

།མ་སྐྱེས་པར་ནི་དེ་མེད་ན།
།དེ་ཚེ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་གང་།
།ཡུལ་ལ་རྟག་ཏུ་གཡེང་འགྱུར་བ།
།འགག་པར་འགྱུར་བའང་མ་ཡིན་ནོ།

ma kyepar ni de me na
detse kyewarndupa gang
yulla taktu yenggyurwa
gakpar gyurwa-ang mayin no

अनुत्पन्नं हि तन्नास्ति क इच्छेद् भवितुं तदा ।
विषयव्यावृतत्वाच्च निरोद्धुमपि नेहते ॥२८ ॥

anutpannam hi tan nasti ka ich-chedbhavitum tada
vishaya vyavirtatvach cha nirodhum api nehate

If it cannot be with a thing
That never grew itself, then what
Do you think can grow then?
It must forever shift its focus
To its object, a thing that never
Did come to an end.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b4. A refutation of the idea that the Self-Existent Being accepted by the Logicalists could ever exist of its own accord

- a5. A demonstration that it is incorrect to think that an unchanging thing could ever produce a result
  - b5. A demonstration that it is incorrect to think that this same thing could rely upon some other influence

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 29

།ཅི་སྟེ་བདག་དེ་རྟག་ན་ནི།
།མཁའ་བཞིན་བྱེད་པ་མེད་པར་མངོན།
།རྐྱེན་རྣམས་གཞན་དང་ཕྲད་ན་ཡང་།
།འགྱུར་བ་མེད་ལ་ཅི་བྱར་ཡོད།

chite dakte takna ni
gashin chepa mepar ngun
kyennam shendang trena yang
gyurwa mela chijar yu

नित्यो ह्यचेतनश्चात्मा व्योमवत्स्फुटमक्रियः ।
प्रत्ययान्तरसंजेऽपि निर्विकारस्य का क्रिया ॥२९ ॥

nityo hyachetanash chatma vyomavat sphutam akriyah
pratyayantara sanjepi nirvikarasya ka kriya

Isn't it obvious, that if this Self
Were unchanging, then like empty space
It could never act to do something?
And even if it happened due to
Other influences, how could they
Act on something changeless?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b4. A refutation of the idea that the Self-Existent Being accepted by the Logicalists could ever exist of its own accord

a5. A demonstration that it is incorrect to think that an unchanging thing could ever produce a result

b5. A demonstration that it is incorrect to think that this same thing could rely upon some other influence

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 30

།བྱེད་པའི་ཚེ་ཡང་སྔོན་བཞིན་ན།
།བྱེད་པས་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱས།
།དེ་ཡི་བྱེད་པ་འདི་ཡིན་ཞེས།
།འབྲེལ་པར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་ཡོད།

jepay tseyang ngunshin na
jepe dela chishik je
deyi jepa diyin she
drelpar gyurwa gangshik yu

यः पूर्ववत् क्रियाकाले क्रियायास्तेन किं कृतम् ।
तस्य क्रियेति संबन्धे कतरत्तन्निबन्धनम् ॥३० ॥

yah purvavat kriya kale kriyayas tena kim kirtam
tasya kriyeti sambandhe katarat tan nibandhanam

When they did then it would stay
Existing as it was before,
So doing would do nothing.
Where is something you can say
It does that has at all any kind
Of relationship with it?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c5. A demonstration that this same thing could never share a relationship with some influence

- c4. An explanation of why it is improper to feel anger once you have understood that all beings are like a magical show

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 31

།དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱི་དབང་།
།དེ་ཡི་དབང་གིས་དེ་དབང་མེད།
།དེ་ལྟར་ཤེས་ན་སྤྲུལ་ལྟ་བུའི།
།དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཁྲོ་མི་འགྱུར།

detar tamche shen-gyi wang
deyi wanggi de wang me
detar shena trul tabuy
ngupo kunla tromin gyur

एवं परवशं सर्वं यद्वशं सोऽपि चावशः ।
निर्माणवद्चेष्टेषु भावेष्वेवं क्व कुप्यते ॥३१ ॥

evam paravasham sarvam yadvasham sopi chavashah
nirmanavad acheshteshu bhaveshvevam kva kupyate

And so it is that everything
Depends on other influences,
They on other, inevitably.
Understand this, feel no anger
Towards any of these things
Like pictures of illusion.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c2. The need for stopping anger

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 32

།གང་གིས་གང་ཞིག་བཟློག་བྱ་སྟེ།
།བཟློག་པའང་རིགས་པ་མིན་ཞེ་ན།
།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྡུག་བསྔལ་རྣམས།
།རྒྱུན་ཆད་འགྱུར་འདོད་མི་རིགས་མེད།

ganggi gangshik dokche te
dokpa-ang rikpa minshe na
dela tenne duk-ngel nam
gyunche gyurndu mirik me

वारनापि न युक्तैवं कः किं वारयतीति चेत्।
युक्ता प्रतीत्यता यस्माद्दुःखस्योपरतिर्मता ॥३२॥

varanapi na yuktaivam kah kim varayatiti chet
yukta pratityata yasmad duhkhasyoparatir mata

Now you may say, "But what is it
That's stopped, and by what?
And how then, logically, stopping itself?"
Yet it does make sense, for we assert
That the entire flow of pain is broken
By relying on this fact.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. A summary

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 33

།དེ་བས་དགྲའམ་མཛའ་ཡང་རུང་།
།མི་རིགས་བྱེད་པ་མཐོང་གྱུར་ན།
།འདི་འདྲའི་རྐྱེན་ལས་གྱུར་ཏོ་ཞེས།
།དེ་ལྟར་སེམས་ཏེ་བདེ་བར་མནོས།

dewe dra-am dzeyang rung
mirik jepa tonggyur na
dindray kyenle gyurto she
detar somte dewar nu

तस्मादमित्रं मित्रं वा दृष्ट्वान्यायकारिणम्।
ईदृशाः प्रत्यया अस्येत्येवं मत्वा सुखी भवेत्॥३३॥

tasmad amitram mitram va dirshtvanyaya karinam
idirshah pratyaya asyetyevam matva sukhi bhavet

And so when you see someone
Doing something wrong—
And whether it be your foe or friend—
Reflect then on how this has all
Happened through certain factors,
And maintain your joy.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Reading Four: Whose Fault Is It?

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. A summary

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 34

།གལ་ཏེ་རང་དགས་འགྲུབ་འགྱུར་ན།
།འགའ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པས།
།ལུས་ཅན་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་།
།སུ་ལའང་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་མི་འགྱུར།

gelte rangge drupgyur na
gayang duk-ngel mindupay
luchen dakni tamche kyang
su la-ang duk-ngel jung mingyur

यदि तु स्वेच्छया सिद्धि सर्वेषामेव देहिनाम् ।
न भवेत्कस्यचिद्दुःखं न दुःखं कश्चिदिच्छति ॥३४ ॥

yadi tu svecchaya siddhih sarvesham eva dehinam
na bhavet kasya cid duhkham na duhkham kashchid ich-chati

If everything just happened
Because we want it to happen,
Then since no one at all
Wants any pain, there wouldn't be
A single being in a body at all
Who ever had any pain at all.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii) Practicing the kind of patience where you don't mind it when others do you harm
- a1. Bringing to mind the method of compassion
  - a2. How some people cause you harm only because of their own lack of understanding

Notes:

Master Shantideva’s root text:

Verse 35

།བག་མེད་པས་ནི་བདག་ལའང་བདག
།ཚེར་མ་ལ་སོགས་གནོད་པ་བྱེད།
།བུད་མེད་ལ་སོགས་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར།
།ངམ་ཤིང་ཟས་གཅོད་ལ་སོགས་བྱེད།

bakmepe ni dak la-ang dak
tserma lasok nupa je
bume lasok topjay chir
ngamshing sechu lasok je

प्रमादादात्मनात्मानं बाधन्ते कण्टकादिभिः ।
भक्तच्छेदादिभिः कोपाद् दुरापस्त्र्यादिलिप्सया ॥३५॥

pramadad atman atmanam badhante kandakadibhih
bhaktach chedadibhih kopad durapa stryadi lipsaya

There are those who, having lost
Their senses, hurt themselves
By themselves with thorns and such.
To get a woman or the like,
They become obsessed, and then do things
Like refusing to eat food.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii) Practicing the kind of patience where you don't mind it when others do you harm
- a1. Bringing to mind the method of compassion
  - a2. How some people cause you harm only because of their own lack of understanding

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 36

།ཁ་ཅིག་འགག་ཅིང་གཡང་སར་མཆོང་།
།དུག་དང་མི་འཕྲོད་ཟ་བ་དང་།
།བསོད་ནམས་མ་ཡིན་སྤྱོད་པ་ཡིས།
།རང་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡོད།

kachik gakching yangsar chong
dukdang mitru sawa dang
sunam mayin chupa yi
rangla nupa jepa yu

उद्बन्धनप्रपातैश्च विषापथ्यादिभक्षणैः
निघ्नन्ति केचिदात्मानमपुण्या चरणेन च ॥३६॥

udbhandhana prapataishcha vishapathyadi bhakshanaih
nighranti kechid atmanam apunya charanena cha

Some go and hang themselves,
Leap from cliffs, and swallow poison
Or other harmful things.
Others go and hurt themselves
By living in a way
Against the virtuous life.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. How it is no great surprise that people do harm to others, since some out of a lack of understanding even kill themselves

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 37

།གང་ཚེ་ཉོན་མོངས་དབང་གྱུར་པས།
།བདག་སྡུག་ཉིད་ཀྱང་གསོད་བྱེད་པ།
།དེ་ཚེ་དེ་དག་གཞན་ལུས་ལ།
།གནོད་མི་བྱེད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར།

gangtse nyonmong wanggyurpay
dakduk nyi-kyang su jepa
detse dedak shenlu la
nu mijepar jitar gyur

यदैवं क्लेशवश्यत्वाद् घ्नन्त्यात्मानमपि प्रियम्।
तदैषां परकायेषु परिहारः कथं भवेत् ॥३७॥

yadaivam klesha vashyatvad ghnantyatmanam api priyam
tadaisham parakayeshu pariharah katham bhavet

If people driven to it because
Of their mental afflictions even kill
Their own dear selves, then what
Surprise could it ever be to see
That they also act in ways that harm
The bodies of other people?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c2. Why it is, therefore, appropriate that we should feel compassion for such people

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 38

།ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པས་དེ་ལྟ་བུར།
།བདག་གསོད་ལ་སོགས་ཞུགས་པ་ལ།
།སྙིང་རྗེ་བརྒྱ་ལ་མ་སྐྱེས་ན།
།ཁྲོ་བར་འགྱུར་བ་ཅི་ཐ་ཚིག།

nyonmong kyepe de tabur
daksu lasok shukpa la
nyingje gyala ma-kye na
trowar gyurwa chi ta tsik

क्लेशोन्मत्तीकृतेष्वेषु प्रवृत्तेष्वात्मघातने ।
न केवलं दया नास्ति क्रोध उत्पद्यते कथम् ॥३८ ॥

kleshonmatti kirteshveshu pravirtteshvatma ghatane
na kevalam daya nasti krodha utpadyate katham

Thus do people live,
Committing acts like suicide,
Driven by their own bad thoughts.
If by some chance you cannot
Feel some pity for them,
At the least withhold your anger.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Stopping the causes of anger
  a2. How inappropriate it is to be angry, since it is the nature of children to be themselves

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 39

།གལ་ཏེ་གཞན་ལ་འཚེ་བྱེད་པ།
།བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི།
།དེ་ལ་ཁྲོ་བ་མི་རིགས་ཏེ།
།སྲེག་པའི་རང་བཞིན་མེ་བཀོན་འདྲ།

gelte shenla tse jepa
jipa namkyi rangshin ni
dela trowa mirik te
sekpay rangshin me kun dra

यदि स्वभावो बालानां परोपद्रवकारिता ।
तेषु कोपो न युक्तो मे यथाग्नौ दहनात्मके ॥३९॥

yadi svabhavo balanam paropadrava karita
teshu kopo na yukto me yathagnau dahanatmake

If it is the very nature
Of those who are children
To do harm to others,
Then being angry with them
Is wrong, as wrong as hating
Fire for the fact it burns.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. How inappropiate it would be to feel anger even if the problem of the harm they do to you were something incidental

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 40

།འོན་ཏེ་སྐྱོན་དེ་གློ་བུར་ལ།
།སེམས་ཅན་རང་བཞིན་དེས་པ་ནའང་།
།འོ་ནའང་ཁྲོ་བ་མི་རིགས་ཏེ།
།མཁའ་ལ་དུད་འཐུལ་དགོན་པ་བཞིན།

onte kyunde lobur la
semchen rangshin depa na-ang
ona-ang trowa mirik te
kala dutul kunpa shin

अथ दोषोऽयमागन्तुः सत्त्वाः प्रकृतिपेशलाः ।
तथाप्ययुक्तस्तत्कोपः कटुधूमे यथाम्बरे ॥४० ॥

atha doshoyam agantuh sattvah prakirti peshalah
tathapya yuktas tat kopah katu dhume yathambare

And if the nature of living beings
Is to be thoughtful, then all their faults
Are occasional, and being angry with them
Is wrong too, wrong as hating
A puff of smoke in the sky.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c2. Why, after examining the direct and indirect causes, it is inappropriate to feel anger

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 41

།དབྱུག་པ་ལ་སོགས་དངོས་བཀོལ་ཏེ།
།གལ་ཏེ་འཕེན་པ་ལ་ཁྲོ་ན།
།དེ་ཡང་ཞེ་སྡང་གིས་བྲད་པས།
།ཉེས་ན་ཞེ་སྡང་ལ་ཁྲོ་རིགས།

yukpa lasok ngukul te
gelte penpa la tro na
deyang shedang gi bepe
nyena shedang la tro rik

मुख्यं दण्डादिकं हित्वा प्रेरके यदि कुप्यते ।
द्वेषेण प्रेरितः सोऽपि द्वेषे द्वेषोऽस्तु मे वरम् ॥४१॥

mukhyam dandadikam hitva prerake yadi kupyate
dveshena preritah sopi dveshe dveshostu me varam

It's the stick or whatever
That delivers directly; if you're angry
At what impels it,
Then get mad if you really must
At anger itself, since it's the force
That sets the other into motion.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Reflecting upon how it is your own fault when things happen to you that you don't like
  a2. The actual discussion
    a3. The contemplation that it is your own fault when others do you harm

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 42

།བདག་གིས་སྔོན་ཆད་སེམས་ཅན་ལ།
།འདི་འདྲ་བ་ཡི་གནོད་པ་བྱས།
།དེ་བས་སེམས་ཅན་འཚེ་བྱེད་པ།
།བདག་ལ་གནོད་པ་འདི་འབྱུང་རིགས།

dakki ngunche semchen la
dindrawa yi nupa je
dewe semchen tse jepa
dakla nupa dinjung rik

मयापि पूर्वं सत्त्वानामीदृश्येव व्यथा कृता ।
तस्मान्मे युक्तमेवैतत्सत्त्वोपद्रवकारिणः ॥४२॥

mayapi purvam sattvanam idirshyeva vyatha kirta
tasman me yuktam evaitat sattvopadrava karinah

I myself in days gone by
Perpetuated this very harm
On other living beings,
And so it's right that now the one
Who did the harm, myself,
Should have this hurt come to him.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. The fact that your own grasping to your body is one of the problems which causes the suffering

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 43

།དེ་ཡི་མཚོན་དང་བདག་གི་ལུས།
།གཉི་ཀ་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ།
།དེས་མཚོན་བདག་གིས་ལུས་ཕྱུང་ན།
།གང་ཞིག་ལ་ནི་ཁྲོ་བར་བྱ།

deyi tsundang dakki lu
nyika duk-ngel gyu yin te
de-tsun dakki lu chung na
gangshik lani trowar ja

तच्छस्त्र मम कायश्च द्वयं दुःखस्य कारणम्।
तेन शस्त्रं मया कायो गृहीतः कुत्र कुप्यते ॥४३॥

tach chastra mama kayash cha dvayam duhkhasya karanam
tena shastram maya kayo girhitah kutra kupyate

Their weapons and this body of mine
Both of them provide the causes
For the pain to come.
They produced the weapons,
And I produced the body;
At which should I be angry?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. The fact that your own grasping to your body is one of the problems which causes the suffering

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 44

།ཤུ་བ་མི་ཡི་གཟུགས་འདྲ་བ།
།རེག་ཏུ་མི་བཟོད་སྡུག་བསྔལ་ཅན།
།སྲེད་ལྡོངས་བདག་གིས་བཟུང་གྱུར་ན།
།དེ་ལ་གནོད་པ་སུ་ལ་ཁྲོ།

shuwa miyi sukndrawa
rektu misu duk-ngel chen
sedong dakki sunggyur na
dela nupa sula tro

गण्डोऽयं प्रतिमाकारो गृहीतो घट्टनासहः ।

तृष्णान्धेन मया तत्र व्यथायां कुत्र कुप्यते ॥४४ ॥

gandoyam pratimakaro girhito ghattanasahah
tirshnandhena maya tatra vyathayam kutra kupyate

This blister in the shape of a man,
Unbearable if someone touches it,
Filled with suffering;
It's me who driven by blind desire
Grasps to it, so who deserves
My anger when someone harms it?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c3. The fact that your own attachment to the causes of suffering in past lives has also created the problem

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 45

།བྱིས་པ་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་ཅིང་།
།སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ལ་བརྐམ་པས་ན།
།རང་གི་ཉེས་པས་གནོད་གྱུར་པ།
།གཞན་ལ་བཀོན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

jipa duk-ngel mindu ching
duk-ngel gyula kampe na
ranggi nyepe nu gyurpa
shenla kundu chishik yu

दुःखं नेच्छामि दुःखस्य हेतुमिच्छामि बालिशः ।
स्वापराधागते दुःखे कस्मादन्यत्र कुप्यते ॥४५॥

duhkham nech-chami duhkhasya hetum ich-chami balishah
svaparadhagate duhkhe kasmad anyatra kupyate

Children want no suffering
But at the same time then they thirst
For the things that bring them pain.
If suffering comes to you because
Of some fault of your own,
Why feel hate for others?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c3. The fact that your own attachment to the causes of suffering in past lives has also created the problem

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 46

།དཔེར་ན་དམྱལ་བའི་སྲུང་མ་དང་།
།རལ་གྲི་ལོ་མའི་ནགས་ཚལ་ལྟར།
།རང་གི་ལས་ཀྱིས་འདི་བསྐྱེད་པ།
།གང་ཞིག་ལ་ནི་ཁྲོ་བར་བྱ།

perna nyelway sungma dang
reldri lomay naktsel tar
ranggi le-kyi di kyewa
gangshik lani trowar ja

असिपत्रवनं यद्वद्यथा नारकपक्षिणः ।
मत्कर्मजनिता एव तथेदं कुत्र कुप्यते ॥४६ ॥

asi patra vanam yadvad yatha naraka pakshinah
mat karma janita eva tathedam kutra kupyate

Take for example the guards of hell
And forests filled of trees with leaves
Made of blades of swords.
Every one of them was created
By the deeds you did yourself;
Who then deserves your anger?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d3. How inappropriate it is to feel anger, given that your own past actions are now leading others to things that will cause them suffering

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 47

།བདག་གི་ལས་ཀྱིས་བསྐུལ་བྱས་ནས།
།བདག་ལ་གནོད་བྱེད་རྣམས་འབྱུང་སྟེ།
།དེས་ནི་སེམས་ཅན་དམྱལ་དོང་ན།
།བདག་གིས་དེ་དག་མ་བརླག་གམ།

dakki le-kyi kul je ne
dakla nuje nam jung te
deni semchen nyeldong na
dakki dedak malak gam

मत्कर्मचोदिता एव जाता मय्यपकारिणः ।
येन यास्यन्ति नरकान्मयैवामी हता ननु ॥४७॥

mat karma chodita eva jata mayyapakarinah
yena yasyanti narakan mayaivami hata nanu

The people who come
And do me harm are driven
To do so by my karma.
If hurting me sends them
To the hells, then isn't it me
Who has ruined them?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

e3. How anger is itself a misguided state of mind, and wrong

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 48

།འདི་དག་ལ་ནི་རྟེན་བཅས་ནས།
།བཟོད་པས་བདག་སྡིག་མང་དུ་འབྱང་།
།བདག་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་ནི།
།ཡུན་རིང་སྡུག་བསྔལ་དམྱལ་བར་འདོང་།

didak lani ten che ne
supe dakdik mangdu jang
dakla tenne dedak ni
yunring duk-ngel nyelwar dong

एतानाश्रित्य मे पापं क्षीयतेक्षमतो बहु ।
मामाश्रित्य तु यान्त्येते नरकान् दीर्घवेदनान् ॥४८ ॥

etan ashritya me papam ksiyate kshamato bahu
mam ashritya tu yantyete narakan dirgha vedanan

All because of them,
I am able to develop patience,
And clean myself of many bad deeds.
All because of me,
They must pass to the hells,
And suffer there countless years.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

e3. How anger is itself a misguided state of mind, and wrong

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 49

།བདག་ནི་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་ལ།
།དེ་དག་བདག་ལ་ཕན་འདོགས་ན།
།ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཅི་ཡི་ཕྱིར།
།མ་རུངས་སེམས་ཁྱོད་ཁྲོ་བར་བྱེད།

dakni dela nu je la
dedak dakla pendok na
chinchilok tu chiyi chir
marung semkyu trowar je

अहमेवापकार्येषां मयैते चोपकारिणः ।
कस्माद्विपर्ययं कृत्वा खलचेतः प्रकुप्यसि ॥४९॥

aham evapakaryesham mayaite chopakarinah
kasmad viparyayam kirtva khala chetah prakupyasi

If it's me who is hurting them,
And it's they who are helping me,
Then it's wrong, my mind,
And you've got it backwards,
If you feel angry at them.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. Refuting the rebuttal

a3. Rejecting the idea that it is incorrect to say that others have helped us [by providing us with an opportunity to practice patience]

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 50

།གལ་ཏེ་བདག་ལ་བསམ་པ་ཡི།
།ཡོན་ཏན་ཡོད་ན་དམྱལ་མི་འགྲོ།
།གལ་ཏེ་བདག་གིས་བདག་བསྲུངས་ན།
།དེ་དག་ལ་འདིར་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

gelte dakla sampa yi
yunten yuna nyel mindro
gelte dakki daksung na
dedak landir cishik jung

भवेन्ममाशयगुणो न यामि नरकान् यदि ।
एषामत्र किमायातं यद्यात्मा रक्षितो मया ॥५० ॥

bhaven mam ashaya guno na yami narakan yadi
esham atra kim ayatam yadyatma rakshito maya

If I can develop
The good quality of believing this,
Then I won't go to the hells.
It may be that I manage thus
To protect myself; but how
Could that ever happen to them?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. Rejecting the idea that it is incorrect to say that we have hurt others [by being angry at them]

c3. Refuting the idea that, it others have helped us [by providing an opportunity to practice patience with them], then we should return the favor

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 51

།འོན་ཏེ་ལན་དུ་གནོད་བྱས་ན།
།དེ་དག་བསྲུངས་པར་མ་གྱུར་ལ།
།བདག་གི་སྤྱོད་པའང་ཉམས་པར་འགྱུར།
།དེས་ན་དཀའ་ཐུབ་ཞིག་པར་འགྱུར།

onte lendu nu je na
dedak sungpar magyur la
dakki chupa-ang nyampar gyur
dena katup shikpar gyur

अथ प्रत्यपकारी स्यां तथाप्येते न रक्षिताः ।
हीयते चापि मे चर्या तस्मान्नष्टास्तपस्विनः ॥५१ ॥

atha pratyapakari syan tathapyete na rakshitah
hiyate chapi me charya tasman ernashtas tapasvinah

But now it wouldn't be
Protecting them if I were
To return them harm;
The code of my own behavior too
Would be broken, and then
My practice of that spiritual hardship
Would also be destroyed.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Reading Five: *My* Things!

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. Rejecting the idea that it is incorrect to say that we have hurt others [by being angry at them]
- c3. Refuting the idea that, if others have helped us [by providing an opportunity to practice patience with them], then we should return the favor

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 52

།ཡིད་ནི་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས།
།སུས་ཀྱང་གང་དུའང་གཞོམ་མི་ནུས།
།ལུས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ན།
།ལུས་ནི་སྡུག་བསྔལ་དག་གིས་གནོད།

yini luchen mayinpe
su-kyang gangduang shom minu
lula ngunpar shenpena
luni duk-ngel dakki nu

मनो हन्तुममूर्तत्वान्न शक्यं केनचित् क्वचित्।
शरीराभिनिवेशात्तु कायदुःखेन बाध्यते ॥५२॥

mano hantum amurtatvan na shakyam kena chit kvachit
sharer abhiniveshat tu kaya duhkhena badhyate

The mind is not a thing
With a body, so couldn't be overcome
By anyone at any point at all.
It's due to the fact we grasp to it
That all these many pains
Can do harm to the body.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. Rejecting the idea that it is incorrect to say that we have hurt others [by being angry at them]

c3. Refuting the idea that, if others have helped us [by providing an opportunity to practice patience with them], then we should return the favor

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 53

།བརྙས་དང་ཚིག་རྩུབ་སྨྲ་བ་དང་།
།མི་སྙན་པ་ཡི་ཚིག་དེ་ཡིས།
།ལུས་ལ་གནོད་པར་མི་འགྱུར་ན།
།སེམས་ཁྱོད་ཅི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་ཁྲོ།

nyedang tsiktsub mawa dang
mi-nyenpa yi tsik de yi
lula nupar mingyur na
semkyu chichir rabtu tro

न्यक्कारः परुषं वाक्यमयशश्चेत्ययं गणः ।
कायं न बाधते तेन चेतः कस्मात्प्रकुप्यसि ॥५३ ॥

nyakkarah purusham vakyam ayashash chetyayam ganah
kayam na badhate tena chetah kasmat prakupyasi

When someone criticizes me
Or says some harsh things to me,
Their words with their unpleasant sound
Can do no physical harm to me.
Why is it then my mind
That you feel such fury?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) How inappropriate it is for me to feel anger with a person who is himself wrapped in anger

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 54

།གཞན་དག་བདག་ལ་མི་དགའ་བ།
།དེས་ནི་ཚེ་འདི་འམ་ཚེ་གཞན་ལ།
།བདག་ལ་ཟ་བར་མི་བྱེད་ན།
།བདག་ནི་ཅི་ཕྱིར་དེ་མི་འདོད།

shendak dakla migawa
deni tsendiam tseshen la
dakla sawar mije na
dakni chichir de mindu

मय्यप्रसादो योऽन्येषां स किं मां भक्षयिष्यति ।
इह जन्मान्तरे वापि येनासौ मेऽनभीप्सितः ॥५४ ॥

mayyaprasado yonyesham sa kim mam bhakshayishyati
iha janmantare vapi yenasau menabhipsitah

The fact that certain people
Dislike me is not something
That could ever ruin me,
Either in this or my future lives;
Why then should I
Not want it to happen?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii) Why it is inappropriate to feel anger towards someone who has created an obstacle to our obtaining some possession

a1. How inappropriate it is to feel anger at someone for creating an obstacle to our obtaining some possession, since possessions are soon to be destroyed anyway

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 55

།རྙེད་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
།གལ་ཏེ་འདི་བདག་མི་འདོད་ན།
།བདག་གི་རྙེད་པ་འདིར་འདོར་གྱི།
།སྡིག་པ་དག་ནི་བརྟན་པར་གནས།

nyepyi barche jepay chir
gelte didak mindu na
dakki nyepa dirndor gyi
dikpa dakni tenpar ne

लाभान्तरायकारित्वाद् यद्यसौ मेऽनभीप्सितः ।
नङ्क्ष्यतीहैव मे लाभः पापं तु स्थास्यति ध्रुवम् ॥५५॥

labhantaraya karitvad yadyasau menabhipsitah
nangksyatihaiva me labhah papam tu sthasyati dhruvam

Suppose you say, "The reason
I don't want them's because
It would prevent me from getting things."
The things I get I will
Soon discard, but the bad deeds
Remain with me firm.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Refuting the idea of obtaining possessions wrongfully

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 56

།བདག་ནི་དེང་ཉིད་ཤི་ཡང་ལེགས།
།ལོག་འཚོས་ཡུན་རིང་གསོན་མི་རུང་།
།བདག་ལྟ་ཡུན་རིང་གནས་གྱུར་ཀྱང་།
།འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཉིད་ཡིན།

dakni dengnyi shiyang lay
loktsu yunring sun mirung
dakta yunring negyur kyang
chiway duk-ngel de-nyi yin

वरमद्यैव मे मृत्युर्न मिथ्याजीवितं चिरम्।
यस्माच्चिरमपि स्थित्वा मृत्युदुःखं तदेव मे ॥५६॥

varam adyaiva me mirtyur na mithya jivitam chiram
yasmach chiram api sthitva mirtyu duhkham tad eva me

It's no problem if I die, even today,
But it's wrong to live a life that's long
If I do so by living a life that's wrong.
For a person like me, the pain
Of death is all the same, even if
The life I live is long.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Establishing, through the use of an example, that it is inappropriate to crave possessions

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 57

།རྨི་ལམ་ལོ་བརྒྱར་བདེ་མྱོང་ནས།
།སད་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་དང་།
།གཞན་ཞིག་ཡུད་ཙམ་བདེ་མྱོང་ནས།
།སད་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ།

milam lo-gyar de nyong ne
separ gyurpa gang-yin dang
shenshik yutsam de-nyong ne
separ gyurpa gang yinpa

स्वप्ने वर्षशतं सौख्यं भुक्त्वा यश्च विबुध्यते ।
मुहूर्तमपरो यश्च सुखी भूत्वा विबुध्यते ॥५७ ॥

svapne varsha shatam saukhyam bhuktva yash cha vibudhyate
muhurtam aparo yash cha sukhi bhutva vibudhyate

Suppose in a dream one person enjoys
Some pleasure for a hundred years,
But then wakes up. And another person
Awakens after they have enjoyed
The pleasure for but a few minutes.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Establishing, through the use of an example, that it is inappropriate to crave possessions

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 58

།སད་པ་དེ་དག་གཉིས་ག་ལའང་།
།བདེ་བ་དེ་ནི་ཕྱིར་འོང་མེད།
།ཚེ་རིང་ཚེ་ཐུང་གཉིས་ག་ཡང་།
།འཆི་བའི་དུས་སུ་དེ་འདྲར་ཟད།

sepa dedak nyiga la-ang
dewa deni chirong me
tsering tsetung nyiga yang
chiway dusu dendrar se

नतन्निवर्तते सौख्यं द्वयोरपि विबुद्धयोः ।
सैवोपमा मृत्युकाले चिरजीव्यल्पजीविनोः ॥५८ ॥

na tan nivartate saukhyam dvayor api vibuddhayoh
saivopama mirtyu kale chira jivyalpa jivinoh

Neither one of these two different people
Can bring the pleasure back
Once they've woken from their dream.
It's the same for two people who die—
One who lived long, another but short—
It's over, all the same.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d1. Reasons why it is wrong to crave possessions

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 59

།རྙེད་པ་མང་པོ་ཐོབ་གྱུར་ཏེ།
།ཡུན་རིང་དུས་སུ་བདེ་སྤྱད་ཀྱང་།
།ཆོམ་པོས་ཕྲོགས་པ་ཇི་བཞིན་དུ།
།སྒྲེན་མོ་ལག་པ་སྟོང་པར་འགྲོ།

nyepa mangpo topgyur te
yunring dusu deche kyang
chompu trokpa jishin du
drenmo lakpa tongparndro

लब्धापि च बहूल्लाभान् चिरं भुक्त्वा सुखान्यपि ।
रिक्तहस्तश्च नग्नश्च यास्यामि मुषितो यथा ॥५९॥

labdhapi cha bahullabhan chiram bhuktva sukhanyapi
rikta hastash cha nagrash cha yas yami mushito yatha

You may perhaps be able
To accumulate lots of things,
And enjoy them for many years.
But when you go,
You go naked and empty-handed,
As if a thief had stripped you.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

e1. Refuting the idea [that] it is right [to use anger] to obtain possessions

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 60

།གལ་ཏེ་རྙེད་པས་གསོན་གྱུར་ན།
།སྡིག་ཟད་བསོད་ནམས་བྱ་ཞེ་ན།
།རྙེད་པའི་དོན་དུ་ཁྲོས་གྱུར་ན།
།བསོད་ནམས་ཟད་སྡིག་མི་འགྱུར་རམ།

gelte nyepe sungyur na
dikse sunam ja she na
nyepay dundu trugyur na
sunam sedik mingyur ram

पापक्षयं च पुण्यं च लाभाज्जीवन् करोमि चेत्।
पुण्यक्षयश्च पापं च लाभार्थं क्रुध्यतो ननु ॥६० ॥

papa kshayam cha punyam cha labhaj jivan karomi chet
punya kshayash cha papam cha labhartham krudhyato nanu

Suppose you say, "But I need these things
To stay alive, so I can finish
My bad deeds and do some good ones."
Isn't it though the case that,
By getting angry to get things,
You finish the good ones, and do the bad?"

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

e1. Refuting the idea [that] it is right [to use anger] to obtain possessions

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 61

།གང་གི་དོན་དུ་བདག་གསོན་པ།
།དེ་ཉིད་གལ་ཏེ་ཉམས་གྱུར་ན།
།སྡིག་པ་འབའ་ཞིག་བྱེད་པ་ཡི།
།གསོན་པ་དེས་ཀོ་ཅི་ཞིག་བྱ།

ganggi dundu dak sunpa
de-nyi gelte nyam gyurna
dikpa bashik jepa yi
sunpa de ko chishik ja

यदर्थमेव जीवामि तदेव यदि नश्यति ।
किं तेन जीवितेनापि केवलाशुभकारिणा ॥६१ ॥

yad artham eva jivami tad eva yadi nashyati
kim tena jivitenapi kevalashubha karina

Suppose that the very reason
For which I want to stay alive
Is thwarted; what possible use
Is it to stay alive, if I live
Only to do bad deeds?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iv) Why it is inappropriate to feel anger towards someone who has caused others to lose faith in us

a1. Demonstrating how, if it is right for us to feel anger towards those who have slandered us and caused others to lose their faith in us, then it would be proper if we were to feel anger as well towards anyone who ever slandered anyone else

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 62

།གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་ཉམས་བྱེད་པས།
།མི་སྙན་སྨྲ་ལ་ཁྲོ་ཞེ་ན།
།གཞན་ལ་མི་སྙན་བརྗོད་ལའང་ཁྱོད།
།དེ་བཞིན་ཅི་སྟེ་ཁྲོ་མི་བྱེད།

gelte semchen nyam jepe
mi-nyen mala tro she na
shenla mi-nyen jula-ang kyu
deshin chite tro mije

अवर्णवादिनि द्वेषः सत्त्वान् नाशयतीति चेत् ।
परायशस्करेऽप्येवं कोपस्ते किं न जायते ॥६२ ॥

avarna vadini dveshah sattvan nashayatiti chet
parayashas karepyevam kopas te kim na jayate

And suppose then you say, "I'm only getting angry
At the person who says unpleasant things to me
Because it hurts other people."
Why is it then that you don't become
Just as angry at those who say
Unpleasant things about someone else?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Demonstrating how, if we can tolerate people's lack of faith in someone else, we should also tolerate their lack of faith in ourselves, since it comes about through mental affliction

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 63

།མ་དད་གཞན་ལ་རག་ལས་པས།
།དད་པ་མེད་ལ་ཁྱོད་བཟོད་ན།
།ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ལ་རག་ལས་པས།
།མི་སྙན་སྨྲ་ལ་ཅིས་མི་བཟོད།

ma-de shenla rak lepe
depa mela kyu suna
nyonmong kyela rak lepe
mi-nyen mala chi misu

परायात्ताप्रसादत्वादप्रसादिषु ते क्षमा ।
क्लेशोत्पादपरायत्ते क्षमा नावर्णवादिनि ॥६३ ॥

parayattaprasadatvad aprasadishu te kshama
kleshotpada parayatte kshama navarna vadini

If the reason you maintain your patience
With this loss of faith is that it depends
On a loss of faith towards someone else,
Then given that it depends on some
Other negative thoughts, why not be patient
With the one who says the unpleasant words?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii. Stopping anger at those who do wrong to those close to us
- a) Stopping anger by using the kind of patience where we concentrate on the Dharma
  - i) Reasons why it is wrong to feel anger at those who are doing harm to holy images and the like

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 64

།སྐུ་གཟུགས་མཆོད་རྟེན་དམ་ཆོས་ལ།
།འཁྲུལ་ཞིང་འཇིག་པར་བྱེད་པ་ལའང་།
།བདག་གིས་ཞེ་སྡང་མི་རིགས་ཏེ།
།སངས་རྒྱས་སོགས་ལ་གནོད་མི་མངའ།

kusuk chuten damchu la
kyelshing jikpar jepa la-ang
dakki shedang mirik te
sanggye sokla nu mi-nga

प्रतिमास्तूपसद्धर्मनाशकाक्रोशकेषु च ।
न युज्यते मम द्वेषो बुद्धादीनां न हि व्यथा ॥६४ ॥

pratima stupa saddharma nashakakroshakeshu cha
na yujyate mama dvesho buddhadinam na hi vyatha

It's completely wrong for me to feel
Anger even at those
Who speak against or try to destroy
Sacred images, shrines, or else
The holy Dharma, since the Buddhas
And such cannot be hurt.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) Why it is appropriate to practice, in the same way, patience for those who do harm to those who are close to us

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 65

།བླ་མ་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་།
།བཤེས་ལ་གནོད་པ་བྱེད་རྣམས་ལའང་།
།སྔ་མའི་ཚུལ་གྱིས་རྐྱེན་དག་ལས།
།འགྱུར་བར་མཐོང་ནས་ཁྲོ་བ་བཟློག །

lama nyen lasokpa dang
shela nupa jenam la-ang
ngamay tsulgyi kyendak le
gyurwar tongne trowandok

गुरुसालोहितादीनां प्रियाणां चापकारिषु ।
पूर्ववत् प्रत्ययोत्पादं दृष्ट्वा कोपं निवारयेत् ॥६५ ॥

guru salohitadinam priyanam chapakarishu
purvavat pratyayotpadam dirshtva kopam nivarayet

And even too when harm is done
To Lamas or relatives or the like,
And those who are our friends,
Turn back your anger by seeing the fact
That, as the way before,
It all comes from causes.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Reading Six: The Pleasure of Patience

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b) Stopping anger by using the kind of patience where we don't mind it when others do us harm

i) Why it is inappropriate only to feel anger for what has a mind

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 66

།ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་སེམས་ཡོད་དང་།
།སེམས་མེད་གཉི་གས་གནོད་བྱས་ན།
།སེམས་ཡོད་ཅི་སྟེ་བཀར་ཏེ་བཀོན།
།དེ་བས་གནོད་པ་བཟོད་པར་གྱིས།

luchen namla semyu dang
semme nyige nuje na
semyu chite karte kun
dewe nupa supar gyi

चेतनाचेतनकृता देहिनां नियता व्यथा ।
सा व्यथा चेतने दृष्ट्वा क्षमस्वैनां व्यथां मनः ॥६६ ॥

chetanachetana kirta dehinam niyata vyatha
sa vyatha chetane dirshtva kshama svainam vyatham manah

Harm is done to living creatures
Both by things that have a mind
And by things that have no mind.
Why do you discriminate between them,
And feel anger only for those that have?
Logically you should forbear the harm.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) Reasons why it is inappropriate to feel anger

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 67

།ལ་ལ་རྨོངས་པས་ཉེས་པ་བྱེད།
།ལ་ལ་རྨོངས་ཏེ་ཁྲོས་གྱུར་ན།
།དེ་ལ་སྐྱོན་མེད་གང་གིས་བྱ།
།སྐྱོན་དང་བཅས་ཏེ་གང་ཞིག་ཡིན།

lala mongpe nyepa je
lala mongte trugyur na
dela kyunme ganggi ja
kyundang chete gangshik yin

मोहादेकेऽपराध्यन्ति कुप्यन्त्यन्येऽपिमोनिताः ।
ब्रूमः कमेषु निर्दोषं कं वा ब्रूमोऽपराधिनम् ॥६७ ॥

mohad ekeparadhyanti kupyantyanyepimonitah
brumah kameshu nirdosham kam va brumoparadhinam

Some people, out of sheer ignorance,
Do bad things. Other people, out of
Sheer ignorance, get mad at them.
How can you say that either one
Is without any fault?
Both of them are at fault.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii) Considering how it is our fault

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 68

།གང་གིས་གཞན་དག་གནོད་བྱེད་པའི།
།ལས་དེ་སྔོན་ཆད་ཅི་ཕྱིར་བྱས།
།ཐམས་ཅད་ལས་ལ་རག་ལས་ན།
།བདག་གིས་འདི་ལ་ཅི་སྟེ་བཀོན།

ganggi shendak nu jepay
lede ngunche chichir je
tamche lela rakle na
dakki dila chite kun

कस्मादेवं कृतं पूर्वं येनैवं बाध्यसे परैः ।
सर्वे कर्मपरायत्ताः कोऽहमत्रान्यथाकृतौ ॥६८ ॥

kasmad evam kirtam purvam yenaivam badhyase paraih
sarve karma parayattah koham atranyatha kirtau

Where did it come from? What was it
That I did before that makes others
Do this deed of hurting me now?
If everything that happens now
Depends on the deeds I did before,
How can I be angry at them?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii) Considering how it is our fault

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 69

།དེ་ལྟར་མཐོང་ནས་ཅི་ནས་ཀྱང་།
།ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་བྱམས་སེམས་སུ།
།འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བདག་གིས་ནི།
།བསོད་ནམས་དག་ལ་བསྒྲིམས་ཏེ་བྱ།

detar tongne chine kyang
tamche pentsun jamsem su
gyurwa detar dakki ni
sunam dakla drimte ja

एवं बुद्ध्वा तु पुण्येषु तथा यत्नं करोम्यहम्।
येन सर्वे भविष्यन्ति मैत्रचित्ताः परस्परम्॥६९॥

evam buddhva tu punyeshu tatha yatnam karomyaham
yena sarve bhavishyanti maitra chittah paras param

Seeing that this is the way things are,
Let me now focus my efforts
On doing good deeds, so that
All the living beings there are
Come to find feelings of love,
Each one for the other.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iv) Contemplating upon the benefits of patience

a1. Making efforts so that our own virtue is not diminished

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 70

།དཔེར་ན་ཁྱིམ་ཚིག་གྱུར་པའི་མེ།
།ཁྱིམ་གཞན་ཞིག་ཏུ་སོང་ནས་ནི།
།རྩྭ་སོགས་གང་ལ་མཆེད་བྱེད་པ།
།དེ་ནི་ཕྱུང་སྟེ་དོར་བ་ཡིན།

perna kyimtsik gyurpay me
kyimshen shiktu songne ni
tsasok gangla cheje pa
deni jungte dorwa yin

दह्यमानो गृहे यद्वदग्निर्गत्वा गृहान्तरम् ।
तृणादौ यत्र सज्जेत तथाकृष्यापनीयते ॥७० ॥

dahya mano girhe yadvad agnir gatva girhantaram
tirnadau yatra sajjeta tathakirshyapariyate

Here's an example: Suppose that a fire
Is burning one house, and has begun
To spread to other houses as well.
You find what the fire is using to spread—
The thatch of the roof or whatever it is—
Then rip it out and throw it aside.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iv) Contemplating upon the benefits of patience
    a1. Making efforts so that our own virtue is not diminished

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 71

།དེ་བཞིན་གང་ལ་སེམས་ཆགས་ན།
།ཞེ་སྡང་མེ་ནི་མཆེད་གྱུར་པ།
།བསོད་ནམས་ཚིག་པར་དོགས་པ་ཡིས།
།དེ་ནི་དེ་ཡི་མོད་ལ་དོར།

deshin gangla sem chakna
shedang meni che gyurpa
sunam tsikpar dokpa yi
deni deyi mula dor

एवं चित्तं यदासंजाद्दह्यते द्वेषवह्निना ।
तत्क्षणं तत्परित्याज्यं पुण्यात्मोद्दाहशंकया ॥७१ ॥

evam chittam yadasanjaddahyate dvesha vahnina
tat kshanam tat parityajyam punyatmoddaha shangkaya

In the same way, we should identify
The things that we're attached to
Which cause the fire of anger to spread.
And then, out of fear that the fire
Will burn up all our virtuous deeds,
We should immediately throw them aside.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. How, by willingly taking upon ourself [ourselves] some minor suffering, we can stop what would cause the sufferings of the hells
 a2. A metaphor

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 72

།གསད་བྱའི་མི་ཞིག་ལག་བཅད་དེ།
།གལ་ཏེ་ཐར་ན་ཅིས་མ་ལེགས།
།གལ་ཏེ་མི་ཡི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས།
།དམྱལ་བ་བྲལ་ན་ཅིས་མ་ལེགས།

sejay mishik lakche de
gelte tarna chi malek
gelte miyi duk-ngel gyi
nyelwa drelna chi malek

मारणीयः करं छित्त्वा मुक्तश्चेत् किमभद्रकम् ।
मनुष्यदुःखैर्नरकान्मुक्तश्चेत् किमभद्रकम् ॥७२ ॥

maraniyah karam chittva muktashchet kim abhadrakam
manushya duhkhair narakan muktash chetkim abhadrakam

Why is it not a wonderful thing if a criminal
Condemned to die escapes instead
With only the loss of his hand?
Why is it not a wonderful thing if we
Can avoid the sufferings of the hells
By using some human pain instead?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. The point of the metaphor

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 73

།དེ་ལྟའི་སྡུག་བསྔལ་འདི་ཙམ་ལའང་།
།བདག་གིས་བཟོད་པར་མི་ནུས་ན།
།དེས་ན་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ།
།ཁྲོ་བ་ཅི་སྟེ་བཟློག་མི་བྱེད།

detay duk-ngel di-tsam la-ang
dakki supar minu na
dena nyelway duk-ngel gyu
trowa chite dok mije

यद्येतन्मात्रमेवाद्य दुःखं सोढुं न पार्यते ।
तन्नारकव्यथाहेतुः क्रोधः कस्मान्नावार्यते ॥७३ ॥

yadyetan matram evadya duhkham sodhum na paryate
tannarka vyatha hetuh krodhah kasman navaryate

Now suppose you reply, "But I do not have
The strength to bear even this
Amount of pain in the here and now."
So then why are you unable to stop
These feelings of anger that will bring to you
The sufferings of the realms of hell?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Why it is appropriate to feel great pleasure over hardships that help us achieve a great purpose
   - a2. Feeling regret over the fact that, regardless of how many bodies we have wasted in the past, it has been of no benefit at all either to ourselves or to others

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 74

།འདོད་པའི་དོན་དུ་སྲེག་ལ་སོགས།
།དམྱལ་བར་སྟོང་ཕྲག་མྱོང་གྱུར་ཡང་།
།བདག་གིས་རང་གི་དོན་དང་ནི།
།གཞན་གྱི་དོན་ཡང་མ་བྱས་སོ།

dupay dundu sek lasok
nyelwar tongtrak nyong-gyur yang
dakki ranggi dundang ni
shen-gyi dunyang maje so

कोपार्थमेवमेवाहं नरकेषु सहस्रशः ।
कारितोऽस्मि न चात्मार्थः परार्थो वा कृतो मया ॥७४ ॥

kopartham evam evaham narakeshu sahasrashah
karitosmi na chatmarthah parartho va kirto maya

Because of how I worked to get
The things I wanted, I've gone through thousands,
Burning and such inside the hells.
And it didn't allow me to accomplish
The slightest good, either for me
Or for other beings as well.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. Why it is appropriate that we feel great pleasure over the fact that, by maintaining patience over our current hardships, we will be able to achieve the goals of every living being

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 75

།འདི་ནི་དེ་ཙམ་གནོད་མིན་ལ།
།དོན་ཆེན་དག་ཀྱང་འགྲུབ་འགྱུར་བས།
།འགྲོ་བའི་གནོད་སེལ་སྡུག་བསྔལ་ལ།
།དགའ་བ་འབའ་ཞིག་འདིར་བྱ་རིགས།

dini de-tsam numin la
dunchen dakkyang drubgyurwe
droway nusel duk-ngel la
gawa bashik dirja rik

न चेदं तादृशं दुःखं महार्थं च करिष्यति ।
जगद्दुःखहरे दुःखे प्रीतिरेवात्र युज्यते ॥७५॥

na chedam tadirsham duhkham mahartham cha karishyati
jagadduhkha hare duhkhe pritirevatra yujyate

This one now doesn't hurt
In any way as much as that,
And also accomplishes great good.
It's right then to feel only great joy
At the pain it takes to take away
The hurt of every living being.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Reading Seven: The Anger of Envy

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii. Stopping anger at those who do good to our enemies
  - a) Giving up any feeling of being unable to tolerate those who sing the praises of our enemies, and who declare their fame
    - i) Why it is appropriate to hope for this to happen, since it can cause us to be happy ourselves

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 76

།གཞན་གྱིས་ཡོན་ཏན་ལྡན་བསྟོད་ནས།
།གལ་ཏེ་དགའ་བའི་བདེ་ཐོབ་ན།
།ཡིད་ཁྱོད་ཀྱང་ནི་དེ་བསྟོད་ནས།
།ཅི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དགའ་མི་བྱེད།

shengyi yunten den tu ne
gelte gaway de top na
yikyu kyangni de tu ne
chichir detar ga mije

यदि प्रीतिसुखं प्राप्तमन्यैः स्तुत्वा गुणार्जितम्।
मनस्त्वमपि तं स्तुत्वा कस्मादेवं न हृष्यसि ॥७६॥

yadi priti sukham praptamanyaih stutva gunarjitam
manas tvam api tam stutva kasmad evam na hirshyasi

Suppose that any person derives
Some kind of joy from praising
The qualities of another.
Why my mind then don't you sing
The praises of this person yourself,
And find the very same joy?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii. Stopping anger at those who do good to our enemies

a) Giving up any feeling of being unable to tolerate those who sing the praises of our enemies, and who declare their fame

i) Why it is appropriate to hope for this to happen, since it can cause us to be happy ourselves

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 77

།ཁྱོད་ཀྱི་དགའ་བའི་བདེ་བ་འདི།
།བདེ་འབྱུང་ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད།
།ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནང་།
།གཞན་སྡུད་པ་ཡི་མཆོག་ཀྱང་ཡིན།

kyukyi gaway dewa di
dejung kanamato me
yunten denpa namkyi nang
shen dupa yi chok kyang yin

इदं च ते हृष्टिसुखं निरवद्यं सुखोदयम्।
न वारितम् च गुणिभिः परावर्जनमुत्तमम् ।।७७ ।।

idam cha te hirshti sukham niravadyam sukhodayam
na varitam cha gunibhih paravarjanam uttamam

The happiness of taking this joy
Has been admitted by all of those
Who possess high qualities to provide
An irreproachable source of happiness.
It's also best for gathering others.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) Why it is inappropriate not to hope for this to happen, since it causes the other person [the one being praised] to be happy

- a1. The fact that, if we wish against the happiness of others, it causes our own happiness to decline

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 78

།གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་བདེ་འགྱུར་ཞེས།
།གལ་ཏེ་ཁྱོད་བདེ་འདི་མི་འདོད།
།གླ་རྔན་སྦྱིན་སོགས་སྤངས་པའི་ཕྱིར།
།མཐོང་དང་མ་མཐོང་ཉམས་པར་འགྱུར།

shenyang detar dengyur she
gelte kyude di mindu
la-ngen jinsok pangpay chir
tongdang matong nyampar gyur

तस्यैव सुखमित्येवं तवेदं यदि प्रियम्।
भृतिदानादिविरते दृष्टादृष्टं हतं भवेत्॥७८॥

tasyaiva sukam ityevam tavedam yadi priyam
bhirti danadi virate dirshtadirshtam hatam bhavet

If instead you say to yourself,
"But now he'll be as happy,"
And hope against this happiness,
Then you should deny any wages earned
And all the like; you'll come to fail
In both the seen and unseen.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Why it is, therefore, right to hope for the happiness of others

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 79

།རང་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཚེ།
།གཞན་ལ་བདེ་བའང་འདོད་པར་བྱེད།
།གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཚེ།
།རང་ལའང་བདེ་བ་མི་འདོད་བྱེད།

ranggi yunten jupay tse
shenla dewa-ang dupar je
shengyi yunten jupay tse
rangla-ang dewa mindu je

स्वगुणे कीर्त्यमाने च परसौख्यमपीच्छसि ।
कीर्त्यमाने परगुने स्वसौख्यमपि नेच्छसि ॥७९ ॥

kagune kirtyamane cha parasaukhyam apicchasi
kirtyamane paragune svasaukhyam api necchasi

When someone praises my own good qualities,
It's my hope that this other person
Finds some happiness too.
But I have no hope that I myself
Should ever find the happiness
That comes from praising others.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b) Giving up any feeling of being unable to tolerate those who bring happiness to our enemies

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 80

།སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་འདོད་པས།
།བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ནས།
།སེམས་ཅན་རང་གིས་བདེ་རྙེད་ན།
།དེས་ཀོ་ཅི་སྟེ་ཁྲོ་བར་བྱེད།

semchen tamche de dupay
jangchup tu ni semkye ne
semchen ranggi de nye na
de kochi te trowar je

बोधिचित्तं समुत्पाद्य सर्वसत्त्वसुखेच्छया ।
स्वयं लब्धसुखेष्वद्य कस्मात्सत्त्वेषु कुप्यसि ॥८० ॥

bodhichittam samutpadya sarva sattva sukhechaya
svayam labdha sukesh vadya kasmat sattveshu kupyasi

By my hope that every living being
Should come to experience happiness,
I've developed the wish for enlightenment.
Why on earth does it make you angry
When one of these living beings
Finds some happiness by himself?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c) Giving up any feeling of being unable to tolerate those who help our enemies to obtain things

i) Considering how our own wishes have been fulfilled

a1. Why it is appropriate to feel glad that living beings have obtained the possessions they wanted

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 81

།འཇིག་རྟེན་གསུམ་མཆོད་འཚང་རྒྱ་བར།
།སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་འདོད་ཅེ་ན།
།བསྙེན་བཀུར་ངན་ངོན་ཙམ་མཐོང་ནས།
།ཅི་ཕྱིར་དེ་ལ་གདུང་བར་བྱེད།

jikten sumchu tsanggya war
semchen namni duche na
nyenkur ngenngun tsamtong ne
chichir dela dungwar je

त्रैलोक्यपूज्यं बुद्धत्वं सत्वानां किल वाञ्छसि ।
सत्कारमित्वरं दृष्ट्वा तेषां किं परिवृज्यसे ॥८१ ॥

trailokya pujyam buddhatvam satvanam kila vanchasi
satkaram itvaram dirshtva tesham kim parivirjyasi

You claim that you wish all beings
To become Enlightened, who are then
Worshipped by all three realms;
So when seeing some pitiful homage
Paid to them, why does it now
Torment your mind?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. A metaphor

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 82

།གསོ་བྱ་གང་ཞིག་ཁྱོད་གསོ་བ།
།ཁྱོད་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སྦྱིན་བྱ་དེ།
།གཉེན་གྱིས་འཚོ་བ་རྙེད་གྱུར་ན།
།དགར་མི་འགྱུར་བར་སླར་ཁྲོའམ།

soja gangshik kyu sowa
kyu-nyi kyi ni jinja de
nyen gyi tsowa nyengur na
gar migyurwar lar tro-am

पुष्णाति यस्त्वया पोष्यं तुभ्यमेव ददाति सः ।
दुटुम्बजीविनं लब्ध् न हृष्यसि प्रकुप्यसि ॥८२ ॥

pushnati yastvaya poshyam tubhyam eva dadati sah
dutumbaji vinam labdh na hirshyasi prakupyasi

There is someone that you are responsible
For taking care of; someone to whom
You must give what they need.
And then this loved one manages
To support themselves, but instead
Of rejoicing, you become displeased!

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Why, if we hope against these things, our wish for enlightenment will decline

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 83

།དེ་ཅི་འགྲོ་ལ་མི་འདོད་ན།
།དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་འདོད་གང་ཡིན།
།གང་ཞིག་གཞན་འབྱོར་ཁྲོ་དེ་ལ།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་ག་ལ་ཡོད།

dechi drola midu na
dela jangchup du gang yin
gangshik shenjor tro dela
jangchup sem ni kala yu

स किम् नेच्छति सत्त्वानां यस्तेषं बोधिमिच्छति ।
बोधिचित्तं कुतस्तस्य योऽन्यसंपदि कुप्यति ॥८३ ॥

sa kim nechati sattvanam yasteshu bodhim ichati
bodhichittam kutas tasya yonya sampadi kupyati

What kind of person could wish
Enlightenment upon these beings,
And then not want them to have this?
How could a person have the Wish
For enlightenment, and feel displeased
When others manage to get something?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) Considering how there is nothing not to want

a1. Why it is inappropriate to feel jealousy when others obtain possessions

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 84

།གལ་ཏེ་དེས་དེ་ལས་རྙེད་དམ།
།སྦྱིན་བདག་ཁྱིམ་ན་གནས་གྱུར་པ།
།ཀུན་དུ་དེ་ཁྱོད་ལ་མེད་ན།
།བྱིན་མ་བྱིན་དུབ་དེས་ཅི་བྱ།

gelte dede le nyedam
jindak kyim na ne gyurpa
kundu dekyu la me na
jin majin dub dechi ja

यदि तेन न तल्लब्धं स्थितं दानपतेगृहे ।
सर्वथापि न तत्तेऽस्ति दत्तादत्तेन तेन किम् ॥८४ ॥

yadi tena na tallabdham sthitam danapate girhe
sarvathapi na tattesti dattadattena tena kim

Whether they happen to get it
From them, or it remains
Sitting there in the donor's house,
In any case the fact is that
You won't have it. As such,
What's the use of doing that
Whether they give it, or they don't?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. How wrong it is to discard our own good qualities

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 85

།བསོད་ནམས་དང་ནི་དད་པ་འམ།
།རང་གི་ཡོན་ཏན་ཅི་ཕྱིར་འདོར།
།རྙེད་པ་གྱུར་པ་མི་འཛིན་པ།
།གང་གིས་ཁྲོ་བ་མི་བྱེད་སྨོས།

sunam dangni dema-am
ranggi yunten chichir dor
nyepa gyurpa midzinpa
ganggi trowa mije mu

किं वारयतु पुण्यानि प्रसन्नात् स्वगुणानथ ।
लभमानो न गृह्णात् वद केन न कुप्यसि ॥८५॥

kim varayatu punyani prasannat sva gunanatha
labhamano na girhnat vada kena na kupyasi

Why is it that you're throwing away
Your merit and the faith they feel,
And your own fine spiritual qualities?
Tell me now why you shouldn't get mad
At the one who lets what will become
Their own gains slip away?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Why it is appropriate to feel grief over our own bad deeds, rather than feeling jealousy over the good deeds of others

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 86

།ཁྱོད་ནི་རང་གིས་སྡིག་བྱས་ལ།
།མྱ་ངན་མེད་པར་མ་ཟད་ཀྱི།
།བསོད་ནམས་བྱས་པ་གཞན་དག་དང་།
།ལྷན་ཅིག་འགྲན་པར་བྱེད་འདོད་དམ།

khyo ni ranggi dikje la
nyangen mepar maze kyi
sunam jepa shendak dang
hlenchik drenpar je dudam

न केचलं त्वमात्मानं कृतपापं न शोचसि ।
कृतपुण्यैः सह स्पर्धामपरां कर्तुमिच्छसि ॥८६ ॥

na kechalam tvam atmanam kirta papam na shochasi
kirtapunyaih saha spardhamaparam kartum ichasi

Can it possibly be the case that you
Not only fail to feel any sorrow
For the bad deeds you've done yourself,
But are actually intent on striving
Against others who have instead
Undertaken deeds of merit?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c. Stopping anger over the things that block us from what we want
   i. Why it is wrong to feel that we cannot tolerate things that block the harms that we wish upon our enemies
      a) Why disliking our enemies does no help to us
      b) Why hoping to harm our enemies does no harm to our enemies

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 87

།གལ་ཏེ་དགྲ་ཞིག་མི་དགའ་ནའང་།
།དེ་ལ་ཁྱོད་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།
།ཁྱོད་ཀྱི་ཡིད་སྨོན་ཙམ་གྱིས་ནི།
།དེ་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར།

gelte drashik miga na-ang
dela khyu gar chishik yu
khyu kyi yimun tsamgyi ni
dela nupay gyur mingyur

जातं चेद्प्रियं शत्रोस्त्वत्तुष्ट्या किं पुनर्भवेत्।
त्वदाशंसनमात्रेण न चाहेतुर्भविष्यति ॥८७ ॥

jatam chedapriyam shatros tvattushya kim punar bhavat
tva dashansanamatrena na chaheturbhavishyati

And even should your enemy
Become upset, how then could
You feel glad about it?
It's not that some kind of harm
Has come to him or her
All caused by your hopes and wishes.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c) Why it does hurt ourselves
- i) Why it is wrong to be glad when harm comes to our enemies
- ii) Why, if we maintain such a feeling of gladness, it turns into a cause that will produce massive suffering for none other than ourselves

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 88

།ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པས་སྡུག་བསྔལ་དེ།
།གྲུབ་ནའང་ཁྱོད་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།
།གལ་ཏེ་འཚེངས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།
།དེ་ལས་ཕུང་བའང་གཞན་ཅི་ཡོད།

khyukyi dupay duk-ngel de
drupna-ang khyu gar chishik yu
gelte tsengpar gyurshe na
dele pungwa-ang shen chi yu

अथ त्वदिच्छया सिद्धं तद्दुःखे किं सुखं तव ।
अथाप्यर्थो भवेदेवमनर्थः कोऽन्धतः परः ॥८८ ॥

atha tvadichaya siddam dad duhkhe kim sukham tava
athapyartho bhaved evam anartha kondhatah parah

Even should the suffering
You wished on them come to pass,
What's there to be glad at?
And if you say, "It satisfies
Me when I see it," what
Could better ruin you?

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Reading Eight: The Poison of Fame

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii. Stopping anger at those who do good to our enemies
- a) Giving up any feeling of being unable to tolerate those who sing the praises of our enemies, and who declare their fame
  - i) Why it is appropriate to hope for this to happen, since it can cause us to be happy ourselves

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 89

།ཉོན་མོངས་ཉ་པས་བཏབ་པ་ཡི།
།མཆིལ་པ་འདི་ནི་མི་བཟད་གཟེ།
།དེས་བཟུང་སེམས་དམྱལ་བུམ་པར་ཡང་།
།དམྱལ་བའི་སྲུང་མས་བདག་འཚོད་ངེས།

nyonmong nyape tappa yi
chilpa dini mise se
desung semnyel bumpar yang
nyelway sungme daktse de

एतद्धि बडिशं घोरं क्लेशबाडिशिकर्पितम्।
येतो नरकपालास्त्वां क्रीत्वा पक्ष्यन्ति कुम्भिषु ॥८९॥

etaddhi badisham ghoram klesha badishikarpitam
yeto naraka palas tvam kritva pakshyanti kumbhishu

The iron hook that's jabbed in us
By the fisherman of affliction
Is merciless, unbearable;
Should it catch me it's a certainty
That hellguards keep me captive
In their hell-realm cauldrons.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii. Why it is wrong to feel that we cannot tolerate things that block the benefits that we wish upon ourselves and those on our side
- a) Why it is wrong to feel anger over someone blocking us from getting a worldly object
  - i) Considering how wrong it is to feel anger towards someone who has blocked you from praise and fame
    - a1. The fact that there is no use to praise or fame per se

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 90

།བསྟོད་དང་གྲགས་པའི་རིམ་གྲོ་ནི།
།བསོད་ནམས་མི་འགྱུར་ཚེར་མི་འགྱུར།
།བདག་སྟོབས་མི་འགྱུར་ནད་མེད་མིན།
།ལུས་བདེ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ།

tudang drakpay rimdru ni
sunam mingyur tsermin gyur
daktop mingyur neme min
lu dewar yang mingyur ro

स्तुतिर्यशोऽथ सत्कारो न पुण्याय न चायुषे ।
न बलार्थं न चारोग्ये न च कायसुखाय मे ॥९० ॥

stutir yashotha satkaro na punyaya na cayushe
na balartham na charogye na ca kaya sukhaya me

The respect that I get when people praise me,
Or when my name becomes well known,
Is neither some good deed for me,
Nor something that makes me live longer,
Or gives me more power, or keeps me
From sickness, or makes my body feel good.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Why mental pleasure itself is no appropriate object to strive for

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 91

།བདག་ནི་རང་དོན་ཤེས་གྱུར་ན།
།དེ་ལ་རང་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད།
།ཡིད་བདེ་འབའ་ཞིག་འདོད་ན་ནི།
།རྒྱན་སོགས་ཆང་ཡང་བསྟེན་དགོས་སོ།

dakni rangdun shegyur na
dela rangdun chishik yu
yide bashik dunna ni
gyensok changyang tengu so

एतावांश्च भवेत्स्वार्थो धीमतः स्वार्थवेदिनः ।

मद्यद्यूतादि सेव्यं स्यान्मानसं सुखमिच्छता ॥९१ ॥

etavanshcha bhavet svartho dhimatah svartha vedinah
madyadyutadi sevyam syan manasam sukham ich-chata

Once I study and come to learn
What it is that benefits me myself,
I can see that these don't help me at all.
And suppose you say you simply enjoy
The good feeling they give to you; well then
You should also use jewelry or such, and liquor.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. How it is a mistaken idea to think that this in itself is an object to strive for
- a2. How there is no use to praise or fame per se

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 92

།གྲགས་པའི་དོན་དུ་ནོར་ཤོར་ཅིང་།
།བདག་ཉིད་ཀྱང་ནི་གསོད་བྱེད་ན།
།ཚིག་འབྲུ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ།
།ཤི་ན་ནི་དེས་ཀོ་སུ་ལ་བདེ།

drakpay dundu norshor ching
daknyi kyangni suje na
tsikndru namkyi chishik ja
shin ni deko sula de

यशोऽर्थं हारयन्त्यर्थमात्मानं मारयन्त्यपि ।
किमक्षराणि भक्ष्याणि मृते कस्य च तत्सुखम् ॥९२ ॥

yashortham harayantyartham atmanam marayantyapi
kim aksharani bhakshyani mirte kasya cha tat sukham

There are people who lose all their money,
Or even end up killing themselves,
All for the sake of some fame.
What is it exactly that the alphabet
Can do for you? And if you die,
Who will the fame make happy?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. How being upset about losing them is equivalent to the behavior of a child

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 93

།བྱེ་མའི་ཁང་བུ་རྡིབ་གྱུར་ན།
།བྱིས་པ་རྣམས་ནི་ག་ཆད་ངུ།
།དེ་བཞིན་བསྟོད་དང་གྲགས་ཉམས་ན།
།རང་གི་སེམས་ནི་བྱིས་པ་བཞིན།

jemay kangbu dipgyur na
jipa namni gache ngu
deshin tudang draknyam na
ranggi semni jipa shin

यथा पांशुगृहे भिन्ने रोदित्यार्तरवं शिशुः ।
तथा स्तुतियशोहानौ स्वचित्तं प्रतिभाति मे ॥९३ ॥

yatha panshu girhe bhinne rodityartaravam shishuh
tatha stuti yashohanau sva chittam pratibhati me

Children lose heart and start to cry
When they build a castle of sand
And then it falls down.
I'm just the same; whenever I can't get
That praise and fame,
My mind acts like the child.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d1. The reason why it is a mistake to think so
- a2. Why it is wrong to feel attached to the good feeling we have towards those who praise us

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 94

།རེ་ཞིག་སྒྲ་ལ་སེམས་མེད་ཕྱིར།
།བདག་ལ་བསྟོད་སེམས་ཡོད་མི་སྲིད།
།བདག་ལ་གཞན་དགའ་ཞེས་གྲགས་པ།
།དེ་ནི་དགའ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་གྲང་།

reshik drala semme chir
dakla tusem yu misi
dakla shenga she drakpa
deni gaway gyuyin drang

शब्दस्तावदचित्तत्वात् स मां स्तौतीत्यसंभवः ।
परः किल मयि प्रीत इत्येतत्प्रीतिकारणम् ॥९४ ॥

shabdas tavad achittatvat sa mam stautitya sambhavah
parah kila mayi prita ityetat priti karanam

So too, the fact is that words themselves
Have no minds—and thus it's completely impossible
That they are praising me intentionally.
"But the nature of fame," you may reply,
"Is that someone else feels happy with me,
And I count that a reason to be glad myself."

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d1. The reason why it is a mistake to think so
- a2. Why it is wrong to feel attached to the good feeling we have towards those who praise us

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 95

།གཞན་ནམ་ཡང་ན་བདག་ལའང་རུང་།
།གཞན་དགའ་བདག་ལ་ཅི་ཞིག་ཕན།
།དགའ་བདེ་དེ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི།
།བདག་གིས་དེ་ལས་ཤས་མི་འཐོབ།

shennam yangna dakla-ang rung
shenga dakla chishik pen
gade deni denyi kyi
dakki dele she mitop

अन्यत्र मयि वा प्रीत्या किं हि मे परकीयया ।
तस्यैव तत्प्रीतिसुखं भागो नाल्पोऽपि मे ततः ॥९५ ॥

anyatra mayi va pritya kim hi me parakiyaya
tasyaiva tat priti sukham bhago nalpopi me tatah

But whether someone is happy
With me or someone else,
It doesn't affect me materially.
It's not that I actually receive
Any portion of the happiness
That the other person feels.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. Why it is appropriate to bring good feelings to all living beings, if bringing a good feeling to someone else this way is something to strive for

a3. The point itself

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 96

།དེ་བདེ་བ་ཡིས་བདག་བདེ་ན།
།ཀུན་ལའང་དེ་བཞིན་བྱ་དགོས་ན།
།ཇི་ལྟར་གཞན་ལ་དགའ་བ་ཡིས།
།བདེ་བར་གྱུར་ན་བདག་མི་བདེ།

de dewa yi dakde na
kunla-ang deshin jagu na
jitar shenla gawa yi
dewar gyurna dak mide

तत्सुखेन सुखित्वं चेत् सर्वत्रैव ममास्तु तत् ।
कस्मादन्यप्रसादेन सुखितेषु न मे सुखम् ॥९६ ॥

tat sukhena sukhitvam chet sarvatraiva mamastu tat
kasmad anya prasadena sukhiteshu na me sukham

And if it's the case that this other person's
Happiness is something that makes you happy,
Then you should feel this way towards everyone.
But in fact I begin to feel unhappy
When the happiness that others feel
Is directed towards someone else.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. Why it is nothing more than the behavior of a child to feel pleased when others praise us

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 97

།དེ་བས་བདག་ནི་བསྟོད་དོ་ཞེས།
།རང་གི་དགའ་བ་སྐྱེ་འགྱུར་བ།
།དེ་ཡང་དེ་ལྟར་མི་འཐད་པས།
།བྱིས་པའི་སྤྱོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད།

dewe dakni tudo she
ranggi gawa kyengyurwa
deyang detar mitape
jipay chupa konar se

तस्मादहं स्तुतोऽस्मीति प्रीतिरात्मनि जायते ।
तत्राप्येवमसंबन्धात् केवलं शिशुचेष्टितम् ॥९७ ॥

tasmad aham stutosmiti pritir atmani jayate
tatrapyevam asambandhat kevalam shishu cheshtitam

Therefore the fact that you begin
To feel happiness over the idea
That "They are praising me"
Is a pattern which is completely
Wrong, and nothing more
Than the behavior of a child.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) Considering how they have actually helped you by doing so

- a1. Why it is inappropriate to feel anger towards someone [someone] who has blocked you from praise and fame, since they have thereby blocked you from going to the lower realms
  - a2. How every bad quality grows from craving for praise and fame

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 98

།བསྟོད་སོགས་བདག་ནི་གཡེང་བར་བྱེད།
།དེས་ནི་སྐྱོ་བའང་འཇིག་པར་བྱེད།
།ཡོན་ཏན་ལྡན་ལ་ཕྲག་དོག་དང་།
།ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའང་འཇིག་པར་བྱེད།

tusok dakni yengwar je
deni kyowa-ang jikpar je
yunten denla trakdok dang
punsum tsokpa-ang jikpar je

स्तुत्यादयश्च मे क्षेमं संवेगं नाशयन्त्यमी ।
गुणवत्सु च मात्सर्यं संपत्कोपं च कुर्वते ॥९८ ॥

stutyadayash cha me kshemam samvegam nashayantyami
guna vatsu cha matsaryam sampat kopam cha kurvate

Praise and the rest distract me,
And also function to destroy
My feelings of dismay with life.
They make me feel envy towards
Those who possess high qualities,
And obliterate everything excellent.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. How blocking them acts to block a birth in the lower realms

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 99

།དེ་ཕྱིར་བདག་གི་བསྟོད་སོགས་ནི།
།གཞིག་ཕྱིར་གང་དག་ཉེར་གནས་པ།
།དེ་དག་བདག་ནི་ངན་སོང་དུ།
།ལྟུང་བ་བསྲུང་ཕྱིར་ཞུགས་མིན་ནམ།

dechir dakki tusok ni
shikchir gangdak nyer nepa
dedak dakni ngensong du
tungwa sungchir shukmin nam

तस्मात्स्तुत्यादिघाताय मम ये प्रत्युपस्थिताः।
अपायपातरक्षार्थं प्रवृत्ता ननु ते मम ॥९९॥

tasmat stutyadi ghataya mama ye pratyupasthitah
apayapata rakshartham pravirtta nanu te mama

Can't we say then that it's the case
That anyone who devotes themselves
To destroying the praise I get and such
Is actually engaged in the act
Of protecting me from falling
Into the births of misery?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Why it is inappropriate to feel anger towards this same person, since they are thereby leading you out of the cycle of suffering existence

- a2. Why, because the things that block you from praise and the rest also act to free you from the cycle of suffering, it is inappropriate to feel anger

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 100

།བདག་ནི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ།
།རྙེད་དང་བཀུར་སྟིས་འཆིང་མི་དགོས།
།གང་དག་བདག་བཅིངས་གྲོལ་བྱེད་པ།
།དེ་ལ་བདག་ནི་ཇི་ལྟར་ཁྲོ།

dakni drulwa dunnyer la
nyedang kurti ching migu
gangdak dakching drol jepa
dela dakni jitar tro

मुक्त्यर्थिनश्चायुक्तं मे लाभसत्कारबन्धनम् ।
ये मोचयन्ति मां बन्धाद् द्वेषस्तेषु कथं मम ॥१०० ॥

muktyarthinash cha yuktam me labha satkara bandhanam
ye mochayanti mam bandhad dveshas teshu katham mama

I am supposed to be a person who aspires
For liberation, and being chained by things
And honor is something I hardly need.
How then could I possibly get angry
At a person who is working
To free me from these chains?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. Why, because they act to shut the door to suffering, it is inappropriate to feel anger

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 101

།བདག་ནི་སྡུག་བསྔལ་འཇུག་འདོད་ལ།
།སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་བྱིན་བརླབས་བཞིན།
།མི་གཏོང་སྒོ་འཕར་ཉིད་གྱུར་པ།
།དེ་ལ་བདག་ནི་ཇི་ལྟར་ཁྲོ།

dakni duk-ngel jukndu la
sanggye kyini jinlap shin
mitong gopar nyi gyurpa
dela dakni jitar tro

दुःखं प्रवेष्टुकामस्य ये कपाटत्वमागताः ।
बुद्धाधिष्ठानत इव द्वेषस्तेषु कथं मम ॥१०१ ॥

duhkham praveshtu kamasya ye kapatatvam agatah
buddhadhishtanata iva dveshas teshu katham mama

Here am I, trying the best I can
To enter into the house of pain; and like
The blessings of an enlightened being,
Here comes someone who holds me back,
And shuts the door and bars it.
How could I ever be angry with them?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b) Why it is wrong to feel anger over someone blocking us from accomplishing merit
- i) Why it is wrong to feel anger over someone having blocked us from accomplishing merit
  - a1. Maintaining the highest form of asceticism

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 102

།འདི་ནི་བསོད་ནམས་གེགས་བྱེད་ཅེས།
།དེ་ལའང་ཁྲོ་བར་རིགས་མིན་ཏེ།
།བཟོད་མཚུངས་དཀའ་ཐུབ་ཡོད་མིན་ན།
།དེ་ལ་བདག་ནི་མི་གནས་སམ།

dini sunam gekje che
dela-ang trowar rikmin te
su-tsung katup yu min na
dela dakni mine sam

पुण्यविघ्नः कृतोऽनेनेत्यत्र कोपो न युज्यते ।
क्षान्त्या समं तपो नास्ति नन्वेतत्तदुपस्थितम् ॥१०२ ॥

punya vighnah kirtonenetyatra kopo na yujyate
kshantya samam tapo nasti nanvetat tad upasthitam

Now suppose you say, "But they are blocking me
From accomplishing acts of merit."
And yet it's wrong to be angry even at this:
If there is no spiritual hardship
Equal to the practice of patience,
Shouldn't I simply maintain it?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. How anything which blocks this acts as an obstacle to accomplishing merit ourselves

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 103

།གལ་ཏེ་བདག་ནི་རང་སྐྱོན་གྱིས།
།འདི་ལ་བཟོད་པར་མི་བྱེད་ན།
།བསོད་ནམས་རྒྱུ་ནི་ཉེར་གནས་པ།
།འདི་ལ་བདག་གེགས་བྱེད་པར་ཟད།

gelte dakni rangkyun gyi
dila supar mije na
sunam gyuni nyer nepa
dila dakgek jepar se

अथाहमात्मदोषेण न करोमि क्षमामिह ।
मयैवात्र कृतो विघ्नः पुण्यहेतावुपस्थिते ॥१०३ ॥

athaham atma doshena na karomi kshamam iha
mayaivatra kirto vighnah punya hetavupasthite

Now if I, due to my own deficiencies,
Find myself unable to maintain
Patience with this person,
Then it's me, and no one else,
Who is blocking an opportunity
Close at hand to perform some merit.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Reading Nine: Is Your Enemy A Buddha?

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) The fact that they are not an obstacle to merit

a1. A general presentation

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 104

།གང་ཞིག་གང་མེད་མི་འབྱུང་ལ།
།གང་ཞིག་ཡོད་ན་ཡོད་གྱུར་པ།
།དེ་ཉིད་དེ་ཡི་རྒྱུ་ཡིན་ན།
།ཇི་ལྟར་དེ་ལ་གེགས་ཞེས་བྱ།

gangshik gangme minjung la
gangshik yuna yonggyur pa
denyi deyi gyuyin na
jitar dela gekshe ja

यो हि येन विना नास्ति यंस्मिश्च सति विद्यते ।
स एव कारणं तस्य स तथं विघ्र उच्यते ॥१०४ ॥

yo hi yena vina nasti yansmish cha sati vidyate
sa eva karanam tasya sa tatham vighra uchyate

When the absence of a certain thing
Means that another thing won't happen;
When the presence of a certain thing
Means that another thing will happen;
Then it means that this same certain thing
Is the cause of the other thing.
How then could you it a hindrance?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Establishing the fact with an example

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 105

།དུས་སུ་ཕྱིན་པའི་སློང་མོ་བས།
།སྦྱིན་པའི་གེགས་བྱས་ཡོད་མ་ཡིན།
།རབ་ཏུ་འབྱིན་པར་བྱེད་གྱུར་པ།
།རབ་བྱུང་གེགས་ཞེས་བྱར་མི་རུང་།

dusu jinpay longmo we
jinpay gekche yuma yin
rabtu jinpar chegyur pa
rabjung gekshe charmi rung

न हि कालोपपन्नेन दानविघ्नः कृतोऽर्थना ।

न च प्रचाजके प्राप्ते प्रव्रज्याविघ्न उच्यत ॥१०५॥

na hi kalopapannena danavighrah kirtorthana
na cha prachajake prapte pravrajyavighra uchyata

There's no way that a beggar
Who shows up at just the right time
Could ever be considered a hindrance
To performing the act of giving.
There's no way that you could call
The person who grants you ordination
A hindrance to leaving the home life.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii) Considering how they are an object for us to honor

- a1. The fact that they are to be honored because they help us grow good qualities
- a2. How they are of great benefit to us
- a3. How rare exceptional objects of virtue are

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 106

།འཇིག་རྟེན་ན་ནི་སློང་བ་མོད།
།གནོད་པ་བྱེད་པ་དཀོན་པ་སྟེ།
།འདི་ལྟར་ཕར་གནོད་མ་བྱས་ན།
།འགའ་ཡང་གནོད་པ་མི་ཡེད་དོ།

jikten nani longwa mu
nupa chepa kunpa te
ditar parnu mache na
ga-yang nupa miye do

सुलभा याचका लोके दुर्लभास्त्वपकारिणः।
यतो मेंअपराधस्य न कश्चिदपराध्यति ॥१०६॥

sulabha yachaka loke durlabhas tvapakarinah
yalo me aparadhasya na kashchid aparadhyati

The world may be full of beggars,
But finding someone to do me harm
Is truly a rare occurrence,
Since there could never be a person
Who hurt me any way at all
If I did not them first.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. Why it is right to be glad about them

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 107

།དེ་བས་ངལ་བས་མ་བསྒྲུབས་པའི།
།ཁྱིམ་དུ་གཏེར་ནི་བྱུང་བ་ལྟར།
།བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པའི་གྲོགས་གྱུར་པས།
།བདག་གིས་དགྲ་ལ་དགའ་བར་བྱ།

dewe ngelwe madrup pay
kyimdu terni junwa tar
jangchub chupay drokgyur pe
dakgi drala gawar ja

अश्रमोपार्जितस्तस्माद् गृहे निधिरिवोत्थितः ।
बोधिचर्यासहायत्वात् स्पृहणीयो मया ॥१०७ ॥

ashramoparjitas tasmad girhe nidhir ivot-thitah
bodhicharya saha yatvat spirhaniyo maya

Suppose that without an ounce
Of effort you came across
A treasure chest hidden in your house;
You should thus feel grateful for
Your enemies, who aid you in
Your bodhisattva practice.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c3. Why it is right to feel the desire to be of benefit to these persons

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 108

།འདི་དང་བདག་གིས་བསྒྲུབས་པས་ན།
།དེ་ཕྱིར་བཟོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི།
།འདི་ལ་ཐོག་མར་བདར་འོས་ཏེ།
།འདི་ལྟར་དེ་ནི་བཟོད་པའི་རྒྱུ།

didang dakgi duppe na
dechir supay drebu ni
dila tokmar dar-u te
ditar deni supay gyu

मया चानेन चोपात्तं तस्मादेतत्क्षमाफलम् ।
एतस्मै प्रथमं तेयमेतत्पूर्वा क्षमा यतः ॥१०८ ॥

maya chanena chopattam tasmad etat ksama phalam
etasmai prathamam teyam etat purva ksama yatah

Since he and I both bring it about,
It's fitting that from the outset itself
I devote to him the final result
That comes from being patient:
He has in the way described provided
Something for me to be patient about.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. How their being so does not depend upon any intended benefit
    a3. Why it is incorrect to think that, because they did not intend us any benefit, they are not worthy of our offerings

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 109

།གལ་ཏེ་བཟོད་བསྒྲུབ་བསམ་མེད་པས།
།དགྲ་འདི་མཆོད་བྱ་མིན་ཞེ་ན།
།སྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་རྒྱུར་རུང་བ།
།དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་ཅི་སྟེ་མཆོད།

gelte sudrup samme pe
drandi chuja minshe na
drubpa yini gyurrung wa
dampay chukyang chite chu

क्षमासिद्ध्याशयो नास्य तेन पूज्यो न चेदरिः ।
सिद्धिहेतुरचित्तोऽपि सद्धर्मः पूज्यते कथम् ॥१०९॥

ksama siddhyashayo nasya tena pujyo na chedarih
siddhi hetur achitopi saddharmah pujyate katham

Now suppose you say, "Since he had no intention
Of helping me accomplish patience,
My enemy is not worthy of my offerings."
Why then do you make offering either
To the holy Dharma, which you would surely admit
Can lead you to accomplishments?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. Why it is incorrect to think that, because they did intend us harm, they are not worthy of our offerings

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 110

།གལ་ཏེ་དགྲ་འདི་གནོད་བྱ་བའི།
།བསམ་ཡོད་མཆོད་བྱ་མིན་ཞེ་ན།
།སྨན་པ་བཞིན་དུ་ཕན་བརྩོན་ན།
།བདག་གི་བཟོད་པ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ།

gelte drangdi nuja way
samyu chuja minshe na
menpa shindu pentsun na
dakgi supa jitar drub

अपकाराशयोऽस्येति शत्रुर्यदि न पूज्यते ।
अन्यथा मे कथं क्षान्तिर्भिषजीव हितोद्यते ॥११० ॥

apakarashayosyeti shatruryadi na pujyate
anyatha me katham ksantir bhisha jiva hetodyate

"But my enemy," you may object,
"Does possess the opposition intention—
An intention to do me harm—
And so still should not be honored."
If he were like a physician,
Striving to do me some kind of good,
How would I be accomplishing patience?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c3. Why therefore, as they have provided us with an object towards which to focus our patience, they are worthy of our offerings

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 111

།དེ་བས་རབ་ཏུ་སྡང་སེམས་ལ།
།བརྟེན་ནས་བཟོད་པ་སྐྱེ་བས་ན།
།དེ་ཉིད་བཟོད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས།
།དམ་པའི་ཆོས་བཞིན་མཆོད་པར་འོས།

dewe rabtu dangsem la
tenne supa kyewe na
denyi supay gyuyin pe
dampay chushin chupar u

तद्दुष्टाशयमेवातः प्रतीत्योत्पद्यते क्षमा ।
स एवातः क्षमाहेतुः पूज्यः सद्धर्मवन्मया ॥१११ ॥

tad dushtashayam evatah pratityot padyate ksama
sa evatah ksama hetuh pujyah saddharmavan maya

As such, patience can only be
Developed towards someone
Who possesses harmful intent;
And since this then is the true cause
For cultivating patience, it's as worthy
Of offerings as the holy Dharma is.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c2. How to look upon them as if they were the Teacher
- a3. An expanded explanation
  - a4. How scripture itself states that living beings and Buddhas are equivalent as objects towards which to perform merit
  - b4. Establishing this point with logic as well
    - a5. How, by having faith in both the Buddhas and all living beings, we can reach our ultimate dreams

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 112

།དེ་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཞིང་དང་ནི།
།རྒྱལ་བའི་ཞིང་ཞེས་ཐུབ་པས་གསུངས།
།འདི་དག་མགུ་བྱས་མང་པོ་ཞིག
།འདི་ལྟར་ཕུན་སུམ་ཕ་རོལ་ཕྱིན།

dechir semchen shingdang ni
gyalway shingshe tuppe sung
didak guche mangpo shik
ditar punsum parol chin

सत्त्वक्षेत्रं जिनक्षेत्रमिमत्यतो मुनिनोदितम् ।
एतानाराध्य बहवः संपत्पारं येतो गताः ॥११२ ॥

sattva ksetram jina ksetram ematyato muninoditam
etan aradhya bahavah sampat param yeto gatah

This is why the Able One
Described the field of living beings
And the field of the Victorious.
Many who succeeded in pleasing them
Were able in this way to reach
The perfection of the ultimate.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b5. Why it is wrong to discriminate between them, since they are equivalent from the point of view that, by having faith in both, we can reach enlightenment

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 113

།སེམས་ཅན་རྣམས་དང་རྒྱལ་བ་ལས།
།སངས་རྒྱས་ཆོས་འགྲུབ་འདྲ་བ་ལ།
།རྒྱལ་ལ་གུས་བྱ་དེ་བཞིན་དུ།
།སེམས་ཅན་ལ་མིན་ཅི་ཡི་ཚུལ།

semchen namdang gyelwa le
sanggye chudrup drawa la
gyella guja deshin du
semchen lamin chiyi tsul

सत्त्वेभ्यश्च जिनेभ्यश्च बुद्धधर्मगमे समे ।
जिनेष गौरवं यद्वन्न सत्त्वेष्विति कः क्रमः ॥११३ ॥

sattvebhyash cha jinobhyash cha buddha dharma game same
jinesha gauravam yadvanna sattvesh viti kah kramah

The qualities of an Enlightened One
Are attained by means of living beings
And the Victorious Buddhas alike.
Why then do you act this way,
Refusing to honor other beings
In the way you do the Victors?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c4. Refuting any rebuttal

a5. Refuting the idea that, since their good qualities are not equal, it is incorrect to practice equivalent faith in them

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 114

།བསམ་པའི་ཡོན་ཏན་རང་གིས་མིན།
།འབྲས་བུ་ལས་ཡིན་དེས་མཚུངས་པར།
།སེམས་ཅན་རྣམས་ལའང་ཡོན་ཏན་ཡོད།
།དེ་ཕྱིར་དེ་དག་མཉམ་པ་ཡིན།

sampay yunten ranggi min
drebu leyin detsung par
semchen namla-ang yunten yu
dechir dedak nyampa yin

आशयस्य च माहात्म्यं न स्वतः किं तु कार्यतः ।
समं च तेन माहात्म्यं सत्त्वानां तेन ते समाह् ॥११४ ॥

ashayasya cha mahatmyam na svatah kim tu karyatah
samam cha tena mahatmyam sattvanam tena te samah

It's not that the two are equal
Themselves in how they think;
But rather from the point of view
Of the result which both can bring.
Unenlightened living beings
Possess this one high quality too;
And it's this that makes them equal.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b5. Why it is correct to practice equivalent faith in the two, since great faith in each is an equivalent cause for reaching enlightenment

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 115

།བྱང་སེམས་ལྡན་ལ་མཆོད་པ་གང་།
།དེ་ནི་སེམས་ཅན་ཆེ་བ་ཉིད།
།སངས་རྒྱས་དད་པའི་བསོད་ནམས་གང་།
།དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཆེ་བ་ཉིད།

jangsem denla chupa gang
deni semchen chewa nyi
sanggye depay sunam gang
deyang sanggye chewa nyi

मैत्र्याशयश्च यत्पूज्यः सत्त्वमाहात्म्यमेव तत्।
बुद्धप्रसादाद्यत्पुण्यं बुद्धमाहात्म्यमेव तत्॥११५॥

maitryashayash cha yat pujyah sattva mahatmyam eva tat
buddha prasadadyat punyam buddha mahatmyam eva tat

The reason for the offerings
Made to those of highest love
Lies in the greatness of living beings.
The reason for the merit
Of faith in the enlightened ones
Lies in the greatness of the enlightened.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c5. Why it is right to feel faith, since the merit from making offerings to a living being who has even a fraction of the good qualities of a Buddha is limitless

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 116

།སངས་རྒྱས་ཆོས་འགྲུབ་ཆ་ཡོད་པ།
།དེས་ན་དེ་དག་མཉམ་པར་འདོད།
།ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་མཐའ་ཡས་པའི།
།སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་འགའ་མི་མཉམ།

sanggye chudrup chayu pa
dena dedak nyampar du
yunten gyatso ta-ye pay
sanggye namdang gami nyam

बुद्धधर्मागमांशेन तस्मात्सत्त्वा जिनैः समाः ।
न तु बुद्धैः समाः केचिदनन्तांशैर्गुणार्णवैः ॥११६ ॥

buddha dharmagamanshena tasmat sattva jinaih samah
na tu buddhaih samah kechid anantanshair gunarnavaih

We accept the two of them
As being something equal
Because they possess as part of them
That thing which brings about
The qualities of a Buddha.
They are in no possible way at all
Equal to the enlightened ones,
Infinite oceans themselves
Of highest spiritual qualities.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c5. Why it is right to feel faith, since the merit from making offerings to a living being who has even a fraction of the good qualities of a Buddha is limitless

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 117

།ཡོན་ཏན་མཆོག་ཚོགས་གཅིག་པུ་ཡི།
།ཡོན་ཏན་ཤེས་ཙམ་འགའ་ཞིག་ལ།
།སྣང་ན་འང་དེ་ལ་མཆོད་དོན་དུ།
།ཁམས་གསུམ་ཕུལ་ཡང་ཆུང་བར་འགྱུར།

yunten choktsok chikpu yi
yunten shetsam gashik la
nangna-ang dela chudun du
kamsum pulyang chungwar gyur

गुणसारैकराशीनां गुनोऽणुरपि चेत्क्वचित्।
दिश्येत तस्य पुजार्थं त्रैलोक्यमपि न क्षमम् ॥११७ ॥

gunasaraikarashinam gunonur api chet kvachit
dirshyeta tasya pujartham trailokyam api na kshamam

And suppose a person were to exhibit
Even just the tiniest fraction
Of the high spiritual qualities
Of that one and only being
Who possesses a veritable mass
Of the highest of all such qualities;
To offer them then even all
Of all of the three realms
Would be too small a gift.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. A summary

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 118

།སངས་རྒྱས་ཆོས་མཆོག་སྐྱེ་བའི་ཞེས།
།སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཡོད་པས་ན།
།འདི་ཙམ་ངག་གིས་ཆ་བསྟུན་ནས།
།སེམས་ཅན་མཆོད་བྱར་རིགས་པར་འགྱུར།

sanggye chuchok keyway she
semchen namla yupe na
ditsam ngakgi chatun ne
semchen chujar rikpar gyur

बुद्धधर्मोदयाण्शस्तु श्रेष्ठः सत्त्वस्य विद्यते ।
एतदंशानुरूप्येण सत्त्वपूजा कृता भवेत् ॥११८ ॥

buddha dharmodayanshas tu shreshthah sattvasya vidyate
etad anshanurupyena sattva puja kirta bhavet

And these living beings do possess
That single fraction which produces
Those highest qualities of the enlightened.
It is a befitting thing then that we make
Offerings to these living beings,
In keeping with this little piece,
However small it may be.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Reading Ten: Kindness, the Highest Offering of All

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Honoring the Teacher by having faith
- a2. Honoring the Teacher by treating every living being as if they were our only child
  - a3. The fact that we thereby carry out the principal method that the Buddhas require of us
    - a4. Identifying the principal means of repaying the kindness that the Buddhas have shown us

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 119

།གཞན་ཡང་གཡོ་མེད་གཉེན་གྱུར་ཅིང་།
།ཕན་པ་དཔག་མེད་མཛད་རྣམས་ལ།
།སེམས་ཅན་མགུ་བྱ་མ་གཏོགས་པར།
།གཞན་གང་ཞིག་གིས་ལན་ལོན་འགྱུར།

shenyang yume nyengyur ching
penpa pakme dzenam la
semchen guja matok par
shengang shikgi lenlun gyur

किं च निश्छद्मबन्धूनामप्रमेयोपकारिणाम् ।
सत्त्वाराधनमुत्सृज्य निष्कृतिः का परा भवेत् ॥११९ ॥

kim cha nishchadma bandhunam aprameyopakarinam
sattvaradhanamutsirjya nishkirtih ka para bhavet

Moreover what better method could there
Be to repay the kindness of those
Who act unimpelled as closest friends
And help to an infinite degree,
Than to please all living beings?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b4. Carrying out this means

a5. Maintaining patience about the harms that living beings do to us

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 120

།གང་ཕྱིར་སྐུ་གཏོང་མནར་མེད་འཇུག་པ་ལ།
།དེ་ལ་ཕན་བཏགས་ལན་ལོན་འགྱུར་བས་ན།
།དེ་བས་འདི་དག་གནོད་ཆེན་བྱེད་ན་ཡང་།
།ཐམས་ཅད་བཟང་དགུ་ཞིག་ཏུ་སྤྱད་པར་བྱ།

gangchir kutong narme jukpa la
dela pentak lenlun gyurwe na
dewe didak nuchen chena yang
tamche sanggu shiktu chepar ja

भिन्दन्ति देहं प्रविशन्त्यवीचिं येषां कृते तत्र कृते कृतं स्यात्।
महापकारिष्वपि तेन सर्वं कल्याणमेवाचरितव्यमेषु ॥१२० ॥

bhindanti deham pravishantyavichim yesham kirte tatra kirte kirtam syat
mahapakarishvapi tena sarvam kalyanam evacharitavyameshu

These are the ones for whom they gave up
Their lives, and went to the lowest hell;
By helping them I can repay their kindness.
As such I must only do for them
Every good thing I can possibly do,
Even should they do me great harm.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b5. Avoiding arrogance focused on living beings

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 121

།རེ་ཞིག་བདག་གི་རྗེར་གྱུར་ཉིད་ཀྱང་ནི།
།གང་ཕྱིར་རང་གི་སྐུ་ལའང་མི་གཟིགས་པ།
།དེ་ལ་རྨོངས་པ་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་ན།
།ང་རྒྱལ་བྱ་ཞིང་བྲན་གྱི་དངོས་མི་བྱ།

reshik dakgi sergyur nyikyang ni
gangchir ranggi kula-ang misik pa
dela mongpa dakgi jitar na
ngagyel jashing drelgyi ngumi ja

स्वयं मम स्वामिन एव तावद्यदर्थमात्मन्यपि निर्व्यपेक्षाः ।
अहं कथं स्वामिषु तेषु तेषु करोमि मानं न तु दासभावम् ॥१२१ ॥

svayam mama svamina eva tavadyadartham atmanyapi nirvyapekshah
aham katham svamishu teshu teshu karomi manam na tu dasabhavam

Even the one who is my Master
Has disregarded even his own
Holy body for their sakes.
Given this, how can I, such an
Ignorant oaf, feel pride and refuse to act
As if I were their servant?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c5. Avoiding harmful acts

  a6. The reasons why harmful acts are wrong

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 122

།གང་དག་བདེ་བས་ཐུབ་རྣམས་དགྱེས་འགྱུར་ཞིང་།
།གང་ལ་གནོད་ན་མི་དགྱེས་འབྱུང་འགྱུར་བ།
།དེ་དག་དགའ་བས་ཐུབ་པ་ཀུན་དགྱེས་ཤིང་།
།དེ་ལ་གནོད་བྱས་ཐུབ་ལ་གནོད་པ་བྱས།

gangdak dewe tupnam gyengyur shing
gangla nuna migye junggyur wa
dedak gawe tuppa kungye shing
dela nuje tupla nupa che

येषां सुखे यान्ति मुदं मुनीन्द्रा येषां व्यथायां प्रविशन्ति मन्युम्।
तत्तोषणात्सर्वमुनीन्द्रतुष्टिस्तत्रापकारेऽपकृतं मुनीनाम्॥१२२ ॥

yesham sukham yanti mudam munindra yesham vyathayam pravishanti manyum
tattoshanat sarva munindra tushtistathrapakare pakirtam muninam

Whenever they feel good,
The Victors are pleased.
When they are hurt,
The Victors are displeased.
When you make them happy,
You please every one of the Victors.
When you hurt them,
You hurt the Victors themselves.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b6. The fact that, should we do harm to living beings, we have no way of pleasing the victorious Buddhas

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 123

།ཇི་ལྟར་ལུས་ལ་ཀུན་ནས་མེ་འབར་བ།
།འདོད་པ་ཀུན་གྱིས་ཡིད་བདེར་མི་འགྱུར་བ།
།དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་གནོད་པ་བྱས་ན་ཡང་།
།ཐུགས་རྗེ་ཆེ་རྣམས་དགྱེས་པའི་ཐབས་མེད་དོ།

jitar lula kunne menwar wa
dupa kungyi yider mingyur wa
deshin semchen nupa chena yang
tukje chenam gyepay tapme do

आदीप्तकायस्य यथा समन्तान् न सर्वकामैरपि सौमनस्यम्।
सत्त्वव्यथायामपि तद्वदेव न प्रीत्युपायोऽस्ति दयामयानाम्॥१२३॥

adiptakayasya yatha samantan na sarvakamairapi saumanasyam
sattva vyathayam api tadvadeva na prityupayosti dayamayanam

A person whose body is covered in flame
Would never be enticed by any
Of the various objects of the senses.
So too, if you hurt any living being
There is no possible way that those
Of great compassion could ever feel pleased.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. Confessing what we have done previously that would have displeased them

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 124

།དེ་བས་བདག་གིས་འགྲོ་ལ་གནོད་བྱས་པས།
།ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཀུན་མི་དགྱེས་གྱུར་པ་གང་།
།སྡིག་དེ་དེ་རིང་སོ་སོར་བཤགས་བགྱི་ཡིས།
།མི་དགྱེས་གང་ལགས་དེ་ཐུབ་བཟོད་པར་གསོལ།

dewe dakgi drola nuche pe
tukje chekun migye gyurpa gang
dikde dering sosor shakgyi yi
migye ganglak detup supar sul

तस्मान्मया यज्जनदुःखदेन दुःखं कृतं सर्वमहाकृपाणाम्।
तदद्य पापं प्रतिदेशयामि यत्खेदितास्तन्मुनयः क्षमन्ताम्॥१२४॥

tasmanmaya yajjana duhkhadena duhkham kirtam sarva mahakirpanam
tadadya papam pratideshayami yatkheditas tanmunayah ksamantam

As such, in this very moment do I confess
All the bad deeds I have ever committed—
Deeds which displeased every single one
Of those possessed of great compassion,
Since by doing them I hurt living beings.
I ask you to forgive, and be patient with me,
For anything I've done to displease you.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c3. Resolving to restrain ourselves in the future

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 125

།དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་དགྱེས་པར་བགྱི་སླད་དུ།
།དེང་ནས་བཟུང་ནས་འཇིག་རྟེན་བྲན་དུ་མཆི།
།འགྲོ་མང་རྡོག་པས་བདག་གི་སྤྱིར་འཚོག་གམ།
།འགུམས་ཀྱང་མི་བསྡོ་འཇིག་རྟེན་མགོན་དགྱེས་མཛོད།

deshin sheknam gyepar gyile du
dengne sungne jikten drendu chi
dromang dokpe dakgi chirtsok gam
kumkyang mido jikten gungye dzu

आराधनायाद्य तथागतानां सर्वात्मना दास्यमुपैमि लोके ।
कुर्वन्ति म मूर्न्ध पदं जनौघा निघ्रन्तु वा तुष्यतु लोकनाथः ॥१२५॥

aradhanayadya tathagatanam sarvatmana dasyamupaimi loke
kurvanti ma murndha padam janaugha nighrantu va tushyatu lokanathah

In order that I might please Those Who Have Gone
That Way, I will from this moment on offer myself
As a servant to the entire world.
And even if crowds of people come and strike me
On the top of my head with filth-smeared shoes—
Even if they should come to kill me—
Then I swear I will refuse to struggle with them:
Instead I will please the Saviors of this world.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. A summary on the fact that we should therefore honor living beings

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 126

།འགྲོ་བ་འདི་ཀུན་ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཅན་དེས།
།བདག་ཏུ་མཛད་པ་འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད།
།སེམས་ཅན་ངོ་བོར་མཐོང་བ་འདི་དག་ཉིད།
།མགོན་དེ་བདག་ཉིད་ཅི་ཕྱིར་གུས་མི་བྱེད།

drowa dikun tukjay dakchen de
daktu dzepa dila tetsom me
semchen ngowor tongwa didak nyi
gunde daknyi chichir gumi che

आत्मीकृतं सर्वमिदं जगत्तैः कृपात्मभिर्नैव हि संशयोऽस्ति ।
दृश्यन्तु एते ननु सत्त्वरूपास्त एव नाथाः किमनादरोत्र ॥१२६ ॥

atmikirtam sarvam idam jagattaih kirpatma bhirnaiva hi sanshayosti
dirshyantu ete nanu sattva rupasta eva nathah kim anadarotra

Those who are the embodiment of high compassion
Consider all of these beings their own embodiment;
Of this there is not the slightest doubt.
Once I have come to recognize their real nature—
That these same beings are themselves my Savior—
Then why would I ever fail to honor them?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

B. Considering the benefits of practicing patience
  1. A brief presentation

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 127

།འདི་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཉེས་བྱེད་ཡིན།
།རང་དོན་ཡང་དག་སྒྲུབ་པའང་འདི་ཉིད་དོ།
།འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའང་འདི་ཉིད་དེ།
།དེ་ལྟས་བདག་གིས་རྟག་ཏུ་དེ་ཉིད་བྱ།

dinyi deshin shekpa nyeche yin
rangdun yangdak druppa-ang dinyi do
jikten duk-ngel selwa-ang dinyi de
dete dakgi taktu denyi ja

तथागताराधनमैतदेव स्वार्थस्य ससाधनमेतदेव ।
लोकस्य दुःखापहमेतदेव तस्मान्ममास्तु व्रतमेतदेव ॥१२७ ॥

tathagata radhanamaitad eva svarthasya sasadhanam etadeva
lokasya duhkhapaham etadeva tsamanmamastu vratam etadeva

This is the one thing that pleases the Ones Gone Thus;
It's also the one way to accomplish one's own goals,
And moreover the very method to remove
The pain of the entire world. Given all this,
I'll forever accomplish this very same single thing.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

2. Explaining the benefits through the use of an example
    a. An example and its meaning, with regard to the benefits
        i. The example

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 128

།དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་མི་འགའ་ཞིག
།སྐྱེ་བོ་མང་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱང་།
།སྐྱེ་བོ་མིག་རྒྱང་རིང་པོ་དག
།ནུས་ཀྱང་ཕྱིར་གནོད་མི་བྱེད་དེ།

perna gyelpuy miga shik
kyewo mangla nuche kyang
kyewo mikgyang ringpo dak
nukyang chirnu miche de

यथैको राजपुरुषः प्रमथ्नाति महाजनम् ।
विकर्तुं नैव शक्नोति दीर्घदर्शी महाजनः ॥१२८ ॥

yathaiko raja purushah pramathnati mahajanam
vikartum naiva shaknoti dirgha darshi mahajanah

Here is an example: Suppose a number
Of the King's men do harm
To a great many other people.
Those who are far-sighted though
Refrain from hurting these men back,
Even if they have the power to do so.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii. Its meaning

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 129

།འདི་ལྟར་དེ་གཅིག་མ་ཡིན་གྱི།
།རྒྱལ་པོའི་མཐུ་སྟོབས་དེ་ཡི་མཐུ།
།དེ་བཞིན་གནོད་བྱེད་ཉམ་ཆུང་བ།
།འགའ་ཡང་ཁྱད་དུ་གསད་མི་བྱ།

ditar dechik mayin gyi
gyelpuy tutop deyi tu
deshin nuche nyamchung wa
gayang kyedu semi ja

यस्मान्नैव स एकाकी तस्य राजबलं बलम्।
तथा न दुर्बलं कण्चिदपराध्यं विमानयेत्॥१२९॥

yasmannaiva sa ekaki tasya raja balam balam
tatha na durbalam kanchid aparadhyam vimanayet

This happens not by force
Of these men alone; it comes
Because of the force of the King.
Just so, I must never disregard,
And never hurt back, even the very weakest
Of those who do harm to me.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b. An explanation of how the benefits are vastly superior to those expressed in the example

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 130

།འདི་ལྟར་དམྱལ་བའི་སྲུང་མ་དང་།
།ཐུགས་རྗེ་ལྡན་རྣམས་དེ་ཡི་དཔུང་།
།དེ་ལྟར་དམངས་ཀྱིས་རྒྱལ་གཏུམ་བཞིན།
།སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་མགུ་བར་བྱ།

ditar nyelway sungma dang
tukje dennam deyi pung
detar mangkyi gyeltum shin
semchen namni guwar ja

यस्मान्नरकपालश्च कृपावन्तश्च तद्बलम् ।
तस्मादाराधयेत्सत्त्वान् भृत्यश्चण्डनृतं यथा ॥१३० ॥

yasmannarakapalash cha kirpadantash cha tadbalam
tasmad aradhayet sattvan bhirtyash chandanirtam yatha

And besides, remember they possess
Backing them up the legions of
The guards of hell, and those
Of the beings of great compassion.
Let me behave then
As the people would with their King,
Whom they know to have a temper:
Let me work to please every other person.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b. An explanation of how the benefits are vastly superior to those expressed in the example

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 131

།རྒྱལ་པོ་ལྟ་ཞིག་ཁྲོས་ན་ཡང་།
།སེམས་ཅན་མི་མགུ་བྱས་པ་ཡིས།
།སྨྱོང་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ།
།དམྱལ་བའི་གནོད་པ་དེས་བྱེད་དམ།

gyelpo tashik truna yang
semchen migu chepa yi
nyongwar gyurwa gangyin pa
nyelway nupa deche dam

कुपितः किं नृपः कुर्याद्येन स्यान्नरकव्यथा ।
यत्सत्त्वदौर्मनस्येन कृतेन ह्यनुभूयते ॥१३१ ॥

kupitah kim nirpah kuryadyena syannarakavyatha
yat sattva daurmanayena kirtena hyanubhuyate

And forget the King; even if
I just get angry myself, it will make
Other people unhappy.
That in turn will bring to me
The pain of the realms of hell—
Hardly something a King
Could ever do to me.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b. An explanation of how the benefits are vastly superior to those expressed in the example

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 132

།རྒྱལ་པོ་ལྟ་ཞིག་མགུ་ན་ཡང་།
།སེམས་ཅན་མགུ་བར་བྱས་པ་ཡིས།
།འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ།
།སངས་རྒྱས་ཉིད་སྦྱིན་མི་སྲིད་དོ།

gyelpo tashik guna yang
semchen guwar chepa yi
toppar gyurwa gangyin pa
sanggye nyijin misi do

तुष्टः किं नृपतिर्दद्याद्यद्बुद्धत्वसमं भवेत् ।
यत्सत्त्वसौमनस्येन कृतेन ह्यनुभूयते ॥१३२ ॥

tushtah kim nirpatir dadyadyad buddhatvasamam bhavet
yat sattva saumanasyena kirtena hyanubhuyate

Forget the King again; even if
I just remain joyful myself, it will make
Other people pleased.
This in turn will bring to me
An attainment that even the Buddhas
Themselves could never hand me.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

3. A brief listing of the various types of benefits
    a. An explanation of the primary result
    b. Results you see in this life

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 133

།སེམས་ཅན་མགུ་ལས་བྱུང་བ་ཡི།
།མ་འོངས་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་ལྟ་ཞོག །
།ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་དཔལ་ཆེན་དང་།
།གྲགས་དང་སྐྱིད་འགྱུར་ཅིས་མ་མཐོང་།

semchen gule jungwa yi
ma-ong sanggye drupta shok
tsendi nyila pelchen dang
drakdang kyingyur chima tong

आस्तां भविष्यद्बुद्धत्वं सत्त्वाराधनसंभवम्।
इहैव सौभाग्ययशः सौस्थित्यं किं न पश्यसि ॥१३३॥

astam bhavishyad buddhatvam sattvaradhana sambhavam
ihaiva saubhagyayashah sausthityam kim na pashyasi

The result that will come to me
In the future, from pleasing living beings,
Is my own Buddhahood; not only that,
But even in this very same life,
I'll enjoy great glory, and reputation,
And happiness. Now why am I
So blind that I cannot see this?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c. Results that ripen over time

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 134

།འཁོར་ཚེ་བཟོད་པས་མཛེས་སོགས་དང་།
།ནད་མེད་པ་དང་གྲགས་པ་ཡིས།
།ཤིན་ཏུ་ཡུན་རིང་འཚོ་བ་དང་།
།འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་བདེ་རྒྱས་ཐོབ།

kortse supe dzesok dang
neme padang drakpa yi
shintu yunring tsowa dang
korlu gyurway degye top

प्रासादिकत्वमारोग्यं प्रामोद्यं चिरजीवितम् ।
चप्रवर्तिसुखं स्फीतं क्षमी प्राप्नोति संसरन्निति ॥१३४ ॥

prasadikatvam arogyam pramodyam chira jivitam
chapravarti sukham sphitam kshami praproti samsaranniti

In the time you have left in the cycle of pain,
This patience makes you attractive, and more;
Keeps you from illness, gives good reputation.
All these allow you to live a life
Which is extremely long,
And you attain vast happiness,
As if you were the King of the World.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

Master Shantideva's root text:

།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས།
།བཟོད་པ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ལེའུ་དྲུག་པའོ།། །།

jangchup sempay chupa lanjukpa le
supa tenpa shejawa te luy drukpao

बोधिचर्यावतारे क्षान्तिपारमिता षष्ठः परिच्छेदः ॥

bodhicharyavatare kshamti paramita shashtah parich-chedah

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

IN-DEPTH COURSE II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

ANSWER KEY, CLASS ONE

1) For this in-depth course on the patience chapter from Master Shantideva's *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* we will be utilizing two important commentaries—one from ancient India, and another from Tibet. Name each of them, their author, and the authors' dates. (Sanskrit and Tibetan tracks, also add these languages, respectively.)

a) **The Sanskrit commentary is *The Commentary to Difficult Points in the "Guide to the Bodhisattva's Way of Life,"* by Prajnakara Mati (c. 1000 AD)**

बोधिचर्यावतार पञ्जिका

Bodhisattvacharyavatara panjika

प्रज्ञाकरमति

Prajnakara mati

b) The Tibetan commentary is *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas,* by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432)

རྒྱལ་སྲས་འཇུག་ངོགས།

Gyelse juk-nguk

རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་དར་མ་རིན་ཆེན།

Gyaltsab je darma rinchen

These notes were taken by a student in class, and should be used for reference only. Please check them against the audio for accuracy of content.

Verse 9

No matter what happens
I will never allow
My joy to be disturbed.
Feeling upset cannot accomplish
My hopes, and only makes me lose
The goodness that I have.

-have to learn when you are about to lose your joy
-learn how not to get off-balance, attack the smallest level of being off-balance immediately, so you will not get upset later on in the day

-not only can you not get upset, you can't even get off-balance
-there is no use to be less than happy all the time, it is only bad karma; not matter what bad things are happening, it helps nothing to be upset

-you can blow years of love and friendship in a relationship with one minute of harsh words in an argument
-you can destroy so much good karma in a single moment of anger

-*sintu*-lecture notes,very important to keep, books like Liberation in the Palm of Your Hands are a result of this

Verse 10

If there is something
You can do about it,
Why should you feel upset?
If there is nothing
You can do about it,
What use is being upset?

-God grant me the wisdom…

-use example of Tibetan translations of Sanskrit for how to translate words and ideas in a way that is true to the original (here why get upset, what's the use of getting upset, had to do in two lines instead of one)

Verse 11

What I don’t like is when
Someone causes suffering to me
Or to those who are close to me—
Or else causes us loss, or says
Harsh things, or spreads unpleasant
Talk about us; or when someone
Does the opposites to my enemy.

Verse addresses being upset when the following happen:

-people hurt you or those you love
-people harm your things
-people say harsh things to your face
-people say harsh things behind your back

-people take care of people you don’t like
-people give them nice things
-people say nice things to them
-people say nice things behind their back

-the second group here is referring to jealousy

-half chapter is on bad things happening to you and half on being upset about good things happening to other people
-thus anger and jealousy/envy are the same things

Verse 12

Things to be happy about
Occur only from time to time;
Whereas things that cause us pain
Are extremely numerous.
Without suffering though
We would never feel renunciation;
Be resolute then, my mind.

-life is so such suffering already, why get upset when other small bad things happen
-need some suffering in order to truly develop renunciation, need it as a wake-up call to your true calling in life
-without renunciation you would waste your life without practicing way
-thank people for reminding you of the suffering nature of life

Verse 13

Those with devotion for the Lady
Who broke the spiritual hardship,
And the Karnapa people as well,
Are able to keep their patience with
The meaningless pains of fire and knife,
All to attain liberation; why then
Am I such a coward?

-ka: spiritual hardship, tapas; dok: turn back
-kandok: Goddess named Uma, partner of Shiva/Ishvara who was said to do something to harm her partner's meditation
-on special ritual day in autumn

-if people can put up with great hardships for their religion, you should at least be able to keep your cools when small bad things happen to you

Verse 14

There is nothing in the world
Which does not come easily
If you make a habit of it;
Make then a habit
Of bearing the small pains,
And thus endure the greater.

-you can adjust and get used to everything
-people can get used to anything, we are so incredibly flexible
-you can also adjust to people being bad to you
-start small and build up
-there is nothing you can't get used to is you practice

1) BZOD PA SGOM,
    -SGOM-bhavana
    -SGOM-be patient, meditate

2) GOMS NA SLA,
    -GOM-abyasa, practice
    -if you get used to it, anything is easy

kshanti-patience
shanti-peace

KSH to SH to KW: calm, quiet

-with practice, everything gets easier
-start with small irritations, build up to big disasters

Verse 15

Can't you see this yourself,
In the meaningless suffering
That we withstand with things
Like mosquitos, and flies;
And feelings of hunger
Or thirst or the like; and with
The itch of a rash or such?

Question: But what if you just can't do it?

Answer: You are already putting up with small things you have to deal with, so just learn to do with with irritations as well.

Verse 16

I should not be soft on myself
When faced with things
Like heat or cold, rain and wind;
Sickness, or even imprisonment
And torture; since it will only serve
To increase the harms that come to me.

-learn to put up with:
- -heat
- -cold
- -weather
- -sickness, not feeling well
- -not getting enough to eat, drink, sleep

-everyone has something bad going on,
-don't be grumpy, don't complain, don't bring other people down with your small problems
-must be able to endure small pains without bugging other people with it
-don't be one of those people who are always complaining about things
-don't be wimpy, don't be a baby, don't start whining and complaining every time something goes wrong
-no one wants to hear it
-if you keep complaining

-you can either try to improve and adjust the entire world as it relates to you, or you can just learn to deal with it
-you can either cover the world with leather or else put on some shoes
-quit whining, tough it out
-if you attempt to adjust the world to you, you will be more and more miserable

-too much money and being used to money and comfort makes you wimpy, makes it hard to put up with different situations
-be used to putting up with hard conditions, you will be better able to serve people inall kinds of conditions

Verse 17

Some when they catch sight
Of their own blood
Rise to a higher ferocity.
Some when they see
Another person's blood
Faint and fall unconscious.

Verse 18

All this derives
From either steadfastness
Or cowardice, in the mind.
Learn then to disregard
Harms, and never allow
Any pain to touch you.

-different reactions to pain and hardship is MENTAL
-you learn to put up with bad things
-you decide to increase your endurance level
-don't let it bug you

Verse 19

Hurt may come; but the wise
Never let suffering cloud
Their clarity of mind.

We are locked in combat
With mental affliction, and in war
Many wounds are sustained.

-we are engaged in a war against the negative parts of your own mind
-you have to learn to be tough
-people will screw you at work
-in any war, people will get hurt; if there is combat where will be injuries

Verse 20

Ignore then any pains
That might come; smash
The foes of anger and such.
Conquering these is the thing
That makes a warrior; the rest
Are killing only corpses.

-in war, people are only killing dead people
-they will die in 50 years anyway from life
-what is the big deal to kill humans, what kind of courage does that take?
-but to do well in the war of your mind is really something that really requires courage
-killing anger requires real skill, valor, commitment, courage

Verse 21

Besides, suffering inspires us
To make fierce efforts;
It brings compassion for those
Caught in the cycle of pain;
It brings fear of doing harm,
And a mastery of virtue.

@change translation of this verse
-look at the good side of the suffering, turn it into an opportunity to improve your compassion
-disasters remove your arrogance, you become more humble
-your own sufferings forces you to learn to feel true empathy
-you also will avoid doing bad deeds once you intelligently experience the results of your bad karma

CLASS THREE,

Where did the world come from?

1) Random
- -the world is the result of random events
- -the world exists sue to an extraordinary coincidence
- -all is a result of a bug bang type experience

2) Creator God
- -a being has ordained that all that happens in the world
- -there is a conscious will behind everything that happens

3) Karma
- -you get exactly what you have done to others
- -your world is a result of whether or not you have taken care of other people

CLASS FOUR, Third Kind of Patience

#1: Patience Which Endures
- -increase your ability to put up with things you don't like
- -embrace pain and problems

#2: Matrix Patience
- -apply your understanding of reality to patience
- -change things from inside so you won't need to be patience

#3: I Don't Mind It Patience (JI MI SNYAM PA'I BZOD PA,)
- -it's my karma
- -this is true, but not the ultimate approach
- -I brought it on myself

34
If everything just happened
Because we want it to happen,
Then since no one at all
Wants any pain, there wouldn't be

A single being in a body at all
Who ever had any pain at all.

-summary from end of class three
-explanation of why this didn't happen on its own
-things are not under our control, if they were under our control we would not be in this state of pain
-things happen because of our karma, only

35
There are those who, having lost
Their senses, hurt themselves
By themselves with thorns and such.
To get a woman or the like,
They become obsessed, and then do things
Like refusing to eat food.

-don't be freaked out if people hurt you, people hurt themselves
-people hurt themselves more then they hurt you
-why a big surprise that they hurt you too
-people can't even take care of themselves, why be surprised if they aren't so good to you

-people hurt themselves just because they are not thinking, get into accidents carelessly, etc
-people really hurt themselves to get what they want, especially for food, fame, relationships
-of course they are going to hurt you too

36
Some go and hang themselves,
Leap from cliffs, and swallow poison
Or other harmful things.
Others go and hurt themselves
By living in a way
Against the virtuous life.

-people even kill themselves
-some car accidents, etc are actually suicides

-other people kill themselves half-aware with bad diets, drugs, alcohol, overwork, etc
-if people are willing to destroy themselves, why be surprised when they hurt you do
-they are crazy enough to do bad karma too
-they don't even respect themselves, why should they resect you

ORDER:
-get in accident because you are not mindful
-starve self for boy
-kill self
-commit bad karma

37
If people driven to it because
Of their mental afflictions even kill
Their own dear selves, then what
Surprise could it ever be to see
That they also act in ways that harm
The bodies of other people?

-summary of above points

HANTA, HART—kill; come a lot in text
KRODA—anger (rude, crude, raw)

38
Thus do people live,
Committing acts like suicide,
Driven by their own bad thoughts.
If by some chance you cannot
Feel some pity for them,
At the least withhold your anger.

-everything up to here in our text is the method of compassion
-the whole world is sad
-if you can't cry when you see then, at least you shouldn't get mad
-life is sad
-don't be angry at other people, you should have compassion for them
-the people who hurt you are in pain
-if you can't be nice to them, have compassion for them, at least don't get upset

39
If it is the very nature
Of those who are children
To do harm to others,
Then being angry with them
Is wrong, as wrong as hating
Fire for the fact it burns.

-Is human nature evil or not?
-HH says that your ultimate nature is 100% compassion

-if people are evil by nature:
-if people harm people naturally, why be upset when they hurt you
-you don't get upset when fire burns you
-why get upset when crazy people hurt you

40
And if the nature of living beings
Is to be thoughtful, then all their faults
Are occasional, and being angry with them
Is wrong too, wrong as hating
A puff of smoke in the sky.

-if people are good by nature:
-if people's basic nature if goodness and they get a little upset sometime they it's not such a big deal
-their bad qualities are nothing compared to their good ones

41
It's the stick or whatever
That delivers directly; if you're angry
At what impels it,
Then get mad if you really must
At anger itself, since it's the force
That sets the other into motion.

-if you hurt yourself badly by accident, you don't yell at yourself or get angry at the rock you kicked,etc
-but if someone's intention is involved we blame then

-but actually everything just happened, so you shouldn't get upset at it

-would be crazy to beat up at a stick that hits you rather than hit the guy who hit you
-but the guy is under the control of anger, so you should get mad at his anger
-his anger is what is forcing him to hurt you
-his anger is controlling him like he is controlling the stick

-so you should hate anger
-and the only way to really fight anger is within yourself

42

I myself in days gone by
Perpetuated this very harm
On other living beings,
And so it's right that now the one
Who did the harm, myself,
Should have this hurt come to him.

-it is right that I am bring hurt because I hurt other in the past
-respect the laws y which the universe works
-if he didn't hit me then the laws of the universe wouldn't work and there would be no hope
-must rejoice that karma works because only because of karma can you get enlightened
-of the force doesn't work we are in trouble

43

Their weapons and this body of mine
Both of them provide the causes
For the pain to come.
They produced the weapons,
And I produced the body;
At which should I be angry?

-it takes a body to punch and a fist to do the punching

-he provides the fist, you provide the body so it is both of your faults
-you brought yourself here so it is half your fault, so no reason to get upset

44

This blister in the shape of a man,
Unbearable if someone touches it,
Filled with suffering;
It's me who driven by blind desire
Grasps to it, so who deserves
My anger when someone harms it?

-you have a choice about how you see your body
-one view: you created your body which is filled with suffering and going to die unless you do something about it
-other view: you are happy you are in this body and spend all your time taking care of all its needs and dressing it up, etc
- not only did you get stuck in this body, you are coddling it,and spending all this money and time on your body
-if you weren't so attached to your body it wouldn't be so bad when people hurt it

45

Children want no suffering
But at the same time then they thirst
For the things that bring them pain.
If suffering comes to you because
Of some fault of your own,
Why feel hate for others?

-people desire the foods that hurt them but they also want to look good
-you can't desire a world without violence unless you stop getting angry yourself
-you can't have both
-can't get angry and not have people get angry at you
-can't eat donuts and look like you don't

46

Take for example the guards of hell
And forests filled of trees with leaves

Made of blades of swords.
Every one of them was created
By the deeds you did yourself;
Who then deserves your anger?

-did you think that someone made hell like a construction company?
-it was created by your mind and your karma
-everything was made by you
-you made all the stupid drivers on the highway
-so who are you going go get mad at?

47

The people who come
And do me harm are driven
To do so by my karma.
If hurting me sends them
To the hells, then isn't it me
Who has ruined them?

-if someone attacks you personally, it is your fault
-and so in a way you are responsible for them going to hell, etc for attacking you
-by being the object of their anger, you have ruined their life
-you are responsible fr hurting them more then they ever hurt you by their attack
-when they hurt you, you are ruining their life and they are giving you a great opportunity to practice patience

-opposite view is that if you see people doing nice things to you all day long, then you would be sending them to heaven
-and if your karma was perfect you would be surrounded only by 10th level bodhisattva or even angels; you would be turning them into angels
-you could see someone as as angel even if they don't see themselves as an angel
-you see them thinking of themselves in one way, and they see themselves seeing themselves otherwise—there is no true way they are
-thus with goodness you would come to see yourself as the savior of the world

(-you can take credit for your perceptions, others are responsible for their own)
(the kindest thing you can do for someone else and treating them accordingly is the kindest thing you can do to another; it puts them in a spot and calls out something in

them; it forces the divinity out of them even if it makes them uncomfortable, they don't feel divine, etc)

48
All because of them,
I am able to develop patience,
And clean myself of many bad deeds.
All because of me,
They must pass to the hells,
And suffer there countless years.

-when someone is hurting you, they are getting only future suffering and you are getting an opportunity to collect goodness
-you are exploiting them in a way
-because of them you are able to clean and purify yourself
-they are giving you a golden opportunity and you are sending them to the hell; you should be ashamed

49
If it's me who is hurting them,
And it's they who are helping me,
Then it's wrong, my mind,
And you've got it backwards,
If you feel angry at them.

-if they are helping me and I am hurting them, why am I getting mad at them?
-this is backwards, I should be thankful to them

50
If I can develop
The good quality of believing this,
Then I won't go to the hells.
It may be that I manage thus
To protect myself; but how
Could that ever happen to them?

-if I can truly learn to look at it this way, I can protect myself from getting angry at them

-but maybe I should hit him back and give him the chance to collect good karma by patience with me
-but you can't assume that they would be able to do that, and even if you knew that it would help them it is not fitting that you would act in that way

-you can think positively about bad things happening to you, but can't assume they are at the same place and will respond accordingly
-they are not necessarily on the bodhisattva path and the rules don't necessarily reverse

51
But now it wouldn't be
Protecting them if I were
To return them harm;
The code of my own behavior too
Would be broken, and then
My practice of that spiritual hardship
Would also be destroyed.

-so shouldn't I return the favor and hit the back?
-no, you could be blowing your bodhisattva aspirations and your patience tapas

CLASS FIVE

-My Things! We continue on the third type of patience, with an emphasis on the stupidity of anger directed towards those who hurt my things, or my friends, or my reputation.
-shouldn't I respond if people's behavior is hurting me getting what I need to live, study, do my work, etc

CLASS SIX

-The Pleasure of Patience: We know how many problems are caused by anger; here now are some of the pleasures we can expect from patience.
-here he talks about all the good things that will happen if you don't get angry

CLASS SEVEN

-The Anger of Envy: Is jealousy just another form of anger?

-everyone is here for something, that is why they are in samsara

-envy and jealousy is another form of anger

76
Suppose that any person derives
Some kind of joy from praising
The qualities of another.
Why my mind then don't you sing
The praises of this person yourself,
And find the very same joy?

-why aren't you happy when you hear other people getting praised
-you can either get jealous or be happy and join them in rejoicing
-if you chose to rejoice everything is cleaner and you will be happy

77
The happiness of taking this joy
Has been admitted by all of those
Who possess high qualities to provide
An irreproachable source of happiness.
It's also best for gathering others.

-no Buddha ever came along and said it was bad to rejoice when people get praised
-much better for group dynamics if everyone is praising each other all the time
-this is a great way to attract people to your teachings
-best way to turn people on is to have a good attitude in the group
-(4 extra perfections are ways of collecting students:
    -help people materially, support them
    -speak sweetly, in a kind way that they can relate to
    -practice what you preach
    -attract people by how you look and act)

78
If instead you say to yourself,
"But now he'll be as happy,"
And hope against this happiness,
Then you should deny any wages earned
And all the like; you'll come to fail

In both the seen and unseen.

-I don’t want to talk nice about other people because people might hear that I said nice things about her and she might be happy and I don’t want that
-I don’t want her t be happy I am happy about her
-while then you should be against the idea of paychecks
-people who did good earned the praise that they would receive
-to want to deny that is to deny the laws of karma, to think she shouldn’t hear praise she earned

79
When someone praises my own good qualities,
It's my hope that this other person
Finds some happiness too.
But I have no hope that I myself
Should ever find the happiness
That comes from praising others.

-you want everyone to be happy when you are praised
-so why do you have a problem with the opposite
-why don’t you like it when people are happy when other people are praised

80
By my hope that every living being
Should come to experience happiness,
I've developed the wish for enlightenment.
Why on earth does it make you angry
When one of these living beings
Finds some happiness by himself?

-your desire as a bodhisattva is for everyone to be happy, so you are a hypocrite if you are upset or jealous when they get a little bit of praise or some small things that makes them happy
-you are crazy to be upset when they are finding some small little happiness

81
You claim that you wish all beings
To become Enlightened, who are then

Worshipped by all three realms;
So when seeing some pitiful homage
Paid to them, why does it now
Torment your mind?

-your desire is that everyone should offer every happiness in the world to others up to enlightenment
-if you think otherwise what kind of bodhisattva are you?
-you can't take it when someone gets even some puny, junky, little thing

82
There is someone that you are responsible
For taking care of; someone to whom
You must give what they need.
And then this loved one manages
To support themselves, but instead
Of rejoicing, you become displeased!

-you should be happy when people are able to start to get good things for themselves
-in the same way you are happy that your children are able to start to earn things for themselves, you should be happy when other people are starting to receive happiness on their own

83
Whether they happen to get it
From them, or it remains
Sitting there in the donor's house,
In any case the fact is that
You won't have it. As such,
What's the use of doing that
Whether they give it, or they don't?

-what kind of bodhichiita do you have if you are unhappy when they get nice things
-what kind of bodhisattva are you?

84
Whether they happen to get it

From them, or it remains
Sitting there in the donor's house,
In any case the fact is that
You won't have it. As such,
What's the use of doing that
Whether they give it, or they don't?

-don't get mad that your old sponsor is funding someone else, better that it be used for dharma and good than sit in the sponsor's bank account
-you should be happy about more net happiness in the world
-be happy that the money is being used for something good
-for a bonus at work, be happy that they got it so that it will be used for someone else's family and happiness; better the wealth be spread, even if it's not to me

85
Why is it that you're throwing away
Your merit and the faith they feel,
And your own fine spiritual qualities?
Tell me now why you shouldn't get mad
At the one who lets what will become
Their own gains slip away?

-merit: if you get mad at another's success, you are destroying your own success
    -if you were happy for her, you would be creating causes for your own success
-faith: if others see you get jealous, they will lose faith in you
-by getting jealous you are destroying your own good qualities

86
Can it possibly be the case that you
Not only fail to feel any sorrow
For the bad deeds you've done yourself,
But are actually intent on striving
Against others who have instead
Undertaken deeds of merit?

-you should feel bad that you didn't create the good karma to get praised yourself, not upset at her for having done the good karma
-be happy that she was good in past and got praised

-be sad that you were bad in the past and didn't get praised
-be happy that the universe is happening along predictable rules
-if the rules of the world didn't work then enlightenment would not be possible

87
And even should your enemy
Become upset, how then could
You feel glad about it?
It's not that some kind of harm
Has come to him or her
All caused by your hopes and wishes.

-what does it do you if others not get praised?
-you don't get happier
-there is nothing good that comes from it at all
-and even if she doesn't get praised, you can't take credit for it anyway
-things don't happen because you want them to, they happen only because of others karma

88
Even should the suffering
You wished on them come to pass,
What's there to be glad at?
And if you say, "It satisfies
Me when I see it," what
Could better ruin you?

-being happy when things go wrong for other people will ruin your life, it is such bad karma, don't do it for the sake of your own happiness
-the bad karma of this is so bad, it is the opposite of bodhichiita, it is mental
-it is so sick, like a parent being happy a child burned themselves

CLASS EIGHT

The Poison of Fame: Becoming famous is perhaps the most destructive thing that can happen to most people. So how should we feel about people who prevent us from attaining fame?

-the dangers of fame

-people who interfere with the process of you getting famous and proud are a blessing to you
-people are doing you are favor if they get people not to like you or make you proud

CLASS NINE

Is Your Enemy a Buddha? Master Shantideva raises the thought-provoking question of whether those who hurt us may be enlightened beings, or as good as.

-you have to know the definition of a cause
-definition mainly comes from Dharmakirti
-cause: if it is present a thing will happen, if it is not present the other thing cannot happen

104
When the absence of a certain thing
Means that another thing won't happen;
When the presence of a certain thing
Means that another thing will happen;
Then it means that this same certain thing
Is the cause of the other thing.
How then could you it a hindrance?

-is a person who hurts you, or spreads rumors about you a hindrance to you? Are they hurting you? Or are they helping you?
-are they are cause for your enlightenment? Or are they hurting your enlightenment?
-if you are patient with them, they are a cause for your enlightenment
-you can't practice patience without someone upsetting you
-you can't perfect patience without irritating people, you need the

-how do you react to someone who is getting in the way of the project
-you can't get upset no matter what

-if you cannot conduct every step of a virtuous project in a virtuous way, the ends are not important
-if you are doing a good project, by no means do you commit a non-virtue in order to do it well
-no reason to do something wrong in middle of project in order to try to fulfill goal
-can't get mad at obstacles along the way, they are your project
-have to have style while you are doing a good project

-if someone gets in the way, they are not a hindrance
-there are the project, they are the goal
-even people who obstruct you from doing good deeds are not an obstacle, they are the cause of your good works
-the project is how you respond to all the obstacles along the way

105
There's no way that a beggar
Who shows up at just the right time
Could ever be considered a hindrance
To performing the act of giving.
There's no way that you could call
The person who grants you ordination
A hindrance to leaving the home life.

-you are trying to practice generosity and someone asks for money
-they are not a hindrance to your practice, they are a way for you to do your practice well
-look at the obstacles and see them rather as chances to do your practice well

-your vow master is not a hindrance to your ordination
-an irritating person is not a hindrance to perfect your perfection of patience

106
The world may be full of beggars,
But finding someone to do me harm
Is truly a rare occurrence,
Since there could never be a person
Who hurt me any way at all
If I did not them first.

-you can always find poor people to help you perfect the art of giving
-you will always have someone to perfect generosity with

-people who hurt you are hard to find
-the more you practice it, the less you meet them
-by practicing patience, you are ridding the world of irritating people
-as you practice more, irritating people become fewer and fewer in your life

-you get in the habit of seeing a third as good, a third as bad, a third as neutral
-even as your karma gets better, you will still see third good, third bad, third neutral; the quality-level will just be a little higher
-you get used to the new level of your karma so quickly

-even at the crux of your practice and evolution, you are getting irritated at stupid things
-because of the relativization, you won't notice that you are cleaning out the world
-even in the best possible situations, you still get irritated

-don't respond, and the cycle will break

107
Suppose that without an ounce
Of effort you came across
A treasure chest hidden in your house;
You should thus feel grateful for
Your enemies, who aid you in
Your bodhisattva practice.

-you need them
-strategic alliance—they supply the irritation, you supply the patience
-and they are free
-you need them, you can't practice patience without them, they are indispensable for your path to enlightenment
-you want to try and exclude the irritating people, but actually you need them
-if you keep irritating people around you, your endurance levels will increase

108
Since he and I both bring it about,
It's fitting that from the outset itself
I devote to him the final result
That comes from being patient:
He has in the way described provided
Something for me to be patient about.

-every time you are able to practice your patience dedicate the virtue to the one who irritated you

-you should be honoring the people who hurt you, they are worthy of your offerings

-they are as important as a Buddha for you

109
Now suppose you say, "Since he had no intention
Of helping me accomplish patience,
My enemy is not worthy of my offerings."
Why then do you make offering either
To the holy Dharma, which you would surely admit
Can lead you to accomplishments?

-"I can agree with you if they had wanted to help me, but these people had no intention to help me, so why should I make offerings to him"
-we make offerings to the Dharma Jewel, even though it doesn't have any intention to help you
-we should then make offerings to our enemies too because they are helping us even though they may not intend to do so

110
"But my enemy," you may object,
"Does possess the opposition intention—
An intention to do me harm—
And so still should not be honored."
If he were like a physician,
Striving to do me some kind of good,
How would I be accomplishing patience?

-not getting mad at a doctor who is trying to help you is no great feat
-what would be the big deal in not getting angry at someone who was trying to help you anyway
-patience is only glorious when someone wants to help you

111
As such, patience can only be
Developed towards someone
Who possesses harmful intent;
And since this then is the true cause
For cultivating patience, it's as worthy

Of offerings as the holy Dharma is.

-need those with harmful intent to practice patience and get enlightened

112
This is why the Able One
Described the field of living beings
And the field of the Victorious.
Many who succeeded in pleasing them
Were able in this way to reach
The perfection of the ultimate.

-you need the good guys and the bad buys in order to get enlightened
-you can't win a football game without the coaches and the other teams
-both the teachers and the irritating people are thus a cause for you spiritual success
-so the field of living beings is a precious as the field of enlightened beings
-being patient with irritating people, pleases both the Buddhas and irritating people

113
The qualities of an Enlightened One
Are attained by means of living beings
And the Victorious Buddhas alike.
Why then do you act this way,
Refusing to honor other beings
In the way you do the Victors?

-you have to honor irritating people as much as you honor the Buddhas
-they are an equal cause of your enlightenment
-hold this as a goal
-consider this a state of mind you truly aspire to
-try to actually think like this, sincerely and naturally

-later on you can even put yourself in difficult situations purposefully

114
It's not that the two are equal
Themselves in how they think;
But rather from the point of view

Of the result which both can bring.
Unenlightened living beings
Possess this one high quality too;
And it's this that makes them equal.

-irritating people and Buddhas are not equal in how they act and think
-rather they are equal from the point of view of the result they bring
-the are equal in the sense of being a cause for your enlightenment

115
The reason for the offerings
Made to those of highest love
Lies in the greatness of living beings.
The reason for the merit
Of faith in the enlightened ones
Lies in the greatness of the enlightened.

-we make offerings to Buddhas because of their infinite love
-they love us because we are suffering
-they are watching us like children playing with razor blades

-we supply the raw material for the greatest compassion of the world
-we allow the Buddhas to be infinitely compassionate
-the Buddhas have their great virtue and love

-we have infinite stupidity
-they have infinite love

116
We accept the two of them
As being something equal
Because they possess as part of them
That thing which brings about
The qualities of a Buddha.
They are in no possible way at all
Equal to the enlightened ones,
Infinite oceans themselves
Of highest spiritual qualities.

-Buddhas are infinite
-living beings are not
-irritating people have the good quality of providing the causes for enlightenment to happen

-so they are not equal

117
And suppose a person were to exhibit
Even just the tiniest fraction
Of the high spiritual qualities
Of that one and only being
Who possesses a veritable mass
Of the highest of all such qualities;
To offer them then even all
Of all of the three realms
Would be too small a gift.

-but even if they had only one percent of infinite, it would be too small to offer them all the money in the world
-even if living beings have only one perfect of the good qualities of a Buddha, it is incredibly valuable

118
And these living beings do possess
That single fraction which produces
Those highest qualities of the enlightened.
It is a befitting thing then that we make
Offerings to these living beings,
In keeping with this little piece,
However small it may be.

-you should make offerings to irritating people because they are a cause of your enlightenment

CLASS TEN

Kindness, the Highest Offering of All: If taking care of others is the ultimate way to please the Buddhas, then we would surely want to avoid being angry at them.

-The best way to please the Buddhas is to serve other people; note get angry at the people who hurt you and to go beyond that and try as much as you can to help them

-the Buddhas actually can never be displeased with us, no matter what we do, their love in unconditional
-the Lama is always happy and loving to you

2) Perhaps the most famous verse from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life* on the art of not getting angry appears not in the chapter on patience but in the preceding chapter, the one devoted to maintaining ones awareness. Quote all four lines of this verse. (Sanskrit and Tibetan tracks, in these languages.)

How on earth could you ever find
Enough leather to cover the Earth?
The amount of leather on the sole of your shoe
Will give you the same effect.

།ས་སྟེངས་འདི་དག་ཀོས་གཡོགས་སུ།
།དེ་སྙེད་ཀོ་བས་ག་ལ་ལང་།
།ལྷམ་མཐིལ་ཙམ་གྱི་ཀོ་བས་ནི།
།ས་སྟེངས་ཐམས་ཅད་གཡོགས་དང་འདྲ།

sateng didak kuyok su
de-nye koway gala lang
hlamtil tsamgyi koway ni
sateng tamche yok dang dra

भूमिं छादयितुं सर्वां कुतश्चर्म भविष्यति ।
उपानच्चर्ममात्रेण छन्ना भवति मेदिनी ॥१३॥

bhumim chadayitum sarvam kutash charma bhavishyati
upanach charma matrena channa bhavati medini

3) Master Prajnakara Mati makes a particularly strong note in his commentary about a play on words which appears in the very first verse of the chapter on patience. This word play is not conveyed by the Tibetan translation of Master Shantideva's work, and this gives us some insight into the immense value of studying Buddhism in the original Sanskrit. Quote the verse and explain the play. (Sanskrit and Tibetan tracks in those languages.)

A single instance of anger
Destroys whatever good deeds
You may have amassed in thousands

Of eons spent in practices
Like giving, or making offerings
To Those Who have Gone to Bliss.

།བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི།
།སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་སོགས།
།ལེགས་སྤྱད་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཡང་།
།ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་འཇོམས་པར་བྱེད།

kelpa tongdu sakpa yi
jindang deshek chula sok
lekche gang-yin dekun yang
kongtro chikki jompar je

सर्वमेतत्सुचारितं दानं सुगतपूजनम्।
कृतं कर्मसहस्रैर्यत्प्रतिघः प्रतिहन्ति तत्॥१॥

sarvam etat sucharitam danam sugata pujanam
kirtam karma sahasrair yat pratighah pratihanti tat

The word is Sanskrit for "anger" here is *pratigha (pratigha)*, and the word for "destroys" is *pratihanti (pratihanti).* Both words are based on the Sanskrit root √*han,* "to strike," which comes from the Indo-European root √*gwhen,* "to strike or kill." This same root comes into English in the word "gun"; and the Sanskrit root forms the basis of the word *a-hinsa (ahiṇsa),* or "non-violence" (you could say, literally, "no guns"!).

The very *word* in the verse for anger then is "destroyer"—the destroyer of many years of efforts we have made to collect good karma. This theme, and this same root for "destruction," continue throughout the patience chapter: Master Shantideva urges us to turn the tables on anger and destroy it.

Prajnakara Mati points out that this play on words is drawn from an explanation of the word "anger" found in the sutra called "Manjushri's Play." The *prati* part of the word, by the way, is the same *prati* as found in the word *pratimoksha* vows, or "individual freedom" vows. The word thus means "individual," and in its two usages in this verse indicates that *each individual* occurrence of serious anger destroys *entire individual* masses of good karma done in the past.

4) The verse just discussed, by the way, is meant to indicate perhaps the worst quality of anger. Describe this quality, and its sister disaster.

The verse indicates the very serious and hidden danger of anger, which is that it is very actively and constantly producing dire consequences for us that we *cannot even see,* burning up vast amounts of good karma that we will probably never even realize that we either once possessed or lost. The sister disaster is that anger has many negative consequences which are more immediate, and which we *can* see: these include the sharp, intense discomfort that we experience from the anger itself; the unsettled, unhappy state of mind which stays with us for hours or days afterwards; the general disturbance of our lives and others'—sort of a disturbance of the "force" or the natural balance of things—which throws us and those around us off balance for long periods of time, preventing general peace of mind and blocking creativity and other wholesome states; the depressed feeling that, as Buddhists, we have failed ourselves and others by delaying our enlightenment; frequently, an inability to sleep well; and perhaps most distressing the fact that those close to us—friends, relatives, and officemates—quickly find us unpleasant to be around, and we find ourselves lonely and isolated from others.

5) While we're on the subject of original Sanskrit words, give the Sanskrit for the most common words that Master Shantideva uses for both "anger" and "patience"; then explain how the related English words (cognates) help shed light on the taste of the Sanskrit terms.

The most common Sanskrit word that Master Shantideva uses for "anger" is *krodha (krodha).* This comes from a Sanskrit root √*krudh,* which means "to be angry." This itself comes from an Indo-European

root √*kreuh,* with meanings of "to strike or hit," and also the raw flesh that results. The English words that come from these roots are "raw," "crude," "cruel," and "rude."

The Sanskrit word for the perfection of patience is *kshanti (kşānti),* which comes from the Sanskrit root √*ksham (kşam),* meaning to "withstand" or "endure." We often see the "k" in this combination of "ksh" dropping out, and this produces the well-known Sanskrit word *shanti (śānti),* or "peace." The corresponding Indo-European root is √*kweih* (because the "sh" in the "ksh" often shows up in Indo-European as "w"), meaning "to be quiet or at rest." This root is the basis for English words such as "quiet," "tranquil," and "quiescence."

6) Discuss the idea of a "fire hazard," with regard both to anger and also our more general, daily Buddhist practice.

As noted above, anger has a capacity similar to that of fire, in the sense that even the tiny amount of fire on the end of a matchstick has the power to increase and spread enough to burn an entire city. The "hazard" part refers to a person who, like a very dry field of grass, is ready at any moment to burst into fire. This readiness comes from not keeping up with ones regular daily practices, such as a daily meditation session, keeping ones six-time book, regular yoga or similar spiritual exercise, and regular study of scripture. Without the stability and peace of mind that result from these practices, we are a "fire hazard" or—as Master Shantideva puts it in the opening lines of the chapter on meditation,

> **A person whose mind is in a state**
> **Of constant wandering lives their life**
> **In the jaws of mental affliction.**

7) Talk a little about the idea of the "range" of anger.

It's important to realize that the idea of anger as presented in Master Shantideva's great book spreads over a wide range of emotions and activities, both within our own one mind, and throughout the world at large. That is, the word "anger" as used by the Master applies first of

all to an entire range of sometimes subtle—and always potentially disastrous—states of mind or raw karma such as simply being "in a bad mood," or irritable; getting slightly annoyed with someone, even just on a subway or on the web; holding a grudge, or the inability to let go of anger; feelings of resentment or even jealousy; and the entire spectrum of fascination or even pleasure that we take in others' misfortunes: rubbernecking at a car accident, reading about the problems of politicians or movie actors, on up to subtle satisfaction when someone we don't like at the office gets in trouble.

This "range" of anger also extends, very importantly, beyond the insides of our own mind—to the outside world. That is, Master Shantideva's idea of "anger" also applies for example to any kind of exasperation over anything like a traffic jam, or the weather; or anxiety and unhappiness over the size of our credit-card bills, or our weight or physical appearance.

Finally and perhaps most importantly, Master Shantideva's concept of "anger" applies to how we as a community or a nation respond to violence, whether it be when and how we decide to imprison someone, or the decision of whether we will engage in widescale violence such as war. And so this chapter on patience is really the ultimate Buddhist presentation on peace as well.

8) Obviously, this "Chapter on Patience" will be dealing with the various methods that we ourselves can use to avoid all of the many problems associated with anger. These methods can be divided into two very broad categories: name and describe these two. (Tibetan track also name in Tibetan..)

Master Shantideva will be acquainting us with a wide variety of methods to deal with anger. Most of these methods are what we could call "bandaids," or temporary solutions that break down when the "heat" is turned up: when the person or situation making us angry is either increased or repeated to a certain degree. We will though be learning as well the ultimate solution: a solution based on worldview, or a deep understanding of karma and emptiness. Applying this solution actually puts a permanent end to the very objects which cause us anger, and acts as an immediate cause for us to achieve enlightenment, the ability to be of help to countless living beings.

གནས་སྐབས་ཀྱི་གཉེན་པོ།

nekap kyi nyenpo

གཉེན་པོ་མཐར་ཐུག

nyenpo tartuk

9) Why would Master Shantideva bring up the subject of food here, early on in the patience chapter?

He wants us to think of our anger as a living thing, then to think about what it is that our anger feeds upon. Then if we can learn to cut off the anger's food, we can starve out the anger.

10) The study and practice of fighting anger can be pretty exhausting and sort of depressing. So let's list as well the two great benefits that can come from even small victories in this war.

a) Small but steady attempts to fight our own tendency to become angry bring us, in the immediate sense, a much brighter day, all day long.

b) Because we are destroying less and less bad karma, our world begins to change, into paradise, at a far faster rate. And even if we do have to take a another suffering life in the future, it is spent in ways that are very meaningful, and pleasant. These are two senses in which we can take Master Shantideva's statement that "Anyone who can learn to focus and destroy their anger achieves happiness, here and there as well."

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

IN-DEPTH COURSE II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

ANSWER KEY, CLASS TWO

1) In discussing the actual methods for stopping anger, Master Shantideva first identifies the immediate condition that allows anger to occur. Name this condition.

> **The immediate condition that allows anger to occur is to start getting off-balance—to start feeling upset.**

2) There is one verse from the Patience Chapter which advises us how to stop this immediate cause of anger. It is perhaps the most famous verse from the chapter, and is often quoted by His Holiness the Dalai Lama. Give the entire verse. (Sanskrit and Tibetan tracks give in **both** English and your track language.)

If there is something
You can do about it,
Why should you feel upset?
If there is nothing
You can do about it,
What use is being upset?

།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི།
།དེ་ལ་མི་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།
།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ནི།
།དེ་ལ་མི་དགའ་བྱས་ཅི་ཕན།

gelte chusu yuna ni
dela migar chishik yu
gelte chusu mena ni
dela miga jechi pen

यद्यस्त्येव प्रतीकारो दौर्मनस्येन तत्र किम् ।
अथ नास्ति प्रतीकारो दौर्मनस्येन तत्र किम् ॥१० ॥

yadyastyeva pratikaro daurmanasyena tatra kim
atha nasti pratikaro daurmanasyena tatra kim

3) Name the two most general objects towards which we feel anger.

> **These are (1) anything that we don't like, happening to either ourselves or to those we feel close to; and (2) anything that we do like, happening to those that we don't like.**

4) The section of Master Shantideva's text covered in this second class is devoted to the first of the three types of patience. Name it, and state how it's described in Geshe Drolungpa's famous work, *The Great Book on the Steps of the Teaching (Tenrim Chenmo).* (Tibetan track name in Tibetan.)

> **The first of the three types of patience covering in Master Shantideva's work is the patience where you willingly take on suffering. This is described by Geshe Drolungpa as the ability to endure relatively minor hardships in our attempt to finally do something of ultimate meaning, especially in view of the fact that in the past we have willingly undergone huge numbers of intense sufferings—such as those we put up with in our daily work to support ourselves—all without any lasting benefit.**

སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པའི་བཟོད་པ།

duk-ngel dangdu lenpay supa

5) There are two lines (half a verse) from the text which describe *why* we can learn to deal with progressively greater types of pain. Quote the lines, and then discuss briefly whether these words directly reflect the ultimate goal of the worldview of Lord Buddha. (Tibetan and Sanskrit tracks include both that and the English.)

There is nothing in the world
Which does not come easily
If you make a habit of it.

།གོམས་ན་སླ་བར་མི་འགྱུར་བའི།
།དངོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།

gomna lawar mingyurway
ngude gang-yang yo ma yin

न किञ्चिद्स्ति तद्वस्तु यद्भ्यासस्य दुष्करम्।

na kinchid asti tad vastu yad abhyasasya dushkaram

The whole approach of learning to endure progressively greater sufferings certainly *does not* reflect the ultimate worldview of Lord Buddha. This worldview states that we can do better than simply learn to cope very well with suffering: we can rather prevent it from happening in the first place, through an understanding of karma and emptiness.

6) Relate the example that Master Shantideva uses to show how our ability to endure suffering—that is, to be patient—depends greatly upon our state of mind: our will power.

Master Shantideva points out that some people, such as certain boxers or warriors in battle—rise to a higher level of ferocity when they see their own blood spilled by an opponent. Other people faint even at the sight of another person bleeding slightly. This difference is determined, he says, by will power.

7) What comforting advice does Master Shantideva give about trouble or obstacles that arise during our attempts to improve our minds?

Master Shantideva says:

"We are locked in combat
With mental affliction, and in war
Many wounds are sustained."

8) Name four good things about the suffering that we go through every day.

Four good things about the suffering we go through every day are (1) it makes us sad about life, and humbles us; (2) it helps us feel compassion towards our fellow sufferers here in the cycle of life; and (3) it inspires us to avoid doing new bad karma; and (4) helps us take joy in doing good karma.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

IN-DEPTH COURSE II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Answer Key, Class Three

1) With this class, the thirdAn in the course, we reach the second of the three kinds of patience, which is infinitely more important than the other two. Name this type and describe it, incorporating the description from *The Great Book on the Steps of the Teaching (Tenrim Chenmo)* of Geshe Drolungpa. (Tibetan track also name this type of patience in Tibetan.)

> **The second of the three types of patience is the kind where you concentrate on the Dharma. According to Geshe Drolungpa's *Great Book on the Steps of the Teaching (Tenrim Chenmo),* this is a highly analytical type of patience which delves deeply into objects such as the nature of emptiness, and cause and effect. This type of patience is actually looking into *where, ultimately, the things that make us angry have come from;* and since we can find their true roots, we can eliminate them—and our anger over them—forever.**

ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ།

chu la ngepar sempay supa

2) Master Shantideva says that if we get angry at other people, and try to retaliate against them for any harm they do to us, then we may as well get angry at something like our blood pressure, and retaliate against it. But as his hypothetical student responds, we get angry at the former because people act consciously—they display intent, and are responsible for their acts; whereas something like our blood pressure has no such intent and, therefore, no such responsibility. How does Master Shantideva get around this argument?

> **He points out that people and our blood pressure, for example, are the same in that they are both impelled by other influences that lay outside of their current control. The level of our blood pressure is completely dependent on the condition of our veins, the amount of salt or sugar in the blood, and so on; it cannot act of its own accord. Just so, the person who causes us harm is in no way acting on his own accord: he is completely at the mercy of the level of his mental afflictions in the moment.**

3) If mental afflictions are part of our consciousness, then how can we say that the anger which they trigger in someone who hurts us is not something which arises consciously?

> **Mental afflictions, such as getting upset, are *part* of consciousness, but do not themselves display conscious intent; that is, the feeling of getting upset does not consciously decide, "Now I will make this person angry." It just happens. As such we have no place singling out people as opposed to things, to get angry at.**

4) Quote the verse with which Master Shantideva points out that problems arise through various factors, and that therefore the person who has them is not acting on his or her own accord. (Sanskrit and Tibetan tracks in those languages also.)

Every one of our problems,
However many there may be,
And the great variety of our bad deeds
All occur by force of factors;
Nothing comes of its own accord.

།ཉེས་པ་ཇི་སྙེད་ཐམས་ཅད་དང་།
།སྡིག་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ།
།དེ་ཀུན་རྐྱེན་གྱི་སྟོབས་ལས་བྱུང་།
།རང་དབང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

nyepa ji-nye tamche dang
dikpa nampa natsok pa

dekun kyen-gyi tople jung
rangwang yu-pa mayin no

ये केचिदपराधास्तु पापानि विविधानि च।
सर्वं तत्प्रत्ययबलात् स्वतन्त्रं तु न विद्यते ॥२५॥

ye kechid aparadhastu papani vividhani cha
sarvam tat pratyaya balat svatantram tu na vidyate

5) Perhaps one of the most important ideas of all of Buddhism—nay, one of the most important ideas of all time—is found in the patience chapter at this point. To sum it up, Master Shantideva says, "If we're really going to deal with the bad things that happen in our lives—the things that hurt us, and upset us, and make us angry—then we're going to have to *find out why they happen in the first place."* He proceeds then to give us, basically, three different choices about where the bad things in the world come from. Describe these three choices, in language that modern-day people can relate to.

a) The world and everything in it—and thus those things which hurt us, and cause us to become upset and angry, even your yelling boss's face—have all come into being through the random collision of atoms and molecules of various elements like carbon and oxygen, just bumping into each other trillions of years after some primeval, accidental explosion—a "big bang"—that started from nothing at all. (This is the prevailing scientific explanation of where things come from, and corresponds to the idea of a "primal One.")

b) Or, it's not true that all of these things are just random; rather, they occur through the efforts of a big guy in the sky who has been around forever. And although the world is strewn with cruelty and unimaginably ruthless pain, this being who has made all things happen is the paragon of compassion. (This is the Judeo-Christian idea of God as Creator of the World, and corresponds to the idea of a "Self-Existent Being.")

c) What happens in the world is completely logical: there is a universal justice, and we get back in exact accordance to what we give: according exactly to whether or not we have taken care of others. The world is all a projection triggered by karma, or the seeds that are planted in our

minds as we either help or hurt all the beings in our life. (This is the Buddhist worldview, of karma and emptiness.)

6) Name two other popular ways of thinking about where the world (and all the bad things in it) have come from.

a) Simply ***don't ever think about where all these things really came from:*** **ignore all the scientific explanations, and scoff at the religious ones. That is, assume that things are just here—they just happened that way.**

b) Profess any one or none of the above worldviews, but deep within your heart follow an impossible mix of all three: when in "reasonable" company, be able to talk about the big bang, or evolution; when you're really in a big jam, ask for help from Jesus; and follow to a fashionable degree the idea that people should in general be moral, and that this has some kind of impact on what happens to them.

7) Summarize Master Shantideva's argument against the idea of a primordial force (big bang) that creates all things, including the guy at work who bugs you.

He says that something that has not been produced itself by some other force can never turn around and produce its own effect, such as our whole world. That is, that very first big bang that produced the universe cannot have done so unless something caused it itself. This argument also applies, obviously, to a Creator of all things.

8) Now give Master Shantideva's argument against a Creator.

A Creator is normally said to be eternal, and unchanging. If this were the case, then it could never act to produce a world, since by producing anything a thing itself must change. There is also, incidentally, the obvious point that an infinitely compassionate and omnipotent being would never create the pain that we all go through every single day of our lives.

9) Towards the end of these arguments, Master Shantideva devotes half a verse to describing how things are like an illusion, and thus undeserving of our anger. Quote this part, and then state in a few words *why* things are illusory. (Sanskrit and Tibetan tracks quote in these languages too.)

Understand this, feel no anger
Towards any of these things
Like pictures of illusion.

།དེ་ལྟར་ཤེས་ན་སྤྲུལ་ལྟ་བུའི།
།དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཁྲོ་མི་འགྱུར།

detar shena trul tabuy
ngupo kunla tro mingyur

निर्माणवद्चेष्टेषु भावेष्वेवं क्व कुप्यते ॥३१ ॥

nirmanavad acheshteshu bhaveshvevam kva kupyate

Things are like an illusion because, as Master Shantideva notes in the immediately preceding lines, "they all depend on other influences, and they on other, inevitably." That is, things are illusory because they are dependent—dependent, in the highest sense, because they depend on our projections upon the blank screen of karma: projections forced upon us by the seeds of our own past deeds.

10) Quote the verse in which Master Shantideva states that antidotes which are illusory are not only not ineffective, but in fact that only kind of antidotes that could ever stop all of our pain. And then summarize briefly the explanation of this verse by the incomparable Gyaltsab Je. (Sanskrit and Tibetan tracks quote in these languages too.)

Now you may say, "But what is it
That's stopped, and by what?
And how then, logically, stopping itself?"
Yet it does make sense, for we assert
That the entire flow of pain is broken
By relying on this fact.

།གང་གིས་གང་ཞིག་བཟློག་བྱ་སྟེ།
།བཟློག་པའང་རིགས་པ་མིན་ཞེ་ན།
།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྡུག་བསྔལ་རྣམས།
།རྒྱུན་ཆད་འགྱུར་འདོད་མི་རིགས་མེད།

ganggi gangshik dokja te
dokpa-ang rikpa min shena
dela tenne duk-ngel nam
gyunche gyurndu mirik me

वारनापि न युक्तैवं कः किं वारयतीति चेत्।
युक्ता प्रतीत्यता यस्माद्दुःखस्योपरतिर्मता ॥३२॥

varanapi na yuktaivam kah kim varayatiti chet
yukta pratityata yasmad duhkhasyoparatir mata

Here is a paraphrase of how Gyaltsab Je brilliantly glosses the verse. Someone comes along and says, "If there doesn't exist a single atom of anything that could exist in and of itself, how could anything then act as an antidote to stop something else? Wouldn't the very workings of all things be impossible?" And Gyaltsab Je answers: This kind of statement reflects a very mistaken type of worldview which holds that the two truths (deceptive reality and ultimate reality) are mutually incompatible—it is the statement of a person who fails to grasp how the fact that things work in general is applied to things that are empty of any nature of their own. As such, this person's very objection is itself what is *really* objectionable, for in fact the only thing that can enable us to stop all our mental afflictions—including anger—and thus put an end to all pain in the world is to realize the truth of the fact that spiritual antidotes and the problems which they eliminate are all empty of any existence of their own.

IN-DEPTH COURSE II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Answer Key, Class Four

1) With class four, we begin our study of the third of the three types of patience. Name it, and state how it's described in Geshe Drolungpa's famous work, *The Great Book on the Steps of the Teaching (Tenrim Chenmo).* (Tibetan track name in Tibetan.)

> **This is the kind of patience where we don't mind it when others do us harm. It is described primarily by Geshe Drolungpa as follows: When a wide variety of unbearable and continuous problems come to us as other people hurt us, then we must reflect on the fact that they are all a result of our own negative deeds in the past.**
>
> ཇི་མི་སྙམ་པའི་བཟོད་པ།
>
> ***ji mi-nyampay supa***

2) Describe the thought process used in the "method of compassion" for dealing with our own anger. Finish up your description with the two exquisite lines by Master Shantideva on this particular method. (For the two lines, Sanskrit and Tibetan tracks add these languages.)

> **We think first about how some people, out of mental afflictions or simple carelessness, do themselves serious harm—say in a serious car accident, when distracted by a minor argument over a cell phone. Others, out of a desire to impress the opposite sex, might hurt themselves—for example, by overworking for extra money, or through compulsive dieting. Finally there is the extreme of those who—out of anxiety or depression—do themselves the ultimate harm of committing suicide.**

Then too there are the many of us who hurt ourselves constantly by doing negative deeds. It is no surprise, says Master Shantideva, that if we all do such harm to ourselves, then we would naturally do harm to others as well. People spend their whole lives hurting themselves and each other; a condition so pitiable that Master Shantideva concludes by saying,

If by some chance you cannot
Feel some pity for them,
At the least withhold your anger.

न केवलं दया नास्ति क्रोध उत्पद्यते कथम् ॥३८ ॥

na kevalam daya nasti krodha utpadyate katham

།སྙིང་རྗེ་བརྒྱ་ལ་མ་སྐྱེས་ན།
།ཁྲོ་བར་འགྱུར་བ་ཅི་ཐ་ཚིག།

nyingje gyala makye na
trowarngyurwa chi ta tsik

3) Describe the argument against anger that hinges upon the question of whether our basic human nature is to be harmful or not.

Actually Master Shantideva has us covered either way. If all of us people are in fact evil or harmful at our very root, then it is no big surprise that we hurt each other, and there is no reason to feel anger: it would be like getting mad at a fire because it's hot. If on the other hand people are basically good at heart, then too there's no reason to feel anger: any harm they do to us then is simply like an accidental slip—who would get mad at a tiny puff of smoke that blemishes a clear blue sky for a few small seconds?

4) Give the wonderful verse where Master Shantideva advises us to get angry at the force that actually lies behind it when another person hurts us.

It's the stick or whatever
That delivers directly; if you're angry
At what impels it,
Then get mad if you really must
At anger itself, since it's the force
That sets the other into motion.

मुख्यं दण्डादिकं हित्वा प्रेरके यदि कुप्यते ।
द्वेषेण प्रेरितः सोऽपि द्वेषे द्वेषोऽस्तु मे वरम् ॥४१ ॥

mukhyam dandadikam hitva prerake yadi kupyate
dveshena preritah sopi dveshe dveshostu me varam

།དབྱུག་པ་ལ་སོགས་དངོས་བཀོལ་ཏེ།
།གལ་ཏེ་འཕེན་པ་ལ་ཁྲོ་ན།
།དེ་ཡང་ཞེ་སྡང་གིས་བྲད་པས།
།ཉེས་ན་ཞེ་སྡང་ལ་ཁྲོ་རིགས།

yukpa lasok ngukul te
gelte penpa la tro na
deyang shedang gi bepe
nyena shedang la tro rik

5) Why does getting angry upset, in a sense, the very order of the universe?

We get angry at those who hurt us because, in the heat of the moment, we fail to recognize that no harm can come to us unless we have in the past committed the exact same harm to others. Being angry over, or not wanting this problem to come to us, is in a sense an unreasonable demand that the very laws which run the universe be suspended for us personally.

6) In a way, a confrontation with another person is a collaboration of efforts; explain how, and again discuss how this reflects the ultimate worldview of Lord Buddha.

> **The other person provides the instrument of harm: the unkind words, or a weapon such as a knife. I though have in a sense carefully made preparations that allow the harm to be consummated, since I have by my past deeds created this extremely fragile and sensitive, mortal body—and have aggravated the situation through a lifetime of clinging to this body.**
>
> **This view of harm dome to us reflects lower worldviews, which still hold that some part of reality is happening *to* us, and not *from* us.**

7) Quote the two famous lines from Master Shantideva about how we tend to want to avoid the principles of cause and effect. (Sanskrit and Tibetan tracks in these languages.)

Children want no suffering
But at the same time then they thirst
For the things that bring them pain.

दुःखं नेच्छामि दुःखस्य हेतुमिच्छामि बालिशः ।

duhkham nech-chami duhkhasya hetum ich-chami balishah

།བྱིས་པ་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་ཅིང་།
།སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ལ་བརྐམ་པས་ན།

jipa duk-ngel mindu ching
duk-ngel gyula kampe na

8) The lack of a construction company impacts the question of blame. Explain.

> **It is a famous observation in Buddhist scripture that the various caverns of suffering in the hell realms, and the crystal palaces of heaven as well, are not something that were created by hiring some construction**

company. Rather, they are an expression of our own karma: of the degree to which we have taken care of others.

And although we normally fail to think of our immediate surroundings in the same way, the people and situations which make us feel angry are coming from exactly the same place. As such, there is absolutely no way we can ever blame anyone else for our problems.

9) After establishing that the blame for people who hurt us lies with ourselves, Master Shantideva paints an infinitely greater picture of blame. Describe it.

We, through our past actions, have created situations where other people are forced to hurt us. They, by us, then create bad karma for themselves. This then may very well cause them to take a rebirth in the hell realms. (This is a very touchy argument that requires a lot of thought; but the implications are tremendous, for both bad and good.)

10) In a way then, when people hurt us in ways that might make us angry, they are actually helping us, even as we are hurting *them.* Reiterate the process on both sides.

Our karma is forcing them to hurt us, which could very well cause them to go to the hell realms. But by hurting us, they are giving us a perfect opportunity to practice patience: a good deed that will automatically purify much of our own past bad karma.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

IN-DEPTH COURSE II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Answer Key, Class Five

1) The fifth reading begins with two verses which argue against anger in a way reflected exactly in a common nursery rhyme. Give the rhyme, and clarify a bit how Master Shantideva would talk about it.

Sticks and stones may hurt my bones
But words can never harm me.

> **The point is, says Master Shantideva, that the mind is ineffable, and cannot therefore actually be hurt in any substantial way by the insults or angry words that others may use towards us.**

2) The harsh words of another person may not harm us directly, but they could very well cause other people to lose faith in us. Describe how Master Shantideva views this concern.

> **How other people view us is not something which we can control in the present moment. Getting angry about this kind of situation—where people lose faith in us because of what someone else is saying—has though the power to ruin us, in this and future lives, as Master Shantideva has pointed out in the early part of the patience chapter. If we can refrain from reacting negatively to them though, other people's opinions of us per se have no power at all to cause us this kind of disaster.**

3) When others lose faith or trust in us though, this can adversely affect our ability to support ourselves and others materially. Give the second half of the verse in which Master Shantideva counters this concern.

The things I get I will
Soon discard, but the bad deeds
Remain with me firm.

།བདག་གི་རྙེད་པ་འདིར་འདོར་གྱི།
།སྡིག་པ་དག་ནི་བརྟན་པར་གནས།

dakki nyepa dirndor gyi
dikpa dakni tenpar ne

नङ्क्ष्यतीहैव मे लाभः पापं तु स्थास्यति ध्रुवम् ॥५५॥

nangkshyatihaiva ma labhah papam tu sthasyati dhruvam

Whatever material benefit we may derive due to the good opinion that others hold of us—whether it be the material offerings from sponsors that a monk like Master Shantideva in ancient India may have lived off of, or the paycheck that we get in our workplace in modern times—is not something we need to be much concerned about anyway, since sooner than we can even imagine we will die and leave it all behind. The bad karma that we get from becoming angry over someone hurting our reputation though is something that will definitely stay firmly in our mindstream even after we die, and affect us in many future lives.

4) Relate and explain the metaphor that Master Shantideva uses to help demonstrate why it is wrong to crave possessions.

To demonstrate why it is wrong to crave possessions, Master Shantideva uses the metaphor of two different people who are experiencing something pleasant in their dreams. One of them experiences the pleasure for a hundred years in the dream, while the other experiences it for only a few minutes in the dream. When they wake up though, neither can bring the pleasure back. It's the same for

us when we reach the end of our life, and die, whether we have lived a long life or a short one: it's over, all the same.

5) Master Shantideva uses another metaphor to describe our condition as we come to the end of our life. Quote the entire verse in which he presents this metaphor. (Tibetan and Sanskrit tracks in these languages.)

You may perhaps be able
To accumulate lots of things,
And enjoy them for many years.
But when you go,
You go naked and empty-handed,
As if a thief had stripped you.

།རྙེད་པ་མང་པོ་ཐོབ་གྱུར་ཏེ།
།ཡུན་རིང་དུས་སུ་བདེ་སྤྱད་ཀྱང་།
།ཆོམ་པོས་ཕྲོགས་པ་ཇི་བཞིན་དུ།
།སྒྲེན་མོ་ལག་པ་སྟོང་པར་འགྲོ།

nyepa mangpo topgyur te
yunring dusu deche kyang
chompu trokpa jishin du
drenmo lakpa tongparndro

लब्धापि च बहूल्लाभान् चिरं भुक्त्वा सुखान्यपि ।
रिक्तहस्तश्च नग्नश्च यास्यामि मुषितो यथा ॥५९॥

labdhapi cha bahullabhan chiram bhuktva sukhanyapi
rikta hastash cha nagrash cha yas yami mushito yatha

6) The "other person" in this section of the chapter then comes to Master Shantideva and argues that they really do need things, in order to live a longer life—because then they will have more time to work off their past negative deeds, and accomplish the good deeds they have not yet done. How does the Master reply, and how does this relate to the question of the *style* with which we do our good deeds? Complete your answer, finally, with the powerful second half of the verse on this subject. (Tibetan and Sanskrit tracks in these languages.)

To paraphrase Master Shantideva, he says: "That may be fine, but if your plans for living longer also involve *getting angry* at people who hinder you from getting the things you need, then aren't you actually accomplishing the exact opposite of what you said you wanted to? That is, aren't you finishing off all your good karma (because anger destroys stockpiles of good karma), and carrying out now bad karma?" This all relates to the question of *style* as we attempt to work towards otherwise very virtuous, long-term goals: if in the process of attaining some great good we hurt ourselves and others at each small step, then we have in a sense already cancelled the meaning of the greater goal. And so we must be sure that we do things with *style:* being gentle and good towards others at each small step of a larger virtuous undertaking.

The relevant half verse is:

What possible use
Is it to stay alive, if I live
Only to do bad deeds?

།སྡིག་པ་འབའ་ཞིག་བྱེད་པ་ཡི།
།གསོན་པ་དེས་ཀོ་ཅི་ཞིག་བྱ།

dikpa bashik jepa yi
sunpa de ko chishik ja

किं तेन जीवितेनापि केवलाशुभकारिणा ॥६१ ॥

kim tena jivitenapi kevalashubha karina

7) The "other guy" next comes up to Master Shantideva and says that he's only becoming angry at the person who speaks badly about him because it will, ultimately, hurt other people who believe what this person says. Describe the Master's reaction to this, and relate it to international relations.

> **Master Shantideva pointedly asks the "other guy" why he didn't feel this same concern on other occasions, when people spoke badly about people other than himself—since believing what was said would equally have hurt other people. On a larger level, this brings up the question of why we seek justice only from violence done to ourselves, and not to others, if it is truly violence itself which we are against.**

8) The same person then comes back with an argument which amounts to: "I can't really control how people feel about someone else, so I avoid becoming involved when a person causes people to lose faith in someone else." How does Master Shantideva counter this approach?

> **Master Shantideva points out that our lack of control over how people feel about someone other than ourselves is no greater than our lack of control over how the mental afflictions in the mind of the person who speaks badly of us are making her or him say the words they're saying. We should thus give as much "slack" to this person as we do to ourselves in the face of a lack of control over a situation.**

9) Some of the greatest violence ever committed in the course of our human history has been the violence done to each other by religious groups. Master Shantideva's specific comments on this point are certainly some of the most noble sentiments ever expressed in the literature of any of the world's major religions. Explain first how the Master advises us to deal with the religious violence in the form of slander or destruction of places of worship, sacred images, or holy books.

> **Master Shantideva states that it is completely wrong for us to feel anger at people who perpetrate such violence, since it is impossible to actually cause pain to things like the Dharma or enlightened beings.**

10) Describe finally how Master Shantideva advises us to respond to violence done to our own dear Lamas, as well as family or other people we hold close.

> **It is inappropriate for us ever to engage in violence or anger, even in response to violence done to our religious teachers or other people who are very dear to us. The specific reasoning mentioned here is that—if our Lamas are truly enlightened beings—then in spite of how it may appear to us at the moment, they cannot be feeling any pain. If they are not enlightened beings, then they are simply experiencing the result of negative karma which they themselves committed in the past, and the harm returning to them now is both an ultimate form of justice and also completely beyond our control. It is important to note though that it is equally our sworn responsibility to try to prevent harm being done to these or any other persons—to resist it, but only without anger and violence.**

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

IN-DEPTH COURSE II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Answer Key, Class Six

1) This section of the patience chapter begins with an exploration of the question of blame for the negative things that happen to us. When somebody or something hurts us, we immediately tend to make a certain dichotomy which happens to reveal already how illogical we get when we are angry. Explain this dichotomy.

> **This is a trick question: the dichotomy is already mentioned in the question. That is, we tend immediately to make a distinction between things with minds that do us harm (i.e., people) and things without minds that do us harm (i.e., a traffic jam or a rainstorm); and then the mind immediately leaps to the dichotomy that the former have *blame* for what has happened to us and the latter do not. The latter in fact we immediately then assign to the category of things for which *no one is to blame.* By drawing the above divisions then we conveniently remove ourselves from the possibilities to which blame can be assigned.**

2) Master Shantideva goes on to discuss the question of blame in light of the ignorance within the human mind. Quote the first five lines of the verse in which he does so. (Tibetan and Sanskrit tracks in these languages.)

Some people, out of sheer ignorance,
Do bad things. Other people, out of
Sheer ignorance, get made at them.
How can you say that either one
Is without any fault?

།ལ་ལ་རྨོངས་པས་ཉེས་པ་བྱེད།
།ལ་ལ་རྨོངས་ཏེ་ཁྲོས་གྱུར་ན།
།དེ་ལ་སྐྱོན་མེད་གང་གིས་བྱ།

lala mongpe nyepa je
lala mongte trugyur na
dela kyonme ganggi ja

मोहादेकेऽपराध्यन्ति कुप्यन्त्यन्येऽपिमोनिताः ।
ब्रूमः कमेषु निर्दोषं कं वा ब्रूमोऽपराधिनम् ॥६७ ॥

mohadekeparadhyanti kupyantyanyepimonitah
brumah kameshu nirdosham

3) In this section of the chapter is found the one verse which more than any other summarizes the basis of the third kind of patience: the attitude of "It's my own karma." Quote the verse, and again discuss briefly whether this approach completely covers the ultimate worldview of the *perfection* of patience. (Tibetan and Sanskrit tracks give the verse in these languages.)

Where did it come from? What was it
That I did before that makes others
Do this deed of hurting me now?
If everything that happens now
Depends on the deeds I did before,
How can I be angry at them?

།གང་གིས་གཞན་དག་གནོད་བྱེད་པའི།
།ལས་དེ་སྔོན་ཆད་ཅི་ཕྱིར་བྱས།
།ཐམས་ཅད་ལས་ལ་རག་ལས་ན།
།བདག་གིས་འདི་ལ་ཅི་སྟེ་བཀོན།

ganggi shendak nuje pay
lede ngunche chichir je

tamche lela rakle na
dakgi dila chite kun

कस्मादेवं कृतं पूर्वं येनैवं बाध्यसे परैः ।
सर्वे कर्मपरायत्ताः कोऽहमत्रान्यथाकृतौ ॥६८ ॥

kasmadevam kirtam purvam yenaivam badhyase paraih
sarve karma parayattah kohamatranyatha kirtau

In and of itself, reacting to negative events with nothing more than the thought "Oh, this is just my karma" doesn't actually *fix* the problem, and prevent it from occurring again. That is, this too could become a form of just learning to put up with negative people and events rather than simply stopping them from happening in the first place. We must learn to make the second leap of thinking to: it is my karma, and if I fail to react negatively, then this karma will end and not be replaced—and then I will have *terminated* the object of my anger.

4) Towards the end of the chapter, Master Shantideva will be making the point that—if we can maintain our patience—then the number of people who appear in our lives to try our patience will automatically become fewer and fewer, since they are actually *produced* by our anger. Describe the verse in this section of the chapter which presents the very pleasant extreme of this thinking.

Master Shantideva states that, once we truly see that all the negative things in our life are coming from how we failed to take care of people in the past, then we will automatically want to focus our efforts on doing only good deeds. If we keep this up long enough, then not only will we find all the irritating people and things disappearing from our world—we will actually then be surrounded by people who have deep and constant feelings of love for each other.

5) In the next few verses of this section, Master Shantideva presents the idea of cutting our losses. Describe the metaphor that he uses to do so, and then discuss briefly again whether this approach reflects the ultimate worldview: the one which ends suffering itself.

Master Shantideva relates the example of a fire that has caught on the thatched roof of one house, and is about to spread to other houses. We need to be willing to tear the thatch and fire from the roof of the one house, and lose the one roof, rather than be attached to this roof and allow the fire to spread to others. Just so, we need to be willing if necessary to separate ourselves from objects such as relatives or favorite possessions, if we are unable to control our anger when they are harmed from the outside. Again this is only a very temporary method of dealing with our emotions: by the time we perfect our patience, we can "have our cake and eat it too," initially remaining calm even when loved ones are attacked, and later seeing this calm allow us live in a world where no one—neither those particularly close to us nor anyone else—is harmed in any way at all.

6) In a very powerful metaphor about a prisoner, Master Shantideva points out that it may actually be *less* painful if—when someone slugs you on one side of the face—you turn your face to the other side and voluntarily let them slug you again. Quote the half a verse that presents this metaphor, and explain what it means to the Master. (Tibetan and Sanskrit tracks in these languages.)

Why is it not a wonderful thing if a criminal
Condemned to die escapes instead
With only the loss of his hand?

།གསད་བྱའི་མི་ཞིག་ལག་བཅད་དེ།
།གལ་ཏེ་ཐར་ན་ཅིས་མ་ལེགས།

sejay mishik lakje de
gelte tarna chima lek

मारणीयः करं छित्त्वा मुक्तश्चेत् किमभद्रकम्।

maraniyah karam chittva muktashchet kim abhadrakam

Turning the other cheek can only result in some temporary pain for us here in this life, whereas anger especially has the power to destroy our good karma and create awesome new bad karma to send us to the realms of hell after we die. The pain in these realms goes on for

millions of years, and its intensity is infinitely worse than any kind of pain that we can feel here in this realm. From this point of view, it is entirely in our own best interests to ignore even very drastic insult or injury paid upon us by others.

7) In response to this "turn the other cheek" argument, the "other guy" in the chapter claims that he does not possess the inner strength to undergo the pain of volunteering to be smacked in the face the second time. Describe how this is a self-defeating argument, and how it may apply to say international relations.

The fact that you can't take the amount of pain being dished out to you at the moment *is in itself proof* that you won't be able to handle the infinitely greater pain of the hell realms, which is the only other choice if you choose to be come angry at being hurt. As such, you *have* to accept whatever pain it takes to remain peaceful and non-violent. In a larger sense, this means that a country might choose to quietly endure some violence visited upon it by another, if the opposite course of action—becoming angry and fighting back—might actually result in an infinitely more disastrous pain at a later date.

8) The "turn the cheek" argument above is meant to convey the logic of enduring present, relatively lesser pains in order to avoid hugely greater pains in the future. But Master Shantideva goes further and relates the present pain to that of the past. Explain.

In our past lives, we undertook countless negative actions that we mistakenly thought would get us the things we wanted. Instead, they only brought upon us intense suffering: thousands of births in the hells (as Master Prajnakara Mati puts it), even thousands of eons in the hells (as Gyaltsab Je puts it). ***But the most dismaying thing about all this suffering is that it was pointless:*** **there was no net benefit achieved by it at all, just wasted pain. Whereas now, if I am able endure these small harms from other people, every harm endured is like money in the bank: over time, it will accumulate and help me to become enlightened, thus accomplishing great good both for myself and every other living creature.**

9) Even when we are able to put into practice—in some feeble way—this idea of turning the other cheek, there is often some measure of hesitation, or only a grudging willingness. How would Master Shantideva have us feel about it?

> **His says that we should feel absolute pleasure at the opportunity, since by refusing to answer violence with violence we begin to realize the very purpose for which each of us is here in the universe at all: we will thus fulfill our destiny, of becoming the savior of every living being there is.**

IN-DEPTH COURSE II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Answer Key, Class Seven

1) After discussing antidotes to the anger we feel when others hurt us or those close to us, Master Shantideva continues on to discuss the anger we feel when others help or praise people that we don't like. In essence then he is equating two of our most popular mental afflictions. Name them.

> **Master Shantideva is thus equating anger and jealousy.**

2) Describe the quite painless method that Master Shantideva gives, at the very beginning of this class reading, for dealing with the anger we feel when someone praises a person that we don't like. For good measure, also mention the very specific positive result that coping with anger this way can have.

> **Master Shantideva points out that we can feel a lot better simply by joining in and rejoicing in the good qualities which are being praised, which is appropriate even when they are possessed by a person whom we don't personally like. The Master states that behaving this way has the very positive result of attracting others to come and learn the holy Dharma from us.**

3) Describe the immediate and also karmic result of wishing against the happiness of others.

> **Wishing against the happiness of others destroys our own happiness in the present moment—that is, we feel mean by definition; and it also creates bad karma that ruins our own future happiness.**

4) As aspiring bodhisattvas, we have committed ourselves to see everyone in the universe become enlightened. To then feel envy or displeasure when someone else is praised or presented with things is especially incongruous. Explain this in terms of cosmic geography.

> **Those in the three realms of existence (which can refer to the desire, form, and formless realms, or to all places upon, below, or above the earth itself) who have any kind of insight into what is of true value are constantly singing the praises of the enlightened beings—the Buddhas—and finding ways to make offerings to Them all day long. As bodhisattvas, we are devoting our entire lives to bringing people to this high state. As such it is a dire contradiction that we feel envy when someone else receives some smidgen of praise, fame, or gain. Rather we should see it as the first step in what we really want to happen to all other people, eventually.**

5) Sometimes we tend to rejoice in the good things that happen to others only if somehow we can ourselves control or take credit for the process. Relate the metaphor that Master Shantideva uses to describe why we should be happy when another person can find something good all on their own.

> **Master Shantideva compares us bodhisattvas to an overworked mother who is responsible for feeding her many children. If one of these children then is able to find some food on their own—that is, if one of the suffering people in our world manages to find some small degree of happiness by themselves, without our help—then we should rejoice, and never feel envy or a lack of control.**

6) What is perhaps the most serious negative result of wishing against the happiness of other people? In your answer, include the two lines from the reading which are most *relevant*. (Sanskrit and Tibetan tracks answer in these languages.)

> **The most serious negative result of this kind of thinking is that our own bodhichitta—our own wish that we could help all beings reach enlightenment—is seriously damaged every time it happens. As Master Shantideva puts it:**

How could a person have the Wish
For enlightenment, and feel displeased
When others manage to get something?

बोधिचित्तं कुतस्तस्य योऽन्यसंपदि कुप्यति ॥८३॥

bodhichittam kutas tasya yonya sampadi kupyati

།གང་ཞིག་གཞན་འབྱོར་ཁྲོ་དེ་ལ།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་ག་ལ་ཡོད།

gangshik shenjor trode la
jangchup semni gala yu

7) In what sense is it the same whether someone we don't like receives some kind of praise and gain, or whether the person honoring them instead keeps the praise or whatever to themselves?

> **In either case, we don't get anything ourselves; so why begrudge it to another?**

8) Who is it that we should really be displeased with when we feel envy over another person's success?

> **We should actually get angry with ourselves, since we are acting in a way which will make others lose faith in us, and further destroy the good karma which would bring us success ourselves.**

9) What is the appropriate train of thought to follow, as far as thinking about good karma and bad karma, when we begin to feel envy over someone else's success?

> **We can try to feel some kind of sadness over the bad deeds that we ourselves did in the past not to have this kind of success; and then also feel joy over the good deeds that this other person must have done in the past to deserve their success. Unfortunately, we normally do the opposite of these two.**

10) Name three reasons not to feel glad when people we don't like are thwarted in some way.

(1) It doesn't really benefit us in any way.

(2) Even if we were wishing some harm on the person, we can't logically take any credit for it when it happens.

(3) There is no better way to ruin ourselves than to feel some kind of pleasure over another person's misfortune.

11) Quote the two lines near the end of our reading for this class which describe how useless it is for us when someone we don't like doesn't get what they want.

And even should your enemy
Become upset, how then could
You feel glad about it?
And even if your enemy
Becomes unhappy, how
Does that make you happy?

जातं चेदप्रियं शत्रोस्त्वत्तुष्ट्य किं पुनर्भवेत् ॥

jatam chedapriyam shatros tvattushthya kim punar bhavet

།གལ་ཏེ་དགྲ་ཞིག་མི་དགའ་ནའང་།
།དེ་ལ་ཁྱོད་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།

gelte drashik miga na-ang
dela khyugar chishik yu

IN-DEPTH COURSE II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Answer Key, Class Eight

1) Master Shantideva lists five things that getting famous *doesn't* do for you; Master Prajnakara Mati further mentions that these five are a traditional list of benefits that a wise person would hope for from anything, because they better allow you to serve other people. Name the five.

> **Getting famous is not in itself a good deed. It does not provide you with longer life; it doesn't grant you physical prowess; it doesn't prevent illness; nor does it convey any physical kind of pleasure.**

2) The "other guy" in the chapter of course then comes back—saying, in essence, "I can understand that getting famous may not help me in those five ways, but it does bring me great pleasure of mind." How does Master Shantideva respond to this argument? What caveat does Master Prajnakara Mati include?

> **Master Shantideva says that—if mental pleasure is the only goal of life—then we might just as well indulge ourselves in things like fancy jewelry, or liquor. That is, the desire for the good feeling of fame becomes just another form of self-indulgence, inevitably leading to a kind of addiction and then willingness to harm others to get more. Master Prajnakara Mati though is careful to add that this logic does not apply to pleasant feelings such as those you get from carrying out very meaningful, spiritual study.**

3) Master Shantideva follows with a verse that talks about people who squander all their money trying to attract the attention of others; and people who even risk their very lives and go to war, all with the hope of doing deeds that will make them famous—which he notes is especially silly, since if (and when) you die, there's no one left to enjoy the fame. But then in the middle of this verse he says, "And anyway, what is it exactly that the alphabet can do for you?" Explain the two meanings of this question.

In one sense, Master Shantideva is pointing out that the simple words of the praise that others give you are a very insubstantial and fleeting pleasure. In a deeper sense though, he is reminding us that—if even words themselves are empty of meaning anything from their own side, and if all the meaning that even the letters of the alphabet have is coming from our side—then needless to say objects like fame and our entire lives themselves are dependent entirely upon our own projections, forced upon us by whether or not we took care of others in the past. And being concerned about one's own fame is certainly going to distract one seriously from taking care of others.

4) How might being overly concerned about fame or reputation also affect ones daily spiritual practice?

It's a basic principle of Buddhism that one must be concerned about how one appears to others; that is, one should conduct oneself in a way which is noble and above reproach, in order to inspire faith in others for both oneself and the Buddhist path. Then they will want to follow it also, and will reap its temporary and ultimate benefits. But on the other hand, a person who truly devotes themselves to the path may on occasion find that doing so requires a mode of living that does not fit in with the surrounding culture—for example, we may (politely) refuse to drink alcohol among friends with whom we used to share a drink. Or we make take extended time off of work in order to advance ourselves seriously through the practice of deep retreat. This kind of behavior can be criticized by others as being different or "weird"—but in this case we must have the wisdom to ignore the criticism, and forge ahead: for the benefit of both ourselves and everyone who may be criticizing us as well.

5) The nature of fame is that in almost all cases it is quickly lost. How does Master Shantideva characterize our normal reaction to no longer being the center of attention?

> **Master Shantideva says that our normal reaction to losing fame (and remember he is talking about fame which is lost because of the machinations of another person acting against us) is to feel a strong and irrational emotion of frustration and anger, like a child whose sandcastle has fallen down. This is a comment both on the impermanence of fame (like a castle made of sand) and on our normal level of emotional maturity (like that of a small child).**

6) Then follows an interesting exchange. Master Shantideva points out that words themselves are not possessed of consciousness—and so it is completely impossible that *they* are praising us intentionally. The "other guy" (usually our own mind, actually) then comes back with the argument that—when someone praises us—it means that they are happy with us, and we can take a wholesome joy in their happiness. All this happiness, we continue, is prevented if a person criticizes us; and so it is reasonable to feel anger at this person. Explain the two ways in which the Master responds.

> **Master Shantideva makes two points in response. First, he says, it is not the case that we actually derive any substantial benefit when someone else is happy; that is, we can't take any of it actually for ourselves. More pointedly, he says: "If your real reason for wanting to be famous is that other people will be happy, why do you feel so strongly displeased when people get happy over someone else, and praise them?"**

7) Master Shantideva then lists four undesirable results that occur when we get praise or fame from others. Quote the verse in which he does so. (Tibetan and Sanskrit tracks in these languages.)

Praise and the rest distract me,
And also function to destroy
My feelings of dismay with life.
They make me feel envy towards
Those who possess high qualities,
And obliterate everything excellent.

།བསྟོད་སོགས་བདག་ནི་གཡེང་བར་བྱེད།
།དེས་ནི་སྐྱོ་བའང་འཇིག་པར་བྱེད།
།ཡོན་ཏན་ལྡན་ལ་ཕྲག་དོག་དང་།
།ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའང་འཇིག་པར་བྱེད།

tusok dakni yengwar che
deni kyuwa-ang jikpar che
yunten denla trakdok dang
punsum tsokpa-ang jikpar che

स्तुत्यादयश्च मे क्षेमं संवेगं नाशयन्त्यमी ।
गुणवत्सु च मात्सर्यं संपत्कोपं च कुर्वते ॥९८ ॥

stutyadayashcha me ksemam samvegam nashayantyami
guna vatsu cha matsaryam sampat kopam cha kurvate

(The "excellent" here, by the way, is described by Gyaltsab Je as referring to both one's own good deeds, and the great goodness of others—referring either to their own good qualities, or to the culmination of their benefit, which I can achieve by becoming enlightened.)

8) Given the various problems that come from getting praise or fame, how then does Master Shantideva advise us to view those who hinder us from obtaining them? And how does this way of viewing things fit in with the ultimate worldview that we are attempting to maintain?

He says that—since by preventing us from attaining fame or praise, those who criticize us save us from these various pitfalls—they are actually engaged in the act of protecting us from failing in our virtues and falling into the lower realms. It is important to note that Master Shantideva is not talking about appreciating this way of viewing the other person in a brief, intellectual way as one studies the patience chapter; rather, we must honestly come to view people who attack us and cause others not to admire us as actually protecting us from

mundane concerns, therefore helping us rise to an even higher level. Ultimately though, of course, we must maintain the worldview that if we can stop judging and criticizing others ourselves, then a day will come when we will actually enjoy the admiration and praise of the entire world as an enlightened being who can help all living creatures; that is, again, that we can have our cake and eat it too.

9) Quote the half-verse in which Master Shantideva speaks of how things and fame affect ones liberation; then ruminate a bit on why it is true. (Tibetan and Sanskrit tracks quote in those languages.)

I am supposed to be a person who aspires
To liberation, and being chained by things
And honor is something I hardly need.

།བདག་ནི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ།
།རྙེད་དང་བཀུར་སྟིས་འཆིང་མི་དགོས།

dakni drol;wa dunnyer la
nyedang kurti chingmi gu

मुक्त्यर्थिनश्चायुक्तं मे लाभसत्कारबन्धनम् ।

muktyarthinashcha yuktam me labha satkara bandhanam

Fame and honor, and the material possessions that may come with them, are simply things which take up more of our precious, limited mental space; like useless files in a computer, taking up memory. They also require a great deal of maintenance, and actually slow us down in our race against death to achieve freedom from the cycle of pain.

10) Master Shantideva says that our desire for praise and fame makes us similar to crazy people who are struggling to enter a house of pain. This makes people who criticize us—who prevent us from attaining praise and fame—like wonderful friends who are locking us out of the pain house. He then says that "it's as if an enlightened being has granted us their blessing." Explain the higher implications.

If other people are empty, then there may well come a day—if I can collect enough good karma—when I will realize that all the harm ever done to me in my life by others was actually part of some master plot by all the realized beings of the universe to get me enlightened. And so it's not exactly *as if* I've been blessed by an enlightened being when people prevent me from getting famous—it's that *enlightened beings themselves* have prevented me from hurting myself.

IN-DEPTH COURSE II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

Answer Key, Class Nine

1) Suppose we are trying to accomplish some virtuous deed, and another person hinders us from doing so. Using the definition of a cause, explain why they are therefore actually *helping* us to do so; and then throw in two very appropriate side notes on this point.

> **As Masters Shantideva Prajnakara Mati both point out, the cause of anything is described as that thing which—if it is present—the thing will occur; whereas, if it is absent, this thing will not occur. Now the greatest form of asceticism, or high spiritual practice, is the act of not getting anger when we are provoked by someone. This act of forbearance *cannot occur* without the person who provokes us, and *does occur* only when there is someone who provokes us. Thus the person is actually *helping* us to accomplish great merit.**
>
> **There are two important side notes to mention here. The first is that *doing a good deed with the proper style*—that is, without any kind of associated negativity like anger in the very moment that we do the good deed—is often *more important than the desired goal of the good deed itself.* Secondly, it is *not* inappropriate to do the best we properly can to prevent another person from hindering our good deeds; only we can never do so *with anger* or any similar negative emotion.**

2) Name and explain the two examples that Master Shantideva gives to illustrate the above point.

> **Master Shantideva says that if you are going to claim that a person who hinders you from accomplishing some virtuous deed is truly a *hindrance***

and not a *help,* then you might as well say that poor people are a *hindrance* to the act of generosity, and that your *khenpo* or vow-master is a hindrance to your receiving vows.

3) Give the verse from the patience chapter which states how and *why* people who hurt us are so rare. (Sanskrit and Tibetan tracks add these languages.)

The world may be full of beggars,
But finding someone to do me harm
Is truly a rare occurrence,
Since there could never be a person
Who hurt me any way at all
If I did not hurt them first.

सुलभा याचका लोके दुर्लभास्त्वपकारिणः ।
यतो मेऽनपराधस्य न कश्चिद्पराध्यति ॥

salabha yachaka loke durlabhas tvapakarinah
yato menaparadhasya na kashchid aparadhyati

།འཇིག་རྟེན་ན་ནི་སློང་བ་མོད།
།གནོད་པ་བྱེད་པ་དཀོན་པ་སྟེ།
།འདི་ལྟར་ཕར་གནོད་མ་བྱས་ན།
།འགའ་ཡང་གནོད་པ་མི་ཡེད་དོ།

jikten nani longwa mu
nupa jepa konpa te
ditar parnu maje na
gayang nupa miye do

4) One of the images commonly utilized for Buddha nature is also used by Master Shantideva to describe people that we don't like. Give the image, and explain it.

Master Shantideva compares that people we don't like to a free pot of gold that we suddenly discover under the floor of our own house; that

is, we stand to make an incredible profit from something we didn't even knew we possessed, and which comes to us without any effort at all.

5) How does the word "strategic alliance" relate to this chapter?

We can view this extraordinary opportunity to practice the highest form of asceticism or *tapas* as a strategic alliance between ourselves and the person that annoys or hurts us. Without either one of these necessary partners, the entire profitable business of maintaining our patience would be completely impossible.

6) There is a common objection to the concept that the people who hurt us are actually facilitating an invaluable collaboration; that is, they have no *intention* of working with us towards some great goal, and so their help doesn't really *count.* Describe how Master Shantideva counters this argument.

Master Shantideva points out that the absence of the intention to help does not in any way obviate the amount or importance of the help we receive. He points out that as bodhisattvas we (even by vow) make offerings to and honor the refuge of the holy Dharma—something which is of ultimate benefit to us even though it does not possess any *intent* to help us.

7) The other party, at this point in the patience chapter, raises now a further objection: Not only does the person who hurts me not entertain any wish to help me, they actually harbor an active wish to *hurt* me. How does Master Shantideva counter this new argument?

He points out that you could hardly call it "patience" if the person who annoys you or hurts you were doing so with some kind of intent to help you, in the way that a physician who treats you for some illness seeks to do you benefit. How could there be any bodhisattva glory in putting up with someone who hurt you while they were trying to *help* you?

8) Master Shantideva next moves from the concept of our enemy as an essential cause for the practice of patience to the idea of the enemy being like a field where we plant the

seeds of our good deeds. Name and explain the two fields he mentions here. (Sanskrit and Tibetan tracks also name in these languages.)

Master Shantideva says that Lord Buddha spoke of two "fields" or gardens that are available to us as places where we can plant the seeds of our future enlightenment. One is the "field of living beings": the people all around us on a daily basis—if we can perfect our interaction with them, then we plant powerful seeds for our coming Buddhahood. The second is the "field of Victors," since by honoring and pleasing the Budddhas we also plant powerful seeds for enlightenment.

Field of living beings:	**सत्त्व क्षेत्र**	སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་།
	sattva ksetra	***semchen kyi shing***
Field of Victors:	**जिन क्षेत्र**	རྒྱལ་བའི་ཞིང་།
	jina ksetra	***gyalway shing***

9) Master Shantideva first says that enlightened and unenlightened beings are equal, and then he says that they're not equal, and then he says again that they're equal. What does he mean?

Master Shantideva first says that enlightened and unenlightened beings are equivalent as necessary fields in which we must plant the seeds of our own enlightenment. Then he says that this doesn't imply though that they are equal in their high spiritual qualities, since enlightened beings are of course infinitely higher in this regard. Then finally he points out that they are both though equal in providing a necessary cause for us to reach enlightenment.

10) What form of greatness do unenlightened living beings possess, which allows Buddhas to possess the greatness they have?

The greatness of Buddhas is their love, which would be impossible without the great misery of the unenlightened beings towards whom their love is directed.

11) Give a final, sort of mathematical proof that other people—even annoying or hurtful ones—are just as deserving of our love and respect as the enlightened beings themselves.

Mathematically, any fraction of infinite is infinite itself. The Buddhas possess infinite high qualities. The vast number of irritating beings in the world—since like Buddhas they provide a necessary cause for us to reach our own enlightenment—possess at least some small fraction of the qualities of the enlightened beings themselves. As such, their goodness is infinite, and honoring them with the gift of even every beautiful thing in the universe would never suffice.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

IN-DEPTH COURSE II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

ANSWER KEY, CLASS TEN

1) How does Master Shantideva advise that we repay the kindness of the Buddhas—those he calls our "closest friends"? Quote a verse from his text to answer. (Tibetan and Sanskrit tracks in those languages.)

Moreover what better method could there
Be to repay the kindness of those
Who act unimpelled as closest friends
And help to an infinite degree,
Than to please all living beings?

།གཞན་ཡང་གཡོ་མེད་གཉེན་གྱུར་ཅིང་།
།ཕན་པ་དཔག་མེད་མཛད་རྣམས་ལ།
།སེམས་ཅན་མགུ་བྱ་མ་གཏོགས་པར།
།གཞན་གང་ཞིག་གིས་ལན་ལོན་འགྱུར།

shenyang yume nyengyur ching
penpa pakme dzenam la
semchen guja matok par
shengang shikgi lenlun gyur

किं च निश्छद्मबन्धूनामप्रमेयोपकारिणाम्।
सत्त्वाराधनमुत्सृज्य निष्कृतिः का परा भवेत्॥११९॥

kim cha nishchadma bandhunam aprameyopakarinam
sattvaradhanamutsirjya nishkirtih ka para bhavet

2) How, according to Master Shantideva, do all living beings play a role in our repaying the kindness of the Buddhas?

> **The fact that the Buddhas have been willing to give up their lives or pass to the lowest of the hell realms in order to help all living beings should be an indication to us of how dear these beings are to the Buddhas. As such, we can assume that doing good to these beings—even when they have done harm to us—is an appropriate way to repay the kindness of the Enlightened Ones.**

3) Master Shantideva says that "even the one that I consider my Master has disregarded even his own holy body" for the sake of living beings, but that we refuse to act the same. How does he characterize our refusal? Quote the relevant half of a verse. (Sanskrit and Tibetan tracks in those languages.)

Given this, how can I, such an
Ignorant oaf, feel pride and refuse to act
As if I were their servant?

།དེ་ལ་རྨོངས་པ་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་ན།
།ང་རྒྱལ་བྱ་ཞིང་བྲན་གྱི་དངོས་མི་བྱ།

dela mongpa dakgi jitar na
ngagyel jashing drelgyi ngumi ja

अहं कथं स्वामिषु तेषु तेषु करोमि मानं न तु दासभावम् ॥१२१ ॥

aham katham svamishu teshu teshu karomi manam na tu dasabhavam

4) Describe, in a famous half-verse, the connection between what we do to all the other beings around us, and what we do to the Buddhas themselves. (Sanksrit and Tibetan tracks in these languages.)

When you make them happy,
You please every one of the Victors.
When you hurt them,
You hurt the Victors themselves.

།དེ་དག་དགའ་བས་ཐུབ་པ་ཀུན་དགྱེས་ཤིང་།
།དེ་ལ་གནོད་བྱས་ཐུབ་ལ་གནོད་པ་བྱས།

dedak gawe tuppa kungye shing
dela nuje tupla nupa che

तत्तोषणात्सर्वमुनीन्द्रतुष्टिस्तत्रापकारेऽपकृतं मुनीनाम् ॥१२२ ॥

tattoshanat sarva munindra tushtistathrapakare pakirtam muninam

5) Master Shantideva uses a certain metaphor to describe how it feels to the Buddhas whenever we respond in a negative way to someone who hurts us. Describe.

Our goal in life, of course, is to please the Enlightened Ones by our behavior, especially towards others. Whenever we hurt another—someone for example who has hurt us first—then it feels to the Buddhas as if a person is offering them some delectable object of the senses (pizza, or ice cream!) even as these Buddhas' bodies are being tortured, engulfed in flames.

6) When we finally realize how much it hurts the Buddhas when we hurt other people, we feel a natural wish to ask all these enlightened beings to forgive us for all the pain we have caused them in the past. Describe the two offerings which Master Shantideva mentions we can make, and which incidentally possess a tremendous power to remove much of the bad karma of hurting the Buddhas.

We first of all pledge to offer ourselves, from this day on, to all living beings, as their servant. We secondly pledge never again to struggle with people who act against us—even should they insult us terribly, or even try to kill us.

7) The Buddhas are the embodiment of compassion itself; and the Buddhas themselves are embodied in someone else. Who is that, and how?

The Buddhas consider all living beings to be their own embodiment, just as these Buddhas themselves are the embodiment of compassion.

Master Prajnakara Mati points to the importance of living beings and Buddhas both being equal in the "sphere of the dharma," meaning their Buddha nature: the emptiness of their mind, which is what allows enlightenment itself.

8) Name what it is that Master Shantideva describes as "the one thing which pleases all the Buddhas, and which is the one way to accomplish ones own goals, and moreover the very method to remove the pain of the entire world."

The practice of being patient with others.

9) Give the five parts of the illustration of the king and his worker.

(a) The Buddhas are like the king of a country; a king who has a short temper.

(b) Someone who comes and hurts us in some way is like a worker of the king; one who happens to be himself a particularly weak or feeble person.

(c) We are supposed to be like subjects of the king who have in some way been hurt by this worker. In particular, we are like subjects who happen to be much stronger or more powerful than the king's worker; but we are far-sighted and sensitive to the possible repercussions of any harm we might do back to this worker.

(d) Just as the far-sighted subjects—seeking to prevent any possible retribution from the all-powerful king himself—avoid taking any action against his puny worker, we resolve never to disregard, or hurt back, even the very weakest of people who attempt to hurt me.

(e) As an added incentive: The king of a country possesses a powerful army behind him, to back him up. The people who hurt us are just the same: they have the guards of the hell realms, and also the entire assembly of enlightened beings, backing them up; that is, by hurting them back we will go to the realms of hell, and displease the Buddhas who consider these beings their dear children.

10) Master Shantideva points out that the metaphor comparing kings to Buddhas breaks down in two important aspects. Name them.

(a) A king who got angry at us when we hurt back his worker would never be able to do us the tiniest fraction of the harm that we do to ourselves, when we displease the Buddhas by responding negatively to a person who hurts us.

(b) When we learn to respond sweetly and pleasantly to those who do us harm, we quickly come to achieve enlightenment. This is something that not even a Buddha could ever grant us directly from their own hand.

11) The final result of practicing the perfection of patience is, of course, that we achieve enlightenment, becoming a deathless angel who can serve every living being. Master Shantideva, in the final verses of the patience chapter, also lists eight benefits that come to us even before we escape the cycle of pain. List them, in two groups as he does.

(a) Three of the benefits are fairly immediate, occurring in the present life. The first of these is that you achieve "great glory," meaning simply that everything in your life just goes perfectly.

(b) You obtain a fine reputation: the healthy kind of fame that for example His Holiness the Dalai Lama enjoys in the world.

(c) You attain a high degree of happiness.

(d) Five of the benefits ripen over an extended period of time. First, you become physically beautiful "and more," which includes being surrounded by beautiful people.

(e) You become free of illness.

(f) Your reputation spreads even farther.

(g) These allow you to live a much longer life.

(h) You attain a high degree of happiness, as if you were a Wheel Emperor, or King of the World.

IN-DEPTH COURSE II
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
The Chapter on Killing Anger

ANSWER KEY, FINAL EXAMINATION

1) Perhaps the most famous verse from the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life* on the art of not getting angry appears not in the chapter on patience but in the preceding chapter, the one devoted to maintaining ones awareness. Quote all four lines of this verse. (Sanskrit and Tibetan tracks, in these languages.)

How on earth could you ever find
Enough leather to cover the Earth?
The amount of leather on the sole of your shoe
Will give you the same effect.

།ས་སྟེངས་འདི་དག་ཀོས་གཡོགས་སུ།
།དེ་སྙེད་ཀོ་བས་ག་ལ་ལང་།
།ལྷམ་མཐིལ་ཙམ་གྱི་ཀོ་བས་ནི།
།ས་སྟེངས་ཐམས་ཅད་གཡོགས་དང་འདྲ།

sateng didak kuyok su
de-nye koway gala lang
hlamtil tsamgyi koway ni
sateng tamche yok dang dra

भूमिं छादयितुं सर्वां कुतश्चर्म भविष्यति ।
उपानच्चर्ममात्रेण छन्ना भवति मेदिनी ॥१३ ॥

bhumim chadayitum sarvam kutash charma bhavishyati
upanach charma matrena channa bhavati medini

2) Discuss the idea of a "fire hazard," with regard both to anger and also our more general, daily Buddhist practice.

As noted above, anger has a capacity similar to that of fire, in the sense that even the tiny amount of fire on the end of a matchstick has the power to increase and spread enough to burn an entire city. The "hazard" part refers to a person who, like a very dry field of grass, is ready at any moment to burst into fire. This readiness comes from not keeping up with ones regular daily practices, such as a daily meditation session, keeping ones six-time book, regular yoga or similar spiritual exercise, and regular study of scripture. Without the stability and peace of mind that result from these practices, we are a "fire hazard" or—as Master Shantideva puts it in the opening lines of the chapter on meditation,

> **A person whose mind is in a state**
> **Of constant wandering lives their life**
> **In the jaws of mental affliction.**

3) Talk a little about the idea of the "range" of anger.

It's important to realize that the idea of anger as presented in Master Shantideva's great book spreads over a wide range of emotions and activities, both within our own one mind, and throughout the world at large. That is, the word "anger" as used by the Master applies first of all to an entire range of sometimes subtle—and always potentially disastrous—states of mind or raw karma such as simply being "in a bad mood," or irritable; getting slightly annoyed with someone, even just on a subway or on the web; holding a grudge, or the inability to let go of anger; feelings of resentment or even jealousy; and the entire spectrum of fascination or even pleasure that we take in others' misfortunes: rubbernecking at a car accident, reading about the problems of politicians or movie actors, on up to subtle satisfaction when someone we don't like at the office gets in trouble.

This "range" of anger also extends, very importantly, beyond the insides of our own mind—to the outside world. That is, Master Shantideva's idea of "anger" also applies for example to any kind of exasperation over anything like a traffic jam, or the weather; or anxiety

and unhappiness over the size of our credit-card bills, or our weight or physical appearance.

Finally and perhaps most importantly, Master Shantideva's concept of "anger" applies to how we as a community or a nation respond to violence, whether it be when and how we decide to imprison someone, or the decision of whether we will engage in widescale violence such as war. And so this chapter on patience is really the ultimate Buddhist presentation on peace as well.

4) Obviously, this "Chapter on Patience" will be dealing with the various methods that we ourselves can use to avoid all of the many problems associated with anger. These methods can be divided into two very broad categories: name and describe these two. (Tibetan track also name in Tibetan..)

Master Shantideva will be acquainting us with a wide variety of methods to deal with anger. Most of these methods are what we could call "bandaids," or temporary solutions that break down when the "heat" is turned up: when the person or situation making us angry is either increased or repeated to a certain degree. We will though be learning as well the ultimate solution: a solution based on worldview, or a deep understanding of karma and emptiness. Applying this solution actually puts a permanent end to the very objects which cause us anger, and acts as an immediate cause for us to achieve enlightenment, the ability to be of help to countless living beings.

གནས་སྐབས་ཀྱི་གཉེན་པོ།

nekap kyi nyenpo

གཉེན་པོ་མཐར་ཐུག

nyenpo tartuk

5) There is one verse from the Patience Chapter which advises us how to stop this immediate cause of anger. It is perhaps the most famous verse from the chapter, and is often quoted by His Holiness the Dalai Lama. Give the entire verse. (Sanskrit and Tibetan tracks give in **both** English and your track language.)

If there is something
You can do about it,
Why should you feel upset?
If there is nothing
You can do about it,
What use is being upset?

།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི།
།དེ་ལ་མི་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།
།གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ནི།
།དེ་ལ་མི་དགའ་བྱས་ཅི་ཕན།

gelte chusu yuna ni
dela migar chishik yu
gelte chusu mena ni
dela miga jechi pen

यद्यस्त्येव प्रतीकारो दौर्मनस्येन तत्र किम् ।

अथ नास्ति प्रतीकारो दौर्मनस्येन तत्र किम्॥१० ॥

yadyastyeva pratikaro daurmanasyena tatra kim
atha nasti pratikaro daurmanasyena tatra kim

6) There are two lines (half a verse) from the text which describe *why* we can learn to deal with progressively greater types of pain. Quote the lines, and then discuss briefly whether these words directly reflect the ultimate goal of the worldview of Lord Buddha. (Tibetan and Sanskrit tracks include both that and the English.)

There is nothing in the world
Which does not come easily
If you make a habit of it.

།གོམས་ན་སླ་བར་མི་འགྱུར་བའི།
།དངོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།

gomna lawar mingyurway
ngude gang-yang yo ma yin

न किञ्चिद्स्ति तद्वस्तु यद्भ्यासस्य दुष्करम्।

na kinchid asti tad vastu yad abhyasasya dushkaram

The whole approach of learning to endure progressively greater sufferings certainly *does not* reflect the ultimate worldview of Lord Buddha. This worldview states that we can do better than simply learn to cope very well with suffering: we can rather prevent it from happening in the first place, through an understanding of karma and emptiness.

7) What comforting advice does Master Shantideva give about trouble or obstacles that arise during our attempts to improve our minds?

Master Shantideva says:

"We are locked in combat
With mental affliction, and in war
Many wounds are sustained."

8) With this class, the thirdAn in the course, we reach the second of the three kinds of patience, which is infinitely more important than the other two. Name this type and describe it, incorporating the description from *The Great Book on the Steps of the Teaching (Tenrim Chenmo)* of Geshe Drolungpa. (Tibetan track also name this type of patience in Tibetan.)

The second of the three types of patience is the kind where you concentrate on the Dharma. According to Geshe Drolungpa's *Great Book on the Steps of the Teaching (Tenrim Chenmo),* this is a highly analytical type of patience which delves deeply into objects such as the nature of emptiness, and cause and effect. This type of patience is actually looking into *where, ultimately, the things that make us angry have come from;* and since we can find their true roots, we can eliminate them—and our anger over them—forever.

ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ།

chu la ngepar sempay supa

9) Perhaps one of the most important ideas of all of Buddhism—nay, one of the most important ideas of all time—is found in the patience chapter at this point. To sum it up, Master Shantideva says, "If we're really going to deal with the bad things that happen in our lives—the things that hurt us, and upset us, and make us angry—then we're going to have to *find out why they happen in the first place."* He proceeds then to give us, basically, three different choices about where the bad things in the world come from. Describe these three choices, in language that modern-day people can relate to.

a) The world and everything in it—and thus those things which hurt us, and cause us to become upset and angry, even your yelling boss's face—have all come into being through the random collision of atoms and molecules of various elements like carbon and oxygen, just bumping into each other trillions of years after some primeval, accidental explosion—a "big bang"—that started from nothing at all. (This is the prevailing scientific explanation of where things come from, and corresponds to the idea of a "primal One.")

b) Or, it's not true that all of these things are just random; rather, they occur through the efforts of a big guy in the sky who has been around forever. And although the world is strewn with cruelty and

unimaginably ruthless pain, this being who has made all things happen is the paragon of compassion. (This is the Judeo-Christian idea of God as Creator of the World, and corresponds to the idea of a "Self-Existent Being.")

c) What happens in the world is completely logical: there is a universal justice, and we get back in exact accordance to what we give: according exactly to whether or not we have taken care of others. The world is all a projection triggered by karma, or the seeds that are planted in our minds as we either help or hurt all the beings in our life. (This is the Buddhist worldview, of karma and emptiness.)

10) Quote the verse in which Master Shantideva states that antidotes which are illusory are not only not ineffective, but in fact that only kind of antidotes that could ever stop all of our pain. And then summarize briefly the explanation of this verse by the incomparable Gyaltsab Je. (Sanskrit and Tibetan tracks quote in these languages too.)

Now you may say, "But what is it
That's stopped, and by what?
And how then, logically, stopping itself?"
Yet it does make sense, for we assert
That the entire flow of pain is broken
By relying on this fact.

།གང་གིས་གང་ཞིག་བཟློག་བྱ་སྟེ།
།བཟློག་པའང་རིགས་པ་མིན་ཞེ་ན།
།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྡུག་བསྔལ་རྣམས།
།རྒྱུན་ཆད་འགྱུར་འདོད་མི་རིགས་མེད།

ganggi gangshik dokja te
dokpa-ang rikpa min shena
dela tenne duk-ngel nam
gyunche gyurndu mirik me

वारनापि न युक्तैवं कः किं वारयतीति चेत्।

युक्ता प्रतीत्यता यस्माद्दुःखस्योपरतिर्मता ॥३२॥

varanapi na yuktaivam kah kim varayatiti chet
yukta pratityata yasmad duhkhasyoparatir mata

Here is a paraphrase of how Gyaltsab Je brilliantly glosses the verse. Someone comes along and says, "If there doesn't exist a single atom of anything that could exist in and of itself, how could anything then act as an antidote to stop something else? Wouldn't the very workings of all things be impossible?" And Gyaltsab Je answers: This kind of statement reflects a very mistaken type of worldview which holds that the two truths (deceptive reality and ultimate reality) are mutually incompatible—it is the statement of a person who fails to grasp how the fact that things work in general is applied to things that are empty of any nature of their own. As such, this person's very objection is itself what is *really* objectionable, for in fact the only thing that can enable us to stop all our mental afflictions—including anger—and thus put an end to all pain in the world is to realize the truth of the fact that spiritual antidotes and the problems which they eliminate are all empty of any existence of their own.

11) With class four, we begin our study of the third of the three types of patience. Name it, and state how it's described in Geshe Drolungpa's famous work, *The Great Book on the Steps of the Teaching (Tenrim Chenmo).* (Tibetan track name in Tibetan.)

This is the kind of patience where we don't mind it when others do us harm. It is described primarily by Geshe Drolungpa as follows: When a wide variety of unbearable and continuous problems come to us as other people hurt us, then we must reflect on the fact that they are all a result of our own negative deeds in the past.

ཇི་མི་སྙམ་པའི་བཟོད་པ།

ji mi-nyampay supa

12) Describe the thought process used in the "method of compassion" for dealing with our own anger. Finish up your description with the two exquisite lines by Master Shantideva on this particular method. (For the two lines, Sanskrit and Tibetan tracks add these languages.)

We think first about how some people, out of mental afflictions or simple carelessness, do themselves serious harm—say in a serious car accident, when distracted by a minor argument over a cell phone. Others, out of a desire to impress the opposite sex, might hurt themselves—for example, by overworking for extra money, or through compulsive dieting. Finally there is the extreme of those who—out of anxiety or depression—do themselves the ultimate harm of committing suicide.

Then too there are the many of us who hurt ourselves constantly by doing negative deeds. It is no surprise, says Master Shantideva, that if we all do such harm to ourselves, then we would naturally do harm to others as well. People spend their whole lives hurting themselves and each other; a condition so pitiable that Master Shantideva concludes by saying,

If by some chance you cannot
Feel some pity for them,
At the least withhold your anger.

न केवलं दया नास्ति क्रोध उत्पद्यते कथम् ॥३८ ॥

na kevalam daya nasti krodha utpadyate katham

།སྙིང་རྗེ་བརྒྱ་ལ་མ་སྐྱེས་ན།
༎ཁྲོ་བར་འགྱུར་བ་ཅི་ཐ་ཚིག།

nyingje gyala makye na
trowarngyurwa chi ta tsik

13) Give the wonderful verse where Master Shantideva advises us to get angry at the force that actually lies behind it when another person hurts us.

It's the stick or whatever
That delivers directly; if you're angry
At what impels it,
Then get mad if you really must
At anger itself, since it's the force
That sets the other into motion.

मुख्यं दण्डादिकं हित्वा प्रेरके यदि कुप्यते ।
द्वेषेण प्रेरितः सोऽपि द्वेषे द्वेषोऽस्तु मे वरम् ॥४१॥

mukhyam dandadikam hitva prerake yadi kupyate
dveshena preritah sopi dveshe dveshostu me varam

།དབྱུག་པ་ལ་སོགས་དངོས་བཀོལ་ཏེ།
།གལ་ཏེ་འཕེན་པ་ལ་ཁྲོ་ན།
།དེ་ཡང་ཞེ་སྡང་གིས་བྲད་པས།
།ཉེས་ན་ཞེ་སྡང་ལ་ཁྲོ་རིགས།

yukpa lasok ngukul te
gelte penpa la tro na
deyang shedang gi bepe
nyena shedang la tro rik

14) The "other person" in this section of the chapter then comes to Master Shantideva and argues that they really do need things, in order to live a longer life—because then they will have more time to work off their past negative deeds, and accomplish the good deeds they have not yet done. How does the Master reply, and how does this relate to the question of the *style* with which we do our good deeds? Complete your answer, finally, with the powerful second half of the verse on this subject. (Tibetan and Sanskrit tracks in these languages.)

To paraphrase Master Shantideva, he says: "That may be fine, but if your plans for living longer also involve *getting angry* at people who hinder you from getting the things you need, then aren't you actually accomplishing the exact opposite of what you said you wanted to? That is, aren't you finishing off all your good karma (because anger destroys stockpiles of good karma), and carrying out now bad karma?" This all relates to the question of *style* as we attempt to work towards otherwise very virtuous, long-term goals: if in the process of attaining some great good we hurt ourselves and others at each small step, then we have in a sense already cancelled the meaning of the greater goal. And so we must be sure that we do things with *style:* being gentle and good towards others at each small step of a larger virtuous undertaking.

The relevant half verse is:

What possible use
Is it to stay alive, if I live
Only to do bad deeds?

།སྡིག་པ་འབའ་ཞིག་བྱེད་པ་ཡི།
།གསོན་པ་དེས་ཀོ་ཅི་ཞིག་བྱ།

dikpa bashik jepa yi
sunpa de ko chishik ja

किं तेन जीवितेनापि केवलाशुभकारिणा ॥६१ ॥

kim tena jivitenapi kevalashubha karina

15) Some of the greatest violence ever committed in the course of our human history has been the violence done to each other by religious groups. Master Shantideva's specific comments on this point are certainly some of the most noble sentiments ever expressed in the literature of any of the world's major religions. Explain first how the Master advises us to deal with the religious violence in the form of slander or destruction of places of worship, sacred images, or holy books.

Master Shantideva states that it is completely wrong for us to feel anger at people who perpetrate such violence, since it is impossible to actually cause pain to things like the Dharma or enlightened beings.

16) In this section of the chapter is found the one verse which more than any other summarizes the basis of the third kind of patience: the attitude of "It's my own karma." Quote the verse, and again discuss briefly whether this approach completely covers the ultimate worldview of the *perfection* of patience. (Tibetan and Sanskrit tracks give the verse in these languages.)

Where did it come from? What was it
That I did before that makes others
Do this deed of hurting me now?
If everything that happens now
Depends on the deeds I did before,
How can I be angry at them?

།གང་གིས་གཞན་དག་གནོད་བྱེད་པའི།
།ལས་དེ་སྔོན་ཆད་ཅི་ཕྱིར་བྱས།
།ཐམས་ཅད་ལས་ལ་རག་ལས་ན།
།བདག་གིས་འདི་ལ་ཅི་སྟེ་བཀོན།

ganggi shendak nuje pay
lede ngunche chichir je
tamche lela rakle na
dakgi dila chite kun

कस्मादेवं कृतं पूर्वं येनैवं बाध्यसे परैः ।
सर्वे कर्मपरायत्ताः कोऽहमत्रान्यथाकृतौ ॥६८ ॥

kasmadevam kirtam purvam yenaivam badhyase paraih
sarve karma parayattah kohamatranyatha kirtau

In and of itself, reacting to negative events with nothing more than the thought "Oh, this is just my karma" doesn't actually *fix* the problem, and prevent it from occurring again. That is, this too could become a form of just learning to put up with negative people and events rather than simply stopping them from happening in the first place. We must learn to make the second leap of thinking to: it is my karma, and if I fail to react negatively, then this karma will end and not be replaced—and then I will have *terminated* the object of my anger.

17) Towards the end of the chapter, Master Shantideva will be making the point that—if we can maintain our patience—then the number of people who appear in our lives to try our patience will automatically become fewer and fewer, since they are actually *produced* by our anger. Describe the verse in this section of the chapter which presents the very pleasant extreme of this thinking.

Master Shantideva states that, once we truly see that all the negative things in our life are coming from how we failed to take care of people in the past, then we will automatically want to focus our efforts on doing only good deeds. If we keep this up long enough, then not only will we find all the irritating people and things disappearing from our world—we will actually then be surrounded by people who have deep and constant feelings of love for each other.

18) In a very powerful metaphor about a prisoner, Master Shantideva points out that it may actually be *less* painful if—when someone slugs you on one side of the face—you turn your face to the other side and voluntarily let them slug you again. Quote the half a verse that presents this metaphor, and explain what it means to the Master. (Tibetan and Sanskrit tracks in these languages.)

Why is it not a wonderful thing if a criminal
Condemned to die escapes instead
With only the loss of his hand?

།གསད་བྱའི་མི་ཞིག་ལག་བཅད་དེ།
།གལ་ཏེ་ཐར་ན་ཅིས་མ་ལེགས།

sejay mishik lakje de
gelte tarna chima lek

मारणीयः करं छित्त्वा मुक्तश्चेत् किमभद्रकम्।

maraniyah karam chittva muktashchet kim abhadrakam

Turning the other cheek can only result in some temporary pain for us here in this life, whereas anger especially has the power to destroy our good karma and create awesome new bad karma to send us to the realms of hell after we die. The pain in these realms goes on for millions of years, and its intensity is infinitely worse than any kind of pain that we can feel here in this realm. From this point of view, it is entirely in our own best interests to ignore even very drastic insult or injury paid upon us by others.

19) After discussing antidotes to the anger we feel when others hurt us or those close to us, Master Shantideva continues on to discuss the anger we feel when others help or praise people that we don't like. In essence then he is equating two of our most popular mental afflictions. Name them.

Master Shantideva is thus equating anger and jealousy.

20) Describe the quite painless method that Master Shantideva gives, at the very beginning of this class reading, for dealing with the anger we feel when someone praises a person that we don't like. For good measure, also mention the very specific positive result that coping with anger this way can have.

Master Shantideva points out that we can feel a lot better simply by joining in and rejoicing in the good qualities which are being praised, which is appropriate even when they are possessed by a person whom we don't personally like. The Master states that behaving this way has the very positive result of attracting others to come and learn the holy Dharma from us.

21) What is perhaps the most serious negative result of wishing against the happiness of other people? In your answer, include the two lines from the reading which are most *relevant*. (Sanskrit and Tibetan tracks answer in these languages.)

The most serious negative result of this kind of thinking is that our own bodhichitta—our own wish that we could help all beings reach enlightenment—is seriously damaged every time it happens. As Master Shantideva puts it:

How could a person have the Wish
For enlightenment, and feel displeased
When others manage to get something?

बोधिचित्तं कुतस्तस्य योऽन्यसंपदि कुप्यति ॥८३॥

bodhichittam kutas tasya yonya sampadi kupyati

།གང་ཞིག་གཞན་འབྱོར་ཁྲོ་དེ་ལ།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་ག་ལ་ཡོད།

gangshik shenjor trode la
jangchup semni gala yu

22) Master Shantideva follows with a verse that talks about people who squander all their money trying to attract the attention of others; and people who even risk their very lives and go to war, all with the hope of doing deeds that will make them famous—which he notes is especially silly, since if (and when) you die, there's no one left to enjoy the fame. But then in the middle of this verse he says, "And anyway, what is it exactly that the alphabet can do for you?" Explain the two meanings of this question.

In one sense, Master Shantideva is pointing out that the simple words of the praise that others give you are a very insubstantial and fleeting pleasure. In a deeper sense though, he is reminding us that—if even words themselves are empty of meaning anything from their own side, and if all the meaning that even the letters of the alphabet have is coming from our side—then needless to say objects like fame and our entire lives themselves are dependent entirely upon our own projections, forced upon us by whether or not we took care of others in

> **the past. And being concerned about one's own fame is certainly going to distract one seriously from taking care of others.**

23) Master Shantideva says that our desire for praise and fame makes us similar to crazy people who are struggling to enter a house of pain. This makes people who criticize us—who prevent us from attaining praise and fame—like wonderful friends who are locking us out of the pain house. He then says that "it's as if an enlightened being has granted us their blessing." Explain the higher implications.

> **If other people are empty, then there may well come a day—if I can collect enough good karma—when I will realize that all the harm ever done to me in my life by others was actually part of some master plot by all the realized beings of the universe to get me enlightened. And so it's not exactly *as if* I've been blessed by an enlightened being when people prevent me from getting famous—it's that *enlightened beings themselves* have prevented me from hurting myself.**

24) Suppose we are trying to accomplish some virtuous deed, and another person hinders us from doing so. Using the definition of a cause, explain why they are therefore actually *helping* us to do so; and then throw in two very appropriate side notes on this point.

> **As Masters Shantideva Prajnakara Mati both point out, the cause of anything is described as that thing which—if it is present—the thing will occur; whereas, if it is absent, this thing will not occur. Now the greatest form of asceticism, or high spiritual practice, is the act of not getting anger when we are provoked by someone. This act of forbearance *cannot occur* without the person who provokes us, and *does occur* only when there is someone who provokes us. Thus the person is actually *helping* us to accomplish great merit.**
>
> **There are two important side notes to mention here. The first is that *doing a good deed with the proper style*—that is, without any kind of associated negativity like anger in the very moment that we do the good deed—is often *more important than the desired goal of the good deed itself.* Secondly, it is *not* inappropriate to do the best we properly can to prevent another person from hindering our good deeds; only we can never do so *with anger* or any similar negative emotion.**

25) Master Shantideva next moves from the concept of our enemy as an essential cause for the practice of patience to the idea of the enemy being like a field where we plant the seeds of our good deeds. Name and explain the two fields he mentions here. (Sanskrit and Tibetan tracks also name in these languages.)

> **Master Shantideva says that Lord Buddha spoke of two "fields" or gardens that are available to us as places where we can plant the seeds of our future enlightenment. One is the "field of living beings": the people all around us on a daily basis—if we can perfect our interaction with them, then we plant powerful seeds for our coming Buddhahood. The second is the "field of Victors," since by honoring and pleasing the Budddhas we also plant powerful seeds for enlightenment.**

Field of living beings: सत्त्व क्षेत्र སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་།

sattva ksetra *semchen kyi shing*

Field of Victors: जिन क्षेत्र རྒྱལ་བའི་ཞིང་།

jina ksetra *gyalway shing*

26) Describe, in a famous half-verse, the connection between what we do to all the other beings around us, and what we do to the Buddhas themselves. (Sanksrit and Tibetan tracks in these languages.)

When you make them happy,
You please every one of the Victors.
When you hurt them,
You hurt the Victors themselves.

།དེ་དག་དགའ་བས་ཐུབ་པ་ཀུན་དགྱེས་ཤིང་།
།དེ་ལ་གནོད་བྱས་ཐུབ་ལ་གནོད་པ་བྱས།

dedak gawe tuppa kungye shing
dela nuje tupla nupa che

तत्तोषणात्सर्वमुनीन्द्रतुष्टिस्तत्रापकारेऽपकृतं मुनीनाम् ॥१२२ ॥

tattoshanat sarva munindra tushtistathrapakare pakirtam muninam

27) When we finally realize how much it hurts the Buddhas when we hurt other people, we feel a natural wish to ask all these enlightened beings to forgive us for all the pain we have caused them in the past. Describe the two offerings which Master Shantideva mentions we can make, and which incidentally possess a tremendous power to remove much of the bad karma of hurting the Buddhas.

> **We first of all pledge to offer ourselves, from this day on, to all living beings, as their servant. We secondly pledge never again to struggle with people who act against us—even should they insult us terribly, or even try to kill us.**

28) The Buddhas are the embodiment of compassion itself; and the Buddhas themselves are embodied in someone else. Who is that, and how?

> **The Buddhas consider all living beings to be their own embodiment, just as these Buddhas themselves are the embodiment of compassion. Master Prajnakara Mati points to the importance of living beings and Buddhas both being equal in the "sphere of the dharma," meaning their Buddha nature: the emptiness of their mind, which is what allows enlightenment itself.**

These notes were taken by a student in class, and should be used for reference only. Please check them against the audio for accuracy of content.

Verse 9

No matter what happens
I will never allow
My joy to be disturbed.
Feeling upset cannot accomplish
My hopes, and only makes me lose
The goodness that I have.

-have to learn when you are about to lose your joy
-learn how not to get off-balance, attack the smallest level of being off-balance immediately, so you will not get upset later on in the day

-not only can you not get upset, you can't even get off-balance
-there is no use to be less than happy all the time, it is only bad karma; not matter what bad things are happening, it helps nothing to be upset

-you can blow years of love and friendship in a relationship with one minute of harsh words in an argument
-you can destroy so much good karma in a single moment of anger

-*sintu*-lecture notes,very important to keep, books like Liberation in the Palm of Your Hands are a result of this

Verse 10

If there is something
You can do about it,
Why should you feel upset?
If there is nothing
You can do about it,
What use is being upset?

-God grant me the wisdom…

-use example of Tibetan translations of Sanskrit for how to translate words and ideas in a way that is true to the original (here why get upset, what's the use of getting upset, had to do in two lines instead of one)

Verse 11

What I don’t like is when
Someone causes suffering to me
Or to those who are close to me—
Or else causes us loss, or says
Harsh things, or spreads unpleasant
Talk about us; or when someone
Does the opposites to my enemy.

Verse addresses being upset when the following happen:

-people hurt you or those you love
-people harm your things
-people say harsh things to your face
-people say harsh things behind your back

-people take care of people you don’t like
-people give them nice things
-people say nice things to them
-people say nice things behind their back

-the second group here is referring to jealousy

-half chapter is on bad things happening to you and half on being upset about good things happening to other people
-thus anger and jealousy/envy are the same things

Verse 12

Things to be happy about
Occur only from time to time;
Whereas things that cause us pain
Are extremely numerous.
Without suffering though
We would never feel renunciation;
Be resolute then, my mind.

-life is so such suffering already, why get upset when other small bad things happen
-need some suffering in order to truly develop renunciation, need it as a wake-up call to your true calling in life
-without renunciation you would waste your life without practicing way
-thank people for reminding you of the suffering nature of life

Verse 13

Those with devotion for the Lady
Who broke the spiritual hardship,
And the Karnapa people as well,
Are able to keep their patience with
The meaningless pains of fire and knife,
All to attain liberation; why then
Am I such a coward?

-ka: spiritual hardship, tapas; dok: turn back
-kandok: Goddess named Uma, partner of Shiva/Ishvara who was said to do something to harm her partner's meditation
-on special ritual day in autumn

-if people can put up with great hardships for their religion, you should at least be able to keep your cools when small bad things happen to you

Verse 14

There is nothing in the world
Which does not come easily
If you make a habit of it;
Make then a habit
Of bearing the small pains,
And thus endure the greater.

-you can adjust and get used to everything
-people can get used to anything, we are so incredibly flexible
-you can also adjust to people being bad to you
-start small and build up
-there is nothing you can't get used to is you practice

1) BZOD PA SGOM,
    -SGOM-bhavana
    -SGOM-be patient, meditate

2) GOMS NA SLA,
    -GOM-abyasa, practice
    -if you get used to it, anything is easy

kshanti-patience
shanti-peace

KSH to SH to KW: calm, quiet

-with practice, everything gets easier
-start with small irritations, build up to big disasters

Verse 15

Can’t you see this yourself,
In the meaningless suffering
That we withstand with things
Like mosquitos, and flies;
And feelings of hunger
Or thirst or the like; and with
The itch of a rash or such?

Question: But what if you just can’t do it?

Answer: You are already putting up with small things you have to deal with, so just learn to do with with irritations as well.

Verse 16

I should not be soft on myself
When faced with things
Like heat or cold, rain and wind;
Sickness, or even imprisonment
And torture; since it will only serve
To increase the harms that come to me.

-learn to put up with:
- -heat
- -cold
- -weather
- -sickness, not feeling well
- -not getting enough to eat, drink, sleep

-everyone has something bad going on,
-don’t be grumpy, don’t complain, don’t bring other people down with your small problems
-must be able to endure small pains without bugging other people with it
-don’t be one of those people who are always complaining about things
-don’t be wimpy, don’t be a baby, don’t start whining and complaining every time something goes wrong
-no one wants to hear it
-if you keep complaining

-you can either try to improve and adjust the entire world as it relates to you, or you can just learn to deal with it
-you can either cover the world with leather or else put on some shoes
-quit whining, tough it out
-if you attempt to adjust the world to you, you will be more and more miserable

-too much money and being used to money and comfort makes you wimpy, makes it hard to put up with different situations
-be used to putting up with hard conditions, you will be better able to serve people inall kinds of conditions

Verse 17

Some when they catch sight
Of their own blood
Rise to a higher ferocity.
Some when they see
Another person's blood
Faint and fall unconscious.

Verse 18

All this derives
From either steadfastness
Or cowardice, in the mind.
Learn then to disregard
Harms, and never allow
Any pain to touch you.

-different reactions to pain and hardship is MENTAL
-you learn to put up with bad things
-you decide to increase your endurance level
-don't let it bug you

Verse 19

Hurt may come; but the wise
Never let suffering cloud
Their clarity of mind.

We are locked in combat
With mental affliction, and in war
Many wounds are sustained.

-we are engaged in a war against the negative parts of your own mind
-you have to learn to be tough
-people will screw you at work
-in any war, people will get hurt; if there is combat where will be injuries

Verse 20

Ignore then any pains
That might come; smash
The foes of anger and such.
Conquering these is the thing
That makes a warrior; the rest
Are killing only corpses.

-in war, people are only killing dead people
-they will die in 50 years anyway from life
-what is the big deal to kill humans, what kind of courage does that take?
-but to do well in the war of your mind is really something that really requires courage
-killing anger requires real skill, valor, commitment, courage

Verse 21

Besides, suffering inspires us
To make fierce efforts;
It brings compassion for those
Caught in the cycle of pain;
It brings fear of doing harm,
And a mastery of virtue.

@change translation of this verse
-look at the good side of the suffering, turn it into an opportunity to improve your compassion
-disasters remove your arrogance, you become more humble
-your own sufferings forces you to learn to feel true empathy
-you also will avoid doing bad deeds once you intelligently experience the results of your bad karma

CLASS THREE,

Where did the world come from?

1) Random
- -the world is the result of random events
- -the world exists sue to an extraordinary coincidence
- -all is a result of a bug bang type experience

2) Creator God
- -a being has ordained that all that happens in the world
- -there is a conscious will behind everything that happens

3) Karma
- -you get exactly what you have done to others
- -your world is a result of whether or not you have taken care of other people

CLASS FOUR, Third Kind of Patience

#1: Patience Which Endures
- -increase your ability to put up with things you don't like
- -embrace pain and problems

#2: Matrix Patience
- -apply your understanding of reality to patience
- -change things from inside so you won't need to be patience

#3: I Don't Mind It Patience (JI MI SNYAM PA'I BZOD PA,)
- -it's my karma
- -this is true, but not the ultimate approach
- -I brought it on myself

34
If everything just happened
Because we want it to happen,
Then since no one at all
Wants any pain, there wouldn't be

A single being in a body at all
Who ever had any pain at all.

-summary from end of class three
-explanation of why this didn't happen on its own
-things are not under our control, if they were under our control we would not be in this state of pain
-things happen because of our karma, only

35
There are those who, having lost
Their senses, hurt themselves
By themselves with thorns and such.
To get a woman or the like,
They become obsessed, and then do things
Like refusing to eat food.

-don't be freaked out if people hurt you, people hurt themselves
-people hurt themselves more then they hurt you
-why a big surprise that they hurt you too
-people can't even take care of themselves, why be surprised if they aren't so good to you

-people hurt themselves just because they are not thinking, get into accidents carelessly, etc
-people really hurt themselves to get what they want, especially for food, fame, relationships
-of course they are going to hurt you too

36
Some go and hang themselves,
Leap from cliffs, and swallow poison
Or other harmful things.
Others go and hurt themselves
By living in a way
Against the virtuous life.

-people even kill themselves
-some car accidents, etc are actually suicides

-other people kill themselves half-aware with bad diets, drugs, alcohol, overwork, etc
-if people are willing to destroy themselves, why be surprised when they hurt you do
-they are crazy enough to do bad karma too
-they don't even respect themselves, why should they resect you

ORDER:
-get in accident because you are not mindful
-starve self for boy
-kill self
-commit bad karma

37
If people driven to it because
Of their mental afflictions even kill
Their own dear selves, then what
Surprise could it ever be to see
That they also act in ways that harm
The bodies of other people?

-summary of above points

HANTA, HART—kill; come a lot in text
KRODA—anger (rude, crude, raw)

38
Thus do people live,
Committing acts like suicide,
Driven by their own bad thoughts.
If by some chance you cannot
Feel some pity for them,
At the least withhold your anger.

-everything up to here in our text is the method of compassion
-the whole world is sad
-if you can't cry when you see then, at least you shouldn't get mad
-life is sad
-don't be angry at other people, you should have compassion for them
-the people who hurt you are in pain
-if you can't be nice to them, have compassion for them, at least don't get upset

39

If it is the very nature
Of those who are children
To do harm to others,
Then being angry with them
Is wrong, as wrong as hating
Fire for the fact it burns.

-Is human nature evil or not?
-HH says that your ultimate nature is 100% compassion

-if people are evil by nature:
-if people harm people naturally, why be upset when they hurt you
-you don’t get upset when fire burns you
-why get upset when crazy people hurt you

40

And if the nature of living beings
Is to be thoughtful, then all their faults
Are occasional, and being angry with them
Is wrong too, wrong as hating
A puff of smoke in the sky.

-if people are good by nature:
-if people’s basic nature if goodness and they get a little upset sometime they it’s not such a big deal
-their bad qualities are nothing compared to their good ones

41

It's the stick or whatever
That delivers directly; if you're angry
At what impels it,
Then get mad if you really must
At anger itself, since it's the force
That sets the other into motion.

-if you hurt yourself badly by accident, you don’t yell at yourself or get angry at the rock you kicked,etc
-but if someone’s intention is involved we blame then

-but actually everything just happened, so you shouldn’t get upset at it

-would be crazy to beat up at a stick that hits you rather than hit the guy who hit you
-but the guy is under the control of anger, so you should get mad at his anger
-his anger is what is forcing him to hurt you
-his anger is controlling him like he is controlling the stick

-so you should hate anger
-and the only way to really fight anger is within yourself

42

I myself in days gone by
Perpetuated this very harm
On other living beings,
And so it's right that now the one
Who did the harm, myself,
Should have this hurt come to him.

-it is right that I am bring hurt because I hurt other in the past
-respect the laws y which the universe works
-if he didn’t hit me then the laws of the universe wouldn’t work and there would be no hope
-must rejoice that karma works because only because of karma can you get enlightened
-of the force doesn’t work we are in trouble

43

Their weapons and this body of mine
Both of them provide the causes
For the pain to come.
They produced the weapons,
And I produced the body;
At which should I be angry?

-it takes a body to punch and a fist to do the punching

-he provides the fist, you provide the body so it is both of your faults
-you brought yourself here so it is half your fault, so no reason to get upset

44

This blister in the shape of a man,
Unbearable if someone touches it,
Filled with suffering;
It's me who driven by blind desire
Grasps to it, so who deserves
My anger when someone harms it?

-you have a choice about how you see your body
-one view: you created your body which is filled with suffering and going to die unless you do something about it
-other view: you are happy you are in this body and spend all your time taking care of all its needs and dressing it up, etc
- not only did you get stuck in this body, you are coddling it,and spending all this money and time on your body
-if you weren't so attached to your body it wouldn't be so bad when people hurt it

45

Children want no suffering
But at the same time then they thirst
For the things that bring them pain.
If suffering comes to you because
Of some fault of your own,
Why feel hate for others?

-people desire the foods that hurt them but they also want to look good
-you can't desire a world without violence unless you stop getting angry yourself
-you can't have both
-can't get angry and not have people get angry at you
-can't eat donuts and look like you don't

46

Take for example the guards of hell
And forests filled of trees with leaves

Made of blades of swords.
Every one of them was created
By the deeds you did yourself;
Who then deserves your anger?

-did you think that someone made hell like a construction company?
-it was created by your mind and your karma
-everything was made by you
-you made all the stupid drivers on the highway
-so who are you going go get mad at?

47

The people who come
And do me harm are driven
To do so by my karma.
If hurting me sends them
To the hells, then isn't it me
Who has ruined them?

-if someone attacks you personally, it is your fault
-and so in a way you are responsible for them going to hell, etc for attacking you
-by being the object of their anger, you have ruined their life
-you are responsible fr hurting them more then they ever hurt you by their attack
-when they hurt you, you are ruining their life and they are giving you a great opportunity to practice patience

-opposite view is that if you see people doing nice things to you all day long, then you would be sending them to heaven
-and if your karma was perfect you would be surrounded only by 10th level bodhisattva or even angels; you would be turning them into angels
-you could see someone as as angel even if they don't see themselves as an angel
-you see them thinking of themselves in one way, and they see themselves seeing themselves otherwise—there is no true way they are
-thus with goodness you would come to see yourself as the savior of the world

(-you can take credit for your perceptions, others are responsible for their own)
(the kindest thing you can do for someone else and treating them accordingly is the kindest thing you can do to another; it puts them in a spot and calls out something in

them; it forces the divinity out of them even if it makes them uncomfortable, they don't feel divine, etc)

48

All because of them,
I am able to develop patience,
And clean myself of many bad deeds.
All because of me,
They must pass to the hells,
And suffer there countless years.

-when someone is hurting you, they are getting only future suffering and you are getting an opportunity to collect goodness
-you are exploiting them in a way
-because of them you are able to clean and purify yourself
-they are giving you a golden opportunity and you are sending them to the hell; you should be ashamed

49

If it's me who is hurting them,
And it's they who are helping me,
Then it's wrong, my mind,
And you've got it backwards,
If you feel angry at them.

-if they are helping me and I am hurting them, why am I getting mad at them?
-this is backwards, I should be thankful to them

50

If I can develop
The good quality of believing this,
Then I won't go to the hells.
It may be that I manage thus
To protect myself; but how
Could that ever happen to them?

-if I can truly learn to look at it this way, I can protect myself from getting angry at them

-but maybe I should hit him back and give him the chance to collect good karma by patience with me
-but you can't assume that they would be able to do that, and even if you knew that it would help them it is not fitting that you would act in that way

-you can think positively about bad things happening to you, but can't assume they are at the same place and will respond accordingly
-they are not necessarily on the bodhisattva path and the rules don't necessarily reverse

51
But now it wouldn't be
Protecting them if I were
To return them harm;
The code of my own behavior too
Would be broken, and then
My practice of that spiritual hardship
Would also be destroyed.

-so shouldn't I return the favor and hit the back?
-no, you could be blowing your bodhisattva aspirations and your patience tapas

CLASS FIVE

-My Things! We continue on the third type of patience, with an emphasis on the stupidity of anger directed towards those who hurt my things, or my friends, or my reputation.
-shouldn't I respond if people's behavior is hurting me getting what I need to live, study, do my work, etc

CLASS SIX

-The Pleasure of Patience: We know how many problems are caused by anger; here now are some of the pleasures we can expect from patience.
-here he talks about all the good things that will happen if you don't get angry

CLASS SEVEN

-The Anger of Envy: Is jealousy just another form of anger?

-everyone is here for something, that is why they are in samsara

-envy and jealousy is another form of anger

76
Suppose that any person derives
Some kind of joy from praising
The qualities of another.
Why my mind then don't you sing
The praises of this person yourself,
And find the very same joy?

-why aren't you happy when you hear other people getting praised
-you can either get jealous or be happy and join them in rejoicing
-if you chose to rejoice everything is cleaner and you will be happy

77
The happiness of taking this joy
Has been admitted by all of those
Who possess high qualities to provide
An irreproachable source of happiness.
It's also best for gathering others.

-no Buddha ever came along and said it was bad to rejoice when people get praised
-much better for group dynamics if everyone is praising each other all the time
-this is a great way to attract people to your teachings
-best way to turn people on is to have a good attitude in the group
-(4 extra perfections are ways of collecting students:
    -help people materially, support them
    -speak sweetly, in a kind way that they can relate to
    -practice what you preach
    -attract people by how you look and act)

78
If instead you say to yourself,
"But now he'll be as happy,"
And hope against this happiness,
Then you should deny any wages earned
And all the like; you'll come to fail

In both the seen and unseen.

-I don’t want to talk nice about other people because people might hear that I said nice things about her and she might be happy and I don’t want that
-I don’t want her t be happy I am happy about her
-while then you should be against the idea of paychecks
-people who did good earned the praise that they would receive
-to want to deny that is to deny the laws of karma, to think she shouldn’t hear praise she earned

79
When someone praises my own good qualities,
It's my hope that this other person
Finds some happiness too.
But I have no hope that I myself
Should ever find the happiness
That comes from praising others.

-you want everyone to be happy when you are praised
-so why do you have a problem with the opposite
-why don’t you like it when people are happy when other people are praised

80
By my hope that every living being
Should come to experience happiness,
I've developed the wish for enlightenment.
Why on earth does it make you angry
When one of these living beings
Finds some happiness by himself?

-your desire as a bodhisattva is for everyone to be happy, so you are a hypocrite if you are upset or jealous when they get a little bit of praise or some small things that makes them happy
-you are crazy to be upset when they are finding some small little happiness

81
You claim that you wish all beings
To become Enlightened, who are then

Worshipped by all three realms;
So when seeing some pitiful homage
Paid to them, why does it now
Torment your mind?

-your desire is that everyone should offer every happiness in the world to others up to enlightenment
-if you think otherwise what kind of bodhisattva are you?
-you can't take it when someone gets even some puny, junky, little thing

82
There is someone that you are responsible
For taking care of; someone to whom
You must give what they need.
And then this loved one manages
To support themselves, but instead
Of rejoicing, you become displeased!

-you should be happy when people are able to start to get good things for themselves
-in the same way you are happy that your children are able to start to earn things for themselves, you should be happy when other people are starting to receive happiness on their own

83
Whether they happen to get it
From them, or it remains
Sitting there in the donor's house,
In any case the fact is that
You won't have it. As such,
What's the use of doing that
Whether they give it, or they don't?

-what kind of bodhichiita do you have if you are unhappy when they get nice things
-what kind of bodhisattva are you?

84
Whether they happen to get it

From them, or it remains
Sitting there in the donor's house,
In any case the fact is that
You won't have it. As such,
What's the use of doing that
Whether they give it, or they don't?

-don't get mad that your old sponsor is funding someone else, better that it be used for dharma and good than sit in the sponsor's bank account
-you should be happy about more net happiness in the world
-be happy that the money is being used for something good
-for a bonus at work, be happy that they got it so that it will be used for someone else's family and happiness; better the wealth be spread, even if it's not to me

85
Why is it that you're throwing away
Your merit and the faith they feel,
And your own fine spiritual qualities?
Tell me now why you shouldn't get mad
At the one who lets what will become
Their own gains slip away?

-merit: if you get mad at another's success, you are destroying your own success
 -if you were happy for her, you would be creating causes for your own success
-faith: if others see you get jealous, they will lose faith in you
-by getting jealous you are destroying your own good qualities

86
Can it possibly be the case that you
Not only fail to feel any sorrow
For the bad deeds you've done yourself,
But are actually intent on striving
Against others who have instead
Undertaken deeds of merit?

-you should feel bad that you didn't create the good karma to get praised yourself, not upset at her for having done the good karma
-be happy that she was good in past and got praised

-be sad that you were bad in the past and didn't get praised
-be happy that the universe is happening along predictable rules
-if the rules of the world didn't work then enlightenment would not be possible

87
And even should your enemy
Become upset, how then could
You feel glad about it?
It's not that some kind of harm
Has come to him or her
All caused by your hopes and wishes.

-what does it do you if others not get praised?
-you don't get happier
-there is nothing good that comes from it at all
-and even if she doesn't get praised, you can't take credit for it anyway
-things don't happen because you want them to, they happen only because of others karma

88
Even should the suffering
You wished on them come to pass,
What's there to be glad at?
And if you say, "It satisfies
Me when I see it," what
Could better ruin you?

-being happy when things go wrong for other people will ruin your life, it is such bad karma, don't do it for the sake of your own happiness
-the bad karma of this is so bad, it is the opposite of bodhichiita, it is mental
-it is so sick, like a parent being happy a child burned themselves

CLASS EIGHT

The Poison of Fame: Becoming famous is perhaps the most destructive thing that can happen to most people. So how should we feel about people who prevent us from attaining fame?

-the dangers of fame

-people who interfere with the process of you getting famous and proud are a blessing to you
-people are doing you are favor if they get people not to like you or make you proud

CLASS NINE

Is Your Enemy a Buddha? Master Shantideva raises the thought-provoking question of whether those who hurt us may be enlightened beings, or as good as.

-you have to know the definition of a cause
-definition mainly comes from Dharmakirti
-cause: if it is present a thing will happen, if it is not present the other thing cannot happen

104
When the absence of a certain thing
Means that another thing won't happen;
When the presence of a certain thing
Means that another thing will happen;
Then it means that this same certain thing
Is the cause of the other thing.
How then could you it a hindrance?

-is a person who hurts you, or spreads rumors about you a hindrance to you? Are they hurting you? Or are they helping you?
-are they are cause for your enlightenment? Or are they hurting your enlightenment?
-if you are patient with them, they are a cause for your enlightenment
-you can't practice patience without someone upsetting you
-you can't perfect patience without irritating people, you need the

-how do you react to someone who is getting in the way of the project
-you can't get upset no matter what

-if you cannot conduct every step of a virtuous project in a virtuous way, the ends are not important
-if you are doing a good project, by no means do you commit a non-virtue in order to do it well
-no reason to do something wrong in middle of project in order to try to fulfill goal
-can't get mad at obstacles along the way, they are your project
-have to have style while you are doing a good project

-if someone gets in the way, they are not a hindrance
-there are the project, they are the goal
-even people who obstruct you from doing good deeds are not an obstacle, they are the cause of your good works
-the project is how you respond to all the obstacles along the way

105
There's no way that a beggar
Who shows up at just the right time
Could ever be considered a hindrance
To performing the act of giving.
There's no way that you could call
The person who grants you ordination
A hindrance to leaving the home life.

-you are trying to practice generosity and someone asks for money
-they are not a hindrance to your practice, they are a way for you to do your practice well
-look at the obstacles and see them rather as chances to do your practice well

-your vow master is not a hindrance to your ordination
-an irritating person is not a hindrance to perfect your perfection of patience

106
The world may be full of beggars,
But finding someone to do me harm
Is truly a rare occurrence,
Since there could never be a person
Who hurt me any way at all
If I did not them first.

-you can always find poor people to help you perfect the art of giving
-you will always have someone to perfect generosity with

-people who hurt you are hard to find
-the more you practice it, the less you meet them
-by practicing patience, you are ridding the world of irritating people
-as you practice more, irritating people become fewer and fewer in your life

-you get in the habit of seeing a third as good, a third as bad, a third as neutral
-even as your karma gets better, you will still see third good, third bad, third neutral; the quality-level will just be a little higher
-you get used to the new level of your karma so quickly

-even at the crux of your practice and evolution, you are getting irritated at stupid things
-because of the relativization, you won't notice that you are cleaning out the world
-even in the best possible situations, you still get irritated

-don't respond, and the cycle will break

107
Suppose that without an ounce
Of effort you came across
A treasure chest hidden in your house;
You should thus feel grateful for
Your enemies, who aid you in
Your bodhisattva practice.

-you need them
-strategic alliance—they supply the irritation, you supply the patience
-and they are free
-you need them, you can't practice patience without them, they are indispensable for your path to enlightenment
-you want to try and exclude the irritating people, but actually you need them
-if you keep irritating people around you, your endurance levels will increase

108
Since he and I both bring it about,
It's fitting that from the outset itself
I devote to him the final result
That comes from being patient:
He has in the way described provided
Something for me to be patient about.

-every time you are able to practice your patience dedicate the virtue to the one who irritated you

-you should be honoring the people who hurt you, they are worthy of your offerings

-they are as important as a Buddha for you

109
Now suppose you say, "Since he had no intention
Of helping me accomplish patience,
My enemy is not worthy of my offerings."
Why then do you make offering either
To the holy Dharma, which you would surely admit
Can lead you to accomplishments?

-"I can agree with you if they had wanted to help me, but these people had no intention to help me, so why should I make offerings to him"
-we make offerings to the Dharma Jewel, even though it doesn't have any intention to help you
-we should then make offerings to our enemies too because they are helping us even though they may not intend to do so

110
"But my enemy," you may object,
"Does possess the opposition intention—
An intention to do me harm—
And so still should not be honored."
If he were like a physician,
Striving to do me some kind of good,
How would I be accomplishing patience?

-not getting mad at a doctor who is trying to help you is no great feat
-what would be the big deal in not getting angry at someone who was trying to help you anyway
-patience is only glorious when someone wants to help you

111
As such, patience can only be
Developed towards someone
Who possesses harmful intent;
And since this then is the true cause
For cultivating patience, it's as worthy

Of offerings as the holy Dharma is.

-need those with harmful intent to practice patience and get enlightened

112
This is why the Able One
Described the field of living beings
And the field of the Victorious.
Many who succeeded in pleasing them
Were able in this way to reach
The perfection of the ultimate.

-you need the good guys and the bad buys in order to get enlightened
-you can't win a football game without the coaches and the other teams
-both the teachers and the irritating people are thus a cause for you spiritual success
-so the field of living beings is a precious as the field of enlightened beings
-being patient with irritating people, pleases both the Buddhas and irritating people

113
The qualities of an Enlightened One
Are attained by means of living beings
And the Victorious Buddhas alike.
Why then do you act this way,
Refusing to honor other beings
In the way you do the Victors?

-you have to honor irritating people as much as you honor the Buddhas
-they are an equal cause of your enlightenment
-hold this as a goal
-consider this a state of mind you truly aspire to
-try to actually think like this, sincerely and naturally

-later on you can even put yourself in difficult situations purposefully

114
It's not that the two are equal
Themselves in how they think;
But rather from the point of view

Of the result which both can bring.
Unenlightened living beings
Possess this one high quality too;
And it's this that makes them equal.

-irritating people and Buddhas are not equal in how they act and think
-rather they are equal from the point of view of the result they bring
-the are equal in the sense of being a cause for your enlightenment

115
The reason for the offerings
Made to those of highest love
Lies in the greatness of living beings.
The reason for the merit
Of faith in the enlightened ones
Lies in the greatness of the enlightened.

-we make offerings to Buddhas because of their infinite love
-they love us because we are suffering
-they are watching us like children playing with razor blades

-we supply the raw material for the greatest compassion of the world
-we allow the Buddhas to be infinitely compassionate
-the Buddhas have their great virtue and love

-we have infinite stupidity
-they have infinite love

116
We accept the two of them
As being something equal
Because they possess as part of them
That thing which brings about
The qualities of a Buddha.
They are in no possible way at all
Equal to the enlightened ones,
Infinite oceans themselves
Of highest spiritual qualities.

-Buddhas are infinite
-living beings are not
-irritating people have the good quality of providing the causes for enlightenment to happen

-so they are not equal

117
And suppose a person were to exhibit
Even just the tiniest fraction
Of the high spiritual qualities
Of that one and only being
Who possesses a veritable mass
Of the highest of all such qualities;
To offer them then even all
Of all of the three realms
Would be too small a gift.

-but even if they had only one percent of infinite, it would be too small to offer them all the money in the world
-even if living beings have only one perfect of the good qualities of a Buddha, it is incredibly valuable

118
And these living beings do possess
That single fraction which produces
Those highest qualities of the enlightened.
It is a befitting thing then that we make
Offerings to these living beings,
In keeping with this little piece,
However small it may be.

-you should make offerings to irritating people because they are a cause of your enlightenment

CLASS TEN

Kindness, the Highest Offering of All: If taking care of others is the ultimate way to please the Buddhas, then we would surely want to avoid being angry at them.

-The best way to please the Buddhas is to serve other people; note get angry at the people who hurt you and to go beyond that and try as much as you can to help them

-the Buddhas actually can never be displeased with us, no matter what we do, their love in unconditional
-the Lama is always happy and loving to you

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exchanging Self & Others

Master Shantideva

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

Name:
Date:
Location:
Track:
Grade:

IN-DEPTH COURSE III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Course Syllabus

Course Background and Syllabus

Please note! Master Shantideva's text, which is included in full in this reading, sounds easy to understand—but it's not. We strongly encourage you to read these verses in conjunction with listening to the audio tapes of explanation, or even better attend a course (such as those sponsored by ACI) where the verses are explained by a qualified teacher.

This third course of the ACI In-Depth Course Series presents the entire section on the practice of exchanging ourselves and others, which is a large part of the chapter on meditation (Chapter Eight) from *The Guide to the Bodhisattva's Way of Life* (*Bodhisattvacaryāvatāra, Byang-chug sems-dpa'i spyod-pa la 'jug-pa,* digital text number TD3871 from the Asian Classics Input Project), by Master Shantideva (c. 700 AD).

This course is meant to give much more detail on this subject than the related original ACI course, "Guide to the Bodhisattva's Way of Life, Part Two" (ACI Course XI), which covered only about half of this section on exchanging ourselves and others.

The reading material for this course consists of the 84 relevant verses of Master Shantideva's root text, and includes both the original Sanskrit and the Tibetan translation of these verses. Following a pattern of the ACI courses as we go deeper now with the in-depth courses, we will be taking a closer look at the original Sanskrit versions of the root texts.

Our goal will be to glean more of the original feel of the Buddhism taught in the land of its birth, India, in a language—Sanskrit—which is directly related to modern languages like English that many of use. And so we will be taking a special interest in places where checking the original Sanskrit wording gives us insights that we may miss out on if we utilize only the Tibetan translation.

For our basic English translation and interpretation of each verse, we will continue to rely heavily upon the extraordinary commentary written by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432), the eminent disciple of Je Tsongkapa who became the first holder of his throne after the Teacher passed on. This commentary is called *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas (rGyal-sras 'jug-ngogs,* ACIP digital text S5436).

With this course though we will also be using perhaps the most important commentary from ancient India upon Master Shantideva's work. This is *The Commentary to Difficult Points in the "Guide to the Bodhisattva's Way of Life"* (*Bodhicaryāvatāra Pañjikā, Byang-chub kyi spyod-pa la 'jug-pa'i dka' 'grel,* TD3872), composed by the Indian pandit Prajnyakara Mati (Prajñākaramati, or Shes-rab 'byung-gnas blo-gros in Tibetan). The literal meaning of this author's name is "The Intelligent One, the Source of Wisdom."

His explanation of our root text was of course written in Sanskrit; it was translated into Tibetan about a thousand years ago, and is found in the Tengyur collection of ancient commentaries to the word of Lord Buddha. It seems to have been one of the primary sources used by Gyaltsab Je for his own commentary. Because it was composed in part as a "word commentary," in the original Sanskrit, it sheds substantial new light on the meaning of Master Shantideva's text.

As with so many of the ancient Indian writers, our information about Prajnyakara Mati's life is scarce. Aside from his explanation of Master Shantideva's classic, he also composed a brief explanation of *The Ornament of Realizations* of Lord Maitreya—a text on the perfection of wisdom which forms the basis for several ACI courses. This work is also found in the Tengyur, and was translated by Ngok Londen Sherab, who was one of the teachers of Geshe Drolungpa, the author of *The Great Book on the Steps of the Teachings (bsTan-rim chen-mo:* the *Tenrim Chenmo).*

At least one catalog to the Tengyur also contains a reference to a commentary by Prajnyakara Mati on *The Letter to a Student,* composed by the early Indian master Chandragomin. This teacher's works also include an explanation of the bodhisattva vows that was used for the ACI course on the subject. The catalog goes on to make a special note here that Prajnyakara Mati wrote his commentary "out of a desire to benefit his own students."

We do read in numerous sources that Prajnyakara Mati was one of the six gatekeepers of the famous Indian Buddhist monastery of Vikramalashila, and that he shared this duty with none other than the illustrious Naropa. Naropa is said to have watched the northern gate, and Prajnyakara Mati the southern (although some sources also call him the Keeper of the Western Gate). We know that Mater Naropa lived right around 1000 AD, so this helps dates Prajnyakara Mati as well.

The position of gatekeeper was a vital one for the monastery, since the keeper's main job was to intercept visiting masters of non-Buddhist traditions and, if necessary, engage in philosophical debate with them. The stakes were high, since the person who lost the debate—along with all everyone else living in his monastery or ashram—was required by custom to then give up his lineage and join that of the victor. We can imagine thus that Masters Naropa and Prajnyakara Mati were the best the monastery had to offer, and that they doubtless spent much time together, covering the same material. Certainly the teachings of the glorious Naropa and those of Master Shantideva complement each other perfectly.

One tradition, finally, states that Master Prajnyakara Mati reached a level where he could converse directly with Manjushri. This proved very useful in his frequent debates

with scholars from other traditions, and in once case it is said that he was slipped some answers he needed simply by making a request to a painting of this angel.

Master Shantideva himself was one of the most famous (or infamous) members of Vikramalashila's sister monastery, Nalanda. Before stepping into this in-depth course on his instructions for battling selfishness, you will want to read his traditional biography, attached here. Doubtless, the Master applied many of the methods of exchanging ourselves and others you will learn here to his own brothers at Nalanda.

List of Classes

Class One: Hands and Feet (Chapter VIII, Verses 89-94)
An introduction to dakshen nyamje: *the two practices of treating oneself and others the same; and exchanging oneself and others. Which of the practices comes first, and why. Comments on defining "me." The question of whether others' pain hurts me. A logical proof that we must work to remove the sufferings of others.*

Class Two: The Democracy of Love (Verses 95-103)
The favorite verses of His Holiness the current Dalai Lama. The idea of "me" over time, and in the present moment. "Me" as simply what we think of as "me." Metaphors for the unreality of "me." Self-existence and the idea of "me." Is there a difference between my pain and others' pain?

Class Three: The Lost Art of Sacrifice (Verses 104-110)
Others' needs, versus our own. Sacrificing one for the needs of many. Why sacrifice is not really sacrifice. The tale of the bodhisattva Lovely Flower of the Moon. Lower and higher freedom. Hoping for karmic rewards. The degree to which we protect and cherish others.

Class Four: The Great Switch (Verses 111-119)
Once again, the power of habit. The great switch from treating others equally to including them into "me." Self-cherishing directed at others and me. How to cherish a lot of other people. The question of whether my body is "me." Overcoming pride in working for others. Calling on the name of Loving Eyes (Avalokiteshvara, or Chenresik).

Class Five: The Highest of Secret Practices (Verses 120-129)
Exchanging ourselves and others, as a secret practice. The reasons why the practice is kept secret. The body as an enemy, and a temple. The difference between cherishing oneself and holding to things as self-existent. The negative deeds inspired by self-cherishing. Re-investing good things that come to us. Notes on how the Tibetans translated Sanskrit texts. The idea of depriving ourselves for others. Karmic results of the desire to be better than others. Where all the pain and happiness of the world comes from.

Class Six: Come and See the Difference (Verses 130-139)
The results of cherishing ourselves, rather than others. Cherishing others as a necessity for both the goals of this life, and future lives. Ourselves as the servants of others. Several meanings of "ignorance." The refusal to let go of self-cherishing. Two senses of giving up ourselves. The practice of offering our eyes. Others as first priority.

Class Seven: A Journey to the Dark Side (Verses 140-148)
Purposely practicing jealousy, competitiveness, and pride. How the practices are purified. The six aspects of jealousy. How to avoid getting discouraged. The heart-break of realizing who we are.

Class Eight: Sure He Becomes a Laughing-Stock (Verses 149-158)
More on practicing competitiveness. Making sure the bodhisattva becomes a laughing-stock. Things we can feel pride over, and how to excel in pride. What to do if—by chance—the bodhisattva should get some money. What to do if the bodhisattva relaxes. A summary of what self-cherishing has gotten us, over many lifetimes. Proof that we failed, in the past, to practice exchanging ourselves and others. Again, the power of habit.

Class Nine: Bossing the Bodhisattva Around (Verses 159-167)
The schizophrenia of getting something for ourselves. How to proceed, once we have switched. What to do if we see ourselves, or someone else, doing something wrong. How to react when others get some fame. Using our old bad karma. Doing the exchange with "style." How to talk to our own mind.

Class Ten: I Have Sold You Now to Others (Verses 168-173)
The idea of "putting an end to the mind." Smashing arrogance. Working for ourselves. Selling ourselves to others. What happens if we slip, after the sale. Fights we've had. Watching out for others to watch out for ourselves. The difference between getting what we want, and getting what we need. The ultimate need we supply to others, following the Master's example.

A BRIEF BIOGRAPHY OF MASTER SHANTIDEVA

The following story recounts in brief some of the events in the life of the great bodhisattva Shantideva. It is a paraphrase of sections from the *Life Stories of the Lineage Teachers of the Steps of the Path (Lam-rim bla-ma brgyud-pa'i rnam-thar)* written by Yongdzin Yeshe Gyeltsen (1713-1793), the teacher of the eighth Dalai Lama.

****

Master Shantideva was born to the west of Bodhgaya, the Seat of the Diamond, in a place called Yulkor Mosang. His father was a king named Armor of Virtue, and his mother was said to be an emanation of Vajra Yogini, the Angel of Diamond. He was able to choose the details of his birth, and when he was born he was given the name Armor of Peace. In his childhood he had all the favorable conditions that he needed, and from his earliest age he revealed himself to be a master of the traditional philosophical and other sciences. When he was six years old he met a great practitioner of the secret teachings, and received an initiation and a practice for reaching the enlightened being named Manjushri, or Gentle Voice. As a child he made great efforts in this practice, doing its meditations and reciting its secret words, and was soon able to meet Gentle Voice himself. After meeting this holy being, Master Shantideva was able to receive many teachings from him directly.

When his father the King passed away, all the people of the land requested Prince Shantideva to be King. Because he had practiced the bodhisattva path in many previous lives, he had no desire to live a life of royalty, but so as not to upset the people he agreed. The night before his crowning ceremony though he had a dream. In the dream he saw Gentle Voice sitting on the King's throne, and He said, "Son, this is my seat and I am your Teacher. It would be improper for us to sit on the same seat." Upon waking he realized that it was wrong for him to enjoy the pleasures of owning a kingdom, and he ran away.

Master Shantideva first went to Nalandra Monastery where he met the supreme leader of all the learned scholars there. His name was Angel of Virtue, and from this teacher he took the commitment to leave the home life. It also was from this master that he received the name Shantideva, which means "Angel of Peace." At the monastery he served his preceptor well, studied the three collections of scripture, and became a great scholar. He continued to receive many teachings from Gentle Voice himself, and was able to grasp the meaning of all the Buddha's teachings, both open and secret. He eliminated all the different kinds of distraction, both inner and outer, and with this incredible focus of mind he reached a very high spiritual level. He then composed the

works entitled the *Compendium of Trainings,* the *Compendium of the Sutras,* and other books which describe the amazingly powerful and effective way of the life of a bodhisattva. Master Shantideva perfected within himself the three characteristics of a great Buddhist master–teaching, debating, and writing–and continued to rise up all the spiritual levels and paths. He achieved the ability to remember everything he had ever been taught, the ability to perform miracles effortlessly, and incredible clairvoyance; thus he became a god among bodhisattvas.

This was his inner life, but to the eyes of impure people Shantideva seemed to be interested in only three things: eating, sleeping, and going to the toilet. He thus became known by the name Bhusuku, which means "Mister Three Thoughts." Because the only fitting activity for a man who has left the home life is to involve himself in teaching, some of the monks who could not see who he really was perceived Master Shantideva as someone who was just living off the kindness of the laypeople, and decided that they should expel him from the monastery. They asked him to recite a scripture from memory before a gathering of the monastery, hoping that their request would cause him to decide to leave on his own. He answered them by saying, "How could someone like me ever be able to recite scripture?" and declined. However they insisted that he do so, and eventually he agreed.

The entire monastery was then invited to this gathering, and a very high throne was set up, one without any stairs–so there was no way for anyone to climb atop it. But when the bodhisattva Shantideva reached the front of the throne, he touched it gently, and without the slightest effort he appeared sitting on top of it. He then asked and said, "Would you like me to recite something you have heard before, or something which you have never heard?" The assembly asked that he recite something that they had not heard before, and so he began to recite that book which we call the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life.* He began at the very beginning of the text, and by the time he had gotten about a third of the way through the ninth chapter he began to rise up into the sky. He rose higher and higher, and it seemed as though the sky and his knowledge were pitted in competition, until he could no longer be seen at all, only heard. Then he totally disappeared.

Later on some of the monks who had clairvoyance of the ear, and others who were masters of total recall, pieced the whole book together. The group who were from Kashmir said that it had nine chapters, and the group from central India said it had ten. People then began to get curious about two of his other books which were mentioned in the fifth chapter of the *Guide,* and so they sent two monks to the place where Master Shantideva was living. They travelled to a stupa in the south of India called Pelyun Chen to invite him to come back to Nalandra. The master refused to come, but he did tell them that the people from central India were correct, and that the two books they sought could be found written in tiny letters hidden in the rafters of his old room at the monastery. He then gave these monks a complete explanation of the both the *Guide to the Bodhisattva's Way of Life* and the *Compendium of Trainings.*

Later Master Shantideva was wondering what he could do to help others, and so he decided to check with his clairvoyance. He saw in the east a great many people whose lives were disturbed by a terrible dispute and, seeing that he could help, set off in their direction. While he was there he acted as the opponent of the great argument maker

who was causing all the trouble, and with his great powers he was able to bring everyone back together.

He then thought to himself, "What further could I do to benefit people?" The idea then came to him that he should travel to the kingdom of Magada in order to help the people living there who had fallen into the chasm of wrong views. When he arrived, he found a great many people who had extremely weird wrong views, and he decided to stay with them for some time. One day, due to his extraordinary power and to the purity of the prayers these people had made in their past lives, there occurred an enormous blizzard. The storm lasted for seven days, and the community ran out of food and drink. They began to go crazy, and decided that whoever was able to come up with something to eat and drink would become their leader. The bodhisattva Shantideva was miraculously able to fill a single alms bowl with rice, and from it fed everybody in the community. As their leader he was then able to demolish their wrong views, and lead them into the Buddha's teachings.

Master Shantideva next checked with his clairvoyance to see who else needed help. He saw many people suffering from a famine, in desperate need of help, and thousands about to die. He provided these people with sustenance, taught them the teachings of the Buddha, and thus brought them to happiness.

Then the great bodhisattva thought to himself, "What could I do to help the teachings of the Buddha?" He saw that if he were to assist a certain king it would aid many people. He journeyed to the crossroads near his palace, and began to assess the situation. He found a great crowd of mighty, but merciless people. There were a lot of them gathered already, and many others like them on their way. These people were aware of the king's great wealth, and this fact was causing the king much distress. He thought that if he were to use all of his wealth to pay off these people, then having obtained the kingdom would be of no point; but also that if he did not, then they would surely separate his mind from his body. Master Shantideva took a liking to the king, and arranged to be his bodyguard. Because he had limitless power and might, he was able to overpower all of the evil people, and put the king and his people at ease. During all this time Master Shantideva had no weapon other than a single wooden sword, a sword resembling the sword of Gentle Voice.

The whole kingdom began to develop great faith and respect for Master Shantideva, and made many offerings to him. But there was one man who was very jealous of him, and could not bear all of his success. He went to the king and told him that Master Shantideva was a devious man. He told the king that Shantideva had nothing more then a wooden sword, and that he would never be able to protect him if anything happened. He said to the king, "This man is a deceiving you. Even his sword is nothing more than wood, and so he could never be able to guard your body"; and advised the king to investigate. The king became angered, went to Master Shantideva, and told him to take his sword out of its scabbard. The bodhisattva replied saying, "Your Highness will be hurt if I do so," but the king told him to do it anyway, whether it hurt him or not. Master Shantideva then said to him, "I agree then to take it out, but I advise Your Highness to cover one of your eyes. The king covered one eye as instructed, and when the great bodhisattva pulled out the sword, it blazed with such a light that the

king's exposed eye was blinded. The King apologized, took refuge in Master Shantideva, and entered into the teachings of the Buddha.

After this Master Shantideva thought to himself, "What next can I do to be of help to others?" He checked with his clairvoyance, and saw there were many non-Buddhists who opposed the Teachings and needed to be subdued. He went to where they lived in the south, and dressed himself as a beggar. One day a servant of the King saw him and noticed that drops of water which touched his body instantly began to boil.

There was a non-Buddhist teacher living in this land who decided that he wanted to compete with a Buddhist in miraculous powers. He made a deal with the king that whoever lost this competition would have to convert to the other's religion, and that the winner could burn all of the monasteries and books of the loser's religion. The King could find no one of the Buddhist community who would agree to these conditions, and he grieved. Then the servant who had seen the miracle with Master Shantideva told him about it. The King sent out messengers to seek him, and to beg for his help in defeating the non-Buddhist teacher.

The bodhisattva Shantideva told them that he would be able to help, and that they should prepare a large bowl of water, two bolts of cloth, and a fire. On the day of the competition the whole kingdom gathered, and a throne was prepared for the King. The two opponents began their debates, and because of the power of Master Shantideva's reasoning and scriptural knowledge, his opponent was unable to even respond. Because of this he thought he'd try to win with his miraculous powers instead, and so he began to draw the secret world of a powerful Hindu god in the sky. But before he had finished drawing even its eastern side, the bodhisattva Shantideva went into a deep meditation on the element of wind and brought about a great storm which began to tear apart the entire area.

The King, Queen, and the others assembled ran for cover, and the non-Buddhist teacher and his secret world were thrown about in every direction, like sparrows caught in a hurricane. A great darkness descended upon all the land, and Master Shantideva sent rays of light out from a spot between his eyes to light the way for the King and the Queen. Their clothes had been ripped off and they were covered in dust, so the great bodhisattva bathed them in the water from the bowl, dressed them in the cloth, and put them near the fire, where they could warm themselves.

Master Shantideva's activities were exclusively dedicated to the benefit of living beings, and to helping the Buddha's teachings. Everything he did was meant to express the truth of the saying: "Men are like the mango fruit. Sometimes they look ripe on the outside, but are not ripe on the inside. Others are ripe on the inside, but don't look ripe on the outside. Some look and are ripe both inside and out, and others don't look ripe truly are not." For people like us who haven't seen emptiness directly, it is very difficult to judge another's mind. Generally speaking then we should never allow ourselves to think that anyone at all has any bad qualities, and we should realize more specifically that criticizing anyone who has entered the Buddha's teachings is like playing near a pit of embers concealed in ash. It is important that we not criticize other people, and to try to see all things as pure. It is to express this fact that Master Shantideva lived the way that he did.

He also taught us by example many other lessons. Never be satisfied with wrong or partial paths. Train yourself in paths which are complete. Practice what is taught in this bodhisattva's books. If you take Gentle Voice as your personal Angel, you will be able to achieve all wonderful qualities. It isn't fitting to put any of faith in books which can't bring you to total enlightenment. The only entry point for those who wish for freedom is the teachings of Enlightened Beings. So if you wish to practice the teachings of the steps of the path to enlightenment, make supplication to this great bodhisattva; and learn about, contemplate, and meditate on his words.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Reading One: Hands and Feet

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

C. How to engage in the practice of meditative quietude

1. How to engage in the practice of treating yourself and others the same

a. A brief presentation

Master Shantideva's root text:

Verse 89

།དེ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིས།
།དབེན་པའི་ཡོན་ཏན་བསམ་བྱས་ནས།
།རྣམ་རྟོག་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ།

dela sokpay nampa yi
wenpay yunten samje ne
namtok nyewar shiwa dang
jangchup sem ni gompar ja

एवमादिभिराकारैर्विवेकगुणभावनात् ।
उपशान्तवितर्कः सन् बोधिचित्तं तु भावयेत् ॥८९॥

evam adibhirakarair viveka guna bhavanat
upashanta vitarkah san bodhichittam tu bhavayet

Think of these considerations
And others as well, contemplate
The benefits of isolation.
Put an end to useless
Thoughts, and meditate upon
The wish for enlightenment.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

C. How to engage in the practice of meditative quietude

1. How to engage in the practice of treating yourself and others the same

a. A brief presentation

Master Shantideva's root text:

Verse 90

།བདག་དང་གཞན་དུ་མཉམ་པ་ནི།
།དང་པོ་ཉིད་དུ་འབད་དེ་བསྒོམ།
།བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་མཉམ་པས་ན།
།ཐམས་ཅད་བདག་བཞིན་བསྲུང་བར་བྱ།

dak dang shendu nyampa ni
dangpo nyidu be de gom
dedang duk-ngel nyampe na
tamche dakshin sungwar ja

परात्मसमतामादौ भावयेदेवमादरात्।
समदुःखसुखाः सर्वे पालनीया मयात्मवत्॥९०॥

para-atma samatamadau bhavayed evam adarat
sama duhkha sukhah sarve palaniya maya-atmavat

From the very beginning exert yourself
In the practice of treating others
And yourself the same.
When the happiness and the sufferings
Are the same, then you will care for all
Just as you do yourself.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b. A detailed explanation

i. An explanation of what it means to engage in the practice of treating yourself and others the same

Master Shantideva's root text:

Verse 91

།ལག་པ་ལ་སོགས་དབྱེ་བ་རྣམ་མང་ཡང་།
།ཡོངས་སུ་བསྲུང་བྱའི་ལུས་སུ་གཅིག་པ་ལྟར།
།དེ་བཞིན་འགྲོ་བ་ཐ་དད་བདེ་སྡུག་དག
།ཐམས་ཅད་བདག་བཞིན་བདེ་བ་འདོད་མཉམ་གཅིག །

lakpa la sok yewa nammang yang
yongsu sunjay lusu chikpa tar
deshin drowa tade deduk dak
tamche dakshin dewa du-nyam chik

हस्तादिभेदेन बहुप्रकारः कायो यथैकः परिपालनीयः ।
तथा जगद्भिन्नमभिन्नदुःख सुखात्मकं सर्वमिदं तथैव ॥९१ ॥

hasta-adi bhedena bahu prakarah kayo yathaikah paripalaniyah
tatha jagad bhinnam abhinna duhkha sukha-atmakam sarvam idam tathaiva

There are many separate parts, the hands
And all the rest, but we dearly care
For them all, as a single body.
Just so shall I work for the happiness of every different being,
Treating all as equal, all as one,
Thinking of their joy and pain as if it were my own.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii. How to engage in the practice of treating yourself and others the same

a) Refuting any argument that it is wrong to treat ourselves' and others' happiness and suffering the same

Master Shantideva's root text:

Verse 92

།གལ་ཏེ་བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས།
།གཞན་གྱི་ལུས་ལ་མི་གནོད་པ།
།དེ་ལྟའང་དེ་བདག་སྡུག་བསྔལ་དེ།
།བདག་ཏུ་ཞེན་པས་མི་བཟོད་ཉིད།

gelte dakki duk-ngel gyi
shengyi lu la minupa
deta-ang dedak duk-ngel de
daktu shenpe misu nyi

यद्यप्यन्येषु देहेषु मद्दुःखं न प्रबाधते ।
तथापि तद्दुःखमेव ममात्मस्नेहदुःसहम् ॥९२ ॥

yadyapyanyeshu deheshu mad duhkham na prabadhate
tatha-api tad duhkham eva mam atma sneha duhsaham

Suppose you object, and say
That your pain never hurts
The body of another.
Even so your pain is something
You can't bear for just one reason:
Your grasping to yourself.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii. How to engage in the practice of treating yourself and others the same

a) Refuting any argument that it is wrong to treat ourselves' and others' happiness and suffering the same

Master Shantideva's root text:

Verse 93

།དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དག
།བདག་ལ་འབབ་པར་མི་འགྱུར་ཡང་།
།དེ་ལྟའང་དེ་བདག་སྡུག་བསྔལ་དེ།
།བདག་ཏུ་ཞེན་པས་བཟོད་པར་དཀའ།

deshin shengyi duk-ngel dak
dakla bappar mingyur yang
deta-ang dedak duk-ngel de
daktu shenpay supar ka

तथा यद्यप्यसंवेद्यमन्यद्दुःखं मयात्मना ।
तथापि तस्य तद्दुःखमात्मस्नेहेन दुःसहम् ॥९३ ॥

tatha yadyapya samvedyam anyad duhkham maya-atmana
tatha-api tasya tad duhkham atma snehena duhsaham

Just so even though it's true
That sufferings others feel
Never come and strike you,
Still it is your suffering,
Since you'll find them hard to bear
Once you grasp to yourself.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b) An explanation of the reasons why it is right to engage in the practice of treating each other the same

i) An expanded explanation

a1. Setting forth the reasons

Master Shantideva's root text:

Verse 94

།བདག་གིས་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསལ།
།སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཕྱིར་བདག་སྡུག་བཞིན།
།བདག་གིས་གཞན་ལ་ཕན་པར་བྱ།
།སེམས་ཅན་ཡིན་ཕྱིར་བདག་ལུས་བཞིན།

dakki shengyi duk-ngel sel
duk-ngel yinchir dak duk shin
dakki shenla penpar ja
semchen yinchir dak lu shin

मयान्यदुःखं हन्तव्यं दुःखत्वादात्मदुःखवत् ।
अनुग्राह्या मयान्येऽपि सत्त्वत्वादात्मसत्त्ववत् ॥९४ ॥

maya-anya duhkham hantavyam duhkhatvad atma duhkhavat
anugrahya maya-anyepi sattvatvad atma sattvavat

I must stop the pain of others,
Because it's pain; it's like the pain
That I feel myself.
I must act to help all others
Because they're living beings; it's like
The body that I own.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Reading Two: The Democracy of Love

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Establishing the necessities

a2. The actual establishing of the necessities

Master Shantideva's root text:

Verse 95

།གང་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ག
།བདེ་བ་འདོད་དུ་མཚུངས་པ་ལ།
།བདག་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ན།
།གང་ཕྱིར་བདག་གཅིག་བདེ་བར་བརྩོན།

gangtse dakdang shen nyiga
dewa dudu tsungpa la
dakdang kyepar chi yu na
gangchir dakchik dewar tsun

यदा मम परेषां च तुल्यमेव सुखं प्रियम्।
तदात्मनः को विशेषो येनात्रैव सुखोद्यमः ॥९५॥

yada mama paresham cha tulyam eva sukham priyam
tad atmanah ko vishesho yenatraiva sukhodyamah

Given the fact that both myself
And others are exactly the same
In wanting happiness,
What difference could there ever be
Between us, what reason that I work
Only for happiness for myself?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Establishing the necessities

a2. The actual establishing of the necessities

Master Shantideva's root text:

Verse 96

།གང་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ག
།སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་མཚུངས་པ་ལ།
།བདག་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ན།
།གང་ཕྱིར་གཞན་མིན་བདག་སྲུང་བྱེད།

gangtse dak dang shen nyiga
duk-ngel mindu tsungpa la
dak dang kyepar chi yu na
gangchir shenmin dak sungje

यदा मम परेषां च भयं दुःखं च न प्रियम्
तदात्मनः को विशेषो यत्तं रक्षामि नेतरम् ॥९६॥

yada mama paresham cha bhayam duhkham cha na priyam
tad atmanah ko vishesho yat tam rakshami netaram

Given the fact that both myself
And others are exactly the same
In not wanting pain,
What difference could there ever be
Between us, what reason that I protect
Myself and not all others?

b2. Disproving objections to these

Master Shantideva's root text:

Verse 97

།གལ་ཏེ་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བས།
།བདག་ལ་མི་གནོད་ཕྱིར་མི་བསྲུང་།
།མ་འོངས་པ་ཡི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་།
།གནོད་མི་བྱེད་ན་དེ་ཅི་བསྲུང་།

gelte dela duk-ngelwe
dakla minu chir misung
ma-ongpayi duk-ngel yang
nu mije na de chi sung

तद्दुःखेन न मे बाधेत्यतो यदि न रक्ष्यते
नागामिकायदुःखान्मे बाधा तत्केन रक्ष्यते ९७

tad duhkhena na me badhet yato yadi na rakshyate
nagami kaya duhkhan me badha tat kena rakshyate

Suppose you say that the reason why
You don't protect them is that their pain
Doesn't cause hurt to you.
Why then do you protect yourself
From future pain, since it doesn't
Do hurt to you either?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. Disproving objections to these

Master Shantideva's root text:

Verse 98

།བདག་གིས་དེ་ནི་མྱོང་སྙམ་པའི།
།རྣམ་པར་རྟོག་དེ་ལོག་པ་སྟེ།
།འདི་ལྟར་ཤི་བའང་གཞན་ཉིད་ལ།
།སྐྱེ་བ་ཡང་ནི་གཞན་ཉིད་ཡིན།

dakki deni nyong nyampay
nampar tokde lokpa te
ditar shiwa-ang shennyi la
kyewa yang ni shennyi yin

अहमेव तदापीति मिथ्येयं प्रतिकल्पना
अन्य एव मृतो यस्मादन्य एव प्रजायते ॥९८॥

aham eva tad api-iti mithyeyam pratikalpana
anya eva mirto yasmad anya eva prajayate

Your idea that you do so because
You think to yourself that you will have
To experience it is all wrong, because
The person who has already died
Is one person, and the one who's taken
Birth is another altogether.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. Disproving objections to these

Master Shantideva's root text:

Verse 99

།གང་ཚེ་གང་གི་སྡུག་བསྔལ་གང་།
།དེ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྲུངས་ན།
རྐང་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལག་པས་མིན།
།ཅི་ཕྱིར་དེས་ནི་དེ་བསྲུང་བྱ།

gangtse ganggi duk-ngel gang
deni de-nyi kyi sung na
kangpay duk-ngel lakpe min
chichir deni de lungja

यदि यस्यैव यद्दुःखं रक्ष्यं तस्यैव तन्मतम्
पाददुःखं न हस्तस्य कस्मात् तत्तेन रक्ष्यते ९९

yadi yasyaiva yad duhkham rakshyam tasyaiva tan matam
pada duhkham na hastasya kasmat tat tena rakshyate

And suppose that any particular pain
Were only something a particular one
Had to care about; if this
Were the case, then a pain in the foot
Would be nothing for the hand
Why then does it care?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. Disproving objections to these

Master Shantideva's root text:

Verse 100

།གལ་ཏེ་རིགས་པ་མིན་ཡང་འདིར།
།བདག་ཏུ་འཛིན་པས་འཇུག་ཅེ་ན།
།བདག་གཞན་མི་རིགས་གང་ཡིན་ཏེ།
།ཅི་ནུས་པར་ནི་སྤང་བྱ་ཉིད།

gelte rikpa minyang dir
daktu dzinpe jukche na
dakshen mirik gang yin te
chi nupar ni pangja nyi

अयुक्तमपि चेदेतदहंकारात्प्रवर्तते
यद्‌युक्तं निवर्त्यं तत्‌ स्वमन्यच्च यथाबलम्‌ ॥१००॥

ayuktam api ched etad ahangkarat pravartate
yad ayuktam nivartyam tat svam anyach-cha yatha balam

Suppose you say that, although that's wrong,
You engage in this case due to the fact
That you hold onto a self.
This "self" and "other" though are very
Wrong, and nothing but something you should
Reject, with all the strength you have.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Disproving the objection of thinking that it is wrong to engage in the practice of treating myself and others the same

ii) A brief summary

Master Shantideva's root text:

Verse 101

།རྒྱུད་དང་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
།ཕྲེང་བ་དམག་ལ་སོགས་བཞིན་བརྫུན།
།སྡུག་བསྔལ་ཅན་གང་དེ་མེད་པ།
།དེས་འདི་སུ་ཞིག་སྤང་བར་འགྱུར།

gyu dang tsok she jawa ni
trengwa mak la sok shen dzun
duk-ngel-chen gang de mepa
dendi sushik pangwar gyur

संतानः समुदायश्च पंक्तिसेनादिवन्मृषा
यस्य दुःखं स नास्त्यस्मात् कस्य तत् स्वं भविष्यति ॥१०१॥

santanah samudayash cha pangkti senadivan mirsha
yasya duhkham sa nastyasmat kasya tat svam bhavishyati

The things we call a "continuum" and
A "collection" are unreal; they're like
A string of things, or an army.
That of one with suffering
Doesn't exist at all; so who
Is he that could ever control it?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Disproving the objection of thinking that it is wrong to engage in the practice of treating myself and others the same

ii) A brief summary

Master Shantideva's root text:

Verse 102

།སྡུག་བསྔལ་བདག་པོ་མེད་པར་ནི།
།ཐམས་ཅད་བྱེ་བྲག་མེད་པ་ཉིད།
།སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཕྱིར་དེ་བསལ་བྱ།
།ངེས་པས་དེར་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ།

duk-ngel dakpo mepar ni
tamche jedrak mepa nyi
duk-ngel yinchir de selja
ngepe derni chishik ja

अस्वामिकानि दुःखानि सर्वण्येवाविशेषतः
दुःखत्वादेव वार्याणि नियमस्तत्र किंकृतः ॥१०२॥

asvamikani duhkhani sarvanyevavisheshatah
duhkhatvad eva varyani niyamas tatra kim kirtah

Since the one who owns a pain
Does not exist, there can be no
Distinctions among then any.
If something is a kind of pain,
Then it's something to remove; what use
Is saying that it's fixed here?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Disproving the objection of thinking that it is wrong to engage in the practice of treating myself and others the same

ii) A brief summary

Master Shantideva's root text:

Verse 103

།ཅི་ཕྱིར་ཀུན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི།
།བཟློག་པར་བྱ་ཞེས་བརྩད་དུ་མེད།
།གལ་ཏེ་བཟློག་ནའང་ཐམས་ཅད་བཟློག
།དེ་མིན་བདག་ཀྱང་སེམས་ཅན་བཞིན།

chichir kungyi duk-ngel ni
dokpar jashe tsedu me
gelte dokna-ang tamche dok
demin dak kyang semchen shin

दुःखं कस्मान्निवार्यं चेत् सर्वेषामविवादतः
वार्यं चेत्सर्वमप्येवं न चेदात्मनि सर्ववत् ॥१०३॥

duhkham kasman nirvayam chet sarvesham avivadatah
varyam chet sarvam apyevam na ched atmani sarvavat

You can't continue your argument
Of asking why the pains of all
Are something you must stop.
If you're going to stop it, then
You must stop all of it; if not,
Then mine's like other beings'.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Reading Three

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

CLASS 3 (7)

iii) A refutation of objections

a1. Why it is incorrect to think that bodhisattvas, because they focus upon the sufferings of others, are overwhelmed by suffering themselves

Master Shantideva's root text:

Verse 104

།སྙིང་རྗེ་སྡུག་བསྔལ་མང་གྱུར་པ།
།ཅི་ཕྱིར་ནན་གྱིས་སྐྱེད་ཅེ་ན།
།འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་བྱས་ན།
།ཇི་ལྟར་སྙིང་རྗེ་སྡུག་བསྔལ་མང་།

nyingje duk-ngel mang gyurpa
chichir nengyi kyeche na
droway duk-ngel samje na
jitar nyingje duk-ngel mang

कृपया वहु दुःखं चेत् कस्मादुत्पद्यते बलात्।
जगद्दुःखं निरूप्येदं कृपादुःखं कथं बहु ॥१०४॥

kirpaya vahu duhkham chet kasmad utpadyate balat
jagad duhkham nirupyedam kirpa duhkham katham bahu

Suppose you object:
"With compassion, the pain is more;
Why work extra for that?"
If you really reflect on the pain
Of all living beings, how could compassion
Ever bring more pain?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. The great goal served by contemplating upon suffering

Master Shantideva's root text:

Verse 105

།གལ་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་གཅིག་གིས་ནི།
།སྡུག་བསྔལ་མང་པོ་མེད་འགྱུར་ན།
།བརྩེ་དང་ལྡན་པས་སྡུག་བསྔལ་དེ།
།རང་དང་གཞན་ལ་བསྐྱེད་བྱ་ཉིད།

gelte duk-ngel chikki ni
duk-ngel mangpo me gyur na
tsedang denpay duk-ngel de
rang dang shenla kyeja nyi

बहूनामेकदुःखेन यदि दुःखं विगच्चति ।
उत्पाद्यमेव तद्दुःखं सदयेन परात्मनोः ॥१०५ ॥

bahunam eka duhkhena yadi duhkham vigach-chati
utpadyam eva tad duhkham sada yena para-atmanoh

If a single suffering could act
To stop a great many sufferings,
Then those who have love
Would want nothing else
Than to embrace it, for the sake
Of themselves and others.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. The great goal served by contemplating upon suffering

Master Shantideva's root text:

Verse 106

།དེས་ན་མེ་ཏོག་ཟླ་མཛེས་ཀྱིས།
།རྒྱལ་པོའི་གནོད་པ་ཤེས་ཀྱང་ནི།
།བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་མ་བསལ་ཏེ།
།མང་པོའི་སྡུག་བསྔལ་ཟད་འགྱུར་ཕྱིར།

dena metok dadze kyi
gyalpoy nupa she-kyang ni
dakki duk-ngel ma selte
mangpoy duk-ngel se gyur chir

अतः सुपुष्पचन्द्रेण जानतापि नृपापदम् ।
आत्मदुःखं न निहतं बहूनां दुःखिनां व्ययात् ॥१०६ ॥

atah supushpa chandrena janata-api nirpapadam
atma duhkham na nihatam bahunam duhkhinam vyayat

This is why Lovely Flower
Of the Moon decided not
To save himself; he knew
That the King would hurt him,
But that his pain would stop
The pain of many others.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii. The benefits of engaging in this practice

a) How there is never any great suffering for those who are swept away by working for the sake of others

Master Shantideva's root text:

Verse 107

།དེ་ལྟར་རྒྱུད་ནི་གོམས་གྱུར་པ།
།གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་དགའ་བས།
།པདྨའི་མཚོ་རུ་ངང་པ་ལྟར།
།མནར་མེད་པ་ཡང་འཇུག་པར་འགྱུར།

detar gyuni gom gyurpa
shengyi duk-ngel shi gaway
pemay tsoru ngangpa tar
nar mepa yang jukpar gyur

एवं भावितसंतानाः परदुःखसमप्रियाः ।
अवीचिमवगाहन्ते हंसाः पद्मवनं यथा ॥१०७ ॥

evam bhavita santanah para duhkha sama priya
avichim avagahante hansah padma vanam yatha

If we gradually train our minds
Like this, then we learn to take joy
In ending the pain that others feel.
We find ourselves capable of entering even
The hell of Torment Without Respite
Like a duck diving into a lotus pond.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b) Why one should throw themselves into working for others, since this is the ultimate pleasure

Master Shantideva's root text:

Verse 108

།སེམས་ཅན་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ན།
།དགའ་བའི་རྒྱ་མཚོ་གང་ཡིན་པ།
།དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཆོག་མིན་ནམ།
།ཐར་པ་འདོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ།

semchen nampar drolwa na
gaway gyatso gang yinpa
de-nyi kyini chok minnam
tarpa dupe chishik ja

मुच्यमानेषु सत्त्वेषु ये ते प्रामोद्यसागराः ।
तैरेव ननु पर्याप्तं मोक्षेणारसिकेन किम् ॥१०८ ॥

muchyam aneshu sattveshu ye te pramodya sagarah
taireva nanu paryaptam mokshena rasikena kim

Think what an ocean of joy
It would be, if every living being
Were liberated, completely.
Wouldn't that in itself
Be enough for you? Why would you
Ever want freedom?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c) How one's own arrogance will be put to rest

d) Practicing without any hope for something in return, or for some good karmic result

Master Shantideva's root text:

Verse 109

།དེ་ལྟས་གཞན་གྱི་དོན་བྱས་ཀྱང་།
།ཀློམ་སེམས་དང་ནི་ངོ་མཚར་མེད།
།གཅིག་ཏུ་གཞན་དོན་ལ་དགའ་བས།
།རྣམ་སྨིན་འབྲས་བུའི་རེ་བ་མེད།

deta shen-gyi dunje kyang
lom sem dangni ngo-tsar me
chiktu shendun la gawe
nammin drebuy rewa me

अतः परार्थं कृत्वापि न मदो न च विस्मयः ।

न विपाकफलाकाङ्क्षा परार्थैकान्ततृष्णया ॥१०९ ॥

atah parartha kirtva-api na mado na cha vismayah
na vipaka phala kangksha pararthaikanta tirshnaya

As such they feel no pride
Or wonder over what they do,
Even if it's all for others.
Since the only thing that makes
Them happy is working for others,
They never hope for some karmic reward.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

e) Why, for these reasons, it is something very right for us to engage in the practice of treating ourselves and others exactly the same

Master Shantideva's root text:

Verse 110

།དེ་བས་ཇི་ལྟར་ཆུང་ངུ་ན།
།མི་སྙན་ལས་ཀྱང་བདག་བསྲུང་བ།
།དེ་བཞིན་གཞན་ལ་བསྲུང་སེམས་དང་།
།སྙིང་རྗེའི་སེམས་ནི་དེ་ལྟར་བྱ།

dewe jitar chung-ngu na
mi-nyen le kyang dak sungwa
deshin shenla sungsem dang
nyingjey semni detar ja

तस्माद्यथान्तशोऽवर्णादात्मानं गोपयाम्यहम् ।
रक्षाचित्तं दयाचित्तं करोम्येवं परेष्वपि ॥११० ॥

tasmad yatha-antashovarnad atmanam gopayam yaham
raksha chittam daya chittam karomyevam pareshva-api

And so we must think
Of protecting others, and have thoughts
Of compassion for them,
In the very same way
We protect ourselves
From even the slightest unkind word.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Reading Four

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iv. How, if we practice treating ourselves and others the same, we will gain the ability to do so

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 111

།གོམས་པ་ཡིས་ནི་གཞན་དག་གི
།ཁུ་བ་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་ལ།
།དངོས་པོ་མེད་པར་གྱུར་ཀྱང་ནི།
།བདག་གོ་ཞེས་ནི་ཤེས་པ་ལྟར།

gompa yini shendakki
khuwa trakki tikpa la
ngupo mepar gyur kyang ni
dakko sheni shepa tar

अभ्यासादन्यदीयेषु शुक्रशोणितबिन्दुषु
भवत्यहमिति ज्ञानमसत्यपि हि वस्तुनि ॥१११ ॥

abhyasad anyadiyeshu shukra shonita bindushu
bhavatyahamiti jnyanam asatyapi hi vastuni

By accustoming yourself to the idea,
You have learned to think of
A few drops of semen and blood
That belong to other people
As being yourself, even though
There's no such thing at all.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

Master Shantideva's root text:

Verse 112

།དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་ལུས་ལ་ཡང་།
།བདག་ཅེས་ཅི་ཡི་ཕྱིར་མི་གཟུང་།
།བདག་གི་ལུས་ནི་གཞན་དག་ཏུའང་།
།བཞག་པ་དེ་ལྟར་དཀའ་བ་མེད།

deshin shengyi lula yang
dakche chiyichir misung
dakki luni shendak tu'ang
shakpa detar kawa me

तथाकायोन्यदीयोपि किमात्मेति न गृह्यते
परत्वं तु स्वकायस्य स्थितमेव न दुष्करम् ॥११२ ॥

tatha kayonyadiyopi kim atmeti na girhyate
paratvam tu svakayasya sthitam eva na dushkaram

Why then do you say you cannot
Think of the bodies of other people
As being yourself as well?
There isn't any difficulty
In deciding that the bodies of others
Are your own body too.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

2. How to engage in the practice of exchanging yourself and others

    a. A brief presentation

        i. The method to exchange ourselves and others

Master Shantideva's root text:

Verse 113

།བདག་ཉིད་སྐྱོན་བཅས་གཞན་ལ་ཡང་།
།ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོར་ཤེས་བྱས་ནས།
།བདག་འཛིན་ཡོངས་སུ་དོར་བ་དང་།
།གཞན་བླང་བ་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ།

daknyi kyuche shen la yang
yunten gyatsor sheje ne
dakndzin yongsu dorwa dang
shen langwa ni gompar ja

ज्ञात्वा सदोषमात्मानं परानपि गुणोदधीम्
आत्मभावपरित्यागं परादानं च भावयेत् ॥११३॥

jnyatva sadesham atmanam paranapi gunodadhim
atma bhava parityagam para danam cha bhavayet

Come to understand that for
Myself it's wrong, but for all others
An ocean of fine qualities.
Discard completely your habit of caring
For yourself, and learn to take on
Every other being.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii. The reasons why it is right to follow this practice

Master Shantideva's root text:

Verse 114

།ཇི་ལྟར་ལག་པ་ལ་སོགས་པ།
།ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་འདོད་ལྟར།
།དེ་བཞིན་འགྲོ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ།
།ཅི་ཕྱིར་ལུས་ཅན་རྣམས་མི་འདོད།

jitar lakpa lasokpa
lu-kyi yenlak yin du tar
deshin droway yenlak tu
chichir luchen nam mindu

कायस्यावयवत्वेन यथाभीष्टाः करादयः
जगतोवयवत्वेन तथा कस्मान्न देहिनः ॥११४ ॥

kayasyavayavatvena yathabhishtah karadayah
jagatovayavatvena tatha kasman na dehinah

When you think of your hands and such
You do consider them all a part
Of your body; so why then don't you
Consider every creature that has
A body as being one of the parts
Of the body of all living kind?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b. An expanded explanation

i. An explanation of the method for exchanging ourselves and others

a) An expanded explanation

i) Getting used to cherishing others

a1. How it will enable us to exchange ourselves and others, and to put a stop to our delusions of grandeur

Master Shantideva's root text:

Verse 115

།ཇི་ལྟར་བདག་མེད་ལུས་འདི་ལ།
།གོམས་པས་བདག་གི་བློ་བྱུང་བ།
།དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་ཡང་།
།གོམས་པས་བདག་བློ་ཅིས་མི་སྐྱེ།

jitar dakme lu di la
gompe dakki lo jungwa
deshin semchen shen la yang
gompe daklo chi mikye

यथात्मबुद्धिरभ्यासात् स्वकायेस्मिन् निरात्मके
परेष्वपि तथात्मत्वं किमभ्यासान्न जायते ॥११५॥

yathatma buddhir abhyasat svakayesmin niratmake
pareshvapi tatatmatvam kim abhyasan na jayate

Because you've gotten used to it,
You're able to think "it's mine" of this body,
Which actually has no self.
Why do you say then you could never
Learn to think of others as "me"
If you got used to it?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Advice to make efforts in this practice without hoping for any good karmic result

Master Shantideva's root text:

Verse 116

།དེ་ལྟར་ནི་གཞན་གྱི་དོན།
།བྱས་ཀྱང་ངོ་མཚར་སྙོམ་མི་འབྱུང་།
།བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཟས་ཟོས་ནས།
།ལན་ལ་རེ་བ་མི་འབྱུང་བཞིན།

deta nani shen gyi dun
jekyang ngotsar lom minjung
daknyi kyi ni se su ne
len la rewa minjung shin

एवं परार्थं कृत्वापि न मदो न च विस्मयः
आत्मानं भोजयित्वैव फलाशा न च जायते ॥११६ ॥

evam parartham kirtvapi na mado na cha vismayah
atmanam bhojayitvaiva phalasha na cha jayate

If you could then you would never
Feel that it was strange, nor conceited,
When you worked for others.
You don't expect congratulations
From yourself whenever you eat
Your dinner for yourself.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

Master Shantideva's root text:

Verse 117

།དེ་བས་ཇི་ལྟར་ཆུང་ངུ་ན།
།མི་སྙན་ལས་ཀྱང་བདག་བསྲུང་བ།
།དེ་བཞིན་འགྲོ་ལ་བསྲུང་སེམས་དང་།
།སྙིང་རྗེའི་སེམས་ནི་གོམས་པར་བྱ།

dewe jitar chung-ngu na
mi-nyen lekyang dak sungwa
deshin drola sungsem dang
nyingjey sem ni gompar ja

तस्माद्यथार्तिशोकादेरात्मानं गोप्तुमिच्छसि
रक्षाचित्तं दयाचित्तं जगत्यभ्यस्यतां तथा ॥११७ ॥

tasmadyatharti shokader atmanam goptumich-chasi
raksha chittam daya chittam jagatyabhyasyatam tatha

For that reason, you must get used to a state
Of mind where you protect all beings,
And to thoughts of compassion as well,
Protecting them just the same way that
You protect yourself even from
The very least unkind word.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Why we should, therefore, concentrate intensely on working for others

Master Shantideva's root text:

Verse 118

།དེ་བས་མགོན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས།
།ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་འགྲོ་བ་ཡི།
།འཁོར་གྱི་འཇིགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར།
།རང་གི་མཚན་ཡང་བྱིན་གྱིས་བརླབས།

dewe gunpo chenresik
tukje chenpu drowa yi
khorgyi jikpa selway chir
ranggi tsenyang jingyi lap

अध्यतिष्ठद्तो नाथः स्वनामाप्यवलोकितः ।
पर्षच्छारद्यभयमप्यपनेतुं जनस्य हि ॥११८ ॥

adhyatishtadato nathah svanam apyavalokitah
parshach-charadyabhayam apyapanetum janasya hi

This too is why our protector,
Loving Eyes, gave the blessing
Of his name: it was his great compassion
That made him do it, to remove all fear
Of the beings who follow him.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d1. How, with practice, we can develop this attitude

Master Shantideva's root text:

Verse 119

།དཀའ་ལས་ཕྱིར་ལྡོག་མི་བྱ་སྟེ།
།འདི་ལྟར་གོམས་པའི་མཐུ་ཡིས་ནི།
།གང་གི་མིང་ཐོས་འཇིགས་པ་ཡང་།
།དེ་ཉིད་མེད་ན་མི་དགར་འགྱུར།

kale chirndok mija te
ditar gompay tuyi ni
ganggi mingtu jikpa yang
de-nyi mena migar gyur

दुष्करान्न निवर्तेत यस्माद्भ्यासशक्तितः ।
यस्यैव श्रवणात् त्रासस्तेनैव न विना रतिः ॥११९॥

dushkaran na nivarteta yasmad abhyasa shaktitah
yasyaiva shravanat trasas tenaiva na vina ratih

Never turn back just because
It gets hard; the power of practicing
Something regularly is such that,
Whenever they're gone, you'll come to miss
A person whose very name
Once made you afraid.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Reading Five

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

e1. How to engage in the practice of exchanging ourselves and others through a wish to liberate both ourselves and others from suffering

Master Shantideva’s root text:

Verse 120

།གང་ཞིག་བདག་དང་གཞན་རྣམས་ནི།
།མྱུར་དུ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་དེས།
།བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བྱ་བ།
།གསང་བའི་དམ་པ་སྤྱད་པར་བྱ།

gangshik dakdang shennam ni
nyurdu kyabpar dupa de
dakdang shendu je jawa
sangway dampa chepar ja

आत्मानं च परांश्चैव यः शीघ्रं त्रातुमिच्छति ।
स चरेत्परमं गुह्यं परात्मपरिवर्तनम् ॥१२० ॥

atmanam cha paramashchaiva yah shighram tratum ich-chati
sa charet paramam guhyam para-atma parivartanam

Anyone who really wants
To quickly reach some shelter for
Themselves and every other being
Must exchange themselves and others;
Must carry out the very highest
Of every secret practice.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) Making great efforts to eliminate our habit of cherishing ourselves

a1. A contemplation of the fact that cherishing ourselves is the cause of all our fears

Master Shantideva's root text:

Verse 121

།བདག་ལུས་གང་ལ་ཆགས་པ་ཡིས།
།འཇིགས་གནས་ཆུང་ལ་འཇིགས་སྐྱེ་བ།
།འཇིགས་པ་སྐྱེ་བའི་ལུས་དེ་ལ།
།སུ་ཞིག་དགྲ་བཞིན་སྡང་མི་བྱེད།

daklu gangla chakpa yi
jikne chungla jik kyewa
jikpa kyeway lu dela
sushik drashin dang mije

यस्मिन्नात्मन्यतिस्नेहादल्पादपि भयाद्भयम् ।
न द्विषेत्कस्तमात्मानं शत्रुवद्यो भयावहः ॥१२१ ॥

yasmin na-atmanyati snehad alpad api bhayad bhayam
na dvishet kastam atmanam shatruvadyo bhayavahah

This body that I'm so attached to
Makes me afraid even of things
That are not very frightening.
Since the body's then
What threatens us, who wouldn't
Hate it, like a foe?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. A contemplation of the fact that cherishing ourselves leads us on to every negative activity

[Contemplation Twenty-Six is found here = lus gang bkres dang plus gang zhig khe dang plus mkhas pa su zhig]

Master Shantideva’s root text:

Verse 122

།ལུས་གང་བཀྲེས་དང་སྐོམ་སོགས་ནད།
།གསོ་བའི་ཆོ་ག་བྱེད་འདོད་པས།
།བྱ་དང་ཉ་དང་རི་དགས་དག
།གསོད་པར་བྱེད་ཅིང་ལམ་སྒུགས་བྱེད།

lugang tred@ang komsok ne
soway choga je dupe
ja dang nya dang ri dak dak
supar jeching lam guk je

यो मन्द्य क्षुत्पिपासादिप्रतीकारचिकीर्षया ।
पक्षिमत्स्यमृगान् हन्ति परिपन्थं च तिष्ठति ॥१२२॥

yo mandya kshut pipasa-adi pratikara chikirshaya
pakshimatsyamirgan hanti paripant ham cha tishtati

We spend our days to find a technique
Of curing those illnesses of the body:
Hunger and thirst and the rest.
To do so we slaughter birds and fish,
And wild beasts of the forest too;
We lay in wait at crossroads;

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. A contemplation of the fact that cherishing ourselves leads us on to every negative activity

[Contemplation Twenty-Six is found here = lus gang bkres dang plus gang zhig khe dang plus mkhas pa su zhig]

Master Shantideva’s root text:

Verse 123

།གང་ཞིག་ཁེ་དང་རིམ་གྲོའི་ཕྱིར།
།ཕ་དང་མ་ཡང་གསོད་བྱེད་ཅིང་།
།དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་བརྐུས་ནས།
།དེས་ནི་མནར་མེད་བསྲེག་འགྱུར་ན།

gankshik khe dang rim droy chir
cha dang mayang suje ching
koinchok sumgyi kar kune
deni narme sek gyurna

यो लाभसत्क्रियाहेतोः पितरावपि मारयेत्।
रत्नत्रयस्वमादद्याद्येनावीचीन्धनो भवेत्॥१२३॥

yo labha satkriya hetoh pitaravapi marayet
ratna trayas vamad adyadyenavichindhano bhavet

For it, for profit and to win
The honor others give us,
We would even kill our parents;
Stealing also things belonging
To the Triple Jewel, passing on
To burn for it in hell of Endless Torment.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. A contemplation of the fact that cherishing ourselves leads us on to every negative activity

[Contemplation Twenty-Six is found here = lus gang bkres dang plus gang zhig khe dang plus mkhas pa su zhig]

Master Shantideva's root text:

Verse 124

།མཁས་པ་སུ་ཞིག་ལུས་དེ་ལ།
།འདོད་ཅིང་བསྲུང་དང་མཆོད་བྱེད་ཀྱི།
།འདི་ལ་སུ་ཞིག་དགྲ་བཞིན་དུ།
།བལྟ་བར་མི་བྱེད་བརྙས་མི་བྱེད།

khepa su shik lu dela
duching sung dang chuje kyi
dila sushik drashin du
tawar mije nye mije

कः पण्डितस्तमात्मानमिच्चेद्रक्षेत् प्रपूजयेत् ।
न पश्येच्चत्रुवच्चैनं कश्चैनं प्रतिमानयेत् ॥१२४ ॥

kah panditas tama-atmanam ich-chedakshet prapujayet
na pashyech-chatruvach-chainam kashchainam pratimanayet

What wise man could ever then
Desire this body, care for it,
And make onto it offerings?
Who is it that wouldn't see
The body as the enemy,
Who then not disdain it?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii) The respective problems and benefits of thinking mainly of ourselves and of others

a1. A listing of the respective problems and benefits of cherishing ourselves and cherishing others

a2. An expanded explanation

a3. From the point of view of giving

[Contemplation Twenty-Seven is found here = gal te byin na]

Master Shantideva's root text:

Verse 125

།གལ་ཏེ་བྱིན་ན་ཅི་སྤྱད་ཅེས།
།བདག་དོན་སེམས་པ་འདྲེ་ཡི་ཚུལ།
།གལ་ཏེ་སྤྱད་ན་ཅི་སྦྱིན་ཅེས།
།གཞན་དོན་སེམས་པ་ལྷ་ཡི་ཆོས།

gelte jinna chiche che
dakdun sempa dreyi tsul
gelte chena chi jinche
shendun sempa hlayi chu

यदि दास्यामि किं भोक्ष्य इत्यात्मार्थे पिशाचता ।
यदि भोक्ष्ये किं ददामीति परार्थे देवराजता ॥१२५॥

yadi dasyami kim bhokshya itya-atmarthe pishachata
yadi bhokshye kim dadamiti pararthe devarajata

Thinking of yourself and saying,
"If I give, what will I have
For me?" is nothing but demonic.
To think of others and to say,
"If I use this for myself,
What will I give?" is Angel Dharma.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b3. From the point of view of harm

Master Shantideva's root text:

Verse 126

།བདག་ཕྱིར་གཞན་ལ་གནོད་བྱས་ན།
།དམྱལ་ལ་སོགས་པར་གདུངས་པར་འགྱུར།
།གཞན་ཕྱིར་བདག་ལ་གནོད་བྱས་ན།
།ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ།

dakchir shenla nuje na
nyel lasokpar dungpar gyur
shenchir dakla nuje na
punsum tsokpa tamche top

आत्मार्थं पीडयित्वान्यं नरकादिषु पच्यते ।
आत्मानं पीडयित्वा तु परार्थं सर्वसंपदः ॥१२६ ॥

atma-artham pidayitvanyam narakadishu pachyate
atmanam pidayitva tu parartham sarva sampadah

If I deprive others for myself,
I will only be tormented
In places like the hells.
If I deprive myself for others,
I will come to attain
Every excellent thing there is.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c3. From the point of view of praise and fame

Master Shantideva's root text:

Verse 127

།བདག་ཉིད་མཐོ་བར་འདོད་པ་དེས།
།ངན་འགྲོ་ངན་དང་བླུན་པར་འགྱུར།
།དེ་ཉིད་གཞན་ལ་སྤོ་བྱུས་ན།
།བདེ་འགྲོ་རིམ་གྲོ་འཐོབ་པར་འགྱུར།

daknyi towar dupa de
ngendro ngen dang lenpar gyur
denyi shenla poje na
dendro rimdro toppar gyur

दुर्गतिर्नीचता मौर्ख्यं ययैवात्मोन्नतीच्चया ।
तामेवान्यत्र संक्राम्य सुगतिः सत्कृतिर्मतिः ॥१२७ ॥

durga tarnichata maurkhyam yayaiva-atmonnatich-chaya
tamevanyatra sankramya sugatih satkirtir matih

This desire to be better
Than others will bring me
Lower births, lowness, and idiocy.
But if I can move this same
State of mind to others, I'll attain
Higher births, and honor as well.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d3. From the point of view of what work it will lead us to

Master Shantideva's root text:

Verse 128

།བདག་གི་དོན་དུ་གཞན་བཀོལ་ན།
།བྲན་ལ་སོགས་པ་མྱོང་བར་འགྱུར།
།གཞན་གྱི་དོན་དུ་བདག་སྤྱད་ན།
།རྗེ་དཔོན་ཉིད་སོགས་མྱོང་བར་འགྱུར།

dakki dundu shen kulna
dren lasokpa nyungwar gyur
shengyi dundu dak che na
jepun nyisok nyongwar gyur

आत्मार्थं परमाज्ञाप्य दासत्वाद्यनुभूयते ।
परार्थं त्वेनमाज्ञाप्य स्वामित्वाद्यनुभूयते ॥१२८ ॥

atmartham param ajnyapya dasatvadyanubhuyate
parartham tvenam ajnyapya svamitvadyanubhuyate

If I force others to do
My bidding for things I want,
I'll become a slave or the like.
If rather I set myself to do
The things that others want,
I'll become a real master or such.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

e3. From the point of view of help and happiness

Master Shantideva's root text:

Verse 129

།འཇིག་རྟེན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་པ།
།དེ་ཀུན་གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་།
།འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་པ།
།དེ་ཀུན་རང་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་།

jikten dewa jinyepa
dekun shen de dule jung
jikten duk-ngel jinyepa
dekun rang de dule jung

ये केचिद् दुःखिता लोके सर्वे ते स्वसुखेच्चया ।
ये केचित् सुखिता लोके सर्वे तेऽन्यसुखेच्चया ॥१२९॥

ye kechid duhkhita loke sarve te svasukhech-chaya
ye kechit sukhita loke sarve tenyasukhech-chaya

The total amount of happiness
That exists in the world has come from
Wanting to make others happy.
The total amount of suffering
That exists in the world has come from
Wanting to make yourself happy.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Reading Six: Come and See the Difference

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. A brief summary

Master Shantideva's root text:

Verse 130

།མང་དུ་བཤད་ལྟ་ཅི་ཞིག་དགོས།
།བྱིས་པ་རང་གི་དོན་བྱེད་དང་།
།ཐུབ་པ་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པ།
།འདི་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཁྱད་པར་ལྟོས།

mangdu sheta chishik gu
jipa ranggi dunje dang
tuppa shen gyi dun dzepa
dinyi kyini kyepar tu

बहुना वा किमुक्तेन दृश्यतामिदमन्तरम् ।
स्वार्थार्थिनश्च बालस्य मुनेश्चान्यार्थकारिणः ॥१३० ॥

bahuna va kim uktena dirshyatam idam antaram
sva-artha-arthinash cha balasya munesh cha-anya-artha karinah

What need is there for many words?
The children of the world
Work for their own sake;
The able Buddhas do their labor
For the sake of others.
Come and see the difference.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Why cherishing ourselves is, therefore, something we should rightly discard

a2. Problems we cannot see

Master Shantideva's root text:

Verse 131

།བདག་བདེ་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དག
།ཡང་དག་བརྗེ་བ་མ་བྱས་ན།
།སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་མི་འགྲུབ་ཅིང་།
།འཁོར་བ་ན་ཡང་བདེ་བ་མེད།

dak de shengyi duk-ngel dak
yangdak jewa maje na
sanggye nyidu mindrup ching
korwa na yang dewa me

न नाम साध्यं बुद्धत्वं संसारेऽपि कुतः सुखम् ।
स्वसुखस्यान्यदुःखेन परिवर्तमकुर्वतः ॥१३१ ॥

na nama sadhyam buddhatvam sansarepi kutah sukham
sva sukhasya-anya duhkhena parivartam akurvatah

If you fail to practice perfectly
This exchange of your own happiness
With the suffering of others,
You will never reach that enlightenment,
And even here in the cycle of life
There is no happiness.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b2. Problems we can see

Master Shantideva's root text:

Verse 132

།འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཕར་ཤོག་གི་
།བྲན་གཡོག་ལས་མི་བྱེད་པ་དང་།
།རྗེ་དཔོན་རྔན་པ་མི་སྟེར་བའི།
།ཚེ་འདིའི་དོན་ཡང་འགྲུབ་མི་འགྱུར།

jikten parol par shokki
drenyok le mijepa dang
jepun ngenpa miterway
tsendiy dunyang drup mingyur

आस्तां तावत्परो लोको दृष्टोऽप्यर्थो न सिध्यति ।
भृत्यस्याकुर्वतः कर्म स्वामिनोऽददतो भृतिम् ॥१३२ ॥

astam tavat paro loko dirshtopyartho na sidhyati
mirtyasya-akurvatah karma svaminodadato bhirtim

Forget the goals of the world beyond;
Even in this life none of the things
You hope to achieve will come about:
Those whose duty it is to serve you
Will do none of their work, and those
Masters you serve will never pay.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c2. A summary of the problems

Master Shantideva's root text:

Verse 133

།མཐོང་དང་མ་མཐོང་བདེ་འགྲུབ་པའི།
།ཕུན་སུམ་བདེ་སྐྱིད་ཡོངས་བོར་ཞིང་།
།གཞན་ལ་སྡུག་བསྔལ་བྱས་པའི་རྒྱུས།
།རྨོངས་པས་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་ལེན།

tong dang matong dendruppay
punsum dekyi yongbor shing
shenla duk-ngel jepay gyu
mongpe duk-ngel mise len

त्यक्त्वान्योऽन्यसुखोत्पादं दृष्टादृष्टसुखोत्सवम् ।
अन्योऽन्यदुःखनाद्घोरं दुःखं गृह्णन्ति मोहिताः ॥१३३॥

tyaktva-anyonya sukhotpadam dirshta-adirshta sukhotsavam
anyonya duhkhanaddhoram duhkham girhnanti mohitah

The ignorant throw away the excellent
Joy that brings one happiness
In worlds both seen and unseen.
The suffering that they cause
To others causes them
To embrace unbearable pain themselves.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d2. Why, therefore, cherishing ourselves is something we should rightly discard

Master Shantideva's root text:

Verse 134

།འཇིག་རྟེན་དག་ན་འཚེ་བ་གང་ཡོད་དང་།
།འཇིགས་དང་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་ཡོད་གྱུར་པ།
།དེ་ཀུན་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་ན།
།འདྲེ་ཆེན་དེས་ཀོ་བདག་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ།

jikten dakna tsewa gangyu dang
jikdang duk-ngel ji-nye yu gyurpa
dekun daktu dzinpa le jungna
drechen deko dakla chishik ja

उपद्रवा ये च भवन्ति कोके यावन्ति दुःखानि भयानि चैव ।
सर्वाणि तान्यात्मपरिग्रहेण तत्किं ममानेन परिग्रहेण ॥१३४ ॥

upadrava ye cha bhavanti koke yavanti duhkhani bhayani chaiva
sarvani tanya-atma parigrahena tat kim mamanena parigrahena

Every single harm that comes in this
Entire world, every fear that comes, and so too
Every pain that ever comes,
Comes from grasping to myself;
What use for me then is this,
The single greatest demon?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d2. Why, therefore, cherishing ourselves is something we should rightly discard

Master Shantideva's root text:

Verse 135

།བདག་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་ན།
།སྡུག་བསྔལ་སྤང་བར་མི་ནུས་ཏེ།
།ཇི་ལྟར་མེ་ནི་མ་བཏང་ན།
།སྲེག་པ་སྤོང་བར་མི་ནུས་བཞིན།

daknyi yongsu matang na
duk-ngel pangwar minu te
jitar meni matang na
sekpa pongwar minu shen

आत्मानमपरित्यज्य दुःखं त्यक्तुं न शक्यते ।
यथाग्निमपरित्यज्य दाहं त्यक्तुं न शक्यते ॥१३५॥

atmanam aparityajya duhkham tyaktum na shakyate
yatha-agnim aparityajya daham tyaktum na shakyate

Until the day that you give up
Your own self, you'll not be able
To stop the suffering.
Until the day that you let go
Of fire, you will not be able
To stop your hand from burning.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b) A brief summary

i) How to exchange ourselves and others

Master Shantideva's root text:

Verse 136

།དེ་ལྟར་བདག་གནོད་ཞི་བ་དང་།
།གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བྱའི་ཕྱིར།
།བདག་ཉིད་གཞན་ལ་གཏང་བྱ་དང་།
།གཞན་རྣམས་བདག་བཞིན་གཟུང་བར་བྱ།

detar daknu shiwa dang
shengyi duk-ngel shijay chir
daknyi shenla tangja dang
shennam dakshin sungwar ja

तस्मात्स्वदुःखशान्त्यर्थं परदुःखशमाय च ।
ददाम्यन्येभ्य आत्मानं परान् गृह्णामि चात्मवत् ॥१३६ ॥

tasmat svaduhkha shantyartham para duhkha shamaya cha
dadamyanyebhya atmanam paran girhnami cha-atmavat

And so I shall give away my me
To others, and I will consider others
In the same way I do myself,
In order that I might put an end
To the pain that comes to me,
And the suffering of others as well.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b) A brief summary

i) How to exchange ourselves and others

Master Shantideva's root text:

Verse 137

།བདག་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གྱུར་ཅེས།
།ཡིད་ཁྱོད་ངེས་པར་ཤེས་གྱིས་ལ།
།སེམས་ཅན་ཀུན་དོན་མ་གཏོགས་པར།
།ད་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་མི་བསམ།

dakni shengyi wanggyur che
yikyu ngepar she gyi la
semchen kundun matokpar
deni kyukyi shen misam

अन्यसंबद्धमस्मीति निश्चयं कुरु मे मनः ।
सर्वसत्त्वार्थमुत्सृज्य नान्यच्चिन्त्यं त्वयाधुना ॥१३७ ॥

anya sambaddham asmiti nishchayam kuru me manah
sarva sattva-artham utsirjya na-anyach-chintyam tvaya-adhuna

Now you'll have to realize,
My mind, that I'm a person
Who belongs to everyone else.
From this moment on you are not allowed
To have a single thought about anything other
Than what serves the purposes of every living being.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) Avoiding acting in a wrong way, once we have done the exchange

Master Shantideva's root text:

Verse 138

།གཞན་དབང་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིས།
།རང་དོན་སྒྲུབ་པར་རིགས་མ་ཡིན།
།དེ་དོན་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིས།
།དེ་ལ་ལོག་པར་བྱ་མི་རིགས།

shenwang mik lasokpa yi
rangdun druppar rik mayin
dedun mik lasokpa yi
dela lokpar ja mirik

न युक्तं स्वार्थदृष्ट्यादि तदीयैश्चक्षुरादिभिः ।
न युक्तं स्यन्दितुं स्वार्थमन्यदीयैः करादिभिः ॥१३८ ॥

na yuktam sva-artha dirshtya-adi tad iyaish chakshur adibhih
na yuktam syanditum sva-artham anyadiyaih kara-adibhih

It's something very wrong to look
With eyes belonging to another
And work for only my own goals.
It's wrong as well to look with eyes
Working for them, and to do
Something that's not right.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii) Acting in a way which is not mistaken, once we have done the exchange

Master Shantideva's root text:

Verse 139

།དེས་ན་སེམས་ཅན་གཙོར་བྱ་སྟེ།
།བདག་གི་ལུས་ལ་ཅི་མཐོང་བ།
།དེ་དང་དེ་ནི་ཕྲོགས་ནས་ཀྱང་།
།གཞན་དག་ལ་ནི་ཕན་པར་སྤྱོད།

dena semchen tsorja te
dakki lula chi tongwa
dedang deni trokne kyang
shendak lani penpar chu

तेनसत्त्वपरो भूत्वा कायेऽस्मिन्यद्यदीक्षसे ।
तत्तदेवापहृत्यास्मात्परेभ्यो हितमाचर ॥१३९ ॥

tena sattva paro bhutva kayosmin anyad yad ikshase
tat tad eva-apahirtya-asmat parebhyo hitam achara

Therefore I should make all other
People first priority; and anything
That I ever find upon my person
I should take away from me,
And seek some way to make a use
Of it for other people.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Reading Seven: A Journey to the Dark Side

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii. How to proceed in our thoughts, once we have managed to do the exchange

a) An abbreviated presentation

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 140

།དམན་སོགས་བདག་ཏུ་བྱས་པ་དང་།
།གཞན་ཉིད་དུ་ནི་བདག་བྱས་ནས།
།རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་སུ།
།ཕྲག་དོག་འགྲན་དང་ང་རྒྱལ་བསྒོམ།

mensok daktu jepa dang
shennyi duni dak je ne
namtok mepay semkyi su
trakdok dren dang nga-gyel gom

हीनादिष्वात्मतां कृत्वा परत्वमपि चात्मनि ।

भावयेर्ष्यां च मानं च निर्विकल्पेन चेतसा ॥१४० ॥

hina-adishva-atmatam kirtva paratvam api cha-atmani
bhavayershyam cha manam cha nirvikalpena chetasa

Make those who are inferior to you
And so on be yourself; make yourself now
None other than the others.
Practice the attitudes of jealousy,
And competitiveness, and pride
Without any misgivings at all.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b) An expanded explanation

i) Practicing the attitude of jealousy towards those who are higher than us

a1. How to do the practice

Master Shantideva's root text:

Verse 141

།འདི་ནི་བཀུར་བྱས་བདག་ནི་མིན།
།འདི་བཞིན་བདག་གིས་མ་རྙེད་ཅིང་།
།འདི་ནི་བསྟོད་བྱས་བདག་ལ་སྨོད།
།འདི་བདེ་བདག་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ།

dini kurje dakni min
dishin dakki ma-nye ching
dini tuje dakla mu
dide dakni duk-ngel la

एष सत्क्रियते नाहं लाभी नाहमयं यथा
स्तूयतेऽयमहं निन्द्यो दुःखितोऽहमयं सुखी ॥१४१॥

esha satkriyate naham labhi naha mayam yatha
stuyateyamaham nindyo duhkhitohamayam sukhi

This one should receive the honor,
But not us; we should never get
The things he always does.
He should bask in praise, and we
Should be belittled; he should have
All happiness, and we the suffering.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b) An expanded explanation

i) Practicing the attitude of jealousy towards those who are higher than us

a1. How to do the practice

Master Shantideva's root text:

Verse 142

།བདག་ནི་ལས་རྣམས་བྱེད་པ་དང་།
།འདི་ནི་བདེ་བ་ཉིད་དུ་གནས།
།འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་ཆེ་དང་།
།བདག་དམན་ཡོན་ཏན་མེད་པར་གྲག།

dakni lenam jepa dang
dini dewa nyi du ne
dini jikten la che dang
dakmen yunten mepar drak

अहं करोमि कर्माणि तिष्टत्येष तु सुस्थितः
अयं किल महांल्लोके नीचोऽहं किल निर्गुणः १४२

aham karomi karmani tishtat yesha tu susthitah
ayam kila mahan loke nichoham kila nirgunah

We should be the ones who have
To do all of the work, and he
Should sit in perfect leisure.
Throughout the world he should become
A great man; we should stay inferior,
And known as knowing nothing.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b) An expanded explanation

i) Practicing the attitude of jealousy towards those who are higher than us

a1. How to do the practice

Master Shantideva's root text:

Verse 143

།ཡོན་ཏན་མེད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ།
།བདག་ཀུན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ཉིད།
།གང་བས་འདི་དམན་དེ་ཡོད་ཅིང་།
།གང་བས་བདག་མཆོག་དེ་ཡང་ཡོད།

yunten mepe chishik ja
dakkun yunten denpa nyi
gangwe dimen deyu ching
gangwe dakchok deyang yu

किं निर्गुणेन कर्तव्यं सर्वस्यात्मा गुणान्वितः
सन्ति ते येष्वहं नीचः सन्ति ते येष्वहं वरः ॥१४३॥

kim nirgunena kartavyam sarvasya-atma guna-anvitah
santi te yeshvaham nichah santi te yeshvaham varah

What's the use of having
No good qualities? We'll all strive
That they have them all.
There do exist those compared to whom
This one is inferior; there are also those
Compared to whom we're highest.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. What to actually do, once we have carried out the practice

Master Shantideva's root text:

Verse 144

།ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟ་བ་གུད་སོགས་ནི།
།ཉོན་མོངས་སྟོབས་ཀྱིས་བདག་དབང་མིན།
།ཅི་ནུས་བདག་ནི་གསོ་དགོས་ཏེ།
།གནོད་པའང་བདག་གིས་དང་དུ་བླང་།

tsultrim tawa gusok ni
nyonmong topkyi dakwang min
chinu dakni sogu te
nupa-ang dakki dangdu lang

शीलदृष्टिविपत्त्यादि क्लेशशक्त्या न मद्वशात्।
चिकित्स्योऽहं यथाशक्ति पीडाप्यङ्गीकृता मया ॥१४४ ॥

shila dirshti vipattya-adi klesha shaktya na madvashat
chikitsyoham yatha shakti pida-apyanggi kirta maya

The state of our morality, views,
Troubles, and the rest is forced
By affliction, and not by choice.
You must care for us by using
All your strength, and we should too
Willingly take all the hurts.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. What to actually do, once we have carried out the practice

Master Shantideva's root text:

Verse 145

།འོན་ཏེ་བདག་འདིའི་གསོ་བྱ་མིན།
།ཅི་ཕྱིར་བདག་ལ་བརྙས་པ་བྱེད།
།བདག་ལ་དེ་ཡི་ཡོན་ཏན་གྱིས།
།ཅི་བྱ་འདི་བདག་ཡོན་ཏན་ཅན།

unte dakdiy soja min
chichir dakla nyepa je
dakla deyi yunten gyi
chija didak yunten chen

अथाहमचिकित्स्योऽस्य कस्मान्मामवमन्यते
किं ममैतद्गुणैः कृत्यमात्मा तु गुणवानयम् १४५

atha-aham achikitsyosya kasman mama vamanyate
kim mamaitad gunaih kirtyam atma tu guna vanayam

Are we not though someone you
Should care for? Why is it
That you belittle us so?
What use would we ever have
For the qualities that he has?
And he is a being of qualities!

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. What to actually do, once we have carried out the practice

Master Shantideva's root text:

Verse 146

།ངན་འགྲོ་གདུག་པའི་ཁར་གནས་པ།
།འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེ་མེད་པར་འདི།
།ཕྱིར་ལ་ཡོན་ཏན་རློམ་པ་ཡིས།
།མཁས་པ་དག་ལ་བགྲོ་བ་འདོད།

ngendro dukpay kar nepa
drola nyingje mepar di
chirla yunten lompa yi
kepa dakla dowa du

दुर्गतिव्याडवक्रस्थेनैवास्य करुणा जने
अपरान् गुणमानेन पण्डितान् विजिगीषते १४६

durgati vyada vaktrasthe naivasya karuna jane
aparan gunam anena panditan vijigishate

He lives in the savage jaws
Of the lower births; he has
No compassion for living beings;
Even worse, his delusion that he
Possesses higher qualities
Makes him want to strive
With those who are truly wise.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) Practicing the attitude of competitiveness towards those who are on our same level

a1. Competing in material gain and honor

Master Shantideva's root text:

Verse 147

།བདག་དང་མཉམ་ལ་བལྟས་ནས་ནི།
།གང་གིས་རང་ཉིད་ལྷག་བྱའི་ཕྱིར།
།བདག་གི་རྙེད་དང་བཀུར་སྟི་ནི།
།རྩོད་པ་ཡིས་ཀྱང་ངེས་པར་བསྒྲུབ།

dakdang nyamla tene ni
ganggi rangnyi hlakjay chir
dakki nyedang kurti ni
tsupa yi kyang ngepar drup

समममात्मानमालोक्य यतः स्वाधिक्यवृद्धये ।

कलहेनापि संसाध्यं लाभसत्कारमात्मनः ॥१४७ ॥

samam atmanam alokya yatah svadhikya virddhaye
kala hena-api sansadhyam labha satkaram atmanah

Next I will see him as equal
To myself, and then I will surely
Fight, even if I have to,
To win more offerings and respect,
Until I have more than him
Of everything there is.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Competing in how well known our good qualities become

Master Shantideva's root text:

Verse 148

།ཅི་ནས་བདག་གི་ཡོན་ཏན་ནི།
།འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་བསལ་བ་དང་།
།གཞན་ཡང་འདི་ཡི་ཡོན་ཏན་གང་།
།སུས་ཀྱང་ཐོས་པར་མི་འགྱུར་བྱ།

chine dakki yunten ni
jikten kunla selwa dang
shenyang diyi yunten gang
sukyang tupar mingyur ja

अपि सर्वत्र मे लोके भवेयुः प्रकटाः गुणाः
अपि नाम गुणा येऽस्य न श्रोष्यन्त्यपि केचन ॥१४८॥

api sarvatra me loke bhaveyuh prakatah gunah
api nama guna yesya na shreshyantyapi kechana

No matter what we must see to it
That all the good qualities which we have
Are spoken all over the world;
We must moreover assure that what
Good qualities he may happen to have
Are known to no one at all.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Reading Eight: Sure He Becomes a Laughing-Stock

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Competing in a whole list of good things

Master Shantideva's root text:

Verse 149

།བདག་གི་སྐྱོན་ཡང་སྦ་བྱ་ཞིང་།
།བདག་ནི་མཆོད་འགྱུར་འདི་ལ་མིན།
།བདག་དེང་རྙེད་པ་ལེགས་རྙེད་ཅིང་།
།བདག་ནི་བཀུར་འགྱུར་འདི་ལ་མིན།

dakki kyun yang baja shing
dakni chungyur dila min
dakdeng nyepa leknye ching
dakni kurgyur dila min

छाद्येरन्नपि मे दोषाः स्यान्मे पूजास्य नो भवेत्।
सुलब्धा अद्य मे लाभाः पूजितोऽहमयं न तु ॥१४९॥

chadyerannapi me doshah syan me pujasya no bhavet
sulabdha adya me labhah pujitoham ayam na tu

Any faults that we have must be
Hidden away; offerings must be
Made to us, but not to him.
We must gain with ease, and now,
The things we want, and we must win
All honor, but not him.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d1. Learning to take joy when trouble comes to the other one

Master Shantideva's root text:

Verse 150

།འདི་ནི་མ་རུངས་བྱས་པ་ལ།
།ཡུན་རིང་བདག་ནི་དགའ་བས་ལྟ།
།འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་བཞད་གད་དང་།
།ཕན་ཚུན་སྨོད་པ་དག་ཏུ་བྱ།

dini marung jepa la
yunring dakni gawe ta
drowa kungyi shege dang
pentsun mupa daktu ja

पश्यामो मुदितास्तावच्चिरादेनं खलीकृतम् ।
हास्यं जनस्य सर्वस्य निन्द्यमानमितस्ततः ॥१५० ॥

pashyamo muditas tavach chiradenam khali kirtam
hasyam janasya sarvasya nindya manamitas tatah

When something wrong befalls him,
All of us will watch a long time,
Feeling a kind of joy.
We'll assure that he becomes
A laughing-stock for everyone,
Derided in all circles.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii) Practicing the attitude of pride towards those who are lower than us

a1. What it feels like to practice pride

Master Shantideva's root text:

Verse 151

།ཉོན་མོངས་འདི་ཡང་བདག་དང་ནི།
།ལྷན་ཅིག་ཏུ་ནི་འགྲན་ཅེས་གྲག
།འདི་དག་ཐོས་དང་ཤེས་རབ་བམ།
།གཟུགས་རིགས་ནོར་གྱིས་མཉམ་མམ་ཅི།

nyonmong diyang dak dang ni
hlenchik tuni dren che drak
didak tudang sherab bam
sukrik norgyi nyam mam chi

अस्यापि हि वराकस्य स्पर्धा किल मया सह ।
किमस्य श्रुतमेतावत्प्रज्ञारूपं कुलं धनम् ॥१५१ ॥

asya-api hi varakasya spardha kila maya saha
kimasya shrutam etavat prajnya rupam kulam dhanam

This miserable little person
Goes around saying
That he somehow compares to me.
What? Are they my equal
In learning, or wisdom,
Or looks, or status, or money?

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. The great qualities of this practice

Master Shantideva’s root text:

Verse 152

།དེ་ལྟར་ཀུན་ལ་བསྒྲགས་པ་ཡི།
།བདག་གི་ཡོན་ཏན་ཐོས་ནས་ནི།
།སྤུ་ལྡང་དགའ་བ་སྐྱེ་གྱུར་པའི།
།བདེ་སྐྱིད་ལ་ནི་ཡོངས་སུ་སྤྱོད།

detar kunla drakpa yi
dakki yunten tune ni
pudang gawa kye gyurpay
dekyi lani yongsu chu

एवमात्मगुणान्श्रुत्वा कीर्त्यमानानितस्ततः ।
संजातपुलको हृष्टः परिभोक्ष्ये सुखोत्सवम् ॥१५२ ॥

evam atma gunan shrutva kirtya mananitas tatah
sanjata pulako hirshtah paribhokshye sukhotsavam

And when I hear thus
My own high qualities
Proclaimed among the masses,
I’ll swim in the joy of it,
With a thrill of happiness
Passing up and down my spine.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. What to actually do once you have engaged in this practice

Master Shantideva's root text:

Verse 153

།ཅི་སྟེ་འདི་ལ་སྙེད་ཡོད་ཀྱང་།
།གལ་ཏེ་ང་ཡི་ལས་བྱེད་ན།
།འདི་ལ་འཚོ་བ་ཙམ་བྱིན་ནས།
།བདག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་བླང་བྱ།

chite dila nyeyu kyang
gelte ngayi le je na
dila tsowa tsam jin ne
dakki topkyi de lang ja

यद्यप्यस्य भवेल्लाभो ग्राह्योऽस्माभिरसौ बलात्।
दत्वास्मै यापनामात्रमस्मत्कर्म करोति चेत्॥१५३॥

yadyapyasya bhavel labho grahyosma-abhirasau balat
datvasmai yapana matram asmat karma karoti chet

And in the case that some
Material benefit should happen
To come to her, or to him,
Then I'll leave them just enough
To live on, and take the rest by force;
Since it's me who's doing the job.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d1. A contemplation of the problems that come when you are not having this kind of pride

iv) The result of doing the practice

a1. A contemplation of the problems caused by cherishing oneself

Master Shantideva's root text:

Verse 154

།འདི་ནི་བདེ་ལས་ཉམས་བྱ་ཞིང་།
།བདག་གི་གནོད་དང་རྟག་སྦྱར་བྱ།
།འདི་ཡིས་བརྒྱ་ཕྲག་ཐམས་ཅད་དུ།
།འཁོར་བར་བདག་ལ་གནོད་པ་བྱས།

dini dele nyamja shing
dakki nudang takjar ja
diyi gyatrak tamche du
korwar dakla nupa je

सुखाच्च च्यावनीयोऽयं योज्योऽस्मद् व्यथया सदा ।
अनेन शतशः सर्वे संसारव्यथिता वयम् ॥१५४ ॥

sukhach-cha chyavaniyoyam yojyosmad vyathaya sada
anena shatashah sarve sansara vyathita vayam

He or she should lose
This happiness, and constantly
Come to my pain.
In all of them, for thousands
Upon thousands, this one has
Hurt me, in the cycle of pain.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iv) The result of doing the practice

a1. A contemplation of the problems caused by cherishing oneself

Master Shantideva's root text:

Verse 155

།ཡིད་ཁྱོད་རང་དོན་བྱེད་འདོད་པས།
།བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་འདས་གྱུར་ཀྱང་།
།ངལ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུར།
།ཁྱོད་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབས།

yikyu rangdun je dupe
kelpa drangme degyur kyang
ngelwa chenpo de tabur
kyukyi duk-ngel bashik drup

अप्रमेया गताः कल्पाः स्वार्थं जिज्ञासतस्तव ।
श्रमेण महतानेन दुःखमेव त्वयार्जितम् ॥१५५॥

aprameya gatah kalpah svartham jijnyasatastava
shramena mahatanena duhkham eva tvaya-arjitam

O my mind, you have wasted
Countless eons wanting to do
Only whatever would serve yourself;
But with all that exhausting effort
All that you've been able to gain
Is nothing but suffering for yourself.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Evidence for the infinite benefits of cherishing others

Master Shantideva's root text:

Verse 156

།དེ་ལྟར་ངེས་པར་གཞན་དག་གི །
།དོན་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་གྱིས་དང་།
།ཐུབ་པའི་བཀའ་ནི་མི་སླུ་བས།
།དེ་ཡི་ཡོན་ཏན་ཕྱིས་མཐོང་འགྱུར།

detar ngepar shen dakki
dunla rabtu juk gyi dang
tuppay kani miluwe
deyi yunten chi tong gyur

मद्विज्ञप्त्या तथात्रापि प्रवर्तस्वाविचारतः ।
द्रक्ष्यस्येतद्गुणान् पश्चाद्भूतं हि वचनं मुनेः ॥१५६ ॥

madvijnyaptya tatha-atra-api pravartasva-avicharatah
drakshyasyetad gunan prashchad bhutam hi vachanam muneh

And so now you must be certain
To devote yourself to whatever
Would serve the needs of others.
The word of the Able Ones
Is something infallible, and so
Later you will see its benefits.

Where we are in Gyaltsab Je’s outline:

c1. An explanation of the benefits themselves

Master Shantideva's root text:

Verse 157

།གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྔ་དུས་སུ།
།ལས་འདི་བྱས་པར་གྱུར་ན་ནི།
།སངས་རྒྱས་ཕུན་སུམ་བདེ་མིན་པ།
།གནས་སྐབས་འདི་འདྲར་འགྱུར་མི་སྲིད།

gelte kyukyi ngadu su
lendi jepar gyurna ni
sanggye punsum de minpa
nekap dindrar gyur misi

अभविष्यदिदं कर्म कृतं पूर्वं यदि त्वया ।

बौद्धं संपत्सुखं मुक्त्वा नाभविष्यदियं दशा ॥१५७ ॥

abhavishyadi dam karma kirtam purvam yadi tvaya
bauddham sampat sukham muktva na-abhavish yadiyam dasha

If you had at some point in
The past undertaken this very action,
Then it's completely impossible
That you'd be living like this,
In something so opposite
To the excellent bliss of Buddhahood.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

d1. Advice on how we should, therefore, strive to cherish others

Master Shantideva's root text:

Verse 158

།དེ་བས་འདི་ལྟར་གཞན་དག་གི །
།ཁུ་བ་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་ལ།
།ཁྱོད་ཀྱིས་ངར་འཛིན་བྱས་པ་ལྟར།
།དེ་བཞིན་གཞན་ལའང་གོམས་པར་གྱིས།

dewe ditar shendak gi
kuwa trakki tikpa la
kyukyi ngardzin jepa tar
deshin shenla-ang gompar gyi

तस्माद्यथान्यदीयेषु शुक्रशोणितबिन्दुषु ।
चकर्थ त्वमहंकारं तथान्येष्वपि भावय ॥१५८ ॥

tasmad yatha-anyadiyeshu shukra shonita bindushu
chakartha tvam ahankaram tatha-anyeshvapi bhavaya

As such you must become accustomed
To thinking of others as you do
Of yourself when you believe that a couple
Of drops of semen and blood belonging
To someone else could ever be
The person you call yourself.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Reading Nine: Bossing the Bodhisattva Around

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii. How to proceed in our actions, once we have done so

a) The actual explanation

i) Sending all the good things that we have to others

a1. The actual explanation

Notes:

Master Shantideva's root text:

Verse 159

།གཞན་གྱི་ཏོག་ཆེན་བྱས་ནས་ནི།
།བདག་གི་ལུས་ལ་ཅི་སྣང་བ།
།དེ་དང་དེ་ཉིད་ཕྲོགས་བྱས་ནས།
།ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལ་ཕན་པ་སྤྱོད།

shengyi tokchen jene ni
dakki lula chi nangwa
dedang de-nyi trokje ne
kyukyi shenla penpa chu

अन्यदीयश्चरो भूत्वा कायेऽस्मिन् यद्यदीक्षसे ।
तत्तदेवापहृत्यार्थं परेभ्यो हितमाचर ॥१५९॥

anyadiyash caro bhutva kayesmin yadya dikshase
tat tad eva-apahirtya-artham parebhyo hitam acara

You will take care of others:
Watch them quietly,
And then snatch away
Any particular thing
That I have in my possession
And give it away to them.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. How right it is to feel jealousy for ourselves

Master Shantideva's root text:

Verse 160

།བདག་སྐྱིད་གཞན་ནི་མི་སྐྱིད་ལ།
།བདག་མཐོ་གཞན་ནི་དམའ་བ་དང་།
།བདག་ནི་ཕན་བྱེད་གཞན་མིན་ཞེས།
།བདག་ལ་ཕྲག་དོག་ཅིས་མི་བྱེད།

dakkyi shenni mikyi la
dakto shenni mawa dang
dakni penje shenmin she
dakla trakdok chi mije

अयं सुस्थः परो दुःस्थो नीचैरन्यो ऽयमुच्चकैः।
परः करोत्ययं नेति कुरुष्वेर्ष्यां त्वमात्मनि ॥१६० ॥

ayam susthah paro duhstho nichair anyo yamuch chakaih
parah karotyayam neti kurushvershyam tvam atmani

Why not practice
Some jealousy for yourself?
"I should be happy, and others unhappy.
I should be raised, and others lowered.
I should be helped, and others should not."

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) How I should always happily take the lesser position while I act for others

a1. Examining our own faults

Master Shantideva's root text:

Verse 161

།བདག་ནི་བདེ་དང་བྲལ་གྱིས་ཏེ།
།གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བདག་ལ་སྦྱོར།
།གང་ཚེ་འདི་ནི་ཅི་བྱེད་ཅེས།
།བདག་གི་སྐྱོན་ལ་བརྟག་པར་གྱིས།

dakni dedang drel gyi te
shengyi duk-ngel dakla jor
gangtse dini chije che
dakki kyunla takpar gyi

सुखाच्च च्यावयात्मानं परदुःखे नियोजय ।
कदायं किं करोतीति छलमस्य निरुपय ॥१६१ ॥

sukhach cha chyavaya-atmanam para duhkhe niyojaya
kadayam kim kareti-iti chalamasya nirupaya

I will see to it that I lose
Everything that feels good;
I will see to it that I take on
Everyone else's pain.
I will see to it that I criticize
All of my own faults,
Saying to myself at every turn,
"What do you think you're doing now?"

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Admitting what we have done wrong to other living beings

Master Shantideva's root text:

Verse 162

།གཞན་གྱིས་ཉེས་པ་བྱས་པ་ཡང་།
།རང་གི་སྐྱོན་དུ་བསྒྱུར་བྱོས་ལ།
།བདག་གི་ཉེས་པ་ཆུང་བྱས་ཀྱང་།
།སྐྱེ་བོ་མང་ལ་རབ་ཏུ་ཤོགས།

shengyi nyepa jepa yang
ranggi kyondu gyurju la
dakki nyepa chungje kyang
kyewo mangla rabtu shok

अन्येनापि कृतं दोषं पातयास्यैव मस्तके ।
अल्पमप्यस्य दोषं च प्रकाशय महामुनेः ॥१६२ ॥

anyena-api kirtam desham patayasyaiva mastake
alpam apyasya dosham cha prakashaya maha-amuneh

And even if others do something wrong,
I will see to it that I change it around
So I can take the blame myself.
Even if I do the very slightest thing wrong,
I'll make sure that I admit it
To as many people as I can.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Being happy to take the lesser position

Master Shantideva's root text:

Verse 163

།གཞན་གྱི་གྲགས་པ་ལྷག་བརྗོད་པས།
།རང་གི་གྲགས་པ་ཟིལ་གྱིས་ནོན།
།བདག་ནི་བྲན་གྱི་ཐ་མ་ལྟར།
།དོན་རྣམས་ཀུན་ལ་བཀོལ་བར་གྱིས།

shengyi drakpa hlak jupe
ranggi drakpa silgyi nun
dakni drengyi tama tar
dunnam kunla kulwar gyi

अन्याधिकयशोवादैर्यशोऽस्य मलिनीकुरु ।
निकृष्टदासवच्चैनं सत्त्वकार्येषु वाहय ॥१६३॥

anya-adhika yasho vadair yashosya malini kuru
nikirshta dasavach chainam sattva karyeshu vahaya

When others begin to get some fame,
I'll make sure I add some more,
And see to it that they outshine
Whatever fame I might enjoy.
I will command myself to work
For every purpose, acting as if
I were the least of servants.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. Being happy to take the lesser position

Master Shantideva's root text:

Verse 164

།འདི་ནི་སྐྱོན་ཅན་རང་བཞིན་ཏེ།
།གློ་བུར་ཡོན་ཏན་ཆས་མི་བསྟོད།
།འདི་ཡི་ཡོན་ཏན་ཅི་ནས་ཀྱང་།
།འགས་ཀྱང་མི་ཤེས་དེ་ལྟར་གྱིས།

dini kyunchen rangshin te
lobur yunten che mitu
diyi yunten chine kyang
ge-kyang mishe detar gyi

नागन्तुकगुणांशेन स्तुत्यो दोषमयो ह्ययम्।
यथा कश्चिन्न जानीयाद्गुणमस्य तथा कुरु ॥१६४॥

na-agantuka guna-anshena stutyo dosha mayo hyayam
yatha kashchin na janiyad gunam asya tatha kuru

He is by his very nature
Wrong; refuse to praise him for
Some small accidental good.
See to it that any qualities
Which he does have aren't detected
By anyone else at all.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii) A brief summary of how we should proceed in actual deeds

Master Shantideva's root text:

Verse 165

།མདོར་ན་བདག་གི་དོན་གྱི་ཕྱིར།
།ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལ་གནོད་བྱས་གང་།
།གནོད་དེ་སེམས་ཅན་དོན་གྱི་ཕྱིར།
།བདག་ཉིད་ལ་ནི་འབབ་པར་གྱིས།

dorna dakki dungyi chir
kyukyi shenla nuje gang
nude semchen dungyi chir
daknyi lani bappar gyi

संक्षेपाद् यद्यदात्मार्थे परेष्वपकृतं त्वया ।
तत्तदात्मनि सत्त्वार्थे व्यसनं विनिपातय ॥१६५॥

sang-kshepad yadyad atma-arthe pareshva-apakirtam tvaya
tat tad atmani sattva-arthe vyasanam vinipataya

To put it briefly, I will see
That whatever harm you have ever
Done to others for my sake
Now falls instead on me myself,
And all for the sake
Of all these living beings.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

iii) A brief summary of how we should proceed in actual deeds

Master Shantideva's root text:

Verse 166

།འདི་ནི་གཉའ་དྲག་འགྱུར་ཚུལ་དུ།
།ཤེད་བསྐྱེད་པར་ནི་མི་བྱ་སྟེ།
།བག་མ་གསར་བའི་ཚུལ་བཞིན་དུ།
།ངོ་ཚ་འཇིགས་དང་བསྡམས་ཏེ་བཞག

dini nyadrak gyurtsul du
she kyepar ni mija te
bakma sarway tsul shindu
ngotsa jikdang damte shak

नैवोत्साहोऽस्य दातव्यो येनायं मुखरो भवेत्।
स्थाप्यो नवबधूवृत्तौ ह्रीतो भीतोऽथ संवृतः ॥१६६॥

naivotsahosya datavyo yenayam mukharo bhavet
sthapyo navabadhu virttau hrito bhitotha samvirtah

And you will not do all this
In some crude manner,
Like a bull in a china shop;
You will accomplish it subdued,
With the self-conscious trepidation
That you find in a new-wed bride.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b) Taking command of our minds when we are proceeding in actual actions subsequent to exchanging ourselves and others

i) How to put a stop to acting carelessly

Master Shantideva's root text:

Verse 167

།དེ་བྱ་དེ་ལྟར་གནས་བྱ་ཞིང་།
།དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་བྱ་བ།
།དེ་ལྟར་འདི་ནི་དབང་བྱ་སྟེ།
།དེ་ལས་འདས་ན་ཚར་གཅད་བྱ།

deja detar neja shing
detar kyukyi mijawa
detar dini wangja te
dele dena tsarche ja

एवं कुरुष्व तिष्ठैवं न कर्तव्यमिदं त्वया ।
एवमेषः वशः कार्यो निग्राह्यस्तदतिक्रमे ॥१६७ ॥

evam kurushva tishtaivam na kartavyam idam tvaya
evam eshah vashah karyo nigrahyas tad atikrame

"Do this, and do it this way;
And that you shall not do."
Take control of him in this way,
And cut him off if he strays.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

In-Depth Course III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Reading Ten: I Have Sold You Now to Others

Master Shantideva

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b) Taking command of our minds when we are proceeding in actual actions subsequent to exchanging ourselves and others

i) How to put a stop to acting carelessly

Master Shantideva's root text:

Verse 168

།འོན་ཏེ་དེ་ལྟར་གདམས་ཀྱང་ནི།
།སེམས་ཁྱོད་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་ན།
།ཁྱོད་ལ་ཉེས་པ་ཀུན་བརྟེན་པས།
།ཁྱོད་ཉིད་ཚར་གཅད་བྱ་བར་ཟད།

unte detar damkyang ni
semkyu detar mije na
kyula nyepa kun tenpe
kyu-nyi tsarche jawar se

अथैवमुच्यमानेऽपि चित्तं नेदं करिष्यसि ।
त्वामेव निग्रहीष्यामि सर्वदोषास्तदाश्रिताः ॥१६८ ॥

athaivam uchyamanepi chittam nedam karishyasi
tvam eva nigrahishyami sarva doshas tad ashritah

And if I advise you thus, my mind,
But you still refuse
To do what I tell you,
Then I will simply put an end
To you, since you are the root
Of every problem there is.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

ii) The problems caused by applying ourselves only to our own needs

a1. Discarding the habit of working only for our own purposes, once we have contemplated the problems of acting this way

Master Shantideva's root text:

Verse 169

།ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་བོ་གར་བརླག་པའི།
།སྔོན་གྱི་དུས་དེ་གཞན་ཡིན་ཏེ།
།ངས་མཐོང་ན་ཁྱོད་གང་དུ་འགྲོ།
།ཁྱོད་ཀྱི་དྲེགས་པ་ཀུན་གཞོམ་བྱ།

kyukyi kowo gar lakpay
ngungyi dude shen yinte
ngetong dakyu gangdu dro
kyukyi drekpa kun shomja

क्व यास्यसि मया दृष्टः सर्वदर्पान्निहन्मि ते ।
अन्योऽसौ पूर्वकः कालस्त्वया यत्रास्मि नाशितः ॥१६९॥

kva yasyasi maya dirshtah sarva darpan nihanmi te
anyosau purvakah kalas tvaya yatra-asmi na-ashitah

In the past you've ruined
My entire life; but now
Those days are done.
I know you now; where
Will you run? It's time
To smash your arrogance.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Applying ourselves to the needs of others

Master Shantideva’s root text:

Verse 170

།ད་དུང་བདག་ལ་རང་གི་དོན།
།ཡོད་སྙམ་སེམས་པ་དེ་དོར་ཅིག
།བདག་གིས་གཞན་ལ་ཁྱོད་བཙོང་གིས།
།སྐྱོ་བར་མ་སེམས་ཤོ་ཤ་ཕུལ།

dadung dakla ranggi dun
yu-nyam sempa dedor chik
dakki shenla kyutsong gi
kyowar masem shosha pul

अद्याप्यस्ति मम स्वार्थ इत्याशां त्यज सांप्रतम्।
त्वं विक्रीतो मयान्येषु बहुखेदमचिन्तयन्॥१७०॥

adyapyasti mama sva-artha ityasham tyaja sampratam
tvam vikrito maya-anyeshu bahu khedam achintayam

From now on you will have to give up
The idea that you have
Anything to work for for yourself.
I have sold you now to others;
Don’t be discouraged,
Now earn your keep.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

b1. Applying ourselves to the needs of others

Master Shantideva's root text:

Verse 171

།གལ་ཏེ་བག་མེད་གྱུར་ནས་ཁྱོད།
།སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མ་བྱིན་ན།
།ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་བོ་དམྱལ་བ་ཡི།
།སྲུང་མ་རྣམས་ལ་བྱིན་དུ་ངེས།

gelte bakme gyurne kyu
semchen namla majin na
kyukyi kowo nyelwa yi
sungma namla jindu nge

त्वां सत्त्वेषु न दास्यामि यदि नाम प्रमादतः ।
त्वं मां नरकपालेषु प्रदास्यसि न संशयः ॥१७१ ॥

tvam sattveshu na dasyami yadi nama pramadatah
tvam mam naraka paleshu pradasyasi na sanshayah

If, I happen to forget myself,
And fail to give you away
To every other living being,
Then you will surely
Deliver me to those
Who guard the realms of hell.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. A brief summary

Master Shantideva's root text:

Verse 172

།དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་རེ་ལྟ་ཞིག
།ཁོ་བོ་བྱིན་པས་ཡུན་རིངས་སྡུག།
།ང་ནི་ཁྱོད་རྣམས་དྲན་བྱས་ཏེ།
།ཁྱོད་ཀྱིས་རང་དོན་སེམས་པ་གཞོམ།

detar kyukyi reta shik
kowo jinpe yunring duk
gnani kunnam drenje te
kyukyi rangdun sempa shom

एवं चानेकधा दत्वा त्वयाहं व्यथिताश्चिरम् ।
निहन्मि स्वार्थचेटं त्वां तानि वैराण्यनुस्मरन् ॥१७२ ॥

evam cha-anekadha datva tvaya-aham vyathitash chiram
nihanmi sva-artha chetam tvam tani vairanyanusmaran

In fact you have already
Dragged me this way to them
Many times over.
I haven't forgotten the fights we've had;
It's time for you to kill this habit
Of worrying about your needs.

Where we are in Gyaltsab Je's outline:

c1. A brief summary

Master Shantideva's root text:

Verse 173

།དེ་སྟེ་བདག་ཉིད་དགའ་འདོད་ན།
།རང་ལ་བདག་གིས་དགར་མི་བྱ།
།དེ་སྟེ་བདག་ཉིད་བསྲུང་འདོད་ན།
།གཞན་དག་རྟག་ཏུ་བསྲུང་བར་བྱ།

dete dakni gadu na
rangla dakki gar mija
dete dakni sungdu na
shendak taktu sungwar ja

न कर्तव्यात्मनि प्रीतिर्यद्यात्मप्रीतिरस्ति ते ।
यद्यात्मा रक्षितव्योऽयं रक्षितव्यो न युज्यते ॥१७३ ॥

na kartavya-atmani pritir yadya-atma pritir asti te
yadya-atma rakshitavyoyam rakshitavyo na yujyate

All that time I made myself unhappy,
Trying to make myself happy.
All this time I'll watch out for others,
And finally watch out for myself.

Name:
Date:
Location:
Track:
Grade:

IN-DEPTH COURSE III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Answer Key, Class One

1) For this in-depth course on the practice of exchanging self and others from Master Shantideva's *Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* we will be utilizing two important commentaries—one from ancient India, and another from Tibet. Name each of them, their author, and the authors' dates. (Sanskrit and Tibetan tracks, also add these languages, respectively.)

a) [The Sanskrit commentary is *The Commentary to Difficult Points in the "Guide to the Bodhisattva's Way of Life,"* by Prajnakara Mati (c. 1000 AD)

{Bodhicarya#vata#ra Pan~jika# | Prajn~a#karamati |}

b) [The Tibetan commentary is *Entry Point for Children of the Victorious Buddhas,* by Gyaltsab Je Darma Rinchen (1364-1432)

{RGYAL SRAS 'JUG NGOGS, RGYAL TSAB RJE DAR MA RIN CHEN,}]

2) The practice of exchanging self and others has a sister practice. Name this practice, and then give four reasons why Master Shantideva teaches the two in the chapter that he does. (Sanskrit and Tibetan tracks also name the two practices in these languages.)

[The sister practice for the practice of exchanging self and others is the practice of treating yourself and others the same. These are both part of a larger subject on how to engage in the practice of meditative stillness, or *shamatha*. This itself appears in the eighth chapter of *A Guide to the Bodhisattva's Way of Life,* which is devoted to the fifth of the six perfections: the perfection of deep meditation.

This chapter has three major sections: advice from Master Shantideva on why we should develop the ability to meditate deeply; methods of

eliminating obstacles to meditative stillness; and finally how to attain this stillness.

First of all it is essential to say that meditative stillness is the one and only platform from which we can achieve the direct perception of emptiness. Master Shantideva, and other great teachers such as Master Kamalashila and Je Tsongkapa, teach that the very root of the ability to go into meditative stillness is the Wish for enlightenment (bodhichitta). There are a number of reasons for this; here we'll name four.]

(a) [First of all, the ability to meditate deeply is—like all other objects—a projection of the karmic seeds in our mind. Meditative stillness is an extraordinarily high spiritual achievement, and the Wish for enlightenment provides the necessary good karma to see ourselves possess this stillness.]

(b) [If we do gain the true desire to reach the diamond body and mind of an angel who can appear on every world to help all beings, then we will automatically be inspired to work hard to attain meditative stillness, knowing that the task of transforming our body and mind requires the direct perception of emptiness, which cannot happen without the meditative platform upon which it is based: that is, meditative stillness.]

(c) [Once we begin to make serious progress in obtaining the causes to attain our Angelhood—two of the main causes being meditative stillness itself (*shamatha*), and the extraordinary vision of reality (*vipashyana*)—then we will surely start to attract extraordinary spiritual obstacles. The Wish for enlightenment is famous as an ultimately effective protection against these obstacles.]

(d) [The whole purpose of attaining stillness is to achieve our enlightenment. And the whole purpose of attaining enlightenment is to help and serve others. Thus, the most important subject of meditation is love for others.]

[The Tibetan and Sanskrit names for the two practices are:

Treating yourself and others the same:

{BDAG GZHAN MNYAM PA,}

{para#tmasamata#}

Exchanging self and others:

{BDAG GZHAN BRJE BA,}
{para#tmaparivartana}]

3) Describe how Master Prajnakara Mati speaks of which of these two sister practices comes first; then discuss this order a bit.

[Master Prajnakara Mati makes a point that first we learn to treat ourselves and others the same, and then secondly we learn to exchange ourselves and others. Treating each other the same means understanding how others want happiness, and want to avoid pain, just the same as I do. Exchanging myself and others can mean learning to be "selfish" for someone else, hoping that they will get all the good things and I will get none. It would almost seem that the first cannot be perfected until we overcome the "selfishness" of the second.]

4) As Master Shantideva begins to explain what it means to treat oneself and others the same, the "other guy" makes the objection that we could never learn to think of all the many different kinds of living beings there are as being "me." Explain how the Master counters this objection, quoting the appropriate verse. (Sanskrit and Tibetan tracks in these languages.)

[Master Shantideva compares the multitude of living beings to the different parts of our own body: hands, feet, and the rest. Even though the hand is nothing like the foot, we learn to think of them and the rest of our body as a single unit, a community which constitutes a single interest: "me." As such we can just as well learn to think of all living beings, despite how different they are all, as a single entity: "me."

The relevant verse is:

There are many separate parts, the hands
And all the rest, but we dearly care
For them all, as a single body.
Just so shall I work for the happiness of every different being,
Treating all as equal, all as one,
Thinking of their joy and pain as if it were my own.

{,LAG PA LA SOGS DBYE BA RNAM MANG YANG,
,YONGS SU BSRUNG BYA'I LUS SU GCIG PA LTAR,
,DE BZHIN 'GRO BA THA DAD BDE SDUG DAG
,THAMS CAD BDAG BZHIN BDE BA 'DOD MNYAM GCIG ,}

{hastàdibhedena bahuprakàraþ
kàyo yathaikaþ paripàlanãyaþ &
tathà jagadbhinnamabhinnaduþkha-
sukhàtmakaü sarvamidaü tathaiva }]

5) Perhaps the most common objection to the idea that I should treat others as I treat myself is the idea that, since someone else's pain does not directly hurt me, then I must

naturally find myself unable to care for them in the same way that I care for myself. How does Master Shantideva answer this objection?

[It is true that the pain of others does not hurt me directly; but that is only "me" as I conceive of myself at present. Once I learn to expand my idea of "me" to every other living being, then their pain will hurt me as much as "my" pain hurts me now.]

6) State the logical proof that Master Shantideva presents to demonstrate that we must work to remove the suffering of others. (Tibetan and Sanskrit in these languages.)

[Consider the pain of other living beings.
It is something that I should stop;
Because it is suffering.
It is, for example, like the suffering that I experience myself.

{SEMS CAN GZHAN GYI SDUG BSNGAL CHOS CAN,
BDAG GIS BSAL BAR RIGS TE,
SDUG BSNGAL YIN PA'I PHYIR,
DPER NA BDAG GI SDUG BSNGAL BZHIN NO,}

The Sanskrit is reconstructed:

{anyadu:kham dharmi |
maya# hantavyam yujyate |
du:khatva#t |
a#tmadu:khavat | }

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

Name:
Date:
Location:
Track:
Grade:

IN-DEPTH COURSE III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Answer Key, Class Two

1) Several verses here in the section on exchanging self and others contain a high spiritual principle which has been a cornerstone of the teachings of His Holiness the current Dalai Lama. State that principle.

> **[Myself and all other living beings are exactly the same in wanting happiness, and in not wanting pain. Therefore it is completely proper that I should work equally to obtain happiness for myself and all others, and equally to remove my own and all other people's pain.]**

2) Now give the two verses in which Master Shantideva originally expresses this principle. (Sansksrit and Tibetan track in these languages.)

[Given the fact that both myself
And others are exactly the same
In wanting happiness,
What difference could there ever be
Between us, what reason that I work
Only for happiness for myself?

{,GANG TSE BDAG DANG GZHAN GNYI GA
,BDE BA 'DOD DU MTSUNGS PA LA,
,BDAG DANG KHYAD PAR CI YOD NA,
,GANG PHYIR BDAG GCIG BDE BAR BRTZON,}

{yadà mama pareùàü ca tulyameva sukhaü priyam &
tadàtmanaþ ko vi÷eùo yenàtraiva sukhodyamaþ}

Given the fact that both myself
And others are exactly the same
In not wanting pain,
What difference could there ever be
Between us, what reason that I protect
Myself and not all others?

{,GANG TSE BDAG DANG GZHAN GNYI GA
,SDUG BSNGAL MI 'DOD MTSUNGS PA LA,
,BDAG DANG KHYAD PAR CI YOD NA,
,GANG PHYIR GZHAN MIN BDAG SRUNG BYED,}

{yadà mama pareùàü ca bhayaü duþkhaü ca na priyam &
tadàtmanaþ ko vi÷eùo yattaü rakùàmi netaram}

3) At this point, the "other guy" returns again with the objection that, since other people's pain doesn't hurt me, then it's not something that I have to stop. Master Shantideva first counters this objection with an idea about how we consider ourselves over time. Explain.

[Master Shantideva says that, if we are only concerned about our own pain and not others', then logically we should not be concerned about our own future pain. In one way, he's talking about problems we might have this evening, or else when we have grown old. In another sense he's referring to how real dharma practitioners avoid doing bad karma in this life because they know how they will suffer from it in their future life. This shows that we consider our future selves ourselves, expanding our sense of who "I" am to something beyond my immediate self. By this same logic, we should be able to expand "me" to others, and seek to avoid the suffering of this new, bigger "me."]

4) Master Shantideva then uses an argument based not on how we view ourselves over time, but rather as parts, in the present moment. Explain.

[We not only extend the border of "me" to our future selves, but to many different individual parts of ourselves even in the present moment. For example, our hand will pull a thorn out of our foot, even though the thorn is not hurting the hand.]

5) At this point in the verses, the "other guy" defends himself by saying that he takes care of "himself" in whichever way he happens to think of "himself." How does this set him up for the practice of exchanging self and others?

[He is admitting that the definition of "me" is a fluid thing, which we define from our own side; it is not something innately fixed, for example, as something that ends at my skin. This prepares him mentally for the idea of extending the border of "me" to include other people, as a conscious decision.]

6) Master Shantideva next says that, since "me" is like a string of beads, or an army, then there's no sense in trying to take care of "me." Explain his logic.

[The string of beads here stands for "me" over a number of days or years: I take the "me" of many separate moments and think of them all together as "me" over a period of time, in the way that we call a handful of beads on a string a "rosary." The army here stands for "me" in the moment: I take my arms and legs and torso and head; lump them all together; and call it "me"—in the same way a large number of individual soldiers are thought of as an army. We've said already that how many things I lump together and think of as "me" at any given time is something I can make a decision about. Ultimately though even this "decision" is not under my control: I constantly define myself, and even decide to change this definition, only so far as the karmic seeds in my mind allow me to. We cannot control, in the present moment, either our happiness or even what "me" is. We can only be good to others, and thereby plant seeds that will bring us happiness, and allow us to care even more for others, in the future.]

7) Explain what the words "that" and "it" in verse 101 here refer to.

[The word "that" here refers to a "me" or a "self"; which is to say, there is no "self" to a suffering being—meaning there is no suffering being that comes from his or her own side. The "it" refers to the suffering or happiness that they would wish to control.]

8) Is there a difference between my pain and other people's pain?

[We do *perceive* a difference between our pain and other people's pain, but it's important to admit that this difference is only *perceived,* and not something which is automatic or natural. Since the difference is only a perception, it can be changed—especially if changing it would bring happiness to all of us.]

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

Name:	
Date:	
Location:	
Track:	
Grade:	

IN-DEPTH COURSE III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Answer Key, Class Three

1) In the section of the chapter just completed, Master Shantideva has advised the "other guy" that—if he refuses to take care of the needs of others as he does his own needs—then by logic he shouldn't take care of his own needs either. How does the "other guy" respond to this, and what is Master Shantideva's reply?

[The "other guy" says that it makes no sense to "work extra for more pain": to purposely bring myself more trouble by attempting to take care of everyone else's needs the way I do my own. Master Shantideva replies that—if you really think about all the pain going on in the world—then concerning yourself directly with this pain could never feel like a lot of suffering.]

2) Quote the verse in which Master Shantideva introduces the idea of sacrifice. (Sanskrit and Tibetan tracks in these languages.)

[Master Shantideva introduces the idea of sacrifice in the verse:

If a single suffering could act
To stop a great many sufferings,
Then those who have love
Would want nothing else
Than to embrace it, for the sake
Of themselves and others.

{,GAL TE SDUG BSNGAL GCIG GIS NI,
,SDUG BSNGAL MANG PO MED 'GYUR NA,
,BRTZE DANG LDAN PAS SDUG BSNGAL DE,
,RANG DANG GZHAN LA BSKYED BYA NYID,}

{bahånàmekaduþkhena yadi duþkhaü vigacchati &
utpàdyameva tadduþkhaü sadayena paràtmanoþ //}]

3) Why is the idea of sacrificing oneself for others *not* a sacrifice?

[As Master Shantideva says, "we embrace others' sufferings for the sake of both ourselves and others." The decision to incur suffering for ourselves in order to remove the sufferings of others is in fact the highest form of good karma; and so it can only bring us ultimate happiness, and is no sacrifice at all.]

4) Master Shantideva refers to the story of the bodhisattva monk called "Lovely Flower of the Moon," but he doesn't relate this story to us. Describe what happened to Lovely Flower; give his name in Sanskrit and Tibetan; and give the name of the book in which his story is found.

[The story of the bodhisattva monk "Lovely Flower of the Moon" (Tib: *Metok Dadze* {ME TOG ZLA MDZES}, Skt: Supushpa Chandra {Supus%pacandra}) is found in found in *The King of Concentration Sutra (Samadhi Raja Sutra)*. In the story, a king named Shuradatta begins to repress the Dharma in his country. Lovely Flower is a teacher in the local monastery; during the repression, he and the other monks escape to the forest. But Lovely Flower cannot bear to think that the people of the country, and of the king's court, will continue in their wrong view. Although the other monks attempt to stop him, he goes to the court and begins to teach, winning the hearts of many, including the queens of the King. The King then becomes jealous, and orders that Lovely Flower's eyes be plucked out, and that his ears, nose, hands, legs, and other parts be cut off. The bodhisattva's dead body blazes in light for days after his death; the King repents, and builds a stupa in his honor. At the end of the story, Lord Buddha reveals that *he himself* was the King, in a former life, and went to the Hell Without Respite for his evil deed. The story of Lovely Flower thus becomes a example throughout the years for sacrificing oneself, as one, in order to remove the pain of the many.]

5) Master Shantideva, at this point, says "Why would you ever want freedom?" What on earth could he mean?

[Master Shantideva is saying that the bliss of serving every other living being is infinitely greater even than the happiness of reaching nirvana—the great pleasure of eliminating one's own negative thoughts forever. Master Prajnya Akaramati calls this bliss the "ultimate delicious" (*rochok* in Tibetan), and says that bodhisattvas get so wrapped in it that as they achieve enlightenment they hardly any notice. Master Gyaltsab Je says this is true especially once we realize that all other living beings are our own Mother.]

6) Master Shantideva says in a verse here that bodhisattvas "never hope for some karmic reward." Clarify this statement from both a worldly and an ultimate standpoint.

[Master Prajna Akaramati clarifies this statement in his commentary. It is not the point that we should never hope for a karmic reward in the sense that we cannot hope that the karma of our actions will make us an enlightened being who can serve all other living beings. It is the same even for worldly results of our karma: it's fine to hope and expect money for example from having given money to others, if we intend to use this money to help others.]

7) How does Master Shantideva then summarize the entire section on working to treat others in the same way that we treat ourselves?

[He says that we should learn to empathize with others, and to protect them from things they don't want, to exactly the same degree that we cherish and protect ourselves—even down to making sure that we are not subjected to the slightest unkind word from another person.]

Name:	
Date:	
Location:	
Track:	
Grade:	

IN-DEPTH COURSE III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Answer Key, Class Four

1) At this point in the text, Master Shantideva repeats his teaching that the force of habit is so strong that, with practice, we can get good at anything. Why has he brought this point up?

> **[We are on the verge in the text where we go from the step of treating others and ourselves the same to the step of exchanging ourselves and others. The "other guy" in the book has said that the first step is so difficult that he doesn't see how he could achieve the second. Master Shantideva replies that practice makes perfect.]**

2) Conceptually, the most important step in the entire exercise of working with the border between others and ourselves comes now in the text, where we try to move into another person's body. How does the switch from the first step of our practice (treating ourselves and others the same) to the second step (exchanging each other) happen?

> **[The "other guy" has been moaning about how difficult it is to treat himself and other people exactly the same. And so Master Shantideva presents an extraordinary suggestion: instead of trying to treat others the same as I treat myself, why not just *make others myself*? Then I can go on watching out for Number One, and automatically be taking care of everyone else too.]**

3) Master Shantideva next says that we should "Come to understand that for myself it's wrong, but for all others it's an ocean of fine qualities." What is the "it" here?

> **[The "it" refers to our habit of cherishing ourselves. This is something very undesirable to do towards ourselves, but it is very desirable to do towards ourselves when we are everybody else too.]**

4) At this point in the text, the "other guy" complains that there are just too many other people around for me to switch places with all of them: it would be just too much to keep his mind on. How does Master Shantideva counter this objection?

[Master Shantideva replies that we should reflect on the great number of parts to our body: arms, legs, toes, fingers, every single organ inside. And yet we manage to think of them all as one unit—"me"—and we manage to take care of each one of them individually, watching out that they get what they want and are protected from problems. This proves that we have the capacity to do this with large numbers of other people.]

5) Master Shantideva then says that we do manage to think of our bodies as ourselves, even though they are not ourselves. Aren't they ourselves?

[I *am* me, and my body is me. What Master Shantideva is saying here is that I am not myself in the way I always thought. The "me" that I always thought that I was doesn't exist at all. This is because it is a "me" which comes from its own side, and is not an artificial creation of my own mind. The way my mind creates this "me" is that I perceive different parts of me, and then I project a "me" onto them. Exactly what kind of "me" I project onto myself is determined by the seeds already present in my mind. Exactly what seeds I have is determined by whether or not I have taken care of others.]

6) Master Shantideva says that, once we have exchanged ourselves with others, then we can work for others and not have any feelings of pride or self-importance. Explain why this is true.

[Since we have already exchanged ourselves and others, then now when we work for others we are actually working for ourselves, and so there is no reason to feel that other people would be amazed or impressed by what we do.]

7) Once we have exchanged ourselves and others, we can also avoid any desire for a future karmic result only for ourselves, from helping others. Quote the half a verse with which this point is made. (Sanskrit and Tibetan tracks in those languages also.)

[The relevant half of a verse is:

You don't expect congratulations
From yourself whenever you eat
Your dinner for yourself.

{,BDAG NYID KYIS NI ZAS ZOS NAS,
,LAN LA RE BA MI 'BYUNG BZHIN,}

{àtmànaü bhojayitvaiva phalà÷à na ca jàyate}

8) At this point in the text, Master Shantideva mentions the fact that the enlightened being named Loving Eyes (Avalokiteshvara, or Chenresik in Tibetan) has instructed his followers that—if they are ever in even the slightest trouble—then they can call on his name, and it will help them. How does this relate to the subject we're covering?

> **[The point is that a very high, enlightened being has taken the trouble to provide a practice to us which we can use even when we are the least bit troubled or sad. In the verse before this, Master Shantideva has said that we should learn to protect all other beings from even the slightest unkind word, *because this usually how we watch out for ourselves:* we take great pains to avoid even the slightest problem that would affect us, and tend to ignore even great needs that others have. The point is that we should exchange this concern—have it instead for other people—just the way that Loving Eyes has obviously exchanged it already.]**

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

Name:	
Date:	
Location:	
Track:	
Grade:	

IN-DEPTH COURSE III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Answer Key, Class Five

1) Quote the verse in which Master Shantideva describes the highest of all secret practices. (Sanskrit and Tibetan tracks in these languages also.)

Here is the verse in which Master Shantideva describes the highest of all secret practices:

Anyone who really wants
To quickly reach some shelter for
Themselves and every other being
Must exchange themselves and others;
Must carry out the very highest
Of every secret practice.

,GANG ZHIG BDAG DANG GZHAN RNAMS NI,
,MYUR DU BSKYAB PAR 'DOD PA DES,
,BDAG DANG GZHAN DU BRJE BYA BA,
,GSANG BA'I DAM PA SPYAD PAR BYA,

a#tma#naM ca para#Mshcaiva yah% shi#ghraM tra#tumicchati /
sa caretparamaM guhyaM para#tmaparivartanam //

2) Master Prajnyakara Mati clarifies this verse, saying that the words "highest of every secret practice" refer to the practice of exchanging oneself and others. He goes on to explain why we might want to keep the practice secret. Describe his position.

About why the practice of exchanging self and others might be considered secret, Master Prajnyakara Mati says that, first of all, people who do not have a karmic propensity for this practice might be frightened or disturbed when they think about doing it. (This also implies that if we did it really well, it might actually be a little overwhelming.) He then says that people like this might furthermore come to disrespect the practice, and then cause themselves to take a rebirth later in the realms of hell. He concludes by saying that the

practice of exchanging ourselves and others must definitely be done with great respect and honor for the whole idea. As a general rule, our good deeds are also more powerful if we can learn to do them anonymously.

3) Master Shantideva describes our body as "the true enemy." In what sense is this true, and in what sense is it not?

Master Prajnyakara Mati clarifies what Master Shantideva means when he says that the body is our true enemy. He says that the very essence of an enemy is someone who makes us afraid. If we look at all the physical fears we have in the world—being bitten by a snake, being mugged and beaten by a thief—they are all caused by our attachment to our body: I am afraid that my body will be hurt. Since the body creates all these little fears, it is the source of all fear, and thus our greatest enemy. At the same time, we need this body to carry us through our life, to reach our final goal. And only a human body such as the one that we possess has all the necessary elements that enable us to practice the secret teachings—such as yoga—and turn into a being of light. As such, our body is a priceless opportunity.

4) Master Shantideva introduces here the problem of cherishing oneself, describing how we kill animals for example "in order to cure the illness of the body." What is the difference between cherishing oneself and holding on to oneself as self-existent? Are they connected? (Sanskrit and Tibetan tracks, give the two words in these languages also.)

Cherishing oneself is taking care of oneself at the expense of others. It stems from the habit of holding onto oneself as self-existent: thinking that we and the things that we need and enjoy *do not* come from how we treat other people. Cherishing oneself is called *rang chendzin* {RANG GCES 'DZIN,} in Tibetan, and *atmanupurva* {a#tma#nupu#rva} in Sanskrit. Holding on to oneself as being self-existent is called *dakndzin* {BDAG 'DZIN,} in Tibetan, and *atmabhava* {a#tmabha#va} in Sanskrit.

5) Cherishing oneself causes all of the lesser negative deeds that we do, and as Master Shantideva points out, can also cause some drastic negative deeds that might lead us to a birth in the realms of hell. Give the two examples of drastic negative deeds which he mentions.

Under the influence of cherishing ourselves, we might even kill our parents—or at least wish that they might die soon—in order to obtain their wealth, through inheritance. This is a particularly powerful negative karma, because it is our parents who have granted us the body and mind with which we can attain niravana and enlightenment. If our

cherishing ourselves manifests as an improper need or desire for money, then it may drive ourselves even to take for ourselves funds that have been dedicated to spiritual purposes. Both of these deeds would have the result of throwing us, after death, into the realms of hell.

6) Quote the famous verse about how we should think whenever any material benefit comes to us—say, for example, a paycheck.

Any time we obtain something, we should immediately consider whether we should give it to someone else who might need it, or use it for ourselves. The verse here goes as follows:

Thinking of yourself and saying,
"If I give, what will I have
For me?" is nothing but demonic.
To think of others and to say,
"If I use this for myself,
What will I give?" is Angel Dharma.

,GAL TE BYIN NA CI SPYAD CES,
,BDAG DON SEMS PA 'DRE YI TSUL,
,GAL TE SPYAD NA CI SBYIN CES,
,GZHAN DON SEMS PA LHA YI CHOS,

yadi da#sya#mi kiM bhoks%ya itya#tma#rthe pisha#cata# /
yadi bhoks%ye kiM dada#mi#ti para#rthe devara#jata# //

7) This last verse, about deciding what to do with the money and things that come to us, is a good example of how the ancient Sanskrit texts were translated in different ways, by different Tibetan translators, many centuries ago. Explain.

The English words "Angel Dharma" here (*hla yi chu* {LHA YI CHOS} in Tibetan) are literally "kingship of the gods" in the original Sanskrit (*deva rajata* {devara#jata#}). We know from Master Prajnyakara Mati's commentary here that he was working from a different translation, because he explains that "those who work only for the benefit of others are like the King of the Gods." We should note however that the versions of the master Tibetan translators of the past are extraordinarily pure and accurate; just that a translator cannot always convey multiple meanings of a single word from another language through a single word in their own language.

8) Master Shantideva says that the karmic result of depriving others for our own desires is to suffer in lower births such as the hell realms. What does he list as the karmic result of depriving ourselves for the desires of others?

He says that, if we deprive ourselves for others, then we will come to attain every excellent thing there is. So in a sense, depriving ourselves for the sake of others is anything *but* depriving ourselves.

9) Master Shantideva says that "the desire to be better than others brings us lower births, lowness, and idiocy." Explain the distinction between these three results.

The desire to exalt ourselves at the expense of others first of all can throw us into one of the lower births, as an animal, a craving spirit, or a hell-being. Even if we are reborn as a human, we might be "low" in the sense of being born into an impoverished area of the world, or in a particularly weak or unattractive body. The word "idiocy" here refers to a mental result, of becoming unintelligent. Master Prajnakara Mati notes here how powerful a *mental* karma can be—the simple *wish* to excel at the expense of others—in producing both physical and mental results.

10) Give, in English, the famous verse here about where the happiness and the pain of the world come from.

The English of the verse is:

The total amount of happiness
That exists in the world has come from
Wanting to make others happy.
The total amount of suffering
That exists in the world has come from
Wanting to make yourself happy.

Name:
Date:
Location:
Track:
Grade:

IN-DEPTH COURSE III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Answer Key, Class Six

1) Quote the famous verse about the different results that come from cherishing ourselves and cherishing others.

> **The famed verse about the different results that come from cherishing ourselves and cherishing others is the following:**
>
> **What need is there for many words?**
> **The children of the world**
> **Work for their own sake;**
> **The able Buddhas do their labor**
> **For the sake of others.**
> **Come and see the difference.**
>
> **{,MANG DU BSHAD LTA CI ZHIG DGOS,**
> **,BYIS PA RANG GI DON BYED DANG,**
> **,THUB PA GZHAN GYI DON MDZAD PA,**
> **,'DI GNYIS KYI NI KHYAD PAR LTOS,}**
>
> **bahuna# va# kimuktena dr%shyata#midamantaram /**
> **sva#rtha#rthinashca ba#lasya muneshca#nya#rthaka#rin%ah% //**

2) Master Shantideva warns us that we can never attain enlightenment if we fail to master the practice of exchanging ourselves and others. The "other guy" then says: "That's okay! I don't need to get enlightened, I just want to be comfortable in this life." How does the Master then reply?

> **Master Shantideva then replies that, unless we practice exchanging ourselves and others, then "Even here in the cycle of life there is no happiness."**

3) Master Shantideva says that, if we fail to exchange ourselves and others, then "Those whose duty it is to serve you will do none of their work; and those masters you serve will never pay." Explain the deeper meaning of this verse.

The deeper meaning of this verse is that—if workers fail to do their work—then both the workers and those who manage them will suffer, since whatever they are producing will then not be produced. We are supposed to be bodhisattvas who are working for every other being, as their servant. If we fail to be good servants, then neither we nor the living beings that we work for will get the enlightenment that we are producing together.

4) Master Shantideva says that "The ignorant throw away the excellent joy that brings one happiness." How do the two commentators—Masters Prajnyakara Mati and Gyaltsab Je—describe what "ignorant" means here?

Master Gyaltsab Je describes the "ignorant" people here as "infants who are totally ignorant about the way that pain and suffering work." ("Infants" of course is also a code word for people who have not yet seen ultimate reality directly.) Master Prajnyakara Mati says that they are "people who don't know the difference between what will or will not help themselves and others."

5) Quote the famous verse about not being able to let go of fire. (Sanskrit and Tibetan tracks, also quote in your language.)

The famous verse about not being able to let go of fire goes like this:

Until the day that you give up
Your own self, you'll not be able
To stop the suffering.
Until the day that you let go
Of fire, you will not be able
To stop your hand from burning.

{,BDAG NYID YONGS SU MA BTANG NA,
,SDUG BSNGAL SPANG BAR MI NUS TE,
,JI LTAR ME NI MA BTANG NA,
,SREG PA SPONG BAR MI NUS BZHIN,}

a#tma#namaparityajya duh%khaM tyaktuM na shakyate /
yatha#gnimaparityajya da#haM tyaktuM na shakyate //

6) In what two senses must we "give up our own self," so that we will be able by ourselves to eliminate the pain of every living being?

In one sense we have to give up ourselves by switching places with others, and working for their sake with the same fervor that we work for our own. In another, more important sense, we have to give up our mistaken idea of who we are: we have to see that whatever good comes to us can only come by serving the needs of others.

7) Master Shantideva advises us to say two things to our mind: one about who we belong to, and one about what the mind is allowed to think about. Explain these two things.

Master Shantideva says that we should tell our mind that "now I am a person who belongs to everybody else," and that "from now on, mind, you are not allowed to have a single thought about anything other than what helps every other living being."

8) Master Shantideva says that "It's wrong to look with eyes belonging to another," and "wrong to look with eyes that are working for them." What three things does he mean by this?

We have committed to be the servants of every other living being. In one sense then it's wrong to even go into a room and look around at any single object there in order to see what use we might make of that object for ourselves. In another sense, it's wrong ever to use our eyes to give an angry or upset look at another person, since they literally own our eyes now, and they would not want their (our) eyes to be used for that. In a third sense, these eyes belong to others and we should also view them in a pure light, never judging another person, even if they seem to be doing something we don't like, or something that seems wrong.

9) What final advice does Master Shantideva give us in this section, about priorities?

He says, simply that "We should make other people first priority."

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

Name:	
Date:	
Location:	
Track:	
Grade:	

IN-DEPTH COURSE III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Answer Key, Class Seven

1) Master Shantideva at this point in the chapter says that we should "practice the attitudes of jealousy, competitiveness, and pride." Explain, first of all, how we do this.

> **The idea is that we put ourselves in the body (in our culture we often say "in the shoes") of another person. Then we look at ourselves with the same "sick" emotions that we ourselves usually have when we look at others: jealous if we are now lower than ourselves; competitive if we are now at the same level as ourselves; and proud if we are now higher than ourselves.**

2) Now explain how Master Prajnyakara Mati justifies practicing these negative attitudes.

> **About this verse, Master Prajnyakara Mati says that—in general—the attitudes of jealousy, competitiveness, and pride are something which would only increase the suffering side of our life. Here though we can transform them into something which would only increase the enlightened side of our life. We do so by another kind of transformation: by exchanging ourselves and others. Given all this, we should feel no hesitation or misgivings about practicing these negative attitudes here.**

3) So now you've exchanged yourself with another person. You are in their body, looking at your old you. Your old you is better or higher than your new you, in some way. Therefore new you is jealous of old you. What are six negative thoughts that the new us would typically be thinking now about old us? What do we, in our dark side, really want people to give us? What would it be nice for us to want for others?

> **(1) People should honor him (or her), but not me. (2) No one should give me any gifts; they should give them all to him. (3) He should be praised, but I should be condemned. (4) He should be happy, and I should suffer. (5) I should have to do all the work, and he should relax. (6) He should become famous, and I should remain unknown.**

4) You are another person, looking at you, this extraordinary bodhisattva. How can you keep from getting discouraged, when you compare yourself with him or her?

We shouldn't look at all their great qualities, and get discouraged thinking that we could never develop such qualities. We should look at their great qualities and get inspired to reach them ourselves. We can reflect upon how there do exist even more amazing beings than them; and we can reflect upon how there do exist some beings who seem to be even worse than ourselves. We can also reflect on how all of our troubles are coming to us due to the power of our negative thoughts, and not because we wanted them, through our own power. The words "our own power" here can also be read to refer to some "me" who is coming from my own side. The belief in *this* kind of me is the true source of all problems.

5) Describe the heart-breaking moment when the other person realizes that we are not the great bodhisattva that they thought we were.

This heart-breaking moment occurs in a verse and a half. First, in half a verse, the "other person" says to me, the great bodhisattva, "You take care of me, and I will also try with all my strength to take on, willingly, all the hard work and trouble needed to attain the kinds of good qualities that you have." Then, as Gyaltsab Je summarizes the following verse: "But you don't really seem to want to help us! Aren't we someone you should care for? If this is the way this great bodhisattva acts, with all of those supposedly great qualities, then who would ever want these great qualities? They don't help anyone!

6) Next we switch ourselves with others, and practice competitive thoughts. What are some of these thoughts?

I will get more offerings and respect from others than this bodhisattva, even if I have to fight and cause trouble to do so. My good qualities should become something that everybody hears about, and his should remain unknown.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

Name:	
Date:	
Location:	
Track:	
Grade:	

IN-DEPTH COURSE III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Answer Key, Class Eight

1) Here in the verses about practicing a competitive state of mind towards ourselves, Master Shantideva says that we should get more offerings and honor than the bodhisattva. These are things that monks in India in the eighth century might compete in; what would they be here and now, for us?

> **We might want to compete with others say in the salary that we receive, or the position we have at work, or the kind of house or apartment or car we own.**

2) How should we act if something bad happens to the bodhisattva?

> **If something bad happens to the bodhisattva, we as a person competing with him or her should feel joy over a long period of time, and make sure that they become a laughing-stock for everyone.**

3) When we practice pride towards the bodhisattva (who is now lower than us), what kinds of qualities can we feel pride about?

> **We could feel that we are superior to him or her in our learning; or our intelligence; our physical appearance; social status; or financial means.**

4) Once we are superior to the bodhisattva in many different ways, how can we further develop our pride?

> **We could assure that we are not only superior to the bodhisattva in our learning, physical appearance, finances and so on—but we could go on and make sure that everyone knows that we are superior to him or her in all these ways, something that "should send a thrill up our spine."**

5) We are still vastly superior to the bodhisattva in our financial means; but suppose that he or she does happen to get some money or the like. What shall we do with it?

Since we are working for the benefit of all living beings, we should play the Robin Hood, and forcibly take away from him anything he gets beyond his minimum daily needs, and give it away to others.

6) Suppose the bodhisattva is relaxing or enjoying something; what should we do then?

We should make sure that he loses this happiness, and we should heap all of our suffering and pain upon him. And then we should take on the pain of removing all other people's pain (or else dump this pain too upon him, depending upon how you read the verse).

7) Quote the verse about the results that we have gotten over our many lifetimes from watching out for ourselves. (Sanskrit and Tibetan tracks, in these languages.)

O my mind, you have wasted
Countless eons wanting to do
Only whatever would serve yourself;
But with all that exhausting effort
All that you've been able to gain
Is nothing but suffering for yourself.

{,YID KHYOD RANG DON BYED 'DOD PAS,
,BSKAL PA GRANGS MED 'DAS GYUR KYANG,
,NGAL BA CHEN PO DE LTA BUR;
,KHYOD KYIS SDUG BSNGAL 'BA' ZHIG BSGRUBS,}

{aprameya# gata#h% kalpa#h% sva#rthaM jijn~a#satastava /
shramen%a mahata#nena duh%khameva tvaya#rjitam //}

8) What does Master Shantideva cite as evidence that we have not in the past devoted ourselves to the practice of exchanging ourselves and others?

He says that "It's completely impossible that you would be living like this, in a life which is the complete opposite of the excellent bliss of Buddhahood," if we had in the past practiced exchanging ourselves and others. That is, the very fact of our present lives, so full of suffering, and so close to death, is evidence that we have not taken care of others in the past.

9) What is the one method that Master Shantideva repeats will help us succeed at the practice of cherishing other people?

In usual Shantidevian style, he says that we can succeed at this practice simply by modest, regular, daily practice at it.

The Asian Classics Institute

Diamond Mountain University

Name:	
Date:	
Location:	
Track:	
Grade:	

IN-DEPTH COURSE III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Answer Key, Class Nine

1) Quote the schizophrenic verse about what we should do with anything that we find in our possession that someone else might need. (Tibetan and Sanskrit tracks in these languages also.)

The verse goes like this:

You will take care of others:
Watch them quietly,
And then snatch away
Any particular thing
That I have in my possession
And give it away to them.

{,GZHAN GYI RTOG CHEN BYAS NAS NI,
,BDAG GI LUS LA CI SNANG BA,
,DE DANG DE NYID PHROGS BYAS NAS,
,KHYOD KYIS GZHAN LA PHAN PA SPYOD,}

anyadi#yashcaro bhu#tva# ka#yeísmin yadyadi#ks%ase /
tattadeva#pahr%tyarthaM parebhyo hitama#cara //

2) Describe the very essence (in half a verse) of how we should actually proceed in our lives, once we have exchanged ourselves and others.

As the root text says, "I will see to it that I lose everything that feels good; I will see to it that I take on everyone else's pain."

3) How does Master Shantideva say that the bodhisattva should think about himself or herself from moment to moment through the day?

We should look at ourselves, the bodhisattva, and say at every moment, "What do you think you're doing?" And we should take an interest in our own faults and weakness, exposing them and rooting them out.

4) Quote, only in English, the verse about what to do if we see someone else do something wrong, and if we ourselves do something wrong.

> **And even if others do something wrong,**
> **I will see to it that I change it around**
> **So I can take the blame myself.**
> **Even if I do the very slightest thing wrong,**
> **I'll make sure that I admit it**
> **To as many people as I can.**

5) Now that we have improved as bodhisattvas, how shall we react when someone else begins to get some fame?

> **When others begin to get some fame, we will now make sure that we add some more, and see to it that their fame outshines whatever fame we might enjoy ourselves.**

6) Once we are in the frame of mind of taking on the troubles of others, we are in a unique position concerning our own previous bad karmas. Explain.

> **On this point, Master Shantideva says that we can now speak to our own mind and say: "You have done much harm to others, in our past lives, for my sake. And so many negative results will come to you now. Let's make them meaningful: let's decide that whatever bad results come to me from those bad karmas I will embrace, and dedicate them to serving others.**

7) Explain the idea of "style" in wishing upon others what we used to wish for ourselves.

> **Master Shantideva says that we should not do this practice in some crude manner, like a bull in a china shop. We should exchange ourselves and others quietly, transparently, gracefully, anonymously. We should engage in the practice as a newly-wed bride would act—particularly in Asia, where a bride traditionally came to her husband's home and was expected to serve his entire family constantly, with silence and humility.**

8) Master Shantideva here says that we should "Take control of him saying, 'Do this, and do it this way; and that you shall not do.' We should cut him off too, if he strays." Who is "he" that the Master is talking about?

> **The "he" that the Master is talking about here is none other than our own minds; we should direct them throughout the day towards deeds that serve others, in the same way that we would treat a slightly unruly horse.**

Name:	
Date:	
Location:	
Track:	
Grade:	

IN-DEPTH COURSE III
Master Shantideva's Guide to the Bodhisattva's Way of Life
Exploring the Border Between You and Me

Answer Key, Class Ten

1) At this point in the chapter, Master Shantideva says "I will put an end to my mind." What does he mean by this?

The full verse says that "I will put an end to you, my mind, if you refuse to do what I tell you, since you are the root of every problem there is." As Gyaltsab Je notes here, we are not talking to our mind in general, but rather to our tendency of cherishing ourselves at the expense of others.

2) Quote the verse about smashing arrogance, and clarify whom it's directed towards. (Sanskrit and Tibetan tracks in these languages also.)

The following verse on smashing arrogance is directed towards our own tendency of cherishing ourselves at the expense of others:

In the past you've ruined
My entire life; but now
Those days are done.
I know you now; where
Will you run? It's time
To smash your arrogance.

{,KHYOD KYIS KHO BO GAR BRLAG PA'I,
,SNGON GYI DUS DE GZHAN YIN TE,
,NGAS MTHONG DA KHYOD GANG DU 'GRO,
,KHYOD KYI DREGS PA KUN GZHOM BYA,}

kva ya#syasi maya# dr%s%t%ah% sarvadarpa#nnihanmi te /
anyoísau pu#rvakah% ka#lastvaya# yatra#smi na#shitah% //

3) Master Shantideva here advises us that we should give up a certain idea. What it is?

He says that, from now on, we should give up any idea that we have anything to work for for ourselves.

4) What does it mean when Master Shantideva says, "I have sold you now to others"?

When Master Shantideva says that "I have sold you now to others," he is talking to his own mind, and himself. The bodhisattva has committed himself or herself exclusively to what other people want, and now as their promised servant we must earn our keep, throwing ourselves into the service without any hesitation or lack of joy.

5) What does Master Shantideva say will happen if we are careless, and slip at this point?

Master Shantideva says that—if we forget ourselves, and carelessly slip in this practice of giving ourselves away to others—then our own minds will surely deliver us to those who guard the realms of hell.

6) In closing, Master Shantideva says "I haven't forgotten the fights we've had." Who is he speaking to?

When he says "I haven't forgotten the fights we've had," Master Shantideva is speaking to our own tendency to concern ourselves only with what we need or want.

7) Quote the final verse of the section on exchanging oneself and others, about the best way of taking care of ourselves. (Sanskrit and Tibetan tracks in these languages.)

All that time I made myself unhappy,
Trying to make myself happy.
All this time I'll watch out for others,
And finally watch out for myself.

{,DE STE BDAG NI DGA' 'DOD NA,
,RANG LA BDAG GIS DGAR MI BYA,
,DE STE BDAG NI BSRUNG 'DOD NA,
,GZHAN DAG RTAG TU BSRUNG BAR BYA,}

{na kartavyàtmani prãtiryadyàtmaprãtirasti te &
yadyàtmà rakùitavyo'yaü rakùitavyo na yujyate //}

8) How does the old Rolling Stones song which says, "You can't always get what you want," apply to the practice of exchanging ourselves and others?

[This old Rolling Stones song says that "You can't always get what you want, but if you try some time, you just might find, you get what you need." It makes a distinction thus about the things we want, and the things that we need. At the beginning of our practice of exchanging ourselves and others, we might naturally tend to focus on the small wants that people have: a cup of coffee, some money, a movie. It's good and necessary to provide other people's small wants in this way. But we must also go further, and take care of the ultimate needs of others as well, even if they aren't aware or can't articulate that they need these things. What people

really need, whether they know it or not, is to reach a place beyond all pain and death—and the chance to provide this themselves to others.

9) As the one master of Buddhism who is perhaps most famous of all for promoting this teaching of exchanging oneself and others, Master Shantideva has obviously excelled in this practice himself. How does his own life provide an example for how we can carry out this high practice?

We know from historical records that Master Shantideva first of all carried out the practice of exchanging himself and others secretly: his nickname was "Busuku," meaning "Worthless One," because the other monks who spent all their time around him had no idea that he was serving them with his every breath. We know secondly that the Master did apply himself in very practical ways to serving others, for example by advising kings in the political and military realms. Yet if we think about it, the one method in which Master Shantideva has served all of us, has exchanged himself with all of us, is through the fact that he passed this teaching on so purely and eloquently, so that it has lasted for over 13 centuries. And so we can make it a goal to meditate upon the practice modestly, every day; and then go out and apply it within our daily lives, quietly, in real life; and finally do the ultimate exchange of ourselves and others, by passing the joy of this teaching on to others.

क	च	ट	त	प
ka	ca	t%a	ta	pa
ख	छ	ठ	थ	फ
kha	cha	t%ha	tha	pha
ग	ज	ड	द	ब
ga	ja	d%a	da	ba
घ	झ	ढ	ध	भ
gha	jn~a	d%ha	dha	bha
	श	ष	स	
	sha	s%a	sa	
ङ	ञ	ण	न	म
nga	n~a	n%a	na	ma
य		र	ल	व
ya		ra	la	va

इ	ई	ऋ	ॠ	ऌ	ॡ	उ	ऊ
i	i#	r%	r%#	l%	l%#	u	u#

ऐ	ए	अ	आ	ओ	औ	ः
ai	e	a	a#	o	au	h%